Cópiese la portada.

M. S. con 318 hojas foliadas y seis de índice y portada bien tratado, completo.

R. De Incarnatione = Torres.

Est. 1. ans.
Tab. 2.

Dispu^{es} scholastica
De Mysteriis Dei
Incarnat^{is} ad 3^{am}
p^{em} S. Th^{ae} et ad
3^{m} lib. sent.
op^{us} M^{ae} sem
per V^{is} sa
crum.
A. R. admodum P^{e} Petro de Torres
Sacrae Th^{o}gia emeritissimo lectore
in Collegio Granatensi Soci-
etatis Iesu. Anno
Domini.
1665

Bernardo y Romero

Prælocut.
Ad Virginem Mariam Dei genitricem.

Multa hic, Mater optima, dicenda mihi forent, si trac tationem hanc meam, potius tuam, vellem exornare. Tuam dixerim potius: nam in toto Dominicæ Incarnationis mysterio et sacra illa oeconomia, ut Patres Græci loquebantur, quid est, quod tuum non sit? cum vel ipsum Dei filium, tuum etiam feceris. Si quod ergo hic est, totum tuum est, et iure se tuum vendicat. Potius cum in illa mea prolocutione meus erga te animus, meum quæ studium, et cordis affectus contextus voluerim, satis multa dixero, si me totum tibi sacravero. Omnia mea, siqua mea sunt, tua sunt: nam, ut verbis utar dilectissimi filii tui, doctrina mea non est mea. Utinam tua: scis equidem sapientissima Domina, nihil mihi prius, nihil potius et antiquius fuisse à primis meis in studio literarum laboribus, quam ut tibi illos dicarem, et quantum possem, tuæ laudi impenderem. Postquam ergo augustissimi filii tui Domini mei Iesu Christi magnum sacramentum, mysteriumque quasi laud fidei rivalienis accidentibus obvelatum, aliqua ex parte explicatum mihi, et meis etiam auditoribus commendandum fuit, quod erat mihi præ ceteris explicandum, quod illis erat præ reliquis commendandum, nisi Augustissimi filii augustissima mater? Est enim post filium Dei nisi mater. Dum quod ut hoc assequerer, ipsa mihi scholasticum iam methodum viam munit de mysterio Incarnationis Dominicæ exponendum mihi et scholasticis dogmatibus enucleandum proponit. Est ergo in re tanta possum, quod valeo, quidquid sum, siquid sum, totum tibi refero, totum adicabo. Fuit ergo sanctissima parens

du mysterium illud saeculorum evolvo, filii quoque Incarnationem, et matris dignitatem calamo brevi perstringo.

Lectori Salutem

Ecce tibi, lector, dp.es in hac nra mña de Incarnatne D. Verbi, ipso favente, dabimus. In prima mysterium ipsum Incarnatis 2m se hoc, 2m essam, et politatem illius considerari licebit. Ibi ea oia, quae naria sunt, aut nario sequunt ex Incarnatis mysterio, ppenda nobis et explicanda venire dont. Secunda huius rei dp.o erit de ipso mysterio 2m q.o de facto dirigit, hoc e n pcise 2m q.o posse fuit. Ut recipia pertinetque e. Cum tn de Incarnatis mysterio loquimur, n pcise illa, quae personam Xpti D. ex Deo, et hoie coalitam dubitant, sed multa etiam ad totum redemptionis nrae opus spectantia complectemur. Quia tn multa hic sunt, quae nario nexu de maternitate Dei, et gra Deipe tractanda sunt, cum de filiatne Xpti D. temporali 2m carnem locuturi simus, ideo in tertia dp.e ea reiiciemus scholastico more tractanda, quae a Theologis sparsim tractata occasne huius mysterii nri reperimus. Id in curabimus sedulo, ne videlicet alia dicere, quae tractari de Incarnatis mysterio solent, praetermittamus, ut alijs etiam, quae ab aliquibus praetermittunt nec minoris facienda duximus, tempus, et locum sufficeremus. Haec nra erit methodus, hic conatus. Quibus si adsisterit ipsa Incarnati Verbi increata Sapientia, multa sperare, multa etiam possumus nobis ipsis polliceri. Vale lector, et vale.

Disp. 1a

De mysterio Dominicae Incarnationis secundum essam, et politatem.

Prima hec dp.o nra multa complectit quae Sanctus Thom

hac 3. p. à q. 1. ad 26. disputavit. Ex quibus Præceptoris Angelici quæstionibus à nobis tractata sunt in hac prima parte, quæ ad mysterii huius possibilitatem et naturam, seu etiam, spectant. Et si Sanctus Thomas specialiter non egerit de mysterii huius possibilitate, id forte omisit quia ex eo quod factus iam erat mysterium hoc, illius possibilitas deduci videbatur: si enim esset, ut ita re nobis detur, mysterium hoc iam factum, inde necessaria consequentia id esse possibile ditabit. Quia tamen multi ex Ethnicis, ut Porphyrius, et Iulianus, utraque Apostata, et ad hostem Christianæ religionis transfuga, multi etiam ex ... id non factum credebant, quia impossibile iudicabant ... um, et hominem in unam hoc personam uniri; operæ pretium erit cum doctissimis Theologis etiam mysterii possibilitatem evolvere. Verum cum tota rei illius possibilitas, et mysterii constitutio supponat notam naturæ, et personalitatis ideo ab huius explicatione quæ dicendis placeat, incoandum indicavimus.

Q. 1.ª

An, et qua ratione distinguatur natura, et persona?

Sec. 1.

Prænotatis quibusdam quæstioni viam aperimus.

+eloq — Nec verbum quidem + in tota hac materia possumus, nisi præmissa naturæ, et personæ notitia tum in Divinis tum in creatis: natura ex non intellecta hac rerum distinctione multi in mysterio Domini Incarnationis errores suborti sunt. Itaque cum omnis hæc tractatio ex hypostatica, seu personali duarum naturarum in Christo unione pendeat, et intelligi, ac ipsam postulare videatur ante omnia discrimen, quod inter hypostasim et naturam intercedit hoc loco examinimus, quod sane discrimen si negligatur non minus nobis erit periculi, quam plerisque hæresiarcharum, quia inter hypostasim

sim et Vniam non satis diligenter, in varios et impios
errores impegerunt. Sic Ariani ductj ex Personarum Trini-
tate, naturarum etiam Trinitatem, et dissem inferunt non filij
cum Patre homousion, et vnum Deum. Sed filium à Patre et Spum
Sanctum ab vtroque etherousion, seu diversum adstruunt.
Vnde in Christo non Deum incarnatum credebant, sed meram
creaturam dicebant. Econtra Sabelliani quoniam ex Vna trini-
ados Vnâ, seu essentia Vnam subinde hypostasim et perso-
nam colligunt non solum Filium, sed et Patrem, et Spum
Sanctum in Vnâ Persona incarnatos, ac passos esse con
fingunt. Et hi errores partim ex confusione personarum
in Deo, vel ex divisione naturae subortj sunt. Similiter à nobis
bt à contrario, ex confusione naturarum in Christo, vel
ex divisione personae alij errores emanarunt.

Nam Nestoriani ductj ex duabus Christi naturis du-
as in Christo hypostases, et personas fecerunt non veram
cum hypostasim, et substantiam, sed tantum accidentalem, quoniam
quantum affectum, potestatem, aut dignitatem Dei, hominis in Chris-
to coniungunt, non vera, et reali Vnione, sed metapho-
rica, et morali. Contra vero Euthychiani, ductj ex Vna
Christi hypostasi Vnam quoque naturam credebant, non
illum verum Deum, et hominem cum proprietatibus vtriusque nature
fatentur. Itaque Nestorius nullam veram Vnionem, at-
que adeo nullam veram Vnitatem in Christo statuebat.
Euthychius vero tantam Vnitatem adstruebat, vt diceret
hominem versum esse in Deum, vel vnam vtriusque quasi fusione naturam
et essentiam coaluisse. Nec omnino dissimilis fuit Monotheli-
tarum error, et inscitia, qui ductj Vnam duntaxat in Christo
Personam contra Nestorium, duas vero naturas contra Euthiche-
tem recte confitebant, rati tamen ad perfectam Vnitatem voluntatis
quoque, et operationis Vnitatem requiri quod Nestorij hae-

resim declinarint, unam tantum vocatam, seu unam utriusque nalem pietatem, et operationem ob personae unitatem in Xpo constituunt, atque ita utriusque naturae Divinae s. et Humanae proprietates et operationes minus impertite, quam impie confundunt. Haec de praecipuis erroribus in hac materia pernotasse oportuit, ut videamus quos scopulos praeternavigare debemus, quae vada, quas ve Syrtes subterfugere, ne in Scillam incidamus cupientes evitare Caribdim.

Porro si natura, substantia, essentia, et usia, quae promiscue in hac tractatione veterum more passim usurpantur, varias aliquando sortiantur significationes, siquis exacte rem ipsam pervestiget, et grammaticorum libra syllabas vellit examinare; in re tamen praesenti pro eodem usurpantur. s. pro illa quidditate et ratione, qua quod est res, tanquam communis multis individuis communis explicatur. Natura itaque, seu usia eo distinguitur à hypostasi, seu subsistentia, aut personalitate: quod natura solum rei esse complectitur multis individuis commune, vel per identitatem, ut contingit in Divinis, vel per sui multiplicationem, ut contingit in creatis: hypostasis vero seu persona, aut personalitas dicit aliquid à caeteris omnibus eiusdem naturae talibus, quadam proprietate substantiali discretum, ita per se, et in se existens, ut nulla ratione dicatur in altero tali, aut individuo naturae eiusdem esse, aut sustentari. Ex hac porro distinctione id in primis manifestum quanam ratione unam quidem in Deo usiam, seu naturam patrum, et tres hypostases contra Sabellium in sacrosancta fide confitebamur: eam s. de causa, quod una tantum, eaque simplicissima et perfectissima essentia in Augustissimo Trinitatis mysterio communis reperiatur, quae totam in se Deitatis contineat perfectionem. Tres vero proprietates personales, quae tres Personas constituunt, distinguunt, et individuant.

Hinc etiam illud perspicuum est, nimirum aliud esse quae-

dam in Vnam, eandem que naam Vnixi, aliud vº in per
sone Vnitary Coagmentari, illa siquidy Vnita dicimr in
naã, que in Vnâ Deveniunt, aut diungunt essâ. sive id
fiat absque Vlla Deger! mixtione, aut Dversione rerum
Vt in Divinis Personis invenit; sive sola composit! fi-
at, Vt in hois ditit! ex corp! et aia, sive denique in
tercedente mixtione aliquâ, confus! aut Dversione, Vt in
elementorg transmutat! Dtingit, et in mixtory pduct!
sbtat accidere. Atqº illa in hypostasi, seu personâ dicun
tur Vnita que ad eum my sunt diuncta, Vt ex illis Vny
individuy, Vna que pers.ª coalescere dicat. sive id fiat
ex diversis nãis completis, et in sua oiâ adequatis,
Vt in Xpto D. Dtingit. sive id fiat so ex diversis par
tibg nãe eig dem incompletis, et inadequatis Vt evenit
in pers.ª hois cuigque dstantis ex corp! et aiâ in Vnã
ñ so naam. seriay personam coadunatis. Hec ã, et
alia, que ad mysteriy Dominicy Incarnat!s ptinent,
nulla roe possunt Theoricè exponi, nisi prig intelligamg, qua
roe ty in Divinis, ty in creatis naam à subsista. seu
personalit! distinguere ptssimg, aut certe debeamg.
Vt à clarig pcedat omittendy prig est, ali-
ud quidy e existere, et aliud subsistere; nay existere
oia dicunt. subsistere à ñ oia, aut certe de oibg, cy eâ
dy certitudine dr. Subsistere gº dicunt ea que per se
existunt, seu que existunt independent ab Vnione cy al
terig naâ. Vnde subsistâ dicit illud Vltimy comple-
menty, seu terminy subst., in quo tota et integra subs
tâ complet et trat, seu tamen hct sm distitut! ne per
Vnionem ferat alterig: s in se integra et perfecta sit,
divisaque, et separata ab oi alia substâ indivi-
duâ. pinde que dicni aliq per qd ñ 8 existem, s subsis

tum etiam aut in se subsistens dici possit. Praemitto 2°, suppositum dici illud, quod habet hoc ultimum complementum substantiae, qui ultimus terminus suppositalitas, subsistentia, seu hypostasis in abstracto appellatur. Praemitto 3° suppositum aliquando rei à natura distingui: namque ut optime advertit Pater Gravinga de Incarnatione cap. 4. dubio 2. § 4. haec erat apud Sanctos Doctores Patres indubitata: natura, et suppositum non sunt idem: quam quidem fundamenti loco statuebant contra Eutychianos, et contra Nesthorianos: asserebant enim Sancti Doctores causam erroris utrorumque fuisse ignorantiam distinctionis naturae à supposito, tum in Divinis, tum in creatis. Nesthorius enim sic arguebat: natura et suppositum sunt idem: sed sunt in Christo duae naturae: ergo duo supposita seu Personae. Eutyches: natura et suppositum sunt idem; sed est in Christo unum suppositum: ergo una natura. Error utrique ex male falsa deducebat.

Tandem praemitto, suppositum aliud esse rationalis naturae, ut homo, et aliud naturae irrationalis, ut equus. Rationalis ergo naturae suppositum completum, et adaequatum persona dicitur: unde illa quae in aliis naturis se dicitur subsistentia in naturis rationalibus, et intellectivis dicitur personalitas. Ut autem sciatur, quid persona supra naturam dicat, praemittenda etiam est definitio personae. Persona nihil est aliud persona quam rationalis naturae individua substantia; ut ait Sanctus Thomas q. 2. ar. 2. corpore ex Boecio lib. de duabus naturis. Ubi advertas, personam dici substantiam individuam naturae rationalis, non solum quia rei quidam singularis est quae naturam rationalem spectans: anima enim nostra substantia sui naturae intellectivae, seu rationalis, et tamen anima nostra separata non est persona. Pro intelligentia ergo adverte individuum dici

dupliciter .s. logicè et metaphicè. Logicè sumitur pro quod praedicatur de uno solo, et sic individuum opponitur naturae universali, et est idem quod singulare. Alio modo dicitur individuum metaphisicè, et est indivisum in se, et divisum à quolibet alio. Persona ergo est individua substantia, non solùm logicè, sed etiam individua metaphisicè, hoc est, non solùm in primo, sed in secundo etiam individui sensu: aliequin nunquam homo posset dici persona cum sit substantia quaedam individua. Ut ait Sanctus Thomas q. 16. art. 12. ad 2m: nam ut optimè dixit Anselmus cap. 2. de Incarnatione Verbi: qui non potest intelligere aliquid esse hominem nisi individuum, nullatenus intelliget hominem, nisi humanam personam: omnis enim individuus homo persona est. Quo modo ergo ille intelliget, hominem assumptum esse à Verbo, non personam, idest, aliam naturam, non aliam personam esse assumptam.

Sec. 2.

Prima Doctorum sententia proponitur, et ex parte enucleatur

Praemissis his, quae placendo nobis ipsis censuimus, gravis quidem in praesenti disputatione est: quid sit illud, quod persona, seu suppositum addit naturae; an scilicet sit aliquid positivum, an vero negativum? Et quidem si positivum sit, quo modo à natura distinguatur, et quod munus exerceat in supposito, seu persona constituenda? Supponendum ergo est, in Divinis suppositum, et personam addere aliquod positivum, aliqua ratione distinctum à natura. Hoc est manifestum ex materia Theologica de Trinitate: nam cum in Divinis dentur tres personae realiter distinctae, in quibus eadem non est essentia et natura, non distinguuntur ratione essentiae: ergo aliquod aliud erit dandum, ratione cuius distinguantur: hoc autem aliud esse non potest nisi subsistentiae, et personalitates, quae sint aliquod positivum: ergo etc. Et confirmatur etiam ex mysterio Incarnationis: nam Unio hypostatica naturae humanae

manę, quę facta est in persona Verbi, n est facta immediate in naā, vt infra suo loco dicemq, ne dicant ⸗que tres oīo personę assumpsisse naām humanam: ergo id speciali, q in Verbo terminat Vnionē hypostaticam naturę humanę aliquid positivū est, aliquo mō distū à naā: dixi aliquo mō distum: quia non est huiq loci inquirere qui disto detur inter naam, et Personalitatē in Divinis. Certū à esse debet, non fore aliquid realit actu, et formalit distum: nam in Divinis nihil est realit aliud distum à naā seu essentia Divina, et in hunc sensū capiendq est Sanctq Thomas hic. q. 2. ar. 2. Corpe. Vbi ait: Si qua vero res est, in qua oīo nihil aliud ē praeter roem speciei, vel naturę suę (sicut est in Deo) ibi n est aliud sm rem suppositum et natura, sed sm roem intelligendi.

Ergo pcipua hic diffas est: an, et quomodo in creatis distinguat naā, et suppositū: an. s. suppositū in creatis dicat aliq positivū realit, aut modalit distū à naā? In hac diffe 1a sa coii int Thomistas et DD. etiam nros asserat, dari in supposito creato aliqd positivū vltra naam, q pertineat ad roem suppositi, seu personę, compleat que vltimo, seu terminat naam, et illam subsistentē faciat seu existentē per se, aut sistentem in se. Ita P.r Suar. in metaphā dp. 34. sec. 4. P.r Vaz. hic dp. 91. c. 6. P.r Valencia dp. 1. q. 4. pun. 2. §. quare vt hoc. Capreolus q. 4. art. 3. club. 2. Amicq dp. 1. sec. 2. num. 49. Vterque Hurtado alter in metaphā dp. 11. sec. 2. alter dp. 4. de Incarnat. diff. 2. Tannerq disputat. 1. q. 3. n. 194. Arriaga dp. 25. de Incarnatione sec. 9. apud quem ex Thomis Alvarez,

et Medina, Bañez, Argentinas, Caietanus Ferrara, Capreolus, et Ripa. Accedunt adhuc ex nostris P. Vernal de Incarnat. dp. 12. et P. Alarcon dp. 34. sec. 3. P. Linte lib. 2. Physico xy tractatu 10. c. 2. et in manuscriptis. Ex Lucas Guadingo Salmanticensis in metaphysica disputatione. 8. sec. 1. Ex Scotistis refert Ilanc sa lichitus in 3. p.m disp. 1. q. 1. et Stada 1. p. Scotorum. 22. et 3. p. scoto. 1. ar. 2. Hanc sam cum sua opposita problematice defendit ex pia et ex Scoti mente Delgadillo Scotista de Incarnat. c. 3. diff. 1. dub. 2. et Lichon etiam Scotista de Incarnat. dp. 1. c. 4. sec. 2. Hi sunt principui AA. huius sententiae, adeo diversi in eâ defendenda, ut aegre possis eos omnes in unius placitu colligere.

Itaque in primis sunt qui dicant, suppositum substantiam dicere, tanquam quid positivum accidentarias subsistentias, quibus quasi trahit et determinat naturam ad unam subitam individuam, seu suppositum constituendum. Ita apud P. Vaz. Herb. in quolibeto. 3. q. 6. et Labelius 7. metaphy. q. 17. quatenus docent, suppositum substantiam, et naturam habere quaedam extra, nempe esse et accidentia. Et licet hac doctrina asserere soleat Capreolus in 3. dist. 5. q. 3. ar. 3. ad argumenta 3am. 4am. ibidem ubi dicit, complementum suppositi esse ipsam existentiam non, non accidentia. Asserunt tamen non immerito docet Sanctus Thomas hic q. 2. ar. 2. corp. si his, quae ad rationem speciei pertinent nihil aliud adiunctum inveniri possit, nulla necessitas esset distinguendi naturam a supposito naturae, quod est

individuum subsistens in natura illa. Contingit autem in quibusdam rebus subsistentibus inveniri aliquid, quod non pertinet ad rationem speciei, scilicet accidentia, et principia individuantia (sicut maxime apparet in his, qui sunt ex materia, et forma compositi) et ideo in talibus etiam secundum rem differunt natura, et suppositum. Hanc sententiam aliqui apud Suarezium in 3a disp. 34. q. 1. n. 8. et apud Caietanum hic q. 4. art. 3. ita explicant, ut dicant, hypostasim seu suppositum non constitui quidem ex natura, et accidentibus, neque detrahi naturam ad esse suppositi, aut personae per unitatem illam accidentalem, et individuantem; sed per modum quendam provenientem ex ipsis accidentibus, et derivatum in naturam ipsam.

Verum quovis modo explicetur, modus ille dicendi falsus est: 1o quia ex natura et accidentibus non potest essentialiter constitui unum per se; sed suppositum est unum per se: ergo ex natura, et accidentibus non potest constitui suppositum. Confirmatur: quia suppositum, et persona est unum substantiale; sed natura cum accidentibus non est unum substantiale: ergo natura cum accidentibus non est suppositum. Confirmatur 2o: quia accidentia non possunt intrinsece deservire, ut principia individuationis in substantia: nam substantia non solum in specie, sed etiam in individuo est aliquid substantiale: ergo non potest formaliter, et intrinsece individuari per aliquid accidentale. Confirmatur 3o: quia etiamsi accidentia deservirent ad individuandum logice substantiam sive constituendum substantiam sub tali, et individuum logice; non tamen deservire possunt ad constituendum substantiam individuam, seu indivisam in se, et distinctam à quolibet alio, ut requiritur in definitione personae: quia ut constat in Christo Domino est natura humana talis, et cum principiis suis individuationis et tamen ibi non habet rationem propriae personae creatae. Unde probatur 2o: quia alias Verbum Divinum assumpsisset naturam humanam cum propriis accidentibus, ut illius talis, non assumpsit personam humanam

nec

nec naam subroe personae: quia accidentia illa non sunt illud, quo natura humana in ratione personae, et suppositi constituitur. hic etiam ratio, modus iste dicendi in 2° sua explicatione reiicitur. Nam sicut non potest persona constitui per accidentia: ita non potest constitui per ordinem aliquem ab accidentibus extrinsecum, qui etiam esset accidentalis.

Capreolus, ut paulo ante vidimus, dicebat, suppositum ultimo compleri per existentiam; ita tamen in hoc aberravit, ut suppositum non directe, et in recto, sed in directe, et in obliquo, afferat existentiam ad ultimum suum complementum: hunc dicendi modum Thomistae non pauci sequuntur, quoad 1 partem, quatenus existentiam ad ultimum complementum suppositi, saltem ultimum necessario adstruunt. in recto tamen, et quod directe cum ipsa ratione conveniunt: quod I. Thomas dicit in Christo D. unum tantum esse et non plura, eo quod esse est proprium suppositi, quod in Christo unum est: cum autem esse sit existere, sicut esse unum est, sic et existere: si autem esse existentiae non pertineret ad ultimam rationem, et constitutionem suppositi, non inde colligeretur, esse unum hoc esse ex eo quod esset unum suppositum. quod de hoc sit, nam de illo loquemur, cum inquiramus, an .s. natura creata de sua hypostatica cum illa existat per existentiam increatam Dei: nunc tamen impugnatur illa doctrina Thomistarum: quia in Divinis supposita non constituuntur ultimo per existentiam Dei. Potius supponuntur existentia, et de se altius ex parte naturae ... et mox adveniat ultima ratio, seu complementum ultimum in ratione suppositi, seu personae: quia etiam in creatis supponi debet existentia ex parte naturae, ad ultimum datum, seu complementum suppositi. 2° impugnatur: quia hoc quod est existere, convenit toti, et partibus: at hoc, quod est suppositum, seu personam, parti

bus non convenit, sed toti: quia hoc petit, quod est existere, non est nisi sup
positum, aut personam: ergo suppositum, et persona
non ultimo complentur neque constituuntur per illud, quod est exi
stere.

Impugnatur 3.º quia natura humana Christi Domini ex
istit per existentiam creatam et propriam, et tamen non habet
ultimum complementum in ratione proprii suppositi crea
ti, et humani: ergo illud ultimum complementum quod
non habet, non est existentia, quam habet. Maior ex propriis communionibus
patet: quod natura humana non possit existere per existentiam increatam
Dei, ut infra dicemus: primo, quia nihil existere potest per
existentiam alterius sibi unitam, aut communicatam.
2.º quia existentia propria Dei est a se; at creatura existentia est ab alio.
Et hinc 3.º impugnatur ex propriis principiis eius illud dicendi: nam
apud nos existentia propria creaturae est actio, seu productio, qua fit. nam
per illam et habet esse, et habet esse ab alio. in creatura enim non est ali
ud esse, et esse ab alio, neque aliquid in illa est, per quod fit, et per quod
non fit ab alio: nihil enim in illa est, per quod fit a se: ergo natura hu
mana Christi D. cum sit creata, sicut habet actionem, et pro
ductionem sui, ita habet existentiam creatam, et propri
am, distinctam quoque ab existentia increata Dei. Tandem doc
trina praedicta impugnatur: nam existentia est indifferens,
et communis ad existendum in se, et ad existendum in alio;
seu ad existendum per se, et ad non existendum per se:
atqui subsistentia est determinatum ad existendum in se, et
per se: ergo aliquid aliud dicit praeter hoc, quod est existere: ergo so
la existentia non potest esse ultimus terminus, seu complemen
tum naturae in ratione suppositi, seu subsistentis. nam
id, quod dicit essentialiter aliquid determinatum et non indifferens
non potest ultimo constitui per id, quod indifferens est, et indetermina
tum. Sect. 3. impugnatur Caietanus, et eius qui

dam positiuus existendi per se.

Sect. 3

Impugnatur Caietanus, et modus quidam positiuus existendi per se

Caietanus hic q. 4 ar. 2. docet, subsistentiam rei quidem existentiam ipsam, sed priorem existentia in creaturis, et quod medium inter naturam, et existentiam illarum: quod videlicet est terminus quidam realis, et substantialis naturae, per quem ipsa natura est immediate capax existentiae. Ita eum exponit Aluarez de incarnatione disp. 23. num. 8. apud quem Thomistae omnes, ut ipse scribit, pro eodem dicendi modo referuntur. Pr. Valentia disp. 1. q. 4. puncto 2. a Tannero disp. 1. q. 3. dub. 8. 1° ratio Thomistarum est: quia quaelibet substantia creata habet terminum completiuum sibi proprium, et connaturalem, qui hic tamen non potest esse existentia, tum existentia soli Deo intrinseca sit, tum ac de substantia, et quid dictatur illius: ergo praeter et ante existentiam, quae recipiatur in supposito creato, constituendum est aliquid substantiale quod sit terminus completiuum, et connaturalis naturae realis: hoc autem est subsistentia: ergo haec est quidam medium inter naturam et existentiam creatam. 2° ratio desumitur ex S. Thoma q. 17. ar. 2. ad 1.m ubi docet, quod esse consequitur ad personam. Item ex eodem S. Thoma quodlibeto 2. ar. 4. ad 2.m ubi docet, quod esse non est de intrinseca ratione suppositi, seu personae: cum autem subsistentia, et personalitas sit de intrinseca ratione suppositi, et personae, consurgit inde haec ratio. prius est in supposito id quod est de intrinseca ratione illius, quam id quod non est, ergo prius est in supposito subsistentia, quam existentia. Tandem quia aliter stare non posset id, quod a Thomistis docetur, scilicet humanitatem Christi D. existere in Verbo per ipsam existentiam Verbi.

Haec Thomistarum doctrina non potuit sic intellecta mihi unquam placere: et suppono, hic loqui nos de pri

existat nã aut per intrinsecam existam, et subsistam.
Confirmatur 1.º quia existentia est prima actualitas rei creatae: nam ante existentiam rei omnia sunt in potentia, seu in ordine capacitatis sui: sed subsistentia est aliqua quidam actualitas rei: ergo existentia quae 1.º omnium est, praecedit subsistam. Confirmatur 2.º quia praeiacet rem esse aliquid, seu esse extra puram nihil, quam esse terminatum in se: sed per primam existentiam, res aliquid est, et constituitur extra purum nihil; quia subsistentia, per quam est terminata in se. Confirmatur tertio: quia accidentibus prius convenit esse, quam in esse, seu inhaerere; nam inhaesio est modus existendi proprius. Ergo ante rem ... sed primum rei: ergo subsistentia prius convenit esse, quam esse per se. Ratio ... quia prius est esse, quam esse in alio, vel esse in se et per se. Ad primam ergo rationem Thomistarum ..., ... posse considerari duplicitur: vel, ut quid dicit naturam abstrahens ab existentia, vel ut quid dicit naturam ut existens, vel tandem ut quid natura dicit ut subsistens. Licet ergo diversos habeat: natura ut suam essentiam abstrahendo ab existentia terminatur per suam differentiam, seu quoad eam differentialem, et distinctivam; natura ut existens terminatur per existentiam, quae est prima actualitas illius: natura ut subsistens terminatur per subsistentiam, quae est ultimum illius complementum, ultra quod nihil talis ... expectat. Ad 2.am rationem ex S. Thoma adductam, et ad 3.am cum illa doctrina Thomistarum, infra dicemus, cum inquiramus an humanitas Christi D. existat per existentiam Verbi? quod falsum apud nos est.

Propter modo dicta aliqui ex nostris DD. qui subsistentiam a natura distinguunt, et illam in aliquo potius constituunt dicunt, illam esse ... existentiam ipsam, sed modum existentiae: quia videlicet subsistens est existens per se, modus quo ille existendi per se, seu ille modus perseitatis, qui est modus existentiae, erit subsistentia rea-

literi addita naç dari originari. Itaq P. Suar et P. Vaz. alijq ex nostris DD. explicat modum hunc P. Vaz: nam quemadmodum, inquit, accidentia, cum sunt à subiecto separata, habent modum aliquem positiuum, quem appellam. modum existendi per se, distinctum ab eo quem habent, cum inhaerent subiecto: ita etiam natura substantialis habet modum existendi per se, quando est in proprio supposito, illo quem habet, quando est in alieno. Sed certe hinc impugnatur modus iste dicendi, seu modus iste existendi positiuus: nam ne ut accidentia existant per se, post inhaerentiam ad subiectum requiritur modus aliquis positiuus, praeter actionem nouam qua distinguuntur extra subiectum, seu independenter ab illo: ergo neque ut natura substantialis existat per se, et independenter ab alieno supposito, requiritur modus aliquis positiuus, distinctus à propria existentia, et actione, per quam habeat existere per se. itaque quod accidentia existant dependenter à subiecto nihil aliud est, nisi quod existant per actionem eductiuam, seu productiuam simul accidentium, et unionis eorum ad subiectum: si quo loco istius actionis succedat alia quae sit productiua accidentium, sine ulla dependentia ab unione cum subiecto, ui istius actionis existent per se accidentia et habebunt modum illum perseitatis, quem dicuntur habere.

Impugnatur 2°. quia natura etiam in illo modo positiuo et superaddito existeret per se, si in illo conseruaretur, et sine unione ad alienum suppositum. immo magis per se uidetur natura natura, si etiam sine illo modo superaddito existeret: ergo etiam sine illo debebitur existere per se, et ultimatio subsistendi: ergo ille modus non est ultimum complementum naturae, ratione existendi per se, stante sine illo dari non posset, et in

Intelligi, qd naã existeret A se, et A xogo, qd e existe
au se, sed ii existere in Alio Seu existere independen
ter a quolibet alio: q sinaã Verbauellura Deo ab illo
inõ adaitio, siaut accidentia in Euchia Vernaut sue e
inhezentia ad subiectum, haret etiam suum muneris
itendi per se: q deficiuum et superfluum alium mui
positiuus existendi per se ad ultimam rationem et com
plementum humanã in actõ suppositi, et subsistendi.
Refrã sua P. D. P. Guadingo de Incarnat. dp. 4.
dub. 2. q. 1. num. 16: q difficile intelligitur, qua
actõe minister super additae tribuat naã existere per se.
Iterum cum naq ipse ii per se existat, ii in alio, i.
in naã, cui inhereat, uel in supposito, in quo tang in sto
dõe. qd adeo difficile explicatu uidetur, ut ii minus
repugnare id credat, q albedinem denigrare, aut
nigredinem dealbare, implicat. n. ingt qd fra
que ex sua rõe frã lis facit, qd aliud existat per se, ea
ipsa rõe ii existat per se.

Ridet hanc Gaudingi impugnatiõ ille,
qui totus in impugnandis sententijs P. Arr. Disp. 25.
Sect. 1. num. 3. q nãe sufficientiae, et efficacitatem
iactam dicit, q uidelicet oẽs Phi, et Thei suppo
nunt frãm, quae in se incompleta, posse comple
re subiectum: q frã quae per se ii existit, potest dare sub
iecto, qd existat per se. Rideat alius, et deploret hanc
etiam responsionem, qua triumphare reputat demum
Guadingo Arriaga in re, qui neq Democritus sum, neq
Heraclitus, qui si ridco multum, neq multum deploro;
sed tamen sincero animo, qd in re sentiam dico. Ita
q fateor, ruminare incompletam posse frã sit esse suie
xhibitionem complere naam, seu subiectum, et adhuc

asseris, si pōt ee affectum illu frālem, ē complexum a
a materialis subiectum: debet ergo aliquem alium effectum fra
lem praestare, in quo praestando dicatur complere subiectum.
Nam hoc, quod est, ee completum, si pōt ee, nec intelligi,
nisi intelligatur, ut sit in aliqua determinata ratione com
pletum. Debet ergo praestari a frā ille effectus frālis, ad quem
determinate requirebatur fra, tanquam ultima ratio, et com
plementum, cum autem subiectum haberet ultimam illam
rationem, qua ad talem effectum fralem indigebat, quod mi
rum, quod dicatur completum per fram in illo effectu for
mali.

Haec si probe intelligantur, patebit quomodo possit
res incompleta complere, quin tamen adhuc intelligere po
ssimus, quomodo possit res existendi per se, formaliter ita alio
nihil aliud facere nisi, quod hoc aliud existat per se. et
urgetur optime ab eodem Quadingo num. 20. Quia
licet nulla fra est, quae pro subiecto tribuat proprium effectum
fralem, sed autem communicetur alteri subiecto etiam
capaci illius effectus fralis, nullum praestat alium effectum,
quam quod illi ipsum praebeat: hoc autem contingeret in modo
illo existendi per se, quae sit entitas positiva, et ultima
ratio formaliter requisita, ut haec existat per se: ergo minus bene posi
tivus eius explicat, quam implicat. Minor probatur quia maior n. I ex
ipsis terminis videtur manifesta: quod n. manifestius, quam quod fra
communicata alteri, tum subiecto capaci de nouo, praebeat illi
suam denominationem? Sic quaecumque natura completa et capax ex
istendi per se, et datur mihi iste, qui per iste sit fra, seu ratio
fralis existendi per se, cui cum quod natura communicetur, praebe
bit illi hunc effectum fralem. At id contingit in isto modo
certe mirabili: nam ille modus, qui est ratio fralis requisita,
ut haec existat per se, si alteri tribuatur, etiam solo nume

ro dicto communicaret, faceret, quod hæc altera natura existeret in alio, et non per se. Ut a paritate. Ita tamen debet in mysterio incarnationis singulo subsistentia, et personalitas Verbi communicata naturæ humanæ fuit, quod natura humana non existat per se, sed in alio, scilicet in Verbo, quod etiam eveniret primo modo existendi per se, si ipsi naturæ humanæ Petri communicaretur subsistentia per unionem realem naturæ humanæ Pauli. Sect. 4. Responsiones quasdam, et modos qui restant dicendi perstringimus.

Sect. 4.

Responsiones quasdam, et modos, qui restant dicendi perstringimus.

Sed ecce sunt, qui reant 1° subsistentiam esse modum, at quod adeo affixum modificatio, scilicet naturæ; non tamen esse in illa tanquam in alio, more accidentis, sed more substantiæ, cujus proprium est esse per se. Sed hæc mera verba sunt, nec faciunt satis: non enim explicant, quid sit iste modus perseitatis, qui sit in substantia propria accidentis, et illi conveniat, ut licet sit affixus naturæ, dicatur existere per se, et non in alio. Nam certe nullus est alius modus existendi per se, nisi quidam de substantia, ut ab accidenti distincta, vel quidam de supposito, seu denominatio in supposito ultimo terminata: licet ergo modus iste non dicatur esse in alio more accidentis, erit saltem in alio more suæ modalitatis substantialis. Aiunt alii 2° modum hunc existendi per se non esse in alio, quod potius esset per se: unde cum modus ipse existat per se, procedunt fateri, quod natura etiam existat per se. Huic dicendi modo accedit Pater Lucas Wadingus Salmanticensis natione Hibernus, frater in sua metaphysica manuscripta manuscripta tamen, disp. 8. Sect. 4. ubi ut defendat subsistentiam non esse in alio, docet illam non esse modum, sed rei

absolutam, quae neque sit subiecti, neque forma; quin dicunt determinatio sit tanquam in subiecto, neque aliquid inexistat tanquam in subiecto sit: docet quod eius existentia non supponit in ei naturae completam, et adaequatam, et probat hoc ita esse in quo subsistentia Verbi Dei nullam aliam dicimus exercet in naturae humanae, nisi munus rationis principii, quae in eo consistit, quod neque subiectum sit, neque forma. Ista quidem ingeniosè facti, et speciose etiam excogitata sunt; sed adhuc mihi non possunt absolute probari. 1º quia cum huic entitati praedicatur aliquid positivum, rogo quonam modo existat in rerum natura? an scilicet existat per se et independenter a quolibet alio, an vero existat in alio, et in per se; quia nam existere in alio, et existere per se sunt modi existendi, qui immediatam involvunt contradictionem ut e P. Suar. disp. 8. sec. 3. et disp. 34. sec. 2. advertunt P. Vazquez, et P. Tanner. Dices convenire illi quod existat per se, hoc est, non in alio tanquam in subiecto; sed est perfectionis quia neque subiectum est, neque forma. Sed adhuc est hoc: quod intelligi non potest quare aliquid in aliquo toto existat perfectius, quam ex hiis eundem; hoc est, ita ut in se nullam aliam rationem formalem habeat nisi rationem termini. Scio quidem ego multa esse in rerum natura, quae in aliquo effectu formali habent causalitatem rationem termini, quae causalitatem sunt illud ultimum, quod spectat ad constituendum illum effectum formalem, sed ea quae non habent perfectionem, seu complent illum effectum formalem; sed habent hoc simul cum alia ratione formali, qua in se etiam constituuntur. explico. forma ultima totius constitutivum compositi. Sed ultima in quadam dictata ratione formali huius partis ultima tabulae et totius tabulae; habet etiam rationem tabulae in se. quod etiam convenit in ipsa subsistentia Verbi quae talis est huius naturae subsistentis, ut aliquam aliam rationem formalem habeat in se.

P. Aug. Vera, alter eximiae doctrinae vir,
qui subsistentiam creatam in aliquo positivo constituit, asseruit omnem
productionem substantialis independentis ab alieno supposito
esse illius subsistentiam. Ita disp. 12. de incarnat. sec. 1. § 3. ex
cuius manu scriptis arripuisse dicitur assertum hoc et similia
quamplurima ad philosophiam, cuius dedisse Ioachimus Vallen
tinus, illaudato tamen, et innominato authore et
parente huius doctrinae, quam pudendum esset, si nisi per
quos profecerimus. Itaque asseruit magister dicendi actionem
creativam Angeli, et productivam Petri, cuius
de facto producitur creatura independenter ab unione cum
alieno supposito, esse utriusque propriam subsistentiam; actio
nem vero productivam humanitatis Christi D. non esse subsis
tentiam illius, quia talis est actio, seu productio humanitatis,
ut simul sit illius unio cum Persona Verbi; unde per
actionem illam potius habet humanitas subsistere in
Verbo, quam subsistere in se. Haec doctrina quatenus docet actio
nem illam esse simul unionem praedictae humanitatis
cum Verbo, suas aliquas difficultates patitur infra
discutiendas, cum de ratione unionis hypostaticae
et actionis incarnativae loquamur. Forte melius dice
retur actionem hanc non esse unionem, sed unitionem, hoc est productionem unio
nis, ita ut simul esset productio humanitatis et
productio unionis hypostaticae; seu productio du
plicis unionis, alterius scilicet unionis naturalis inter
animam et corpus, et alterius unionis personalis
inter ipsam humanitatem et Verbum: hoc enim
satis est et congruentius ad rationem actionis, ut dicatur
produci humanitas illa dependenter ab unione cum Per
sona Verbi: quare dicebamus in physicis produci formas
corporeas dependenter a subiecto, scilicet per actionem quae

fiat simul, et unio producer[e]t. in dicto i[n]terum.

Nunc autem quoad rationem subsistentiae et hypostasis impugnat 1.º a nobiscum P.e Henao in empyreologia lib. 2. exercitat. 4. Sect. 3. quia productio activa Angeli, est indistincta a nostris P.P. efficaci. sed ut sic non est formaliter subsistentia, et hypostasis Angeli, ut indicat Angelus subsistere per aliquid diversum: ergo etc. Maior huius discursus constat ex huius loco; si libuerit illam attingere, licet quis ad maiorem demonstrationem ait, aut de ea ipsa dicit specialiter. Impugnat 2.º quia in divinis productio activa Verbi non est subsistentia Verbi. sed potius est ipsa subsistentia Patris: ergo sic etiam productio activa creaturae non est ipsa subsistentia creaturae. Consequentia a paritate, quam ipse P.r Vernal ex D. desumpsit. Equidem quod productio passiva Verbi sit illius subsistentia, ex eo provenit, quod productio ista passiva est ipsemet terminus productus, qui ultimo in se sistit et terminatur: cum autem actio productiva creaturae, seu productio activa quae ex parte agentis se tenet, non sit ipsemet terminus productus, non potest esse subsistentia illius. 3.º impugnatur: quia humanitas Christi D. subsistit per subsistentiam Verbi D. tamen non per ultimum terminum divinum, cui annexa est per unionem hypostaticam: et tamen subsistentia Verbi nullum munus actualiter exercet in humanitatis sibi propriam: ergo alia debet esse subsistentia, et terminatio. Tandem impugnatur: quia subsistentia est ultimus terminus, et complementum substantiae: sed actio productio creaturae non est ultimus terminus, et complementum creaturae non est ultimum, sed potius terminatur per eam, cui dat esse: ergo actio seu productio creaturae non est subsistentia.

P.r Cinca D. Salmanticensis in suo cursu philosophico lib. 2. physicorum tract. 10. cap. 2. subsistentiam constituit in totalitate quadam resultante ex materia, et forma

: unitis, et adequate dicta à nonnullis; et secundum quidem totalitatem dicit esse hominem ipsum, et subsistentiam illius. Secunda haec, quatenus docet dari in composito per se aliquid aliud praeter materiam, et formam unitas, in quo adaequate consistat totum, et id, quod unum per se dat, impugnata à nobis est in physicis. quatenus vero docet illud aliquid esse subsistentiam, et hypostasim, impugnatur hic 1.° quia vel hoc aliquid positivum per modum totalitatis in homine, assumptum est à Verbo in mysterio incarnationis, vel non est assumptum à Verbo: quodcumque dicatur, implicat, si hoc aliquid sit subsistentia simul, et totalitas: consequentia manifesta; et imprimis si dicatur, assumptum esse à Verbo illud aliquid, implicat: quia sequitur esse assumptam à Verbo subsistentiam hominis, aut hypostasim naturae humanae: unde sequeretur fore in Christo D. duas subsistentias, duas hypostases, duasque personas: si autem non assumpta dicatur ea totalitas implicat ex alio capite: quia sequeretur, non esse assumptam à Verbo totam, et integram naturam humanam, si non potest assumi integra, et tota natura humana sine totalitate: implicat enim totum sine totalitate. Quod autem in sententia admittente totalitatem hanc realiter distinctam deberet illa assumi à Verbo expresserunt Nicolaus Lambertinus Doctor Sorbonicus 3. parte q. 6. disp. 1. ar. 12. et Frater Bartolomeus Amicus tract. 14. physicorum q. 4. dub. 3. art. 6. num. 32. et Pater Guadingus de incarnatione disp. 4. dub. 12 num. 151. cum Patre Henao supra relato, apud quem videri alias in rem hanc videbis.

Scio, aliquos esse, qui rationem suppositi, et personae in quadam totalitate constituunt. Ita inter scholasticos Alensis 3. p. q. 6. art. 2. et S. Thomas in 3. dist. 5. q. 3. et Alexandrinus cum Rusticus diaconus disp. contra Acephalos

nestorianorum, ubi dicit dei humanitati in supposito
totalitatem. Sensus autem horum e humanitatem,
distinctam personam, quatenus illa e divisa, et separata a
quolibet alio, ut sic totalitatum sit: quando autem per se per
unionem ad alterum nec est ea totum nec est personam.
Duo tamen in hac sententia tenendi in senserunt. 1us e apud
P. Vinea concedi actionem illi independentem alicuius modi
ci subsistentiam. quod quidem habet P. Vernal. 2 post
quem hoc dixerat induci acceptionem aliam substitit et
hypostasis, quam in sua illa totalitate distinxit. 2us est
P. Vernali non distare, aut dissidere debere ipsa ab
illis, qui subsistentia esse completi et adaequati nullam
entitatem positivam requirunt praeter illas, quae ad na
turam sui tem existentem complete et adaequate
requiruntur: nam cum hi concedant actionem produ
ctivam illius, et ipsam esse subsistentiam productam, et ex
cludant omnem aliam entitatem, praeter hoc quod e produ
ci substantiam completam sine unione ad aliud, debere conveni
re inter hos Auctores. licet P. Vernal actionem illam
subsistentiam dicat. Sic etiam P. Vinea debere convenire
cum Scotistis, qui et totalitatem admittunt, et
subsistentiam narrant in positivo. Sed ego demo evidetur esse
dissidium, quando totalitatem narrant subsistentiam eidem defen
dit, nec aliam ullam entitatem ad subsistendum
admittit. Adeo difficile e subsistentiam creatam in po
sitivo defendere, ut ex tot Auctoribus qui illam multum
defendunt, fere nullus sit, qui alteri omnino consentiat.
Unde P. Hur. cum aliquibus subsistentiam in positivo
distinguit per ornatum substantiae: ad quod subsistentiae creatae
ornamentum, dicunt, se nullatenus cogi, nisi mys
terio incarnationis. P. autem Lastiniosus et simbriatus

Alii, qui mysterium incarnationis explicare possunt, et hac subsistentiae creatae lacinia, et appendice. Sec. 9. nostram de subsistentia creata sententiam exponimus.

Sect. 9.

Nostram de substantia creata sententiam exponimus.

Adeo multa sunt, quae in his factos dicendi modos passim obuia reperias, ut nimirum per spineta, et super, per saxa, et inuia eundum tibi sit. Sunt illi ad rationem suppositi, et personae entitatem aliquam positiuam increatam admittunt, et addere, praeter entitates illas, quae ad naturae substantialis constitutionem, et existentiam requiruntur. Et 2°, et qualiter de celebri sententia est, suppositum creatum non addere naturam completam substantialem, et existentem aliquid positiuum, sed solum negationem dependentiae ab alio per negationem dependentiae aptitudinalis, et negationem dependentiae actualis, ita ut suppositum sit natura substantialis quae nec actu dependeat ab alio per unionem, nec possit naturaliter dependere ab alio. Sed potius dicat non exigentiam talis dependentiae. Haec sententia tribuitur Scoto in 3°. dist. 1. q. 1. § non asserendo, et dist. 6. q. 1. et in 1°. dist. 23. nec non quodlibeto 19. ar. 3. verum ut scholastici aliqui fatentur, non adhaesit huic Scotus, quam tamen probabiliter et ut aliqui volunt, probabiliter defendit. in illam tamen ex toto Scotistarum sensus inclinat.

Ex nostris eam amplexantur P. Molina. 1. p. q. 29. ar. 2. dp. 3. § ageuio, et P. Garading. de Incarnatione. dp. 4. dub. 2. qui § 6. num. 47. asserit Scotos, et insignes DD. scholasticos legisse qui ex professo, et in his docent, subsistentiam nullam...

alitatem, aut qualem cum entitatem dictam superaddere nag. subsistentiae: nullum ex antiquioribus, qui existentiam hanc tueantur, ad suppositi superadditionem subsistentiae et existentiam aliquam ad entitatem: nam licet dicant personam in creatis aliquid addere naturae, id tamen de natura specifica, non de subsistentia, et singularitate existenti asserere videntur.

Pro hoc dicendi modo etiam P. Martinez disp. 36. de angelis sect. 3. num. 28. et quotquot dicunt, solam rationem, aut modum significandi, et non realem distinguere naturam, et suppositum intelligendum. Sunt, qui distinguunt secundum rem positivam. ita P. Salmeron tom. 2. tract. 27. ubi habet: revera sola distinguit ratio naturam, et suppositum. et apud P. Martinonium Henricus quodlibeto 4. q. 4. Ricardus in 3. dist. 6. ar. 1. q. 1. Vasquez, Mairon, et Aliches, et alii ex scholasticis. Ulanum quodlibeto 4. q. 11. Gabriel in 3. dist. 1. q. 2. ar. 3. dub. 2. et alii omnes Nominales. his accedit Durandus in 1. dist. 34. q. 1. num. 19. Thiphanus in lib. de hypostasi et persona cap. 21. quantum quo ad substantiam immaterialem sentit Caietanus 3. p. q. 2. ar. 2. dub. 1. et D. Thom. 1. p. q. 3. ar. 3. corpore ex Arist. 7. metaphys. text. 21. ubi ait: idem est id, quod quid est cum eo, cuius est. quod S. Thomas exponit de identitate inter naturam, et substantiam. habent etiam tolerari PP. Graeci, qui ut adducit his eorum testimoniis, fusse et erudite ostendit Petavius, Vazquez tom. 2. dogm. dogmatum Theologicorum afferunt, differentiam inter naturam, et hypostasim consistere in modo existendi. quod nos de modo existendi nostro intelligendum putamus. maxime cum etiam dicant, non rationem distingui. et tamen veritatem, et mysterium incarnationis.

.s. qd uerbum assumpserit naam sulem, et rōi sup
positum, optime poi defendi cum sola distinctione
rōnaam, et suppositum. Docet Vanez 1. p. ar.
3. dp. 1. et Bartolomeus Medina. 3. p. q. 2. ar. 2.
et posse cum sola natione defendi, extra distincti
Alderete dp. 39. sec. 2. num. 12. et docti etiam
alij.

S. Thomas adeo multis in locis fauet huic di
cendi modo ut, ij, ipsi qui ei repugnantes, idque falsum
cogantur aliquas illius authoritates adducam, quae cla
rioreri uidentur. i. hac. s. a. lib. 1. 2° gentes. cap. 25.
ee perse in substa, nuide hui importare, nisi nationem
tantum. dr. n. enim perse esse, quod nō est in alio. quod e
pura natio. et q. g. de pot. ar. 1. ad 4. substa esse
dr subsistere, inquantum non est in alio. et in hac. 3. p. q.
16. ar. 12. ad 2m. dicendum, qd substa indiuidua, quae
ponitur in deffinitione persone, importat substam comple
tam, per se subsistentem, separatim ab alijs, ubi, ut patet,
hec positum a uerba separatim ab alijs explicant
id qd immediate precesserat. s. per se subsistentem.
et iterum ad 3m. humana natura nō est per se persona se
orsim a persona filij Dei. quasi dicat, humanam na
am Xpti, q. nō est per se personam, quia nō est seorsim a per
sona filij dei. et in 3. dist. 6. q. 1. ar. 2. ad. 9. homo qd
facit, coniunctum ex aia et corpe, et homo intelligens
hominem personam, ut distam ab humanitate, p. uisse quod nō
est tertiam, et corpus et unionem aliqd positiuum. s.
ex hoc ipso, qd compositum ex aia et corpe nō adiungi
tur alteri subsistenti in natura composita, sequitur qd
coniunctum sit homo. unde si Xpus humanam naam
quam assumpsit, deponeret, ex hoc ipso esset homo illud coniunctum.
et

est frustra, hanc esse mentem S. Thomae: quod cum ipse saepe
sibi obiecisset, quod in Christo daretur natura humana integra
et singularis, unde ei debebatur in ferri, in illo daretur hu-
manam personam, numquam ipse dixit, aliquid positivum
deficere; quod persisteret ei unitam Verbo, in ei separatam,
aut seorsim habebatur; ideo non eius personam seorsim
à Verbo. Cum his quod Doctores cum Scoto, et aut putamus
etiam, cum S. Thoma dicendum nobis esse naturam comple-
tam talem, et existentem in creatis, nullo alio indi-
gere tamquam sui complemento, et ab ultimo adaequem
suppositi, seu personae; nisi quod non sit unita cum alia sub-
sistentia. hanc sequuntur doctores huius nostrae provinciae,
et provinciae etiam castellanae, ut refert [illegible] Arcanao.
Pro cuius explicatione suppono [illegible]
unum esse intrinsecum et alium extrinsecum: ultimum intrinsecum corporis
continui est illud, quod cum sit pars corporis continui est ultimum in
continui est illud, quod cum sit pars corporis continui est illud,
corporis continuo, cuius extremis eiusdem corporis continui est illud,
quod primum est extra corpus continuum. hac ratione pars ulti-
ma tabulae est ultimum intrinsecum tabulae, manus vero illi admota
est ultimum extrinsecum: et idem esset, sine manu, ne [illegible]
ultimum extrinsecum: et idem esset, sine manu, nec aliquid
aliud positivum sequeretur: nam quod ultima tabulae pars
sit ultimum illius, persistit distribuitur per hoc, quod nihil aliud corpor-
is illius continui immediate subsequatur. et hinc ad
tabulae in foro, et etiam adverto, ultimam partem tabulae in
ratione partis ultimae, sui ratione non actualitatem transitis, sed tali
aliquid negativum, nec persistere per positivum: quod vide,
videat illa eadem positiva entitas erit ultima pars, si in
subsequatur altera. et non erit ultima, si alia subse-
quatur: quod est ultimam ipsam positivam partis in
[illegible] persistere dicit negationem unionis ad alteram
partem subsecutam. hac ratione dicimus, naturam comple-

tam, et adequatam trani in se, et in se sistere aut
subsistere, si nulli alteri naturae aut subst. uniatur:
s. addit q. suppositum naturae sub. completae, et expresse
d. solam negationem unionis. itaut in ratione suppositi
seu personae, ni explicite dicat id positivum, q. constituit
naam subsistentiam, d. s. addat etiam, ni ei unitam.
Hinc iam patet 1o vera doctrina ex def. e Boe
tij apud omnes celebri: nam persona e rationalis naturae indi
vidua substantia, ni quidem individua quatenus [illegible]
naturae subsis. quatenus idem e, atque in se indivisa in se
et divisa a quolibet alio. Tunc sic: q. sit indivi
sa in se idem e, atque q. non sit divisa in suas partes, ni
illas habeat: unde homo divisus in se, seu divisus in sua
[illegible] ni e suppositum, neque persona. et hoc pertinet
ad 1. def. partem: quae spectat ad entitatem tamen naturae
integram, completam, et sub. Sequitur 2a def.
pars, in qua continetur ultima ratio constitutiva personae, seu
ultimum complementum, et [illegible] illius. quae qui
dem exigit [illegible], q. substantia individua sit divisa a
quolibet alio: sed q. divisa sit a quolibet alio nihil
aliud, nisi q. substantia illa sit separata a quolibet
alio, seu non unita cum aliquo alio: ergo ultimum com
plementum suppositi et personae nihil aliud ad
dit naturae completae et sub. nisi q. separata sit a quo
libet alio, seu non unita cum aliquo alio: atqui
hoc supra entitatem adequatam, et completam
naturae singularis nihil addit, nisi negationem unio
nis ad alteram substantiam: ergo cum hac sola negatione
s. addita intelligitur, et adequatur ultimo [illegible]
naturae in ratione suppositi, seu personae in actu [illegible]
Pr. 2o et ultimo ex [illegible] inefficacitate ex ipso

consensu et acceptu subintr.: Nemo enim dubitat quin
subsistentia sit ultimum terminum, et complementum substantiale;
quod sit, an praeterea habeat aliquid aliud praedicatum. hinc quod
contrariam sententiam 2° retorqueamus: quia praeter id de natura subsistentiae
contineatur, esse in alio, per quod ultimo terminatur in se, nec
ulterius aliquid substantiale ad sui unionem admittit. Sola
natura humana Christi v.g. formaliter terminatur in se ultimo, per hoc
quod nulli alteri unita sit in actu: quod per hoc, quod nulli alteri uni-
atur in actu, subsistit in se. Unde mihi patet: quod si natura hu-
mana Christi in actu uniretur alteri suppositum, suppositum
aut individuum, quod resultaret, non terminaretur ultimo, nec fi-
niretur in sola natura humana Christi: ergo quod suppositum in
sola natura humana Christi terminetur, est formaliter quod nulli alteri naturae
unita sit in actu. Et hoc, quod superadditur, est sola negatio
unionis: ergo etc. Confirmatur exemplo continuo: quia enim
ista latitudo, quod tabula in puncto a terminetur, nisi quod ita
constituatur per punctum a, ut nihil ultra se diffundatur ulterius
per unionem ad aliam partem: ergo terminatur, quod natura sistat,
aut subsistat in se, seu quod in se terminetur, per eliditur entitatem
potentem positivam naturae, sed quod non uniatur ulterius
cum altera natura, aut subsistat. Confirmatur 2°: quod existere
in alio, et existere per se, secundum id quod existit, ad-
dunt, sunt extrema contradictorie opposita, ut et simul
contrarii adversarii docent cum Patre Suarez: sed existere in alio
est quid positivum per unionem ad aliud: ergo existere per se, quod
est idem ac subsistere, est quid negativum. Confirmatur 3°: quia si natura
humana Christi Domini dimitteretur a Verbo, eo ipso, et per istud
inciperet non esse in alio: ergo eo ipso, et per istud inciperet existe-
re per se: ergo subsisteret in se: ergo ut subsistat in se, sola
illi deficit ratio unionis. Sect. 6. adversantium rationi-
bus, et clamores sopiuntur.

Sect. 6.
Argumenta in contrarium.

Secce iam à mysterio Trinitatis impeti-tur, et ad nostram hanc doctrinam de subsistentia creata, stabilita quam supra dedimus de subsistentia Divina. 1º arguitur sic. Persona in Divinis dicit aliquid positivum vel virtualiter, vel re distinctum, et rursus additum naturae, tanquam ultimum terminum, et complementum suppositi: ergo persona in creatis dicet etiam aliquid positivum vel virtualiter, aut re, si realiter, virtualiter distinctum, et rursus additum naturae, tanquam ultimum terminum, et complementum suppositi. Probatur consequentia: quia ea quae in Divinis inveniuntur unita seu identificata, in creatis inveniuntur dispersa, seu distincta. Conveniunt ergo persona in Divinis, et in creatis in eo quod utraque dicat, et rursus addat naturae aliquid positivum, differunt tamen in eo, quod in Divinis sit realiter idem cum natura, in humanis vero sit realiter additum, et distinctum. Respondeo concedendo antecedens negando consequentiam. Disparitas manifesta est ex diversitate naturae creatae, et increatae: natura enim Divina, seu increata ex sua peculiarissima ratione habet quod licet singularis, et completissima sit, possit eadem distribui in triplex suppositum, seu personam: quae ex sua peculiarissima ratione habet non sistere in se, sed tendere ulterius porrigendoque communicabilitatem ad triplex suppositum constituendum. At e contra evenit in natura creata, quae ex propria limitatione et imperfectione sua habet sistere in se eo ipso quod completa et integra sit: nam eo ipso non ordinatur ulterius, nec tendit ad unionem vel communicationem cum alio. Quod si illi adveniat unio cum aliquo alio subsistenti, hoc fiet praeter, et contra aut saltem praeter suam naturam, et naturalem exigentiam.

Secundum argumentum fit à mysterio Incar-

nationis ingenio sibi uidentur triumphare aduersarij: sed
quia ostendunt melius posse intelligi Mysterium in-
carnationis in sua, quam in nostra sententia; ideo quamuis nulla alia
ratio illis suffragaretur, hac sola se satis munitos
et roboratos credunt. Nam ex mysterio incarnationis
sic arguunt 2°. quia ex hoc mysterio constat humani-
tatem Xpti D. non habere propriam subsistentiam, per quam subsiste-
re, sed per subsistentiam uerbi: Verbum autem D. habere subsis-
tentiam sibi propriam per quam in se subsistit, et quae communi-
catur humanitati per unionem hypostaticam. hisce
autem duo, quae certissima dicuntur, egregie uidentur in
nostra sententia componi: nam sicut humanitas unitur Ver-
bo, etiam Verbum unitur humanitati: quod sicut hu-
manitas per unionem ad Verbum non subsistit in se, sed
in Verbo, sic etiam Verbum per unionem ad huma-
nitatem non subsistit in se, sed in humanitate: quod si-
cut humanitas non habet propriam subsistentiam, quia unita est
uerbo, sic etiam Verbum non habebit propriam subsistentiam, quando
unitum est humanitati: quod est falsum. et confirmatur: quia
ideo Verbum conseruat propriam subsistentiam, quia conseruat
terminum positiuum intrinsecum superadditum naturae: quod natura
humana, quae subsistentiam propriam non habet, ideo illam non habet,
quia non seruat terminum aliquem positiuum, per quem sibi
hereret in se sistens, et tracta diceretur.

Adeo non me mouent haec a propria mente, ut
potius credam, facilius multo posse mysterium incarna-
tionis intelligi, explicari et defendi in nostra sententia de subsistentia
et supposito in ratione entitatis positiuae additae.
et quidem in doctores, qui nobis aduersarij sunt, non pau-
ci plane fatentur in eam, et non ad minimum satis possunt ar-
gumentum desumi ex hoc mysterio incarnationis. id

exp̄cit, et Alastrus sent. 3. c. 1. Ar. Alexand. dp. 39. sec
2. quem refert Ill.mus aliquin in fine n. notis sequentibus.
quas notas subscriptas ex R. P. Luca Guadingo de Incarnat.
dp. 4. num. 30. Mirum unquique videtur, quod Ecclesia Pl.
per totos 200 annos quibus Nestoriani et Euthi
chiani de mysterium Incarnationis grassabantur in
Ecclesia, nullos fuisse ad istorum hæreses profligan
dam ulla positiva entitate aut modo positivo naturæ
addito naturæ creatæ, qui dicatur deficere in natura hu
mana assumpta a Verbo D., et hanc optimam mys
terii hujus explicationem a Deo fuisse servatam in hæc
nostra tempora in quibus hæreses illæ omnino sepultæ, et
singulares de hoc mysterium iam sunt. Quod autem
Patres qui contra Nestorianos, et Euthichianos decer
tabant non sint usi ea subtilitate creatæ dicta, et modo ab
entitate positiva naturæ creatæ addita, statutis quibus
qui, mediocriter sanctos Patres, et antiquos theologos cura
saverunt.

Et sane celebris ad numerum tom. 6. bibliothecæ
novæ SS. Patrum disputatio quædam Rustici Diaconi cum Acepha
lo Nestoriano: ubi cum Rusticus per multas paginas impugnaret
ab Acephalo, ut diceret hominem habere naturam hu
manam Christi, quod esset alterius personæ humanæ, si non nihil
haberet homine, exponeret, quam non esset persona quæ ac
aliæ? Sed concedendo ex Rusticus nihil habere minus,
aut in substantia, aut in accidentibus, immo tam sola
concipiendo tur, per concipientem personam; ac deinde,
et subsistentiam non in persona, quia non est sola, sed unita
Verbo: quod unita est in Verbo, tamquam illius propria est pars ipsi.
quis non videt totam hanc doctrinam mysterium incarnationis ex
plicari sine ulla entitate positiva addita naturæ creatæ ad

Subsistendum, quę de fieri dicatur naę humanę Xpti D: Cyrillus adhuc tom. 9 eiusdem bibliothecę, ubi cum Theodoro ... Epis copus catholicum cum Nestori ano quodam decertaret, et à Nestoriano obiiceret: esse in Xpto naturam humanam cum proprietatibus et accidenti bus suis: ergo esse in illo personam humanam. Inquidem negat nando ... ut negari deberet, si illi naturae deesset aliqua positiva entitas, aut proprietas naturalis ad perso nam; quod posita admissa doctrina ... ad aliam solu tionem effugit, quae tota est nostra doctrina; sic n. ait post alia quędam in ... hanc: nec satis est atque natio nem hypostasis esse naturam compositam cum proprie tatibus; non oportet ... corporis humanitatem assump tum, pars est Xpti, ideo non est hypostasis.

Ex his satis constat, quod immerito posuisse DD. Scholastici ex mysterio Incarnationis nostro argumentum desumere, si vellent veterum scripto rum, qui cum ipsis hereticis decertarunt, vestigijs insistere. Et ut in particulari tamquam argumento facto scien dum est, in Xpto D. non esse verum esse, quod natura humana subsistat in Verbo, sed etiam quod Verbum subsistat in natura humana. Expresse habet hanc locutionem S. Thom. 3 p. q. 2. ar. 2. ad 1um ibi: Natura humana dicitur Ver bo, ut Verbum in ea subsistat. Et iterum q. 16 ar. 12. ad 1um: homo est proprium homini Xpto, quod persona subsistens in humana natura eius, non sit causata ex principijs humanae naturae, sed sit aeterna. Quam etiam locutionem ex S. Thoma didicit, et usurpavit P. Tamburinus dp. 1. q. 3. dub. 8. num 281. humanitas in con creto de Verbo, non quidem 2um se, sed ut subsistente in natura humana praedicari. Sensus est, quod Verbum subsisten

det in nat.a humana, ita ut ab illa dependeat ad existendum; et quod unionem hypostaticam ad naturam humanam non transcendit per se illa, sicut abesse demonstrabat, et quod ultra, id est quod non tendit, et communicat terminare ad tantum unionem veram, et realem naturae humanae. Ad argumentum quod dicendum est, Verbum uniri humanitati, sicut humanitas unitur Verbo, scilicet vere, realiter et intrinsece: unde etiam dicendum est, humanitatem non subsistere in se, sed in Verbo. Nec Verbum subsistere in se, sed in humanitate. Adhuc tamen humanitatem non habere propriam subsistentiam distinctam a natura, sicut habet Verbum; quia videlicet subsistentia propria Verbi est quid positivum superadditum naturae, subsistentia vero naturae humanae non addit quid positivum, sed negativum. Unde etiam patet ad confirmationem.

Sed instatur ex SS. PP.[bus] Verbum Dei assumpsit naturam, et non assumpsit Personam; quod etiam definitum est in Conciliis, et PP.[bus]: quod quia non assumpserit Personam, non est possibile quod assumserit naturam. Confirmatur: quia si idem esset assumere naturam humanam, et non assumere personam humanam, frustra conatum fuisset Scotum definitionis et expressum esse. Arguitur ex Paschasio lib. 2. de Spiritu Sancto cap. 4. ubi dicit, quod in Christo Personam personam consumpsit: quia persona recipi non posse. Et ex Damasceno lib. 3. cap. 9. ubi in contrario: non est necesse, inquit, naturas invicem unitas, ut unaquaeque suam habeat hypostasim: nam fieri potest ut in unam concurrant hypostasim. Quae verba expendens P. Arriaga sect. 6. num. 29 certissime si propriam hypostasim demonstraret non esse unitam naturam, idem videretur ac dicere, non est necesse, ut supposita unione non maneat sine unione: quod quidem nugatorium in eius dicit. Maior pri

xos plane doctos a dicto huic argumentationi incumbere, ut
illam huiusmodi illius vexarent et scholas illa ingurgitent.
q. incerta, et similibus id sciendum est, ad concilia et adoctores
q. loquuntur dogmatice pro spectare, quid tenendum sit
in fide catholica. quomodo autem id apud theologos expli
candum sit, pertinet ex rechitum. hinc est, quod cum spectat ad
fidem catholicam asserere duas in Christo esse naturas, et du
as personas, assumptam quae est naturam humanam, et
assumptam personam verbi mirum, quod id certum
quod ex ipsis verbis definitum sit, nulla hypothesi elauendi
latebra esset, aut rima, quidquid sit, an hoc defectum en
titatis positivae, an per totam unionem realem ad
veniendum naturae explicandum sit. Unde intelligen
dum fuit tractatum quod secundum definitum est, ne quis nugato
rium esse asserere, quod persona personam absumat, aut
quod naturis unitis non sit necesse, quod singulae suam habeant hy
postasim: quod hoc certum quod vexatissimum est, quomodo
autem id sit intelligendum, aut explandum inopi
niones venit scholastici eorum. Sec. 7. impugnationes
alias nostrae sententiae procido.

Sect. 7.

Impugnationes alias nostrae sententiae procido.

Aliquod nobis insurgere auctoritas est multorum
theorum doctissimorum celebri, praecavens dicatur, pla
cuit impugnationes alias, partim theicas, partim quae
metaphoras exponere. quod impugnatur hic 1° sententia nostra:
quia ex illa sequitur Christum dei non esse magis personam dei
quam humanam: at quod hoc falsum est, nam Christus dei est
persona dei et non est persona humana, quod est maior
probatur sicut humanitas non caret unione cum deo, ita deus
non caret unione cum humanitate, quod sicut non per

sona humana, q̄ hēt unionem humanitas ad Deum;
tamen erit persona Dei q̄ Divinitas etiam hēt uni
onem ad humanitatem. q̄ nec Dei nec humana p̄so
na erit, s[ed] alia mixta: q̄ ē hæreticum: Ita argumentati
onem hanc deludit p. Arr. num. 34. qual de
miror virum alioqui doctum ñ meminisse, hic ēē
q. an persona Xpti D. dicenda sit simplex, an compo
sita? de quo S. Thom. q. 2. ar. 4. et ipse Arr. dsp. 29.
in qua difficultate ipse cum aliis Theorum, et S. Thō dis
tinguit in Persona Xpti D. duos status: 1us ē, quem habebat
no Verbi D. habuit in quo certe persona illa fuit realiter simplex
et ñ composita. secundus status ē post unionem hypo
staticam naē humanæ cum Verbo, et in hoc statu per
sona illa composita ē per unionem naē humanæ. Con
clusio hæc definita ē in Synodo Constantinopolitana act.
8. canone 4. resultat q̄ ex Persona Verbi et naā hu
mana ñ persona quædam mixta ex utraq. s[ed], ut male
intulit p. Arr; s[ed] persona quædam composita: nam
extrema in compositione iam naam retinent, ñ ita in
mixtione philosophica, in qua p. mixti in alteram
quandam naam transeunt. quare autem ñ possit dici per
sona humana, potest tamen dici persona Dei, Constat ex
dictis sect. præcedenti q. 9. Si q̄ aliud ē, ē personam mi
xtam, et aliud ē, ē compositam, qui arr intulit, fore
in Xpto D. personam aliam mixtam. cum potest
inferre per quandam personam compositam?

Impugnat. 2a nra sa: q̄ quotiescumque in aliquo
subiecto reperitur ratio aptitudinis ad aliquem effec
tum, seu ratio aptitudinalis, s[ed] hæc oritur ex naā sub
di, ex aliquo positivo addito: s[ed] in persona crea
ta datur ñ solum ratio unionis, s[ed] ratio etiam aptitudinis

adunionem: quia vel ex ipsa natura 2ª se, vel ex aliquo positivo superaddito oritur. Atqui non ex ipsa natura secundum se: nam ipsa 2ª se potest uniri, ut unita re ipsa est in Christo D: quod oritur ex aliquo positivo superaddito. = Confirmatur: quia quaelibet res separata est, et seiuncta a quolibet alio, vel etiam habet vim separandi se, et se seiungendi a quolibet alio: atqui vim hanc non habet per solam nationem disiunctionis, seu per solam non unionem, neque per solam entitatem positivam naturae humanae; ergo per aliquid superadditum naturae positivum; per quod resistit substantiis extraneis, et illas a se, et sui coniunctione repellit. Rursus naturam completam, adaequatam, et in se integram potest sibi excludere naturalitas communi. Tertio in compositionum cum diversa natura; nam eo ipso, quod natura completa sit, habet non ordinari ad ulteriorem compositionem, aut unionem cum aliquo alio diverso naturae: eo autem ipso, quod non ordinatur ad eam ulteriorem compositionum, aut unionum, a se naturaliter repellit unionem, et compositionum omnium cum quolibet alio diverso naturae. hoc tamen non tollit quod supernaturaliter possit illam subire, et tunc ei, ut contingit in natura humana Christi D. Unde ad argumentum consistens in syllogismo, negandum est antecedens subsumptum. et ad huius probationem distinguendum est: ipsa natura 2ª se potest uniri naturaliter, nego; supernaturaliter, concedo. Et hinc ad confirmationem.

3ª impugnatio. natura humana etiam completa, et adaequata est indifferens ex se ut maneat in se et uniatur cum aliquo alio, spectata potentia obedientiali. ergo: sicut ut uniatur cum aliquo alio indiget aliquo superaddito. ergo ut maneat in se indiget aliquo etiam superaddito. Huic dicitur: hoc superadditum, per quod dicatur natura manere in se et esse per se aliquid positivum, et aliquid positivum superadditum

rea, ut non in se maneat, et existat per se. hoc autem est
unire entitatem ejus positivum, et non unire est dicto
rium negativum alterius: quod manere in se, et per se ex
istere, non est ipsius entitatem non uniri. hoc enim contra nul
la est: entitas existit, et non est unita alteri. quod existit per
se et in se. et hoc quod est existere in se, et per se existit ali
quod aliud praeter hoc, quod est entitatem non esse alteri unitam.
Probo ex dictis, entitatem completam, seu naturam in
se adequatam, et integram physice eo ipso quod non sit
unita alteri existere per se, et in se manere. nihil enim
aliud est entitatem completam, et adequatam ex
istere per se, nisi non existere in alio seu cum unione ad
aliud. Ad argumentum quod in fra vero, distinguendo majorem:
natura etiam completa et adequata est indifferens ut
maneat in se, aut uniatur cum aliquo alio nata
liter non: ut maneat in se, aut non naturaliter uniatur, nego
do. Concessa ergo minori distinguendum est consequens: quod ut
maneat in se, indiget aliquo positivo superaddito, nego; ali
quo negativo, concedo. et hoc distinxi claritatis gratia; nam
negativum superadditum non est aliquid positivum in aliquo: non quod in
diget aliquo, id quod non indiget aliquo positivo. ad
subsumptum negandum est; in cujus probatione distinguen
da est major: manere in se, seu existere per se non est ipsi tantum uni
ri entitatem completam, non. entitatem incomple
tam, omitto. Dixi omitto, quia scio etiam animum ra
tionalem separatum dici existentem per se, immo
et subsistentem ipsius, quia separatus, et non unitus erit.
Impugnatur 4.° nostra sententia: quod natura humana
Christi Domini non est indistincta cum unione ad Verbum; quia ipsa
non se habet rationem aptitudinalem talis uni
onis: quod ut illam habeat, requirit aliquid aliud positivum,

q. quod repugnet unioni ad alterum extremum, aut illi subsistat. Ergo 1° contra: quod si ratio sui haberet illam inclinationem aptitudinalem, seu repugnantiam ad unionem cum aliquo, violenta esset cum unione ad aliud, etiam si hoc aliud esset ipse Deus. Confirmatur, et explicatur: quia natura humana per talis si, ut eo, quo existit modo, petat non uniri cum aliquo alio: ac natura humana Christi Domini non peteret non uniri, cum potius sit unita: ergo aliquid est in natura humana Petri, quod non est in natura humana Christi Domini. Atque hoc quidem est alteram esse unitam, et alteram non unitam. Respondeo, aliud esse quod aliquid sit contra naturam rei, et aliud, quod sit supra naturam: unio hypostatica naturae humanae cum Verbo Divino non est contra, sed supra naturam; unde ibi non est violenta humanitas. Habet ergo natura humana sub illo respectu quod sit natura completa naturalem repugnantiam, aut renitentiam ut copuletur cum aliquo alio ente completo, et adaequato. Ut autem cum Deo copuletur supernaturaliter in unitatem suppositi, neque appetitum dicit naturalem, neque repugnantiam. Quod si aliquando hoc unum diceret, potius appetitum diceret quam repugnantiam, cum potius esset illi hoc tantum bonum expetendum, casu quo in illius arbitrio poneretur, seu voluntate. Quare oportet distinguendum in 1° sequenti in ordine ad agentia naturalia, et componendum cum alio naturali, non. In ordine ad agens supernaturale, et ad componendum cum aliquo supernaturali, et perfectiuo sui, concedo. Hinc etiam ad confirmationem solutio patet.

Impugnamur adhuc: quia ipsa natura completa, et integra dicit propensionem ad existendum per se. Et ratio, per quam habet esse, dicit etiam naturalem, et essentialem connexionem, et rationem adaequate ducendum in esse per se, ut inde deducitur, quod producit persona in se

Subsistens: i. inclinatio terminus, et connexione
alteri non potest esse ad aliquod negativum, sed ad aliquod positivum:
quia natura secundum totum, quod dicitur ut existens per
se, est in se aliquod positivum. Et confirmatur: quia
ens per se, et suppositum, sive persona sunt quid
positivum: quia non possunt constitui per aliquod negativum:
quia ultimum complementum suppositi, et perso-
nae, in ratione talis, est quid positivum, et non est ultima negatio
unionis. Respondeo, in propensione etiam, in connexione
et in actione illius, immo in quolibet termino rea-
li, dari aliquod positivum, et aliquod negativum: nam
unumquodque complens aliquid est, et aliquid non est; quod si sit termi-
nus relativum, ad aliquid est, et ad aliquid non est: positivum
quod est ordo ille, quem habet actio ad terminum producendum,
v.g. ad naturam completam. negativum autem est, quod haec
actio non tendat ulterius ita dando esse naturae, ut sit depen-
dens ab alio. Unde si natura habet esse per talem actio-
nem, habebit esse per se, et in se, et non in alio. propensio, sive
connexio, et similiter secundum positivum, quod dicitur ad oppo-
situm, et secundum negativum, est ad negativum. Ad confirmationem
respondeo, ens per se, et suppositum esse quid positivum secundum quod di-
cit in recto, non tamen quid, quod connotat in obliquo: nam sup-
positum, et persona est ens per se, seu natura completa et
singularis cum negatione unionis ad aliud. Itaque
non est apud me ipsum aliquod positivum explicatum per
negativum. Sed aliquod positivum cum negativo, i. dau
Item quod negativum est apud me non est aliquid, sed potius est non
aliquid et purum nihil. Et hoc quidem est, non unio-
nem naturae humanae Christi ad alteram naturam; non est
esse aliquid, sed potius esse aliquid non esse.

Tandem impugnamur ex P. Valencia: quia

sinaa humana est aliquo potiori, quam addito subsis
tere per se, illam exaltata, et depressa esset per unionem
ad Verbum: nam per hanc unionem alligaretur
alteri, in quo diceretur existere, cum posset existe
re in se, et per se, quod videtur nobilius. Et explicatur:
quod si accidentia haberent rationem sui, tamquam sibi debitum modum
existendi per se, quem habent in Eucharistia, certe depraemerent,
si postmodum alligarentur subiecto, dependenter a quo exis
terent. Dupliciter potest responderi: 1. n. recurrit aliquis conce
dendo, quod quodam modo depressam physice naturam illam per
actionem, per quam dependenter a Verbo producitur: exal
tatam tamen et etiam exaltatam moraliter, seu in dignita
te, et existimatione morali: ita videt [illegible]
lina 1. p. q. 14. ar. 3. §. Sicut. n. ubi ait, defecerit in incar
natione dominica naturae humanae, si aliunde ea, et illud idem
factum iam quasi in proximis in seipso, ut potius indigens
alieno supposito, a quo longe felicius, ac dignius susten
tetur, quam si in seipsa, in suo proprio subsisteret suppo
sito. et haec patrum auctoritate a nobis, et aptiorem
certe solutionem subministrant: nam licet exis
tere per se nobilius sit ex genere suo, quam existere in alio:
ad hoc ut tamen in tanta potest esse huius alii excellentia, ut
absolute sit melius et nobilius existere in hoc alio, quam
existere in se. hunc notavit, ne quidem minus quam S. Thom.
q. 2. ar. 2. ad 2m. Personalitas, inquit, in tantum per
tinet ad dignitatem alicuius rei, et perfectionem, in quan
tum ad dignitatem alicuius rei, et perfectionem eius per
tinet, quod per se existat, quod in nomine Personae intelligitur.
Dignius autem est alicui, quod existat in aliquo se digniori,
quam quod existat per se: et ideo ex hoc ipso humana natura
dignior est in Christo quam in nobis. tandem advertendo, francto

lutę ab oībus exhibendam: nam 2° oīs militat hoc argum(en)tum, licet substantia sit aliq(uo)d additum naq incarnatis. q.° 2. an sit pōle mysterium Dominicę Incarnat.is Sec. 1. incarnationis nomen exponitur, et raōes dubitandi.

Q.° 2.

An sit pōle mysterium Dominicę Incarnationis?

Sec. 1.

Incarnat.is nomen exponitur, et rationes dubitandi.

Commune ē hęreticis, superioribus maxime temporibus, ut Ecclesię catholicę detrahant, q(uan)do rebus ipsis nō possunt, ~~potius~~ vocibus insultare et vocabula commordere, aut saltem, ut canibus contingit, allatrare, et obgannire, i(dest) in Incarnat.is nōe contingit. q(ui)a q(uo)d ab Ecclesia usurpatum, illis placere nequaquam potuit. Sed ceterum illorum tenentur gravissimi, et catholicissimi P.P. Leo Magnus, Lactantius, Cyprianus, Aug. et Hieronimus apud P.em Suar. in præfatione ~~Disp.~~ 1. tomi in 3.am p. Significat autem Incarnationis nomen apud theologos, et P.P. assumptionem naturę humanę in unitatem suppositi cum Persona D.i. Nec n. inusitatum dicit in frequenti ē in Sacris litteris, ut caro, quę pars ē, pro tota nā humana, aut etiam pro hoīe ipso figurata locut.e usurpetur. Sic n. Genesis 6. dixit: quippe caro corruperat viam suam. et Lucę 3. videbit oīs caro salutare Dei. unde Ioan. 1. cum mysterium hoc enarraret, dixit: Verbum caro factum ē. q(uo)d idem in symbolo Niceno poterimus cum dicimus, et hō factus ē. eadem significationi, et eodem fractionis genere apud Græcos P.P. mys

te

sterium vocatur a Sto Socrate, id est, incarnatio, aliis Enanthropasis, id est, inhumanatio appellata apud Cyrillum et Damascenum, cui etiam vox respondet corporatio, seu incorporatio, quam ovem utitur Hilarius, Isidorus, et Tertullianus.

Nomine incarnationis in presenti signatur, ut Adictum, assumptio naturae humanae in unitatem suppositi seu personae Verbi. Quod tamen assumptio, vel effective, vel formaliter considerari potest, vel pro actione ipsa, qua Deus fit mysterium hoc, vel pro unione ipsa, aut actu formali, qua fit mysterium, in origine ex parte formalis, nec tantum formaliter rerum mysterium abstrahi, ideo etiam distinguendum nobis fuit, et adicendum incarnationis, in hac materia, si pro ipsa actione ipsa, quae a tota Trinitate est, ut suo loco dicemus, vel frequentissime pro ipsis actibus unitur...

Continuationis illius tamen alius sit terminus formalis, seu partialis, aliquis est terminus totalis, aliquis formalis, seu partialis terminus aliquis etiam terminus totalis signatur. Terminus formalis seu partialis aliquis modalis, et aliquis absolutus: terminus partialis modalis est ipsa unio hypostatica, quae intercedit inter naturam humanam, et personam Verbi. Terminus partialis absolutus est ipsa natura humana, seu humanitas, quae producitur, et unitur Verbo; et Verbum etiam ipsum, quod est terminus unionis. Tandem terminus totalis erit ipsum suppositum, seu persona Christi Dei, qui ex natura Dei, et humana in unitatem suppositi copulatam emergit, dicitur Deus homo, seu Christus Jesus. His suppositis, pro catholicae fidei fundatione, inquirimus an mysterium hoc sit possibile. Seu an fuit possibile, Deum humanitatem unire in unitatem suppositi?

Et quidem fide catholica tenendum est, mysterium

terium hoc esse possibile, seu non repugnare deum fieri hominem per assumptionem naturae humanae in unitatem suppositi, constat hoc 1.o quia de fide est iam esse factum mysterium hoc, ut 2.a disp. q. 1. diximus: ex eo autem quod factum est, aperte sequitur non repugnare: nam hic dicitur sup[er] theologica[m] : idque factum est possibile: sed Verbum caro factum est: ergo Verbum caro possibile est: in quo manet ita aliter evidens, et 2.o de fide. Constat hoc 3.o ex eo quod Deus id mysterium aliquando futurum revellaverit; unde ex ipso dicto Dei qui falli non potest nec fallere, id mysterium, et futurum et possibile concluditur: nam quod futurum est possibile est: sed Deus aliquando dixit hoc mysterium aliquando futurum: ergo etc. Quia tamen, quae in principijs fidei nituntur, et verissima sunt, aliquando videntur obstrupere, quae theologos in rei istam morari, ut ijs amotis ad ea, quae sequentur sine ullo offendiculo currant. Ergo ponendae nobis et expediendae sunt rationes aliquae, quae mysterij huius possibilitatem ab ethnicis possunt obtrudi, et a theis dent doctrinam examinari. quibus id non standum est, sed satis nobis est, quod solutiones probabiles adhibeamus, ne triumphare sibi videantur ethnici, et acatholici: nam in re tanta satis fuisse videbimus si illorum impugnationes non adeo evidenter, ut ipsis apparebant, fecerimus, ut cuilibet theo facillime eorum vires probabili solutione enervare. Unde etiam inferetur mysterium hoc non esse evidenter impossibile. Siquidem probabilis solutio datur rationibus, quae possent illius impossibilitatem, aut repugnantiam aliquo modo suadere.

Praecipua ergo difficultas, et ratio, quae hic se offert,

desumitur ab immutabilitate, et infinitate perfect. Dei: quod si possibile esset mysterium incarnationis possibile esset Deum mutari: sed implicat Deum mutari: ergo non est possibile mysterium Incarnationis. Maior probatur: quod si possibile esset hoc mysterium, possibile esset Deum in tempore uniri realiter, et physice naturae humanae: sed si possibile esset Deum in tempore uniri realiter et physice naturae humanae possibile esset Deum per talem unionem mutari: ergo etiam. Probatur minor quia uniri Deum in tempore realiter et physice naturae humanae, est aliter se habere realiter et physice: sed aliter se habere realiter, et physice est mutari: ergo et uniri realiter, et physice Deum, est Deum mutari. Confirmatur: quod si possibile foret mysterium Incarnationis, debuisset et factum esse ab aeterno; sed non debuit esse factum ab aeterno: ergo non est possibile mysterium incarnationis. Probatur maior: quia non potest Deus in tempore aliquid incumbere, quod non habuerit ab aeterno. ideo non in tempore non potest denuo cognoscere aut amare, quod haec sunt aliquid intrinsecum Deo, quod illi potest advenire in tempore. Confirmatur: si Deus unitur naturae humanae, ergo convertitur in hominem, vel homo convertitur in Deum: utrumque implicat: ergo implicat quod Deus uniatur naturae humanae: maior probatur: quod Deus fieret homo, aut homo fieret Deus non per identitatem naturae, ut patet: ergo per talem conversionem: et urgetur: quod in nominis impossibile est quod Deus sit homo aequus: sed homo equus est impossibile, ut etc. Logici et Aristoteles: ergo et homo Deus est impossibile.

Secunda ratio dubitandi: quod si possibile esset mysterium incarnationis, id fieret, media unione increata realiter distincta ab utroque extremo: sed hoc admitti haec implicat: ergo et mysterium implicat. maior patebit

Verbum uniri realiter immutabiliter sed intra et absolute immutabiliter sui complemento in denominatione et relatione similis; et indeterminate cognitis autem istis quae postsunt adveniunt rebus sine earum mutatione quia illis adveniunt per frai extrai. Ita videtur docere S. Thom. in 3° dist. 1. ar. 1. q. 1. ad 1.um et 3 p. q. 16. ar. 1. ad 4.um et ar. 6. ad 2.um Sanctus Bonaven. in 3° dist. 1. ar. 1. q. 1. ad 3. Sequitur Faber in 3.um disp. 1. num. 24. et aliquo modo etiam P. Vaz. disp. 69. cap. 4. num. 18. P. Alluenting tom. 2. in suo tractatu de praedicato subsistentiae num. 9. P. Ragusa hic articulo 1. ubi appellat hanc unionem tractionem ad Verbum relationem realem. Et Perez loco disp. 19. §. 4. qui docet uniri humanitatem intra Verbo, in Verbum humanitati. P. Lessius de perfectionibus D. lib. 12. cap. 6. num. 92. quibus expresse favet P. Suarez disp. 8. sec. 4. dicens hanc denominationem esse contra appellandam denominationem intrinsecam, licet mediate sit intrinsecam et extrinsecam. quae denominatio media magis Patri Aldrete arridet. de incarnatione disp. 31. sec. 6. num. 3.

Huic dicendi modo affines sunt illi Patres qui apud eundem Aldrete docent, difficultatem hanc evacuandam, si dicatur, ad mysterium incarnationis concedendas esse duas uniones, aliam creatam se tenentem ex parte humanitatis, et aliam increatam se tenentem ex parte Verbi. per unionem creatam dicunt uniri humanitatem intrinsece, et Verbum extrinsece. per unionem vero increatam se tenentem ex parte Verbi dicunt uniri Verbum intrinsece, et humanitatem extrinsece. illam dicunt entitatem modalem per quam mutatur, et perficitur humanitas intrinsece, et per

q nulla aliqua mutatur, aut perficitur in Deo Verbum, quod non intra, neque extra Verbum est: cum autem per illam non mutet, dum intrinsece Verbum, sequitur, nullam esse mutari: nam per unionem in increatam, non distinctam ab ipso esse Dei, certum est, Deum non mutandum. Conveniunt modus iste dicendi cum illo altero priori in eo, quod dicat, unionem humanitatis ad Verbum esse intram humanitatis et extram Verbo, et quia deo per illam uniri intrinsece humanitatis, et extrinsece Verbum. differunt autem ma ab alio dicendi modo 1º in eo, quod ad unum totum constituendum per unionem requirat duas uniones: quod tangit primum philosophicum. differt 2º in eo, quod unionem illam se tenentem ex parte Verbi dicat increatam, et tradi citer indistinctam a Verbo. in quo tangitur primum theologicum: de utroque falso quod ipsa dicemus q. 4. cum inquiramus, an, et qualis unio requiratur ad mysterium Incarnationis.

Quo quaest. dicunt hi et illi A A. unionem hypostaticam non esse omnino intram Verbo, et Verbum ratione illius unionis, quae se tenet ex parte humanitatis, non uniri intrinsece, licet aliquibus quod de ratione videatur, impugnat tamen P. Hur. disp. 1. de Incarnat. sec. 1. et disp. 22. sec. 4. quoniam si unio esset extra Verbo, Christus non foret enim per accidens, et non enim per se. ens autem per accidens non est absolutum unum, sed plura: unde re labendum in errorem, seu errorem Nestorii ita adstruentis mysterium Incarnationis, ut esse deberet non unam Personam sed duas. 2º quod Verbum constituit hominem cum humanitate: sed homo est unum per se: ergo Verbum cum humanitate constituit unum per se. sed unum per se constitui non potest per unionem extram: ergo etc. Ita

quare haec impugnatio procedit, nec q. n. probat hoc
ultimum, an; sed potius supponit illius necessitatem:
Cum tamen tota difficultas in eo consistat: posset n.
ab adversariis reponi, satis esse ad unum per se, q. unio
intra sit uni extremo. Et sane neutra est sufficiens
impugnatio eorum, qui duas dederunt uniones:
nam hi ex parte utriusque extremi aliquid intrinsecum po-
nunt, ut resultet unum per se, et non per accidens. Et ali-
orum, qui unicam unionem admittunt, quam intrin-
dicunt humanitati, et extrinsecam Verbo, probant
dumtaxat, non sufficere ad unum per se, quod unio
sit intra unitam tantum extremo ex duobus unitis;
saltem non probat esse intrinsecam uni, et extrinsecam alteri.

Impugnat 3° idem Author: quia unio
extrinseca est absolute divisum: quod est absolute non
unitum. Sed personalitas Verbi non est absolute divi-
sa, sed potius unita: quia non est extrinsece unita, sed potius intrin-
sece humanitati. Prob.: quia actio creatura a Deo est divisa a Deo,
quo extrinsece illi est. Similiter visio beata, et amor, quo
Deum prosequimur, non uniti sunt Deo, sed divisi: quia ex-
trinseci sunt illi. Et confirmatur: quia ideo Nestorius
constituebat in Christo D. duas Personas, quia unionem tantum
extrinsecam, et affectivam admittebat. Nec damna-
tur a Conciliis et P.P. quia sic posuerit unionem extrinsecam et
affectivam, duas diceret esse Personas, sed quia unionem
extrinsecam, et affectivam admittebat, ex qua non unum
per se, nec una persona, sed duae et unum per accidens
efficiebatur. Haec etiam impugnatio non convincit: nam
Auth. illi, qui unionem hypostaticam dicunt extrinsecam
Verbo, admittunt contra Nestorium, Verbum esse realiter,
et vere unitum, sicut extra. Unde apud illos non est idem

aliquod unitum extrinsece ei absolute unitum, quod di
uinum, et posterearum, quae diuisa dicantur, principi
sei debebunt, quod extrema afficiantur ab alio extremo, quod
nulla uera unio intercedat qualis intercedit in
ter Verbum, et humanitatem. Nestorius autem
qui unionem affectiuam docebat, absolute
trahabat ueram, et realem unionem; et hac de causa
erroris condemnabatur; nam in uera, et reali uni
one una persona, quae duae erant in Christo.

His itaque impugnationibus praetermissis, id
inprimis supponimus contra eos, qui duas illas uniones ad
mittebant, unam ex parte Verbi, et aliam ex parte huma
nitatis, ut hac ratione praecipuam difficultatem elude
rent. id inquam inprimis supponimus ex philosophia inuti
lem esse, et superfluam alteram unionem ad unum
constituendum ex duobus extremis, quando una ad illum effec
tum praestandum, et constituendum sufficiens
est. nam eo ipso, quod unio nectat unum extremum al
teri, neque uis illius unionis hoc est alterum unitum, quin
etiam illud alterum sit unitum isti: an autem
alio ex capite duae uniones in aliquo casu requiran
tur, q. 4. breuiter saltem dicemus. Praeterea in ipsa
unione, quae se tenet ex parte humanitatis, manet
adhuc difficultas, ut et P. Suarez aduertit hic disp. 1. sec
1. subsec. 2. §. 20. et hinc impugnatur Scotus
ille dicendi modus, qui adstruebat unionem, quae uniret
in recto humanitatem, et in obliquo Verbum. quaeritur quidem
uel impossibile, uel si possibile sit, talis non erit, ut non satis sit ad
unionem hypostaticam. Et sane si id possibile sit
quatenus possibile actum amoris esse in recto humanitati, et ex
terium obiecto amato, id non satis erit ad unionem hy

postaticam: nam ad unionem hypostaticam non requiritur distantia inter utrumque extremum humanitatis, et Verbo fiat aliquid unum, adhoc autem necessarium est aliquid, quo realiter et uniantur. Unde fit, quod sit impossibile aliquid, in cuius aliqua duo extrema sint, et realiter uniantur ad unum constituendum, et non continuationem, si tamen illud non respiciat quae inter illa duo extrema. Itaque idem ex ipsa unione tria extrema dantur, non per unionem hypostaticam non est intra utrumque extremum. Pro quo explando evolvenda adhuc est ipsa unionis essentia.

Itaque unio, licet in toto unica sit, ad unienda duo extrema, non aliter nectit extrema, nisi respiciendo utrumque; ita videlicet ut pertaticum cum utroque extremo. Quod tamen unio non potest esse cum utroque extremo, nisi unum extremum cum altero sit, ideo realiter facit unum cum altero esse inseparabiliter, non destructa unione. Est autem discrimen quod unio continuationis solum petit, duo extrema esse sibi proxima; unio autem informationis, et hypostatica petit, extrema esse sibi intima, seu intra unionem. Hoc est petit, quod utrumque sit in ipso unionis loco. Et haec ratio facit quod utrumque sit in loco alterius. Hinc fit, ut unio continuationis non possit esse extra unum extremum, et intra alterum, siquidem licet duo extrema immediate propinqua sint, et unio sit in uno extremo perfecte, quod alterum immediate subsequatur. Si vero fit non nulli cum P. Henao in empyreologia docebant unio continuationis sit in spatio intermedio, utrique extremo existente extra, licet sit unio realis. Nec mirum: nam unio illa non est, ut unum extremum sit intra alterum. Secus tamen se habet unio hypostatica

tica, et in spirationi, in quarum unum extremum ita est intimum alteri, ut repositum, unum non est intra aliud. Unde sequitur, unionem hanc esse intimam, et intra utrique extremo. Arguo sic in arguendi forma apta dicitur: unio omnis hypostatica, ita unum extremum alligat alteri, ut quod sibi est intra alterum sit: sed hoc esse non potest, nisi recipiat utrumque intra: quod utrumque intra recipit. Probatur minor: nam unio non alia ratione facit, quam unum extremum intra alterum sit per in quantum est essentialiter petit, quod utrumque sit in ipso unionis loco: et hoc est recipere utrumque extremum intra: quod etiam hanc doctrinam, et ratione habet Pater Vernal disp. 11. sect. 3. num. 19. verbis infra referendis. sect. 3. aliorum solutio proponitur, et expenditur.

Sect. 3.

Aliorum solutio proponitur, et expenditur.

Inter doctores, qui unionem hypostaticam, quae intram dicunt utrique extremo, et tam humanitati quam Verbum unire intra, aliqui incedit, ut praecipuam huius rei difficultatem eludant. Alteri humanitati mutandum per unionem hypostaticam, licet sibi intram defendant: asserunt quod unionem, licet intram utrique extremo, non eodem modo se habere ad utrumque quod recipere humanitatem, ut subiectum Verbum tamen in utrumque terminum. Sensus est, unionem recipi in sola humanitate, et non in Verbo, quod recipitur per illa ut haec in terminis unionis. Hinc autem inferunt humanitatem mutari, et non mutari Verbum intra, quod sola subiectum mutatur, id autem quod non est subiectum, sed terminum, mutari non potest intra per hoc scilicet, quod sit terminus. Et ratio (inquiunt) est, quod ad mutationem necesse est, quod id, quod mutari dicitur, recipiat in

sealiq quam antea intreat: si raxium est quod recipiat aliquid: ipso quod sit subiectum ad illud, quod in purgatum nihil insedit aliquid quam antea habebat: quare per hoc mutabitur? et ipsa ratio: quia agens per se ut agens non mutatur, neque movetur, sed non movetur mobile, seu subiectum: inde fit agens mutandum in intrinseco per actionem, debet esse subiectum illius: sed non mutatur quatenus agens, sed quatenus est subiectum: sed id, quod non est subiectum, non mutabitur.

Huic affinis est dicendi modus alter, qui docet Verbum non mutari per unionem hypostaticam: quia non perficitur per illam. Dixi hunc dicendi modum esse affinem: quia sunt qui rem subiecti constituant in eo extremo, quod per alterum extremum perficitur. Unde quia Verbum non perficiatur per unionem ad humanitatem, non erit subiectum, nec mutabitur per unionem. Ita P. Hur. dis. 22. diff. 34. et sequentibus. P. Vaz. de Inc. dis. 11. sec. 7. non quiescit in his dicendi modis, et ideo alium paulo diversum secutus est. Asserit quod Verbum divinum non mutari per unionem ad humanitatem: quia non recipit neque ipsam humanitatem, neque unionem, humanitatem autem mutari, quia unionem recipit: quare autem humanitas, et non Verbum recipiat unionem, docet, causam esse quia hoc, quod est recipere dicit incompletionem: nihil enim recipitur, nisi in aliquam alterius vacuitate, aut incompleti: cum autem Verbum D. omnino completum sit, humanitas vero incompleta, ut ipse ait, ideo humanitas recipit, et non recipit Verbum. hinc infert, posse duo extrema uniri si unum saltem illorum sit incompletum: unde natura humana omnino integra et completa et sine ulla sui incompletione, aut vacuitate, non posset Verbo uniri;

qui potest recipere unionem, cum in complectionem non haberet, neque vacuitatem, in qua illam reciperet.

Multa sunt utrique sententiae impugnationes, quae

si vacat oci examinare, quotquot in MM. circumferuntur, ad eas ponemus, quae vel ex eodem principio, vel etiam ex nostris ducuntur. Inprimis qui impugnatur modus ille dicendi, qui sic ut ille docet, Verbum non mutari; quia non est subiectum neque receptionis, neque sustentationis. impugnatur inquam, a priori: quia mutari non est recipere aliquid: quia mutari non est esse subiectum. Et iam: quia mutari non est aliquid fieri denuo, quia aliter se habere denuo. Unde si quis impossibile aliquid se haberet aliter per suammet entitatem, sine ullo re aliter sine addito, certe mutaretur. Quia tamen implicat, mutari sine aliquo re aliter sine addito, ideo absolute implicat, quod realiter se habeat per suammet entitatem, quae ante non erat. Confirmatur: quia in Deo implicat, quod Deus in tempore incipiat velle, etiam per suammet entitatem, quia implicat quod aliter intra se habeat Deus in tempore; implicat autem quod Deus aliter intra se habeat in tempore, quia implicat quod mutetur immutabilis; mutaretur autem si aliter intra se haberet in tempore. hinc deducitur, rationem mutationis non desumendam ex eo quod ante, quod res denuo sit vel non sit subiectum rei alicuius; nam sive sit, sive non sit subiectum, sive recipiat, sive non recipiat, mutabitur, quoties aliter ex parte sua se habeat intrinsece.

Confirmatur 2.° quia omnis receptio est mutatio intrinseca: sed non omnis mutatio est mutatio intrinseca subiecti: ergo non omnis mutatio est receptio. Consequentia legitima est in Baroco 2.ae figurae syllogismo. Maior supponitur, et minor probatur: quia si forma in instanti A existat extra subiectum, et in instanti B recipiatur in subiecto,

dabitur haec duplex mutatio, alia mutatio intrinseca,
et alia intrinseca mutatio fit: prima intrinseca mutatio fit non re
ceptio, sed informatio, 2a quod se tenet ex parte formae quae incipit
informare: secunda non est mutatio, sed receptio. Dices: motus,
seu mutatio est actus entis in potentia, secundum quod est in potentia;
sed forma totius entis in potentia exit per illam mutationem: sed forma ut forma
non est ens in potentia, potius vero est ens in actu, cum sit ipse
actus: ergo per se non est per illam mutationem. Probatur minorem: quia ens
in potentia vel est ens in potentia activa, vel ens in potentia passiva: sed
forma ut forma neque est ens in potentia activa, neque est ens in potentia
passiva: ergo forma ut forma non est ens in potentia: ergo fit, ut fit,
nullus est motus, neque mutatio. Sed quivis non videt reducendum
ci ad quaestionem devocare id quod dixi magni momenti. Et illa
difficultatio omnium gravissima, et humano in
genio fere insuperabili, ut illam appellat Suarez.
Scimus equidem Verbum Dei non esse subiectum, nec aliquid de
nuo in se recipere, attamen dubitamus quamad
hunc non mutetur per unionem ad humanitatem. Etiam
nec id minuitur ex ipsis his certitudinem de Verbo, s. non minus
mutari, aut aliter se habere subiectum quod recipit formam,
quam mutaretur forma, si inciperet informare subiectum, quod antea
forma existens non informabat.

Sit 4um quod desumitur ex Aristotelica de
finitione motus, seu mutationis physicae eadem ratione reperitur,
quatenus naturaliter est impossibile, quod forma transeat physico
suo motu animam informando ad informandum subiectum;
quia videlicet forma nunc existens supponitur extra
omne subiectum, ut dici possit ens in potentia ad illud informan
dum. Sed certe cum anima rationalis post mortem hominis extra
subiectum sit, et moraliter debeat ad corpus
informandum, ignoro quare non etiam, sicut de potentia passiva

loquimur, potius loqui de forma informativa. Similiter licet forma corporis forte non transeat nisi partialiter a subiecto in subiectum, adhuc tamen anima rationalis eadem omnino transit a subiecto in subiectum, saltem in adaequatum, quia in morte hominis aliquae materiae partes deperduntur, et aliae in nutritione accrescunt. Sicut ergo subiectum dicitur mutari, quia transit a forma ad formam, quia taliter induit se habet, quare etiam non dicetur mutari forma, quia transit de subiecto in subiectum? Nam sicut subiectum est in potentia passiva formae, ita forma est in potentia informativa subiecti. Ergo si in utroque hoc fiat, quare denique mutari dicetur forma sicut dicitur mutari subiectum. Dices tamen iterum, mutari formam, non ut formam, sed ut subiectum, hoc est, mutari formam recipiendo unionem ad subiectum. Sed contra: nam multi adhuc sunt, qui unionem in solo subiecto formae recipiendam dicant, immo explicent discrimen inter subiectum et formam per hoc, quod subiectum unionem recipiat, forma non recipit. Et quidem, quod unio vel in utroque extremo, vel in altero extremo recipienda sit, idem habet ex fraternitate modo conceptu unionis: nam etiam si in nullo extremorum reciperetur, quae bene posset uniri rursum etc., ut optime ... ... Ad de ... dist. 31. de Incarnatione et notetiam alii quando alibi.

Modus ille dicendi Patris Hugo peccat etiam ex parte, et impingit in quaestione denique: quoniam vocibus illis completi, et incompleti, vacuitatis, et plenitudinis, cum metaphoricae illa acceptionis, utitur ad rem pro arbitrio solvendam, et difficultatem sive vacuitate, sive plenitudine sua non omnino evacuandam. Nam sive Verbum Divinum recipiat, sive non recipiat unionem, sive completum sit, sive incompletum,

insurgit præcipua difficultas, an scilicet aliter se habeat in ordine
ad ... in hac unitiva humanitatis manifestum: hoc est, an in ... se habeat
simo ex modo dicendi ejusdem eminentissimi Card. Sequitur
deinde, Verbum D. recipere unionem: quod si recipit unionem,
quod aliquo modo incompletum est, Verbum D. dici aliquo modo
incompletum potest, non quidem absolute et in ratione esse, sed in
esse illius, quod substitit cum natura humana: nam ad hoc
substituendum, et complendum indiget unione ad hu-
manam naturam: sicut et natura humana completa est in ratione naturæ,
et aliquo modo incompleta in ordine ad personam sub-
sistendam cum Verbo D. Id, quod in alio dicendi modo asseve-
rabatur, scilicet Verbum non mutari per unionem, quia non perficitur
per illam, non omnino satis facit: nam ad mutationem non requi-
ritur perfici, quod res melius, aut deterius se habeat. Satis enim
est, quod se aliter habeat, licet neque melius, neque deterius. Pro
ne enim nos loqui decet aliqua, quæ æque bene se habeat cum
frigore, et cum calore; si hæc entitas transeat a calore
in frigus, certe mutabitur, quia aliter se habet ac antea
ea se habebat: sic enim Sol mutatur seu movetur ab
uno in alterum emisphærium, licet non melius se habeat
in uno, quam in altero: quia licet vera aliqua ne perficiatur,
neque deterioretur, mutabitur si aliter se habeat: quare simi-
liter mutabitur Verbum D. per unionem, licet per illam
non perficiatur. Sec. 4. ex S. Aug. et S. Thoma aliqua
pro responsione permittimus.

Sect. 4.

Ex santo Augustino et S. Thoma aliqua pro responsione permittimus

Adeo implexa et recondita ut P. Suarez disp. 8.
Sec. 4. dixerit, eam esse unam ex difficillimis in tota Theo-
logia. Quam propterea inexplicatam ipse reliquit, sicut
et alii plurimi eam attigere. Audendum quod aliquid nobis
e rei

exit inmutanda. Pro cuius explat.ne ex dictis supponimus, primo, unionem hypostaticam, etiam si uatis dictam a D. Verbo fuisse intrinsecam. Ita ut si tota humanitas ex se sua; et etiam Verbum dicatur intrinsece unitum, et quin de de nouo unionis hypostaticae non recipiat humanitati; et etiam Verbo D. cuius se extradicendae, nec media inter intrinsecam et extrinsecam. Constant haec ex dictis sec. 2. Praeterea ut certum supponimus in re ista, Verbum D. non mutari intrinsece, licet terminus sit intrinsecae unionis hypostaticae: in quem sensum S. Aug. interpretatur Pluim ad Filippenses. 6. ad illa uerba, et habitu inuentus ut homo, ubi per nomen habitus, sicuti per similem mysterium Incarnationis exposuisse uidetur, ut nullam mutationem in Verbo factam ex incarnatione declararet. Audi S. Aug. lib. 83. q. q. 73. quamquam illa susceptio ineffabili ter susceptum suscipienti copulauerit; quoniam uerba humana rebus ineffabilibus coaptari possunt, ne mutatus intelligatur D. humanae fragilitatis assumptione, locutus est, ut graece schema, et latine diceret habitus illa susceptio. quo nomine oportet intelligi non mutatum esse Verbum susceptione hominis, nec sicut neque membra induta ueste mutantur.

Haec Aug. uerba et explicatio ideo praecipue memorata sunt, ut non mirentur auditores nostri, quod ad mysterium incarnationis explandum, maxime quo ad hoc quod est Verbum non esse mutatum per unionem, theologi utantur explicatione extrinsecas, quales sunt denominatio cogniti, et uisi, in quibus obiectum denominatur cognitum, et denominatur uisum sine ulla sui mutatione. non, inquam, hoc mirandum est, cum uideamus Augustinum ex Paulo id ipsum explicasse per denominationem uestiti, aut induti. quod quidem non ita factum est,

ut intelligeremus, ita ei extraneam Verbo humanitatem sicut uestis extra est corpori, cum quo nullam habet unionem intraneam. Nam si id ita esset, non diceretur illa humanitatis susceptio ineffabilis, ut dicitur ab Aug. Sed quod id factum est, ut nobis signaretur, nullatenus fuisse Verbum mutatum per incarnationem, quod tamen nullum est in rebus naturalibus exemplum, quod cum unione intrinseca relinquat non mutatum extrinsecum, ideo ad exemplum, et uoces, quae remouent cum quibus nobis explicent, recurrendum fuit. Sicut non ita comparent res, quae explare intendebamus: quoniam uerba humana (ut dicebat Aug.) rebus ineffabilibus coaptari non possunt: sicut quod S. Aug. Paulum, ita ceteri DD. nos interpretamur, qui ad mysterium hoc explandum, utuntur explis extra denotis, ne mutatio intelligatur Dei humanae fragilitatis assumptione.

Non abs re erit, doctrinam hanc, et ansam supra ex S. Thoma desumam, qui uariis in locis explat, quod ratione Verbum Dei sine ulla sui mutatione sit unitum humanitati: ita q. 3. p. q. 2. ar. 6. cum sibi obiecisset illa Pauli uerba ad Philippenses habitu inuentus ut homo, ex quibus uidebatur inferri, naturaliter fuisse unitam Verbo naturam humanam, per modum, quo habet se uestis ueniens corpori. Ita respondet ad 1um non necesse est, omnia similia, et in defectu assimilari exemplata: et, maxime in Diuinis, impossibile est simile exemplum inueniri in nobis. Humana natura in Xpo assimilatur habitui, id est uestimento, quod fumatur, quia uestimentum mutatur; quoniam scilicet formatur secundum figuram eius, qui induit ipsum, qui a sua forma non mutatur propter uestimentum. Et similiter humana natura assumpta a Verbo Dei est meliorata, ipsum au-

Sen Verbum dei n. e mutatum. Iterumque etiam 2. ar. 7. corp. exponens, quare unio hypostatica sit in Deo, et supponens etiam, unionem hypostaticam ejusmodi relationem, aut relationem quandam inter Deum et naturam humanam, addit: Sicut autem in 1. p. dictum est, omnis relatio, quae consideratur inter Deum et creaturam, realiter quidem est in creatura, per cujus mutationem talis relatio innascitur, non autem est realiter in Deo, sed secundum rationem tantum, quia non innascitur secundum mutationem Dei: sicque dicendum, quod haec unio, de qua loquimur, non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum: in humana autem natura, quae creatura quaedam est, realiter.

Explicans autem S. Thomas, quo modo secundum rationem tantum dicatur haec unio esse in Deo, haec addit in responsione ad 1.um Dicendum quod haec unio non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum. dicitur non. Deo unitur creatura ex hoc, quod creatura est realiter unita Deo, absque ejus mutatione. Ecce quo modo totam mutationem ponit ex parte creaturae, at ex parte Dei solam relationem unitionis, quae dicitur de Deo, quia terminus unionis, quae solet ex parte creaturae: ei autem in Deo unionem non realiter, sed secundum rationem tantum intelligendum est quoad modum essendi in Deo secundum quod dicit aliqualem inhaerentiam, aut receptionem in Deo, quae realiter non datur, sed solo in modo loquendi: idemque est unionem esse realiter in creatura, et secundum rationem in Deo. Xo S. Thomam atque dicit et praedicari de Deo, quod unitus sit creaturae, solo et per id esse per hoc, quod creatura est realiter unita Deo, absque ejus mutatione. Deinde q. 16. ar. 6. ad 2.um exponens, quare dicatur Deus factus esse homo, sine mutatione Dei, ita fatetur: fieri importat, quod aliquid praedicetur de novo de altero: unde quum quod aliquid de novo praedicatur

de albo cum mutatione eius, de quo dicitur fieri et mu-
tari. Et hoc contingit in omnibus, quae absolute dicuntur.
intellige per absolute dicuntur, quae dicuntur non relative,
sed quantum ad formam suam absolutam. exemplum apponit in al-
bedine, et nigredine de novo advenientibus cum sub-
iecti mutatione, quod dicitur fieri album, aut nigrum. Et aliter
sunt sequenti casu, quae relative dicuntur, possunt de
novo praedicari de aliquo absque eius mutatione. sicut homo
de novo fit dexter absque sui mutatione per motum eius,
qui fit ei sinister. Unde in talibus non oportet, omne quod dicitur fi-
eri esse mutatum. Quia hoc potest accidere per mutationem alterius.
Esse autem hominem convenit Deo ratione unionis, quae est relatio
quaedam, et ideo esse hominem praedicatur de novo de Deo absque
eius mutatione, per mutationem humanae naturae, quae assumitur
in divinam personam.

Multa hic nos docet S. Thomas. Attamen ego solum,
ut illud advertam, quomodo ad explandum incar-
nationis mysterium, in quo Deus factus est homo sine ulla sui mu-
tatione, utitur angelicus praeceptor doctrina relationum;
nam praedicata relativa, qualis est unitum resultantia in
altero extremo etiam si non sit facta mutatio in illo,
sed in alio; quod probat exemplo dextri et sinistri. nam
per solum motum, seu mutationem illius, qui erat mihi dex-
ter, et qui erat ego sinister, fio illi dexter, et ipse
fit mihi sinister, sine ulla mei mutatione, seu motione
me facto: nam haec relatio, seu praedicatum relativum
sinistri resultat in me ad solam alterius mutationem et
ipse tamen [?] haec est in me relatio rationis resultans a dextri [?]
sui mutatione reali. quo ad hoc quod optimum est exemplum
ad probandum, posse cum veritate dici quod Deus factus
est homo, et unitus de novo naturae humanae, sine ulla sui ipsius

mutatio: nam fieri denuo aliquid, ut fit per denominationem extrinsecam, non importat mutationem, ut ipse Pater Suarez dixit, quod denuo habere dicatur illam denominationem quo ad aliam non oportet ex plurium in nobis esse similes, ut hic advertit Pater Suarez in hujus articuli Commentario. Ex his pla... ne stat, nullam rationem concedendam esse in Deo realem mutationem ex incarnationis mysterio, quomodocumque explicetur aut intelligatur mutatio realis. Et licet Pater Suarez disp. 1. sec. 1. subsect. 2. et aliqui alii tribuant Patri Valentia, quod in aliquo sensu dixerit concedi Deo posse in hoc mysterio mutationem aliquam; id certe non asseruit gravissimus Doctor namque tom. 4 disp. 1. q. 1. pun. 2. ubi id dixisse fertur, sic quod si aliquis, haec sane verba habet: quis neque ulla alia ratione potest sine irreverentia, et temeritate nomen mutationis ad Personam Dei accommodari.

Itaque ut ad S. Thomam regrediamur, ut dicetur hic Doctor Angelicus concedere unionem hypostaticam se tenere ad Verbum Dei per esse ut terminum relationis; quod videlicet munus illius est afficere humanitatem in ordine ad Verbum, seu constituere formaliter humanitatem se tenentem aliquo modo realiter ad Verbum; siquidem per ipsius expressionem, ut se habet cognoscens ad objectum cognitum, vel dextrum ad sinistrum; sic in itaque ut dicebamus: sicut relatio cognoscentis et cogniti ponit aliquid ex parte cognoscentis, quod per relationem dicitur ad objectum cognitum, dari in cognoscente non potest sine eo, quod in objecto resultet denominatio cogniti, quae quasi passiva illi correspondet; ita ex parte humanitatis dari non potest unio per quam dicatur unita Verbo, quin in Verbo resultet denominatio alia uniti cum humanitate, et hoc intellexit D. Thomas, cum dixit

dr Verbum unitum carni ex hoc, quod caro est realiter unita Verbo: hic autem terminus substantiae est denominatio in Verbo, dicitur per rationem. non quod sit Verbum realiter unitum: sed quod esse realiter unitum humanitati explicatur a nobis, concipitur quasi, ac si Verbum realiter in se haberet aliquid, quod antea non habebat, cum tamen nihil in se realiter habeat, per quod dicatur aliter se habere realiter: et in hunc sensum capiendus est S. Thomas, ubi dixit: hec unio de qua loquimur, non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum: quia videlicet eadem ratione dicitur Verbum habere unionem ad humanitatem, sicut humanitas dicitur habere unionem ad Verbum. hanc tamen unionem diverso modo intelligendum esse dici de humanitate, ac de Verbo: nam de Verbo dicitur per se, quod tunc est terminus talis unionis sine ulla sui mutatione; quod non ita esse intelligendum est de humanitate, quae mutationi subiecta est. Sec. 5. doctrina nostra ex proxime dictis eruitur.

Sect. 5.

Doctrina nostra ex proxime dictis eruitur.

Ex doctrina S. Thomae, et Scholasticorum explicationibus desumpta ex S. Aug. dicendum nobis est, ita Verbum D. esse purum terminum unionis, ut nulla ratione dicatur, aut dici possit realiter in se mutatum. Et licet hoc omnes aut fere omnes teneant, et explicare vellent, in huius tamen rei explicatione allaborandum nobis fuit aliquantulo plus; nam in aliorum dictis non plene acquiescimus. Itaque ut diximus Sec. 2. §. 6. unio realiter nectit extrema, nisi quatenus saltem realiter petit esse cum altero extremo: ita ut si destruenda sit unio, vel esse debeat cum altero extremo. Et hinc est apud nos, quod ad motum unius extremi non nisi unio moveatur. non enim potest manere, et per eam terminus in aliquo loco, et quod ibi non maneat alterum extremum. Nota quod unionis natura est in ordine ad eundem locum, in quo

et ipsa unio cum extremis, et extremorum ipsa ab ipsis in se accidens, ita tamen, ut non sit in ordine ad unum aliquem locum determinatum (nam hoc solius ubicationis est proprium) sed in ordine ad quemlibet locum, in quem illi libet extremum moveri. hic enim conceptus unionis nec explicanda: nam per unionem intelligimus nexum quendam, et vinculum duorum, quo aliqua duo realiter inter se copulantur, et uniuntur, quae antea non copulata, et unita dicentur illa, quae dispersa, et in locis diversis esse intelligantur.

Celeberrimus est iste conceptus unionis explanandae maxime apud authores nostri temporis, qui plurimi de his in rebus istis examinandis laborarunt. Verbo aliquos, ne sine eorum authoritate haec dixisse videamur. Pater Sfuar. de incarnat. disp. 22. sec. 4. subsec. 1. § 24. ut explicet naturam unionis hypostaticae, ipsa nec immensitas, inquit, sola facit praesentiam Dei, sed etiam aliquis particularis, qui hunc effectum formalem redderet, tamen etsi Verbum non esset immensum; quod supponere est in distantiam: quod est conceptum unionis extrinsecum, quae est res independens a coexistentia in loco. ut unitis non est in eodem loco, ut visitio, nec cognitio cum obiecto. Multa alia quae habet disp. 21. sec. 2. subsec. 1. § 41. et 42. ut probet esse intimam unionem hypostaticam, tam ex parte Verbi, quam ex parte humanitatis. Pater Alderete disp. 31. sec. 6. num. 1. testatur etiam hanc doctrinam ad explanandam naturam unionis per ordinem ad eundem locum cum extremis occupandum. Semper tamen forma accidentali, quam subiecta sunt subiecto, potest miraculo separari ab hoc subiecto in duplici loco adaequato, ibi deest existere animam unitam, accidens unitum tali subiecto, et etc. et num. 2. Verbum Dei non ita dicitur

sit cum humanitate ex vi unionis, sicut humanitas dicitur unita cum Verbo: quod licet verum sit, quod nimirum ubicumque est Verbum, esse debet humanitas, aliter tamen explicatur ab hoc Doctore: scilicet quod nimirum ubicumque est, sit humanitas, debet ratione unionis esse Verbum: nam existente, inquit, humanitate unita Verbo, in duplici loco adaequato, non debet in novo titulo per concomitantiam esse Verbum Dei in loco humanitatis. Et certe hoc argumento de hac difficultate nunc agatur, quod in praesenti ... adducitur, ut videamus quomodo hic doctor naturam unionis explanet per alligationem extremorum in ordine ad idem spatium.

Primo Vasquez de Incarnatione disp. 11. sec. 3. num. 19. ut probaret Verbum uniri intime humanitati, hoc habet: esse alterum in altero, si penitus inspiciatur, illud est, quod ipsa in eodem loco physice dicuntur quod ...: Sic non est in alio titulo gratia substantiae in ... ubi ... candor parieti. et ita verum ibi, sicut apud illum idem est, uniri physice, et in eodem loco aut spacio. Secundo Cardinalis de Lugo disp. 11. sec. 7. num. 79. tandem et ex professo rem istam versat, dicens, unionem veram, et quidem ex suo conceptu esse id, ratione cuius aliqua extrema dicta alligantur mutuo in ordine ad inseparabilitatem, et ad hoc, quod ex utroque resultet aliquod unum, et per se unum. Et ... ubicumque est haec alligatio inter ea, ibi datur vera et physica unio. et consequens si Verbum habet hanc alligationem cum humanitate, habet veram, et physicam unionem, licet non mutet ... intime. id tamen in hac ... de Lugo explicatur ... mihi videtur, quod cum dixerit unionem esse id, ratione cuius extrema mutuo alligantur in ordine ad inseparabilitatem, ... adhuc quod hoc

alligatio sit adhuc, quod ex utroque extremo resultet aliquid unum per se unum. nam certum impossibile esse, quod aliqua duo fractim alligentur media unione in ordine ad insepara[bi]litatem, quin media illa unione non resultet fractim aliquid unum per se unum.

Ex his ergo, ex ime dictis, quae sunt fere communium sensum, explodendus mihi venit dicendi modus P. Oviedo controv. 18. physicorum pun. 1. num. 6. et P. Arriaga disp. 21. physicorum sec. 2. num. 12. ubi, nescio quo iure, aut hoc dicunt, post unionem informationis utrumque extremum, etiam si unio destruatur, in alio loco ab extremis, et unumquodque extremum esse distans ab altero. quis enim dicat, quod possit tum granatum, unitum esse albedini, quae Granatis sit, media unione, quae sit Romae? aut quomodo albedo exit in propriam informationem, quae esse extra eum sit? ergo ut ad rem nostram deveniamus, explandum mihi est, qua ratione Verbum Divinum humanitati unitum posset per unionem in Christo, quin Verbum Divinum ex se sua aliter intrinsece se habeat aut mutari dicatur. Dico ergo, hoc ita esse posse, ut aliter esse impossibile sit. Itaque Deus ratione suae immensitatis ita ubique est, ut nulla possit creatura duci, quae non sit intra Deum et intra quam Deus non sit. hoc autem fit sine ulla Dei mutatione ut evidens est: nam ad hoc, ut Deus incipiat esse intra creaturam, et creatura intra Deum, supposita immensitate ex parte Dei, non requiritur aliud, nisi quod res ipsa producatur creatura, et incipiat esse: quin, quod aliquid propria mutatione denuo noscatur mutari dicatur Deus, incipit esse intime praesens creaturae, et creatura incipit esse intime praesens Deo, per hoc solum quod se tenet ex parte creaturae. Pone ergo ulterius, quod superaddi unionem realem inter Deum, et illam ipsam creaturam, fiet unum ex Deo, et creatura, erit quod Deus intime unitus creaturae, et creatura

Deo sine ulla mutatione Dei, quod ita ostendo.

Ex vi unionis fit, his superadditis, sed datis novis terminis, ut Deus sit intra creaturam et creatura intra Deum. Itaut si per impossibile Deus non esset ubique, transferretur que in alterum locum creatura, illuc etiam transferendus etiam, et movendus localiter Deus: nam hoc exigit vires unionis realis et physicae, ut dictum est: sed ad hoc nulla prorsus mutatio est necessaria in Deo: ergo ad hoc ut Deum unitus dicatur etiam intrinsece alicui creaturae, non est necessaria ulla mutatio in Deo. Consequentia patet et explico. Non mutatur Deus ex eo, quod creatura incipiat esse intra Deum et Deus etiam incipiat esse intra creaturam: sicut nec mutabitur Deus ex eo, quod creatura non solum sit intra Deum, nec solum sit Deus intra illam, sed etiam si creatura ita sit alligata et unita Deo, ut petat essentialiter ratione unionis superadditae, quod Deus sit in ipsa, et ipsa sit in Deo. Patet minor, haec enim: nam hoc constituit ponendo aliquid novum in Deo, sed aliquid novum in creatura. hoc enim totum fit ratione ipsius unionis creatae, id est, ratione exigentiae. Itaque si Deus non esset essentialiter totus ubique, obnoxius esset mutationi, seu motui locali per unionem ad creaturam, quod esse non potest, nisi Deus aliter se haberet in se et intrinsece: nam non pateretur in se motum, quo localiter moveretur, et per unionem obnoxius fieret huic motui: at cum haec omnia impossibilia sint, nulla ratione Deus aliter se habet intrinsece nec motui obnoxius est, aut alicui mutationi.

Hac ratione intelligendus venit S. Thomas in relatis q. 2. ar. 7. ad 1um dicendum, inquit, quod haec unio non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum: dicitur enim Deus unitus creaturae ex hoc, quod creatura est realiter unita Deo, absque eius mutatione. et q. 1. ar. 1. ad 1um Dicendum, quod incarnationis mysterium non est impletum per hoc, quod Deus sit aliquo mo-

à suo statu immutatus, in quo ab æterno fuit. et per hoc, quod novo modo se creaturæ univit, et posuit eam sibi. Et ideo standum est in 1º textu dici Deum univisse sibi creaturam, per hoc quod creatura sit realiter unita Deo. quatenus vero novo modo intelligendum sit, quod creatura sit unita Deo, et quod Deus sit unitus creaturæ. quod expresse videtur in 2º textu, ubi cum dixisset, quod Deus novo modo se creaturæ univit, mox quasi locutionem exigens, subiunxit, et posuit eam sibi. Et in hoc sensu intelligit S. Thomas quod unione realiter in Deo sit 2º rationem tantum: quod videlicet hic datur duplex relatio in unica et eadem unione: relatio realis creaturæ ad Deum, et relatio rationis Dei ad creaturam: nam licet Deus dicatur active, et realiter intra unitus creaturæ, non est per realitatem quod realiter de novo sit in Deo, qui eodem modo ex parte sui se habet realiter ad creaturam. est autem realiter creaturæ unitus per id, quod realiter est nonnumquam creatura, ex parte cuius se tenet hoc, quod est referri realiter ad Deum per unionem, sicut Deus ex parte sua solo rationis refertur ad creaturam. Sec. 6. Solvuntur rationes dubitandi, et instantiæ quædam.

Sect. 6.
Soluunt. roes dubitandi et instantiæ quædam

Ad 1um igitur et præcipuam rationem dubitandi, quæ proposita a nobis est supra Sec. 1. § 4. respondendum est, non sequi, Deum posse mutari. nam licet Deus uniat realiter, et physice naturæ humanæ, realiter intra se habet ex parte sua: nam ex parte Dei nihil de novo ponitur nisi terminum, quod realiter insistit in ipsa creata entitate, et resultat relationem rationis in Deo. nec ullam habet faciendi in Deo mutationem ex eo, quod Deus se creaturæ univerit, et posuit sibi unire creaturam, ut dixit S. Thomas. Ad 1am confirmationem ibi allatam ratio, non sequi futuram ab æterno

Incarnat.[es] nam licet in temp.[ore] dicat° Deus incarnatum hu
ca; hoc n[on] fit per mutationem aliq[ua]m intrinsecam in Deo
factam, sed p[er] novam Dei rem relationem participatam
patam a c[re]a[tur]a de novo existente. Adde, q[uo]d diceba
tur, ipsum Deum in tempore aliq[ui]d incarnatum, q[uo]d n[on] habu
erit ab aeterno, distinguendum e[st]: ipsum Deum in temporali
q[ui]d incarnatum, habitudine nova, seu physica, vera,
et reali, dicendum; habitudine nova, logica, s[cilicet] et pure
grammaticali, seu rationis, nego. Itaque hoc, q[uo]d e[st], Deus
e[ss]e unitum car[n]i, seu vere unionem cum carne, intelligen
dum e[st], n[on] per veram, et realem, novam, et physicam
habitudinem Dei ad carnem, sed per veram, et re
alem, physicam q[ue] habitudinem car[n]is ad Deum, ex
qua resultat habitudo quaedam rationis, seu logica et
mere grammaticalis. Nam ut in re simili dixit
Anselmus de casu diaboli cap. 11. Sicut de aliquo
dicimus, q[uo]d visum habet, et q[uo]d visus est in eo; ita dicimus,
q[uo]d caecitatem habet, et q[uo]d caecitas est in eo; cum tamen
vere caecitatem n[on] sit in re, licet grammaticaliter
dicatur.

Ad 2um formam huic etiam rationi dicendum
nobis, n[on] sequi ex mysterio incarnat.[ionis], q[uo]d Deus sit
conversus in hominem, aut q[uo]d homo sit conversus in Deum, ut
male inferebat, et dogmatizabat aliq[uando] Eutychi
ches, contra quem multa scripsit Leo Pontifex in suis
decretalibus; donec in concilio Calchedonensi hujus
sic illius damnatus. Sed per unionem hypostati
cam ita unitae sunt duae naturae humana, ut maneat verus
Deus et verus homo: verus quidem, n[on] conversione Divinitatis
in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum;
unus omnino, n[on] confusione substantiae, sed unitate personae, ut

dii in symbolo Athanasii, id, quo urgebamur de impossibili-
tate hominis Dei, et hominis equi non habet vim: nam homo Deus et homo equus
impossibiles sunt per identitatem naturae; non vero per unitatem
suppositi. Itaque impossibile est, quod aliquid secundum eamdem
naturam sit homo, et Deus: nam Deus natura neque convertitur
in naturam humanam, neque cum illa confunditur, ita ut ex
utraque una fiat, et eadem natura: at quod per unitatem suppo-
siti mediante unione hypostatica, et Deus sit, et homo, non est impossibi-
le: quo etiam modo non impossibile esset, quod idem suppositum
per unionem utriusque naturae, et homo esset, et equus. Et in hoc
sensu dantur impossibiles homo et equus, sicut alias est, quod natura aeterna
hominis sit etiam natura aeterna equi: quod prorsus implicat.

2° dubitandi ratio desumebatur ex unione re-
aliter addicta, de qua nos infra dicemus. Inferebat autem
recipiendam in Persona Verbi: 1° quia sicut est in natura hu-
manitatis, ita etiam est in persona Verbi: est enim unio
utriusque extremi. Secundo quia eodem modo recipitur in utroque
extremum: sicut humanitatem recipit ut subiecti
sui, quare non etiam Verbi Personam ut subiectum reciperet?
Rem tangit authores, quae philosophicam de novo subiecti
et de subiecto unionis, et utrum utrumque [illegible].
Nos aliquid amplius q. 4. de unione dicemus: nunc autem
satis sit asserere, non recipiendam unionem in Perso-
na Verbi, tanquam in subiecto; sed non est tantum in termino illius u-
nionis, sicut et cognitio nostra est tantum in objecto. Ex eo autem
quod tantum in termino sit, non habet ultra terminare eum, quia cum
omni novo quodam titulo dicatur humanitas intra
Deum, et Deus intra humanitatem, quia videlicet
utrumque extremum intra unionem, et unio videtur
intra utrumque extremum. Unde infertur, Deum,
qui prius tamen est, non mutari in ipsa unione, sed vocari

creaturae ex parte sui. Sicut n. non mutatur ex mera
creatione extra; ita non mutatur Deus ex mera creatione
intra, quae solum superaddit intimam directionem
extremorum in se [?], et cum unione: ad hanc
autem terminationem intimam, quam petit unio, Deus
qui ubique est, ex parte sua habet quidquid tenere debebat. nam
ut optime dixit in recentiorem [?] P. Suar. disp. 8. sec.
3. [?]. addunt aliqui: Verbum ob suam infinita
tem, et immutabilitatem exigere habet, quod non adjun
est, ut sit unitum, saltem extremum ipsum
attrahit. qui legit intelligat.

Ad 3am rationem, quae est 6. propositae, distinguen
dum erit: inter Deum, et creaturam nulla est proportio in essendi,
concedo; in uniendi [?], nego. nam proportio quaeque, ut unian
tur Deus et creatura, solum dicit ex parte Dei quod possit terminare posse uni
onem cum creatura: sicut ergo inter Deum, et creaturam datur
proportio cognoscentis, et cogniti, quae ut Deus sit cognitus a
creatura, solum requiritur, quod terminet cognitionem creatam; ita
etiam datur proportio tenentis et trahentis unionem, quae sicut
potest extrinsece terminare cognitionem, potest unionem trahere intrin.
id, quod addebatur de duabus finis substantiis, quae nullo
modo possunt uniri in uno composito, falsum est de potentia
absoluta Dei, et potentia obedientiali creaturae; quod etiam de
duobus entibus completis creatis indicamus. Ad 1. disp.
censeo dicendum, non quodlibet potentia naturaliter uniri cum
quolibet. potest tamen supernaturaliter: nam censeo potentiam
obedientialem creaturae, ut possit ex illa Deus facere aliquid per uni
onem, commensurari sola Dei omnipotentia; non cum igitur ita po
tens enim est Deus ut ex quolibet possit facere quodlibet per unionem
eiusdem ordinis, nam ut ipse dominus proverbialiter dixit: potens
enim est Deus ex lapidibus istis suscitare filios Abrahae. et Alo

ne sic ex Deo, et Ab̄ōe potuit fieri tot Dij per unionem extre-
morum infinite distantium in entitate, quare ex qui-
buslibet a bijs extremis id ipsum etiam n̄ posset media
unione fieri ego n̄ video. Unde ad 2.am p̄tem dicendum,
p̄ot naam creatam subsistere p̄ subsistentiam D. me-
dia unione trahõnis. an possit intelligere p̄ intellect.m in
creatam, et Deum videre ipsa increata visione Dei,
Theologi disputant in Maa de visione. quare creatio p̄
sit existere p̄ existentiam increatam dicemus infra ex p̄-
prijs prijs. Tandem creata n̄ p̄ot esse Deus per suam essen-
tiam, q̄ implicat, q̄d essentia creata sit essentia Dei. p̄ot tamen creata esse
Deus p̄ essentiam Dei, cui sit unita, ut in Xp̄to D. contingit,
de quo media unione hypostatica dr̃ homo ille ē Deus
p̄ essentiam.

Verum instari p̃o p̃ totam doctrinam, et so-
lutionem p̃xime traditam. Mutari aliqd̃ ē aliter se
habere: sed id q̃d transit a contradictorio in contradictorium,
n̄ p̄ot n̄ aliter se habere; ergo n̄ p̄ot n̄ mutari. Atqui
Verbum D. in mysterio Incarnat.is transit a contra-
dictorio in contradictorium, s. à non unito ad unitum. et
hoc quidem in instanti: ergo in mysterio Incarnat.is aliter
se habet in instanti: ergo mutatur in instanti. Et confirmatur: q̃ ideo n̄ p̄ot
entitas in uno et eodem instanti subire duo contradicto-
ria etiam extrinseca, quæ successive p̄ot, q̃ transire à contradictorio
in contradictorium dicit mutationem quæ dari n̄ p̄ot in uno in-
stanti: nam si in uno instanti posset res mutari, etiam va-
rietatem capere, posset subire p̃ in uno instanti transire à
contradictorio in contradictorium. Ad instantiam vero distinguendo
maiorem. mutari aliqd̃ ē aliter intrinsece se habere, concedo,
ē aliter se habere extrinsece, seu p̃ terminum extraneum, nego. sic
etiam ad minorem: id, q̃d transit à contradictorio in contradictorium

p meram rationem etiam intram, n pot n se here
vel aliter intu, no; id, q transit p meram et ambigiam
habitudinem a 2 dictorio in 2 dictorium, n pot n
aliter se here intu, 2cedo. Ad 2 formam ero, distinguendo
primam antiq propositionem: Non pot entitas, in uno
vel instanti, subire duo 2 dictoria etiam extra: q tran
sire a 2 dictorio in 2 dictorium, dicit mutatem. in ali
qua saltem entitate, 2cedo: q dicit mutatem. in oibus
entitatibus, no. Itaq aliqua entitas debet in rerum
natura mutari, ut aliquis transeat a 2 dictorio
in 2 dictorium. Sed n debent oes mutari: nam aliqua
entitas a 2 dictorio transibit in 2 dictorium p merum
rationem sive intram, sive extram; quae res muta
ri n debet.

Si instas adhuc 2o humanitas mutatur p
unionem, et aliter intu se habet cum unione ad Verbum
D. qm se haberet sine illa unione: q similiter Verbum muta
tur, et aliter intu se habet. P Con: q unio illa eodem
modo respicit utrumque extremum: sed quo respicit Verbum D.
p ...ent suum intrum, eodem mo respiciet huma
nitatem: Atamen hoc satis est, ut mutetur hu
manitas, et aliter intu se habeat: q etiam satis erit,
ut Verbum D. mutetur, et se habeat aliter intu. Hanc
instantiam impugnat etiam S. Thom. q. 2. ar. 7. ad
..., ubi ait, quod haec unio est in D. realiter, sed 2m rationem
tum, in humana autem natura, quae creatura quaedam est, reali
ter. Et addit: unio talis n habet esse reale nisi in natura
creata. Ad instantiam p rem, unionem hyposta
ticam n eodem mo respicere utrumque extremum: ... ...
respicit. n. Verbum D. ... suum intrum. huma
nitatem vero ut ..., in qua est, et aliter se habentia ...

ut pat: nam ubi fuit scum adubi humanitas, et sine ubi locum transfertur, in quem humanitas, et hinc e. quibi cumq. ponit humanitas Xpti D. ponitur unio hypostatica; quoe, ubicumq. e. D. Verbum: sustentat, ergo, et in eri humanitati: quae etiam in ordine ad Euchiad. Amico. de Euchia q. 8. sec. 9. cum RR. apud 19. Sec. 9. §. Dico 4. cumq. doctis RR.

19. Sec. 9. §. Dico 4.; cumq. dictis RR. apud ... q. nal dixim. Congruentius poe dici unionem Eucharisticam e in accidentib. tanq. in subto, et sub. Xptum D. ut purum tum in tum; potius q. in con. uento: nam ubicumq. ponuntur, et quocumque ... transferuntur accidentia, ponitur, et transfertur unio. non tamen ubicumq. e. aut ponitur corpus Domini: in hunc sensum etiam in ... sentit loqui ... et in eo capiendum e D. Thom iudicamus. ... de unione hypostatica aliqua nos adhuc ... enucleanda q. ment. ... q. 4. ... 3. an posibilitas mysterij incarnat. sit naturaliter cognoscibilis? Sect. 1. ... quibus dam, ... de posibilitate natiua.

Q. 3.

An posibilitas mysterij Incarnationis sit naturaliter cognoscibilis?

Sect. 1.

Præmissis quib. dam prima conclussio tradit. de posibilitate natiua.

Licet hæc q. et Adifas alijs quib. dam my(s)terijs fidei ... et illam nos etiam in ... de Euchia. ... eam tamen in hac ... orum dissidia, et spatia quædam, quæ hic sese offerunt celebrem faciunt et illustrem: quare ... fuit in hoc loco omi

Senda, quod Tertium quam et in theatro thyrones, et no
uos in hac litterarum palestra pugiles heamus. Quo pri
mittendum est, duplicem esse cognitionem possibilitatis;
aliam claram, et evidentem, et aliam minus
probabilem et opinatiuam. Prima harum ulterius
quod duplex adhuc est: alia dicitur cognitio negatiua possi
bilitatis, et alia cognitio positiua illius. Cognitio possi
bilitatis negatiua seu cognitio possibilitatis negatiue, ut alij
loquuntur, est illa, quae consistit in non danda impossibili
tatis, dissoluendo ea quae cum sint argumenta ex eo in contrari
um tulerint. Cognitio possibilitatis positiua illa est, quae
quam ista negatiue, est positiue etiam per intrinsecam
comprehensionem, aut cognitionem extrinsecorum,
ostenditur aliquid esse possibile. Et haec erit cognitio a
priori. Est autem cognitio alia possibilitatis, quae a pos
teriori habetur, vg argumento desumpto ab existentia: nam
ego, qui me existentem video, certo et evi
denter positiue cognosco me esse possibilem: nam hic
cogitans evidens est, et demonstratiuum: quod
existit est positiue possibile: ego existo: ergo possibilis sum posi
tiue.

2o praemittitur mysterium Incarnationis posse dupli
citer considerari s. vel, prout dicit unionem inter Deum
et creaturam, vel, determinate ut quod dicit unionem cum determi
nata quadam persona Trinitatis, videlicet cum verbo, et
non cum Patre, neque cum Spu. S. et discrimen est quod haec 2a
notio praesupponit cognitionem mysterii Trinitatis: unde si
Trinitatis mysterium neque evidenter, neque opinatiue po
sit cognosci quoad possibilitatem, etiam non po
terit cognosci mysterium incarnationis ut possibile in per
sona quadam determinata Trinitatis. 3o praenotandum est

asindee, q in mentem cad? angeli, posset eadem aliquas spes huius mysterij, et aliquid infiderunt, et subortæ talis spe pro ↄ naturalem Angelus indicare, et assertive cognoscere id eē posse. quo q. ne, an possit naturaliter subsistere talis spes in angelo. hoc n. non videtur aliqua ratione impossibile, cum species etiam nobis distinguat, varias subire dubitationes, comparationes aliquae extremorum: nam potentia discursiva liberrima aliquando est, et ex speciebus, quas singulares habet, [illegible] et alias aliis permiscere, [et etiam quandam sibi gignere ad obiectorum inter se comparationem] et etiam quandam sibi gignere ad obiectorum inter se comparationem. hac ratione non dubito, potuisse Angelum naturaliter ex spe Dei et hominis, aut aliarum alterius creaturæ, apud se proponere dubitationes an implicaret Deum coniungi in unitatem suppositi, sicut animæ et corpus coniungantur in suppositi unitatem. 40 + incidente

4 quo intendum est, aliqua eē mysteria fidei adeo supra omnem creatum discursum, ut intellectus creatus, non adiutus lumine fidei, non etiam illa ex parte tamen impossibilia, deceptus quidem speciebus quibus naturalibus. Huiusmodi certe est mysterium Trinitatis, quod proponeretur sine ullo fidei lumine, non ab intellectu creato reputari impossibile, quod existimaret. Ubique etiam ulla explicatione exemplorum evidens illud axiomatis syllogistici, quæ cum quæ sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se. quod tamen intellectus lumine fidei illustratus cognoscit, mysterium hoc Trinitatis clarum, adeo esse possibile, conceptumque intelligit, principium illud non ea generalitate gaudere, ut sine ulla sui exceptione, aut limitatione transferri possit ad Deum. hoc tamen fore nunquam in mentem veniret, si solo naturali lumine intellectus duceretur. His praemissis, quo potere, an intellectus creatus, solo naturali lumine ductus, potuerit cognoscere possibilitatem mysterij incarnationis, evidenter, formaliter formaliter quo

ad unionem naturae creatae cum Deo s. non involvendo
potiam mysterij Trinitatis. 1a Sa absolute id negat po
ssibile. Ita multi cum P. Suar. dp. 3. sec. 1. et est com
munis. 2a Sa docet, Angelum sive naturae relictum
posse cognoscere non tam huius mysterij veri. suspensurum
tamen assensum, quia dubitaret de illo unionis ge
nere, in quo extremum unitum in infinitum distat.
Ita cum alijs P. Lugo dp. 1. sec. 1. Si certe, si Angelus di
citur assensum suspendere, nihil fortasse dicit haec
2a Sa contra primam.

Quidquid sit facilior apparet tamen, dicendum
est non posse ratione aliqua ostendi evidenter, et demonstra
tive impossibile mysterium Incarnationis. ratio nostri huius est quae
desumitur ex solutione argumentorum injiciendorum quibus
mysterij huius possibilitatem jam tradita. a posteriori
ratio autem est adhuc: quia cum fides doceat, mysterium
hoc esse factum, ex suppositione huius revelationis certum est et
omnino verum, id esse possibile: quia factum omnino est, id esse impossibi
le: quod non potest evidenter demonstrari, id esse impossibile,
quippe id solum demonstrabile est quod verum est. et ratio explo
gicitur: quia cum de ratione demonstrationis sit, quod ex veris pro
dat, ex vero autem non potest inferri nisi verum, fit in
de, quod nulla potest esse legitima demonstratio falsi. nulla
ergo erit, quae probet, mysterium hoc esse impossibile. nisi fal
sum demonstrari evidenter posse, videre est ultimum.
Et 4a probatur ratione a nobis facta in re simili. nam si po
sset evidenter cognosci ut impossibile mysterium hoc, esset
simul evidenter possibile, et evidenter impossibile: sed impli
cat quod aliquid sit evidenter possibile, et evidenter impossibile:
ergo implicat, quod possit evidenter cognosci ut impossibile mys
terium hoc. maior probatur: et in primis esset evidenter impossibile,

si cognosci evidenter potest, ut impossibile. Rursus esset
etiam evidenter possibile: nam id, quod revera possibile est, revera habet possibilia
in tota sua possibilitate: possibilitas a Deo aliqua intellectiva virtute potest
augeri, clarificari et evidenter cognosci: quod potest eum virtute sui luminis illius
intellectivam ducere, ut evidenter cognoscat possibilitatem rei:

Dices: bene potest res una et eadem res esse evi-
denter possibilis uni individuo, et evidenter impossibilis alteri: ma-
xime, quia evidentia possibilitatis heac tua supernaliter evi-
dentia autem impossibilitatis ratione tua. Quod explicatur:
nam de possibilitate, et de impossibilitate rei habetur iudicium
probabile a diversis, id est: quod uni evidenter probabiliter im-
possibile, alteri est possibile probabiliter: unde res eadem est probabili-
ter impossibilis uni et probabiliter possibilis alteri: quod similiter
erit id, quod uni intellectui est evidenter possibile, erit alteri eviden-
ter impossibile: quod nulla erit implicatio, quod aliquid sit evi-
denter possibile, et evidenter impossibile ratione diversorum. Hac solutione
solo sophisticationes possunt deducere, quod possunt tamen, si est
non ad speciem probabilitatis composita. Sed auferenda
larva est, et ars urgenda fucus. Quo advertendum est,
aliud esse, quod res mihi evidens videatur, et aliud, quod
ipsa in se evidens sit, et demonstrabilis. Quandoque
contingit, me falli, cum rem evidenter demonstra-
re contendo, quam res ipsa nec demonstrat, nec eviden-
tem facio. Hac ratione bene potest contingere, quod aliquid sit uni
evidenter possibile et alteri evidenter impossibile; non quidem vera
et propria evidentia, sed fallaci saltem in eorum altero: non enim potest dari vera et propria evidentia de re falsa.
Cum autem aut rem esse possibilem, aut rem esse impossibilem sit
falsum, non potest de eodem etiam in diversis dari vera,
et propria evidentia, sed reputativa et fallax. Unde da-
ri non potest etiam in duobus intellectibus evidentia de possibilitate,

et de impossibilitate eiusdem rei.

Aliter ostringit in probabilitate: nam quod aliquid sit probabile, non quod sit re ipsa uerum. potest quod ei falsum esse probabile: unde sequitur quod duo contradictoria simul sint probabilia. imo etiam contingit quod contradictorium falsum sit magis probabile saltem ex parte. hinc est quod dari simul in diuersis potest iudicium probabile de possibilitate rei, et iudicium probabile de impossibilitate. non tamen iudicium euidens, et demonstratiuum possibilitatis, et impossibilitatis etiam in diuersis subiectis. Sed rogas an cum nullum sit iudicium euidens possibilitatis, an uero satis sit iudicium probabile ut dicatur posse aliquid a Deo fieri. dubitatio haec ab alijs notioribus proposita, rogat quae nam harum propositionum sit uera: prima propositio est, Concedendum esse posse a Deo fieri omnia, quae dicunt non repugnantiam euidentem, seu quae dicunt euidenter non repugnantiam. 2a est: Concedendum esse a Deo posse fieri omnia, quae dicunt non repugnantiam saltem probabilem, seu quae dicunt saltem probabiliter non repugnantiam. Dubitationem hanc tangit illustrissimus Caramuel in fundamentali theologia fundamento 1. thesi 1. de omnipotentia breuiter et dilucidi quoque utramque propositionem concedendum esse euidenter, posse fieri a Deo omnia, quae dicunt non repugnantiam euidentem, seu quae dicunt euidenter non repugnantiam. concedendum quoque probabiliter, posse fieri a Deo quae solam dicunt non repugnantiam probabilem seu quae solum probabiliter dicunt non repugnantiam. Sed a. nec euidenter nec probabiliter positiue posse cognosci naturaliter possibilitatem mysterii.

Sect. 2.

Nec euidenter, nec probabiliter positiue posse cognosci natura raliter politatem mysterij.

Praecipua huius q.ⁿ difficultas, an nostro naturali, et etiam positiue possit cognosci politas mysterij incarnationis, aut euidenter, aut saltem opinatiue? Pro quo dicendum 2.° est, nostro cognosci euidenter positiue politatem mysterij ab intellectu creato, solo duce lumine naturali. id saltem euincunt quae de mysterij huius nouitate, et ineffabilitate alibi in scripturis, et saepe in sanctis PP.ᵇᵘˢ reperiuntur. Hieremiae 31. Nouum faciet Dominus super terram. femina circumdabit uirum. Unde Ultimus in transferendo apud Dyonisium Areopagitam secundo de Diuinis nominibus. nouorum omnium nouissimum dixit mysterium hoc. et Damascenus 3.° fidei capite primo. Solum sub sole nouum. nempe exceptionem regulae illius Ecclesiastes 1.° nihil sub sole nouum. Consonat Paulus prima Corinthiorum 2.° ubi de mysterio hoc Incarnationis ait. Loquimur Dei sapientiam in mysterio, quae abscondita est, quam nemo principum huius seculi cognouit. Ubi Dei sapientiam dicit, quasi opus totius sapientiae Dei: quid quod mirum quod omnem creatam sapientiam subtiliter superat. et ut superaret ad sapientiam in mysterio, et ... causam et absconditam diceret. Loquitur cum emphasi, quae abscondita est, quae cum quadam emphatica repetitione, quam praefert articulus prae fixus. quasi dicat Sapientiam illam absconditam. Quarto quam nemo Principum huius seculi cognouit. Tu ubi ex Sermone Pauli de Angelis intelligitur clausula, unde Cornelius a Lapide sic commentatur loquimur sapientiam mysterij de

Verbi incarnatione, quæ nulla ratione naturali
li potest cognosci ab homine, imo nec ab Angelo)
ex Sermone illi de Angelis intelligit clausula. Vn
de Cornelius noster sic commentatur: Loquimur sapien
tiam mysterij de Verbi incarnatione, quæ nulla ratione naturali
potest cognosci ab hoc, imo neque ab Angelo.
Clarissima in rem istam sunt verba Dioni
sij in oculati de Divinis nominibus cap. 2. qui, Etiam, inquit,
res illa Iesu Theologiæ clarissima, et illustrissima, per
quam Iesus ex nobis natura composita, nec oratione explicari,
nec ratione cognosci potest, et ab ipso primo antiquissimorum An
gelorum gradu percipi. Vt suo velab ipsis Hierarchiis vi
bis rationem de humanitate, quæ tota in mysterij natalitatis
Christi, libet transcribere quædam illius verba, quæ sua
ipsorum novitate novissimam hanc rem, et mysti
cum commendant. 9 lib. de Divinis nominibus cap. 2. Itaa
pud Dyonisium Hierotheus de Theologia humana incarna
ta: Itaque quod etiam ad naturam ex sua benignitate venit,
ivo quod etiam assumpsit, et vir, et Deus appellatus. Pro
pitiam nobis sint, quæ a nobis hoc loco laudantur, et
mentem, et rationem sunt) in his quoque quæ habet quod naturam
et essentiam exsuperat non solo quod sine ulla sui mutatione aut con
fusione nostri factus est particeps, quippe qui nihil pas
sus est in sua summa plenitudine ab ineffabili exinani
tione: sed etiam quod (quod est novorum novissimum)
in iis, quæ naturalia sunt, supernaturalis erat, in iis, quæ
essentiam sunt, super essentiam erat, omnia quæ nostra sunt, ex
nobis supra nos habens excellentia eminenti.
Et iterum Dyonisius epistola 4. quæ est ad Caium.
Reuera nostrum Jesus, qui homini amore captus homo etiam factus
est, ex hominum essentia supernaturali supra essentiam
essentiam, et naturam accepit, et tamen nihilominus supernaturali

tastet plenus ipse, qui semper supernaturalis haud dubie supernaturalitate affluentia. Et in naturam vere veniens, supernaturam naturam assumpsit, et supra hominem ea, quae hominis sunt, exercebat. et tandem in eadem epistola hyperbolicos rem totam concludens de Christo Domino et illius supernaturalitate ait: quod vero aliquis cetera, quae plurima sunt, percurrat, ex quibus, qui Deus ea contemplatur supra mentis suae captum cognoscet, etiam ea, quae de benignitate Iesu affatim praedicantur, in se vim excellentis nationis obtinent. nam ut summatim dicamus, neque homo quidem erat, non quod non esset homo, sed quod ex hominibus cum esset hoc longe superaret. et supra hominem vere factus sit homo. et epistola 3. ad Caium etiam, loquitur de Deo in Christo, et de mysterio incarnationis et ait: occultus autem est Deus etiam post ipsam declarationem, aut ut divinius dicam, in ipsa declaratione. hoc enim Iesu divinitatis absconditum; neque ullo sermone, vel cognitione, quod eo ipsum pertinet mysterium, deprimitur. sed et cum dicatur, inexplicabile manet, et cum cognoscitur, incognitum.

Haec inter alia S. P. testimonia ex Dyonisio adduximus, quae nostro mysterium hoc nobis commendant, scilicet quoad rationem ipsam, quam ratione naturali nostra, ex supernaturalitate desumpta submininistrant. ergo non quod doctrina tradita: quod mysterium incarnationis est omnino supernaturale; immo est omnium supernaturalium supernaturalissimum, et ut Dyonisius loquitur supernaturalitate plenum. quod non potest naturaliter cognosci evidenter, ut probo. et contra. quod si ita cognitio evidens est intuitiva et aliquando abstractiva et in alio: sed nulla potest esse cognitio evidens naturalis sive intuitiva, sive abstractiva entis supernaturalis: ergo nulla potest esse cognitio evidens naturalis mysterii incarnationis. maior istius syllogismi probatur. et in primis, quod non possit dari naturalis

Cognitio intuitiva entis supernalis ostendit, quia Cogni-
tio intuitiva obiecti est cognitio habita per proprias species;
sed propriae species obiecti supernalis non possunt fieri naturaliter
quia supernales etiam sunt: ergo non poterunt fie-
ri naturaliter species, per quas fienda esset intuitiva cog-
nitio entis supernalis: ergo illa non poterit fieri naturaliter.
Probo vero neque abstractiva potest cognitio fieri etiam
naturaliter: quia ut habeatur cognitio evidens abstractiva, re-
quiritur ex deductione alicuius obiecti quod connexionem
dicat cum illo obiecto, cuius habenda cognitio abstracti-
va: atqui nullum obiectum naturale est, quod habeat connexi-
onem cum obiecto supernali: ergo nullum obiectum naturale est
quod ducere possit ad cognitionem obiecti supernalis: sed ut habeatur
evidens cognitio abstractiva alicuius obiecti supernalis,
ab aliquo alio supernali incipiendum est: ergo per ipsa
obiecta naturalia, et species eorum fieri non potest cognitio
evidens etiam abstractiva obiecti supernalis.

Confirmatur adhuc, et explicatur [illegible] pro-
xime facta notando, duplicem posse fieri cognitionem
dari: alia est cognitio negativa, et alia affirmativa;
per illam dicitur quod verum sit, per istam quod sit explicatum.
Cognitio negativa habetur semper ob defectum propriae speciei;
quando videlicet nullae aliae rationes possumus dare aliquam
dicamus [illegible] ratio indicat de coloribus, quod sint colores
non est tactus, aut auditus [illegible]: Cognoscit quod quid sint,
quid autem sint non cognoscit. Rursus nota cognitionem
posse affirmativam naturalis et ad positive evidentem cog-
noscendam possibilitatem rei in se, si cognitio non sit compre-
hensiva ratione: quia si cognitio obiecti non sit comprehensi-
va illius, dubitari potest in eo, an aliquid aliud prae-
ter [illegible] in illa sit, quod repugnantiam involvat. hinc
tota doctrina nostra illustratur: ergo ad habendam cog-

à priori de possibilitate mysterii; aut rurali
huius naturalis non habere cognitionem ... quam scientiam
qua rursus illa non sit; requiritur assertiua cognitio ...
quam scire possimus quod sit rursus illa: rursus hanc cognitionem
comprehensiuam in se ut posset in ea certo ... manere
de illius possibilitate: atqui quaeuntis naturalis, et maxime
autem mysterii Incarnationis, non potest dari naturaliter cognitio con
prehensiua ergo etc. Minor ... fundato philosophico
aut etiam theologico quod ... naturalis creata finitum esse
quaque ... quod non ... finitum est quoad physicum et entitatiuum
suum quod etiam quoad intentionale: hoc autem
in certo ... quod non posset clare et distincte in se ... obtain
gari ... de ... quibus ... his circumscribi; ultraque ferri
naturaliter non posset: assignare quam ... naturalis creatus in
tellectiuus ego ... illam circumscribo intra latitudi
nem entitatiuam; ita ut naturaliter posset inentitatem naturalia
ferri clare, distincte et euidenter; at uero in entitatem non natura
rimiti naturaliter.

Verum rogas, an non ... possit naturaliter
cognitio euidens huius mysterii, quam etiam cognitio
opinatiua probabilis? ... Aldrete disp. 38. sec. 3. num.
12. distinguit id, quod nos distinximus; ... mysterium
Incarnationis ... potest considerari detracto, ut ... in una
Trinitatis persona et ... naturalis, et ... hac ... ...
inuoluat mysterium Trinitatis; quod nec opinatiue
potest naturaliter cognosci a creatura, idem etiam dicendum
ait de mysterio Incarnationis, in hac ... considerati ...
autem posset mysterium hoc ... quod ille quatenus
subsistat ... naturam humanam, hac ... ait non
est, cur negemus posse Angelum opinatiue indicare
... subsistant ... potentia ... naturam humanam. Ita

num. 13. Secundo quia nostrum Desideratum Mysterii nec opinativa potest cognosci ab Angelo cognitione possibilitatis positiva. Ratio est: quia inexcusabilitas huius mysterii, quae adeo commendatur a Patribus, non rispicit tantum difficultatem ad hoc, quod peracta sit incarnatio in una Persona Trinitatis, et Animalia; sed potissimum ad hoc, quod ex Deo, et creatura unum quid uere unum, sit factum; ut uidere est in Concilio Ephesino p. 1. cap. 8. in epist. S. Cyrilli ad Nestorium incarnationis ex factam secuta, et inef fabili Deitatis, et humanitatis in unum Concursione. et in 6. Synodo actione 11. in epist. Sofronij, incarnationem mirabilem, supra humanam existimationem, et ad nos ubique prestitit Deus, et Dei secundum sententiorum. quia 2um Patres non solum est inexcusabile, et quasi ineffabile mysterium hoc 2um quod includit notitiam Trinitatis; sed etiam principaliter 2um quod dicit unionem hypostaticam inter Deum, et creaturam. et Ratio etiam est: quia haec etiam ratio nullum haec etiam creat quod fundatum probabile positivum ad asserendam mysterii possibilitatem: quia quae sit de fundato negativo, et de cognitione nativa talis possibilitatis. sec. 3. occurritur aduersantium argutis.

Sect. 3.

Occurrit aduersariorum argutis.

Opponitur 1º: solus Deus est inaccessibilis cognitione quidditativa, et immediata naturali: quia nihil creatum habet contra hanc inaccessibilitatem: quia omnia creata, etiam quae sunt naturalia sunt, possunt attingi a creatura cognitione naturali quidditativa, et immediata: quia omnia ex Paulo 1º ad Thimotheum 6. ubi de

Deo inquit; qui solus habet immortalitatem, et lucem
habitat inaccessibilem. Respondendo ani. Ad cuius
probat. resp. 1.o cum S. Tho. in illum locum, loqui
Ap.lum de cogne comprehensiva; nam certe Deus in-
accessus e, et inaccessibilis a creatura per cognem comprehen-
sivam. Secundo resp., Ap.lum loqui de Deo hominibus in-
accesso per visionem corpoream. subdit n. quem ne-
mo hominum vidit, sed nec videre potest. Ita plures expo-
nentes, quae de sola visione corporea intelligenda sunt,
totum locum interpretantur. Resp. 3.o cum P. Vaz.
et Azzurbal, loqui Ap.lum de Deo hominibus in hac vi-
ta degentibus inaccesso etiam cogne intuitiva clara et
quidditativa Dei ut e in se: at hoc non e proprium solius
Dei; cum et Angeli etiam, et aiae separatae non pos-
sint ab hominibus in hac vita degentibus naliter cognos-
ci cogne clara et quidditativa sicut e in se. Adde
tandem a [illegible] cum P. Ripall. tom. 1. de ente supernat.
disp. 10. sec. 6. num. 27. dici Deum habitare lucem
inaccessibilem, hoc e, habere in se lucem, seu lumen-
sive, ad cuius celsitudinem accedere non potest omnis creatura,
et perspicacia cogitationis cuius nisi solo non sola pa-
sive se teneat ex parte Dei: tam quoad obtinendum, quam ac-
tive tandem ex parte pote cognoscitivae, cui etiam proportionatum
e lumen ad videndum. Ita videt S. Thom. hunc
locum dupliciter interpretari: lucem habitat inacce-
ssibilem, quia incomprehensibilitas Dei excludit potest.
1.o quo transcendit quod incorporeum e comprehensibile, 2.o
quia hoc ipsum, quod est e omnium comprehensionem excedit.
Opponit 2.o nullum e creatum quod intellectus
Ap.ostolus homini rationalis intuitiva seu quidditativa
int. angelica: quod etiam naturalia cognoscere potest natura

literalis Angelo cognitione quidditativa et intuitiva. Probatur: quia nullum est increatum, quod naturaliter non possit cognosci ab Angelo cognitione quidditativa et intuitiva. Si autem ad id naturaliter improportionatus esset intellectus angelicus, nec supernaturaliter posset proportionari: quia etiam hic maior est, quia ideo intellectus nec supernaturaliter potest percipere sonos, quia ad istum est naturaliter improportionatus. Ad argumentum in oppositum nego antecedens. Cuius falsitas absolute loquendo mihi est fere eadem: nam intellectus creatus ad aliquid sit naturaliter proportionatus, ad quod ex se non erat proportionatus naturaliter. Ad probationem quae versa maior, neganda est minor; intellectus ideo aliquod creatum proportionatur naturaliter, quia naturaliter erat improportionatum. Minoris probatio est absolute neganda. Si tamen quaeras, quare intellectus non potest naturaliter proportionari ad percipiendum sonum, posito quod intellectus ad cognoscenda clare obiecta supernaturalia, imo et Deum ipsum; licet resolutio alterius loci sit, nunc tamen satisfaciens dicam quod non solum potest extrahi a suo obiecto. Et ratio est, quia ut obiecta aliqua, quae naturaliter cognoscere potest, erat imperfecto quodam modo, cognoscat modo aliquo perfectiori; ita tamen ut nec mutet cognoscendi facultatem ab illa potentia; itaque continget quod potentia habeat plura obiecta et modos diversos cognoscendi illa: quod si cognoscat modo perfectiori obiectum, quod naturaliter poterat modo imperfectiori cognoscere, non extrahitur potentia a proprio obiecto, nec a proprio modo cognoscendi: unde potentia naturaliter ad tum

mum cognoscendi talle obtinere.

Opponitur 3.° entia naturalia, et supernaturalia differunt penes virtutes activas, non vero penes virtutes intentionales: ergo eatenus supernaturale. Licet cognosci quidditative naturaliter possit, dum non efficienter possit naturaliter, seu per virtutes agentis naturalis. Probando absolutam: ergo entia supernaturalia a naturalibus etiam differunt, quod supernaturalia sunt virtutes meritorias naturae, quas non superant entia naturalia. Itaque supernaturalia entia non solo supra naturam dicuntur esse quod virtutes activas naturae sunt. nam angeli, et anima rationalis sunt entia naturalia et tamen sunt supra virtutes activas naturae, si natura creata sit: dicuntur ergo supernaturalia entia, quod non solo virtutes activas naturae creatae superant, sed virtutes etiam meritorias, et intentionales, adeo ut neque possit natura creata per virtutes sibi naturaliter debitas facere aliquid supernaturale, nec illud per se solam mereri, nec quidditative, et intuitive cognoscere. Et licet primarius conceptus entis supernaturalis sit, aut explicetur aliquo per ordinem ad virtutes activas. secundario tamen exit per ordinem ad cognoscitivas, et intentionales: nam sicut verum est transcendentalis conceptus entis realis; ita cognoscibilitas, quae in veritate fundatur. Propterea ergo erit in ente supernaturali non potest fieri a bene naturali, scilicet per ordinem ad suum esse virtutem entis naturalis: more sequitur ad hanc suam entitatem, seu quidditatem, non posse etiam cognosci ab ente naturali, sive naturae mine aliquo aut lumine naturali.

Opponitur 4.° licet non possit Angelus cognoscere mysterium incarnationis cognitione comprehensiva, potest tamen illius possibilitatem cognoscere cognitione

denti in se, et quidditativa: quoniam necessaria non est illa comprehensiva cognitio ad cognoscendam evidenter possibilitatem mysterii: quia non unquam ad cognitionem possibilitatis cognitionem comprehensivam rei exquisierunt? Probatur: quia de facto cognoscimus antichristum esse possibilem, cognitione evidenti in se, quin illum comprehendamus. Et si placet loquamur de quolibet alio homine non dum existente ab existentibus, et de alio possibile, certe illum possibilem evidenter dicimus sine comprehensione. Et confirmatur: quia perfectior est cognitio evidens rei existentis, quam rei possibilis, et sine comprehensione rei existentis habemus cognitionem evidentem illius: ergo sine comprehensione quidditatis habebimus etiam cognitionem evidentem possibilitatis rei: Sed ad argumentum negando antecedens. Et quod dicitur cognitionem intuitivam et cognitionem quidditativam. Cognitio intuitiva non est cognitio rei in se, sed pro ut versatur circa rem existentem. nemo enim intuitive videt, quod existens non est: itaque ad cognitionem intuitivam rei requiritur, quod sit cognitio rei existentis, et quod sit cognitio rei in se. Cognitio vero quidditativa rei praescindit ab existentia; solum enim est cognitio quidditatis. Et esse, sive haec existens sive mere possibilis sit. verum haec cognitio quidditativa, potest esse cognitio rei in se, vel in alio. ut sit cognitio quidditativa rei in se, adeo ut sit cognitio evidens possibilitatis, requiritur comprehensio: nam cum ad cognitionem rei in se non detur medium aliud, in quo, vel ex quo deducatur possibilitas, nisi ipsa res in se, non potest haberi cognitio quidditativa et evidens possibilitatis rei in se cognitae, nisi habeatur cognitio comprehensiva rei.

Unde ad ea, quae in argumento afferebantur, ...

alise iam solutio. Ad 1.um quod ex antichristo subiiciebat
ur, cognitionem possibilitatis antichristi haberi ex supposita re
uelatione, et dictus futuritione haberi per scientiam me
ram naturalem: ex supposita reuellatione diuina haberi cog
nitio possibilitatis, quod cum sciamus per dictam reuellationem
antichristum futurum, inde inferimus, illum esse possi
bilem; per scientiam meram naturalem haberi cognitio possibilitatis illius,
quod intelligimus antichristum non hominem eiusdem speciei cum
ceteris aliis existentibus; et ex istorum iam existen
tium possibilitate deducimus possibilem esse alium eiusdem
speciei et solo numero diuersum a ceteris. in utroque
autem casu cognitio antichristi non est cognitio rei in se,
sed in alio, aut ex alio quo cognito. unde ad hanc
cognitionem possibilitatis non est necessaria obiecti comprehensio, sed
necessariam dicimus ad cognoscendam possibilitatem per
cognitionem quidditatiuam rei in se. Et hinc patet ad
exemplum de hoc alio numero dicto, et de alio solo eiusdem
speciei. Ad 3.um quod desumebatur ex cognitione
intuitiua rei existentis, dici posset, non esse perfectiorem
cognitionem rei existentis, quam rei possibilis, si haec sit cognitio
quidditatiua rei in se. Et hoc mihi clarissimum est.
nam facillius multo habemus cognitionem abstractiuam
rei quo ad an est quam abstractiuam etiam eiusdem rei
quo ad quid est. si ergo haec distinguitur cognitione mediata et
abstractiua, quae est cognitio rei in alio, contingeret eti
am in cognitione immediata rei in se. quod si facilior et
imperfectior sit cognitio rei quo ad an est, quam quo ad quid
est, 2.um reiici posset, quod licet perfectior esset cognitio intui
tiua rei existentis, quam quidditatiua eiusdem possibilis, ad
huc ad hanc requiri comprehensionem creatorum,
quam non requireretur ad illam: quod cognitio intuitiua rei existentis

sin sit quiddita actualis exigit petit q. hic exi[s]ta cognoscat. at cognitio quidditatis exigit... sistenda est ex ipsa sui definitione, nam id exigit cognem omnium praeteritorum, ne forma ido maneat de impossibilitate in aliquo gradu latente.

Opponitur 2.° q.° saltem in natura, scilicet in pra passiva, l. activa obedientiali naturae humanae, potuit Angelus cognoscere possibilitatem mysterii incarnationis cognoscere evidenter naturaliter. ergo ... potentia passiva obedientialis naturae humanae cognosci in se potest, nisi cognoscatur ut potentia naturalis habere unionem hypostaticam cum Verbo. immo licet aliqua creatura possit elevari per potentiam obedientialem activam ad producendam talem unionem, non potest ... quo ad potentiam obedientialem activam cognosci, quin cognoscatur possibilis unio hypostatica, ... potest producere. atqui Angelus naturaliter comprehendit naturam humanam et quamlibet aliam creaturam se inferiorem: ergo cognoscit in illa hanc potentiam obedientialem, l. activam, l. passivam. Simile argumentum varias solutiones apud varios doctores, quae mihi non omnino placent nec illas modo refellere necesse est. Eam mihi facilior, et ad veritatem propior videtur, si videlicet dicam, Angelum non posse finire possibiliter naturaliter cognoscere potentiam obedientialem naturae, l. passivam, l. activam. 2.° q. potentia obedientialis est potentia ... in ordine ad ... illos, ad quos est potentia obedientialis. Itaque aliud est q.° cognoscat entitatem illius ..., potentiam obedientialem, l. passivam, l. activam posse elevari ad effectus supernaturales, et aliud q.° sciat de illa, et indicat ... elevabilem ad tales effe[ctus]

tur. ad hoc v. indiget spali lumine exp.te intq. quae det s nale; nam lumen nale intq. distit in prahis naturae, quae spectant ad potentiam illius super naturales nalem; et hanc dicetur Angelus phendere mysteria nalia. et voce: quadrivium serendum nalitate obtus est phens. d. req. lumen delatum exp.te pos; et quod divina sis prahi obti divinasum lumen in ipso... q. ... quae praeta sunt delinea s nali, lumen req. et immamen s nalle ipso, ut ... ad prahitatem s nalem. sec. 4. quidnam dicendum ex supp. mysterij iam pacti.

Sect. 4.

Quidnam dicendum ex supp. mysterijs pacti.

Vel arguitis, doctiq. ea opponit d. nos, vel saltem infertur: quae ex supp. mysterij incarnati iam pacti, potuit Angelus illud cog. nos cum euidentia cogni nali. quae illatio: q. ex supp. reuum supernaturalium, nec tam ... cogno euidens ... nalis. sic n. Angelus in statu sua creationis experiebatur, se credere et amare Deum actibus s nalibus, et hebat notam reflexam nalem et euidentem huius ueritatis. sic etiam et nos reflexe cognoscimus multa nos credere s nalia, et actu s nali, d. reflexe cognoscimus nali ter, nos credere actu s nali mysterium Trinitatis. sic tam en Demonis se ... memoria nali recordatur se in gratia conditum et ornatum donis s nalibus. v. ... illatio illa: q. rationi nali seu nalium reuum nali ... cognoscuntur nali Angelis; cum autem in humanitate Xpi ... ... nali subsistentia data ... illa; ... autem ... nali ... cum ... subsist... ... nul

lam. r. hebet Xptus D. poterant Angeli cognoscere naturaliter naam humanam Xpti D. subsistere per subsistentiam increatam 3º pr. q Demonii per scientiam naturali cognovit multa de Xpto D. quae fieri non poterant, nisi esset homo et Deus: q per hoc potuit naturaliter cognoscere, illum esse hominem Deum, seu Deum incarnatum. q si non cognovit, id forte factum, q a Deo impediebatur, ne eum agnosceret ut verum Deum, mysteriumque nostrae redemptionis interturbaret.

4º pr. q ipse Xptus D. in 1º sciat naturali, et humanam suae divinitati impressa, pr. etiam naturali, et naturaliter acquisita ab humanitate, cognovit evidenter, se esse verum Deum, Messiam a Deo promissum in sacris literis: cognovit etiam evidenter naturaliter, se esse illum, in quem sacrarum scripturarum oracula congruebant, insuper notum sibi erat lumine nali, se descendisse ad inferos cum potestate redemptoris, surrexisse, et ad coelos ascendisse ad gloriam divinam filio Dei: q saltem ex supp. mysterii supernaturali pacti potest in creatura dari nalis evidentia illius. 5º pr. q est una praemissa supernaturali mysterii iam per facti, et altera praemissa naturali, evadit non evidens nalis de obiecto supernaturali: q potest dari actus nalis qui evidenter attingat obiectum supernaturale, dum modo supponatur aliqua de praemissis, seu parte obiecti supernaturalis. arguitur in hoc syllogismo: humanitas Xpti D. est contingenter unita Verbo D. sed, q est contingenter unum alteri, potest unione realiter dicta: q

humanitas Xpti D. unit Verbo unione realiter
dicta. Quod autem dicta haec sit nalis. pr.: quia dicitur theolo-
ca deducta ex una pmissa fidei supernali, et
alia pmissa sciq nali, est di. nalis. 6. Tandem
pr. quod post peractum mysterium incarnatio-
nis et post revellationem illius factam est illud eviden-
ter credibile, evidentia credibilitatis nalis: quod est
etiam evidenter pole, evidentia politatis nalis.
R. Cons.: quia quod est evidenter impole, est evidenter
incredibile: ergo quod est evidenter credibile est eviden-
ter pole: nam bene valet ab opposito consequentis ad
oppositum antecedentis.
Multa hucdoctus [?] circa pertingimus.
Id certe minime verum est: tum quia nullam esse potentiam noti-
am evidentem nalem de rebus supnalibus, etiam ex suppositione
quod in rerum natura sint: unde etiam ex supposito mysterii
incarnationis iam peracti, impolem esse contendimus noti-
am evidentem illius per rationes nales intellectui nro
ex dictis est: quia quod existat in rerum natura id, quod supnale
est, non facit, quod aliquid nale dicat realem connexio-
nem cum illo, ut possit intellectus nalis operari per spcia
nalia ad notam rerum supernalium devenire. rur
sum facit rei supnalis existentia, quod ipsum non ens supnale con-
tineatur intra sphæram per se intellectus nalis, ut illud
possit in seipso cognoscere ut existens: quod etiam ex suppositione
quod existat, neque potest in se, neque potest in alio cog-
nosci nota evidentia nali. Ad id, quod in obiiciebatur
in illatis probatis, dicendum est, neque Angelum in statu
suæ creationis, neque nos per se nota reflexa nali cog-
noscere actus supnaturales esse supnales: scimus quidem, et
cognoscimus forte naliter, nos credere et amare

Deum. actus autem actus illi, quibus credimus, et amamus Deum: sunt supernales, non possumus naturaliter scire.
Sicut etiam, nos credere mysterium Trinitatis;
non tamen possumus naturaliter scire, an actus ille fidei sit
supernalis, sicut nec possumus naturaliter scire mysteri-
um ipsum Trinitatis. Daemon, licet non habet evidentiam
plus quam moralem sanctitatis gratiae sanctificantis, illa ha-
bet supernalem, concursum. s. a Deo in suum sui
cruciatum: quare aliqui cum S. Thom. apud
P. Suar. de fide disp. 6. sec. 9. volunt, ne eis adimi
damnatis fidem supernalem.

Ad 2um suppono, rationes non potentiis ipsis
sic cognosci, quam ut in se sunt. Cognoscuntur quoque,
seu cognosci dicuntur in sui rationis, seu per [illegible]
tam: sensus est, nullum actum esse tam verum,
et actualem cognoscendi rationem, nisi ratione dicti,
cuius ratione dicuntur. Praeterea suppono, sub-
sistentiam creatam in natura sua non esse quid positivum
superadditum naturae, sed potius esse, quod natura comple-
ta et totalis non sit unita alteri subsisti. Hinc est, quod
Daemon in natura humana Christi non habet ullam ra-
tionem subsistentiae, quam ut cognoscat: nam si aliquid
cognoscere deberet, esset ipsa unio hypostatica,
per quam subsistit in Verbo; et tamen unio haec est enti-
tative supernalis, non potest quidem naturaliter evidenter cog-
nosci nec in se, nec in ratio. sicque [illegible]
nitatur Daemon cognoscit naturam humanam
Christi, quasi non unitam Verbo, atque adeo quasi
subsistentem in se. Unde etiam ad 3um dicendum
est, Daemonem sola morali evidentia ex operibus et
miraculis Christi posse deducere illius Divinitatem. Ita

S. Thã q. 44. ar. 1. ad 2um ibi: Dæmones utpote miracu-
lis ex quadam suspicione coniecturavit, eum esse filium Dei.
Vide cum S. Thã S. Crisostomum, Ambro. Hiero. et
Bedam apud Pem Ripalt. de ente supernali dsp. 11. sec.
6. num. 30. et iterum S. Than. q. 16. de malo
ar. 6. ad 6um et q. 98. ar. 9. ubi docet, Dæmonem in
tendum decipi in supernalibus. Videatur Pr Ripalda ubi
supra et Pr Vernia dsp. 1. de Incarnat. sec. 3.

Nec mirum, quod hæc de Dæmone dicam,
cum de ipso Xpto D. 2um natem illiq cognitionem huma-
nam idem dicendum sit. Ita ut ad 4um asserimus,
nec ipsum Xphum D. potuisse sola scientia humana
nali cognoscere evidenter ipsius unionem hypostaticam,
aut se esse hypostatice Deum, et hoc emque
aliquo aliud sibi supernale 2um humanitatem innotescat
optime Pr Ripalda sec. 7. num. 39. Sed ulterius supernali, duct quo hæc Xptq D. soc solum nali
et solo illiq lumine physice quidem loquendo,
et inspecta potestate absoluta Dei, poterat sub
dubitatione, an puro hoi venire possent ora, quæ dele
soc nali comparerat: quod quidem nihil nouit in se notitia
naturali, quo potestate absoluta Dei puro hoi physice loquen
do repugnaret. Imo ad hoc iudicium nale, aut nali
dubitat. maxime ducerent nalium, quo perspicacia: nos
quo magis certi in infinitum eo facilius penetrat qualitatem, et re-
rum possibilitatem, aut impossibilitatem, reci quod dubitandi.
Ad 9um nego, non posse de obiecto connotative supernali fieri
demonstrationem: unde sicut habere per prius mittas, quarum
alia est nalis, in illo casu conclusio erit supernaturalis,
ad quam concurrat utraque pmissa, nalis, conclusio
supernalis evadet. Ad id, quod de 20 theica dicebatur, quis

pondendum est Christum Christi in multorum sacerdotalem,
de Aristotele etiam ethicam esse actum naturalem. Ad exempla
positum in illo syllogismo de unione hypostati-
ca, dicendum est minorem non esse evidentem, unde nec conclu-
sio evadit evidens. Nam multi sunt qui de utraque
praemissa dubitent, ut dicemus q. sequenti.

Ad 6. dicitur utrumque ponendum a nobis esse incredibili
in materia de Eucharistia: rectius inquam, concedendo antecedens
de evidentia credibilitatis, et negando consequentiam de evi-
dentia possibilitatis. Ad dictiones contra probationes concesso iterum
antecedente nego consequentiam. Ad cuius probationes dicendum est
quod non bene valet a quolibet opposito consequentis ad quodli-
bet oppositum antecedentis, ut docemus in Summulis; sed
solum ab opposito contradictorio consequentis ad contradicto-
rium antecedentis. At in argumento facta illatio ad oppositum
contrarium antecedentis, quae illatio nulla est. Ita quod haec est bona ar-
gumentatio: hoc est evidenter impossibile, ergo hoc est evidenter in-
credibile. Si ergo haec argumentatio bona est, bona etiam
erit illa, in qua ab opposito contrario, seu contradictorio consequentis
arguamus ad contradictorium antecedentis: contrarium vero consequentis
est, hoc est evidenter credibile, contradictorium vero eiusdem
consequentis erit, hoc non est evidenter incredibile. Si ergo quod-
libet istorum assumamus antecedens, postea inferre-
mus legitime contradictorium antecedentis primae argumentationis
in hunc modum: 1.o hoc est evidenter credibile, ergo non est
evidenter impossibile: 2.o etiam: hoc non est evidenter incre-
dibile, ergo non est evidenter impossibile. Numquam tamen legi-
time inferremus, ergo hoc est evidenter possibile, nam hoc
propositio est contraria huius, hoc est evidenter impossibile, quod in ultimo
quae inest ad bene unum evidentem a fortiori. bene
valet, dirigo a contrario, seu contradictorio consequentis ad contradictori-

um anti, concedo ad contrarium, nam et hic cotirum apertissima solutio. q. 4. an et qualis unio sit necessaria ad mysterium incarnationis. Sec. 1. unionem hypostaticam fuisse veram, et realem unionem fide sanctum est.

Q.° 4.

An, et qualis unio sit necessaria ad mysterium incarnationis?

Sec. 1.

Unionem hypostaticam fuisse veram, et realem unionem fide sanctum est.

Proposuimus q. 1 duos praecipuos errores de mysterio incarnationis: alterum videlicet Nestorii, duas in Christo personas adstruentis, alterum quae Eutychetis unam adstruentis naturam. itaque duplex error iterum, ac saepe refellendus; namque fere in toto catholico dicto hoc mysterio, et utrique, alter denuo se se nobis obiicit. Itaque constituimus in hac q. ubi de unione ipsa hypostatica loquendum nobis est. et licet in praesenti [illegible] mysterium, quatenus factum est, solid, quae maxime ad illud spectant, et positivum, multa tamen in dispertienda sunt, ut intelligamus, et quae esse est possibile, et quae necesse sit factum: nam si unio physica et realis, dicta quae a b [illegible] necessaria est ad mysterium incarnationis; cum ea certe physica et realis unione, a b [illegible] dicta, factum fuisse mysterium, dicendum erit. si autem illa factum fuisse dicunt, illam necessariam non esse, dicendum foret. Sed ante quam adversarias catholicorum opinionem in [illegible] descendamus, exponendum est id, quod fide catholica sanctum, firmumque nobis esse credit. est ergo fide certum, humanam Christi naturam fuisse cum D. Verbo realiter, et physice unitam in unitatem suppositi realiter,

ing.m ut nexus iste, et unio a Bumiane mere intentionali, seu morali, que per ea factum fit, eccernat.

Atque unionem hanc dici physicam potest, veram et realem, perspicue docet S. Cyrillus et cum illo duplex, altera Syno dus Alexandrina, et Ephesina in 3 anathematismo Nestorii, ejus defensione, et explicatione, ubi cum nexus istum vocasset physicam unionem, subiungunt PP. ... hoc est veram, ... intelligendum nobis est, quia vox ista hoc dicitur natura ab ... Expositio; cuius quidem in interpretatione naturalis causa, ... physicum, qua voce PP. Graeci uti... solet interpretari. Dicitur quo unio illa physica, et simplex, naturalis; ... supernaturalis ... et gratiosa sit humanitati, ... vera et realis unio est utriusque naturae in una Verbi Persona. hinc intelligere verba Cyrilli ... Nestorio ... in Synodo Alexandrina, et Ephesina. ... Cum in 2° anathematismo ... Christum esse verum Deum, et verum hominem, statim in 3° constituitur unio physica in hisce verbis: Si quis in uno Christo post unionem dividit hypostases, ipsas que ea tantum conjunctione inter se connectit, quae est secundum dignitatem, sive authoritatem, potestatem, et non potius ... quae est secundum naturalem unionem (Graece ... unionem physicam) anathema sit.

Et rursus in hujus anathematismi explicatione: atque ita unum esse filium intelligimus, quem admodum ... in nobis ... licet. Sunt sane alia, et corpus naturae diversae, at duo haec in

ter se iuncta unum constituunt. quod etiam expresso
statuit Ecclesia in Symbolo Atanasij: Sicut anima
ration. et caro unus est homo; ita Deus et homo unus est Christus.
quatenus bis dicerunt: physica unione interceden
te intelligimus ex Deo et humano esse unum filium
Dei Deum et hominem constitui: alioqui id non intellige
remus: sicut ex anima et corpore unum hominem, et unum
a[?] mediante unione physica constitutum intelligitis.
Quod tamen Cyrillo obiiciebant Nesthoriani, ut
constat ex illorum obiectione contra 3um anatematismum: Si
naturalis unitio est, ubinam est gratia? ubi Dei sacramentum?
naturae enim, ut edocti sumus, semel ab ordinante Deo
ordinatae, in manijs consequentijs currunt. Ret Cyrillus:
Sinalem unionem dixerimus veram intelligimus. Addu
cit quod illud ad Ephesios 2.° eramus natura filij irae; ubi, ut
ipse ait, illud natura idem est, quod vere. Sensus Cyrilli est,
quo sicut dicimus natura filij irae, licet peccatum, quo red
dimur filij irae non sit aliquid naturae debitum, sed ad naturam ipsam
humanam ex propria sensum explicas Dei ordinatione
se, quia vere et realiter sumus peccatores; ita unio illa dicitur
naturalis, quia vera et realis, hoc est, physica unio est. non
quod naturam ipsam humanam naturae subsequatur.

Hinc venit refellendus non solum Nesthoria
norum veterum error, sed etiam ineptissima audacia
sectarij cuiusdam, qui ut maiestatem Sacra
menti Eucharistiae deprimeret, Christi humanitatem ubi
que constituendam et ubique existentem iudicavit.
Quod ut assequeretur omnem naturae Divinae et humanae proprieta
tes confundens, non solum Verbum Dei omnipotens et immen
sum, sed etiam ipsam humanitatem in se omnipotentem
et immensam, et ubique existentem dixit ratione unionis

hypostaticæ. imo nullam aliam rationem unionis hy-
postaticæ admittit hæreticus, nisi hanc proprietatum
communicationem, seu potius confusionem, qua
cuius Divinitas tota cum suis attributis in huma-
nitatem effusa, transfusa dicatur. videantur
Schmidelini erroneus Ossiandro de maiestate
Christi in quibus confutatorijs ad impias huius sectarij
opiniones diiiciendas, et exponendas; Ubi nam-
que hæretici isti definiunt personalem unionem Christi
D. ut sit communicatio plenitudinis omnis Deitatis.
Plenitudinem autem Divinitatis vocat totius potentiæ
Dei 2.do energiam in Christum effusionem: ita ut ipse
extra ipsum nihil, sed in hoc, et per hoc omnia Christum
omnia in omnibus operetur. Et postea eandem Divinitatis
plenitudinem in Christo transfusam appellat quasi
statum maiestatis, gloriæ et potestatis Verbo. Item
humana in Christo natura, nimirum pro omnipotentia humanitatis
etiam omnipotentia: humana, inquam, natura tota
D.: ita Jacobus 19. ... explicat. et tractat idio-
matum, seu proprietatum communicationem unionem
hypostaticam definiendam, et exponendam do-
cet tractatu 24.

Equis non videt, quanto molimine hæreticus
iste ab uno in mille alios errores lapsus sit? nam
ut præsentiam realem Christi D. in Eucharistia persuade-
ret, ipse ex hæretico sacramentario factus est Ubi-
quitarius, humanitatem Christi D. ubique constituens,
quod quidem fuit confundere naturas D. et humanas
proprietates. qui error fuit Monotheletarum. Rursus
in discrimen naturam, et personam in Christo D. nam
ea omnia, quæ de persona Christi D. dicuntur, dicit
ea ...

etiam vult de natura humana, qua tamen assereret in
Christo natura, l. ex duratione, l. ex transfusione divi
nitatis in humanitatem, qui fuit Eutichetis error.
Errorem tandem sectarium hunc esse omnino germanum Nes
torianum, nemini dubium esse potest: cum nullam reali
tam Dei et hominis unionem in Christo agnoscat, sed eam
quae maiestatis, authoritatis, potestatisque, virtutis
seu energiae, communicatione, aut effusione effi
citur. qui quidem error praecipue spectat ad praesentem
propositum, et saepe condamnatus est in Nestorio ab Ephesi
na Synodo verbis et rationibus, et a Nobis saepius in
eadem Synodo, dum in 9 Synodo generali. qua
autem ratione intelligenda catholica Idiomatum,
seu proprietatum communicatio in Christo ob veram unio
nis hypostaticae, in Praedicem. 9. ut dicto hic adverten
dum iudicavi. Si sectarium hunc habet errorem ad
hunc esse Nestorio; quod negari asserit eam solam maiestatis,
aut operationis energiam, et nullo alio genere unioni
relativam adesse assertam tantum personis; quod neuti
quam ignorabat Nestorius; qui propterea duas in Christo
personas defensabat.

Sed ad alteram, et in suas ~~[illegible]~~ proprias ha
rent Sectarii, et se haereticos vocant. nam idem huma
pud catholicos est, unam in Christo personam non nisi
unionem veram, et realem effici, aut intelligi posse; quod au
tem sit haec realis unio, quae ad unitatem personae
requirit, nunc est nobis investigandum. Et quoad hunc
supponimus actionem, per quam factum est mysteri
um Incarnationis, fuisse a tota Trinitate: nam ut
theis docet ex SS. PP. 69 opera Trinitatis ad extra sunt
indivisa. Et licet actio illa, per quam hoc mysterium per

actiuum Deo, totius fuerit Trinitatis, non tamen tota Trinitas fuit incarnata; sed solo Verbum Dei. namque Verbum caro factum est. est autem solo Verbum incarnatum; quod solo Verbum est terminus unionis hypostaticae, ratione cuius assumpsit humanitatem. assumpsit autem hanc est ad se sumpsit. unde stat, hypostaticam unionem hypostaticam, licet sit per se inactas, quae totius sit Trinitatis; nam si nulla stacta distinct, non potest dici una persona potius incarnata. quare in dum esse, quod factum sit uiuilis actionis, ut uiuilis dicatur Deus Verbum incarnatum, aut quo modo se habeat Verbum in hoc mysterio, ut potius Verbum Dei formaliter est [illegible] dicatur assumpsisse naturam humanam. Vnde multa de unionis hypostaticae natura examinanda nobis remanent, et explanda. Sec. 2. unionem hypostaticam non esse influxum actiuum [illegible] Verbi in humanitatem.

Sec. 2.

Vnionem hypostaticam non esse influxum actiuum [illegible] Verbi in humanitatem.

Vt sari in re ista celebriorum examinamus positiones, hanc praemittendam putauimus, et examinandam putauimus, quod tamen ea bimembris est, in duas cuius partes dissecanda. Quod influxus apud Aristot. alius est actiuus, et alius materialis. influxus actiuus est qui causae efficientis tribui ducitur: influxus materialis est causae materialis, seu subiectiuae formarum, quae dependent ab illo, producuntur, et in illo sustentantur. Duplex ergo est in re praesenti dicendi modus: primus est de influxu actiuo. 2us de influxu materiali Verbi Dei ad humanitatem. De hoc 2o in sec. sequenti. quo ad primum attinet Carolus franciscus de Abra trac.

de incarnat. tract. 3. apud P. Vernal. disp. 11. sect. 4. tenendo 57
cet, 1.° dari influxum quem da m activum, prae
bitum per gratiam Verbi D. in humanitatem.
2.° in fluxum illum activum in eo consistere, quod Ver
bum D. effective reddat humanitatem a sub
sto independentem. 3.° in isto influxu consiste
re unionem hypostaticam; seu nullam aliam
unionem dari inter humanitatem et Verbum, ni
si hunc influxum activum, et effectivum, vicum Ver
bi in humanitati. Sa. Sequi mihi videtur plane de
sumpta ex alia, quam tradit P. Suar. de Sacrato Eu
charistiae, ubi admittit influxum quam da m activum,
seu effectivum, a Xpto D. in speciem sacralem, vi cuius
effective detrahuntur extra subiectum, et in hoc influxu
sistit unionem, quam admittit inter Xptum D. et speci-
es tamen unionem effectivam dicit, non unionem sa-
cralem admittit inter speciem et corpus Domini.

Q.° sit de illa unione sacrali, de qua nos
suo iam loco egimus, et ex qua forte suam hanc sen
tentiam regressi compactam concinnavit P. Vernal. cum ille
quadruplicitur mihi errorosa vi. 1.° quod nec est, propter rationes
dd. 2.° quod tribuit activitatem a destinatae perfectionis
simpliciter; quod inde competit omnibus personis D. perfectionibus; quod etiam
competit personalitati D. Verbi, quae hac sua activitate
reddat effective humanitatem a subsistentia independentem.
3.° quod neque alterius intelligi, quomodo Verbum ubi unita,
nec mutetur. 4.° quod realem animae unionem cum ma-
teria intimam praesentiam localem, sed dicit specialem influ-
xum activum ad materiam bene dispositam ad opera-
tiones humanas exercendas. Verum tota se
cundum singulas sui partes et ad omnes doctrinae huius A.

displicet mihi; nec illam rationem aliquam sustinendam
censeo. 1° quia displicet, quod influxum aliquem ac
humanitatem praeter eum Personae D. admittat, nec
Commune toti Trinitati. 2° displicet, quod influxus iste
D. Verbi in humanitatem dicatur in eo consis
tere, quod Verbum effective reddat humanitatem
a subiecto independentem. 3° tandem non placet,
quod in isto influxu ea ratione explicato constitutum
Hypostatica. Primam partes satis evincunt ea,
quae ad illam adducit P. M. Verra Moros relato ex
Sanctis Patribus et conciliis, ut probet, in mysterio in
carnationis actionem fuisse communem totae Tri
nitati.

Nam in primis Concilium Lateran. sub
Innocentio 3° relatum in cap. firmiter de summa Trinitate,
et fide catholica, cum tres Divinas Personas dixisset con
substantiales, et coaequales, coomnipotentes, et coaeternas,
unum universorum principium, creatorem omnium. mox
de Dei filio haec statuit: a tota Trinitate communiter
incarnatus, ex Maria semper virgine etc. quod autem
Dei filium a tota Trinitate esse incarnatum, ni
hil quod actio qua Verbum incarnatum est, fuerit toti
communis Trinitati. Similiter et Concil. Tolet.
11 ubi in 18 dicitur haec catholica, ... etiam illius
tingit ... incarnationem quia ... Dei filii
Dei tota Trinitas operata esse, credenda est; quia inse
parabilia sunt opera Trinitatis. Solus tamen filius
formam servi accepit in singularitate personae. Pro
eo conciliis loquuntur ad mentem SS. Patrum exponen
tium illud Ioannis 5. non potest filius a se facere quidquam ni
si quod viderit Patrem facientem; quaecumque enim ille fecerit,

hic et filius similiter facit. Ubi S. Aug. supra repetit, opera Trinitatis esse indivisa. addit vero et Aristot. non ideo dixisse Spiritum sanctum omnia quae Pater facit, et filius facit. sed etiam et similiter facit: ut sc. nos intelligeremus, non solum eadem facere, sed eodem prorsus modo, eadem actione, et concursu, nullum sibi proprium vindicando, ut exponit Pr. Vernat num. 36. = Unde restat, saltem illam, quoad priorem qui super stant, de speciali aliqua actiuitate, aut efficientia Personalitatum Divinarum, non esse praeter dicta Concillia, sed contra ipsa, et Sanctos Patres. et hinc patet ad primum, quod pro se A. ille dicebat.

Impugnatur 2.º doctrina illa de peculiari influxu effectivo D. Verbi in humanitatem, quatenus Divinis omnibus perfectionibus minimaliter ad extra operatiuam concedit singulis peculiarem. quia omnipotentia, ut est peculiariter attributum naturae Divinae est communis toti Trinitati, in tota latitudine, quia virtus activa Dei operandi ad extra, quae implicat, quod sit peculiare quoad attributum naturae Divinae toti Trinitati; et quod conveniat Personalitatibus 2. specialiter ratione illarum = Confirmatur 1.º quia sicut dicuntur Personalitatibus Divinis specialis virtus, vel activa, seu ductiva ad extra, quia sc. est perfectio sine imperfectione: illis etiam dici deberent simul sufficientes omnes perfectiones attributales: ita ut in singulis daretur aliqua specialissima, et amor, immo et specialis ipsa natura Divina, quod est prorsus evertere mysterium Trinitatis, ubi omnia sunt eadem, nisi ubi datur relationis oppositio. Confirmatur 2.º quia si praeter omnipotentiam communem datur in Personis, v.g. in filio, aliqua alia virtus agendi, ipsa et hic posset facere quod omnipotentia communis potest, vel non. si potest, ipsa etiam erit omnipotentia, dabunturque tres omnipotentiae, sicut et tres Personae dantur, erunt quia tres omnipotentes prater omnipotentiam relati

Ita dictat Q.^{cus} fidem catholicam in symbolo Athanasij. Si autem non potit, qq.^d omnipotentia omnis potest, sequitur non concedendum personalitati ratione perfectionem, et imperfect.^s nam potest qq.^d omnipotentia communis potest, perfectio sine imperfect.^e est, quae Deo convenit. Unde dictat ad 2.um quod probe asserebat huius doctus author.

Scio quidem Patrem Gran. 1. p. Theologia 12. trac. 9. dp. 7. num. 19. (ubi docet posse pro ratione non ponere, non ista essentia) dicere probabiliter, tunc ipsas personalitates fore spem; quae pro in deo ordine ita dicerentur: licet n. personalitas non sit activa, et alios effectus ad extra producere non potest; adhuc praestare potest concursum effectivum in genere spei. Quod etiam de attributis iisdem rationibus docuerat dp. 9. num. 14. ubi dicit non esse incommodum, quod attributa praestent concursum effectivum in ratione spei, dum modo non praestent alium generalem ad omnes effectus, qui pertinet omnipotentia. Haec doctrina Patris Gran. sua difficultate vacat. Quamvis enim Thei, licet tribuant Divinis personalitatibus, ut ab ista dictis, posse trahere unitionem sui creaturam; adhuc tamen non eis attribuunt specialem aliquem concursum effectivum in sui unitionem, sed illum totum omnipotentia relinquunt. Sed quidquid de hoc sit, impugnatur 1.° adhuc doctrina illa, quam insequimur, quoad 2.^m unionis positionem: quia non potest intelligi, quare Verbum Divinum effective reddat humanitatem a subiecto independentem, ut hac ratione dicatur Verbum peculiariter influere in humanitatem, et illi uniri: nam etiam humanitas Petri, in qua non influit peculiariter Verbum, est a subiecto independens: hoc autem, effective habet ab omnipotentia, sicut specialiter ratione sui: ergo similiter dicendum erit in humanitate Christi D. Et hinc impugnatur 2.° eadem doctrina, quo

ad 2.m et 3.m: nam sicut humanitas Xpi ab omnipotentia Dei reddi
potuit effectiue independens a subiecto, adhuc tamen
non diceretur unita omnipotentiae: ergo quamuis humanitas Xpi D. redde
retur effectiue independens a subiecto, influxu illo pecu
liari Verbi D. non satis esset, ut diceretur formaliter unita
Verbo D.

Et ratio a priori est: quia uniri formaliter unum
cum alio ad constituendum in ratione aliquid unum cum
illo per se, non potest per hoc, quod aliquid agere erga illud; ergo Ver
bum uniri humanitati formaliter, et cum ea constituere in
hoc Xphum D. non exit per hoc, quod Verbum D. aliquid agat
erga humanitatem. Unde optime locutus uidetur P. Suar.
qui cum in Eucharistia nullum aliud genus unionis recede
ret inter Xphum D. et species sacramentales, nisi illam efficien
tiam peculiarem, et effectiuam sustentationem
accidentium sine subiecto, eam non dixit unionem formalem,
sed unionem tantum effectiuam, ratione cuius non fit unum
formaliter: nam ut fiat unum formaliter, necessaria est formalis
unio; fit tandem in eo illud dicendi quoad omnes
illius formas impugnatur: nam de illo influxu actiuo Verbi
in humanitatem, rogo quid sit hic illius, seu quid agat
Verbum, aut producat medio illo? Si nihil, est influxus
chimericus, nempe influxus sine ullo effectu formali effectiui.
Si aliquid, rogo quid illud sit? nam, vel solam humani
tatem producit, vel aliquid etiam aliud, quo referatur specia
liter Verbum; si 1.m solam humanitatem Verbum produ
cit, illam etiam aliae Personae D. producunt, nec ta
men dicitur unita aliis Personis: ergo ut specialiter dicatur
unita Verbo, produci debebit cum modo aliquo, ratione cuius specia
liter referatur ad Verbum: modus qui in re erit unio formalis siue
a solo Verbo, siue, ut par est, a tota Trinitate producatur: ergo

n illeinfluxus Verbi, siue aliquid eo influxu producetur ex tum modo formali. Alio ideo impugnare, quod A. ille adducebat de influxu causae realis in naturam, qui non in completiam est, sicut esset influxus iste Verbi in humanitatem in ordine ad theologiam. Sec. 3. Consistere unionem hypostaticam in influxu, quasi materiali proprio D. Verbi.

Sec. 3.

Non consistere unionem hypostaticam in influxu quasi materiali proprio D. Verbi.

Post influxum illum actiuum proprium D. Verbi in humanitatem, ad influxum aliquem materialem, aut quasi materialem deuenimus, quem idem liberum perfectionibus concedit P. Guadingus D. Verbo in humanitatem, ut in illo, et non in modo alio unionem hypostaticam constituat. Ipse disp. 4. de incarnat. dub. 3. §. 2. aliqua praemittit de influxu physico materiae in formas corporeas; quem uerum influxum dicit proprium, et immediatum in eiusmodi formae; materiae quidem proprium, et toto genere diuersum a modo influendi causae efficientis. distinguit autem unum influxum ab alio primo quod influxus causae efficientis ex se importet intimam praesentiam, seu penetrationem cum passo; adeo inquit, ut ex omnipotentia Dei, aut creatura creaturam ibi essentialiter infra ....., immensitas, aut intima praesentia ad causas, quod ad summum quasi quaedam propinquitas. 2.º distinguit unum influxum ab alio penes hoc, quod causa efficiens est extra effectum, quem causat; imo ita debet esse effectum, ut possit ex modo suo operandi non petat cum hoc effectu materiali unum componere. causa uero materialis ita petit causare intus, ut ad suam causalitatem supponat intimam

mam, et existentiam suam, et hoc, inquit, est quasi sustenta-
re suam, illam in suo gremio complexam detinere,
ne cadat in nihil.

3º et principaliter, influxus causae materialis est ad
componendum, ita ut in ipso recepta sustentationis
materialis includat unio. sustentare enim materialiter
est unire sibi formam, influendo causalitate sua recipiendo et
faciendo cum ea compositum. hic autem influxus
materiae non potest ab illa exhiberi, nisi causa efficiente simul
dante influxum; quo tamen influxu necesse est infimam, [illegible]
ut mixtum sit causae efficientis influxus, quae simultanea in-
fluit: unde si Deus nollet materiam influere in naturam
causatam, non posset ipsa formam recipere, aut retinere in eodem [illegible]
[illegible], influxum retineret et duplici actu id efficeret,
quod deest ex parte materiae. his fundamentis praeiactis duo docet
[illegible] Guad. [illegible] 3, 1º esse dari in Verbo ad humanitatem peculia-
rem influxum sustentativum, et similem Bolerophtis
[illegible] quam esse Sabbatum audiendi; aut materiae quae in se
illam existenti; 2º esse, unionem hypostaticam differre in eius
hoc influxu sustentativo, et quasi materiali. quod hic, inquit,
inveniuntur intima extremorum unita, ut constet
Dei immensitatem, per ex peculiari modo influendi
sustentationem. Caeterum quaestiones non sunt, quod nihil
fingendi absurdi, et quo clarius explicatoria, quae in hoc
[illegible] dicuntur de humanitate et Verbo D. [illegible]
[illegible] 69

Sed praecedenti doctrinae neutrum mihi placuit [illegible]
[illegible]. Non ideo influxu illo quasi materiali a Verbo ad
humanitatem. nam 1º, [illegible] admisso illo influxu
superaddenda unio formalis, non in illo potest unio forma-
liter consistere, [illegible] supponere debet unionem, [illegible]
sane. Itaque ut ab initio inciperem, fundamentum illud philoso-

phicum de influxu physico materiae in formas appareat,
et subtilius qu. in accidentia, quo fundato stravit
tota haec theorica doctrina, quae rejectam diu, et numquam
e, et fere ab omnibus stantibus nunc philosophis revicitur,
cum calititatem materiae, et formarum eductionem exa
minant. Idcirco te in praesentiarum tibi observandum
fuit, quod si influxus ille, licet causae materialis dicatur,
non sit proximum etiam causae efficientis, quasi omnino in
telligibilis est. Itaque id facile intelligitur, quare licet
non una et eadem causa agat simul et recipiat,
quare non eadem manens et agit simul, et recipit.
Si ergo hac ratione dicatur, aut explicare influxum causae
materialis in formas, ita ut causa materialis esset causa passiva
bilis efficiens cum causa efficiente physica, dando esse effec
tui, quem simul reciperet, optime posset intelligi in
fluxus causae materialis, et plane is esset influxus qui effec
tivus, coniunctus tamen cum receptivo, nihil deducti. In
de non differret ab influxu causae efficientis physicae nisi ra
tione receptionis. et hac ratione mediante, facillime
nostra principia explicari, et defendi influxum phy
sicum causae materialis in formas.

Haec dixerim, non quod influxum illum physi
cum admittam, maxime si effectivus dicatur,
sed ut appareat, quomodo quis possit explicare, nimirum dico
tivus effectivus simul et receptivus, qui datur materiali.
Ut ergo ad theoricam difficultatem accedamus, in dein
fferentia id quod in mysterio Incarnationis fugiendum erat
s. quod Verbum D. extiterit aut praestare potuerit, influ
xum aliquem effectivum in humanitatem, tibi ipsi
ium et personatum inferat autem ex ratione dicitur: non
si materialis ille influxus explicari non potest, nisi effectivus
dicat, non poterit etiam in Verbo D. intelligi nisi dicat

extra in effectivum, quia tamen influxus ille effectivus
qui Verbi denominat ad dicta rac. praecedentibus tan
dem influxus ille Verbi substantialium aut quasi ma
terialiter dicat denominatione. In quo quidem non placet
P. Giraldi [illegible] 4. num. 9. ubi sese rebellat in propriam
sententiam primum a nobis impugnatam, cum enim non dub
itare, quod influxus sit diversus, adhuc ut operatio Trinita
tis est indivisa, dum modo operis, seu effectus est idem a
tota Trinitate. Unde concludit actio, quae identificata effec
tui et ipse effectus est tot quod est a Filio; tamen tam damus
modum influendi, vel producendi effectum Filio, quem
non damus Patri. Certum illum influendi pro ratione Filii,
modum dicit producendi effectum, qui quidem cum effecti
entis est proprius. Atqui dato neganto casu quare influxus
ille personalitatis Filii in humanitatem [illegible] fa
cit, ut ipse ait, quod mixtus sit influxus proprius, quod sit in Verbo ra
tione mei humanitatis, nisi influxus ille personalis Filii
in humanitatem eiusdem rationis sit cum influxu proprio:
nam si diversus rationis sit, quare non poterit suppleri alio
quam in proprio influxu? quod docet ad ultimum, personalis
fundamentis proprio [illegible] sunt modi in verbo dicendi in singulis rela
tionis Trinitatis, quod est absurdum.

Impugnatur adhuc 2o P. Giraldus, quod substan
tialis humanitas denudari potest imperfectionibus, vel non potest: si non
posset imperfectionibus denudari, non esset coniuncta Verbo Divino con
cedi. Si autem imperfectionibus denudetur, rogo quod attribuimus
in Verbo Divino, nam vel, inquit, quod per esse sit terminus unionis, vel quia
nihil influxus aliquis erga humanitatem: si autem termina
tur, at influxus aliquis denudatus imperfectionibus materi
alis erit activus, seu effectivus, nam vel erit influxus
proprius passivus, vel proprius activus: non proprius passivus, quod activus: si tamen

dicat, et influxum proprie partis denio datum in sufficit. gra pro partis. id ego intelligerem non possum,

nisi relabamur, ut dixi, in influxum efficientem,

et propriam eius materiae. Impugnat secundo sic dicendi

modus: quia ex illo seq. quod aia rationalis Christi est

corpus, sed ma. illi significant in Verbo causam materialem,

cum haec dependentiam a mabilitate

quod a causa materiali, et hoc est falsum. Probatur assumptum

de seq. Imago quod sequeretur inde, quod producens

est consequenter aia rationalis Christi. est terminatio ulti

ma, non per modalitatem, sed per generationem, quae

necessario quia ista rationis est terminatur, quod est

absurdum. Videtur P. Guadingus sequelam con

cedere, quod absurdum non reputat, eam n. num. 61.

Reddit passive sumptum quod sua spiritualis actio a subiecto dependeat. Sicut n., inquit, est actualitas, ut postulat dependere a subiecto. ita quia non destruit, quia facit naturaliter dependere. quod Virgo genitrix liberrima est a subsistentia

Christi, non a sola sua propria, sed etiam a Personalitate

de Verbi per participationem influxum dependere. Sicut cum influxus iste diceretur eo ingenerans

materialiter, dx aia Christi de facto genita, quod nemo non

putabit absurdum. Tandem

Tandem quod influxus ille materialis aut quasi materialis sibi ipsum est hypostatica, impugnandum etiam est, nam influxus iste, ut praecisse influxus, sed modo dicit recipere humanitatem in ordine ad dandum illi esse. Recipere humanitatem

sed in ordine ad dandum illi esse, non est illi praeliberum

quod influxus ille non dicit unionem praecise. unionem, et

sa maa in suo fraesum, et specialiter in D. Verbo in

humanitatis. Tertio quia influxus ipse magis intrinsecus quam unio magis est Aff. nam, ut supponitur, unio intima, ut dictio ad malem influxum unamquamque ipsa est effectus ipsius influxus etiam ... sicut etiam ... effectus influxus effectivi. 2º spacia ... nam rogo quid spacia ... influxus ... quatenus ... dictus a ... influxu ... influxus ... ad dandum ei humanitati ... ad dandum illi esse in Verbo, quod etiam de influxu ... dicendum est. ... nam hoc quod est humanitatem esse in Verbo, ... dicit aliquid ... humanitatem ... similitudinem ... humanitatem ... humanitas ... esse humanitatem esse in Verbo. Si autem humanitatem esse in Verbo dicit aliquid aliud praeter hoc, quod est humanitatem ... unionem, quae etiam ... effectus influxus illius. Denique ... S. Thomam in hoc mysterio unionis hypostaticae ... humanitatis ad Verbum, ... Verbi ad humanitatem: hic autem dicendum est ... Sect. 4. actionem ipsam productivam humanitatis non esse unionem formalem illius cum Verbo.

Sect. 4.

Actionem ipsam productiuam humanitatis non esse unionem formalem illius cum Verbo.

P. Aug. ... disp. 12. Sect. 2. docet, unionem hypostaticam esse realiter idem cum ipsa humanitatis productione huius ... quidem, ... etiam ... ut ipsa ab illo ... Itaque ... ut suam mentem ... unionem hypostaticam non esse aliud, quam aggregatum

chib. ac homib. q. Xpti humanitas instanti incarnationis suum esse habuit, et animi rerum atque duabus eis fuerit unio eiusdem cum D. Verbo. Atque contra Thomae fuerit etiam eiusdem maxima unio cum Verbo; atque duabus unionis ambas in esse recentis eandem unionem cum eodem D. Verbo copulaverit. hoc est uiridoctissimi mens, verbis eisdem explicata. Verum ante q. ad ulteriora quaestionem progrediamur notandum hic duxi, s. in hac re supponi unionem ipsam in instanti inter corpus et animam assumptam esse a Verbo, q. forte in ita, [illegible] assumpta fuerit humanitas; de hoc infra, ubi inquiremus q. et quo ordine assumpserit Verbum D. q. assumpsit humanitatem; et adrem. Tentem hoc refert parum. Adducunt pro se S. Tham. hic. q. 2. ar. 8, ubi rogans, utrum unio sit idem q. assumptio, resp. assumptio differt ab unione, et ab incarnatione sicut non differt, contra realiter: atqui assumptio e actio, sicut et incarnatio: q. realiter non differt ab unione actio in hoc mysterio 2. S. Tham.

Q. si cum Caietano rem S. Thom. asserere q. ratione differunt, et q. non differunt. ita eum illis licet eundem angelicum praeceptorem in 3. dist. 5. q. 1. ar. 1. quaestiuncula 3. ubi effugium illud plurimi dedit clamans: Ad 3. unionem et assumptionem, q. assumptio e actio, et passio. unio autem tantum relatio, q. ut etiam unio sit actio. hanc sane oppugnasse dicit plures scholis superioris Thistas apud [illegible] Suar. disp. 8. sec. 1. §. 1a, ut ego illa namis, et sufficiens ad defendendum humanitatem existere existam Verbi increatam, q. unio etiam utra e ad uerum Dei

maternitatem in Deipara defensanda, ut ibi testatur P. Suar. ex nūis adducit P. Alst. 1. p. q. 14. ar. 13. dp. 18. qui aliq doceat, actionem unitivam humanitatis fuisse influxum in ipsam humanitatem. Refert etiam P. Valen. q. 2. pun. 9. et Arauxo q. 1. pun. 2. ad 9. et 6. qui aliq affirmat, humanam Xpti naam eadem act. productam, et ad Verbum attractam. Item fuisse productam dependentem a Verbo, et proin de productionem illius fuisse unionem ad Verbum, velut ipse Valentia loquitur attractionem. Adducitur etiam a Patre Verinas. Pater Gardingus disputatione quarta dubio tertio paragrapho tertio: sed certe, quae fuerit Guadingii mens, vidimus in sectione praecedenti: [illegible] nihil dicit.

§. In hanc suam sententiam fortasse aliq dixisse PP. qui inhibent D. Nestorium, non fuisse humanitatem Xpti P. nunitam Verbo, quia videntur sentire quod ipsa productio sui fuerit Verbo unita. Sane si quidem plane ea testimonia, sed eandem fuisse act. qua producta est humanitas, et qua producta est unio humanitatis ad Verbum, ita ut simul et producta sit et unita per eandem act. quae productio sit humanitatis et unio illius. Et hac etiam sententia insinuari possunt P. Valen. et P. Alst. [illegible] P. Lessius ut asseri videat a Vasquez [illegible], ut videt Patri Aldrete, mihi tamen non aliter ab illo videt: quod autem de hoc sit, certe P. Lessius ait act. ab unione distinctam lib. 12. de perfectionibus D. cap. 6. num. 5. ex PP. ate alleguntur, naam humanam immediate elevari ad ipsam unionem hypostaticam per act. Dei, non autem per directam illiusq mi, in qua desit ipsa fieri [illegible]. Hanc P.

Vernalltsam laketea sat P.ᵘ Alder. dp. 22. per
totam, ubi eas sententias videri possunt, quæ ad testi
monia S. Theol. Constitutionumq. et P. P.ᵗᵉʳ spectare
videntur. nam pro ombus eas potest generalis solutio as
tari, quod aliquando unio dicat act.ᵉᵐ importare, quod unio
non formaliter, sed effective sumitur, pro unitione videlicet,
seu act.ᵉ ipsa unitiva, productivaq. unionis.

Vellem quidem ego doctrinam hanc verbis me
taphysicis alteris expensam, aut impugnatam; nos
in illa acute parum tangunt, non solum theoricæ, et etiam me
taphysicæ aut saltem physicæ. Et sane id mihi in ipso
statim viri videri, quod videlicet actio sit simul et actio
quod multis capitibus mihi non est. in quidem, quod actio illa pro duc
tiva humanitatis, si fuisset sit productiva humanita
tis, non erit productiva suppositi D. seu totius illius, quod ex huma
nitate et Persona Verbi resultat: id autem nec ab
surdum ostendit. Supponimus ergo, in Incarnat.ᵉ Ver
bi D. non solum fuisse productam humanitatem, sed productam
et unitam. Tunc sic: ponat actio illa productiva humanita
tis, quæ addunt ad P.ᵉ Vernal: vi illius act.ⁱˢ non ponitur in re
rum natura nisi ipsa humanitas: ergo hoc posito, quod ponatur
in rerum natura humanitas, non ponitur unita Verbi: sed
vi illius act.ⁱˢ non ponitur humanitas unita Verbo. min. pro
batur: potest poni in rerum natura humanitas, quin ponatur u
nita Verbo; quod ut ponatur unita Verbo, non debet præcise poni in re
rum natura humanitas: quod ut vi alicuius act.ⁱˢ dicatur,
non solum poni in rerum natura humanitatem, sed poni
am unitam Verbo, aliquid aliud debet poni in rerum
natura præter humanitatem, et actionem, qua ponitur
humanitas. et ex metaphysica: quod vi alia actione ponitur
aliquid aliud novum alia vi alicuius act.ⁱˢ nisi qualemque vi illius

poni in rerum natura aliquid quod cum sit humanitas sit etiam modo specialis ad Verbum illam.

Ex ubi constat Pater Vernaz actus illam modo specialiter actus et unionem simul; ex quidem actus productivas actus et unionem simul ex quidem actus productivus humanitatis, et etiam unionem specialem humanitatis cum Verbo. quae non implicationem, quod in una realitate coniungatur et conceptus actus adducendas humanitatem et conceptus unionis ad illam specialiter uniendam cum Verbo. Unde ruit, quod esse poni in rerum natura humanitatem, non aliter est, ut ponatur humanitas Verbo unita. quia videlicet potest poni per actus quem non sit unio; at si ponatur per actus qui sit etiam unio, non potest poni humanitatem, quin poni unitam. quod si de actu maneat Pater Vernaz petas, quare cum non potest ponatur humanitas in rerum natura per talem actus, sit etiam unita ponatur? ruit, poni etiam unitam per talem actionem: quia actio respicit essentialiter Verbum tamquam terminum unibile: habet quoque, inquies, actio illa duplicem terminum. alterum producendum simul, et uniendum, et alterum praesupponi uniendum: quia respicit humanitatem ut producendam dependentem a Verbo tamquam a termino unibili. Haec Pater Vernaz dicta a me supposita, licet ab illo non ita clare ponantur. Contra ad hoc primo quia in primis non explicatur, quid sit quod actio illa essentialiter dependeat a Verbo tamquam a termino unibili. 3.° quia hac ratione actiones omnes fundi possent cum suis formalibus: unde actio dealbandi non distinguetur ab albedine, nec actio calefaciendi a calore.

Dico 4.° quod in mysterio incarnationis duo fiunt: scilicet quod sit in rerum natura humanitas, et quod sit unita; quo sicut datur humanitas producta, quae sit terminus actus

dari etiam debet unio, quæ sit actio tum: quod si non debet humanitas producta non fieret, quum iam alia, scilicet ab eo quo producatur. Hoc est quod actio est aliquid extra transiens, et unio in mysterio incarnationis non est aliquid extra transiens, sed potius permanens: quæ unio in mysterio incarnationis non est actio. Confirmatur ex dictis prius: nam vel actio illa productiva humanitatis est a solo Deo, vel a creatura, scilicet a Deipara: quodcunque autem dicatur, difficultatem invocat: si non dicatur esse a solo Deo, ex tunc quia Deus vocatur, quo vellet Deus, illam humanitatem esse in æternum, et eius unitatem: atqui vult Deus velle humanitatem esse in æternum, neque est eius unitam, deberet propter hoc in totam humanitatem, et etiam unionem distam, ut sequenti sect. dicemus. quod si actio sit a Deipara et hæc actio Deiparæ non sit permanens, nec durat quotidie durat unio hypostatica, sequitur quod impedientem difficultatem relatam maniu: nam debebit solus Deus postea humanitatem et unionem conservare. Mitto hic, quod si actio illa productiva humanitatis esset unio, illa unio esset actio sui, sicut est actio humanitatis: et implicat apud nos quod aliquid creatum sit actio sui; quod implicat, quod illa unio sit actio, vel quod illa actio sit unio. Mitto alia, quæ hic tangunt, et a P. Vernal, et a P. Aldrete hisce devota nati...? subsidio impugnant actionem influxu Deiparæ in humanitatem et in unionem hypostaticam: nam de 1° actum iam notis reg 1. huius disp. et de 2° agemus disp. 3. ubi de maternitate Dei sermo erit. Sec. 4. unionem hypostaticam neque sit in decreto Dei, neque sit in aliquo alio Dei distinto.

Sect. 5.

Unionem hypostaticam neque in decreto Dei, neque in aliquo alio D.º consistere.

Aliquos dicendi modos proposuimus, qui unionis munus [illegible] addiderunt cujus [illegible] spiritale munus reddere humanitatem cum Verbo: qui tamen adhuc alii restant examinandi, eos in hac sectione proponimus, qui rationem unionis hypostaticae ex rigore decretis ipsum in aliquo modo referunt. Primus Pater Valentia 3. p. disp. 1. q. 2. pun. 9. et q. 4. punt. 2. [illegible] dicit, humanitatem posse dici Verbo unitam, quod ita faciat voluntas Dei, accedente sola variatione temporis. Supponit enim solam voluntatem Dei [illegible] sufficere ad creandas [illegible] novas de novo, nullo ad extra physice [illegible] sola temporis variatione intercedente. [illegible] physicum de novo fit, [illegible] aut [illegible] relaxat obligationem ante contractam aut [illegible] per condonationem Dei [illegible] remittitur, ut [illegible] Theologi multi defendunt. Praeterea sicut [illegible] conjungitur in actu [illegible] cum creaturis ad creandos effectus, hic autem [illegible] nihil physicum ponit, aut requirit, praeter solam temporis variationem: nam accedente solo illo temporis instanti, in quo Deus decrevit nobiscum concurrere, incipit ea [illegible] ad cooperandum nobiscum: ita similiter in hoc dicendi modo Verbum D. communicat humanitati eique physice [illegible] conjungitur ad unionem substantialem [illegible] cum [illegible] accedit tempus [illegible] a D. decreto, atque adeo cum [illegible] applicat humanitati personam Verbi et [illegible] aliud [illegible] physicum [illegible] addat.

In hoc dicendi modo [illegible], quia [illegible]

sententia accidit ad unionem hypostaticam e-
variatio temporis seu humanae naturae, quia scilicet aut
existit in hoc, aut in illo tempore. Et quamvis illam
variaretur accidens illud durationis, quod pertinet ad
praedicamentum quando. quapropter considerandum
monet P. Valen. temporis circa rem, quae ingrediuntur
se habeat ad dependentiam hypostaticam hu-
manitatis a Verbo: cum enim natura humana hypo-
statice dependens a Verbo, quoad suam existentiam depen-
deat ab illo, existentia autem inquit connotet tempus,
consentaneum rationi est, ut dependentia quoque hy-
postatica rationem quandam habeat ad tempus. et quod
ratione diversitatis temporis voluntate Dei, unita dicatur natura hu-
mana, quae poterat esse non unita. Non vacat omnia ex-
minare, quae hic cum P. admiscent: aliqua
enim sunt, quae longius examen postularent, si illud
singulis adhibendum esset. Itaque licet nos de
cum ageremus voluntatem et eius praedecretorum su-
um, indicemus. et in hac sententia creaturarum existentiam ad
decretum Dei tandem deferendam esse, modo a nobis alibi
explicato. Atque sane aliquo modo non impertinent rela-
tio temporis; adhuc tamen factum modo indicamus,
quod in hac re statuitur, s. solam voluntatem Dei cum ali-
qua temporis connotatione sufficere, nec ullam aliam entitatem adve-
ntitiam physicam, qualis est denominatio [illegible] actualiter
uniti; de qua in propria sententia agimus: quod fit de denominationibus mo-
ralibus, quales illae sunt de condonatione culpae, aut remis-
sione poenae, et relaxatione [illegible]: et de [illegible]
[illegible] cum [illegible] in actu ad operandum: nam con-
iunctio haec Dei, et creaturae ad operandum non est physica, sed
moralis coniunctio.

Sed impugnat dicunt magistri illi dicendo quod si
posset Deus velle aliquem effectum formalem sine dando ei
rectum naturae, etiam vellet, et in rexcommissam dandum eo
eum formalem, seu formalem causam talis effectus, ergo si posset
velle quod Verbum Dei et natura humana non possint esse
unita in tali tempore, quin vellet dari in tali tempore eo
eum formalem, seu formalem causam talis effectus. Sed causa
formalis talis effectus non potest esse ipsum decretum Dei ipse ille,
nego. Sed ponere Verbum Dei simultaneum naturae humanae
existentem in tali tempore, ergo debet esse aliquid aliud. antecedens
hoc subsumptum probatur: quia si decretum Dei esset per
se eo formalis unitivi, per hoc quod vellet humanitatem
tamen uniri cum Verbo, possit etiam ipsum decretum
esse nocem formalem dicat tandi paritatem; per hoc quod
vellet paritatem in alterum, sicut quod paternitas sit
formaliter productum Dei et alterum. Explicatur,
illud decretum quatenus vult illa esse unita
in se ipsum vult, et aliquo pacto esse quod id potest causa
dicenti esse unita, non esse ipsum decretum in aliquo repugnata
potestas: nam illud decretum quatenus vult esse
illa esse unita distinguitur a quolibet alio decreto, sed non
distinguitur a quolibet alio quatenus se ipsum vult: nam
... ergo decretum quatenus vult illa esse
esse unita, in se ipsum vult ... amplius sub
sumptum: quia haec, scilicet Verbum Dei natura humana
est tali tempore dari possit simul. Ergo quod Verbum
unitur naturae humanae sicut debet Deus voluisset Ver
bum uniri in tali tempore, licet in tali tempore produceret
naturam humanam, ergo quod voluerit Verbum uniri in
tali tempore aliquid amplius volentem ... existit
... illa Verbum scilicet humanitas ... in tali tempore.

stanti quod non sit liberum Deo velle uniri Ver-
bum, quod statim velle uniri in tali tempore. Quod si potu-
it nolle uniri in tali tempore, ergo potuit velle, quod
existeret Verbum, et humanitas in tali tempore, et
quod non essent unita in tali tempore.

Non longe abest a praefato dicendi modo alius quem
recenset P. Aldrete disp. 30. sec. 3. cum iis qui dicunt,
per unionem hypostaticam actualiter [illegible] hu-
manam D. Verbo: [illegible] aliquo gratiam D.
[illegible] a libera Dei imperatam [illegible]
Dei liberam, quod [illegible] absque unione
[illegible] Personalitatem Verbi, quemad-
modum, inquit, in plurimum [illegible] libera Dei [illegible]
[illegible] mundi, et Angeli in tali tempore [illegible]
[illegible] ad [illegible] quaesiti
[illegible] Pater Aldrete non [illegible] placere nobis
debet [illegible] quamvis [illegible]
[illegible] liberos, seu [illegible] quin
[illegible] aliud determinativum [illegible] Dei, ut in tempore
ponantur a [illegible]: quia autem hoc [illegible] non sumat suf-
ficiens fundamentum ad unionem hypostaticam ea-
dem [illegible] adstruendam, partim ex dictis, partim [illegible]
a modo dicendi [illegible]. Ad [illegible]
[illegible] quem ex [illegible] adducit [illegible]
Aldrete sec. 4. quidam dicunt, pro [illegible] adveniens
D. Verbo [illegible] unitivam identificatam cum
ipsa Personalitate Verbi quae [illegible] libera Dei [illegible]
[illegible] deficeret quoad [illegible], non [illegible] quoad [illegible]
tem: quam deficientiam quoad [illegible] dicunt de-
[illegible] libertati [illegible] aliquid [illegible]
in [illegible] Dei.

Hunc dicendi modum videtur secutus R. quidam 6a
nostrae provinciae, qui licet unionem hypostaticam ad indi
tam ab aeterno ex parte Dei statuat; adhuc tamen de
facto posse commode apponi quando Verbum Dei in
tempore percepit sumi naturam humanam sine ulla alia
entitate aut mutatione sui. Explicabilitas autem hoc
ingenii si dicatur, Personalitatem unionis cum qua Per
sona Dei humanae sit potentia in infinitatem, quae sit
in actu, seu habitualiter unio sui cum quavis na
tura creata, atque ita dici pro dictam Personalitatem hanc
ex se, quando accidunt tantum: quando illa Dei assumere in
tempore naturam creatam ad unum talem hypostatice exerceat
actu in actu 2° unum illud unionis actus, adeo quae ex se erat in
actu 1° quae applicatio exemplo intellectus quantum est, qui infinitatem
in actu 1° ad omnia cognoscenda, ut futura, tempestate de
terminato autem vult in actu 2° id nunc exerceat, posito de
creto per voluntatem Dei in actu 2° ad talem substitutionem,
hypostaticam. Verum quo cumque modo sit talis applicatio, in hoc ne
quaquam praescindere potuit, et propterea: sed haec tandem difficul
tatem, et gravissimam, quanta quanta est, sed nulla necessitate
ad integrationem incarnatis dicimus; et quidem nulla
alia potest esse necessitas nisi quae desumitur ex immutabili
tate Dei, quae fere minuitur si dicatur unio dicta per quam in
ipso actu in Verbum; sed licet haec difficultas gravis sit,
gravior tamen est, et nulla ratione superabilis, ut intui
debetur illa alia de actu libero Dei, sive intrinseca sive ex
trinseca sit.

2: Praeter hanc, rationes aliae sunt, et difficulta
tes, quae ex hoc etiam dicendi modo peculiariter suboriun
tur. quarum est dicendum, quae in tempore incipiat Dei
exercere munus illud intrinsecum actualis unionis, quae per sui

dr exercere in temp.e q quidem mutab.l dicit, et imperfect.s in Deo. tamen hac rae intg. in tempe incipiet cognoscere ... tam creaturam, aut illam desineret cognoscere mutaret D. nec autem mutatio, incipit in tempe diu nere ... cognem illam, aut exerceret in actu 2o ... cognir. ab eterno dr dicere ... cognoscit ... existentem hodie, et existentem hodie: q ... nalitar. incipiet in tempe exercere ... omni in actu 2o ... mutaret ... tam in temp. ... itaq. D. ... sicut ... sitatem, rao cuius sint ubiq. itaq ... tem, rao cuius semper eodem modo sint rae ... plicat, q aliq ... aliq. ... in actu 2o ... endi, et ... aliq. ... sit ... ter ... in ... terica ... assignat ... illiq D. ... qua ... let perfect. illam D. exercere ... se humanitati in actu 2o ... illiq ... tii, q existat ... humanitatem ... illa ... g q e ... illiq ... q illat ... exerceat in actu 2o ... q ... exerceat ... qua ... eodem ... exerceat ... aliud ... illa ... exerceret. in quo quidem ... discrimen ... ab actu liberi cognir, et ... xat in ... : nam ... assignat ... rium aliq ... distinguebat; v. Sec. 6. unionem hypostaticam ... realit distinctam ab extremis.

Sec. 6.

Unionem hypostaticam esse modum realiter distinctum ab extremis.

1\. Ex dictis in praecedentibus facile deluditur id quod in
huius sectionis titulo proposuimus: quod in primis dicendum
non sit, unionem hypostaticam esse aliquid distinctum re-
aliter ab extremis unitis, scilicet ab humanitate et
Verbo Divino. Et tamen unio haec non indiget realiter ac modo
seu realiter a parte extremis unitis, deluditur etiam
illam esse modum physicum realiter superadditum
extremis. hoc aperte docere videtur S. Thomas hic q. 2.
ar. 7. ubi docet, unionem hanc esse aliquid creatum in
natura humana Christi Domini. Sic etiam Scotus in 3. dist. 1.
q. 1. § . de secundo. in quo seriosa docet, unionem hanc
esse relationem extrinsecus advenientem, qua tamen denominatio
comitur, quae relativa est, nec aliquid quod natura resultet propter
innexum naturae duabus illis extremis, sicut resultat re-
latio similitudinis posito utroque extremo albo: in hunc sen-
sum capiendi sunt Scotistae dum unionem hanc realiter
dictam loquuntur: quod nomine autem unionis relatio dicta
est a Scoto, ideo a Scotistis sequentibus dicendum non sit, doc-
trinam hanc de dicta unione hypostatica ab extremis de-
fendunt Fr. Sicz. hic disp. 7. et Fr. Vaz. disp. 18. quibus
consentiunt fere omnes Scotistae uno, vel altero excepto, ut ex
dictis apparet. Ita Fr. Fr. Lectus de Divinis perfectionibus lib. 12.
Fr. de Ragusa disp. 39. Fr. Alder. disp. 30. Fr. Arm. de
Rupe. Fr. Albertinus in sacramento Sancti disp. 4. q. 3. Fr.
Raimundus in Deo Theol. lib. 2. sec. 3. cap. 3.

Doctrina haec ex iam dictis principiis est fundata, facile quia 1.
humanitas Christi Domini et Verbum Divinum possunt existere simul
loco, et item 2. quin uniantur: quod si uniantur, aliquid aliud di-
citur praeter illa extrema simul coexistentia in eodem loco, et tem-
pore distat: item quod potest Deus quaeque producere humanitatem
et non illam sibi unire: quod ipsum sit illa propriam sine termi

ta in demiterc, in quo casu defficerit e unitam Verbo humanitatem extremis simul in eodem loco, et temp. coexistentibus. unde con[sequenter] prob. q. n pot aliq. extrema defficere, licet oia persaeverent, quae ante erant. et Confirmat: q. n pot fieri transitus a 1o dictorio ad 2 dictorium, idq. esse, q. da e contradict. 2 dictorio: q. n pot fieri transitus humanitatis assumtae ad n unitam, sed 2 ipsi utrique ultimum extremum: nam ultimum q. e. extremum commune e utriq. status 2 dic. unionis, et n unionis. Ruc. sponsiones, quae possent huic argumento afferri, explicatione impugnabit, nunc ni. sed ac principuas per capita persecuturus. Sed animadverto, hic n esse locum id, q. ut cumq. da in aubgnatibus arguentibus, unionem distam ab extremis, s. meam dispositam, coexistentem, et intime praesentem cum sua, n indigere unione dicta: nam ad mysterium Incarnat. nulla e pura dispositio ex humanitate, aut siqua e, n ea spectat ad Verbi: sicut nec spalem. habet humanitas cum Verbo coexistam, aut intimam praesentiam, qm n habeat cum alijs Divinis Personis, cum tamen soli Verbo sit unita humanitas.

2o explicatur: q. q. disolut mysterium incarnationis, n solut illa duo extrema coexistentia sibi loco, et temp. sed etiam e unita: q. aliq. aliud n solui, q. n solui mysterium incarnationis n solui set: q. q. e illud spale habitum Dominati, seu decanti, quo D. incarnatus D. Verbi decrevit. 2 certe n aliud q. unio realis ab extremis distincta. 3o q. actuale exercitium unionis indiget adaequat. 2 intrinsecus id, q. seipso formaliter n unit: nec alterum nec utrumq. simul extremum, et seipso formaliter uniens: q. actuale exercitium unionis utriq. per alterum, neq. per utrumq. simul extremis

pôt adæquate debitum: min pât, et maior prob: qa actuale exercitium uniendi includit aliqd, qd seipso formalir sit ro actualis, et formalis uniendi; sed id, qd seipso formalir sit ro actualis, et formalis uniendi est seipso formalir uniens: ergo actuale exercitium uniendi includit aliqd, qd sit seipso formalir uniens: ergo non pôt adæquate debitum per id, qd seipso formalir non est uniens. Et sane si id, qd seipso formalir non est uniens posset per adventum solius temporis formalir uniri, aut etiam uniri possent oia in sola tempis varietate referri, essent quæ oia unum unum quæ esset oia, ut Philosophi veteres apud Arist in metaphysica dicebat.

Prob 4o hæc eadem doctrina roe theolca, simul et metaphca: qa Incarnatio Dei Verbi est vera et realis actio: atqui per illam actionem non fit primo humanitas, sed fit unita: ergo aliqd aliud fit, quo fiat unita; sed hoc aliqd est unio distincta realir ab extremis: ergo etc. Itaque evidens est non esse idem, qd fiat humanitas illa, et qd illa fiat unita cum Verbo: ergo actio, per quam non sed fit humanitas, sed ut fit unita cum Verbo aliqd dicit qd non dicit actio per quam primo fieret humanitas. Optimum autem huius discursus mittit verbis illis Ioannis 1o Verbum caro factum est: quæ quidem verba veram effectionem, seu actionem importanr; sed actio illa, seu effectio non est, ut fiat Verbum, neque etiam ut primo fiat, seu producat caro illa: ergo est ut fiat aliqd distinctum ab utroque medio quo Verbum dicatur caro factum per unitatem videlicet suppositi. Confirmatur: qa quando Verbum factum est caro, debet aliqd assignari, qd factum sit, et non potuerit esse factum, quin Verbum fieret caro: hoc autem neque est Verbum ipsum ..

q° fieri n̄ pot, neque potuit: neque est p̄eise ipsa humanitas, quæ fieri potuit, quin Verbũ caro factũ esset: ergo dēt aliq^d aliud assignari, q^d factũ etiam dicat, vt rōe illiq dicat Verbũ caro factum.

Confirmat 2° hæc rō ex Concilijs, et PP̄. ibus sentientibq, mysteriũ Incarnatis eē opq totiq Trinitatis, lᵗ sõ Dñ. Verbũ sit Incarnatũ: ubi à dicant, eē opq Trinitatis, de operat. ad extra loqunt, quæ inseparabilis, et indivisa in Personis Trinitatis. Ergo hi n̄ sõ agnoscant opoem ad extrà, per q̄m p̄ducta sit in uerũ naã humanitas, sed etiã operoem ad extrà, per q̄m factũ sit ipsũ Incarnatis mysteriũ. Ita loqtũ Concillium Toletanũ 11.^m in confessi. fidei: Incarnationem quoque diuiq Filij Dei tota Trinitas operasse credenda est, q^a inseparabilia sunt opera Trinitatis. Et Concilli. Lateran. sub Innocentio III. relatũ c. firmit de summa Trinitat. et fide catholica, vbi dr̄ etiã Filiq Dei à tota Trinit. eē incarnatũ. Itaque duo hæc dent componi, q^d s. n̄ sit incarnata tota Trinitas, et q^d Filiq Dei sit à tota Trinitate incarnatũ: quod utrumque stare n̄ pot s̄ Unione p̄ducta à tota Trinitate: optime à explicat cũ Unione ducta, quæ à tota Trinitate p̄ducta sit: si. n. tota Trinitas p̄duxit Unionem hypostaticam, à tota Trinitate incarnatũ est Filiq; nam per illam Unionem formalit est incarnatũ: solũ à Filiq incarnatũ est, q^a solũ Filiq est tñ illiq Unionis p̄ductũ à tota Trinit.

Colligi ex ijs, quæ dicta sunt q^d sit Unio, et q^d sit Unitio, et quomõ vtraque intelligenda veniat in Incarnatis. Est q^{de} Unitio p̄eise actio ipsa Uniendi seu p̄ductio Unionis; Unio v° p̄eise est tñ talis actionis q^a rõ

adeo connexa sunt duo hec, ut via et viam, soletque quevis
pro alio sumi. Ita apud PP. Graecos unitio, et unionem sumi
tur, quod testi [illegible] dicunt. et apud S. Thom. unio, et uni
tione usurpat pro terminis illius verbi in 3a dist. 5. q. 1. ar. 1.
questiuncula 3. assumptio est actio, et passio, unio autem
est relatio, quae et ut etiam unio est actio. qui postea
[illegible] capit. ut unionem formalem dicat relati
onem; unionem vero effectivam, seu unitionem dicat
esse actionem. Hac voce etiam Incarnatio ipsa capit pro actio
ne incarnandi; et pro unione, scilicet termino talis actionis sumi
tur: sicut et apud Theol. creatio, factio, et redemptio, quae
pro actione sumunt, et pro creatione, aut deitate, quae tam
actionis, sumuntur, [illegible] quibus alia similia exempla sunt.
hinc etiam colligitur, in quo nam assumptio differat
ab unione, et ab unitione. Assumptio enim, ut ait S. Thom.
hic q. 2. ar. 8. est ad se sumptio: unde dicit actionem et
unionem, ita ut persona assumens simul sit principium
actionis et terminus unionis. i dico neque D. nec Sps. S. assump
sit humanitatem, quam licet principium sint actionis, non sunt
tamen terminus unionis: ideo etiam humanitas non assump
sit Verbum, sed potius assumpta est a Verbo: quia non ad se Verbum
per actionem traxit, sed potius ipsum Verbum eam producens et
trans unionem, traxit, et assumpsit ad se humani
tatem. Sec. 7. Opposita argumenta solvuntur.

Sec. 7.

Opposita argumenta solvuntur.

Ex praedictis sententiis aliqua argumenta dedu
cimus, et nam per ea [illegible] his temporibus [illegible]
sarijs, ut eorum solutio dilucidiorem reddat. [illegible]
[illegible] differens, ut vellit, aut nollit uniri humani
tati; [illegible] nollens uniri, per alia assumabit

indistinctum; ergo tunc unitur Verbum &c. 2° Ideo indifferens est in tempore uniatur aut uniatur humanitati, constituitur in tempore determinatum per aliquid reale intrinsecum distinctum à se. Ergo etc. Quod sicut est imperfectio in Deo velle, aut nolle per reale aliquid à se distinctum, ita erit imperfectio in Deo terminari per reale aliquid à se distinctum. Resp. concesso antecedente negando consequentiam et ad disparitatem 1° quia Deus libere vult, ab aeterno vult per aliquid extra Deum, cum sit ab aeterno: si quod ab aeterno vult, ab aeterno habet id, per quod vult; sicut tamen nihil creatum ab aeterno est, nihil creatum est id, per quod Deus vult ab aeterno. At unio Verbi cum humanitate non ab aeterno, sed in tempore fuit; atque adeo non potest esse aliquid reale identificatum cum Deo: namque quod realiter identificatur cum Deo est ab aeterno est. 2° quod actio libera Dei est tota habitudo Dei ad creaturas, at unio est habitudo creaturae ad Deum, et unio animae humanitatem cum Verbo non est habitudo Dei ad humanitatem, sed verum habitudo humanitatis ad Deum. Dicitur quod Deus in actu libero ratione suae infinitatis potest habitudinem illam fundare et non fundare; at creatura seu humanitas, quae finita est et limitata, non potest sine se ipsa fundare et non fundare habitudinem illam ad Verbum: indiget ergo aliquo reali distincto, scilicet unione.

2° arguitur: nomine duo extrema esse unita, quae fuerant non esse unita, non signat diversam rem, sed quod extrema illa diverso modo se habeant ad invicem; ergo ut Verbum et humanitas invicem copulentur non opus est entitate aliqua de novo addita. Antecedens probatur: quia Verbum per se ipsum perficit et sustentat immediate humanitatem; ergo per semetipsum immediate unitur humanitati; ergo non indiget aliquo alio medio quo uniatur. Respondeo id esse ...

et accedit in actione terminorum extremorum unita et uni-
ta differre quoad modum se habendi: sed ad hoc distare
animi humani diversa se habendi requiritur alteratio aliqua
realis, vel additum extremis unibili, aut unibili: qua-
rerum A. A. illi dicunt, distantiam esse tantum modo penes
modum se habendi; interrogandi sunt, an sicut in voce
differunt, quod extrema illa sint et quod diverso modo
se habeant, differant etiam in re? scilicet, an sicut
voces diversae sunt, sint etiam res diversae, quod extre-
ma illa dent in rerum natura, et quod supradent unita.
Si r. idem supra esse quod hic et illis vocibus signatur,
quod ipsius est diversitate illarum vocum? si autem res diversae
sint, dicendum erit vel esse aliquid reale vel additum
extremis id quod signatur, quod dicunt extrema uni-
ta et diverso modo se habere. Itaque asserimus quod extre-
ma illa diverso modo se habeant ad invicem, adde-
re unionem realiter ab illis distinctam. Ad 2um quem dici-
mus per verbum: immediate ut quod, non immediate ut quo,
uniri ad perficiendam et sustentandam humani-
tatem.

3um argumentum. Quod est indifferens, ut sit dextrum,
vel sinistrum uni alterius, potest determinari ut sit dextrum vel
sinistrum uni illius nulla facta additione seu mutatione
aut in utroque, aut in eorum altero; ergo quod est indifferens,
ut sit unitum, vel non unitum alteri, potest determinari ut
sit illi unitum, nulla facta additione vel mutatione vel in
utroque vel in altero. Nam: quod ad relationem reali-
ter non est motus, ut constat ex [illegible], quod non mutatur, potest ad-
veniri relatio. Resp. aut indifferens [illegible] aliquando debet fa-
cit ad alterum aliquid sibi reale vel additum in creatis; ne-
que r. fieri potest in creata, quod indiffer. et determinatio eius [illegible]

idem indentificent intra se adequate: quia indifferens ad utrumlibet ex duobus potest existere absque detrahat ad alterutrum. Attribui ei etiam ... potest: quia indifferenti non potest esse idem cum detrahat quare quod est indifferens, ut sit dextrum, et ut sit sinistrum, detrahi non potest, ut vel dextrum sit, vel sinistrum per aliquorum additione vel alteri vel utrique: detrahi ergo debet, vel per se rei, vel per alterius motum, aut per motum utriusque. motum autem iste non est fundaliter ad relat. ... ad fundandum relationis: nam relatio dextri et sinistri fundatur in eo quod extrema sint in hoc vel illo loco. hacque ratio ... in nostro casu: nam per unio hypostatica vel additae utrique extremo, quia videlicet utrumque extremum erat indifferens, et utrumque detrahat per illam, et non utrumque movetur aut mutatur, satis non est quod alterum extremum mutetur ut abierit ad alterum fuat unio, et inter utrumque relatio.

4 Arguitur. Si unio hypostatica esset omnino realiter distincta ab extremis, reciperetur in utroque extremo; sed unio hypostatica non potest in utroque extremo recipi: ergo non potest esse modus realiter distinctus ab extremis. Maior ex ratione modi: quia de ratione modi est recipi in extremo modificato: quia ubi sunt duo extrema modificata uno, et eodem modo erunt duo extrema quae recipiant unum, et eundem modum. Sed in mysterio Incarnationis sunt duo extrema modificata per unionem, scilicet Humanitas, et Verbum, ergo etc. Minor ex speciali ratione unionis istius: nam ratione istius de est recipi in utroque extremo: non enim alia ratione facit realiter quam unum alteri copulando, siquidem ipsa in utroque recipit. Respondetur negando maiorem: Ad primam probationem dicendo ... dico de ratione modi est recipi in extremo modificato, in quo sustentatur, sed do, in extremo mo

dificato, q^o recipiat p. existentiam, nō. Vel aliter: in ex
tremo modificato, in quo ē physice, et realiter pendo; in
quo nō ē physice, et realiter, s. ro rōe, nō. diximus
tamen ex S. Thō. diversa rōe se habere unionem hy
postaticam ad humanitatem, et ad Verbum:
nam ad humanitatem se habet unio hypostatica, tan
q^m ad subiectum, in quo physice, et realiter ē; ad Verbum
autem tanq^m ad terminum p. esse in terminum: unde constat di
versa rōe modificari utrumque s. nam humanitas
modificatur ab unione, ut subiectum, in quo ē, et a dependen
tia a quo sustentatur unio; Verbum tamen modifi
catur p. existentiam, in quo nō ē nisi s. rōe, ut
ex S. Thō. explicuimus.

Ad 2^{m} probat. s. quae desumebatur ex peculi
ari rōe unionis, dicendum etiam, neq. s. ex rōe uni
onis, neq. s. ex rōe unionis in tantum p. ei q^{to} in utroq. s. extre
mo recipiatur. Et sane, q^{d} nō requiratur ex rōe eo unionis,
constat ex unione transmutationis, quae nō pot. ē in utroque
extremo simul, nisi forte unam et eandem uni
onis entitatem in duobus simul locis concedamus.
De rōe autem unionis in tantum ro ē q^{d} ita inter uniat
utrumque s. extremum, ut faciat formaliter, q^{d} alterum
alteri sit intrinsecum: ad hoc tamen nō oio requiritur,
q^{d} in utroq. s. tanq^{m} in subiecto recipiatur; satis n. erit, q^{d} in
altero tanq^{m} in subiecto sit, in quo sustentetur, et a dependen
tia a quo tanq^{m} subiecto maneat respiciendo alterum
p. existentiam. S. rogabis, in quo nam extremo dicen
da sit unio et tanq^{m} in subiecto, ut indispositum alterum uni
onem hypostaticam et tanq^{m} in subiecto in humanitate?
in hunc multo cum eorum totum quendam reservamus,
forte nō inutilem ad hanc, et alias desiderata difficultates.

Itaq. idmutua aldepabile, et uasimileui dituzini oremeu in illo extremo, tanqm in subto, a quo het hos 1o dependentiam; ita ut ubicumq. ponat extremu illud, secum deferat unionem: hoc pot ee, l. naliter per motum localem, l. naliter per replicat. rei in duplici loco. Illud extremum het in se unionem, et e subtum illig, q. qdo per se mouet, secum defert unionem ad alterum; et qdo dt in duplici loco con stituitur naliter, in illo utroq. het unionem ad aliud extremum.

Ppria tamen huius rei expl. adueur do, motum totig alicqo n ee per se, per accidens ad motum ui delicet unius partis: si n. ptes sunt unita n pot una moueri per se, immota altera, nisi dissol uatur unio, det qo altera moueri saltem per acci dens: hac roe q. mouens tabulam, tota mouetur ad motum primg partis, et mouent etiam cuj tabula accidentia, que sunt in tabula. Hac etiam roe qdo impellimg hoem, licet impulsg ille corporg sit ad mouendum corpg, mouetur etiam accidentia, que unita e corpori. Quia etiam dicaa in myste rio Euchie, qdo corpg Domini collocat in ira culos in multis locis, uenit illic aia p concomitantiam, q. s. ue nit corpg cum unione ad aiam, et similiter uenit cum unione hypostatica ad Verbum. Hinc fit, q. si extremum unum alicubi sit s alio, illud 1um n het in se unionem, nec e subtum illig unionis ad alterum. Hac dicaa in Euchia diximg unionem sacramenta lem potig rei pmi accidentibg, qm in corpe Domini, q. accidentia, si mouent, nullibi sunt s corpe Domi ni; corpg autem Domini alicubi e s accidentibus.

Et hac etiam ratione in p̄senti dicimus unionem hypostaticam ēē in humanitate, n̄ in Verbo: nam si esset in Verbo, ubicumq. esset Verbum, esset unio, et ubicumq. esset unio, esset etiam humanitas, q̄ ē falsum. Sit 2.º Ēgo duo extrema taliter unita sunt, ut q̄libet p̄ se possit p̄ se moveri, et ad sui motum trahere, aut trahere alterum, tunc q̄libet habeat in se unionem ad alterum; n̄ quidem unam in ambobus, ē diversam, quarum altera dependeat ab uno extremo tanq. à subiecto, et ab altero tanq. à termino. et e. quarē forte distinguitur in hoc: nam p̄t moveri aia 1.º et p̄ se trahendo corpus, et p̄t 1. et p̄ se moveri corpus trahendo aiam, et similiter in p̄cessu. q. 5. quarē fiat unum p̄ se in mysterio Incarnationis? Sec. 1. ad q̄nam substantiæ, l. accidentis prædicamentum p̄tineat unio hypostatica?

Q.º 5.ª
Quarē fiat unum per se in mysterio Incarnationis?
Sec. 1.
Ad q̄nam substæ, l. accidentis prædicamentum pertineat unio hypostatica?

Cum in p̄cedenti q. locuti sim⁹ de unione hypostatica, quæ ē terminus formalis actionis incarnationis, in hac q. loquendum nobis ē de effectu formali talis unionis, seu de unitate illa, q. ē cum in Xp̄to D. et homo unum aliq. sunt. q. tamen hinc oritur communicatio illa p̄prietatum, seu idiomatum, quæ in Xp̄to D. inter Deum, et hoēm intercedit, de ista etiam idiomatum communicatione dicemus; nam oīa hæc p̄tinent ad effectum formalem unionis physicæ, et realis, cuius p̄prium ē facere ab⁹ unum compositum. ē ad plenam huius unionis p̄ intelligentiam p̄mittendum in p̄senti fuit, et examinandum ad

q° prædicamentum spectet unio hypostatica. huic diffi
cultati, occasione aliqua de prædicamentis rectè digna, ç
ponemus: ipsa d. pa in difficultate, an unio hypostati
ca pertineat ad prædicamentum substa, an vero ad aliquod acci
dentis prædicamentum. Si autem ad accidentis aliquod præ
dicamentum pertinere dicat, videndum ad hoc, ad quod
q. nam illorum novem possit spectare. Durandus
in 3° dist. 6. q. 4. à num. 9. docuisse dr, unionem hy
postaticam ee accidentalem. Sed ut videt P. Vazqu.
dp. 11. sec. 3. num. 21. falsò id illi tribuitur. nam
licet aliquos modos unionis accidentalis posuerit,
quorum nullo ait posse dici unionem hypostaticam ac
cidentalem. Tandem distinguit unum alium, s. adve
niendo uniri alteri, taliter tamen, ut faciat aliq.
ee unum: et hoc 3° modo, et in hoc sensu ait posse dici na
turam humanam unitam Verbo accidentaliter, hoc
contingenter, et inseparabiliter unitam.

Sed quid de Durandi mente sit, alii perfecto
sunt, qui unionem hanc, non ut cumque accidentalem,
sed ipsissimum accidens dixerunt. Ita primus Gabriel in
3° dist. 1. q. 1. ar. 1. docet, id, quod per actum incarnationis
fuit productum primum unionis, fuisse qualitatem
[illegible] tam naturalem, quam vocat gratiam unio
nis. asserens, unionem hypostaticam ee accidens
naturale de prædicamento qualitatis. Ex Scotistis plerique uni
onem hypostaticam dicunt accidens. licet non omnes illi
in uno, et eodem prædicamento constituant. namque inter eos
Castillo dp. 9. à q. 4. à num. 27. docet probabile sibi ee uni
onem hanc ee accidens, et spectare ad prædicamentum relati
onis; licet etiam improbabile dicat, non negasse ille, 3 men
tem Scoti, quod sit subita. De Argentillo etiam [illegible]

1. de Incarnat. disputat. 5. docet, Unionem hanc esse relationem, & mox dub. 5. ait, relationem hanc accidentalem, esse de praedicamento Passionis. Ita n. 28. Et rursus n. 29. ait, praedictam relationem esse accidens, et nullo modo posse esse substantiam. Sic etiam Felix c. 5. diff. 5. et Dichon d. 1. sec. 4. Utique in advertit, vocando esse substantialem Unionem hanc: non quia ipsa est in se substantia; sed quia fit in ipsa substantia Verbi, seu hypostasi quae substantia est. Eo quo adducit Sanctus Thomas hic. q. 2. ar. 6. ad 2m et 3m. ubi ait: ideo humana natura non unitur Filio Dei accidentaliter, quia ad hoc, quod non sit Unio accidentalis sufficit, quod sit facta secundum hypostasim.

Haec sunt Scotistarum placita quorum loci ex illis colligere. Verum communis nostrorum, et vera sententia est esse substantiam modalem, seu modum physicum substantialem. Ita Pater Suar. hic. disp. 8. sec. 3. et Pater Vaz. disp. 18. c. 3. quos sequuntur Cardi. de Lug. disp. 11. Pater Arr. disp. 20. Pater Aldret. disp. 30. Pater Amicus disp. 8. sec. 3. Magister Esparsa q. 2. ar. 7. dub. 1. et Pater Stain. de Deo homine lib. 2. sec. 3. c. 3. In hanc sententiam plane conspirant Thomistae illi, qui Unionem hypostaticam realiter distinctam ab extremis admittunt. Et sic illa est sententia Sancti Thomae hic. q. 2. ar. 6. nam licet ipse dicat, unionem hanc esse relationem, id non tollit, quod sit mere substantialis relativus videlicet humanitatis ad Verbum, ut dicemus sec. sequente. Cum hic ergo DD. asserendum nobis est, unionem hypostaticam non esse accidens physicum, sed substantiam modalem, seu modum quendam physicum substantialem essentialiter seu transcendentaliter relativum humanitatis ad Verbum. Pro huius doctrinae explicatione suppono, accidens posse sumi

physice et pro logice sumi. Accidens physice sumitur pro forma accidentali, et accidentaliter inhaerenti, et denominanti. Sumitur pro accidens logice in aliam longe diversam acceptionem: est enim accidens logice unum ex quinque praedicabilibus, quod semper desiderat in concreto ut praedicatum sit subiecti, cui advenire dicitur accidentaliter, hoc est contingenter: hac ratione album est accidens logicum respectu corporis: quia utrumque est praedicatum contingenter adveniens subiecto, licet albedo, quae in uno praedicato convenit sit accidens physicum, et vestis, quae venit in alio sit substantia.

Si hac ratione intelligat Durandus forte nihil absurdi de re dicit in suo illo dicendi modo, in quo nihil aliud contendit nisi, quod esse unitum sit praedicatum contingenter adveniens et humanitati, et Verbo. Erit ergo in hoc sensu accidens logicum, non accidens physicum, non quidem ipsa unio, sed ipsum esse unitum, quod est praedicatum in concreto contingenter adveniens subiecto logico. Et sane ad aliquod ex quinque praedicabilibus spectat hic propositio: Deus est unitus carni: et haec: caro est unita Deo: non autem videtur posse ad aliud pertinere, quam ad accidens logicum. Unde si inferatur: ergo Deus accidentaliter unitus carni in Christo, distinguendum erit: accidentaliter physice, nego; accidentaliter logice concedo. Similiter etiam: ergo unio hypostatica est accidentalis: distinguo accidentalis physice, nego, accidentalis logice concedo. Et hoc sensu secunda ratio, qua ducebatur Duran.: scilicet non potest non esse accidens id, quod advenit enti completo, et id, quod adest, et abesse potest sine subiecti corruptione quae quidem verasunt de accidenti logico non de accidenti physico: nam pars ea, quae advenit alteri parti constitutae iam in ratione entis completi, et adest, atque abesse potest absque alterius partis corruptione nec tamen ideo

paxsaque est accidens physicum, sicut xin alterius
ponitur ut accidens logicum videtur: nam sicut homo contin-
gens est alteri, ita paxsaque contingens advenit alteri
Pr. contingenter [illegible] est [illegible] explat. [illegible]
et [illegible] explat. sufficiant.

[illegible] unionem hypostaticam esse physice
substantialem et non accidentalem, asserendum no-
bis est. Probatur 1º primum loquendi Conciliorum, et PP. [illegible]
[illegible] quibus dicunt, Verbum fuisse unitum hy-
substantialiter humanitati, et non per [illegible] accidentaliter.
[illegible] unum extremum dicatur unitum substantialiter alteri
[illegible] est unio substantialis; nam quod sit substantialiter uni-
tum, non dicitur [illegible], quod extrema sint substantialia [illegible]
[illegible] unionis est substantialis: quod [illegible] Verbum
sit unitum humanitati ea ratione, qua unitum dicitur a Conciliis
et PP. ergo [illegible] est substantialis unio. 2º: quod in persona
Christi D. [illegible] sunt aliquid substantialiter unum. [illegible]
[illegible] sunt aliqua duo esse substantialiter unum [illegible]
ratione unionis substantialis: ergo etc. [illegible]: quod sicut [illegible]
[illegible] sunt unum ratione unionis, quae est [illegible] ipsa unitati
ita erunt [illegible] unum substantialiter ratione unionis sub-
stantialis. Confirmatur: [illegible] unio est [illegible] unitati, [illegible] ea [illegible]
[illegible] unio: [illegible] ut sit substantialis unitas, debet esse unio
substantialis; ergo quod aliqua duo sint substantialiter unum est quod
eorum unitas sit substantialis: ergo et quod unio. Probatur 3º quod
Christus [illegible] humanitatis, est ens per se, et non per accidens: quia [illegible]
[illegible] est tale ens, non est accidens, sed ens per se, seu substantia; [illegible]
est tale ens per unionem: ergo unio illa non est accidens, sed ens per
se seu substantia. Probatur 4º quod [illegible] est unum ens per se Christus
D. [illegible] persona Verbi et humanitatis [illegible] quilibet

hō cum unum ex ipsis subsistentibus ēp. aiaxoalis t corp.: q
quilibet hō cum unum ex ipsis st. xōr unionis substantia
lis: q ēt Xptus D. maximè ex illo Athanasij: si
cut aia rationalis, et caro est. § Hinc impugnant in
universum ōēs illi, qui unionem hypostaticam
dixerunt accidentalem, seu accidens physicum,
sive huius, sive illius prædicamenti: et imprimis Castillo
Scotista, qui dixit unionem hanc ēē de prædicamento
habitus, ductus illo Pauli ad Philip. 2.° habitu inventus ut homo.
Egregie fallitur: nam ut ait S. Thom. hic q. 2. ar. 6.
Nestorius docebat, dicens, q Verbum Dei unitum ē hōi
Xpto p inhabitationem, sicut in templo suo, sicut di
cebat Nestorius, et dicere, q unitum fuit Verbum
Dei hōi p indumentum, sicut vestimento. Itaq. si
cut nāā humana n fuit Verbo D. iu, et a sicut vestimentum,
ita nec unio hypostatica fuit iu, et a sic
de prædicamento habitus. Præterea: q accidens sit q est de
prædicamento habitus nō ē invictè, s impsi corp. ut patet.
Si autem unio hypostatica esset accidens in Ver
bo esset, q in humana nāā. id, q alij Scotistæ dicunt,
s. ēē accidens de prædicamento passionis, si de accidenti
philosophico intelligerent, procul dubio, si de ac
cidenti physico. et xōē: q ad act. incarnandi se
quitur unio, quæ est terminus talis actionis. Et sicut tota
Trinitas dr unionem activè, q producit unionem, hu
manitas dr̄ unita passivè; q recipit a tota Tri
nitate unionem cum Verbo. et ita capiendus ē S.
Thom. dist. 7. q. 2. litera B dum ait, q incarnatio
fuit una factio realis activa totius Trinitati, cui
correspondebat factio passiva realis, qua s. hō
fac

factus est Deus, quia fuit unio passiua naturae humanae ad Verbum, et haec passio fuit in natura humana, et tamen terminus eius est Verbum. Sec. 2. an et quo modo unio hypostatica sit relatio.

Sec. 2.

An, et quo modo unio hypostatica sit relatio?

Diximus, unionem hypostaticam esse substantiam modalem, seu modum substantialem. Quia tamen, ut saepe dictum a nobis est, et a S. Thoma et ab aliis Theologis unio haec dicitur relatio, examinandum est doctrina quaestionis an et qua ratione id diximus, an et qua ratione unio hypostatica sit relatio humanitatis ad Verbum. Et relatio alia est realis, et alia rationis; alia est 1.^a^ classis, et alia 2.^a^ dicitur; alia est transcendentalis, et alia praedicamentalis, quae omnia apud nos in duo dicta membra conveniunt: nam apud nos relatio transcendentalis est realis, et 2.^a^ est relatio non praedicamentalis est rationis et 1.^a^ dicitur. Pro quo advertas, oportet aliquas esse entitates essentialiter, et formaliter relatiuas, seu quarum esse est referre ad aliud; alias vero esse non formaliter relatiuas, licet aliquod fundent praedicatum formaliter relatiuum. Entitates illae, seu rationes formales, quae tales sunt ex se, ut non possint cognosci, quin inserviant, nisi comparentur et referantur ad aliud, habent inseparabilem relationem, et 1.^ae^ classis; illae vero, quae tales sunt in re, ut possint cognosci, quin inserviant quin referantur ad aliud, seu cum alio comparentur, non dicuntur relatae realiter ad illud, quamvis adhuc fundent praedicatum formale relatiuum, ut contingere videtur, et hoc praedicatum relatiuum importat rationis relationem, et 2.^ae^ dicitur. Quare autem haec 2.^a^ relatio dicitur a nobis praedicamentalis, et alia dicatur transcendentalis, iam statim expono.

Itaq; prædicata oîa quæ de uno aliquo indiuiduo completo, seu de substantia logicâ, dicitur cumq; possunt, diuiduntur in duas classes: alia n. sunt substantialia, et alia sunt accidentalia logicè. substantialia sunt in Petro ut homo, ens, aîal rationale etc. Accidentalia sunt ut album, ut hic, et similia. in his prædicatis accidentalibus, quæ oîa ad accidens prædicabile pertinent, dantur nouem prædicamenta, quod dantur nouem genera prædicationum, quæ habent aliquid, per quod formaliter secernant. Explicatur: id, quod formaliter sit, ut album, est qualitas albedinis. pertinetq; prædicatum illud ad prædicamentum qualitatis. id, quod formaliter habet ut hic, est ubi, pertinetq; prædicatio illa ad hunc prædicamentum. similiter hæc prædicatio Petrus percutit pertinet ad prædicamentum actionis, at ista Petrus percutitur pertinet ad prædicamentum passionis. quod ibi dicitur quod agat Petrus, hic uero quod patiatur. in his quoq; et aliis prædicatis, quæ ad sua alia prædicamenta pertinent (accidentis), (subiicitur aliquando etiam relatio), quæ est relatio realis quod tamen non est in genere alicuius prædicamenti, sed per oîa uagatur, ideo non prædicamentalis, sed transcendentalis dicitur. talis est relatio, quæ uenit in albo reali ad actum sensationis et rationis; talis est relatio etiam ubicationis ad locum, per ubicatum. talis etiam relatio actionis ad terminum productum, et relatio passionis ad terminum receptum; quod tamen praeter hanc relationem realem, quæ multa prædicamentalem tandem, et ideo transcendentalis dicitur, dantur alia, quæ prædicamentalis est, et ad peculiare prædicamentum pertinet, de illa etiam aliquid dicamus, oportet.

Porro inter prædicata accidentalia, quæ de Petro dici possunt, dantur quædam, quæ cum formaliter sint

praedicata relativa accidentalia fundantur in aliquo absoluto, seu in aliquo, quod ipsi in se videntur ut ex praedicto exemplo patet, nullam dicunt relationem aut terminum realem ad terminum illum, ad quem ut ab aliquando dicitur referri, aut potius referuntur realiter in illis praedicationibus, seu realibus praedicationibus. Verbi gratia: Petrus est similis Paulo est praedicatum reale relativum, quia in illa praedicatione realiter significatur relatio seu comparatio Petri ad Paulum; fundatur autem praedicatum hoc reale relativum seu relatio illa realis in albedine Petri, quae ut albedo Petri est nullam dicit relationem ad Paulum, et similiter albedine Pauli, quae ut albedo Pauli est nullam dicit relationem realem et realem ad Petrum. Atque sic sunt et alia huiusmodi praedicata, in quibus ut apparet, aliquod specialiter est realiter relativum, fundatum in aliquo actu existente, quod realiter relativum, scilicet absoluto et libero a tali relatione. Haec in quibus praedicata sunt quae pertinent ad speciale praedicamentum relationis; et relatio, quae ibi venit, est relatio praedicamentalis: quae si fundata videretur, est realis; sive vero realiter est relatio rationis: et quidem quod similitudo sit aliquid rationis. Ergo licet similitudo sit aliquid realiter tale, fundatur tamen in termino reali relationis unius ad aliud extremum, sed quia fundat relationem illam realem, quae fit in ipsa actuali praedicatione.

Haec ipsa quae de relationibus realibus et rationis, transcendentalibus et praedicamentalibus dicta hic sunt, latius prosequimur ad... in logica, dum in physicis, dum de relationibus praedicamentalibus in... et de relationibus transcendentalibus ... ad effectum in particulari loquebamur. Libuit tamen inde haec minima ... da delibare, quae in impositione huius nominis relationis deservire possunt. Ex iis quae dicta ascendum nobis est unionem hypostaticam in relatione humanitatis ad Verbum

bum, necnon praementionatam transcendentalem
unionis relationem, in qua humanitas aliquo modo
relative se habet ad Verbum. Itaque licet admittamus sit aliq[ua]
habitudo, quae potest aliquo modo praedicamentaliter relativa, non relatio
realis transcendentalis, quae relatio transcendentalis est
negatur ... praementa. cum autem haec relatio
sit relatio realis ... subsistentia realis ...
haec sit relatio realis transcendentalis, ut dicimus,
facillime ... quod idem praedicamentaliter et realiter relativum
unum, non cuique unum praedicamentaliter et realiter se habet aliquo
modo ad aliud. Sed humanitas per unionem
hypostaticam se habet praedicamentaliter et realiter aliquo modo ad Ver-
bum Dei; quia unio hypostatica est aliquid praedicamentaliter et realiter
relativum: maior constat ex ipsa relationis definitione: nam re-
latio est aliquo modo se habere ad aliud. minor ostenditur:
quia humanitas sibi unita est realiter Verbo Dei
per unionem quam in se habet, ergo humanitas aliquo
modo realiter et praedicamentaliter per unionem se habeat ad Verbum
Dei.

Constat a posteriori ... falsa: quia
idem praedicamentaliter et realiter relativum, quod non potest cognosci quod
in re sit, quin cognoscatur praedicamentaliter relativum
unius ad aliud: sed non potest cognosci quod in re sit unio
hypostatica, nisi cognoscatur ut praedicamentaliter
relativum humanitatis ad Verbum: ergo unio hy-
postatica est aliquid praedicamentaliter et realiter relativum. minor
est evidens: quia implicat cognosci, quod in re sit illa uni-
tas, nisi cognoscatur nexum, quo se habet realiter hu-
manitas ad Verbum: maior constat a posteriori: quia
quod aliquid non potest cognosci quod in re sit, nisi cognoscatur
ut praedicamentaliter relativum, seu comparativum unius

ad aliud, et venit excogitandi inter ea aliquas relationes
formaliter tamen. inter ea esset aliqua formalis relatio, non
posset cognosci quoad quod in se est, qui non cognosceret
[illegible] praedictam formalem relationem v.g. si inter albus, et
[illegible] etiam inter alba. quod tamen [illegible] album
omne formaliter et essentialiter relationum ad aliud, bene possum
illum cognoscere, quin cognoscat, [illegible] s. inter album, et aliud, quin
ulla formalis comparatio, seu relatio [illegible] ad aliud. In
hanc nostram sententiam [illegible] conveniunt multi [illegible]
[illegible] P. Vaz. dp. 18. cap. 3. num. 21. et 29. et
P. Suar. dp. 8. sec. 2. in 3. dubit. [illegible] Theoria, ubi ra-
tio probabile dicit relationem hanc unionis hypostaticae esse
substantialem et transcendentalem; praeter quam fingere
aliam accidentalem et praedicamentalem in illa fun-
datam, superfluum esse [illegible].
Hic apprime venit intelligendus S. Thomas [illegible]
[illegible] relationis 3. p. q. 2. ar. 7. corp. dum, quod unio, de
qua loquimur, est relatio quaedam, quae consideratur inter divi-
nam et humanam. sicut autem dictum est, omnis relatio
quae consideratur inter Deum et creaturam realiter quidem est in
creatura, cuius mutatione talis relatio innascitur; non autem
realiter est in Deo, sed secundum rationem tantum, quia non innascitur
secundum mutationem Dei. Est quod unio haec secundum S. Thomam realis re-
latio, quae realiter est in natura humana tamquam in subiecto, et
respicit Verbum ut terminum [illegible] ideo dicitur realiter in natura
humana, in Verbo tamen non realiter, sed secundum rationem, quia
sola humanitas est, quae immutatur [illegible] cum sua
[illegible] realiter se habet ad Verbum. Hinc etiam intelligi-
tur [illegible] in 3. dist. 1. q. 1. et in articulo 1.
ad illud verbi circa hunc. ubi dicit unionem hanc esse
relationem [illegible] convenientem, quae videlicet ut [illegible] ipsi

exponunt, resultat ex posit. extremorum, quo sibi iam innexorum nam Verbo D. et humanitate no... ma fuit nova actio, s. extremorum unitio, ut ponunt unio. Ita exponit rem hanc scholastica de Ulgadillo de Incarnat. cap. 1. dificultate 4. dub. 4. num. 22. q. n. intelligari, quasi prius fuerint extitissent humanitas et postea advenerit unio; s. quatenus per hanc humanitatem in se existentem necessaria sit unio dicta, et ad hoc peculiarem radicem rationem. In hunc sensum capiendus etiam est Duran. in 3. dist. 4. q. 2. et in 1. dist. 30. q. 2. Unde tandem concludo, falsum omnino esse id, quod ex Gabriele retulimus, s. unionem esse qualitatem quandam absolutam. Sec. 3. arguta quaedam et dificultates diluimus.

Sec. 3.

Arguta quaedam, et dificultates diluimus.

De ea, quae in praecedentibus dicta a nobis sunt, aliqua sunt, quae a b adversariis, praesertim scholasticis, obiici possunt. 1.um (?) eorum argumentum, ut habet, in dari mini... unionis substantialem. Nam si munus illud daretur, dabitur sane, ut sit fundamentum proximum relationis. Quod si sit fundamentum proximum relationis, necessario unio erit ipse: ergo munus istud non est unio. Confirmatur: quia si munus iste sit unio, erit formaliter ipsa relatio, et non fundamentum relationis. Quod non potest esse fundamentum relationis, quod non potest esse relatio ipsa: ergo neque unio. Hoc argumentum partim obiiciunt P. Vazq. et Sarium (?) contra Suar. nam P. Vaz. nullam aliam in hac relatione admittit praesertim ipsam nec unionem quae realiter sit relativum. P. Suar. licet id satis probabile dicat, admittit adhuc relationem aliquod fundatam in ipsa entitate huius unionis, et nos

utrumque componimus ex doctrina S. Thomae: admittimus
n. in hoc mysterio duplicem relationem, aliam realem
ex parte humanitatis ad Verbum; aliam rationis ex parte
Verbi ad humanitatem: illam transcendentalem,
et 2am esse tantum praedicamentalem, et 2am dici. Unio quae
est inter humanitatem ad Verbum est realis et in se est rela
tio quaedam realis humanitatis ad Verbum; et ad
huc in hac ipsa entitate quae realis est relativa fun
dat aliam relationem rationis a Verbo ad humanitatem.

Unde ad argumentum in sic distinguo maiorem: dabitur
unio ista, ut sit fundamentum proximum relationis Verbi ad huma
nitatem, concedo; humanitatis ad Verbum, nego. Ad probationem
distinguo etiam maiorem: si non esset unio erit formaliter ipsa
relatio realis humanitatis ad Verbum, concedo; erit forma
liter ipsa relatio rationis Verbi ad humanitatem, nego. Similiter
ad 2am [illegible] D.: non erit fundamentum relationis rationis Verbi ad humanitatem,
nego; non erit fundamentum relationis realis humanitatis ad Ver
bum, concedo. Sed instas: non potest substantialis unio esse formaliter re
latio: ergo etc. Probatur antecedens: quia quod formaliter est ad aliud, prius suppo
nitur esse in se quam in alio, nam ut dicit Ablet, prius est in rebus [illegible]
in, quam respectus ad: sed quod ita est illi quod sit esse in alio, erit accidens:
quod non potest esse substantialis unio et relatio. Imitatur consequentia omnes
substantia relativa est, et fundat quod in distinctione entis in
dicitur ens in alio, et accidens: dicitur substantia ens per se, et accidens
et quod [illegible] certe quam multo quam [illegible] ista [illegible],
ille [illegible] perspectum habebit, qui et Aristotelis scripta versaverit. Id
tamen apud omnes verissimum est, formam substantialem, quod
sit in alio, quod sicut corporis sint, non magis [illegible] sunt esse, seu
extra subiectum, quam accidentia, quae [illegible] esse possunt: sicut
quod forma substantialis, licet in alio sit, sic etiam unio substa

liceant sicut sit in aliq, et ad aliud, quamvis non possint utriumq; destitui; ita accidens sit et subsist intelligi. Dic humana nobis e in physicis, ubi dicto componit naturaliq; quimq; quamvis sit substa?

Argumentum 2 subsistentiq: modus essendi substantialis est intrinsecus ipsi substantiae, cuius est modus: si modus intrinsecus substantiae non est separabilis a substantia cuius est modus, sed subsistentia corrupta est; ergo modus essendi substantialis non est separabilis a substantia cuius est modus, sed subsistentia corrupta est. Sed unio hypostatica separabilis est a substantia cuius est modus, sc. a natura humana, sed hujus corruptione; ergo unio hypostatica est modus essendi substantialis. Confirmatur: quod deo res continuata ablata existentia, et existentia est modus ejus substantialis, et intrinsecus, si mutetur substantia corrumpit ablata perseitas, quae ejus est modus essendi; ergo si etiam dicta existentia substantiae, periret substantia illo modo. Argumentum hoc petit, et explicemus id, quod de modorum natura verum, et adaequatum indicamus. Nihil est frequentius apud aliquos AA. quam modos explicare, tanquam entitatem quandam diminutam nec absolutam rei: unde quando de rerum distinctione loquuntur, dicunt dari distinctionem quandam rei a re, et quandam aliam distinctionem modi a re: unde aliam dicunt distinctionem absolutam realem, et aliam modalem, distinctionem realem minorem, quae explicant asserendo, modum non habere aliam entitatem ab ipsa re, cuius est modus, licet re ipsa entitatem habeat aliam a modo: quod a posteriori colligunt, quia videlicet modus non potest dari sine re, cuius est modus, res vero dari potest sine modo ipsius. Haec sunt, quae communiter de modis, in modo circumferunt.

Non sic ut aliqui nunc etiam docere tradamus, distinguimus modos metaphysicos, et modos physicos. Modos

metaphor dicimus formalitates quasdam distinctas ratione
in communi, quæ ita contrahunt rationem aliquam communem, ut in
illa formaliter intelligi non possint, sed vero ipsa communis possit sine illis
intelligi: hac ratione sentire est munus animæ, quod sentire non est ali-
ud a vivendo, sed formaliter est munus vivendi: similiter vide-
re non est aliud a sentiendo, sed est munus sentiendi; et hoc quod
me habent differentiæ illæ, quæ contrahentes dicuntur, non vero quæ extrahen-
tes; quæ videlicet differentiæ extrahentes extrahunt rationem aliquam
a sua linea et ratione formali ad aliam plane diversam, ut ratio-
nale, seu intellectivum in homine est extrahitativum ad lineam seu
rationem formalem intelligendi: At vero differentiæ contrahentes non extra-
hunt rationem communem ad aliam lineam, sed illam contrahunt in-
tra eandem lineam, modificando videlicet illam, seu
exprimendo munus aliquem in illa eadem linea. hac
etiam ratione in Deo sunt metaphysici ratione illæ, quæ non ex-
plicant formalitates, sed munus aliquem communium Dei,
quo se habent in Deo illa prædicata, quæ diversas lineas consti-
tuunt. nam sapientia, et diversam lineam constituta
quæ, ac infinitas constituit diversam lineam a sin-
gulis, sed est munus singularum: nam uti omnis est infinita in
sua linea, et sapientia etiam est infinita in sua linea:
infinitudo est munus sapientiæ, etc. Et ab absolute loquendo
finitum, et infinitum sunt differentiæ modales, seu muni-
contrahentes rationem communem entis. imo et quodlibet aliud dis-
tinctum apud me est munus entis, et differentia contrahens, inclu-
dens quam formaliter ens, ut nos in logicis dicebamus.

Hæc de muniis metaphysicis dicta sunto. Sunt
alij munia physici, qui quidem sunt formæ physicæ, quæ dicun-
tur modales, quia se habent realiter ad subiectum, sicut munia me-
taphysica secundum rationem se habent ad rationem communem, quam contra-
hunt: stat autem eorum similitudo in hoc, quod sicut ...

metaphys. non potest separari a intrinsecis ab illa ratione cor[poris] cui[us] ge[neris],
licet ipsa ratio cor[poris] possit per existentiam separari, seu per scindi a
illo modo, sic pro dictione quadam ... physicum ita realiter
affigitur substantiae modus, ita adiutus ut non possit ab illo separari,
seu dari realiter sine illo; at vero subsistentia iam bene pot[est]
realiter dari sine illo modo physico. Verum quidem est, talem
distinctionem extremorum esse mutuam ... non posse
alias dici ... ergo ... seu subsistentia distinguitur
a modo physico, ... etiam physicus distinguitur a sub-
... cui est ... Hinc iam tandem solutio ...
argumenti deducimus, cuius occasionem doctrinam hanc de
... tradidimus. Respondemus ergo ad argumentum illud,
... in eam substantialem nullam esse separabilitatem
a substantia, si sit ... metaphys.; at vero si sit ... physi-
cus, esse separabilem ... mutuo; ita videlicet ut ... mo-
... possit substantia sine illo modo, licet ... ipse non possit
substantia manere. Sic ... substantia ... qui-
... suppositi ... esse ... subsistentia
... At vero ... physica,
..., metaphysica faciens, aut constituens existentem sub-
stantiam. Unde patet ad ...

3º Argumentantur ... item ... de praemento ...
... non potest esse ... diversissima natura humana: probatur ...
quia si esset ... diversissima natura humana, aliqua substantia
esset in natura humana Christi D. quae non esset in natura hu-
mana ... eorum. Quod ... dicitur esse contra Chalcedonense Con-
cilium, ubi dicitur non debere nos in Christo D. humanitatem
diminuere aut addere aliquam substantiam. Confirma-
tur: quia ut unio indicatur accidentalis, non ... est, quod illa
sit substantia, sed quod sit facta ... hypostasim. Quare licet in se
sit accidens, poterit dici unio substantialis. Ita argumentum.

Scotistis, qui pro se adducunt S. Thomam hic q. 2. ar. 6. ad 3.um Sed ut ab hoc postremo incipiam, quod pro mendem, aut etiam ad illam adducit S. Thom.: nam ibi ad 3.um solum contendit, posse esse unionem substantialem, licet non sit facta in naturam D. immediate, sed solum in hypostasim: nam sicut natura est substantia, sic etiam in Verbo est hypostasis est substantia. Sed quid inde pro Scotistis, et eorum unione accidentali? Ad id, quod in angulo obiiciebat, satis est, quod Concilium, addere, aut minuere in humanitate Xpti D. quid aliquam absolutam substantialem, aut pro modum quidem istae additiones naturae humanae, ne videlicet illa natura humana dirimeretur, et qui habeat a natura humana quoddam unum, non vero est Concilium addere minime aliquem substantialem pertinentem ad compositionem ipsam, seu additionem talis hypostatice, et naturaliter coalescentis ex Persona D. et natura humana: sicut infra admittendo defectum subsistentiae, causae, non est absurdum, quod deficiat in illa substantialis naturae humanae, quod illa non addit talis naturae, sed addit suppositum. Sed iam. Sec. 4. de communicatione idiomatum, mediante unione hypostatica.

Sect. 4.
De communicatione idiomatum media unione hipostatica.

Nihil in hac materia celebrius, quam ea, quae dicitur idiomatum communicatio in Persona Xpti D. quae explicanda, supponimus, idiomatum communicationem, quae ex unione oritur, aut loquutiones communicationis aliquas quae solent proferri, esse realem quandam communicationem, et talem inter Deum, et hominem: nam idioma apud Graecos idem est, quod proprietas apud Latinos.

fit autem haec proprietatum communicatio media
unione hypostatica tanquam ratione formali: nam cum
effectus formalis talis unionis sit facere unum ingre-
dientia, non possunt non communicari mutuo ea quae
utrique conveniunt. Unde intelliges unionem
hypostaticam non esse ipsam idiomatum communi-
cationem, sed ad illam supponi, tanquam rationem et causam
formalem talis communicationis, quae in ipsa unitate
aut unione fundatur. Et hinc refellendus est error
sectariorum illorum apud Bellarminum relatorum
qui nullam aliam unionem in Christo Domino admitte-
bant inter Verbum Dei et naturam humanam, nisi
istam idiomatum communicationem: quod quidem
falsissimum est, et contra ipsam, non solum fidem et theo-
logiam, sed logicam etiam et metaphysicam. Nam
certe si datur aliqua communicatio idiomatum,
ea fundatur in eo, quod in Christo Domino Deus et homo sunt unum
unitate personae: quo prius est, quod sint unum, et inde
sequatur ea idiomatum communicatio: quod non solum
tantum illa, sed unio etiam, quae est ratio formalis illius unitatis, debet
esse et supponi prius ad idiomatum communicationem.

Quod est ista idiomatum, seu proprietatum commu-
nicatio inter naturam Dei et humanam, quae in myste-
rio incarnationis contingit, fundatur in unione hyposta-
tica et in illa unitate, quae est et fundatum earum
rerum in hoc mysterio, videlicet Deus est homo, et homo est Deus:
de quo duo possunt dubitari: primo, quomodo verae sint haec propositiones:
Deus est homo, et homo est Deus: secundo, quaenam aliae propositiones verae sint, ut
aliqua dicatur fieri in Christo Domino proprietatum communica-
tio: et quoad Magistrum, Durandus, qui specialiter in

theicaaccutq, aut etiam ambas fuit, in 3.a dist. 4. q. 2. num. 9. asserunt, quod hanc propositionem homo est animal de possibili, non esse quemquam, ac istam propositionem homo est illi gestis: quod ubi minor est identitas praedicati cum subiecto, minor est quod possibilitas: sed minor est identitas praedicati cum subiecto in ista quod in ista propositione homo est animal, quod in ista propositione homo est homo: nam in ista est identitas essentialis, et in illa est contingens, sicut et ipsa rationis, quod minor est quod illius possibilitas. et quod probat ex eodem: quod major est possibilitas in propositione cuius est praedicatum tale est, ut per illud possit responderi quod et exponi, quod sit subiectum quod in illa cuius tale non est praedicatum: sed praedicatum homo tale est, respectu subiecti, quod possibilis propositio homo est homo: et non tale respectu subiecti possibilis istius, homo est animal. Minor patet: quod interroganti quid est homo, respondeo homo: quod respondere non possumus interroganti quid est homo.

Verum ante quam dicit meam difficultatem, advertendum cum Duran. aliud est loqui de veritate propositionis, aut etiam de modalitate illarum, ut cum summulistis loqui licet, et aliud est loqui de possibilitate contingentis: nam quod veritas unius sit contingens, et veritas alterius sit necessaria, aut essentialis, non facit quod altera cum maiori, aut cum minori possibilitate vera sit. quod patet: nam quaelibet locutio est probatur: homo est homo et homo est albus, et quia vera est utraque quod possibilitas in subiecto inveniat veritas praedicatum, licet altera contingens, altera necessaria sit. Cumque in eo sensu, in quo dicimus homo est homo, nulla sit metaphora, sive variatio, ut vera sit, quamquam est quaelibet dicitur de Deo et de Christo, quod patet. Id, quod de identitate subiecti cum praedicato dicebat, non est ad rem: nam comparatio fit in tantum, quod veniat, aut venire possit in actu locutione uniusque et in obliquo alterius. Et sic nulla est realis identitas, nec intendit quod nulla, neque respicit ad hoc, ut cum maiori possibilitate vera sit, ut patet in hac homo est albus.

Aut loquitur de identitate eorum, quae in recto veniunt
in homine? haec autem identitas semper requirit adversitatem
propositionis maxime ubi nulla est improprietas, aut locutio meta-
phorica. quod autem nulla improprietas dicatur, aut poni
debeat improprietas locutionis contra textum expressum fidei: nam sicut
Christus Deus est verus et proprie homo, et proprie Deus, ita Deus in Christo
Deus est verus et proprie homo, et homo etiam in Christo est verus et proprie Deus,
non quidem per identitatem naturae, sed per unitatem sup-
positi:

Hoc ergo solo est discrimen inter has propositiones: Petrus est homo, Deus
est homo, quod prima vera est per identitatem naturae, et per unitatem sup-
positi; secunda tamen per unitatem suppositi, non per identitatem
naturae. Videtur sicut illa propositio: Petrus est homo vera est, quia Petrus est
unum suppositum cum homine, seu cum natura homi-
nis; ita etiam haec erit, Deus est homo, vera similiter, quia Deus
in Christo est unum suppositum cum homine, seu cum natura
hominis: quod autem in illa prima propositione detur praeterea identitas natu-
rae, quae in ista non datur, id provenit ex diversitate suppo-
siti: nam suppositum Petrus est unum cum homine per iden-
titatem naturae, quia cum in Petro nulla alia natura detur
nisi natura hominis, eadem est natura Petri et natura hominis. At vero in Christo
Deus non est unum cum homine per unitatem suppositi,
datur in illo duplex natura, scilicet natura Dei et natura hominis. Et
haec est apud me facilior expositio huius propositionis, Deus est homo, et ho-
mo est Deus, ut adversitatem haereticam longe patria accom-
modem. Fundatur autem primo haec in hoc syllogis-
mo: Christus est Deus, iste homo est Christus, ergo iste homo est Deus, qui est
positio in prima figura, cuius consequentia non evertatur simpliciter,
potest enim haec, Deus est iste homo, quae eandem et harmoniam
tem habebit. Si autem vera erit, Deus est iste homo, verum etiam
erit, Deus est homo. Est tamen advertendum hic esse

hanc Deus est homo, haec non debent esse propria, Deus est suppo-
situs terminans humanitatem. quia etiam non est propo-
videt haec: Deus est homo, i. e. Deus est suppositum habens huma-
nitatem. quae sit dedicamini intuitum quod suppo-
situm ergo, quod humanitas identificatur cum Deo,
in quo nulla alia natura datur quam naturam humanam,
quae non identificatur cum Deo homine, in quo etiam datur
natura Dei. Immo etiam in hac propositione: Deus est homo est Deus
ita exponi debeat, Deus est homo et suppositum habens dei-
tate.

Initiis igitur haec est ea communicatio, quae fundatur,
ut jam diximus, idiomatum communicatio: nam ea,
quae hominis sunt, dicuntur de Deo in Christo, quod est in ipso
est homo; ita etiam, quae Dei sunt, dicuntur de homine
in Christo, quod est homo in Christo Deus. Ut loquendo de Christo
dicitur, Deus est natus, Deus est mortuus, et e contra homo iste est filius
naturalis Dei, homo iste est omnipotens, quae his syllogismis proba-
bantur: homo iste est mortuus, homo iste est Deus, ergo Deus est mor-
tuus. et etiam Deus est omnipotens, homo iste est Deus, ergo homo
iste est omnipotens. Illud tamen advertendum est, commu-
nicationem hanc idiomatum non ita fieri, ut ea quae
unius sunt naturae, praedicentur de altera natura. Quare talis
ea, quae utriusque naturae sunt, praedicantur de supposito: cum
autem unum sit suppositum, sive nomine Dei, sive nomine
hominis veniat, ideo de utroque vicissim multa dicuntur
..., quae nulla ratione possent immediate de natura dici: nam
de natura humana dici non potest, quod sit omnipotens, sicut de homine illo
dicitur; similiter de natura divina non potest dici, quod mortua sit, sicut dicitur de eo
dicitur quod sit mortuus. Id tamen hic in dubium vertitur, an scilicet
haec idiomatum communicatio sit in nobis praedicatio utriusque
naturae an sit in aliquo. Ut an recte dicatur: Deus factus est homo, possit

2.do dici: homo factus est Deus; similiter quod sicut dicitur, homo est creatura, possit etiam dici, Deus est creatura, Verbum est creatura; et sic de aliis.

Pro resolutione suppono inprimis, id maxime cavendum nemini esse in hoc Mysterio, ut aliquam admittamus, vel admittam, propositionem approbatam à SS. Patribus aut Ecclesia catholica: nam hic specialiter habet locum id commune loquium apud theologos ex Hieronimo profectum: ex verbis inordinate prolatis incurrunt hæresis.

Itaque si vitatis, et tales qui in hoc mysterio ut veritatem rei ipsa dicamus, sed nunquam quod [illegible], neque ipsa verba hæresim sapiant, aut suspicionem erroris inducant. Sicubi SS. Patres inveniuntur, quod aliqua dubia esse, exponendi erunt, aut limitandi, ut quod humanitatem, aut quod divinitatem expresse intelligant. Hoc in genere dicta à me sunt, quod multis in rebus [illegible] de illis, quas proponimus, aliisque specialiter indicamus, nullam illarum admitti, aut dici absolute debere. 1o sapit Nestorianismum. 2o si de Verbo loquatur Arianismum sapit, aut certe ipsa Arianorum [illegible] hæresis: nam licet ipsi [illegible] communicationem idiomatum, et [illegible] evidentitatem et unitatem nec dicerent Verbum est creatura, nobis tamen cavendum est ne illorum verbis utamur, sed aliis, quæ aperte designent catholicam veritatem; ut si diceremus cum S. Leone, sic creator noster fieret creatura etc. Ubi cum adiungatur cognomen creatoris, quod est proprium Dei, plane intelligitur Verbum D. esse Deum Creatorem omnium, licet per assumptionem carnis factum sit hoc Creatura. Multa his similia videri possunt in 6. synodo act. 11. in epistola Sofronii. Et hæc de 2o quod [illegible] earum, quas proponimus. Dico idem suo etiam non dicendum: [illegible] Nestorianismum sapit, quod videtur supponere hominem [illegible]

proprie habuisse esse ex matre, et non ex illis communica-
tam Deitatem. Unde nulla propositio quae explicite subiectum
hominem assumat, debet absolute usurpari, si tale
sit praedicatum, ut petat, aut supponat, hominem illum
aliquando fuisse non Deum, et non factum esse Deum; ut
videtur supponere propositio de qua loquimur. Sed quae dif-
ficultates ex proxime dictis suboriantur, exponam.

Sect. 5.

Dificultates ex proxime dictis exoperit.

Res haec valde dogmatica est, et apprime
theorica, de qua in Summulis logicis peritius exponi. qua-
re ad pleniorem rei huius expositionem, aliquas
hinc subortas difficultates expediendas iudicavi.
Unica 1o difficultas, quaeritur intelligendum ante propositionem redu-
plicativam de Christo D. quae sub aliqua reduplicatione pro-
lata explicite subiecti enuntiat aliquid praedicatum quod Christo convenit,
aut illi non convenit. Difficultas haec excitatur
sub ista propositione: Christus in quantum homo est creatura: nam licet ta-
men reduplicatio illa non sit deferenda absolute, attamen
cum illa reduplicatione deferenda videtur. Adverte ta-
men S. Thomam hic q. 16. ar. 10. distinguere talem redu-
plicationem: illam posse reduplicare suppositum vel na-
turam. si suppositum reduplicet, ait esse falsam,
maxime si non praedicat in quantum homo, sed etiam in quan-
tum homo: sive reduplicet naturam, ait esse veram,
nam sensus erit per naturam humanitatem, seu
idem est, ipsam humanitatem creaturam. quae est veri
sionum. Scotus, in 3o dist. 11. q. 2. §. Ideo videtur etiam
distinguere, sed quid difficultas in hoc, quod licet concedat veram esse
propositionem illam in uno sensu, et falsam in alio, adverte ta-
men ait principium, sensum illum in quo vera est.

Gabriel Vasquez in 3. dist. 11. q. unica ar. 3. in illa dicta ait esse falsam propter illam reduplicationem: nam aduersarii tamen propter reduplicationem requirunt ipse quod pro alia categoria est in reduplicatiua est uera: et tamen haec est absolute falsa: Christus est creatura, id est tamen de reduplicatiua dicendum censet.

Nos tamen uero similiter cum S. Thoma, et cum Scoto, eorumque discipulis distinguendum esse censemus; pro quo aduertimus reduplicationem esse repetitionem subiecti; haec autem subiecti repetitio potest fieri, vel 2 modis, vel secundum partem. 2° totum, est repetitio, et reduplicatio, ut si dicamus: homo ut homo est rationalis. 2° modo adhuc distinguimus: nam, vel potest per metaphoram, vel per physicam: reduplicatio per metaphoram est si dicamus homo ut rationalis est admiratiuus. 2° per physicam, si diceremus homo ut anima est immortalis. Hac distinctione praemissa asserimus quod si reduplicatio totius subiecti, non potest reduplicatiua esse uera, si in reduplicatiua sit falsa, quando utraque est affirmatiua: quam non potest uera haec: homo ut homo est rationalis, si haec sit falsa homo est rationalis. Ideo dicimus hanc esse ueram, album ut album est accidens, hanc autem esse falsam, album est accidens omnino falsum iudico: nam uel utraque loquitur de accidente logico, vel de accidente physico: si de accidente physico loquatur utraque falsa est. si de accidente logico, utraque uera erit. Id est, quando utraque est affirmatiua: nam si utraque alternatiua bene potest reduplicatiua esse uera, et in reduplicatiua falsa. Sic enim uerum est, album ut album non est dulce: falsum est autem album non est dulce: nam album est dulce sicut album ut album non est dulce.

§ 2do quia reduplicatio est propter subiectum et praedicatum idem dici
centis implicatum. Quaerunt ut Doctor quod ponit quod ipsa
nota est falsa quod ponunt. Unde bene valet
a reduplicativa affirmativa ad non reduplicativam affir
mativam quia fit reduplicatio supra totum subiectum, vel supra
terminum metaphysicam. Non tamen valet a negativa re
duplicativa ad negativam non reduplicativam: v.g. non
bene valet, Petrus secundum quod dulce non movet visum, ergo Petrus non
movet visum: sicut diximus non bene valere, album quatenus
album non est dulce; ergo album non est dulce. Si vero reduplicatio
cadat supra metaphysicam, valet reduplicatio tamen in du
plici; ut sit nota rationi finali, nisi cum exponit et subto
... talem praedicatum ... alias supponit illi ... veni
... et hac ... falsam reduplicativam ... non
reduplicativa sit falsa: v.g. homo ut quod ... rationalem
... intellectivum ... ; ... homo est intellec
tivus, et ideo est intellectivus quod habet animam rationalem.
2° ... reduplicatio ... metaphysicam, ut sit
nota abstractionis aut limitationis ... quo modo
... reduplicativa est vera, licet non reduplicati
va sit falsa: v.g. homo ut ... animam rationalem est immorta
lis vera est, hic autem falsa, homo est immortalis. Quod ad
... tentem ... hanc
... talem ... vera ... hanc
autem ... in ... hanc ... potest
... dicitur et explicat ... ad
... reduplicatio ... ratione ... am ... sup
positionis, seu ... subsistendum in Verbo diceretur
... quatenus ... Deus ... ut ... sit filius
Dei?

Secunda ... dicitur ... 2do ... de

Deo in Christo, et quod praedicatur de Deo, praedicatur univoce tenuere
antiqui pro 1.° contra 2.^a ratione, et 2.º contra ratione affirmant unum et
idem praedicatum univocum: et ratio est, satis esse ad prae
dicatum univocum, quod unum et eadem voce significet, et praedicetur
de pluribus, ut est etiam, quod dicat de illis sub una,
et eadem ratione: univoca enim sunt, quorum nomen
commune, et ratio significata per nomen est eadem. Ipsi ostendunt alte
rum ratione quia 1.° contra rationem, et quia 2.° contra rationem, ineunt uni
vocum praedicatum in reliquorum sententiis in 3.° dist. 2. q.
1. apud Pater Vernalt disp. 45. sect. 3. § 3. rest. hoc in eo praedica
tum Deo, et nobis univocum, si tamen in dici de Deo
et de nobis univoce, quod dicitur de Deo denominative, de nobis
non denominative. Pater Arriaga et Scotus sic respondent, videtur pugnantia
docuisse: quia non potest praedicatum esse univocum
in aliqua ratione, et non dici de illis univoce, quod si dici denomi
native de uno, et non denominative de alio: non dicitur univoce,
praedicatum, quod de hoc denominative, et de illo non denominative
dicatur, non erit univocum in illo sensu pro termino vult de his
communi quod non dicatur denominative de Deo in Christo. Pater
Vasquez disp. 62. asserit Christum in se esse univoce de Deo, et no
bis: quod de Deo accidentaliter, de nobis essentialiter dicitur: sed con
tradistinctione non tollit univocationem. Nam sicut album
est univocum in pariete, et in nobis, licet albedo sit ac
cidens, et quantum albedinem, quod in etiam
esset univocum, licet esset substantia essentialis: quare non dicitur
de Deo et nobis univoca praedicata, admittunt plerique
licet Deo essentialia, nobis autem accidentalia sint.

Pater Vernalt more sua gnum. 79 docet, si praedicatum univoce praedicetur, constituere oratio ita promiscue ut ad di
versa significata praedicatum sit eadem in inferioribus: at
non significata ... non est eadem in ... et Deo, nam

in Xpo est constitutus ex humanitate et subsistentia; in Deo
autem est constitutum ex Deitate, et subsistentia, tamen humanitatem
nitatem; ergo non dicitur de illis univoce. Et licet ipse num.
73. doceat, hominem non dici de Deo, et de Xpo univoce, nec aequi
voce, sed analogice, seu modo quodam comparative ab ijs tantum
dictis (quod etiam docuisse videtur P. Vazq.) at rejiciendum
probat communiter, probat sane dici aequivoce: nam id,
quod est aeque praedicatur de duobus, non sub una, sed sub diversa
ratione, id quidem aequivoce dicitur; aut saltem analogi
ce per analogiam attributionis. Itaque si ideo intelli
genti satis probatum, quod aliquid dicatur univoce de pluri
bus, et quod de illis nec univoce, nec aequivoce dicatur: at
P. Vernal. sec. 2. q. 2. num. 23. et 24. plane fa
tetur diverso modo dici, et praedicari hominem de Deo, et de
Xpo: supponit n. esse praedicamentale, quod de Xpo dicitur acciden
tale vero quod dicitur de Deo: non dicatur, non esse aequivocum, quod eodem
modo significet, dum est praedicatum accidentale, et dum est
praedicatum essentiale. quod ergo de Deo praedicatur sequi de terminis
substantivorum accidentalium, ut artifex, id est habens
artem: sic Deus est homo, id est Deus habens humanitatem: secun
dum autem de Xpo, quoniam dicitur homo, non dicit habentem humanitatem,
sed ipsam humanitatem subsistentem.

Hic plane comparatio maioris explicationem indiget, et satis
est improbanda: nam licet videantur dum modo loquendi,
adhuc tamen in eis non elabuntur quae in mysterio hoc
aliqua periculi forte possint. Itaque consequentis dum
concordemus P. Suar. hic q. 16. ar. 1. q. dum univoce
dum inquam, certo hominem dici univoce, et sub
eadem ratione de Deo in composito, et de Xpo, quod dicitur singularis applica
tur in creata licet composite solum aliquam differentiam consequatur,
in statu in quo pro praesenti convenire, aut exprimi dicatur ratione.

q[d] actio signet suppositum habens humanitatem seu suppositum constitutum statu humanitatis, poterit de Deo in Xpto, et de Petro dici uni voce, et sub eadem rati: si vero significaret suppositum habens humanitatem pro constitutum, et statum humanitatis; non posset sumi univoce, et sub eadem rati dici de Deo in Xpto, et de Petro. Itaque suppositum habens in se humanitatem seu statum humanitatis est suppositum humanitatis constitutum, sive addat personam, sive non addat rationem aliam; et quod dicitur abstrahit ab ratione, quo pro utroque supposito de Deo in Xpto, et de Petro. Itaque neutro nomine exprimendi significandi afficit in recto humanitatem aut Deitatem; sed suppositum constitutum, seu statum hac, vel illa natura; itaque quod autem praedicetur etiam potest humanitas aut Deitas in recto de aliquo subiecto, pendet ex iis, quae supra obiter habent. Hinc infero, hominem supradictum esse tale univocum Xpti, et nostri: nam licet Deo dicatur aliquo modo accidentalis in nomine; at Xpto dicitur essentialiter convenit, quod ut dixi etc. Id tamen hic advertendum censeo, non male cogitasse illos, qui non nisi quidam probabile dixerunt univocum in hoc mysterio: nam homo licet ut supradictum esse tale Petro et Xpto, de Petro tamen praedicatur ut tota essentia, de Xpto tamen non ut tota essentia, nam aliam etiam essentiam habet Xptus quae est ... Hanc non improbabilitersuam ... pugnat ... Fonseca, 5. Metaphys. cap. 8. q. 7. et Conimbr. in ... logica ubi non nisi probabile assumptionem dicunt. Diam ... de nocte q. 6. an ad unum constituendum in Xpto D. existat humanitas per existentiam Verbi. Sec. 1. Thistarum ... et ... impugnat.

q.[a] 6.

An ad unum constituendum in Xpto D. exis

Sect. 1.

Thomistarum s[ententi]a proponit[ur], et a n[ost]ris D.D. impugnat[ur].

S. Thomas hic q. 17. ubi de Xpti unitate agit
inquirens, sit ne dicendus unus, an plures, quaerit etiam
an habeat unum tantum esse, seu unicam existentiam, ut
discipuli ipsi(?) sig[illati]m p[ro]stant, q[uod] quidem occasionem p[rae]-
buit, ut id eorum a discipulis et scholasticis inquire-
ret. Sed ante p[rin]cipium difficultatis punctum appono, Xptus
D. neque duo, neque duo absolute, sed unum absolute ce-
dum(?). Itaq[ue] cum sit una persona Xpti D. sicut mul-
tiplex sit n[atur]a, n[on] duo tamen, sed unus Xptus, ut loquitur
Ecclesia in symbolo Athan. ubi cum q[uo]d(?) intelligit
vinculum aliquod reale et physicum p[er] quod fit sociatio
unius ex pluribus. Pro quo advertendum p[o]sse vinculum
aliud dici vinculum in quo, et aliud vinculum quo.
Vinculum quo est ipsa formalis reddendi seu faciendi
unum ex pluribus, qualis est unio compositionis in partibus
substantialibus, unio informationis inter corpus, et talis est unio
hypostatica inter naturam humanam et Personam
Verbi. quae est etiam identitas, quae datur inter Per-
sonas divinas, quae est etiam vinculum quo unum
sunt, dicente Xpto D. ego et Pater unum sumus. Vincu-
lum in quo est Deus in quo aliqua plura conveniunt,
seu copulantur ad unum efficiendum. hac ratione ipsa
natura Dei est vinculum in quo Pater et Filius unum
sunt, et ipsa Personalitas Verbi est vinculum in quo
Deus et homo unum sunt in Persona Xpti D.

Hoc supposito, p[rin]cipium quaestionis ad eam
unitatem, quae datur in Xpto D. maxime sit q[uod] in duabus
existentiis entitatis tantum unica. s. D[ivi]n[a] p[er] ex[istenti]am...

existentia ipsa Personae Verbi, et etiam natura humana Christi Domini. Gandabensis, Cartusianus, Ferrara, Caietanus, et alii Thomistae cum suo Capreolo apud Alvarez de Incarnat. disp. 14. num. 15 docent, esse in Christo Domino unam tantum existentiam, eamque increatam, atque ideo Christi humanitas apud hos AA. caret propria existentia, et existit per existentiam propriam Verbi Divini. Sententia opposita docet humanitatem Christi Domini habere propriam existentiam, neque existere per existentiam Verbi. Ita Magister Alvarez, Scotus, et eius discipuli, Durandus item et ex antiquioribus Herveus, et Paludanus, quos allegant et sequuntur universi nostri Doctores cum Patre Suarez disp. 36. sect. 2. Id tamen advertendum, sententias extreme oppositas, in eo differre, quod etiam de possibili qui alia natura naturalis, potest naturam existentem propria existentia subsistere in alieno supposito, quod debere denudari propria existentia ad existendum, et subsistendum in alio alieno ait, non posse naturam subsistere, habere propriam, sive in alieno supposito, nisi privetur existentia propria existentia. Mediam tamen viam inivit apud Alvarez Thomista quidam Arhusica q. 7. de gratia Christi art. 3 ubi asserit Christi Domini humanitatem existere de facto propria existentia, et existere per ipsam existentiam Verbi; probabilius tamen habere propriam existentiam, itaut assumeretur a Verbo natura humana existens propria et connaturali existentia nec a Verbo existentiam, sed solam subsistentiam mutuaret.

Nobis dicendum est cum nostris Doctoribus humanitatem Christi Domini habere propriam existentiam, itaut nulla ratione possit existere per existentiam Verbi. Probatur id, quod aliqui ex natura: quo nam existere effectus formalis existentiae rei existenti: sed distinguuntur ipsa in uni instanti, et

inhaerendi: seu existentia propria Verbi non est ei forma intrinsece in-
haerens, aut inhaerens humanitati: Sed tantum terminative. Quod
iure merito displicet P. Vernal disp. 47. sec. 1. num. 3. quod
si semel admittamus, inquit, existentiam posse a subsistentia
distingui ab actuali entitate, dicent adversarii, nullo
modo eam cur existere dicatur ei formali effectu magis, quam in-
tuitu quod rationem terminorum sanctitatis subsistere. Sicut quo
licet subsistentia propria non per creata in communi rerum sanctitatis humanitati
est forma intrinsece inhaerens, adhuc potest non creata per subsis-
tentiam Dei subsistere, quomodo esset nostra, aut forma inhaerens
intrinsece; quare non etiam idipsum de existentia dicatur? Pro-
bant quod plures 2o tom. philosophica: quod existentia cuiuslibet
entis non distinguitur ab existentia; quod cum humanitas habeat
propriam essentiam, habebit propriam existentiam. Verum nec ex-
istentia nobis probatur; quod existentiam entis creati ab essentia illius
distinguimus, ut mox dicemus.

Fortasse melius id doctores probant, quod humanitas
in humanitate Christi Domini propria fuit existentia, quod
unita Verbo; quod ante quam intelligatur humanitas unita
Verbo, intelligitur existens; sed non potest intelligi existens
per existentiam Verbi, antequam intelligatur unita Verbo; ergo
si intelligitur existens antequam intelligatur unita Ver-
bo, intelligetur existens per propriam existentiam. Nam
Doctores ex S. Thoma hic q. 2. ar. 2. et 3. dicentes, id
quod assumitur non esse terminum assumptionis, sed intelligi
ad assumptionem praesuppositum; sed humanitas assumpta est, ergo
terminus ad assumptionem praeintelligitur humanitas; quod non
existit in illa existentia quam assumitur, seu Verbo unitur. Et
quamquam q. 6. ar. 4. ad 3. docet, unionem per naturalis
personae factam esse in Verbo: tamen q.
24 in humanum oportet, quod dicatur unitatem
cum unitatis esse quod existit humanitas; quod ...

Verbum prius ratione, quam existat humanitas, quae quidem [illegible]atur Verbo. Sed haec ratio adhuc non est omnino sufficiens: nam cum prioritas illa, ut supponitur, non sit prioritas temporis, sed naturae, aut rationis, non enim prius tempore fuit existens humanitatem et postea unitur, sed simul est producta existitque et unita; inde fit, quod quando ratione ita per intelligitur existens, id fiat abstrahendo a propria, vel aliena existentia, aut saltem per intelligendo naturam cum existentia, quam haberet, si non perveniret per existentiam Verbi. Hoc diximus, quod similiter dent occasionem illi dicendi, qui dicunt humanitatem eadem actione esse productam et unitam: nam etiam hi, qui ex thomistis plures sunt, debent concedere aliquod genus prioritatis in ipsa natura humana, ut productae est et ut unitae.

Probant alii ex ratione 4°, quod ut humanitas existat formaliter per existentiam Verbi, debet uniri immediate ipsi existentiae Verbi: sed unitur immediate ipsi existentiae Verbi, ergo formaliter existit per ipsam existentiam Verbi: maior suadetur a ratione efficaci: quia si non immediate uniatur existentiae Verbi, vel magis unietur illi, quod unit cum ipso ceteris attributis, aut ipsi Deitati: sed unio, quam habet humanitas cum ipsis, non satis est, ut formaliter existat per eam ipsa humanitas. Quod etiam de aliis attributis et Deitate dicendum: quod minor uniatur immediate ipsi existentiae Verbi, non potest formaliter existere per ipsam existentiam Verbi: quod autem non illi immediate uniatur, qui erat minor primi syllogismi, ipsi etiam est suadetur: quia existentia Verbi est existentia absoluta et communis tribus personis: sed humanitas Christi Domini non unitur immediate alicui absoluto et communi Trinitati, ergo etc. Concedunt aliqui predicantes ceteras per-

sonæ incarnatæ, q. etc. Sed et hinc rursus existentia
increatam quidem pro [illegible] absolutis, et actio
substantialitatis, si 2ae viderentur, attamen sequitur infi
nito. Tantum autem unionem hypostaticam sequitur
infinito. in uno 2ae: unde inferunt inquiunt totam
Trinitatem incarnari. Verum solutio hanc diffi
cultatem tangit infra dicenti in damnandi im
mediato unionis hypostaticæ expressè Verbi D. ab
ulteriori mene impugnatum illius sedem.

[illegible] Apeculiaria pria aud. inq. qui
b. ducimur ad hanc rarorum doctrinam Christus de
fensandam, jam olim incumbentes sunt, ut intelligant
existentiam, jam cum nihil aliud sit quam ultimam act.
actualitatem illius, et quidem ritæ, humana inde infert
humanitatem Christi D. habere propriam, et peculiarem
existentiam distinctam ab existentia Verbi, sicut habet propriam
et peculiarem act. subjectivam. Jam hanc tradi
dit ad lib. 1. physicorum disp. 1. q. ultima quæ appendix est
ad metaphysica. illam amplexati sunt insignes RR.
[illegible] quintis. Et illa adducit [illegible] quidam valenti
[illegible], illamque probabilis laudat P. [illegible] Goncalez in sua
metaphysica. Adducit etiam et Arminio post [illegible]
[illegible] 1. q. 8. qui plane astruit existentiam, ultra suam
quam absolute exprimit, afferre specialem relationem ad
eiusque ut actus educantur, et relatio hæc specialiter inact.
[illegible] ut evidentia. Consentit Henriquez q. [illegible]
[illegible] a. et 10. ut refert Schotus, et Arriaga q. 8. phy
sicorum sectione quinta. Huic sententiæ [illegible]
[illegible] illa, quam tradidit Cardinalis de Lugo
disputatione 19. de Incarnat. sec. 1. num. 20. quem
sequuntur doct. RR., circa unitas dua [illegible]

aliud ēē, quam actionem, per quam producitur, et conservatur; maxime si sententiam aliam adiungamus, que docet, existentiam rei creatæ esse ipsam illius durationem, qua illa durat, quam sequitur Patr. Molina q. 3. ar. 4. d. 2. q. indicata. Et Buicenius tom. 1. Ithouar. 8. ar. 2. fa-bet P. Valen. hac p. d. 1. q. 2. pun. 4. et q. 4. pun. 2. et ab authoritate iam adductis quibus. Sec. 2. ex proprijs prijs phis humanitatem non posse existere per existentiam Verbi.

Sect. 2.

Ex proprijs prijs phis humanitatem non posse existere per existentiam

Ut hoc phis theoricis et metaphysicis probemus et explicemus suppono, ipsam rerum naturam et divisiones entitatis et notiones intimius evolvendas. Prima et præcipua distinctio entis, est inens a se, et ens ab alio, que quidem differunt sicut modi entium; nam esse a se et esse ab alio sunt modi essendi, seu habendi esse. Quare adiunguntur duæ differentiæ essentiales et accidentales, et oppositæ; namque ens, vel est essentialiter a se, vel est essentialiter ab alio; nullum namque ens potest, quod secundum suam essentiam sit indifferens, ut a se, vel ab alio sit. Explicaria adiunctum essentialem ab alio non alit intelligendum nisi quatenus habet esse a causa per actionem suam productivam. Quando autem dicitur intelligendum ens a se, pertinet ad maxima de attributis, ubi inquirunt an hoc sit prædicatum nativum, et an idem sit ens a se atque ens quod habet esse et non ab alio. Hinc pro nostris ut doctrinam illam ex proprijs prijs statuamus probandum nisi, probavi, existam esse a causis sine productione, et 1º. id, per quod formaliter res ponitur extra causas, est existentia: sed actio est id, per quod formaliter res ponitur extra causas:

sg actio e existaca. Syllogismus autem deludit: minor e
euidens, et Maior deludit nisi forte intg [illegible]
ri opinionis occupatus illam uellit indubitg [illegible].
[illegible] euidentis, q. qd ponit extra causas, sit [illegible]
[illegible]: sg id, per quod formaliter extra causas poni
tur, e id, per quod formaliter existit: s id, per quod formaliter ex
istit, e existaca: sg id, per quod formaliter extra causas poni
tur, e existaca: quod erat maior syllogismi.

[illegible] 2: id, per quod formaliter incipit e aliquid, id, quo nihil
erat, e existentia illius, et per actionem productiuam formaliter inci
pit e aliquid, [illegible] nihil erat: sg actio illius productiua
e existaca. Minor [illegible] per existaam formaliter
[illegible] id [illegible], ab eo [illegible] [illegible] q. e ab eo [illegible]
ne, [illegible] unum e aliquid [illegible]
actionem productiuam formaliter incipit e aliquid [illegible]
[illegible] nihil erat [illegible] [illegible] nisi
[illegible] ducat, nihil [illegible], quod aliquid [illegible]
[illegible] duci: sg id, per quod formaliter producitur e id, per quod
formaliter incipit e aliquid. Confirmatur: [illegible] Angeli, [illegible]
existens, e aliquid productum formaliter: sg ipsamet [illegible]
Angeli [illegible] productiue [illegible]
[illegible] [illegible] actu [illegible]
[illegible] existens [illegible]
[illegible] idem e, [illegible]
[illegible] Angeli [illegible] ad illius [illegible]
[illegible] Angeli [illegible] ad illius [illegible]
[illegible] productionem [illegible] formalem [illegible]
[illegible] Angeli [illegible] ipsa
met Angeli [illegible] formaliter produc
tus [illegible] existens [illegible]
existens. [illegible] ego [illegible], quando [illegible] causarum

tiuent impeduct: nam cum etiam Angeli nihil aliud est nisi pertinet Angelus: atq Angelus producit, et ualltq producunt.

3a. Et mutui sunt efficient: idem realiter et formaliter est in causa id quod est et id per quod ab alio est, id per quod ab alio est, est actio qua producit: ergo id quod est, est actio, qua producit. et id per quod causa est existit. et actio qua producit est illa existentia. Tota difficultas ista efficacia in syllogismo est; cuius maiorem minorem descendunt: quidem satis urgent ob eorum quae exaltat sunt ab alio. Unde hanc ego rationem intelligo. Si in causa est idem realiter et formaliter in causa id per quod est et id per quod ab alio est, datur aliquid in causa quod est ita ut per illud non sit ab alio: et nihil aut est potius in causa per quod sit, ita ut per illud non sit ab alio: ergo etc. Probatur consequentia: quod si aliquid est in causa per quod sit, ita ut per illud non sit ab alio, per illud existat: et nihil est, aut est potius in causa per quod sit a se: ergo nihil aut est potius in causa per quod sit et per quod non sit ab alio. Maior ostenditur: quod ut constat, ei dividitur in ens a se et ens ab alio tamquam in modos essendi, aut differentias ultimas ipsius entis: sicut ergo implicat quod aliquid existat non a se, neque ab alio sit, ita implicat quod aliquid sit in causa et per illud non sit, a se, neque ab alio: sed in causa nihil sit aut est potius per quod sit a se, nihil existit, aut est potius in causa per quod sit et per quod non sit ab alio.

Haec ratio a deo efficax est et urgens, ut praeter illam difficultates dicunt, qui in causis actus quidem dominum ponant realiter identificatam cum singulis existentiam, easque dependentiam a Deo tamquam a principio entis et existentia. Haec est illorum sententia

78

P. Suar. dp. 20. metaph. sec. 9. num. 6. et qua
adducit Scotum in 2. dist. 1. q. 9. apud Capreol. ibi.
q. 2. et qua, licet alio fundamento ducant, adducit etiam
Nominales Occamum in 2. q. 9. et Gabr. in 2. dist.
1. q. 4. et q. quinq. 6. subsistentia creatae immediata, tempo
ris eiusque causam. Verum hic distinctione majori etiam
non: non n. in pertinentis ostendimus, actus seu tiones
eis intelligere ex parte, sive actui illa realiter identificet
se, sive non identificet realiter. quod autem identifi
cet, nec identificari possit cum terminato ex aliqua parte
deducendum est, sicut et ... ipsorum ... hinc
gentiam id deducimus: nam ... omnia contingentes
sint, implicat apud nos omnia, quae realiter habeat in
se ... inferiorem adaequatam formaliter ... Auth
... Unde ... realiter ... realiter
ter, quae absolutae essent, aut ponant in ... ita
... essentialiter, quod absolute ponant a Deo, ... he
rent essentialiter, quod absolute ponerent a Deo, ... haberent
essentialiter, quod absolute ponerent in ... hic
... haberent essentialiter ... conditionalem, quod a Deo sint, quatenus
essentialiter habet, quod ... ant ... a Deo
sint: conditionatis essentialiter habent ... Atque
illa essentialis dependentia, quam omnia ... habent a ... dependet
... omnia.

Ex ... vero ... actu, idem invenimus, quod
in genere ... tendentiam, scilicet actionem productionem
eius ipsam intelligere partem. Unde ... facile dedu
citur ... difficultate, ... humanitatem
Filii D. existere per ipsam ... Verbi D. ...
... deductio: quod humanitas ...

taē à quolibet alio eorum, quæ iū ꝑsonā Verbi sunt, ēq creatæ, et ꝑductæ: ꝗ̄ retinet actionem pro ductiuam, ꝑ quam fit, et ꝑ quam ab alio sit. hoc ē illius pro existentia, dicta ab existentia ꝓpria Verbi, ꝗ humanitas ꝑsonā Verbi habet pro eadem existentia in ditione ab existentia propria Verbi. maior ē euidens, et minor dicti ꝓpat. itaq. in Verbo distinguere possumus existentiam absolutam, et existentiam relatiuam: existentiam ab solutam dico illam, ꝑ quam Deus, et eminentia existentiam vero relatiuam illam dico, ꝑ quam habet eē a Patre. ꝑ ex his autem ratio formalis existentiæ quæ Verbo ꝓpria sunt, ut Verbum Deus et ut Deus, datur alia ratio ꝑsona Verbi in humanitate, quæ quidem existit, et eē rerum uiam existit ab alio, et aliquid productum. at neque ꝓducta formaliter ē ipsa humanitas ꝑ productionem Verbi, neque ꝑ ipsam existentiam absolutam Dei, ꝑ quam ipse Deus in se, et a se ē. Et hinc ꝓbat doctrina nostra: ꝗ̄ non potest aliquid formaliter eē ab alio ꝑ id, quod ē ratio formalis essentiæ a se: sed existentia absoluta Dei ē ratio formalis essentiæ a se: ergo nihil potest eē ab alio formaliter ꝑ existentiam absolutam Dei: ergo neque humanitas pot eē formaliter ab alio ꝑ hanc absolutam Dei existentiam. atqui humanitas nullo eē habet nisi eē ab alio: ergo absolute non pot fieri eē formaliter ꝑ ipsam existentiam absolutam Dei.

Idem argumentum uaciliamus ratione facta in ipsa productione passiua Verbi, ꝑ quam existentiam dicimus relatiuam. ꝗ̄ non pot humanitas formaliter existere ꝑ id, quod Patrem respicit tantum ut principium sui: sed productio passiua Verbi Patrem respicit tantum ut principium sui: ergo non pot humanitas existere ꝑ ipsum formaliter productionem passi

uam

nam Theolog. omnes supponunt ex principiis fidei in myste-
rio Trinitatis, immo et aliud in divinis est certo, quod hu-
manitas assumpta ab aliqua persona ad existentiam producitur a tota
Trinitate; quia recipit totam Trinitatem ut
principium sui. Q. n. potest specialiter existere per id, quod
specialiter recipit. Fr. ut principium sui. Maneatque hu-
manitatem Christi D. habere propriam existentiam, distinctam ab
existentia Verbi D. sicut habet propriam actionem productivam sui,
quae terminet: sicut. n. in homine et aëre, itaut habet cum motu
a toto alio: per illud quod specialiter habet ei, per quod habeat cum ab
alio et a aëre. quod quidem non tollit unde, nisi illius productio.
Unde licet Deus solo produxit humanitatem Christi D. ha-
bet existentiam a toto Deo. Ac ratione qua Deus solo adex-
tra dicatur producere, ratione dicatur dare existentiam huma-
nitati; quam tamen Deipara dedit sine fructu ad humanita-
tem producendam simul cum Deo dedit, habet existentiam
humanitas illo tempore dedit, simultaneam, non a solo
Deo, sed a Deo simul et a Deipara. Et de hoc alibi dis-
putavimus. sec. 3. dicemus. Sec. 3. Thomistarum fundata diruimus.

Sect. 3.

Thomistarum fundata diruimus.

Thomistarum fundamentum desumitur ex
S. Thoma. hic. q. 17. ar. 2. ubi docet in Christo unum tan-
tum esse existentiam. Et explicamus S. Thomam cum ipso S. Tho-
ma nam ipse angelicus Doctor ipse in disputationibus dicens
ubi in incarnatione ar. 4. comparat, quod Christus est unus sim-
pliciter per unitatem suppositi, et duo secundum quid propter
duas naturas. Et in solutione ad 1. ait, quod cum humana natura
non esset. Verbi non loquitur de ipso esse; ista tamen ait non
esse aliud non esse humanam, neque S. D. loquitur
de esse existentiae. Ergo quod duplicem existentiam admittit hic

S. Thom. in Xpisto. quare alibi docet unum tantum esse in illo? Dum[...] et unionem unitate suppositi; nam sicut Deus et homo sunt unum ens in Xpisto, quia uniuntur vera et reali unione. Ita et in illo unum esse, non unitate identitatis realis, sed unitate unionis; quam etiam recte intelligendus est hic, q. 16. ar. 2 ubi dixit, esse Dei factum fuisse esse hominis: quod quidem rerum nihil est [?] unionem hypostaticam, et suppositi unitatem: h. n. esse hominis et esse Dei in Xpisto coniunguntur in unitate personae, quae Deus est et homo: et esse Dei factum est proprium hominis, et esse hominis factum est proprium Dei proprium s. per unionem: quod non magis proprium aliud fieri, quam id, quod illi unitum est connexum est unione et connexione reali.

2um fundamentum ex epistola Sophronii in 6. Synodo act. 9 et 13. ubi asserit humanam Xpisti naturam in Verbo, et non in se ipsa habuisse existentiam. quae verba mutuatus est Damascenus lib. 3. fidei cap. 11. 12. et 13. quibus alia non absimilia reperies in aliis SS. PP. Resp. nec Synodum nec SS. PP. docuisse humanitatem existere per existentiam Verbi, aut existentiam Verbi, sed existere in Verbo, aut in Verbo habere existentiam: quae quidem propositio verissima est et piissima. sed autem significat humanitatem productam esse cum unione ad Verbum, et non existere seorsim ab illo, et per se. Pro quo memini eorum quae diximus q. 1. cum de subsistentia loquebamur. Ibi n. diximus, subsistentiam s. existentiam nihil aliud addere, nisi modum existendi per se, seu non in alio. Ita quod quod existit, vel in re, vel in alio existit: si existit in re est per se, ideo est, quia habet unionem ad aliud, sive in alio.

existit, ideo est quod habet unionem ad aliud in quo
existit, seu dependentiam a quo per unionem ex-
istit. Ita ergo S. [illegible] contra Nestorium unam Christi
personam per veram unionem negarunt, sem-
per asserebant humanam Christi naturam non in se,
nec per se existere, sed in Verbo per unionem physi-
cam et realem cum illo.

Sed insurgunt, Arguentes primo quod existere in ali-
quo, est existere per existentiam illius, seu dependentiam ab illo.
Sic enim per se dicuntur accidentia existere in alio, quia dependent
ab existentia subiecti: sed contra verba [illegible] a Concilio
humanitas non in se ipsa, sed in Verbo existat, relinquitur etiam
existere per existentiam Verbi. Urgentur 2° quia si ipsa huma-
nitas haberet propriam existentiam per quam existeret in alio, sic esset
inexistentia. Sed existentia naturae humanae in hypothesi non
inexistit, quia habet propriam accidentium [illegible] humanitas
in hypothesi haberet propriam existentiam, per quam existit in alio. Instan-
tiae hae sunt, contra P. Suarez, cui opponuntur ab Aliqua-
rum [illegible]. Et videte eximius Doctor hanc arduam argumentatio-
nem et Aristotelis [illegible] hominibus et peccato
[illegible] cadat. Itaque P. Suarez disp. 36. Sec. 1. et 2. dic-
torum consultissime dixit, humanitatem Christi existere
per se in [illegible] inexistit, quia existit simpliciter, quia depen-
det a subsistentia Verbi, a qua [illegible] et compleri ipsa huma-
nitas in ratione talis suppositi. Verum dixit absolute non
existentiam quae accidentium propriae: [illegible] per se
inexistit, quia existit simpliciter, quia certe [illegible]
quod talis habet existentiam naturae humanae Christi. Ut
illam [illegible] ad existendum per se et independen-
ter a Verbo, sed ad existendum in Verbo per unionem
realem ad illius subsistentiam. Et haec dependentia

illa, quam a Verbo habet: unde dicitur, falsum esse, quod dicere (?) existere in aliquo sit existere per existentiam, saltem necnon quod sit existere dependenter a Verbo. Et quod communiter dicitur in doctrina thomistarum, quod quia sua corporea dicatur educi, et existere dependenter a materia, in qua sit, non dicunt, formam existere per existentiam materiae, sed potius materiam existere per existentiam formae; hic volens dicere: nam quod humanitas educatur et existat dependenter a Verbo, in quo est, dicitur humanitas existere per existentiam Verbi.

Urgent tamen: quod si humanitas haberet propriam existentiam, haec esset terminabilis et complebilis per subsistentiam Verbi. Sed implicat, quod existentia sit terminabilis et complebilis: ergo implicat, quod humanitas habeat propriam existentiam. Minor probatur: quod existentia est ultimus terminus naturae, et ultima actualitas: ergo non potest transire ad ulteriorem aliquem terminum, seu ad novam aliam actualitatem. Et deinde probatur: quod existentia est essentialiter actus: ergo nullam dicit potentialitatem, per quam sit ulterius terminabilis, aut reducibilis ad actum. Et confirmatur: quia id, quod est essentialiter actus, non potest habere ullam rationem potentiae: ergo non potest dicere potentialitatem ad alium actum. Haec sunt ipsissima thomistarum verba, quibus in materia pene ad nauseam utuntur. Sed ista haec apud nos locum non habent: nam cum existentia humanitatis non importet actum productivum (?) ulteriorem, non sequitur existentiam terminari aut compleri per subsistentiam Verbi, licet ipsa humanitas existens terminetur et compleatur: unio enim productiva humanitatis in unione Verbo, et propria humanitatis. Nec premunt ista thomistas, qui existentiam cum essentia identificatam defendunt. Nam licet existentia in

genere entitativo, seu in ratione entis sit ultimus terminus,
et ultima actualitas, potest adhuc ordinari in alio genere 91
ad ulterius terminum, seu actualitatem. Sic n. apud omnes etiam
existentia, sicut subsistentia, quae est ultimus terminus, et ultima actuali-
tas in compositis essentialibus, ordinatur ad operationes, quae est aliquis
terminus et nova quaedam actualitas.
Fundamentum tertium: quod ex duobus entibus
in actu non potest resultare unum per se: sed ex humanita-
te et Verbo D. resultat in Christo unum per se; ergo hu-
manitas et Verbum D. non sunt duo entia in actu, sed
unum: ergo non habent duas existentias, sed unam divinam
s. et increatam. Resp. 1° notando, quod ut sit unum
ens in actu humanitas et Verbum, parum refert quod
sit una eorum existentia: nam si per unam et eandem
existentiam existerent aliqua duo, quae inter se numerarentur,
facerent duo entia in actu; sicut essent duo alba pa-
ries et lignum, licet unam et eandem haberent albe-
dinem: nam ens non fit unum per unam existentiam, nec
fit multiplex per multiplicem existentiam: sicut album
non fit unum aut multiplex per unam aut multipli-
cem albedinem. Resp. 2° cum nostris DD. absolute
nostri in q. physica de existentia mea probavimus, posse qui-
dem resultare unum per se ex duobus entibus in actu
entitativo, si illa duo uniantur inter se et substantialiter. imo
implicat, quod non sint illa duo in actu existendi entita-
tivo, si ex illis debet aliquid resultare. Diximus iam quae
ratione in Christo D. sit unum tantum, i.e. unum s. non uni-
tate naturae, nec unitate identitatis, sed unitate unionis.
nam cum natura D. non sit natura humana, licet ex utroque fi-
at unum in personali unitate hypostatica, media
reali unione utriusque.

4.us fundatur: nam sequeretur ex hoc sententia beatam Virginem Mariam non fore dicendam cum proprietate, et veritate Dei genitricem, seu matrem Dei, sed solum dicendam matrem hominis, aut matrem humanitatis Christi: contra est Concilii Ephesini fidemque catholicam: patet. Probatur minor: quia ex ratione dicendi non tota Christi humanitas prius non habuit existentiam, quam assumeretur a Verbo: quia ante quam intelligeretur quod Deus esset homo, intelligit iam absolutum et completum totum maternitatis terminum in Deipara: ergo terminus huius, seu generationis activae non attingit nec pro prie Christum Deum, et hominem, sed solum hominem, aut solam illius humanitatem cuius prius existentia. Multa hic admiscentur, infra discutienda cum de maternitate Deiparae loquamur, et influxum explicemus, quem praestitit, aut praestare potuit ad humanitatem ipsam Christi, et tum etiam in ipsum Deum hominem. ista tamen in ipsis sententiis tantum vellem, quod s. fidei dogma de maternitate Dei ripenda ex hac, et illa opinat. de existentia humanitatis creata, et increata. Ad maternitatem namque Dei defendendam in Deipara, ut fidei dogma fert, prius impertinens est illa nam prioritas de qua in argumento fit mentio. 15,
.n. Item dum Concilia hominem illum, qui Christus est, nunquam praeextitisse, nec fuisse in Deum, nec humanitatem illam aliquando extitisse, nisi unitam Verbo: quod cum verissimum sit, sequitur, Deiparam nunquam fuisse matrem hominis, quin simul fuerit mater Dei; nam homo ille semper, et a primo suae conceptionis instanti fuit homo et Deus. Si tamen dixerimus eadem actione productam fuisse humanitatem, et unitam Verbo, intelli-

sit, quia etiam non repugnantiam habuerit existens
humanitas, quam assumerent. nec deerunt, qui ac
tionem hanc, et productivam humanitatis, et
productivam unionis hypostaticae, non soli Deo, sed
etiam Deiparae attribuant. de his alibi. Sec.
4. specialia contra nos argumenta examinamus.

Sec. 4.
Specialia contra nos argumenta examinamus.

Cum in praeexistentia de existentia humanitatis specialiter
loquamur, quam in ordine stabilire conati sumus, operae pretium duximus,
et nostrae etiam auditoribus non inutile, si eas, quae possunt specia-
liter contra nos argumenta fieri, non omitteremus, aut silentio praeterire-
amus; maxime cum ad rerum necessariam dignoscendam,
et ad veram Dei gloriam indagandam viro
theologo in primis deceat. Primum ergo argumentum ad proban-
dum, non posse Deum verbum in actu productivae existentiam hu-
manitati, sic efformari potest: existentia Christi est id, per quod
formaliter creatura distinguitur a sua causa: sed existentia humanitatis est
id, per quod humanitas formaliter distinguitur a sua causa:
ergo existentia humanitatis est existentia humanitatis. prob.
minor: quia existentia humanitatis, seu humanitas per
se ipsam, et ut ab actu dicta, distinguitur a sua causa. con-
firmatur: quia illud per se ipsum est actu essendi extra causas,
quod per se ipsum distinguitur a potentialitate causae: sed existentia huma-
nitatis etiam ut ab actu dicta distinguitur per se ipsam
a potentialitate causae; ergo existentia humanitatis etiam ut ab
actu dicta est actu essendi extra causas. Sed actu essendi ex-
tra causas est existentia; ergo existentia humanitatis est existentia hu-
manitatis. Ad hoc dubium variis hoc argumentum solvi variae
a multis, sicut illas, sed nos existentiam. quia actu
essendi extra causas, est id, per quod creatura distinguitur a sua causa,
et id per quod extra suas causas ponitur: hoc autem minime

ude' nisi actio productiva eius.

Ad putum 1 q^d dicu' Ã exhibendam scienduz q^d s[illegible]
oem effectum, sentum quemlibet productibilem ha-
bere in sua essa, seu in sua sua formali essali, distinctionem
ationalem à sua causa, seu à principio productivo sui: q^d cum
nihil possit seipsum producere, quod productibile ē, debet
distingui à principio, seu causa productiva sui. Et sicut nihil potest
e extra seipsum poni, ni potest ei causam, nisi dicamus poni
e extra seipsum, q^{dō} producit, seu q^{dō} ponitur extra causam. habet
q^d essa cuiuslibet huius productibilis, q^d si producatur, existat alique
realiter distinctum à sua causa, seu principio; non tamen habet esse
ratione sui ipsius, ut distinguitur à suo productiv^e, q^d absolute
distinguatur à suo principio, seu causa producente: nam sicut non
habet ratione sui ipsius produci, ita non habet ratione sui ipsius, q^d ab-
solute sit, nec q^d absolute distinguatur à sua causa: sicut
n. antequam producatur absolute nihil est, licet conditionale
sit aliquid, ita antequam producatur non habet absolute dis-
tingui, sed distingui conditionale. ab eo, q^d habet formaliter essa absolu-
te distingui à sua causa, à quo habet formaliter esse absolute extra
causam: at essa per actionem formaliter habet esse extra causam: nam
ante actionem siue illius aut intra illam effectus extra habitus per
actionem, et per exactionem formaliter absolute distinguitur. Unde in-
telligitur quare in nostra relatio producentis et producti
faciat formaliter distingui. Ad argumentum q^d ut
distinguendo maiorem: existat id, per q^d essa formaliter dis-
tinguitur absolute à sua causa, concedo; per q^d solum conditiona-
te distinguitur, nego. Similiter ad minorem: essa, humanita-
tis est id, per q^d humanitas formaliter distinguitur absolute
à sua causa, nego; per q^d formaliter distinguitur, solum conditionale,
concedo. Unde solutio manifesta patet ad thesim.

2^m argumentum. implicat q^d aliqua essa constituat
formaliter eminenter aliquid à se realiter distinctum, sed essa cuiusque

constituit ens reale per existentiam; implicat quod existat
aliquid realiter distinctum ab essentia etc. Maior probatur: quia unum
est per se ipsum id quod est realiter. Confirmatur: quia illud habet
per se ipsum esse in re actuale, quod per se ipsum habet non esse nihil;
sed quia ubi essentia etc. per se ipsa habet non esse nihil; ergo per se ipsam
habet esse in re actuale, et id est quod essentia habet esse in re actuale ex
ista: quod essentia est per se ipsam existens. Itaque non [illegible]
Huic argumento respondetur, distinguendo antecedens;
quod sit realiter aliquid id quod nihil sit extra causas, et actuale
actuale id quod extat in rerum natura, seu existens actu
id quod extat extra potentiam. Respondeo ad argumentum distinguendo maiorem:
implicat quod aliquid essentia constituat realiter ens actuale
actuale et absolute tale per aliquid a se distinctum, transeat;
per rationem formalem non implicat quod constituat ens actu
ale extra potentiam seu conditionate tale per aliquid a se realiter
distinctum, nego. Ad dictum quod in probatione maioris afferebatur
etiam recte distinguendo: unum est per se ipsum esse actu
et absolute id quod est realiter et [illegible]; per se ipsum
conditionate extra potentiam id quod est realiter [illegible] omnino. Itaque
adeo nihil est per se ipsum realiter, ut neque [illegible]
aliquid sit absolute nisi producatur per quod habet formaliter
esse actu et absolute aliquid esse, scilicet actu et absolute
id quod est. Et hinc ad confirmationem etiam solutio patet.

3^m^ argumentum. Si peracta per istam actionem [illegible]
manebit adhuc creatura, habebit adhuc existentiam;
sed hinc non habebit illam realiter per actionem, sed per se ipsam et
suam essentiam; ergo [illegible] non habet illam realiter per actionem, sed per
suam essentiam. Confirmatur: quia bene possumus intelli
gere quod existat creatura, quin intelligamus actionem illius productivam
[illegible]; et bene possumus intelligere existentiam
quin actionem illius productivam intelligamus; ergo actio non [illegible]

lis existentiae illius. Ad responsionem quintam, aperte
implicat in actu in ipsa hypothesi antecedenti: implicat, n.
quod per ipsum auferatur actio productiua causae, quod quidem ab
omnibus dicitur admittendum: quia cum causa [illegible] necessario
repugnet esse a se, non potest etiam esse ab illa ab alio nituatur:
atqui non potest tenere esse ab alio nisi mediante id, per quod debet
tenere esse ab alio, quod est ista actio productiua. Ad tertium argumentum
quod licet posset concedi animi absolute; adhuc tamen [illegible]
citatur et abrumitatur causa illud distinguo: si pereat per
ipsam actio productiua causae, manebit adhuc creatura cum
esse ab alio, nego: manebit cum esse a se, concedo. Similiter
ad consequentiam: quod habebit adhuc existentiam ab alio, nego: ex-
istentiam a se, concedo. Hinc etiam ad instantiam distinguo:
possumus intelligere quod existat creatura per existentiam
propriam causae, quae est ab alio, quin intelligamus actionem illius
productiuam, nego: quod existat per existentiam propriam Dei, quae
est esse a se, aut abstrahendo ab existentia propria Dei, et exis-
tentia propria causae, omitto. Itaque non sustinendum propriam
existentiam causae esse actionem illius productiuam: quia
actus non intellectu est intelligitur propria existentia causae, quae non potest
tenere esse nisi esse ab alio.

4um argumentum. Si actio productiua causae esset illius
existentia, actio esset existentia sui: sed actio esset existentia sui,
quod licet etiam esse posset existentia sui: quia actio non esse existentia
causae. Minor probatur: quia sicut in actu idem esset esse et existentia
ita in quolibet alio esse posset. Maior suadetur: quia actio
est actio sui: ergo sicut est existentia causae, quae est productio causae, erit
etiam existentia sui, cum sit productio sui. Forte multi facile
concedendum viderent. Concedendo namque Maiorem; quia
multi sunt, qui actionem dicant esse actionem sui, ne sequatur pro-
cessus actionum in infinitum: itaque dicunt, hoc propter esse in actu quod n

eintro; q̄ videlicet sum reique ductionis, actio uero q̄ ductio
huius est etiam ē suique ductio: unde sicut q̄ ductionis, exist
existasui: huius ho, et q̄ libet aliud q̄ ductum, q̄ abac
tionesui dignatum, dirigunt etiam a sua existentia: mihi
uo, remissa tam aetiq, ut arbitror, q̄ pendent aliq̄ea
aet videt; in dico. n̄ mihil creaturæ poē ē exist tam sui,
mihil q̄ etiam creatum poē ē actionem, seuq̄ ductum
sui ipsiq̄; atq̄ ſ. adeo neq̄ actionem ullam agenti creaturæ
posse ē sui ipsiq̄ actionem, seuq̄ ductionem. doctriq̄
hanc in phijsicis tradidi disp. 6. q. 1. cuiq̄ pbat. eo
fundato ē sumima, q̄ nulla creat ait, aut ēe potest, qui,
essentialiter existat, sed ens sit n̄ contingens existentia. q̄ pbat
ā posteriori saltem: q̄ si t̄nollumet aliq̄ res creatum
ad extraq̄ ducere, sit hil creatum existet, aut existere
numeret: q̄ q̄ cum q̄ d. ad extraq̄ ducat, contingent
existit: q̄q̄ n. d. ad extraq̄ ducat, et ac existet, ut probo
vitam uin q̄ existere.

Hoc fundato hic ēo mihi: implicat creatura qui
essentialiter habeat actualiter ēe; q̄ implicat creatura qui sit actio
sui: q̄ mihi satis et facilitercta: q̄ id q̄ habeat essentialiter,
ponere se extra causas, habet essentialiter actualiter ēe: id,
q̄ sit actio sui, habet essentialiter ponere se extra causas: q̄ habet
essentialiter actualiter ēe: q̄ implicat in creatura. minor con
stat: q̄ id, q̄ sit actio sui, ē sit actualiter q̄ ductio sui, et ac
tualiter positio sui extra causas. q̄ pbatur. ēe ab alio ē ab
solute ē: q̄ duci ē ēe ab alio: q̄ q̄ duci ē absolute ēe: q̄
id, q̄ sit q̄ ductio sui, habet per suam essentiam q̄ duci:
q̄ habet per suam essentiam absolute ēe: q̄ non contingenter,
ā
seō necessario, essentialiter habet ēe. Ergo a priori ratio q̄ mo
ē, ita ut non habeat in ratione, n̄ poēt seipso fiatiliter determinari,
ut mo sit, potius q̄ ut mo non sit: q̄ id, q̄ mo ē actualiter

cessario sui à suo principio, seu actualis productio sui, ita ut potuerit non esse actualis creatio, seu actualis productio sui, si potuerit formaliter seipso destrui, ut non sit actualis creatio, seu actualis productio subjecti in actu ac primitus ultimo destrui, ut sit productio sui. & implicat, quod aliquid sit productio subjecti creati in actu ultimo destrui, ut sit productio sui. ergo absolute implicat, quod aliquid creatum sit productio sui. haec ultima consequentia probatur per ea, quae dicta sunt circa creatum. Ita ut sit non productio sui, ut potuerit non esse productio sui. Sec. 4. ultima huius difficultatis resolutio proponitur.

Sect. 5.

Vltima huius difficultatis resolutio proponitur.

Cum ad 4.um argumentum sec. proxima diximus, nullum creatum esse per se actualitatem suipsius, atque adeo actionem ipsam creatam productivam, si quod creatum sit, non posse esse suipsius productionem, ne tamen in infinitum abire cogamur, ad Deum ipsum transeundum debemus, et in illo certe investiganda et inveniendae ultima ratio destructiva totius existentiae creaturae: nam ad illum tanquam ad primum et ultimum destructivum perveniendum est, in quo est primus et ultima ratio existendi, iuxta illud Apocalipsis, ego sum alpha et omega, principium et finis. Itaque cum in divino Dei operandi ad extra ratione deo suo loquendum sit, censeo, actionem Dei esse aliquid indistinctum à Deo, et stabilitam potentia productiva: censeo enim Deum operari ad extra per decretum liberum, seu voluntatis. Ita S. Thom. 1. p. q. 19. ar. 4. ubi inquit voluntatem Dei sit causam rerum. q. 25. an potentia in Deo à voluntate distinguatur in qua q. art. 1. et 2. docet, quod cum nulla actio in aliud à potentia procedit, quae actio sit nobilior potentia: Factio

Diuinæ aliud ab eius potentia. et rursus ad 3.um docet saluari
in Deo rationem potentiæ ratione effectus creati, non uero ratione actionis
in Deo, inquit S. Thom. saluatur ratio potentiæ, quantum ad hoc
quod est principium effectus, non autem quantum ad hoc quod est princi-
pium actionis, nisi forte secundum modum intelligendi, prout Deus est ita
potest intelligi et sub ratione actionis et sub ratione potentiæ.

Doctrina hæc, ut ab Angelico [illegible] haud
[illegible] communiter Thomistas. Illam expresse tenent P. Valen
tia 1. p. q. 25. pun. 1. P. Henao de Empireo lib. 2 ex
ercitat. 8. sec. 3. num. 20. et lib. 9. exercitat. 16. num.
99. Quamvis enim nobilium Doctorum, et [illegible] ad actiones Dei
creativam, seu illam in potentia dicunt, est quod autem [illegible]
[illegible] multorum sed plurium [illegible] inter Me
thaphysicos societatis, ex quibus [illegible] illustrissimo cala
gurritanus, additur [illegible] in physicis. Ita P. Henao
[illegible] ad medullam Salmanticæ. in quibus etiam ait [illegible]
tas uulgo sic existimare, omnem s. actionem Dei ad extra iden
tificari cum ueritate D. quod [illegible] mouere nouissime conatur
frater Michael Alfonsus complutensis professor 1. p.
pagina 622. et 624. in hunc sensum capiendi
sunt Doctores nostri, quod defendunt, potentiam executivam
in Deo nullam rationem distingui a [illegible] [illegible]. Ita P. Vaz. 1. p.
disp. 102. cap. 3. et 4. et apud illum Scotus in 1.º dist.
37. q. 1. Ita etiam P. Mont. de uoluntate disp. 14. sec. 4. et
[illegible] mira est efficacia D. uoluntatis, maxime illius perfec
tio, et tanta sit in illius, ut ipsum D. dixerit mat ulti
ma ratio [illegible] ultimum quod [illegible] Dei, ut [illegible]
creata [illegible] tempus et Anno, quo ponenda decer
nit. Quam quidem efficaciam satis [illegible] [illegible] signat
S. Ambrosius lib. 9. in lucam ubi ait: nihil medium est
inter opus Dei atque praeceptum, quia in praecepto est opus. Denique

dixit et facta sunt. videtur, quod dubitari non potest,
de creationis Dei potestate.

Ex his, quae praemissa assero, Deum dupliciter
se posse habere in productione creaturarum: nam, vel Deus vult creare
creaturam independenter a qualibet alia causa con
causante seu concurrente, ut quando dixit, fiat lux; vel etiam,
vult, quod una causa sit ab alia, ut si diceret, fiat lux a
sole. in illo primo casu non datur actio Dei intermedia, nec
in quolibet alio, in quo Deus sit causa causae: in 2do
casu datur actio intermedia; siquidem inter Deum,
et suos effectus, est inter causam creatam, et effectum
illius. Cum hoc tamen discrimine, quod actio illa, per quam
causa creata producit effectum, v.g. sol lucem; illa in
quam actio tendit ad lucem non est actio, sed effectus Dei, sicut et
ipsa lux: namque Deus vult lucem esse a sole, ideo vult
esse lucem, sed esse lucem et actionem tendentem ad lucem: sicut ergo
lux ipsa est effectus illius Dei creationis, ita etiam actio illa tendens
est effectus creationis illius. et hoc est illud ultimum determinati
vum, quod nec in causa nec in illius actione inveniebamus, et
ad quod inveniendum, ad Deum ipsum ascendendum
esse et investigandum censuimus. Ecce ergo quomodo nec in in
finitum datur quod sit productio, scilicet in illa nondum
tur ultima determinativa per quam ipsa nunc potius, quam antea
emergat et ponat in rerum natura simulacrum suo effec
tu. Ecce etiam quomodo non sequatur processus ad infinitum;
nam ab effectibus nostris ad actionem fit gradus; et ab actione
ista cum suo effectu immediate ad Deum transimus,
in quo ultimam determinationem inveniamus. habet enim actio
tendens quod ponat in rerum natura in illius ponet effectus, et
ponere a talis causa; non tamen habet ex se virtutem, quod in rerum
natura absolute ponatur; ad hoc enim aliud debet, in Deo scilicet deter

rium inquirit:

Verum opponet cum doctissimis Salmanticensibus nostrae societatis, ad quos haec nostra aliquando pervenire oportet, inquam, haec non posse defendi ex doctrina societatis propria: nam de fide est, inquiunt, voluntatem nostram libere agere: illa autem actio, qua voluntas nostra libere agit, dicitur esse actio sui: sed aliqua est actio creaturae, quae sit actio sui, est nostra: nam actio nihil aliud est, quam primo materialiter, per quam causa determinat in actu se ad agendum: secundo autem formaliter, per quam voluntas nostra determinat in actu se ad agendum secundum actionem liberam, per quam producit suum actum, est ipsamet actio. nam voluntas non determinat se ad illam actionem per aliam actionem priorem, cum actio illa sit prima, quam voluntas libere ponit, ut supponimus. sed aliqua creaturae est actio sui, seu secundo formaliter, per quam causa se determinat ponens illam actionem, quod si addideris decretum divinum, quamvis actio fiat necessario, perit libertas nostra. Ainsi dimittimus ... de praemotione physica et scientia media, quod abiit a vero sapientis, et ab hac est societate, ut scripsit ad nos Stenaeo. Confirmatur: quia etiamsi actio nostra necessario supponeret decretum illud, illata mere esset actio sui ipsius: nam voluntas nostra non est independens agens suam actionem liberam per decretum Dei: quod certissimum est decretum Dei necessario, quo voluntas nostra libere agit, est unice causa actus, qua libere agit: sed actio nostra voluntatis est actio sui, saltem relate ad ipsam voluntatem.

Haec instantia est alia quaedam, quae mihi scholasticis doctissimis Magistris obiciunt, ideo diximus ut explicaremus illi adhuc mentem meam in re ista de causa Dei cum creaturis. Itaque, ut constat ex dictis, rerum quae a Deo et a creatura comproducuntur duplex datur actio: alia est actio Dei ad actionem communem ad effectum, et alia

ē actio causa ad suum effectum: non causis secundis ... am nostra voluntatem solum... libertatem ... ... motu ... medii ... omnibus invita ... physica ... nos elabamur, ... iam ... et ... alteri ... quod causa libera operatur videt, et ab ... non videt, ... illam ... in quibus operatur ... sola potest ... tamen ... det etiam, ... operari, dicere ... ponere illam suam actionem ... hac ... cum illa ... iudicio libertatis ... quam illam suam operationem ... poterat illam non ponere sub ... decretum Dei ... namque ... physice ... conditionate ... hac ... decursum Dei ... liberi ... in physicis ... Raimundo in ... de novo ... tate operare. p. 2. cap. 3. num. 33. et cap. 4. num. 22. et in ... sec. 1. pun. 3. num. 27. ... aliqua ... accedit ... sec. 4 num. 40. Inde facilitatem ... ad instantiam: nam licet ... fiat ad decretum Dei, ut ... libertatis ... nec ... incidimus: nam decretum ... subsequens, ut dictum est, ... conditionate ... etiam ... est apud nostrates ... de decreto absoluto ... hic et nunc ...

Ad ... et ...

... decretum Dei ... praeviis ... decretis

Deitan̄ pact̄ Dei nō. Itaq. cum ipsamet actio Dei sit ultimum et totale determinatiuum, ut in re existentia ponat absolute actionem, ipsum decretum Dei est nō etiam formali, nō enim ponit absolute in re existentia actionem; nō quidem quatenus decretum Dei est actio ipsa; quatenus est actio ipsa Dei: nam ad hoc ut ponat effectum existentia, esse quae est talis actio, et actio Dei, illa ut actio est, et sic ut actio Dei est. [illegible] indifferens; hēt omnem existentiam, ut existat et aut nō existat, nō habet quod non sit ei actionis; [illegible] illa indifferentia de nō actio extra desumpta ab indifferentia, quā hēt causa, ut ponat, vel ut nō ponat talem actionem. Ratio nam do [illegible] etiam illis probat. nam causa nō capio quam tione sit causa extra indifferentia ad existendum, et nō existendum: cum omnis quaelibet causa liberaliter [illegible] et nō necessarium in existendo [illegible] indifferentiam, quia [illegible] ut ponat in re existentia, itaque illa libertate ut [illegible] ex se potuerit nō poni: sicut quod causa libera hēt indifferentiam ut ponat et ut nō ponat actionem, ita etiam ipsamet actio hēt indifferentiam, et [illegible] indifferentiam ut ponat et ut nō ponat in re existentia. Ad hoc tamen discrimine neque actio nō potest ipsa determinari, ut emergat, ponat vel [illegible] nō ponat, at vero causa libera ponendo act. [illegible] subordinatos potest illam nō ponere, [illegible] et illam ponit libere: Sec. 6. leuiores, quae restant difficultates expungit.

Sect. 6.
leuiores, quae restant dificultates expungit.

[illegible], quae non [illegible] aliquae et multum doc[illegible] [illegible] aliquibus [illegible] difficultatibus [illegible]

exoria quam nemi dicam mzuhi contit nominare in hanc rem. Primum 1.ª difficultas, quæ fere non est. Ex dictis videtur emergere, quod hinc videatur sequi creaturam à solo Deo productam existere per existentiam creatam, quod in illa quæstione de humanitate Christi Domini negabamus. Sequi autem patet: quia actio producitiva creaturæ est illique existentia: sed actio creaturæ à solo Deo producta est quid increatum, in existentia creaturæ à solo Deo producta est quod increatum: ergo omnia à solo Deo producta existunt per existentiam increatam.

Fallaciam hujus ratiocinationis optime percalluit vir doctus, qui totam hanc doctrinam de existentia creaturæ et illius impugnat fere ex professo. Asserunt enim simul et hanc argutationem, illi vulgarissimus, capitale malum erit. Et ratio: quia dicimus, creaturam non existere per existentiam increatam Dei, sed intendimus non existere per ipsam existentiam, quæ formaliter est existentia divina, sed non utcumque intendimus, non existere per aliquid increatum, maxime liberum, quale est Dei decretum, per quod sicut omnia producuntur, ita etiam existunt. Unde distinguenda est minor syllogismi: actio creaturæ à solo Deo producta est quid increatum necessarium in Deo, nego; est quid increatum liberum in Deo, concedo. Et similiter consequens: ergo existentia creaturæ à solo Deo producta est quid increatum necessarium in Deo, nego; liberum in Deo concedo. Ergo existunt per existentiam increatam, distinguo: quæ sit propria Dei, nego; quæ sit propria creaturæ, concedo.

Secunda difficultas est, quod ex nostra doctrina sequi videtur creaturam non existere in tempore, sed extra: absurdum autem videtur asserere, quod hic denotatio rei existentis sit tam extra ac ista cognita: sequitur ergo: quia fundamentum quo denominatur est quid extra subsistens denotato. In hac difficultate multi ex nostris inciderunt in primis hic esse per permultum

q[ui]a denominatio extrinseca [illegible] subiectis [illegible] conveniunt
[illegible] denominationem [illegible] productionis
denominatio existentiae [illegible] cum tamen [illegible] quia ratio
[illegible] quae est forma denominans [illegible]
[illegible]. [illegible] autem [illegible]
[illegible] ut de [illegible] a Deo
dicta aliquid docent. Sic enim productum [illegible]
potest denominatione extrinseca, quatenus forma est extra subiectum de
nominatum. quod omnino etiam [illegible] extra [illegible] deno
minatio existendi, [illegible] extrinseca. quod
autem existentia [illegible] extrinseca,
[illegible] dicunt humani
tatem [illegible] existentiam Verbi absolutam, sive uni
one immediate [illegible]. In Eucharistia dicunt ex
[illegible] accidentia panis per ipsam panis existentiam de
[illegible] panis [illegible]
[illegible] extrinseca accidentibus.

[illegible] alii dixerunt [illegible] denominationem existen
tiae [illegible] absolute [illegible]
[illegible] forma extra. [illegible] denomina
tionem [illegible] forma [illegible] aliqua
denominatio [illegible] a subiecto [illegible] talis de
nominatio [illegible] forma [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] dat a subiecto [illegible] beatitudi
denominationem producti et existentis. [illegible]
extra subiectum, quae [illegible] denominatio [illegible]
subiecta dispositione [illegible] intra muta
tione, [illegible] denominatio illa, quae [illegible] supponit subiectum,
[illegible] incipit [illegible] in quo [illegible] mutatio intra
[illegible] denominatio intra subiectum [illegible]
a forma extra. Unde [illegible] existentiam denominationem

existentis seu producti. Ad eundem modum cognita est
hanc difficultatem in de novo producti tetigit P.
Hurt. disp. 9. physic. contra 1. et P. Tolet. Octavo
[illegible] physicorum, pium 2. q. 4. ubi hanc qua-
si deffinitionem tradit: in tantum aliquid est illud
quod fuit ab actione productum, in quantum dependet
a se. Tandem P. M. Hemao in Empyreologia exer-
citat. 1. sec. 4. num. 83. ait: ut praedicatum in-
productae satis est ipsam esse intrinseca quod operationem
producit. Similiter ego dicerem [illegible] dicatur
intrinsece existens satis est ipsam [illegible] quod operatione pro-
ductivam fit existens. quis nullum, multa hic
qui de novo producti [illegible].

3. dices, est praeexistentia, actio est producta a solo
Deo et [illegible] ipsam decretum Dei, sicut decretum Dei ab aeter-
no, ita erat ab aeterno producendum. Sequitur [illegible]
tenet: [illegible] nec est productum, quia cum nullus dat actio produ-
ctivi: quia ab aeterno dat actio productiva, ex qua ab aeterno
erit producta [illegible]. [illegible] actio productiva ipsa
productio: productio autem est [illegible] producto. Tetigit
hanc difficultatem S. Thom. 1. p. q. 46. ar. 1. et illam
proposuit [illegible]: cum actio est aeterna, et effectus est
[illegible]: actio Dei, quae est substantia aeterna: ergo et mundus
est aeternus. Et [illegible] ad 10. et [illegible] aeterna non requirit
effectum aeternum [illegible] [illegible]. [illegible] solut. [illegible] pro[illegible]
cuit P. M. Suar. disp. 26. metaphys. sec. 4. num. 11. ubi
ait: in eo ratione, qui ponunt [illegible] actionem [illegible] quae ad ex-
tra agit, esse in Deo immanentem et aeternam, [illegible]
erit [illegible] peculiare in actu [illegible], quae [illegible]
ad influendum esse in effectum [illegible] ad influen-
dum eo tempore quo ipsa agi [illegible], et [illegible]

Scientia. Ubi sunt notz act. dici D. liberatis in tantu illa
q.m D. operat, et agit ad extra: hinc n. potatiq doctr.
et Absoluto desumit. q. s. actio illa Dei producentis ad ex
tra non e emortua, sed vitalis, et voluntaria, p.o solo Dei ar
bitrio decernens, an hic et nunc ponenda sit, vel non po
nenda.

Q. Vos peculiare datur in modo operandi Dei
ad extra, qui per libertatem, q. s. illud ultimum determinans
q. exp. Dei retinet omnium actionis, et quidem ro finalis;
ut effectus sint vel non illo temp. in quo sit illud determinati
vum, et ex illo tempore q. in illo Dei decreto, seu determina
tivo ultimo statuitur. Non n. determinat Deus creaturam per
solam quandam emortuam, et inexpressam necessitatem, qualis
e in act. agentis creati naturalis effectus. Longe aliter evenit
in modo operandi Dei, qui vitaliter, et voluntarie, determinan
do s. per libertatem, q. sit futurus effectus, et q. non sit futurus.
Unde resp. ex maximento fundamento constat doctrina Aristot. s.
adeo non sequi, creationem ab eterno, ex eo q. ab eterno sit de
cretum per q. sunt, ut potius a illo etiam deducitur creaturam,
q. ab eterno non sint: ab illo n. tenent esse q. sint, quando sunt, et
q. non sint, quando non sunt. Videlicet Deus decrevit illud non
solo determinat, quando futurus sint creaturae, sed etiam quando futurae non sint.
Atque doctrina solutionis adhibenda est in ante bis, qui
existant creaturarum dicimus et act. illarum productivam
necessario ab illis, qui Deum operari ad extra per libertatem
defendunt. Partibus omnio, qui efficaciam decreti ab eter
no concedunt: cum tamen efficacia illa non ab eterno,
sed in tempore sortiatur effectum.

Ultima tandem difficultas, q. non actio creaturae habet decre
tum Deitatis q. actualem primam dignitatis, et perfectionis videtur
actio creaturae, q. imperatur seu effectus etiam substantialis: nam

Pr.o q; et ignis educit actualem ex; ipsa uno actio exq qua n pot e actio sui educti per actt Dei. Et Aprobat: q q tal. loquit existens Pri loquit: et tamen n loquitur actio ipsa Dei, qua Prum educit. Et versat: pr existens Pri n e actio illa Dei. Ad difficultatem omissam, q actio ipsa exq n ett tante dignitatis, et Affectus quante digni tatis ipse terminus et effectus actionis, uo, ad hunc act. est causa tam (in act.) tu act. Dei, ex summa creaturum contingen tia et summa etiam dependentia a Deo. Itaque Pr. ipse terminus actt creati a Deo etiam e per illud ipsum divinum per q producitur et Petrum et Afque eius dictum a Deo. Actio ex, et effectus illius a Deo [illegible] ; imo effectus ita e a Deo, ut [illegible] a solo; at actio exq e n pot a solo Deo. Ferealit e actio exq, q e absolutam pot, nisi actio illius. Ad [illegible] existens Pri n loqui, uu respondere, P. Prum ipsum, qui existit loqui aliud n e, Prum existentem loqui, et aliud Pri existit loqui: loquens realit dic, et supponit existens n ta men in recto [illegible]. [illegible] id, q loquit e alius n uo loquit ipsam et [illegible] talis, q q e alius. Et hec suffi ciant in re [illegible] [illegible] novas [illegible] dicendi [illegible] aliqua [illegible], et com planatas invenias. Q. 7. an humanitas Xpti D. sancti ficetur sanctitate aliqua increata? Sec. 1. Praenotanda et Aq.

Q. 7.

An humanitas Xpti D. sanctificetur sanctitate aliqua increata?

Sec. 1.

Prænotanda, et sæ.

Dum effectus [illegible] qui [illegible] hypostaticam

unionem communicant humanitati, quae sequi
mur, a tibi, q(uae) expirta ad sanctitatem gradum faci
amus. Post quae vel ubi nihil de navium humanitatem
Christi D. expectat expirtam Verbi D(ivi)ni et increatam
inquirimus, an humanitas illa sancta formaliter sit per
ipsam D. Verbi increatam sanctitatem? seu quod est, an
ex eo, quod natura humana uniatur personalitati D. Ver
bi, sancta formaliter sit per ipsam increatam Dei sanctitatem?
Atque in inquirimus an ipsamet unio hypostatica sit
forma sanctificans, seu formalis sanctitas, an saltem de re
quiratur sufficiens, quod situt mediante illa sanctificetur huma
nitas per ipsam D. sanctitatem, cui unitur, sicut unio sub
iecti ad albedinem deservit ut subiectum reddatur ab albe
dine album. De ipsa unione in sequenti quaestione dicemus
ubi de sanctitate creata humanitatis loquamur.
Hic sermo est tota de sanctitate increata. Quam tamen
de trib(us) poterat cadigari, singulas ponet in quirenti
disquisitiones: inquirit enim de ipsa D. Verbi personalitate,
an scilicet humanitas formaliter per illam ut ab ea distam
sanctificetur? 2° idem inquirit de ipsa essentia D. seu
Deitate. 3° quod de sanctitate attributali idem inquir
it, si forte ea sanctitas attributalis in Deo detur distincta
a ceteris quaest. Dei perfectionibus. Ingeniosi autem in
quirunt an praeter alia per D. etiam increatam sanctificetur huma
nitas ex parte, quod Deo unita sit in unitatem suppo
siti.

Ut ad quaestionem enodatur procedamus, praemittendum est,
quid sit sanctitas, seu quis sit effectus formalis primarius,
et quinam sint effectus secundarii sanctitatis, ut
videretur, an hi effectus possint humanitati com
municari ab ipsa persona Verbi D. a utilibus dotibus,

aut inchoata sanctitate. Pro quo sciendum est imprimis, naturam humanam posse considerari in triplici statu scilicet 1°, in statu gratiae, 2°, in statu peccati, 3°, in statu quodam medio, videlicet puris naturalibus, quae nec in peccato sit, nec habeat gratiam. In statu purae naturae esset status Adam, si illi non contulisset Deus sanctitatem et gratiam in primo suae formationis instanti: nam homo ille nascebatur cum peccato. Si quoque non habuisset in illo instanti gratiam in statu purae naturae factus esset. Et tamen ceteri homines ab illo propagati in illo peccaverunt, in peccato conceperunt, illud quod contraxerunt in primo conceptionis instanti, nisi peculiari aliquo privilegio, aut aliqua alia ratione a Deo praeventus fuit illis in primo conceptionis instanti conferatur gratia ut de beata Virgine tenemus. Unde colligendum est non satis esse ad sanctitatem non esse in peccato, seu non habere peccatum: nam cum sit medium inter statum gratiae, et statum peccati et statum purae naturae, evidens est aliquid amplius includi in statu gratiae et sanctitatis quam in statu purae naturae. Pro quo adhuc sciendum est puritatem seu mundiciem a peccato posse esse negativam et positivam. Negativa puritas et mundicies est in pura natura, positiva autem non est nisi in statu gratiae.

Sanctitas ergo importat puritatem quandam positivam a peccato, ratione cujus positivi per quod creatura pura sit a peccato, munda et grata absolute Deo dicitur. Nam ex S. Dionysio de divinis nominibus cap. 12. Sanctitas quidem est ab omni scelere libera perfecta et omnino incontaminata puritas. Ex quibus Dionysii verbis duo colligimus pertinentia ad effectum formalem proximum sanctitatis. 1° est, esse mundiciem, seu puritatem positivam divinam aliquo modo repugnantem peccato. 2° est ...

dixi, principium recte operandi, quod [do] adquirit subiectum a
peccato liberum. Itaque gratia sanctificans cum sit forma sanctitatis, quae
a sui ratione removeat peccatum: gratiam contamina-
ta puritate non erit, ut cum peccato compatiatur; simulque
sit cum illo in eodem subiecto: ob hanc autem dicamus in
illa etiam duplicem includi radicem, seu principium boni
operandi; idem, quod potentia in subiecto peccatum, vitae aeternae
internalis; et etiam operando bene, in suo praecepto aeterno
ria operatio. Ita quod habitum tribuerit subiecto boni recte
et omnia per. contaminatur cum peccato tunc dat primam
seu principium, per quod recte operando removeat a se peccata
lege primo operando recte attingerit. Hoc aliqui explicant
per similitudinem sanitatis corporalis, seu bonae vale-
tudinis, quae duo dicit; videlicet constitutionem corporis habere
ta quadam humorum temperie naturae humanae conveniente
illud etiam aptitudinem et expeditionem ad operan-
vitalia exequenda, et per salubria. Verum quidem
hos duos conceptus habere inter se aliquem ordinem prioris
et posterioris rationis, ita ut alter conceptus sit prior ad
alter quoad conceptum potentiam operativam.

Ad conceptus istos, qui primarii sunt in gratia,
seu sanctitatis, sequuntur alii, qui secundarii sunt; quorum
unus est, ut reddat subiectum Deo gratum, seu acceptum
ad amicitiam et amorem benevolentiae; et quia amor
iste benevolentiae, et amicitiae ex parte sui requirit
amorem, seu affectum communicandi bona sua, quia nam
amicorum omnia sunt communia; inde fit, quod sequatur alius al-
ter, quo reddit subiectum Deo gratum, seu acceptum ad
aeternam beatitudinem, in qua Deus sua omnia sanc-
tis suis communicat. Et hanc dicimus sanctitatem habitu-
alem gratiam; quae videlicet reddit subiectum Deo gratum et acceptum

pᵗᵉ sera dignum amore illo amicitiæ et acceptationi
ad æternam beatitudinem. Similiter dum est de amo
re paterno cum filij et acceptationis ad hæreditatem
eam etiam amoris gratiam, et amicitiam sub
di subsequunt et dignitas ad illos est effectus etiam
2ᵘˢ sanctitatis. 3ᵘˢ effectus 2ᵘˢ quia a sanctitate ef
ficitur, et dignitas personæ ad merendum apud De
um, et satisfaciendum pro se, et pro alijs: nam meri
tum et satisfactio bonæ operationis fundatur in gratia,
sanctitate subst. 4ᵘˢ etiam effectus 2ᵘˢ sanctitatis
dignitas quædam adorationis, seu venerationis,
et cultus religionis: quod per se sanctum, et amabile
Deo est, gratum quoque divinæ maiestati, venerabile, et
adorabile, participat enim quandam dignitatem et
excellentiam adorationis et venerandam, quam habet ob
ipsa divinæ maiestate, cui gratum et sub hoc et amici
cum. Et hi sunt præcipui effectus formalis sanctita
tis quos enumerant auctores spectat ad materiam de gra
tia sanctificante, unde illa impertentis supponimus.
Quoad hanc 1ᵃᵐ [illegible] humanitatem Christi
est gratia habitualis creata informans formaliter sanctam sancti
tate aliqua diversa et increata. Conveniunt tamen in duobus
sensu primum, quod hypostaticam unionem ea ra
dicalem sanctitatem, quatenus est ipsa, cui debetur
gratia ipsa habitualis quæ formalis sanctitas. 2ᵉ huma
nitatem per unionem hypostaticam [illegible] formalis dig
nitas adorationis et cultus quæ debetur ipsi persona divi
nitatis. et hunc effectum sanctitatis formalis [illegible]
humanitatis media unione hypostatica [illegible]
[illegible] in 3ᵃᵐ partem q. 1. [illegible] primo
[illegible] 12. q. unica [illegible] ad 11ᵘᵐ [illegible]

102

q. 2 Suarezium. Item Vasquez. Tanner disp. 28. ap. unico. Durand. dist. 13. q. 2. dubio 5. et Recentiores, felix q. 11. difficultate 2. Salgadillo q. 2. difficultate 1. dub. 2. Castillo etiam de incarnat. disp. 11. q. 2. num. 8. Praeter alios Marsilius q. 10. art. 1. Paludanus dist. 13. q. 72. et alii apud Recentiores videndi. Ad hanc etiam duo alia sunt placita, quorum alterum asserit 1 esse necessarium fuisse Christo Domino gratiam habitualem creatam ad meritum, et satisfactionem. Sic S. Bonaventura in 3. dist. 13. q. 1. et Durando ibidem num. 8. Alterum est, quod de potentia Dei absoluta posset assumi a Verbo natura humana et manere sine gratiis habitualibus, sic quod esset nec sancta formaliter nec cum peccato. Ita Durandus in 2. q. 2. Medina 3. p. q. 7. ar. 1. art. 1.

2 Tamen docet humanitatem Christi Domini independenter a gratia habituali esse sanctam sanctitate substantiali et increata unionis hypostaticae, saltem tamquam medio applicante et delerminante primam sanctitatem increatam sanctitatem Dei ad humanitatem sanctificandam. Ita S. Thomas in pluribus locis q. 7. et q. 1. ar. 11. et q. 8. ar. 9. ad 3. ubi in textu dixerat Christianum esse iustificatum gratiam personalem. Item q. 22 ar. 1. ad 3. ubi docet gratiam unionis sanctificantis actus per quos se obtulit Deo Patri Christus in passione. S. Thomas in opusculo cap. 214 quem infra dabimus. Sequuntur S. Thomae Dominicus Soto in 4. dist. 19. q. 1. ar. 2. Vasquez 22. q. 24. ar. 3. dub. 9. § videlicet Alvarez. dist. 31. Capreolus in 3. dist. 13. q. unica ar. 1. Vicentius de gratia Christi q. 1. Araujo Johannes q. 7. ar. 1. et Ioannes a S. Thoma disp. 8. de incarnat. ar. 1. Prudencius tom. 2 tract. 1. disp. 1. dub. unico et ex Recentioribus Poncius disp. 37. q. 2. de gratia Christi sect. 3. Ubi istam liberat ab opposita. Ex rationibus superioris disp.

18. sec. 1. Vazq. dp. 41. cap. 3. et 4. Valencia 3. p. q. 7
punct. 1. Granad. hic dp. 1. Caudi. de Incarn. dp. 16. Ruiz
dp. 29. Aldrete dp. 49. Arr. dp. 29. sec. 4. et alij ibi
citati apud dictos. Quibus accedunt Legionensis 1. p. variarum
select. de hoc punct. et Lorca de Incarnat. dp. 36. q. di
co 4. num. 11. necnon Raimund. de Christo, lib. 2. sec. 3. cap.
3. et Angl. lib. 4. sec. 1. cap. 4. num. 69. Divisi tamen
sunt Auth. hac in re pugnanda; alij n. sanctitatem
hanc increatam in humanitate Christi D. ponunt in Dei
tate, alij ponunt in personalitate Verbi, alij quasi in unitate
adiunctali, cum Deitate, cum personalitate, de scientia
vel illis constituunt. de quibus dicendi modis pro quo noviendum
erit. sec. 2. 3. 30. 4. ponit, et authoritate rotique firmat.

Sec. 2.

Prima conclusio ponitur, et authoritate roboratur.

In hac q. cum Auth. mentis 1. concedit hu
manitatem Christi D. eo quidem fuisse sanctam sancti
tate substantiali quod increata. In hac cōe abstrahimus
ab eo quod per Deitatem, aut per personalitatem, aut per
aliquid aliud D. sanctari humanitas, tunc quod Verbum dicimus
humanitatem illam esse sanctam fuisse quam alij Pr. in causa
quorum habeat sanctificandi humanitatem media unio
ne hypostatica, quod tamen illudit, mox singulatim
dicemus. Haec conclusio quasi fundamentum continet, quod 1º est
Concilijs, et Patribus, in quibus dicitur humanitas Christi D.
Deificata. nam 6ª Synodus generalis quae fuit Constan
tinopolitana 3. act. 17. alias 18, et Florentina Synodus
in instruct. Armenorum ita loquuntur: quemadmodum
n. sanctissima atque immaculata animata eius caro Deifi
cata perempta non est, sed in suo statu, et ratione permansit,
ita et humana eius voluntas Deificata non perempta, sal
vata est autem magis, secundum Deiloquum Gregorium,

dicentium: nam illi, qui nullo modo in salvatore intelligunt, non
esse Verbum Deo, ut totum Deificatum totum. Ecce humani
tas Christi D. dicitur Deificata, non vero eius dicitur Deificatae Attig
[illegible] totum Deificatum: ergo Deificatum sanctifica
tum: quia sicut humanitas Deificat per aliquid D. generali
[illegible] etiam D. sanctificat.

His Conciliorum verbis consonat Greg. Marcia
cognomento Theni [illegible] appellat ipsa Synodus gene
ralis. Marcianus quoque c. 36. qui est 4 de Theo [illegible]
quod de redemptione, et de Christo nos, quod ab unctione dicitur
[illegible]. Christus [illegible] dicitur quod divinitatem: eam humani
tatis unctio est; non operatur ut in aliis Christis sanctificans,
sed totius unguentis praesentia; cuius hic effectus est, ut id quod un
git, honorat: et [illegible] Deus. Hinc etenim [illegible]
[illegible] dici Christum, seu unctum, sanctum quod non operatur
aliqua Deitatis operantis, seu ducentis in humanita
tem, seu sanctitatem, ut in aliis, qui sancti, et unctidicun
tur per sanctitatem in illis productam, et a Deo operan
te communicatam; sed ipsa praesentia et reali communi
catione totius Deitatis per se met ipsam ungentis, seu sanc
tificantis humanitatem, ita ut Deus, qui ungit, seu sanc
tificat humanitatem, sit [illegible] per unionem hypostaticam
ticam et homo qui ungitur, seu sanctificatur Deus per eandem
unionem. Ergo illa unctio est sanctificatio humanita
tis quaedam substantialis, physica et realis Deificatio. Idem
Gregorius orat. 42. quae est 2 in pascha, ita de Christo loqui
tur, ait: perfecit autem, non modo per divinitatem qua
nihil perfectius, sed per humanitatem divinitate uncta
[illegible], idemque effectam, quod id, a quo uncta est
(intellige Deificatam), et ut audacter loquar homotheon, id est,
simul Deum, ut hyperbolem [illegible] [illegible]

naliq seu sicut dici ex eisdem Deitati.

Non ita hyperbolicos, sed nimius apte locutus est S. Bernardus homilia 4 super missus est exponens, quare dictum de Xpto a Gabriele sit quod nascetur ex te sanctum. Si diceret, inquit Bernardus, sancta caro, vel sanctus homo, vel sanctus infans, quodque tale poneret, parum sibi dixisse videret. Posuit igitur indefinite sanctum, quia quidquid illud est quod virgo genuit, sanctum procul dubio, ac singulariter sanctum fuit. et per spiritus sanctificatus, et per Verbi assumptionem. Similiter loquitur idem Rupertus locum eundem xxx tans lib. 1. de operibus spiritus S. cap. 10. Notandum quod non dixit qui nascetur ex te sanctus, sed quod nascetur ex te sanctum; etenim multi quidem sancti, vel sanctificati dicuntur. unum autem est sanctum, id est, sanctitas, qua omnes sanctificantur. Hoc sanctum est ipse sanctus sanctorum, quem nullo delicto fuscaverat Adae conceptum, vel natum sanctitas accidens sanctificavit. Sed realiter sanctum Virgo incorrupta de Spiritu S. concepit. Hic ergo melius, atque praestantius dictum est ut dici debuit, quod n. nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei. quorum verborum hic sensus est, Xptus D. ex vero spirati eius debuit dici ipse sanctum, seu sanctitatem ipsam, non quidem sanctitate per se ipse accidentali, ut ceteri, qui dicuntur sancti per sanctitatem substantiali, et increati, qua Deus est. hoc est, ita ut humanitas illa sancta sit substantialiter, et increaliter, non a se, sed a Deitate, vel ipsa persona Verbi cui iungitur, et unitur in unitatem suppositi.

Mitto alia, hic non minus apta testimonia, quae videri possunt in R. Aldereteo relato, quibus sanctus Xptus D. eo peculiarius sanctum prae ceteris sanctis hominibus, et Angelis, sanctitate quadam eminentiori et altiori gradus. 3 qua hoc loco ad addo testimonia, quibus divina huma

na Xpti D. impeccabilis est circa unionem hyposta-
ticam ad D. Verbum. Id habetur expresse ab Athanasio lib. de
Incarnat.: negas enim tantummodo, inquit Atha-
nasius, nec ita inseparabili modo in unitatem personae a Ver-
bo Deo naturam humanam susceptam, per liberum naturae pec-
care arbitrium, cum ipsa susceptio talis esset, ut natura hu-
mana a Deo ita suscepta nullum in se motum malae
voluntatis admitteret. Unde merito quoque dixit S. Aug. Xpti
hominis impeccabilitatem fuisse illi homini quodammodo naturalem
ex vi unionis hypostaticae; sic enim loquitur in Enchiridio
cap. 40: hominem illum ab exordio naturae suae, quo esse coe-
pit, Verbo Dei copulatum in tantam unitatem perso-
nae, ut idem ipse esset filius Dei, qui filius hominis, et filius
hominis, qui filius Dei: ac sic in naturae humanae susceptione fieret
quodammodo ipsa gratia illi naturalis, quae nullum pecca-
tum posset admittere. Ex testimoniis allatis triplex
apud me fit argumentatio pro sanctitate increata huma-
nitatis Xpti D. nam in testimoniis a nobis superius
datis ponunt ad illam comprobandam. 1ª est, ubi dicunt
naturam humanam in Xpto D. esse Deificatam. 2ª
ubi dicunt hominem illum esse substantialiter sanctum, tanto quidem
sanctum per essentialiter sanctum, non accidentaliter aut per
gratiam. 3ª est, ubi tandem dicunt naturam illam impeccabi-
lem per unionem ad Verbum. Hinc ergo tria argu-
menta subministrant.

19. Argumentum [illegible] deducitur ex [illegible] Deificatione huma-
nitatis [illegible] est: quia natura humana media uni-
one hypostatica fuit et est Deificata, ergo media unione
hypostatica [illegible] est sanctificata. [illegible] Deificatio
[illegible] sanctificatio [illegible] humanitatem
sanctificavit [illegible] per Deitatem secundum [illegible]

ut formaliter sanctificari per illum effectum natura humana deifica-
tae potentiam parit sanguini ad sanctificationem; quod non est contra-
rium: repugnat, naturam humanam reddi formaliter sancti-
ficatam per sanctitatem Dei, quae formaliter deificatam per ipsam
deitatem: sed non repugnat eam formaliter deificatam per deitatem:
ergo non repugnabit eam formaliter sanctificatam per sanctitatem Dei.
Et patet ex verbis synodi generalis et Concilii Triden-
tini relatis; nam ibidem velle illius humanitatis esse
contrarium Deo, ut potest deificatum totum: ergo ex mente
Concilii bene valet, velle illud est deificatum: ergo velle illud
non est contrarium Deo per peccatum: ergo similiter bene valebit: vel-
le illud est deificatum: ergo velle illud est sanctificatum. 2.
argumentum est: quia natura humana Christi, per ipsam unionem
hypostaticam constituitur in gradu quodam excellentissi-
mo et singularissimo sanctitatis, ut aetas est a Deo nado
et superando; sed hoc non aliud est, nisi constitui in gradu sanctita-
tis increatae: ergo per ipsam unionem hypostaticam consti-
tuitur in gradu sanctitatis increatae; ergo mediante unione hy-
postatica sancta est humanitas sanctitate increata.
Minor patet: quia per ipsam unionem hypostaticam et an-
te omnem gratiam habitualem nullam aliam sanctita-
tem habere potest, nisi increatam, quam illi communica-
tam media unione hypostatica.
3. argumentum ex illis testimoniis [illegible]
quia natura humana per unionem hypostaticam ad Ver-
bum D. redditur formaliter impeccabilis impeccabili-
tate, quae propria est Filii Dei naturalis: ergo per eandem unionem hy-
postaticam redditur etiam formaliter sancta per sanctitatem
quae propria etiam est Filii Dei naturalis. Antecedens est aperte mens
S. Athanasii et S. Aug. contra [illegible] ergo impeccabi-
litas ista est conceptus summa et per se sancti-

tatis, quae p̃ria ẽ Dei, ut constat ex Dionisio c. relato, qui sanctitatem Dei explicans, dixit, sanctitas quidem ẽ ab omni scelere libera, perfecta q̃, ac omnino incontaminata puritas. ideo ergo quod sit omnino repugnans pecca-to, erit summe, et perfectissime sanctum: ergo huma-nitas suscepta ipsa fit repugnans peccato per unionem cum Deo, physice tamen et actualem, ipsa etiam sus-cepta fit perfectissime, et summe sancta. 2º, quia illa com: quod licet impeccabilitas haec non esset formalis sanctitas certe non minus requiritur ut natura humana reddatur impeccabi-lis per impeccabilitatem Dei, quam ut reddatur formaliter sancta per illius sanctitatem: sed unio hypostatica satis est, ut red-datur formaliter impeccabilis per impeccabilitatem Dei, ergo sa-tis etiam erit, ut per ipsam Dei sanctitatem reddatur formaliter sancta. 2 probatur: quia ipsa natura humana suscep-tio satis est ut dicatur ab Aug. gratia ipsa quodam modo naturalis illi naturae humanae: ergo satis etiam erit, ut dicatur illa natura humana formaliter sancta ratione sanctitatis: nam id, ratione cuius gratia ipsa est illi naturalis constituet formaliter sanctam humanitatem, implicat enim quod gratia debe-atur, seu sit naturalis alicui subiecto, quod non sit formaliter sanctum. sec. 3. Deitate formaliter sanctificatur humanitas Christi D.

Sect. 3.

Deitate formaliter sanctificatur humanitas Christi D.

2º nostra conclusio est Deitate formaliter sanctificari huma-nitatem Christi D. ex qua, qui nunc primo diximus relata, ex qua texunt hanc de Deitate dicentes Pr. Ripalda tom. 2 de ente supernaturali disp. ultima sec. 1. num. 14. et illam dicit num. 4. communem Theologorum. Pr. Vernal disp. 27 sec. 3. Pr. Vasq. disp. 41. Suarez queris de gratia opusculo 3. disp. 1. dub. 7. et quercio disp. 10. dub. 3. Lucano cap. 5. q. 1. num. 6. Pr. Aldrete disp.

47. sec. 1. Gaspar Hur. dsp. 2 difficultate 2. Card. de Lug. dsp. 16. S. 4. Arr. dsp. 30. sec. 3. Rainaudus lib. 4. sec. 1. cap. 4. num. 6. Prudentius. lib. 2. trac. 1. dsp. 1. dub. unico sec. 2. Adverte tamen in diversitate in hac etiam sent. DD. alij n. dicunt, humanitatem physice sanctificari per Deitatem. alij vero tendunt formaliter sanctificari. ij qui humanitatem formaliter sanctificari a Deitate defendunt, eo fundamento ducunt, quod supponant humanitatem jungi physicaliter et immediate Deitati; Alij vero aliter judicent, ... unionem mediatam cum Deitate ad sanctificationem praestandam. Alij vero etiam sentiunt, sufficere s. unionem mediatam cum Deitate ratione personalitatis, cui Deitas identificata ut physice dicatur humanitas sanctificata per Deitatem. mihi quorundam in sententia, qui unionem hypostaticam immediate et realiter non solum cum personalitate, sed unitatem Deitatis cum Deitate defendunt.

Quod ergo humanitas absolute et simpliciter sanctificetur formaliter a Deitate, ut dicta a personalitate Verbi videtur esse mens expressa S. Thomae opusculo 2. cap. 214. ubi imis supponit Christum gratiam, per quam nos omnes justificamur apud Deum habuisse verbis. Ille per acceptum donum gratuitum efficitur Deo gratus, qui unguli. adhuc ducit quod per charitatis amorem unigenitus fiat cum Deo; et ipse in Deo sit et Deus in eo. hoc autem gratiae omnium sanctorum communis. Mox autem adiungit unum aliud gratiae genus Christi. aliam unionem hominis ad Deum, non per affectum, aut inhabitationem, sed etiam per unitatem hypostasis, seu personae, ut s. una et eadem hypostasis, seu persona sit Deus et homo. et haec quidem unio hominis ad Deum est gratia unionis Christi: et haec etiam unio hominis Christi gratia dicitur. Et

autem intelligat in quo sensu dicat gratiam esse Christi 1.
quod non est donum gratuitum, sed etiam gratum fa-
ciens, subdit: Haec, inquam, est hominis Christi gratia singularis, quod
Deo unitus in unitate personae, et ideo gratuita, quia
et naturae facultatem excedit, et nulla dona merita
nulla praecedunt. Et gratissimum Deo facit, ita quod de
ipso solus dicatur: Hic est filius meus dilectus in quo mihi com-
placui. Ut ergo intelligamus quare dicatur natura
divina ad hanc sanctificationem et gratiam, ut inter omnem
gratiam habitualem, subiungit tandem: quod gratia
in homine unitus Deo per affectum aliquem habitualem existimatur,
est autem personale, hypostaticum, nec per aliquem habitum,
sed per naturam, quarum sunt hypostases, personae.
Haec sancti Thomae verba non solum mentem nobis
exponunt, sed rationem etiam, per quam ratione subministrant qua-
rum prima est, id est quod facit Deo gratum sicut naturam hu-
manam, sanctificat naturam humanam; sed natura hy-
postatice communicata naturae humanae facit Deo gra-
tam, immo gratissimam naturam humanam; ergo natura
divina hypostatice communicata naturae humanae sanctifi-
cat naturam humanam. Maior supponitur ex dictis; quia
sanctificantur: nam gratia sanctificans est gratia gratum
faciens; et implicat quod sit gratia gratum faciens
et non sanctificet. Minor, quod sanctificat naturam humanam
id est quod illam facit Deo gratam. Minor quaeque S. Thomae
ratione probatur: quod gratia, praeter habitualis gratiae faciens habitus
ideo gratum facit Deo, quia est participatio quaedam naturae
divinae; ideo est participatio naturae divinae, quae substantialis gra-
tum Deo facit; ergo magis et excellentiori titulo ipsa natura
divina gratum faciet. Confirmatur haec: quia ipsa metaphorica par-
ticipatio divinae naturae causa est cur gratia gratum faciat, aut

Ad 2.m nisi ipsamet forma formalis gratum faciendi debeat, tamen gratia gratum faciens sit participatio naturae divinae, ipsamet natura divina, si participetur, gratum faciet. Resp. tamen ipsam naturam divinam participatam gratum facere: quia cum gratia habitualis gratum faciat, quia est participatio naturae divinae; aut esse divinae cuius rationis in eo consistit, quod inintelligibile sit, quod sit quid aliquid faciat subiectum Deo gratum: quod participatio est alicuius, et quod sit aliquid, cuius participatione non faciat Deo gratum ipsum subiectum.

Confirmatur et corroboratur: in ipsa actuali operativa est participatio quaedam omnipotentiae Dei: si ipsa omnipotentia operativa est, ideo est participatio omnipotentiae, quia est potentia operativa, ipsamet omnipotentia erit formaliter operativa: sed non haec ratione esset formaliter operativa, non ideo esset participatio illius potentiae operativae, quia est potentia operativa: quod si non sit gratia habitualis gratum constituit Deo subiectum, quia est participatio naturae divinae, ipsa natura divina participata constituet formaliter subiectum Deo gratum. Confirmatur 2.° quia gratia habitualis communicata naturae humanae facit formaliter, non solum quod Deus complaceat in ipsa gratia, sed quod in ipso etiam subiecto complaceat, ut habente gratiam: sed Deitas communicata naturae humanae mediante unione hypostatica facit, quod Deus non solum in Deitate sua complaceat, sed quod in ipsa complaceat natura humana unita et conjuncta Deitati. Confirmatur 3.° quia ideo gratia facit naturam humanam Deo gratam, et acceptam ad beatitudinem: quia tale donum est, ut impossibile sit, quod non complaceat Deus in habente tale donum, illumque acceptet ad communicationem gloriarum bonorum, imo sui ipsius per visionem beatificam: sed hoc etiam facit Deitas in natura humana, cui unita est hypostatice: ergo Deitas in tali natura humana est gratia gratum faciens. Nihilominus Resp. dico

quando autem communicat humanitati unionem hypostaticam, habet humanitas realiter communicationis iura ad quaecumque bona Dei, et ad visionem beatificam ipsius: quo grata Deo est, et accepta ad beatitudinem supernaturalem: hoc autem ius est ius amicitiae, et summae communicationis cum Deo: quod est ius sanctitatis formalis.

Secundo vero et a priori, quia implicat Deitatem unire, et realiter communicare humanitati ad unum suppositum constituendum, et quod non sanctificet humanitatem per Deitatem: sed in Persona Christi D. N. et realiter communicat Deitas humanitati ad unum suppositum constituendum: ergo in Persona Christi D. sanctificat humanitatem per Deitatem. Minor supponitur: non sola enim ex vi personalitas communicat humanitati, sed ipsamet Deitas realiter identificata cum personalitate: unde [illegible] et Concilia dicunt: Verbum incarnatum et assumpsisse naturam humanam, et ipsa Deitas dicitur incarnata, et assumpsisse naturam humanam, ut ait Aug. Marcianus, Fulgentius, et S. Thomas hic q. 3. ar. 2. Concilium Lateranense sub Martino 1. et Gelasius Papa apud E.[mum] Aldrete disp. 46. sec. 2. num. 14.

Maior vero ad evidentiam: quia id quod formaliter habet sanctitatem ex [illegible] rebus formalibus, quia quaecumque coniunctio cum re aliqua sancta, seu cum sanctitate ipsa, satis est ad aliquem effectum formalem sanctitatis communicandum extra Deitatem in subiecto: sed ubi summa est, quae realiter et physice potest coniunctio cum Deitate, quae est formaliter, et realiter ipsa sanctitas, et ubi subiectum est capax cuiuscumque effectus formalis sanctitatis, [illegible] non effectus participare. [illegible] multiplicat formalis sanctitatis [illegible] quaecumque coniunctio, etiam cum rebus inanimatis et

e mortuis sufficiat ut talis illis effectus aliquis demum at-
tribuatur n. cultus et veneratio religiosus, etiam per
seorsum physicus contactus in ulla unione reali:

Tandem secundo confirmant: quod nullus est effectus gra-
tiae sanctificantis, qui non ponatur per ipsam a Deitate erga hu-
manitatem Christi unitam. quantum capax est humanitas
unita: quod Deitas sanctificat humanitatem Christi unitam
per omnia: primo quia excludit peccatum majori quadam
repugnantia quam gratia sanctificans, ut dicemus, cum de
Christi impeccabilitate dicamus. 2° est principium radix actionum
supernaturalium. 3° constituit humanitatem dignam summa
dilectione et perfectissime Deo gratam et acceptam amo-
re amicitiae ad aeternam Dei visionem et beatitu-
dinem: quod implicat Deum velle benefacere naturae reali
creatae illius benefacere quam maxime potest et per eum ipso
beneficio remaneat natura realis creata summe grata
Deo et digna dilectionis amoris vel amicitiae. atqui sum-
mum beneficium quod potuit Deus humanitati conferre
est conferre illi per veram et realem unionem summam
Deitatem suam: quod implicat quod conferendo illi suam
Deitatem remaneat humanitas summe grata Deo et
digna quae amet amore amicitiae et acceptationis
ad aeterna bona. 4° quia sicut non constituat filium adoptivum
sicut gratia habitualis quae tenor virtus restituit. deberet ta-
men Deitas ad constituendum hominem illum filium divi-
nalem, ut infra dicemus; si autem hominis quod filius ad-
optivus est per gratiam habitualem, dignus est amore patern-
o et acceptatus ad haereditatem, quando majori amo-
re dignus erit filius, non per adoptionem sed per naturam. qua-
re autem distinguere non potest filium adoptivum sicut gra-
tiae: quia filius non potest esse adoptivus, nisi sit alienus; si autem

quiuntq hypostatice, ni caliena ... Sec. 4 ali qua argumenta et difficultates euoluimus.

Sect. 4.

Aliqua argumenta et dificultates euoluimus.

Antequam ad 2am personalitatem Verbi tran seamus placet argumenta proponere, quæ contra ea, quæ de Deitate formaliter sanctificante posuimus intorqueri. 1mo dici: quod effectus formalis unius formæ non potest ab alia præstari diversæ speciei: sed sanctificare humanitatem est effec tus formalis gratiæ habitualis, ergo sanctificare humanitatem præstari non potest ab alia forma diversæ speciei: sed præstari non potest a Deitate. Argumentum hoc quod fere in omnibus per fectum est. Ad hoc illi etiam ... dent, quidicunt, posse subiectum sanctificari, ... formam habitualem ... rantem ... actum ... ut ... et cha ritatis. ... ad normam ... effectus formalis eiusdem speciei infimæ, ... non potest præstari a forma diversæ speciei: sic sane ... sit speciei diversæ, sanctificatio etiam, seu effectus formalis sanctitatis erit etiam speciei diversæ. Cumque sanctitas increata Deitatis sit speciei diversæ a sanctitate creata gratiæ habitualis, effectus etiam formalis, seu sanc tificatio humanitatis, erit speciei diversæ, et tamen effectus formalis ... erit sanctificans ... ita ... sanctificatio humanitatis per Deitatem est sanctificatio alterius ... Argumentum ... sed non omnis sanctificatio gratiæ habitualis. Unde ad argu mentum ... effectus formalis unius formæ non potest in ea dem specie infima præstari a forma diversæ speciei, ... non potest in alia specie præstari, nego. Et etiam ... sanc tificare humanitatem sanctificatione eiusdem speciei infi mæ cum sanctificatione gratiæ habitualis, non potest præstari a forma

8(1) diuersi ipsi, quo, sanctificat. alia dicuntur, spectat
ad haec in actiuo.

2° arguitur. si Deitas sanctificauit humanita-
tem, illam sanctificauit, vel finite, vel infinite. sed nec finite,
nec infinite potest: ergo nullo modo potest humanitatem sancti-
ficare. minor probatur et in primis non finite: quia sanctitas
infinita non potest [illegible] nisi effectum formalem infinitum,
neque non infinite, quia subiectum finitum non est capax effectus
formalis infiniti: non enim potest subiecto forma aliqua superare
[illegible] dictum eius quod est [illegible]: igitur
humanitas a [illegible] finitum nullatenus nec forma [illegible]
potest [illegible], aut forma infinitum. Resp. [illegible]
quaestione omnes qui [illegible] Dei, a quibus dicatur humani-
tas sanctificari [illegible] quia videtur
per [illegible] Deum [illegible] increatam,
in primis [illegible] utrumque [illegible] subsistentia
[illegible] Verbi [illegible] humana [illegible] sub-
sistentia Verbi facit naturam humanam subsistentem [illegible]
[illegible] infinite, nec finite, [illegible]
[illegible] nullo modo facit subsi-
stentem humanitatem. [illegible] utrumque [illegible]
[illegible] Deificat humanitatem
[illegible] Deitas humanitatem deificat [illegible] illam
deificauit finite, vel infinite [illegible] nec finite, nec infini-
te [illegible] argumentum [illegible] nullo modo
deificabit humanitatem [illegible] tamen [illegible]
[illegible] humanitatem deificari. [illegible] autem
argumentum [illegible] duplicem
[illegible] difficultatem [illegible] humanita-
s sanctificata a Deitate [illegible] sancta, ac [illegible]
sa Deitas [illegible] sancta [illegible]

dat tamen infinite sancta, si videlicet inter infinita dari possit comparatio, ut numquam [illegible] e margalio.

Ut utriusque difficultatis decisione suppono nunc praeprimis de persona ipsa Christi, seu de hoc illo qui Deus est Christo: tam de persona illa et de hoc illo, scilicet homine supponimus esse infinite sanctum, et aeque sanctum, ac est ipsum D. Verbum, cum hic ille sit Verbum Dei et filius Dei naturalis. loquimur de ipsa humanitate in abstracto an scilicet ratione Deitatis sibi unitae et communicatae sit infinite sancta, imo aeque sancta ac est ipsa Deitas. In hoc difficultatis puncto P. Alexander hic disp. 6. sec. 9. docet tantum placere Deo Christi opera eiusque humanitatem, quantum placet ipsa Divinitas, et ac totius exuat. Unde colunt dicere humanitatem esse aeque sanctam, ac est ipsa Divinitas. quod patet ex eo, quia ab ipso afertur. Nec mirum inquit, cum sanctitas, et dignitas operum, et humanitatis, ob quam tanto opere ipsi placent ipsam [illegible] Divinitatis dignitatem, et sanctitatem includant tamquam formam, a qua ingenerata quasi ut sit formalis denominalis extra, infinite digna, sanctaque denotant. discrimen tamen adiungit quod nimirum haec (scilicet Divinitas) ipsi (scilicet Deo) infinite placet per se ratione sui. illa vero alia (scilicet opera, et humanitas) non per se et ratione sui. cum non per se, sive ratione sui, sanctitatem infinitam habeant, sed per solam Divinitatem, et hinc [illegible] ratione. Similia tradit recens complutensium apud Prudentium tom. 2. tract. 1. disp. 1 dub. unico sec. 4. scilicet humanitatem Christi ratione Divinitatis esse tam sanctam, tamque amabilem Deo ac ipsam Deitatem.

In hac 1a difficultate [illegible] dum censeo humanitatem Christi ratione Deitatis sanctam, nec aeque sanctam [illegible]

etiam eque amabilem, Aequatam Deo, ac ipsa Deitas. Ideo, postea eius Gaudentius modulatus num. 21. et ex recentioribus Suar. dis. 43. sec. 3. 4. ultimo dum. Granat. Hur. dis. 46. sec. 6. subsec. 3. Aldrete dis. 48. sec. ... Card. de Lugo dis. 16. sec. 3. num. 6. Arr. dis. 31. sec. 1. num. 3. qui ideo certum id iudicat, ut tantum non addiderit esse de fide: asserunt enim, quod nemo non agnoscat Divinitatem meliorem esse humanitate ipsa Christi, etiam post unionem hypostaticam: nam sicut unio hypostatica non efficit, ut humanitas sit Divinitas, ita non efficit, ut humanitas sit tam bona, tamque sancta et amabilis, sicut ipsa Divinitas: quanto enim melior est identitas cum infinita et summa bonitate, quam sola unio, tanto melior est humanitate Divinitas. Confirmatur 1.o quia unum est bonum et amatur propter aliud, non est eque bonum, nec eque amat, atque illud aliud: sed humanitas bona est et amatur propter Divinitatem, cui iuncta est, non potest eque esse bona et amari, atque bona est et amabilis ipsa Divinitas. Confirmatur 2.o quia perfectio maxime ingenerata sanctitatis habet sanctitatem per identitatem realem, seu suam essentiam, quam per unionem, aut identitatem sibi additam: sed Deitas, quae sanctitatem habet per identitatem, seu suam essentiam, habet ingeneratam sanctitatis perfectionem, quam non habet humanitas; ergo non est perfecte sancta humanitas Deitatem sibi unitam, ac est ipsa Deitas. Itaque quia non est, non est in Deo ingeneratae perfectionis. Quod est primum, id solo non egeret lumine manifestum: quod quod non est, est minus sanctum in Deo, minusque amabile.

Ad 2.m difficultatis, an scilicet humanitas, licet non eque sancta et amabilis Deo sit, ac ipsa Deitas, dicenda tamen sit infinite sancta et infinite amabilis, sunt qui dicant esse finite sanctam a Deitate, licet a Deitate sit

sancta. Ita Joannes à S. Thoma de Incarnat. disp. 8.
ar. 1. in responsione ad 3um num. 36. et ex nostris PP. Mar-
delung disp. 16 sec. 3. num. 71. Aldrete disp. 48 sec. 4.
et P. Martinus de Esparza in Quaestionibus romanis de Incar-
nat. q. 24. ad 4um Prudentius relatus num. 72. docet
falsam esse propositionem hanc, humanitas Christi ratione Deitatis
est infinite sancta et infinite amabilis, sed absolute et
absque limitatione aliqua proferatur. et tamen veram
esse, si reduplicetur haec per participationem, quae est eadem ac dice-
re, illam esse infinite sanctam in tali linea sancti-
tatis participatae, quia sanctitas hypostatica humani-
tati adorabilis non alia in tota latitudine
possibili, quia videtur infinita simpliciter suadet. Ita
docet sec. 4. num. 83. in hunc sensum infinitae sanc-
titatis (communicatae tamen per unionem et supernatu-
ralem et identitatem) consentiunt PP. Hurtado disp.
47. sec. 6. subsec. 2. et subsec. 4. ubi adducit S. Thomam
hic q. 7. ar. 11. et PP. Arriaga disp. 31 sec. 2. num. 18
Alii tamen Recentiores, quorum apud illos multitudo est
quos de novo dixerim, quia plures eorum in re ita potius
de voce quam de re dividere: quia qui negant humanitatem
sanctificari infinite, ideo id negant quia infinitum dicunt
id quo maius in eo genere excogitari non potest; cum tamen
admittant in genere sanctitatis quam maius, i.e. sanctitatis
infinitam per essentiam et identitatem cum natura Dei. contradi-
cunt hanc humanitatis sanctitatem a Deitate derivatam
tamen esse infinitam, quia non est summa sanctitas excogi-
tabilis.

Nos tamen cum aliis DD. qui infinitum in ea
re explicandum censemus, quod quomodo quod in suo genere
careat fine, admittimus comparationem talis quam infinito cuiusvis

materiali, atque adeo ex eius, sive humanitatem Christi D. licet non sit itaque sancta, et amabilis, ac esset si per suam essentiam, et identitatem haberet sanctitatem infinitam Dei; adhuc tamen esse infinite sanctam per ipsam Dei infinitam sanctitatem unione hypostatica communicatam sibi, et participatam. Ex quo explicatur: nam licet gratia habitualis communicata per unionem et non per identitatem, non constituat naturam creatam ex se sanctam, qua esset, si natura sua sancta esset et impeccabilis: adhuc tamen gratia habitualis infinite intensa, si esse poneretur in substantia creata, istam redderet infinite sanctam sanctitate non per essentiam, sed mediante unione communicatam. Sic etiam in humanitate dicimus fieri sanctam infinite a sanctitate Dei infinita sibi communicata. Unde iam tandem ad argumentum dicimus humanitatem sanctificari infinite a Deitate; et licet subiective sit finitum in esse naturali, est tamen in se praecise quod uniat physice, et realiter sanctitati infinitae, habetque ius ad infinita bona supernaturalia et ad gloriam et honorem infinitum digna quae est amore infinito. Ita ut nulla sit finita gloria, finitus honor, et finitus amor, quo maxime non debeat humanitati per unionem hypostaticam cum Deo: hoc autem est sanctificari infinite: nam id quod superat infinitas collectiones finitas minores et maiores, non potest non esse infinitum actu, et a parte rei. Idque quod de subiecto esse aliter finito dicebat, non urget: nam id quod per essentiam est quid finitum in esse entis, potest esse infinitum in morali qualitativo, seu secundum quod maxime ad infinitum non est, per se, sed per aliud. Sect. 5. difficultates alias contra sanctitatem increatam humanitati enodamus.

Sect. 5.

Dificultates alias contra sanctitatem increatam

humanitatis enodamus.

Nobis levis dificultas, et argumentum de sanctita-
tem Deitatis communicatam humanitati, quod desumi-
tur ab aliis praedicatis, quae eadem ratione communicantur,
et ab eadem ratione illam denominant. Ergo argumentum:
Quod si humanitas esset sancta per sanctitatem increatam
Deitatis, esset etiam intelligens, et volens per intellectum et
volitionem increatam. Sed neque est intelligens, neque volens per
intellectum et volitionem increatam: ergo neque humanitas per sancti-
tatem increatam Deitatis. Minor suadetur: quia nimirum com-
municat humanitati intellectio et volitio increata, quam
Deitas, et sanctitas illius; nam Deitas et illius sanctitas
non alia ratione communicat, quam mediante personalitate ad
quam facta est unio hypostatica humanitatis; quod tamen deitas
et sanctitas realiter identificata est cum personalitate,
non poterit communicari humanitati personalitas Verbi,
quin etiam communicet Deitas, et illius sanctitas; sed in-
tellectio etiam et volitio realiter identificantur cum eadem
personalitate: ergo nimirum communicant humani-
tati intellectio et volitio increata: quare nequaquam dicere
humanitatem intelligere et velle per intellectionem et voli-
tionem increatam, quam non potest intelligere et velle per intellec-
tionem et volitionem, sicut neque dicitur amare, sicut per ductio regi-
naret ex ratione ritualitatis, de non urgentia dum sensu candem
dificultatem in praedicatis, et perfectionibus naturalibus,
ut sunt ipsa aeternitas, et immensitas in hunc modum.

Non minus communicant humanitati ipsa
aeternitas et immensitas, quam communicat Deitas et
sanctitas; et tamen humanitas non est immensa ipsa
aeternitate Dei, nec aeterna per aeternitatem, nec immensa per im-
mensitatem: ergo neque est sancta per sanctitatem Deitatis

111 ilhi communicatam. maior supponit expressiue diuini-
tatis autem est certa; et haec urget a paritate. Confirmat[ur],
ipsa v.g. non se non dat humanitati effectiue formaliter in-
finite potentiam, et nec effectiue formaliter potentiam infinite;
similiter immensitas non se non dat humanitati, quod sit
ubique seu praesentiam infinitam, et nec dat illi formaliter,
quod sit ubi, ubi est per infinitam praesentiam: ergo sanctitas diui-
na talis scilicet infinita sit, non se non sanctificabit infinite hu-
manitatem et nec finite: ergo nullo modo. Argumentis hoc modo
cetorquet Dr. aliquos nostros, ut dispar[i]tatem aliquam
reddant inter sanctitatem Dei, et ceteras perfectiones diuinas, adeo
ut Paudentius Zulaga sec. 3. num. 99. dixerit, Vitetorim
generosum metuisse difficultati, non semel succubuisse, imo et
de praesenti succumbo, et nec uideor lapidem, quem non mo-
ueam relinquere etc. quod ut difficultatem hanc enode-
mus, aduertimus, duplicem hic tangi difficultatem: alia
est de perfectionibus uitalibus, et alia de non uitalibus: de uita-
libus agendum nobis seorsum erit, quod inquiramus, an
anima Christi D. uideat Deum per uisionem increatam: sup-
.n. ea dabimus, quae ad hanc difficultatem spectant.

Quia tamen, ut uidimus, argumentum fit etiam
in non uitalibus, de illis hic dicendum est; quia non alibi melior
de illis dicendi occasio erit. idque inprimis supponimus,
humanitatem Christi D. neque esse formaliter omnipotentem per
omnipotentiam, neque formaliter immensam per immensitatem, si-
cut nec per aeternitatem formaliter aeternam: nam ut ali-
bi diximus, aliud est, hominem illum esse omnipotentem per commu-
nicationem idiomatum, aliud uero ipsam humanitatem esse
omnipotentem. et quidem quod non sit per aeternitatem aeterna,
patet: quia humanitas Christi D. incepit ab aeterno, quia in
aeternum duratura sit, non dat aeternitati Dei, et ab illis

libera voluntate habet; Itaque si humanitas unita est personali-
tati Dei ad durandum per omne tempus ab aeterno, et in aeter-
num, unio illa debebat esse ab aeterno ex sua essentia et quidditate,
et etiam ex sua essentia debebat semper durare in aeternum: quod
implicat in primis, cum illa sit creata, quae ex sua quidditate habe-
at esse ab aeterno; quod implicat unionem hypostaticam, quae hu-
manitatem uniat personalitati Dei ad durandum per
omne tempus. Vis huius discursus mihi patet: quia si aliqua esset
possibilis creatura, quae ex sua quidditate haberet esse ab aeterno, iam
illa existeret ab aeterno: sed nulla creatura existit ab aeter-
no: secundo similiter nullam esse possibilem creaturam, quae ex
sua essentia et quidditate habeat durare in aeternum etiam
ex suppositione quod semel producta sit, dicendum enim est quod contra
esset supremum dominium Dei in omnem creaturam, et illa-
rum durationes. Quod est contra supremum dominium Dei, scilicet
quod quaelibet res et duratio rei creatae a libera Dei voluntate
dependeat; ita ut sicut in singulis instantibus possit illam
destruere etiam ex suppositione quod illam produxerit, et ut in-
tegrum sit in potestate Dei sit et in illius libertate, creaturam
producere, et illam etiam conservare. Ita est ... cum N.
Alderete. hic. disp. 47. sec. 4.

De immensitate etiam ... constat huma-
nitatem Christi ... non esse immensam per immensitatem
Dei, licet ... Cuius ratio apud nos non est diffi-
cilis: quia ex ipsa relatione unionis non constat, quam suffi-
ciat unum extremum esse in altero, ut diximus in ...
huius disp.; nam ex ibi dictis constat unionem hypos-
taticam esse in ipsa humanitate et respicere Verbum ut
terminum humanitatis uniendum: hinc autem non
sequitur humanitas, ut sit ubicumque sit Verbum, sed
sequitur, ut sit ubicumque sit humanitas: unde ex

ipsa unione naturali sit, quod licet in se habeat immensita-
tem Dei, non debet per illam unionem humanitas
ut sit ubique per immensitatem. Et hinc patet, quod ne-
que ad existendum ubique, neque ad durandum in om-
ni tempore sufficere potest habere in se ut cum constitutam immen-
sitatem Dei, et illius aeternitatem. Quod aliter evenit in san-
ctitate: nam eo ipso esse, quod aliquid coniunctum, et unitum
sit sanctitati, participative effectum formalem sanctitatis
habet: quod patet habet ex formali sanctificandi, quod posse per
suam coniunctionem, aut unionem sanctificat subiectum
ex illius capacitatem: nam et sanctam humani-
tatem posse esse, quod humanitas habeat in se sanctitatem
ab aeterna formatam, et immensam, nec posse habere in se
aeternitatem, et immensitatem utcumque per unionem
communicatam. Solutionem hanc optime expen-
dit et exponit Dominus Guading. disp. 5. dub. 2. num. 9.
Idem etiam similiter de omnipotentia dicendum est: nam et
omnipotentiam humanitatem neque posse habere in se omnipo-
tentiam Dei in persona Verbi communicatam, per quam
omnipotens esset: at humanitas licet habeat in se in persona
Verbi omnipotentiam, non potest quod omnipotens esse. nam hic potest hu-
manitatem producere, tamen ipsa humanitas
se ipsam producere non potest, quam unitam sibi habeat omnipotentiam.

Replicabit aliquis: quod apud nos omnipotentia Dei
est ipsa volitio Dei, quatenus potest velle, quod existat quod possibile
est: sicut ergo humanitas non vult per ipsam volitionem Dei,
sed per suam propriam volitionem, ita non potest per ipsam Dei om-
nipotentiam formaliter. Respondeo: quod [illegible] producendi per volitionem
non potest communicari formaliter volitioni creatae, sicut tota Dei
volitio et omnipotentia communicetur: quod licet in se habeat huma-
nitas volitionem et potentiam Dei, non potest per illam [illegible] velle

facere, quod exigitas quae vellit. Unde etiam intelligere quo modo nec finite, nec infinite potuit reddere humanitas propria Dei spiritualis, sicut per sanctitatem patri sancta, finita, infinite. Similiter nec ab immensitate potest spiritualiter reddi praesens ibi, ubi est humanitas, nec ab aeternitate in duratione eo ipso tempore, quo durat. Et ratio est: quia localis praesentia ad hunc potius locum, quam ad illum, et duratio in hoc tempus potius quam in illud, debet a forma, quae auferatur in distantiam a de existendum in hoc, vel in alio loco, et ad durandum in hoc, vel in alio tempore: at neutrum potest praestari ab immensitate Dei, nec ab aeternitate: quia immensitas non est forma determinata ad hunc, vel illum locum, quando omnia enim respicit omnem locum: sicut etiam aeternitas non est forma determinata ad hoc potius tempus, quam ad illud, sed aeque respicit omnia tempora: quare humanitas non potest per immensitatem determinari ad hunc locum potius quam ad alium, neque per aeternitatem ad hoc potius quam ad aliud tempus. Ex hinc patet ad primam argumenti factum.

4um argumentum. Si Deitas sanctificaret humanitatem, etiam paternitas, et spiratio passiva sanctificaret humanitatem. Atqui non sanctificant humanitatem: ergo neque Deitas. Probatur maior: nam si Deitas sanctificaret, proinde immediate sanctificaret, mediante filiatione cui est realiter identificata: sed etiam Deitati est realiter identificata paternitas, et spiratio passiva: ergo etiam hae sanctificarent mediante Deitate. Argumentum est fallax et imprimis retorquetur in ipsa deificatione humanitatis: nam Deitas humanitatem deificat, et tamen illa reddit Deum; nec tamen paternitas, aut illa constituit patrem. Ratio in genere ad hoc, quia identificata est cum Verbo Dei incarnato, nec tamen paternitas sicut

cum Deitate identificata sit divinitas incarnata. Adaequ-
tionem ergo creat, quod sicut Deitas est realiter idem cum fili-
atione, etiam paternitas cum eadem filiatione realiter idem;
nam ergo quamvis Deitatem sanctificat humanitas
est quod nullo extremo realiter mediante unitur humani-
tati: Vnde unitur realiter immediate, nam cum ipsa
mediat filiatio. Atque consequenter aliquid realiter divinum alteri
tati unitur realiter absolute mediate: at ab humani-
tate ad paternitatem mediat realiter filiatio, quae re-
aliter distinguitur a paternitate: unde paternitas non realiter
immediate unitur, sicut unitur Deitas: unitur realiter im-
mediate, si unio esset formaliter ad Deitatem, at non per-
tinet ad Deitatem, et formaliter ad filiationem, et realiter ad ea
quae sunt idem realiter cum filiatione. Et hinc ea pertinet ad
paritas. sec. 6. an sanctificet humanitas per ipsam
Verbi personalitatem.

Sect. 6.

An sanctificet humanitas per ipsam Verbi personalitatem?

Negant P. M. Vasq. dp. 41. cp. 4. P. Thomas Murielle
tr. 1. dp. 2. dub. 9. et tractatu de gratia opusculo 6. sp. 20 dub.
4. Ioannes a S. Thoma dp. 8. ar. 1. docet, personalitatem Verbi
sanctificare naturam humanam, quatenus iungit illam cum
Deo, seu quatenus est ratio iungendi naturam divinam et humanam.
Arauxo. q. 7. ar. dub. 2 nativi peccati adhaeret. intrinsece sancti-
tas, quae rem sanctificat, est substantia nativa. Ita Delgadillo
cap. 7 dub. 2. Et tam illi, qui personalitatibus seu relationibus
Divinis ita sanctitatem attribuunt, nullam concedunt perfectionem aut aestimabili-
tatem peculiarem. 2da huic opposita asserit, humanita-
tem sanctificari formaliter a personalitate Verbi, ut distincta a Deitate.
Ita communis doctorum Thomistarum: Suarez quidem dp. 47 sec. 4. num. 9 6.

Gaspar tamen disp. 7. difficultate 2. §. Ita tamen. Candide Lug. disp. 16. sec. 2. num. 31. P. Vernal disp. 29. sec. 2. num. 27. Arr. disp. 30. sec. 1. num. 2. Aldereti disp. 46. sec. 1. et Ex aliis Prudentii tom. 2. tract. 1. disp. 1. dubio unico sec. 9. et Lorca disp. 36. num. 11. §. dico 4°, aliique videri apud hos; quibus accedere dant quotquot dicunt operam humanam Christi D. formaliter dignificari ad meritum in finitum ab ipsa D. Verbi personalitate. D. Suar. quoque utraque sua adducit. Pro hac conte[...] etiam est Clarissimus noster Lossada disp. 13. sec. 1.

Ratio est eadem, Ac[...] humanitatem sanctificari formaliter a personalitate Verbi, quod dicta unitas formaliter absona. Hoc videtur eiusdem S. Thomae q. 6. ar. 6. asserentis: quod gratia unionis est ipsum esse personale, quod gratis datur communicatur. Sicut ergo per sonalitas formaliter tribuit ad ipsum esse personale, deveniret etiam formaliter ad gratiam unionis: et ergo hanc formaliter sanctificat humanitatem: quod Verbi personalitas deveniret formaliter ad sanctificandam humanitatem. Hoc quomodo... Thom. ... tamen... omnis filiatio Dei est formaliter sanctitas: sed personalitas propria Verbi D. est filiatio Dei: ergo est formaliter sanctitas: ergo formaliter sanctificat humanitatem: tunc formaliter communicat humanitati filiationem Dei, formaliter communicat sanctitatem. Et implicat sanctitatem formaliter communicari humanitati, et non sanctificari humanitatem. Minor syllogismi videtur evidens: quod gratia habitualis, quae in puris hominibus est filiatio adoptiva, ideo filiatio adoptiva est sanctitas. Et ratio a priori: quod ideo dicitur sanctitas illa gratia, quae tribuit ius ad beatitudinem supernaturalem, seu ad gratiam hereditatem. Et quae tribuit haberi dignum amore Dei, et alia non est accepta ad aeternam beatitudinem; tamen ad bonam gratiam sufficit habitudo quae cumque filiatio Dei habet; et a fortiori filiatio Dei naturalis: ergo filiatio Dei naturalis, quae in ipsa personalitate D. Verbi est, cum a fortiori perfectius naturam

ritat.

Confirmat: Personalitas Verbi humanitati uni-
ta, constituit cum humanitate hominem illum filium Dei naturalem,
saltem filium Dei proprium dignum quod a motu Dei complacen-
tiae diceret ipso Pater: hic est filius meus dilectus in quo mihi
bene complacui: ergo personalitas illa Verbi unita huma-
nitati hominem illum constituit sanctum: ergo et humanitatem
sanctam: non enim potest homo esse sanctus quin sit humanitas sanc-
ta. anteced. ex dicendis supponit: quia sicut personalitas illa, et filiatio
divina, de Deitate per identitatem, constituit Deum filium Dei, ita
divina humanitati per unionem constituit hominem filium Dei
ipsi coaeva adoptivum, naturalem aut proprium. Confirmatur 2.o quia perso-
nalitas Verbi est vinculum in quo humanitati Deitas uni-
tur, ratione identitatis realis, quae est inter personalitatem et Deitatem:
ergo est medium in quo fit participatio naturae Dei: ergo medium illud
in quo fit formaliter participatio et consortium naturae Dei est formaliter
sanctitas: ergo personalitas Verbi est formaliter sanc-
titas: atque adeo illam formaliter sanctificat humanitatem.
Et haec confirmatio probat eorum sanctificandam humanita-
tem per alias [illegible] et [illegible] personalitate licet illas haberet
constituerent filium Dei naturalem: nam ut in superiori debimus probabile
adhuc est an personalitas divina humanitati unita constitue-
ret hominem illum naturalem patrem Verbi vel filium etiam
Dei [illegible] Trinitatis.

Resp. 2.o eadem nostra doctrina: quia Deitas et personalita-
tes divinae formaliter faciunt unionem physicam et metaphysicam, et ali-
am moralem, et ratione formali sanctitatis, quae cuilibet [illegible] relatio
unita humanitati, illam sanctificaret. [illegible] in superioribus quia
[illegible] et in primis quia effectus physicam et metaphysicam
dicant, licet in ipsis [illegible] probandum [illegible] tamen [illegible]
[illegible] quia [illegible] formali [illegible]

identitatem realem cum essentia Dei. Itaque non sola essentia Dei petit
realem identitatem cum relationibus, sed relationes etiam petunt
identitatem realem suam cum essentia Dei: nam eatenus Deus pater com-
municat filio per identitatem qualemcumque id, quod producit: unde re-
latio ipsa filiationis ex se petit non esse identitati reali cum essentia Dei
quin aut vendicat sibi non cum rem praecise spectatam, imo infinite per-
fectam illam, cum qua petit esse identificari cum infinitate perfecti-
onum Dei et attributorum. Et hinc oritur ratio etiam sanctitatis
seu perfectionis in relationibus, quae hucusque negatur: nam licet dari-
tur in Deo aliquod attributum sanctitatis distinctum a perfe-
ctionibus relativis, non potest non esse formaliter sanctum id quod petit
habere secum realiter identificatam rationem illam formalem san-
ctitatis Dei: sed quaelibet Dei relatio petit habere verum identifica-
tam realiter rationem formalem sanctitatis Dei: ergo non potest non esse formaliter
sanctum. Maior ista: quae substantia creata, quae peteret habere
secum realiter identificatam rationem formalem sanctitatis ratio-
nis esset vera substantia. imo quia haberet petitionem gra-
tuitam suam gratiam sanctificantem etiam realiter distinctam
non posset non esse radicaliter et quasi connaturaliter formaliter sancta.

Huc spectat 3ia difficultas probatio. quia videlicet non potest non
esse formaliter sanctum id, quod confundit valorem ad meritum, imo
et infinitum valorem in opera humanitatis: sed personali-
tas Verbi confundit infinitum valorem ad merita in ope-
ra humanitatis: ergo est formaliter sanctum. imo etiam formaliter
sanctificans humanitatem: non enim plus requiritur ad sanctifican-
dam humanitatem quam ad valorem confundendum in ope-
ra humanitatis, imo ipsa humanitatis sanctificatio est ratio con-
fundendi valorem in opera humanitatis: nam eatenus ope-
ra humanitatis habent valorem meriti, seu eatenus sunt
meritoria apud Deum, quatenus sunt opera humanitatis
sanctae. Urgeo: quia si alias plus requiratur ad sanctificandam hu-

manitatem quam ad rependendum valorem in operationibus
aliquibus Christus dat: nam humanitati unitur immediate Per-
sonalitas Verbi; et illam in tantum trahit, ac tuo ad connexum hu-
manitati unitur, ut esset inter Personam utramque ph-
sice extrinsece fiet intrinsecum morale. Tertio dicendum, huius
3.ª probatio pendet ex 1.º syllogismo, cuius probatur maior cum
teneat: nam formalis contemnitur et illi qua valor ex parte operan-
tis in linea sanctitatis; quia id quod rependat valorem meri-
ti, immo infinitum valorem, ex quo formaliter sanctum. Mi-
nor, quod Personalitas Verbi Divini rependat illum valorem pa-
tet ex eo, quod infinitus ille valor oritur ab infinita dignitate Per-
sonae Divinae cum qua unum suppositum constituit humani-
tas.

4.º tandem confirmatur, et simul quia ipsa Personalitas
est formaliter sanctitas: quia videlicet Personalitas ipsa dignis-
sima est, et cui competit cultus et adoratio summa, quae latria
dicitur, et gratia est Filius Dei. Humanitas etiam digna est illo
cultu propter Personalitatem unitam realiter: sicut ergo Per-
sonalitas constituit humanitatem dignam illo cultu et ado-
ratione, ita constituit illam sanctam. Utrumque probandum. Et
in primis quod Personalitas ipsa et relatio in Divinis sit per se
adorabilis et speciali cultu dignissima, ex Patribus et Concilijs
constare videtur: nam Epiphanius in ancorato dicit: honorat
[illegible] 24 quod [illegible] est, honorat Filium, ut Filius honorat Spiritum
ut Spiritus quaerit. Et Concilium Nicaenum 2. quod est generale 7.
probat Tharasij confessionem fidei, in cuius initio est: confitem-
ur singularitatem Personarum trium adorandam. Unde Athanasius
in symbolo: haec est fides catholica, ut unum Deum in Tri-
nitate, et Trinitatem in unitate veneremur. Quod si vel ali-
ter relatio et Personalitas non adorari, propter se, sed propter Perso-
nas quae sunt idem realiter, [illegible] ex [illegible] perceptibile [illegible]

nitatem Divinitatis nativi unigeniti filij Dei in eo sed in dignitati
maxima adoratur: siquidem Deipara est maxime colen
da et honoranda, quia est mater Dei, qua longe dignitas hic
alijs [illegible] addit distinctam dignitatem, atque ita cultus
sanctissimae humanae Deiparae: sicut et maternitas ei digni
tatem adoratur hyperdulia, ita etiam perfectam maternitatem Dei et
matris quodammodo, quanto maior est diuinitas inter Verbum et filium
unitum Dei et inter matrem Dei et [illegible] - Et hinc etiam
patet illa paritas quod s. humanitas Christi propter Personalitatem
Verbi ita adorabitur illo [illegible] quo ipsa Personali
tas adoratur, quia realiter et physice est unita: quia videlicet mater
nitas Dei in Deipara tribuit illam dignam speciali cultu et ado
ratione hyperduliae, unione reali ad filium Dei, sed [illegible] tantum
ad illum: quia a forma [illegible] humanitas propter unionem realem
cum illo. Sect. 7. argumenta, quae humanitatis sanctificationem per Per
sonalitatem impugnant.

Sect. 7.a

Argumenta, quae humanitatis sanctificationem per Personalitatem impugnant.

Si Personalitas Verbi diceret [illegible] formaliter sanctita
tem, ignoro, quare non posset [illegible] sanctificare humanitatem.
Hoc contra [illegible] argumenta aliqua [illegible] quae [illegible] probare intendunt
non [illegible] formalem sanctitatis, [illegible] humanitatem
a Personalitate immediate unita sanctificari, etiamsi
haec formaliter dicat sanctitatem. ea tamen argumenta, quae a Perso
nalitate [illegible] ableganda [illegible] defendunt,
[illegible] spectant ad [illegible] de Trinitate Dei, illuc [illegible] remittimus.
Igitur opponitur: quia si Personalitas Verbi immediate unita
sanctificaret humanitatem, [illegible] humanitatem [illegible]
non [illegible] humanitatem, [illegible] sanctificari huma
nitatem [illegible] humanitas [illegible] Personalitas [illegible]

tem, personalitas Verbi deterioratur per humanitatem: hinc humanitas melius se habeat cum personalitate, personalitas se habeat pejus cum humanitate: nam unio intrinsece terminata duarum formalitatum est utrinque et ex eodem titulo: tam perfectiva et sufficiens, ut perfectio personalitatis deriuet sibi humanitatem entitative et formaliter, et sufficiens ut imperfectio humanitatis in personalitatem deriuetur. Sed consequentia patet: et etiam personalitas Verbi relatiua dicat perfectionem, ut relatio non communicat humanitati perfectionem relationis, non enim refert humanitas ad Verbum per Verbi relationem, sicut sanitatem dicat, non communicat sanctitatem.

R. Spanca; licet aliqui in hisce ex tractationibus Romanis reddiderit quandam mutabilitatem in Verbo per hoc quod unionem ad humanitatem deuoluat, dando unitatem humanitati; ut uidimus, hic nulla est dicenda mutatio Verbi, cum sit unionem hypostaticam inuenitur qualiter utrinque ex parte utrumque quoad terminum, saltem in ordine ad locum, non tamen quoad effectus formales et quoad immutabilitatem, propter diuersam capacitatem extremorum. hoc tamen quod de terminis ex parte utriusque in ordine ad locum dicitur quantum sit intelligendum constat ex dictis à nobis supra. ideo quod de aliis effectibus formalibus dicit, uerum absolute est, propter diuersitatem extremorum. Itaque ad argumentum concessa maiori, nanda ex minori; cuius probatio neganda etiam est. nam licet humanitas melius se habeat cum personalitate Verbi, at personalitas Verbi nequaquam melius, neque pejus se habet cum humanitate. Sed ex ipsis terminis se habet aliter ac antea se habebat, utique. Illa dictum ad eo limitatum. dealiis extremis, quorum neutrum ex suo ipso termino est unum, in iis a nobis ligatis melius se habeat cum illo, quam in illo, ipse enim non se habeat pejus: nam materia sicut, et melius se habet cum forma, forma tamen formalis est effectus et ideo se habet pejus cum materia

naã fm ẽ. Ad 2um dicendum iam data. Et ratio dispari-
tatis e, quia sanctitas, ut diximus, e perfectio quae sumitur et comuni-
catur subiecto capaci, illud sanctificat; at ius relationis non refert per se
hoc quod sumit, vel communicet: nam refertur ad filium ut filius,
non est perfectio in relatione filiationis: unde humanitas licet in
se habeat relationem filiationis divinae non filia dei; quia ratio ne perfectionis
nec ipsi supposito.

2o opponitur: quia personalitas Verbi Dei habet intrinsecam
tam dignitatem et perfectionem sanctitatis, ergo includit ipsam
tam Divinitatem: quia personalitas Verbi, ut est identificata Divinita-
ti, habet perfectionem aut sanctitatem, quam humanitati commu-
nicet. Resp. explicando ipsam Dei Verbi personalitatem, ut virtu-
aliter distinctam a natura, esse infinite perfectam et venerabilem
supremo cultu latriae, quia et excellentiam, quam inhaeret: honorau
[illegible] quem non potest ratione sui, nisi ratione sui habet ratione com-
[illegible]. Ita quod licet infinita perfectio et excellentia personalitatis
summa et ordine, quem habet ad Divinitatem, et in hoc sensu
dici aliquo modo possit accipere suam perfectionem a Divinita-
te, est tamen cum hic ordo non virtualis, sed realis, e[st] non ordo iden-
titatis, qui realiter non est ordo, sed ipsa met entitas, et quidditas
personalitatis, quae ratione sui exigit summam et perfectissimam
identitatem realem cum Deitate, hinc est totam hanc perfectionem
et excellentiam cum dicta ratione conceptu ipsius personalita-
tis, atque adeo ipsam ut condistinctam a natura Dei habere in se formaliter
perfectionem et excellentiam sanctitatis, ratione cuius possit humani-
tatem sanctificare, non sine ratione 2a quod includit realiter Deitatem,
sed ut virtualiter distincta et 2a illum conceptum, 2a quem in sua ap-
[illegible] ratione personalitatis Dei constituitur.

Opponitur 3o: si personalitas Dei esset formaliter sanc-
titas, participatio creata personalitatis Dei esset etiam formali-
ter sanctitas; sed participatio creata personalitatis Dei non est for-
maliter sanctitas, quia nec ipsa personalitas Dei: minor est evidens: quia per

sonalitas creata non est formalis sanctitas. At tamen non est participatio creata personalitatis Dei maior vero quam participatio creata sanctitatis Dei est formalis sanctitas, ergo si personalitas Dei esset formalis sanctitas, participatio creata personalitatis Dei esset formalis participatio creata Dei sanctitatis, ergo et esset formalis sanctitas. Confirmatur: quia charitas creata est formalis sanctitas praecise quia est participatio Dei amoris quo se Deus amat: quia tamen hic est formalis sanctitas, charitas etiam creata erit in nobis formalis sanctitas. Ad argumentum respondeo distinguendo maiorem: si participatio creata sit 2ᵃ conceptum communem et proprium personalitatis, non; si sit 2ᵘᵐ conceptum peculiarem personalitatis Dei involventis secum participationem Dei naturae, concedo; et non supponitur participari personalitatem Dei 2ᵘᵐ conceptum peculiarem personalitatis Dei involventis secum participationem seu tertiam Dei naturae. Itaque non satis est participari attributum aliquod Dei seu perfectionem quae sit formalis sanctitas, ut participatio illius sit sanctitas formalis: nam videndum primo est, quare non attributum illud aut perfectio sit sanctitas formalis, et quare etiam non participetur a creatura, sicut participatio creata illius [illegible] sub ea ratione, qua erit haec formaliter sanctitas. Ad confirmationem omitto [illegible] charitatis aut etiam actus esse formalem sanctitatem, de quo in materia de gratia, si dicta erit, quia charitas non ideo erit participatio Dei amoris in praecise sub ea ratione quare est [illegible] sub ratione illa peculiari sub qua erit est sanctitas, quia videlicet expugnabit peccatum et adhaerebit creaturam ad Deum honestum, quae quidem est ratio sanctitatis.

Opponitur 4º: si personalitas Dei est sanctitas maximeque est incompossibilis cum peccato in eodem supposito et est infinite [illegible] gratitudinali: ergo haec ratio sufficit ut sit formalis sanctitas, quia non est formalis sanctitas. [illegible] et [illegible] quia [illegible] Dei non sunt formalis sanctitas, et

ramen sunt q in compossibile cum peccato, et in finitis pu
dicari diuina grauitati: an hoc sub assumptum quoad
[illegible] q. sine actg liberi Dei essent formalr sanctitatem, nam ethoy
uirtutum actg essent formalr sancti ita nra; q. e apertissime,
nam licet id uerum sit de actu charitatis, aut [illegible] de
operis uirtutum nrarum actibus id falsum e. Deo dessamus
in qua formalr eminenter continet formalem sanctitatem. et no
tum. Adhuc probat q. exactibus liberis Dei desumitur du
plicita [illegible] Alderi. disp. 46. sec. 8. num. 2. et 3. in qua
mis [illegible] omissis q. actg liberi Dei non sint formalr sanctitatem Dei
[illegible] ad conceptum sanctitatis [illegible] q. [illegible] radix operationi
dubium, ita ut ipse aliquo modo contineat omni honestatis
q. soli actibus liberis [illegible]: nam ad huc [illegible]
[illegible] Deo potest quorum ich nullo modo sint radix. secundo ne
so [illegible] actg liberi Dei [illegible] perfectissima deer sanctitas [illegible] adhuc
dici [illegible] actg nec sanctitatem, [illegible]
nec sanctitatem [illegible] (nisi forte id de actu charitatis
[illegible] dicamus). actio actg liberi Dei
importantia [illegible] Diuina, ut qua adeo
illi realem participat perfectissimam sanctitatem.

Opponit 4.º [illegible] diuina [illegible] uerbo; [illegible]
[illegible] non esset formalr sancta [illegible] personalitatem: neque [illegible]
esset Deo neque accepta ad [illegible] beatitudinem: [illegible]
[illegible] sancta. [illegible] formaliter
[illegible] personalitatem [illegible]
sanctitatem [illegible]
personalitas [illegible] formalis sanctitas [illegible] quo ad
[illegible] formalr sanctitatem [illegible]
ad [illegible] ut relatio [illegible] personali
[illegible] Deo dessamus [illegible]
[illegible] Adhuc probat [illegible]

nimirum effectum formalem, cuius est capax subiectum; pro autem in ordine ad effectum formalem, cuius sic capax. non autem ab alio nisi a Deo esset capax, uenerationis et cultus, qui est effectus 2us sanctitatis, nisi esset capax amoris amicitiae et aspirationis, quorum est effectus capax natura humana, ratione qua potest Deum uidere, et illum redamare. Ad 3um nam dum est an in quo ad eorum qua affectant imprimis, quae Deus est formaliter sanctus, et sanctitas ipsa, quae tale in posterum tale in identificat. Deum ipsa Dei natura et infinita sanctitas, uel quia formaliter repugnat peccato et puritas infinite libera ab omni scelere, et continuam repugnantiam cum illo. Ad 3um etiam relationem ... est personalitas ... talis habent ... infinitae sanctitatis: alia n. e ... actum ... Alia est ... cum identitate realia diuina, et infinita repugnantia cum peccato ... an sanctitas in Deo sit pratum transcendens, l. attributum aliquod speciale.

Sect. 8.

An sanctitas in Deo sit pratù trascendens, l, atributum aliquod speciale.

Respondeo 6. Personalitas Verbi, ut distincta a natura, non sanctificat formaliter ipsum Verbum, quia ... natura ... non sanctificat formaliter humanitatem. ... legitima: quia id, quod sanctificat formaliter Verbum, in quo est identitatem et ... non potest sanctificare humanitatem, in qua est tantum per unionem: nam neque ... sanctitas ... sanctitas ... alterius ... personalitas Verbi non est formalis sanctitas. ... personalitas Verbi est quid relatiuum, at formalis sanctitas est quid absolutum in Deo. ... idem: quia ab illo sanctificatur formaliter Verbum, a quo habet ... radicem ... honestatis ... etiam beatitudinis: quia ... personalitate formaliter ... natura

D. sanctificat formaliter Verbum: sic et natura humana a personalitate, sanctaque D. Sp[iritu]s formaliter: quia attributum sanctitatis est omnibus commune: nec enim est peculiare alicui personam, nec est ulla in illo sanctitas relativa: si enim ulla esset sanctitas relativa in Deo, essent in Deo tres sancti; tres enim relationes essent formaliter sanctitates; et sicut tres sunt tres personae, constituerent tres sanctos. Quare si essent tres sanctitates, essent etiam tres immensitates, et tres aeternitates; unde essent tres etiam immensi et aeterni, contra quam [illegible] Athana. Et deberet [illegible] Symboli. Hinc arguit [illegible] S. Ath. [illegible] sanctitatem dei attributalem, cum etiam occasione moralis [illegible] dicemus.

P. [illegible] Complutenses intelligunt p. 1. d. 4. dub. 1. ait, [illegible] in Deo [illegible] attributum sanctitatis [illegible] [illegible] nequiua [illegible] momenti: 2 [illegible] talis [illegible] aliqua: [illegible] ex [illegible] supponunt [illegible]: [illegible] magni [illegible] autho[illegible] cap. 12. de D[illegible] [illegible] in hac [illegible] est magni ponderis [illegible] nobis agit de nomine sancti, sicut diceret, [illegible] intel[illegible] diceret in Deo et [illegible] ... Verum [illegible] P. Aldrete d. 46. sec. 1. [illegible] P. Suarez in [illegible] Ant. [illegible] sunt qui [illegible] attributum sanctitatis in Deo denegent, [illegible] sanctitatem, [illegible] attributa, et [illegible] dicunt esse formaliter sanctitatem, et sanctificare [illegible] P. Hurt. hic. d. 47. sec. 7. §. 46. et sec. 4. §. 105. P. Reinaldi p. 29. sec. 2. num. 34. docet sanctitatem physicam in Deo transcendere cuncta Dei attributa, nec [illegible] relat. [illegible] d. 20. sec. 3. §. 2. docet immensitatem, et [illegible] attributa Dei [illegible]

transcendentes, ergo est ex genere attributa intellectuum [illegible] et [illegible]: pro quo dicendi modo refert P. Elle
rize disp. 8. cap. 2. num. 7. et P. Suar. lib. 11. de Trin.
cap. 9. num. 18.

§. Quo ad speciale attributum sanctitatis spectat, P.
Suar. lib. 1. de essentia Dei cap. 9. docuit, sanctitatem
in Deo non esse speciale attributum, sed variarum complexionem, nimirum
universaliter, quam specialem alii virtutem in Deo ostendant,
ut [illegible] misericordiam etc. P. Vasq. eius [illegible]
et [illegible] multum differt. P. Alarc. 1. p. disp. 23. cap. 4. num.
12. docet clarissime, non esse in Deo aliquod attributum sancti
tatis, [illegible] sit [illegible] et sancta, [illegible] De [illegible]
reali [illegible] bonitatem sanctitatis [illegible] bonitatem naturalem
[illegible] et moralem in [illegible] operibus omnibus [illegible]
[illegible]. P. Alder. disp. 46. sect. 8. [illegible] ad [illegible] attri
butum speciale sanctitatis, [illegible] hoc adhuc in amore ipso
Dei erga se, in ipsa etiam intellect. Divina, et [illegible]
[illegible] et alia moralium virtutum Dei [illegible]. P. [illegible] ad
[illegible] sanctitatem relativam, et personalem, immo [illegible]
D. relat. [illegible] sanctitatis et bonitatis. His accedunt
illi qui docent [illegible] relat. sanctificari D. [illegible],
atque adeo esse [illegible] sanctitates [illegible] Deitatis, sicut sunt
personalitates. [illegible] disp. 36. et Bart. [illegible]
[illegible] relect. 4. qui etiam idem de attribu
tis in Deo diceret [illegible] candem [illegible].
[illegible] ex [illegible] nihil probat: nam [illegible]
et sanctitatem Dei, illam tamen [illegible]
[illegible] multis [illegible] perfectionibus [illegible] possunt. [illegible]
[illegible] libera perfecta [illegible]
in [illegible] puritas.

Itaque [illegible] ut alia a [illegible] [illegible]
[illegible] an [illegible] sanctitatis [illegible]

perfectiones absolutas, et relativas Dei, nihilque personalitatis inclu
dat; aliudque est, an casu quo sanctitas transcendat ad
huc dicenda sit sanctitas speciale attributum Dei. In hoc
2° aliquid esse potest quod videmus, quod [illegible] 1° quod aliqua
singularitatem indicans, id admittere tantum in praesenti videtur, sanc
titatem Dei esse perfectionem transcendentem, et multas
alias Dei perfectiones, amor transcendat [illegible] gloria [illegible]
pertinet ad nostram de attributis; ubi de illis in particulari
agitur. 2° id admittere etiam [illegible] esse in Deo sanc
titatem personalem et relativam, itaut quaelibet Dei relatio, et
personalitas sit specialis sanctitas, ex quo [illegible] inde tres sanctitates
relativae et personales, nec tamen ex hinc sequitur esse tres sanctos. ali
ud n. est esse tres sanctitates in Deo, et aliud, esse tres sanctos: bene
n. [illegible] esse sanctitates, [illegible] sanctum esse tribus illis
sanctitatibus, sicut si in uno subiecto essent tres albedines, unus
tamen esset albus illis tribus albedinibus. Similiter [illegible]
causa quo admittere [illegible] tres immensitates, et [illegible] aeternitates
relativas. nam esset unus immensus, [illegible] unus Deus
tribus illis immensitatibus, et aeternitatibus. et ratio est: quia [illegible]
[illegible] multiplicant in Deo concreta, nisi [illegible] personales quae sunt
[illegible] personales et relativae; at vero quae [illegible] personales sunt tran
scendentes, [illegible] relationibus [illegible] non multiplicant
in Deo concreta. [illegible] in materia de attributis.

Ex his [illegible] constat quod dum [illegible] quidam fac
tum [illegible] ad 1m probat [illegible] dari in Deo [illegible] sancti
tatem absolutam, [illegible]
etiam sanctitatem relativam, imo [illegible] relati
vas. Ad [illegible] etiam dicendum est non sequi, dari tres sanctos in [illegible]
nam personalitates [illegible] solum multiplicant illa concreta
quorum [illegible] in ipsis relationibus, et transcen
dunt alia praedicata [illegible] tres personas, non [illegible] sanc
tos, sed unum Deum tantum sanctum; ideo non [illegible] sanctus [illegible]

iam sanctus, s. Dpst per alienam talem antea tam. sanctus
Dst per pst filiat. sanctam pst Asanctus etiam D. per pst spirat sanctitatem; nihil herarchi, ut diximus. Sanctis probationibus tamen
pr[illegible] aliud difficultatis. an s. a pst personalitate [illegible]
ipsa humanitas sanctificetur, et etiam ipsam beatum d.
[illegible] inquirunt, sanctificat [illegible]
radix totius honestatis, et beatitudinis [illegible]
pst personalitas est humanitati radix totius honestatis,
et beatitudinis [illegible] quin talis sit [illegible] Verbi: [illegible]
[illegible] sanctitas humanitatis, quin sit beatitudo
[illegible]. Hanc solut. [illegible] sunt [illegible] 76. num. 17. et
Candi. de lug. [illegible] 16. num. 37. et [illegible] sec. 9. num.
101. Vnde [illegible] reduntant [illegible] reddunt
[illegible] allatam disparitatem. Probabilis quidem solutio.

Sed [illegible] probabilis, et [illegible] solutio
[illegible] et sequunt P. Alder. hic sec. 7 num. 14
et P. Verr. sec. 2 num. 39. [illegible]
[illegible] sanctitatem, [illegible] humanitatis, et etiam
[illegible] Verbi D. [illegible] P. Alder. [illegible]
[illegible] sanctitatis [illegible] radicem beatitudinis [illegible]
radicem totius operationis honest., et laudabilis in genere
moris [illegible] incompossibilem cum peccato. [illegible]
[illegible] radicem totius operationis honest., et lau-
dabilis in genere moris, [illegible] etiam [illegible] radix
beatitudinis [illegible], [illegible] ad sanctitatem suffice-
re, quod sit radix beatitudinis [illegible], et totius honest. opera-
tionis, [illegible] quod sit radix. [illegible] quia in-
[illegible] sanctificari [illegible] actum, et [illegible] charitatis
[illegible] quibus habitum charitatis gratia
[illegible] dicunt sanctitatem, et [illegible]
[illegible] quin Deo [illegible] et amorem
[illegible] sanctitatem [illegible]: [illegible] sanctitas, [illegible]

neque utrumque erit radix, cum ipsa sit quae ipsa debet a gratia;
sit radix, cui ex proportione debeat idipsum gratiam
debet. In hanc respondendi rationem inclinat P. Vasquez
quem ego libenter sequor. Nihil facit aliud de istis
S. Thom. dixerunt, scilicet naturaliter ei Dei substantiam
humanae Dei, a divina persona debetur substantiam [illegible]
[illegible] ad illam substantiam
[illegible] intelligi aequaliter personalitatem [illegible]
personalitati ac deinde etiam; sic dicit [illegible]
[illegible] Deitati, et aliis. q. 6. sec. 2. num. 12.
ind. Mort. debuit videri. D. q. 8. quare sancti
ficetur sanctitate creata humanitas Xpti. D. q. 8. sec. 1.
unionem hypostaticam esse formalem sanctitatem humani
tatis.

Q. 8.ª

Quare sanctificetur sanctitate creata huma nitas Xpti Domini?

Sec. 1.

Unionem hypostaticam esse formalem sanctitatem humanitatis.

Dupliciter potest intelligi humanitatis sancti
ficari formaliter per unionem hypostaticam. Primo unionem esse
viam ad sanctitatem seu medium, quo sanctitas increata
communicatur. Alio modo unionem esse sanctitatem ut quo,
qua humanitas sanctificari dicitur medio unione seu receptione
sanctificantis: nam cum unio sit medium, quo gratia sancti
ficans communicatur [illegible] effectum formalem [illegible]
quidem unio via ad sanctitatem, et sanctificatur
[illegible] ut quo. Alio modo potest adhuc intelligi unionem hy
postaticam esse sanctitatem, ut quod; videlicet [illegible]
seu via ad sanctitatem increatam, seu medium, quo [illegible]

152

ata sanctitas communicat, dicat humanitatem sanctificare, et ut quo; aut gratia etiam ex parte, et ratione humanitatem sanctificare. Hac distinctione praemissa, cum videtur aliquos unionem hypostaticam esse sanctitatem ut quo, seu viam ad sanctitatem. Sit evidens textus: nam sanctitas Verbi est sanctitas humanitatis ut quod, non ut medium seu via, quod illud Verbum humanitati communicat; est via seu medium quo humanitas a Christo Verbo sanctificat. Et hanc videtur tenere dicentes, qui id ipsum humanitatem sanctificari aliquo Verbo. Et in eam ... qui contrarium sentiunt, hanc etiam debent tenere. Illis ... ex D. Thom. 3. p. disp. 18. sec. 1. § ... et aliquis Card. Lug. disp. 16. num. 27. ... est sanctitas ut quo, non absolute est sanctitas, sicut est albedinem ut quo, seu viam ad albedinem, non est absoluta albedo, ... in alio sensu intelligenda dicere.

Difficultas praecipua in alio sensu: an scilicet unio sit ipsa sanctificans, ut principium quo, seu via ad sanctitatem in creatis participandam. Negat Suarez disp. 41. cap. 4. Lorca disp. 36. num. 10. Ragusa disp. 67. § 2. Becanus q. 7. art. 1. Vasquez cap. 5. q. 1. Torres de Cuba opusculo 6. disp. 1. dub. 2. Card. Lug. ubi relatus. et hanc etiam sententiam ... Gra. tract. 7. disp. 1. idem sentit Gaspar Hurtado disp. 7. difficult. 2. num. 9. et Arriaga ... disp. 47. sec. 3. ubi docet, si nulla gratia ... sanctificare concipere. Hurtado disp. 21. num. 140. ... Gabriel ... in 3. dist. 1. q. 2. affirmat in suis putasse Gabrielem esse dementem ... unionem hypostaticam esse formalem sanctitatem humanitati. videntur contra ... in hoc ... horum. idem ... num. 109. ... Gran. tom. 2. ... disp. 6. ... sanctificare, unionem ... sanctificare ... lib. 11. ... cap. 6. unionem ...

uirtute excellendi peccatis. Qui autem putet continentia repugnant
roctrinae et [illegible] ratione alicuius Divini formaliter signi
ficanter. Nam cum dicit Rationem aliquid spectare
ba debere ad unionem hypostaticam, quod neque unio
ni gratiae habitualis percipit, ac in sui productione unio
nis hypostaticae dicit [illegible].

Sic respondet a [illegible] Rationi
[illegible] quidem [illegible] ita [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] 1a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dixerat unionem hypostaticam [illegible]
[illegible] seu medium quo addiceretur [illegible]
[illegible] ut gratiam filialem, et unionem
hypostaticam [illegible] gratiam filialem [illegible]
[illegible] [illegible] dicimus [illegible]
[illegible] [illegible] humani
tatem, [illegible] [illegible]
inferiorum. [illegible] autem [illegible] [illegible] mente [illegible]
[illegible] [illegible] illud [illegible] uniri [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magnam excellentiam [illegible] q.
sec. 2 [illegible] ad 2. [illegible] et [illegible] [illegible] q. ex
ipsam [illegible] [illegible] hypostaticam [illegible]
hanc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 29 [illegible]
d. [illegible] 39 sec. 1. [illegible] [illegible]
[illegible] dub. 1. [illegible] humanitatem
[illegible] [illegible] [illegible] modus [illegible]
[illegible] - Ex [illegible] [illegible]
tum [illegible] [illegible] aliquid [illegible]
num. Hanc tamen de unione ipsa in partem affirman
tem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
capite primo sectione secunda § dico quinto.

Hanc etiam et nos partem affirmativam

sequitur, quam primo probamus, quia non potest non
esse aliquid ratione sui sanctificans humanitatem,
id, quod ratione sui habet ut ipsi debeat gratia ipsa
habitualis, et omnes alij habitus in intentum sum-
ma eorum intensione: Unio hypostatica talis est ex
sui et ut distincta a quolibet alio dono increato: ex
go Unio hypostatica est aliquid ratione sui sanctifi-
cans humanitatem. Maior mihi videtur manifesta.
Quia id, cui ratione sui debentur omnia debentur, aliquid
formaliter habet ratione sui, cui illa debeantur: sed
quidquid illud sit, cui ea formaliter debentur, non potest
non esse de linea sanctitatis; si enim de linea sancti-
tatis non esset, quomodo illi formaliter debentur ea,
quae sunt de linea sanctitatis? ergo etc. Secundo
probatur eadem maior: distinctum gratiam omnem
habitualem illud donum, cui ex se sui debetur
summa gratia habitualis: id autem, quod emi-
nenter distinctum gratiam habitualem, est forma
sanctificans, non quidem sanctificans forma-
liter illo modo, quo gratia nostra sanctificat, sed
formaliter sanctificans alio modo eminentiori
sanctitatis. Et confirmatur urgentius contra
aliquos, qui asserunt unionem hypos-
taticam esse causam physicam, et principium
tem gratiae habitualis, gratiam sustinentem
illius physicam et naturalem proprietatem.
ipsa enim ratione non ~~natura~~ est forma sanc-
tificans illa entitas, quae natura sua habet pro-
ducere in subiecto formam habitualiter san-
ctificantem? mihi dicet.

Et Ad primum resp. ideo gratia habitualis est sanctificans quia est commensuratio quaedam seu unio participationis naturae Divinae cum ista supportatione per quandam conformationem, et perfectioni communicatio seu participatio spiritualis naturae Divinae per quandam eminentiorem et perfectiorem formam sanctificantem, communicatum minorem hanc communicatio seu participatio naturae Divinae quae est in gratia habituali, est participatio per assimilationem. Unde participatio per unionem hypostaticam est maior et realior entitative, quia participatio Deitatis quae est maior perfectionis et eminentioris communicatio seu participatio naturae Divinae. Et confirmatur: sanctitas est formaliter quaedam maior coniunctio cum Deo. Unio hypostatica est maior coniunctio cum Deo quam gratia habitualis: ergo est maior perfectio quaedam sanctificans. Dicendum quod habitualis est forma sanctificans, quia est participatio et coniunctio cum Deo per assimilationem seu imitationem naturae eius; et haec est quo modo alio est participatio seu unio, intimo factum, quam quo modo est unio cum Deitate. Videlicet unio hypostatica est participatio seu coniunctio cum Deo in ipsa Deitate, non per assimilationem naturae; et ideo debetur haec ratio gratiae habitualis ad maiorem sanctitatem, quae est formaliter in gratia habituali, quae est participatio Deitatis per assimilationem seu imitationem naturae eius perfectissimam sanctitatem.

Sed urgetur contra hanc solutionem sic: perfectio et sanctitas secundum doctrinam est quia gratia habitualis est participatio Deitatis per assimilationem, ut dictum est, quia ipsa gratia habitualis est radix et principium naturale totius honestatis. Sed unio hypostatica ex perfectione quadam et eminentiori modo est in Christo. Maior radix seu principium naturale totius honestatis quam perfectio quaedam et eminentiori modo sanctitatis et participatio Deitatis per assimilationem et imitationem. Confirmatur 1°.

Perfecta, quae recipiunt maiorem perfectionem coniunctione cum Deo, quae
sunt in maiori perfectione participata Deitatis: ergo ex parti-
cipatione illius non est perfectiva et actualis per unionem,
per similitudinem etiam seu assimilationem intrinsecam perma-
nentem aut radicalem. Confirmatur 2°: Quia melior et maior
possessio boni quantum partibus, est melior et maior perfectio:
sed unio hypostatica melior est et maior possessio boni
quam gratia habitualis: ergo erit in se melior et maior
perfectio: ergo tanta erit, ut faciat rem nimis meliorem,
et perfectiorem humanitatem quam ipsa gratia quae me-
lior et perfectior non illam sanctificabit. Confirmatur 3°: Quia non
solum est adorabilis adoratione latriae humanitas ut unita
cum Verbo per mutuam unionem cum illo in quo est aequum
simul una adoratione adorari: ergo est etiam adorabilis ado-
ratione quadam respectiva, ut condignus humanitati a
Verbo est per ipsam unionem hypostaticam: ergo in se habet
unio hypostatica quae reddit humanitatem dignam
illa speciali adoratione: reddit illam etiam formaliter sanc-
tam. Sec. 2 Solutio eorum quae opponi possunt.

Sec. 2.

Solutio eorum, quae opponi possunt.

Opponitur 1°: quia unio non potest praestare eundem
effectum formalem quem praestat gratia unita: sancti-
tas increata unita humanitati praestat effectum for-
malem sanctificandi humanitatem: ergo unio
sanctitatis increatae non potest praestare hunc effectum:
ergo non potest unio hypostatica formaliter et intrinsece humani-
tatem sanctificare. Confirmatur: tum ex ratione ipsius unionis
quae est ipsa habitualis realis: nam licet gratia habitualis
formaliter sanctificet subiectum: attamen ipsa unio
non sanctificat formaliter et intrinsece: quia licet sanctitas

increata formaliter sanctificet humanitatem, adhuc
tamen ipsa unio ad increatam sanctitatem non tam
specialiter formaliter est aut quod animi, quia sicut unio ad
albedinem non est albedo, ita nec de albedine formaliter est aut quod,
quod admittit unio ad gratiam habitualem nec gratia habituali
nec sanctificatur quod. Probatur 2° et assignat rationem a priori:
quia unio per se quaevis unio est, nihil aliud habet, quam uni
re seu nectere formam et subiectum, unum extremum
alteri: ergo quod aliud dicit, est praeter suum conceptum, et ultra conceptum
communem unionis: quia unio ad sanctitatem per se habet uniri
sanctitatem, non sanctificari: ergo unio ad sanctita
tem, sive creatam, sive increatam, non est sanctitas: ergo
nec unio hypostatica est sanctitas. 3° arguit: quia unio
per se [illegible], quia non est unum extremum sed ipsa unio alte
ri: ergo per se habet explere hunc defectum. Unde hic syl
logismus efficitur: unio per se est qualiscumque unio ad sanctita
tem, non est sanctitas: sed unio hypostatica per se habet uni
amad sanctitatem: ergo nulla ratione est sanctitas. Huic ar
gumento maxime fidit [illegible] nobis [illegible].

Dupliciter [illegible] haec argumenta [illegible] asserendo
unionem formae cuiuslibet praestare eundem effectum
formalem non specificum, sed genericum, atque adeo unio
nem gratiae habitualis seu sanctitatis creatae praestare effe
ctum formalem sanctificandi non specificandi quantitate
hanc a gratia habituali, et alia ratione alterius speciei, quia [illegible]
licet unio est complementum sua ad effectum formalem. quia
etiam ratione, inquit, ostendit unionem albedinis et [illegible]
gredinis, atque ipsarum complementa sint etiam convenire
cum suis formis in reddendo effectu formali. Sed haec doctrina me
non potuit intelligi: nam hi indecenter, id certe, dare al
bedinem modalem et absolutam in de [illegible] albi dari ss.

in quolibet effectu formali duplicem formam quasi partiali-
tas, alteram absolutam, et alteram modalem. quod licet
ut cumque possit in formis accidentalibus, et earum effectibus sub-
tinere, in formis tamen substantialibus, et effectibus illarum
dici non potest, nisi dedamus in hoc duas animas rationales, ali-
am modalem, et aliam absolutam, et sic in aliis
compositis: quod est plane absurdum. Quare ego non cogno-
sco quis sit ille effectus dealbandi, aut denigrandi, qui
ab unione albedinis, et nigredinis venit, nisi sit ipsum esse
subiecti uniti albedini, aut nigredini: hoc autem ipsum esse
est esse viam ad albedinem, seu nigredinem: sic sentiunt eti-
am dixerint de unione ad gratiam habitualem: quare
autem non id etiam de unione hypostatica, seu de unio-
ne ad sanctitatem increatam dixerit, est in sequentibus in-
vestigandum.

Non placet solutio haec Patris Aldrete, in qua necnon
quiescit Pater ipse Vernal, qui et aliam solutionem addit, albe-
dinis s. unionem non dealbare, quia non est ipsa albedinis unio sub-
iectum unitum: at vero unionem sanctitatis etiam creatae san-
ctificare, quia unio ista redditur animam in natis pulchram,
et ad peccato pugnandum venerabilem quod est. Sed certe quod
unio sanctitatis creatae hoc habeat ratione sui, difficile probabitur,
vix quod de unione sanctitatis increatae defendi potest; et est
adhuc inquirenda disparitatis ratio. Haec autem ipsa est qui-
dem et clarissime redditur a Patre Aldrete disputatione 39 sectione 3 num.
3. et 4. quod videlicet unio hypostatica per se est qualiscunque unio
hypostatica est participatio Dei: nec enim quaelibet sanctitas per se est qua-
liscunque unio hypostatica, non quidem: quod licet cum sit unio ad
sanctitatem, non quod sit unio ad sanctitatem increatam, seu quod est
unio ad ipsam Deitatem, seu naturam Dei participandam;
quod tamen unio sanctitatis creatae per se habet esse unionem, seu

un

uiam ad sanctitatem. non ut formalem participat. Unitati, ideo unio haec non formalis sanctitas. est quidem unio sanctitatis, quatenus non participatio ipsius naturae divinae sed participatio participationis cuiusdam. nam sanctitas formaliter est gratia spiritualis, quae quaedam divinae naturae participatio. Ad argumentum, quod unionem hypostaticam non praestare ut formaliter eundem effectum formalem specificum sanctificandi humanitatem, quem praestat ipsa divina sanctitas. sed alium inferioris ordinis, maioris tamen et excellentioris, quam praestet gratia spiritualis.

Pro quo intelligendo aduertimus gratiam spiritualem esse sanctitatem, quae est quaedam divinae naturae participatio. Et hinc inferebamus quod praecedenti articulo formaliter ipsam divinam naturam esse sanctitatem, quia videlicet non potest esse sanctitas ratio ipsa participandi naturam divinam, quin etiam ipsa divina natura participata sit sanctitas. Hinc autem inferebamus etiam unionem hypostaticam esse sanctitatem, quasi mediam inter ipsam gratiam spiritualem et divinam sanctitatem, quia videlicet est sanctitas maior quam gratia spiritualis, immo unio quae divinae naturae aut personalitati. Ratio est: quia cum sit sanctitas per se participatio naturae divinae, non potest esse tanta illius sanctitas, quanta est ipsa naturae divinae participatio, quia tamen est melior et maior participatio quam gratia spiritualis, est maior et melior sanctitas quam gratia spiritualis. Unde ad argumentum dicimus esse non praestari ab unione hypostatica illum eundem effectum formalem specificum, quem praestat increata sanctitas, sed alium inferioris ordinis. Ad effectum vero illum formalem, quem praestat increata sanctitas, ipsa esse uiam et medium quo, atque ideo ad eius effectum formalem specificum unio hypostatica praestare dictam ut quod. Ad primum et rationem a priori allatam constat ex dictis quod 3. disparitatem esse inter unionem gratiae spiritualis et unionem hypostaticam. Immo constat etiam quare

unio de se praecise naturae, non reddit illum factum talem potestate quem ipsa praestat. Et hinc ad dicendum argumentum in contrarium specialiter fundatum concedendam esse maiorem, et negandam minorem pro doctrina tradita.

2º Opponitur: si unio hypostatica est forma sanctificans, tribueret Christo ut sit filium Dei; sed Christus non redditur filium Dei; ergo Christus non est forma sanctificans. Minor probatur: quia neque redditur filium Dei adoptivum, neque redditur filium Dei naturalem; non quidem filium Dei adoptivum, quia Christus ut Deus etiam est filius Dei adoptivus; nec etiam filium naturalem, quia Christus est filius Dei naturalis ratione filiationis increatae et aeternae, non ratione unionis creatae, nisi ratione istius dicat respectum ad filiationem naturalem. Respondetur: Christum ratione unionis hypostaticae redditur filium naturalem Dei, non praecise adoptivum, sed filium sanctum, filius autem iste ab illo datur medius inter filium Dei naturalem et adoptivum. Anhoc verum sit quaestionis sequentis erit videndum. Nunc autem dico placet mihi. Respondetur Christum non reddit unionem hypostaticam necessariam filiationis Dei neque naturalis neque adoptivae, quod pertinet ad filiationem Dei naturalem. Neque enim ... maximae quod unio est forma filiationis alicuius; sicut gratia est forma constituens sanctum, non est forma constituens filium. Satis est quod sit forma constituens hypostasim Dei, seu quod ... ad beatitudinem naturalem quae est Dei hereditas. Dicitur hereditas patris filii, valet non bene: est filius, et heres. Nunc ... Dei ratione eius sanctitatis erit constituens heredem non filium; nam Christus in carne rexit, ... dicimus fore filium Dei etiam in humanitatem. Respondetur ... ad beatitudinem tamquam ad bona seu hereditates non quia ipse filius Dei, nec tamen est filius, etiam ratione sanctitatis creatae. Unde ... negando ei in maiori ...

Opponitur 3º ex ... quod si unio hypostatica ...

sanctitas non posset hypostatice assumi in natura increata: 2º
hyp... hypostatice assumi: ergo illa non est sanctitas. Minor
supponitur, de cuius veritate nos in praesenti disputamus. Maior
probatur: quia natura increata non potest unione hypostatica sanc-
tificari: et 2º probatur: quia forma quae est sanctitas non potest red-
dere subiectum aliquod sanctum; sed unio hypostatica Verbi cum
natura increata nullum subiectum potest reddere sanctum; ergo non est sanc-
titas. Minor ostenditur: quia unio illa non potest reddere sanctam natu-
ram increatam, quae est incapax sanctitatis: neque Verbum, neque naturam in-
creatam, quia unio illa non potest esse unio naturae increatae cum sit im-
mediate affixa naturae increatae. Respondeo in primis hoc argumentum
variis praeter unionem esse sanctitatem ut quo sanctifi-
cientem ad sanctitatem increatam etiam in natura cre-
ata, quod est ipsum Verbum; siquidem naturam increatam
neque sanctificat ut quo sanctificatur. 2º dicitur unionem Verbi
... non omnem unionem Verbi hypostaticam esse sanctita-
tem quoad omnem sanctitatis rationem, sed unionem Verbi
hypostaticam cum natura creata: sicut enim hypostasis specie differt
ab unione hypostatica naturae increatae, ita potest etiam effec-
tum formalem praedictum. Hinc etiam dicitur sanctitatem
esse participationem naturae divinae factam in natura creata, sicut debet
loqui de sanctitate quoad omnes illius effectus. Ad argu-
mentum 2º dicitur: negatur Maior: si quae in ... sit unio hypostatica fore
sanctitas, non posset assumi in natura increata; omnibus autem unio hy-
postatica naturae creatae fore sanctitas non. Ad ... dice-
... syllogismum: Nec enim de unione hypostatica
naturae increatae ... sanctitatem, sed de unione hy-
postatica naturae humanae, quae est ... Sec. 3 quanta sit per-
fectio et excellentia unionis hypostaticae?

Sec. 3.

Quanta sit perfectio, et excellentia unionis hypostaticae.

Nullus inuenitur huius difficultatis commemo-
ratio, quia iste, in quo eam unionem hypostaticam excellenti
ampliori fecit Scotus, ut sanctitatem formalem humani-
tatis illam dixerimus. Quaestio celebris est in hac materia inquirere
cum S. Thoma hic q. 2. a. 9. an unio hypostatica sit omnium
maxima. Ubi distinguendum est cum P. Vasq. inter unionem et ipsam
unitatem. nam unitas est effectus formalis unionis. Ad-
uertendum est insuper aliud esse unionem et unitatem, tamquam
effectum formalem. Unde quando inquiritur an unio hypostati-
ca sit omnium maxima, potest esse sensus an unitas hypostati-
ca quae resultat ex unione naturae creatae cum Deo sit inter unita-
tes omnes unitas maxima? Et tamen unitas haec quae est
effectus formalis oritur ab unione ipsa tamquam a forma, ideo neque
unitas potest sine unione exponi, neque unio potest commode intel-
ligi nisi per unitatem. Itaque dicitur in unione ipsa seu forma-
liter quasi sint unum natura humana et Verbum Dei, potest intelligi
et inquiri an unio ipsa, qua natura humana Verbo Dei copulatur
sit omnium unionum maxima? Praemittendum tamen hic
ulterius est, hoc posse de unione dupliciter inquiri: 1. in ratione ip-
sa formali uniendi: an s. unio hypostatica sit omnium maxi-
ma in ratione formali unionis. Secundo, an quia ex hoc ipsa maxi-
me uniat ex ipsis constituendo rem maxime unam. Et
licet rem constituat quae unam ex pluribus, adhuc tamen
ad illam unitatem constituendam maxima quaedam unionis
uis et perfectio requiratur. 2 modo erit si unio in se sit res nobi-
lissima et perfectissima, sicut in ratione doni sit omnium maximum
donum?

In 1° difficultatis puncto Durandus fuit in 3. dist.
5. q. 3. hanc unionem non esse omnium maximam in ratione unio-
nis, sed tantum dignitate: nam in ratione unionis praefert illi unionem
materiae et formae substantialis: 2. Sed huic opposita docent unionem hyp-

staticam esse unionem maximam inter omnes creatam unionem. hec
sententia communis. licet illam aliqua explicatione explicat. dicta
adhibita quamplures modificent. Vide P. Suar. dsp.
9. B. Vaz. dsp. 20. Aldere. dsp. 31. sec. 6. Arri. dsp. 21.
sec. 9. Candidi de lug. dsp. 11. sec. 4. Hur. dsp. 21. sec. 2. Lor
ca dsp. 17. num. 12. Prudentium tom. 1. tract. 3. dsp. 1.
dub. 3. sec. 9. Ratio esse potest quia Autores huius sententiae unionem
hypostaticam inter Deum et animam esse inter omnes unionem omni
um maximam; non quidem, quod faciat rem magis
unam, quam facit unio informationis inter corpus et animam; quamvis licet
rem faciat aeque unam, adhuc tamen extrema magis [illegible]
maxime distantia et minus proportionata naturaliter univit. Hanc
probat [illegible] rationem unionis, ut praedictum a
nobis est, consistit in hoc, quod est facere aliquid unum ex pluri
bus copulando seu iungendo illa plura inter se in unitatem
tatem. Hinc autem, quod ubi extrema maxime distant
nec ulla ratione conveniant in compositione et unitatem maxime
reluceat unionis vis, et perfectio inter omnes creatas uniones; at vero
ubi extrema exercent compositionem et unitatem propendent
minus elucet unionis vis et perfectio in talibus unionibus. Unde fit,
quod ad perfectionem unionis indagandam non sufficit videndum
an ex extremis fiat aliquid maxime unum, sed etiam
an extrema illa inter se maxime distent et minus proportiona
ta sint ad unum efficiendum.

Confirmatur haec et explicatur. quia licet aeque unum
fiat ex anima equi et illius corpore media unione informationis,
ac ex anima rationali et corpore humano media unione est,
adhuc tamen maior est perfectio unionis animae rationalis cum corpore
quam animae equi cum suo corpore. haec autem maior perfectio non provenit
[illegible] quod respicit animam rationalem, quod illam univit [illegible]
pulandam seu iungendam cum corpore, illi [illegible] alligandam

superextiterit unio: nam quanto maior distantia est inter animam spiritualem et corpus, quam inter animam corpoream et corpus, tanto maior perfectio est unionis hominis in ratione substantialis unionis. Hinc facile patet esse maiorem perfectionem unionis hypostaticae quam ceterarum unionum substantialium in ratione uniendi: nam unio hypostatica habet vim copulandi et conglutinandi in veram et realem unitatem extrema summe et infinite distantia, Deum scilicet et creaturam: ergo in ratione substantialis unionis superat uniones omnes non hypostaticas; ergo immo est substantialium unionum omnium maxima. Et in hunc sensum venit celebre illud dictum Bernardi lib. 5 de Consideratione ad Eugenium cap. 8, ubi ita loquitur: inter omnia quae unum recte dicuntur, arcem tenet unitas Trinitatis, qua tres Personae una substantia sunt; secundo loco illa praecellit, qua e converso tres substantiae una Persona in Christo sunt. Quod autem tres hic substantias in Christo audis, intellige corpus, animam et Verbum.

At opponens, tunc sequi unionem hypostaticam esse infinite perfectam: quod implicat, quia aliquid creatum sit infinite perfectum: quod est contra. Maior suadetur: quia ut sic arguitur illud principium: ex infinita distantia extremorum infinita perfectio in unione resultabit. Et confirmatur: quia inde fit etiam quod unio hypostatica naturae humanae cum Verbo sit perfectior quam unio hypostatica naturae angelicae cum Verbo; immo et quod unio hypostatica corporis assumpti maioris perfectionis sit quam unio ipsius animae: quod videtur absurdum. Respondeo negando: quia unionem esse perfectiorem, quia eius extremum est imperfectius, sequi autem nego: quod quo maior est extremorum unitio portio dumtaxat eo maior apud rationem unionis. Ad argumentum omitto sequi unionem hypostaticam esse infinite perfectam secundum quid, seu in genere substantialis unionis, non vero esse infinite perfectam absolute et simpliciter.

rea; quod creaturae repugnat. Ad 3um respondetur posse creari unionem
hypostaticam in natura spirituali unione etiam imperfectiore.
2o quia quo extremum creatum est imperfectius, eo magis improp-
portionatum ad unitatem recipiendam, ut docendo[illegible] pro-
portiono. hoc aufert minimè absurdum; nam potest unio alicuius ex-
tremi creati esse imperfectior; nam illa ipsa imperfectio, quae ex imperfectione
extremo creato desumitur, admixta est imperfectioni desumpta
ex eodem extremo. 2o posset creari, ut idem quod in eo scribi-
tur, namque licet homo v.g. in entitate sua creata plus distet a Deo
quam Angelus, ad naturam extremi unibilis potest aequè distare,
si ut debeat improportionatio ad unionem hypostaticam cum
Deo desumenda potius ex ratione creata, quae in omnibus eadem est.

In 2a difficultate quaerendo an videamus unionem
hypostaticam in natura donum esse maximum, an unio hypos-
tatica sit donum omnium maximum quod Deus potest conferre na-
turae creatae. De hac difficultate pro utraque parte agit P. S. M. Hur.
de. 21. ubi unionis hypostaticae excellentiam authoritate
et ratione quam maxime notare expostulat. authoritates
apud ipsum videri poterunt; ideo moneo, ut excellentiam huius
doni a SS. Patribus et Scholasticis commendatam videamus.
Dicendum absolute esse donum omnium maximum
quae possunt a Deo conferri naturae creatae. Ratio: quia maxime
unit cum Deo, qui est summum bonum et infinitum bonum;
ergo est donum omnium maximum in creatura. Sumitur hypostati-
ca est maxima unio cum Deo, quae est possibilis in natura creata; ergo est do-
num omnium maximum quod Deus potest in natura creata. maxim-
eo gradu intimo quo participatio summi boni est ex ratione sua
maximum donum; sed maxima participatio, quae consis-
tit in maxima unione cum summo bono, erit donum omnium
maximum. Itaque si ratio maximae perfectionis consistit in maxima unione
cum Deo, qui est summum bonum, [illegible]

finis nrūs. Confirmatur: quia non potest esse donum ma-
ximum ipsius medio quo constituitur homo Deus. Et quanto
magis est hoc constitutivum Deum, quam hoc constitutivum iustum
seu amicum Dei aut beatum; tanto magis donum
est unio hypostatica, quam gratia habitualis aut visio
beata, quae sunt dona opportabilia naturae rationali.

Sed arguet contra Duran, dist. 2. q. 1. et Mas-
tilio in 3. d. q. 3. ar. 3. ubi probat visionem beatam esse do-
num unione hypostatica praestantius: effectus a visione
orti est perfectior effectu orto ab unione hypostatica: ergo
et visio est ipsa perfectior. Antecedens probatur: nam effectus visionis
est reddere beatum; effectus vero unionis est reddere subsi-
stentem naturam; sed ille effectus est perfectior: ergo etc. Con-
firmatur: quia visio et amicitia Dei non potest communicari naturae
irrationali, ut constat; unio autem hypostatica communi-
cari potest: id autem quod potest naturae irrationali communicari est per-
fectius est, quam id quod tantum rationali potest communicari: ergo vi-
sio et amicitia Dei est perfectius unione hypostatica.
Pro ad argumentum negando ant. Ad cuius probationem di-
stinguo maiorem quoad 2am partem: effectus unionis est redde-
re naturam subsistentem, utcumque, nego; reddere naturam
subsistentem in Divino Verbo, concedo; non tamen, ut ultimum ali-
quem effectum esse visione perfectiorem. Ad confirmationem dico a nobis
fieri comparationem inter unionem hypostaticam naturae rationalis
et caetera dona, quae illi possunt a Deo communicari;
non inter unionem hypostaticam naturae irrationalis et alia do-
na naturae rationalis. Rursus unio hypostatica naturae rationali
non potest communicari naturae irrationali: et ex hoc capite venit imper-
fectior visione et amicitia Dei, quae communicari non pos-
sunt irrationali naturae. Tandem militat ex conceptu unionis hy-

postaliq repugnet communicari nagrã creatis mira bilis eo quod absolute intimo coelheri; nam potest ex alio capite repugnare, quod fecit authoritate, et functionis Dei. sec. 4. an fuerit in Xpto D. grã habitualis creata?

Sec. 4.ª

An fuerit in Xpto D. grã habitualis creata?

§. Suarez disp. 9. dub. 1. licet cum communi dicat grã habitualem fuisse collatam Xpto D. quod est communis DD. orium, ac eorum. Ceterum ... ad tamen, ut mihi videt, nisi pro rum sequens ... illam in Xpto. nam ... potest ... colligi Xpum ... habuisse grãm ... habuisse. ... ibi num. 2. ... Cyrilli verba adducit, que ... in concilio ... 1. et a ... sunt. ... Verba Cyrilli sunt: ... Xpto grãm habitualem. ... quem ... a substantia ... hoc est ... sanctificationem habitus, ... Xpti ... unctionem ... appellationem ... nobis ... sola ... illa unctio ... sit, ut unctio ... Deo ... quasi ... illam unctionem ... nos sacram illam unctionem ... verba ... Deo quadam ... quidem verba plane supponere videntur fuisse in Xpto grãm habitualem ... quodam modo dicunt ... unctio et sanctio Xpti ... quadam ... ad hunc Cyrilli ... Nestorium, ... et sanctum Xpum ... eminentiori divinum ... unionem ... realem, ... ipsius Verbi ... videlicet Xpto D. ... parerent.

§. Certum ... est ... apud theologos in Xpto D. fuisse grãm habitualem ... ut ... Suarez disp. 16. sec. 2. dixerit, id esse de fide; tamen id ... de fide

multi dicunt apud P.[e] Vaz. dp. 41. Cap. 1. Siquis tamen
illarum assereret, licet non impie, erroneum tamen ex aliquo
mina bonis Theologis diceret. Vide P.P. testimonia in P.P.
Suar. et Vaz. mox laudatis, et ex placuit etiam in P.[e] Aldem.
dp. 49. sec. 1. Sed hic est discrimen inquirendum, ad quem
finem gratia habitualis ponenda in Xpto D. sit: nam si
ponenda in illo est ad eosdem effectus, ad quos in nobis ponitur,
vel ad aliquem peculiarem effectum Xpti D. proprium. Ergo
pro nobis tandem est gratiam habitualem in nobis ponimus, 1.º ut per
illam iusti, et sancti apud Deum efficiamur. 2.º ut filii adop-
tivi Dei, et heredes possimus. 3.º ut habeamus premium meriti apud
Deum. 4.º ut possimus elicere actus supernaturales, vel ut radicem ha-
bitum supernaturalium habeamus. De 2.º istorum effectu dis-
putabit sequenti de Xpti D. filiatione dicamus. De 3.º etiam di-
sputabit de Xpti D. satisfactione et merito dixerimus. Solum
in presentiarum inquirendum est 1.º et ultimo effectus sancti-
ficantis, quos modo recensuimus. an scilicet hoc effectus sint in
Xpto D. sanctificati per gratiam habitualem, et an etiam ad
aliquem alium effectum in illo fuerit.

Aliqui inquam tenent docent, gratiam habitualem fui-
sse Xpto D. collatam, ut radicem habituum infusorum qui-
tamen exanta actus supernaturales eliciendos a Xpto D.
quod si illi tribuerit, sufficienter eximitur supernaturalis a unio-
ne hypostatica tanquam radix illorum, saltem moraliter
Card. de Lug. dp. 16. num. 96. Variam gratiam, ut ad
mensuram gratiae habitus etiam quoad intensionem mensu-
rent. Ego 1.º quia ut mox dicemus, nullam censura est in gratia
Xpti D. et virtutibus, quae in illo fuerunt, mensuram, ut
pote infinitae. Ego 2.º quia sicut ad gratiam ipsam conferendam in
est nata principalia mensura, ita ponunt habitus in debita
aliqua intensione, ut erat mensura aliquam proxima.

Vera ratio dirigunt habitualem gratiam ab habituali charitate,
assentiq; gratiam esse collatam Christo D. ut complecteret
et in hoc elevaret ipsius animam ad actus naturales theologicae cha-
ritatis diligendi Deum. Ita disp. 30. sec. 1. num. 4. 5. quod
id supponit, subindicat quidem haec, et animam ad hunc
rectitudinem obtinet doctrina, quam in ipso sententia diximus, ideo
illam ad unam, quae alteram habilem tantum omnino
aptare videbemus. Sic in nobis gratia ut habitus charitatis
etiam Christo data ad actus charitatis elicien-
dos, sicut habitus charitatis; haec non est gratia, ponenda gratia
est in Christo D.: sed in quem finem adhuc inquirimus.

Respondet P. Guadingus disp. illa 4. dub. 2. planè esse
necessariam gratiam habitualem ad sanctificandam humanitatem
in genere causae formalis; licet mox subiungat: sensus est, quod
illa forma, a qua anima Christi D. dicitur excellenter sancta, in ratione
quod donum creatum sit increatum habitum, non excludit,
sive, videlicet gratia creata formaliter sanctitatem
nec similem, et inferioris ordinis tribuerit, sive ...
haec P. Guadingus. Nostra mens non est admitti
... ut veram ... sensum ... quia ...
... Aliud enim est, quod excellentissima sanctitas Christi
et quae provenit illi ex unione hypostatica proveniat me-
dio aliquo dono increato; aliud vero quod ipsa gratia habituali
quae donum creatum est, non sanctificet in genere causae formalis
humanitatem. Hoc certè ultimum falsum est, illud
verum. Assignandum ergo nobis est gratiam in Christo D.
requiri absolutè et simpliciter ut sit sancta et grata
Deo; sed ut sit sancta et Deo grata omnino simpliciter, itaque
ad perfectionem animae Christi D. pertinet ut non sit sancta et grata
Deo per unionem ad Verbum, sed etiam quod habeat aliud
donum quod possit illam reddere in ratione pulchram et Deo
gratam: sed gratia habitualis potest animam Christi D. reddere

naturæ pulchram, et Deo gratam, si illi communicet;
quod actu fecit Christus, quando tribuit, quod illi communicet ut per
illam etiam haberi naturæ pulchra, et Deo grata: mi
nor quoque, ut supra diximus, gratia est sanctitas, non potest
communicari, quin illi communicet suum effe
ctum formalem, et publicam sanctitatem.

Sed quia gratia adhuc habitualis in Christo
fuerit ad effectum maximum sibi propriam, et peculia
rem a Deo, in illo etiam fuit, ut inde ad nos tamquam
a fonte, et capite tota nostra gratia derivaretur. Ad hoc
autem congruentissimum erat, ut gratiam etiam habe
ret, sicut et omnibus [illegible], ut de illius gratiæ plenitu
dine nos gratiam acciperemus: nam in hoc sensu non
intelligit illud Ioannis 1o dum Christum dicit plenum
gratiæ, et veritatis: et post pauca subdit: de cuius ple
nitudine nos omnes accepimus. quod autem dum plenus
gratiæ dicitur, de gratia habituali intelligat, constat ex Aug. lib. 15
de Trinitate cap. 16. Dominus ipse Iesus non solum spiritum sanctum
dedit ut Deus, sed etiam accepit ut homo: et propterea dicitur
plenus gratiæ, quem unxit eum Deus spiritu sancto, non utique oleo
visibili, sed dono gratiæ, quo baptizatos ungit Ecclesia.
sed donum gratiæ, quo baptizatos ungit Ecclesia est gratia ip
sa habitualis: quod cum eodem modo dicatur unctus Christus
quando hic dicitur plenus gratiæ, intelligitur id de dono gratiæ habitualis.
hoc autem donum ideo in Christo fuit, ut de illius pleni
tudine nos etiam acciperemus. Et huc pertinet quod
S. Thomas hic q. 8. ar. 5 docet, gratiam capitis in Christo
D. non distingui a sua habituali gratia: quod amplectitur, et in
rem nostram exponit Dr. Aur. disp. 32. sect. 1. num. 48.
quia videlicet per gratiam habitualem factus est Christus D. no
bis similis, et ut sic dicam, eiusdem nobis in genere mo
ris. Sed intelligendum est, ad gratiam capitis, et domina

tionem in nos requirit plenitudinem illam quae habi-
tualis, de qua modo loquebamur, et Apostolus sec. sequen-
ti, ac de gratiae infinitudine diximus.

Tandem quaeres, quaenam sit causa productiva gratiae
habitualis in Christo D.no. De hac difficultate etiam in tituli
disp. 90. P. Aldrete. Apud quem P. Gran. 1. 2. 2ae
tho. uertit a de gratia trac. 4. disp. 18. sec. 5. et 3a p. trac. 6.
disp. 3 post alios apud Vincentium in select. de gratia
Christi q. 2. ar. 2. D. Th. 3 opinatur gratiam habitualem in
Christo D. physice produci ab ipsa unione hypostatica.
Infinitam addidit, quod plures asserunt, gratiam habitua-
lem esse proprietatem et passionem unionis hypostati-
cae, tamquam sequitur D. Thom. hic q. 7. ar. 13. ubi ait gratiam
habitualem sequi unionem hypostaticam, sicut splen-
dorem solem. Rex. q. et iam repetit Caietanus ibidem
in solut. ad 2. et hanc doctrinam sequitur Suarez
tom. 2. trac. 1. disp. 2. dub. 1. sec. 3. Verum quod dicat
proprietas unionis, negabat illam ab unione ipsa produ-
ci, sed quid ultimatio debeat. Immo ut et nos in physi-
cis dicebamus et Card. de Lug. hic disp. 16. sec. 5 num.
100 advertit, passiones et proprietates naturales non ab ip-
sa produci, aut proprietates sunt, sed a principio illo
generante. Ergo dicendum est gratiam et alios habitus
naturales produci in humanitate Christi D. a solo Deo
mediante unione, quae est adaequata totius opinatur ad
extra. Nec non debemus sine fundamento sufficienti et ...
tivo uirtute productiva non in aliqua entitate creata; maxi-
me in unione ipsa quae illa est nexus duorum. Sec. 5.
An gratia habitualis in Christo D. fuerit infinita?

Sec. 5.

An gratia habitualis in Christo D. fuerit infinita?

Difficultas haec partim physica, partim theologica, eaque insignis celebris. Physica erat an sit possibilis qualitas infinite intensa in eodem subiecto? Theologica est an casu, quo aliqua qualitas infinite intensa possit, id altiorem gradum videat? Physica an casu, quo absolute et simpliciter impossibilis esset infinita intensio qualitatis, adhuc tamen conditionate divina potentia possit eam in Christo Domino dare? Tandem an dicendum sit, fuisse in Christo Domino omnem intensionem gratiae possibilem, sive ea finita sive infinita sit, ita ut augeri amplius non possit, neque in ipso Christo Domino neque in ulla alia creatura? Haesitant in hac difficultate innumeri. In qua quidem sententia est, quod in Christo Domino gratiam habitualem infinitam. Ita Patres Suar. disp. 22. sec. 1. Vasq. disp. 46. cap. 2. Candide lug. disp. 16. sec. 6. Gran. tract. 7. disp. 4. Kemmerg tom. 4. disp. 1. q. 4. dub. 1. Gaspar Hurt. disp. 7. difficultate 2. Pogurtin 3a parte disp. 76. Aldrete disp. 51. Quadingo disp. 4. dub. 6. num. 39. Ex thomistis Ioannes a S. Thoma hic disp. 9. ar. 1. num. 4. et ar. 2. num. 4. Gaudentius tom. 2. tract. 1. disp. 2. dub. 2. sec. 1. num. 1. Lorca disp. 42. num. 6. Demum et S. Thomas stat, licet hanc propositionem absolute asserat, quod tamen oppositum dixerit, mox videbimus. Ex Scotistis cum Scoto in 3o dist. 13. §. ad 1m quaestionem et §. ad argumenta 1ae quaestionis. Delgadillo cap. 7. difficultate 2. dub. 3. Felix cap. 11. difficultate 3. Ponthus disp. 39. q. 2. conc. 4. et alii.

Sententia huic extreme opposita absolute docet in Christo Domino fuisse gratiam habitualem infinite intensam. Ita Patres Suar. Hur. disp. 48. sec. 2. P. Vernal. disp. 30. sec. 3. P. Arr. disp. 32. sec. 3. et apud hos ex antiquis Ioannes maior in 3o dist. 13. q. 3. Almainus q. 1. Eandem tenet doctissimus Euangelista in ...

ioannes Maldon. in Lucam cap. 2. et Magis
ter meg. Pr. Ioannes de Cardenas disp. satis erudita et
ingeniosa variatis de infinita gratia Mariae cap. 27. num.
462. et sequentibus apud quem etiam Pr. Stipat
datom 2. de ente supernaturali disp. 129. sec. 4. num.
90. ut probabilem hanc eam defendit, dum inquit
tensiones partis et gradus homogeneos, et Gregorius similiter.
[illegible] 1. p. q. 7. ar. 3. dub. 12. num.
99. et Franciscus de Victoria relect. de augmento cha
ritatis. §. [illegible] apud Vasq. 22. q. 24. ar. 6.
Non obstante dum venit, quod Victoria Doctor Salmanticen
sis hanc dixit communem opinionem: nam ibi de Christo
loquens ait: in quo 2a communem opinionem fuit infi
nita gratia, quod et Almaing, [illegible] scholae parisien
sis suo illo tempore dixit, utrumque posse defendi, [illegible]
Antiqui et recentiores dicunt quod infinita. Pr. Me
ratius utramque [illegible] ut probabilem etiam defendit tom.
3. trac. de Incarnatione disp. 23. sec. 4.

His sunt [illegible] in hac difficultate, quae
non sequuntur, ostendi certe earum sunt. Itaque mul
ti, qui non tam gratiam infinitam in Christo Domino ideo illas
de facto non ait, quod aliam indicant eis impotentem infi
nitam intensionem qualitatis. aut saltem ei impo
tem infinitam intensionem gratiae. Propterea mul
ti dicunt, quod licet infinita intensio gratiae posset ca
dere, non in Christo Domino de facto. Ita docent ex [illegible]
Suar. Card. de Lug. Vamnes, Ragusa, et [illegible]
Vig. Hiracu dicit [illegible] de Cabrera in 3. p. q. 7. ar. 11. §.
10. num. 99. et Pr. Amicus de Incarnat. disp. 16.
sec. 1. num. 19. et ex Scholis Ponty [illegible] §. hic
solet quaeri. et Delgadillo cap. illo 2. difficultate. 1.

dub. 3. Praesertim quibus Sancti ita loquuntur: concedimus,
eius gratiam, sciam, et quamcumque aliam perfectionem illius esse sum-
mam.. immo et esse infinitam. Concederemus sancti si ad mi-
teremus infinitudinem in qualitatibus. e quibus pro loquenda
de Christo, remissive spectanda, pia illa, atque sancti commen-
danda sunt in dictis 17. q. 4. §. Secundum ad 2um q. ubi si loquan-
tur: in commendando Christum, malo excedere, quam defi-
cere à laude sibi debita, si opus ignorantiam, in oppositam
errorum incidere. Unde hinc idem mihi mirum videtur, quod Pres Alar-
xit totam sec. 9. in eo insumere, ut probet 4 q. quod quamvis esse possit
actu, et de facto gratia infinite intensa, non ideo esse admittenda
existeni de facto in Christo. Sicut nec tradit etiam Dr. Gaspar
Hur. disp. 7. dificultate 4. num. 18. §. exeo, et Dr. Vaz disp.
46 Kap. 2. fine §. tuteng probarum. quem merito quo
iure Dr. Aldexi. cum Pres Suarez et Conynck deluy. Defen-
dit, dum illorum sententiam oppositam exigit. Potest reflexe ea
causa, qui excedit, quae etiam non possit esse et infinita inten-
sio gratiae, non videnda de facto in Christo Domino videretur.
Nos vero quia potentiam indicamus infinitam inten-
sionem gratiae ex eius impossibilitate illam proprium Christo Domino dene-
gare. Propterea indicamus in Christo Domino existere de facto gratiam
infinite intensam: in iis in videremus errorem, Christi
sic fecit Ecclesia illi potentiam, et decentem denegaremus. Ra-
tionem hi facere evidens: quod ut omni supponimus, decentis-
simum fuit et maxime post unionem hypostaticam, ut gratia
habitualis etiam in Christo Domino poneretur, quod inde dixit S.
Aug. fuisse illi quodam modo naturalem, ut refertur. Si ergo,
quae erat in illo fuisse gratiam habitualem, probabat etiam illam
futuram fuisse infinitam in illo, si que fieri potest. Et si fieri
potest, ut potius apud nos est, illa de facto fuit in Christo Domino
infinita. Maior patet. Minor vero: quod casu, quo aliqua
gratia habitualis sit in Christo Domino, non est caput, unde dedita, aut
li

limitet ad tantam potius, et maiorem gratiam: quia vel nulla est in Xpto D. gratia habitualis, vel si qua est infinita si hoc sit possibile. Confirmatur: quia eo, quod probat in illo fuisse gratiam habitualem eo, quod decentissimus fuerit, illius cum sanctus et Deo gratus omni modo possibile: nam Unio ipsa hypostatica reddidit illam humanitatem dignissimam, cui ergo gratia ipsa habituali, et ceteraque habitualia dona infunderent. Hoc etiam probat gratiam illam debere esse infinitam: nam eo ipso, quod hoc Unionis hypostaticae sit illi debita gratia habitualis, et hoc Unionis non determinet quantitatem illius, quia ex se postulat maiorem, et maiorem sine fine; et potius quaelibet declarata intentio sit minor illius dignitate, sequitur, vel nullam deberi, vel debitam infinitam, si hoc sit possibile.

Dices 1º ex Lorca: debita rerum proportio postulat, ut omnia finita sint: omnia enim in numero, mensura et pondere operatus est Deus, ut ex lib. Sapientiae constat, et ex Aug. lib. de gratia boni docet Sanctus Thom. 1. p. q. 9. ar. 4. Praeterea, quia esset monstruosus quod et excedens modum, et ordinem Universi rei creatae. 3º quia non esset proportionata naturae ipsi humanae, quae finita est. 4º quia non est necessaria infinita gratia in Xpto D. nam ad ornatum, et perfectionem eius satis est, quod sicut ipsa natura humana est perfectissima in esse naturali, licet finita sit, sic etiam gratia sit finita, licet omnium maxima, et perfectissima in esse habituali. Hoc addit eius S. Aug. lib. 2. retractationum c. 19. Ubi illa verba Joann. 3. quem enim misit Deus verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus spiritum: de Xpto D. interpretat, et inquit: quod interposui verbi moniis: non enim ad mensuram dat Deus spiritum, non diligenter intellexeram de Xpto vel eius accipi: aliis quippe hominibus ad mensuram dari spiritus, non duplex peperit Elisius,

qui fuerat in Eliâ. Ecce quo modo asserit ex Joannis
testimonio Aquilinus gratiam fuisse in Xpto D. sine
mensura quam alijs hominibus certe ad mensuram colla-
tam dicit. Persona ergo Xpti D. etiam quoad hu-
manitatem 2m dona gratiae non dicit cum ceteris ad leges com-
cogi. Ad 2m dic, monitos eos non dici, quod perfecte expedit; sed
quod à debita perfectione in imperfectionem degenerat. Ad 3m non
proportionari gratiam infinitam Xpti D. cum natura huma-
na 2m se, sed cum illa ut substituente pro unione hypostas-
-ticam unam personam cum Verbo. Itaque non cum natura hu-
mana, sed cum unione hypostatica, aut illius dignitate, imo
etiam dignitate infinita personae Verbi aliquo modo propor-
tionatur gratia infinita. Ad 4m dicere non quemcumque gratiis
ornatus: sed infinitus debitum naturae humanae ratione unionis
hypostaticae. Intern[...] naturam humanam, et gratiam eadem
pariter est, quod gratia nec ex suo in suo genere perfectis-
sima nisi infinita sit; at vero natura humana cum non
possit excrescere in infinitum, perfectissima erit licet infinita
non sit.

Dices adhuc ex P. Vaz. nullam esse rationem,
quae nos cogat, ut dicamus in Xpto D. esse de facto in-
finitam gratiam: nam licet quodam decentiae debito illi
debeat, adhuc indecens non esset illi datam esse infini-
tam. Patet in actibus finitis intentionis non esse ista
essentialiter. Confirmat et Gaspare Hurtado: quia sola
Congruentia et oeconomia non cogit ad admitten-
dam in anima Xpti Domini infinitam gratiam.
Resp. ad argumentum, rationem esse, quae nos prudentissime cogat:
nam ea ipsa ratio, quae cogit ad admittendam aliquam
gratiam in Xpto D., cogit ad admittendam infinitam,
nisi ea sit impossibilis. Itaque indecens Xpto esset, quantumcumque haberet si

infinitam grãm, si non saltem infinita. Ad 2.m fateor ad actus finitè intensionis requiri infinitam grãm, non infinitam intensionem habitus. Ad 3.m dico 1.o in Xpto D. fuisse acquisitionem infinitè intensam id bi cedit pro sua devotione et dilect. Dei infinitè intensa in Xpto D. sine etiam solia. Ab altero infinitam intensionem habitus et actus admittunt in Xpto D. P. Suar. P. Arr. Ripalda, Maldonado, Meratius et Vernal apud P. Joannem de Cardenas relatum quieto seq. dp. 2. cap. 27. Dico 2.o etiam si actus sint infinitè intensi, posse grãm esse infinitè intensam signi demonstr. educendos actus cuius infinita intensione, ad infinitam pulcritudinem et finalem decorem animae Xpti D. Ad 4.m dico 1.o solam congruentiam minoris non sufficere ad admittendam in Xpto D. infinitam grãm: na in q.o de facto suppositâ rei possibilitate et decentia sola congruentia sufficit, quod in maius feci Xpti D. cedit. Dico 2.o istâ congruentiam non duci sed ex ipsa debitionalis attenta dignitate personae Xpti D. Sec. 6. argutis quae probant, impossibile esse in Xpto D. infinitam grãm.

Sec. 6.
Argutã, quae probant, impolem esse in Xpto Domino infinitam gram.

Non ea argumenta ponemus quae in ex physica sunt et ab iis intendunt, non esse infinitum in actu et actualia, neque illa quae contra infinitam intensionem qualitatis cuiuscumque fuerant. Sed specialiter illa quae theologica videbuntur contra infinitam intensionem grae in Xpto D. Quamvis P. Aldrete dp. 91. sec. 9. licet se fateatur intendat, non dari actu eam gram infinitam in Xpto D., fuisse possibilitate actu, et actu; ratio grã tamen …

uos alicui impeditatem insurgent. Prob. 3°, quia potest es
instaillius ex 2° Vas. adduximus, sic se habet. Si
daret in Christo D. infinita gratia, darent etiam in illo
virtutum habitus infinite intensi: sed non possunt da-
ri in Christo D. virtutum habitus infinite intensi; ergo
non datur in Christo D. nec dari potest infinita gratia. Minor
quia si darent in illo habitus infinite intensi, darentur etiam
actus infinite intensi: nam operaretur Christus D. iuxta totam
intensionem habitus: sed non possunt esse in Christo D. actus
infinite intensi; ergo etc. Minor vero probatur: quia actus infinite in-
tensi non possunt esse sine infinito conatu ex parte potentiae operan-
tis: sed non potest ab humanitate provenire infinitus conatus;
ergo non possunt ab illa provenire actus infinite intensi.
Confirmatur: quia virtus finita non potest simul producere effectum
infinitum: sed neque potest impendere infinitum conatum,
qui necessarius est ad effectum intensionis infinitae. Confirmatur 2°
ex potentia naturali, etiam quae concurrunt ad actus supernaturales elicien-
dos: quia etiam quando ad actus illos concurrunt, operan-
tur iuxta limitationem et finitudinem suam; ergo non possunt ope-
rari, seu producere actus intensionis infinitae. Confirmatur 3°
quia virtus ipsa [illegible] alicuius virtus est finita, alioquin
necessario repugnaret virtuti naturali, quae numquam exhau-
riretur productione determinatae qualitatis intensae etc.
Respondetur in primis, posse negari maiorem: quia gratia
infinita non est principium proximum operationis, sed principium
primario inhaerendi, et decorandi animam, reddendique
illam supernaturaliter pulchram apud Deum; non sequitur quod habitus
virtutum infinite intensi debeant dari: nam licet tota ratio
gratiae exerceretur, quod impediretur operatio infinite
intensa, non inde sequitur debere [illegible] illud, quod ad illam
requirebatur principium proximum operationis. Sed adhuc concessa maiori

nando minim. Ad istud probat. respondeo etiam dico, non sequi ex eo
quod habitus sint infinitè intensi, quod actus etiam sint infinitè
intensi: nam si implicatio est in eo, quod actus sint infinitè in-
tensi, posset dici, habitus infinitè intensos non concurrere ad
actus infinitè intensos, sed ad actus, quos posset Christus cum
finitum conatum potentiae humanitatis producere: sed non. est opti-
ma quamvis infinitate, concurrit cum potentia finita ad effec-
tum finitum: operaretur Christus per potentiam Dei ultimum proportionatus
illam intensionem finitus, si qua esset in eo repugnantia.
Verum est deesse etiam hanc maior nam dare est absolutam minor
ex superius dicta. Actus quidem supernaturales in Christo Domino fuerunt in-
finitae intensionis, et tamen non illo fuerunt infinito
conatu ex parte humanitatis: nam si humanitas im-
pendat conatum finitum, quem potest Deus supplere pote-
rit defectum virtutis ex parte humanitatis. Ita
quod non obstant actus intellectus diversae partialitatis intensionis,
ut supponere videtur Pater Aldon. Secunda unitatem
dilectionis [illegible] tamen, [illegible] minoris fecit in sua linea.

Unde ad 1um confirmationem dico [illegible]: nam in productione actus
infinitè intensi producunt simul infinitè effectus, seu in-
finitae partes intensionis, et sic de etiam eam quo ad 1. p.
est in 2do supposito, quod sit omnino requisitus ex parte causae infi-
nitus conatus ad effectum intensionis infinitae: nam ut di-
ximus, posset Deus supplere defectum conatus, seu virtutis
in potentia operativa. Ad 2am responsio [illegible] est 1a causa non
[illegible]: nam aliud est, quod causae [illegible] operentur ex limitatione
[illegible] et aliud quod nullo modo concurrant ad
effectum intensionis infinitae: sicut aliud est, quod causa na-
turalis [illegible] producere [illegible] naturaliter de-
bilitas, et aliud quod nullo modo concurrat ad illud producendum.
optime. [illegible] quod [illegible] concurrat causa naturalis ad effec-

tum finalem adiuta, et elevata, medio privato aliquo
naturali, supplente defectum naturalem. Ad 3.^m respondeo, id,
quod assumit de potentia obedientiali, scilicet, esse eiusmodi de ipso pro
ducendi, s. potentiam ipsam obedientialem, eamque esse finitam, quo
ad conatum, quem impendit; non vero absolute, verum
quoad terminos producendos: nam licet ipsa obedientialis potentia
creaturae finita sit quoad suum conatum, et virtutem, suppleri
tamen ab ipsa Dei potentia maiore et maiore conatu, ad in
tensiorem et intensiorem effectum: unde suppleri poterit
ad infinitum conatus ad infinitum effectum.

Secundaria sententia Aldrete, et aliorum communis, quod
non datur in Christo Domino omnis gratia possibilis: quia neque datur infinita gra
tia. Probatur 1.º ex eo, quod probat, dari in illo infinitam, probat etiam
dari etiam in illo omnem gratiam possibilem. 2.º quod eo ipso, quod non datur omnis
gratia possibilis, illa quae datur infinita, poterit ab aliqua alia superari,
facta gratia potentiori, quae a gratia illa infinita superaretur, ut esset
omnis gratia possibilis: nam finita sunt et infinita, quae possunt fieri
finita possunt. Sic enim vocari etiam largi conditionem oppositam infi
nitis per augmentum, non vinculum gratiam habitualem infinitam,
unum gradum gratiae, qui aequivaleat infinitis. Arguo
vero arguitur 1.º quod gratia, quae est in aliis iustis, et quae in pec
catoribus, aut etiam in Iuda proditore fuit, non fuit in Christo
Domino. 2.º quod gratia, quae in illo est, potuit augeri: imo et aucta
est per totam vitam Christi Domini. Ex illud Luc. 2.º Iesus au
tem proficiebat sapientia, et aetate, et gratia apud Deum,
et homines. 3.º et ultimo probatur, et est ex S. Vasquez ad probandum,
gratiam non posse esse infinitam: quod nulla creatura potest transcendi
sanctitatem iustam creaturam Deo per gratiam adoptionis per
quam homo unitur Deo tanto affectu, quin indies possit ampli
us placere Deo, et gratiam illam amplius sanctificari
homini bonis operibus: nam quis neget, inquit S. Vasq., Deum

gis multo placeret illum plurima doctrina, qui quoti
die magis et magis eius obseruabatur, et eum qui esset
obsequentibus operando etiam sibi ipsi malefaceret: ergo
similiter Xptus D. per bona opera totam suam gratiam apud
Deum augmentabat: ergo non habebat ab initio omnem potentiam.

Multa in hoc argumento tanguntur, quae fuse
satim elucubranda essent, multa nobis dicenda ma
nerent. Et imprimis circa 1. exemplum maris respondendo
nullae: nam ad rationem infinitam requiritur, quod mare
illo esse non posset, seu quod non posset illi aliquid addi; secundo requiritur, quod
si nec tantum ita ut successive non posset exhauriri. Unde sunt
qui in Xpto D. gratiam laudant infinitam, nec tamen
omnem potentiam. Sed melius ad hoc dum contra, fuisse in
Xpto D. omnem omnino gratiam potentiam, atque adeo nondum
esse animae. Et tamen P. Vernaldus 31. sec. 4. § 2. docet,
gratiam Xpti D. non fuisse infinitam, et nec diuinitas ualui
se per eius intensionem augeri; atque adeo habuisse omnem
intensionem quam potentiam, seu omnem illam gratiam quae posset
intensionem efficere, et quae non multorum numerat qu
os referunt P. Suarez et P. Vazquez adiungens alios locos,
et Maldonadum. Et quod non esse solem praeiinuenta quod
ducunt, non possunt per hoc placito intelligi: rationem.
Vernalensium. 14. non repugnat producere gratiam istam
nimium extra eam actum infinitam cum tota sua intensio
ne noli, ita ut nihil gratiae intensionis posset produci de
hunc productibile superaret: ergo in Xpto D. habitualis gratia
tam hanc intensionem producta fuit. Confirmatur quod Deus
augebat fuisse in Xpto D. gratiam actum infinitam ex eo
quod ea posset et probat ita nimis diuersum de eo gratia Xpti ex eo
... dicere uidetur ... uidetur ...
gratiarum qua habet Xptus D. quasi ...

postulare dixi illud quod alij requirunt deesse potest. Ita Pater Ioannes de Lugo Cardi. disp. 2. cap. 24. num. 399.

Ita autem ad singulas argumentationes aliquid reamus. ad 1um quidem recocum aliquibus ex Doctoribus Ludovico Alexandro Tom. 3. de incarnat. disp. 23. sec. 4. in Christo Domino fuisse omnes gradus gratiae habituales, qui sunt et fuerunt in reliquis hominibus; et hac gratia m illam non quoad illos gradus in pluribus subiectis, et in pluribus locis productam. An pluribus etiam actibus nec inde sequitur absurdum quod putat Pater Aldea disp. 99. sec. 4. num. 3. quod videlicet anima ipsa Christi Domini esset in pluribus locis, in quibus essent gradus illius gratiae; nam ut constat ex dictis a nobis de unione, si unio gratiae ad animam recipiatur in anima et requirit ad gratiam ut haec unita sunt, non sequitur quod anima ponatur ubi cum quo sit illa gratia; sed econtrario quod illa gratia ponatur ubi cum quo sit anima Christi Domini. Ad 2um probat. multi sunt etiam Christi qui finitam gratiam tribuunt in Christo Domino, qui dicant illam non potuisse augeri; neque defacto auctam fuisse in Christo Domino. sed ab initio totam recepisse, quam recipere debebat, aut poterat pro meritorum frequentia. Ad illud testimonium quod obiiciebat, ex Marciano oratione 20. sic illud exponendum: proficiebat, inquit, aetate, ita etiam sapientia et gratia non quod haec in illo incrementum caperent (quod enim in eo quod a principio perfectum erat, perfectius esse poterit) sed quod haec paulatim detegerent, et elucerent. Ad 3um probat. ex Doctoribus Vazquez adductam, constat ex meis dictis, Christo Domino collatam ab initio omnem gratiam, et illam, atque a deo illam etiam quam mereri poterat per exactas honestos actus. Sec. 7. dubitationes quasdam evoluit, et diluit.

Sec. 7.a

Dubitationes quasdam evoluit et diluit.

Dubitabis 1.° an gra habitualis Xpti D. sit eiusdem speciei cum nra, seu an differat intensione tant[um]. quia affirmant eiusdem gratiae esse atque speciei. Ita P. Arr. dsp. 32. sec. 3. num. 19. P. Aldrete dsp. 91. sec. 10. num. 19 qui assert. dicit contra opinionem theicam. Et hoc modo certo supponit: sunt n. quinquagenti, et asserant diversae speciei esse ex connexionis, qui supponunt in gra Xpti D. communionem hypostaticam cum gratia radicali. Ita probabilit. P. Cardenas dsp. 2. cap. 23. num. 343. qui et aliter explat, dum dicit gra Xpti D. esse diversae speciei physice, non vero theice; hoc est esse diversae speciei in sideratione physica, non vero in sideratione theica. Ita ibidem num. 349. apud quem Duran. in 1.° dist. 17. q. 7. num. 29. Gotfredus quodlibeto 11. q. 3. et Albertus Mag. apud P. Suarez in metaphsica dsp. 46. sec. 1. Tandem alij distinguunt 3.° et asserunt, esse eiusdem speciei infimae, quae physicum, non vero quae morale; et habere dignitatem quandam, et excellentiam moralem derivatam a divina unione hypostatica in eodem subiecto. Ita Prudentius de relatis sec. 2. num. 13. apud quem S. Thomas, Ricardus, et Cabrera cum alijs ex Thomistis. quibus accedunt P. Suarez dsp. 22. sec. 1. 9. 2. Card. de Lug. dsp. 16. sec. 6. num. 107.

Dico 1.° in Xpto D. datur gratia habitualis, eiusdem speciei cum nostra gratia habituali, quae in caeteris hominibus est. Ita communiter. Prob. 1.° ex relatis, et p. 3.° quarum ratio desumitur ex similitudine, quae intercedere debet inter nos, et Xptum D. quae humanitatem in ordine naturali. quia 1.° Xptus D. comparatur ad caeteros homines ut caput cum suis membris. At unus debet esse spiritus et anima omnium membrorum, et capitis unius corporis, quia unus etiam debet spiritus qui est in Xpto D., tamquam in capite et in caeteris hominibus tamquam in membris eiusdem corporis. 2.° Xptus D. comparatur caeteris hominibus ut primogenitus

alijs spiritualibus, dicente Domino, ipsi sumus qui unitum in multis fratribus: quo debet intercedere similitudo specifica in ordine gratiae, in quo sumus Christi fratres. Et comparat Christus D. ad caeteros iustos ut vitis ad palmites, dicente ipso Domino: ego sum vitis, vos palmites: quo sicut vitis habet in se eandem virtutem specificam quam diffundit in palmites, ita etiam Christus D. habet in se eandem specificam gratiam, quam diffundit in iustos. In hanc probationem adduci possunt, et exponi testimonia scripturae et PP. quae de gratia Christi D. loquuntur, et de similitudine quam habet cum caeteris iustis, quorum caput et princeps est. Aliqua eorum videri poterunt in P. Aldrete sec. 10. et in P. Suarez relato.

Dico 2.o Valde mihi probabile, et verosimile est, praeter gratiam communem caeteris iustis, et eiusdem speciei cum gratia eorum, fuisse in Christo D. multa alia dona gratiae, seu gratiam aliam specie physica diversam ratione specialis cuiusdam dependentiae, seu connexionis cum unione hypostatica. Et sane esse in nulla dona causa est quidem nobilissima ipsi Christo tantum propria. defendit contra P. Ioannem Barbiano D. Salmanticensis nostrae societatis in assertis salmanticensibus ab ipso in lucem editis assertione de gratia habituali Christi D. id defendit probabilius P. Ioannes de Cardenas ... relatus quo secundario ubi gratiam habitualem Christi D. ad diversam connexionem et dependentiam ab unione hypostatica. P. Aldrete disp. 91. sec. 10. num. asserit, unicum gradum gratiae superiorem in Christo D. infinite superare cumulum gratiae reperibilis in omnibus sanctis: quae quidem diversitas cum intra ... essentiali, nescio qua ratione possit cum specifica similitudine ad nostram gratiam componi. Mihi enim id prorsus incomposibile videtur: nam ex ... infinitus in perfectione intra ... humanam speciem infimam

tribui: nam licet possint individua eiusdem speciei
aliqua diversitas, et inaequalitas fieri, ea tamen non
ita esse non debet, nec potest, ut unum individuum ab altero
excedat infinito excessu. Itaque si non gratiam omnem nobis
potentialem in Christo Domino esse dicatis, atque adeo illum quo
ad hanc gratiam cum nobis omnino similem, admittimus vero insuper
alia dona atque, seu gratiam aliam Christo Domino peculiarem, et
ab unione hypostatica dependentem: nam sicut unio
hypostatica esse non potest nisi in natura hypostatice unita, quoniam
etiam alia dona postulatis, quae necessario sequantur ad unio-
nem hypostaticam, et in nulla nisi in natura a Deo hypostatice
unita dari possint?

R. Tandem dubitatio est, quae fuerit in hoc
puncto mens S. Thomae? Primum quidem dubitabilis pono, non
ut de mente angelici praeceptoris dubitet, sed etiam ut ex illius
verbis et principiis veritas amplius aperte eluciat. Si quidem apud
Thomas, qui partem negativam tuentur, adducunt S. Thomam
hic q. 7. ar. 11. et expresse 1. p. q. 7. ubi nam videtur
omnino infinitam huic maxime. Verum quoniam hic a Sancto angelico illa
gratiae adscribatur iam iam videbimus. Quibus sunt duo
praemia, et utrumque est S. Thomae, ex quibus manifeste deduci-
tur, gratiam Christi Domini fuisse actu infinitam. Primum prius est
gratiam habitualem, seu charitatem ex se, et ratione sui non habere
ultimum terminum, sed potius qualibet illius finita intensione assig-
nata posse adhuc dari maiorem intensionem, quod
quidem est potentialem illius intensionem, hoc est, infini-
tatem, seu infinitam in potentia. Primum hoc quoad chari-
tatem est S. Thomae 2a 2ae. q. 24. ar. 7. ubi de charitate loquens,
sic ait: ipsa charitas secundum rationem propriae speciei terminum augmenti
non habet, est enim participatio quaedam infinitae charitatis,
quae est Spiritus Sanctus. Similiter etiam causa augens charitatem est

infiniti virtutis. s. D. Thomas sentit chantam ex parte subiecti
huic augmento posse in posse, quia semper charitate excrescen-
te, super excrescit habilitas ad ulteriorem augmentum. Hoc
quod de charitate docet hic s. Thomas, posset etiam eadem ipsa ratione di-
ci de gratia habituali: imo et hoc maximum non est in ea, nisi dicque
te charitati habituali ipsa gratia.

Secundum primum in Christo D. fuisse actu omnem
gratiae plenitudinem; ita ut in illo fuerit actu omnis gratia possi-
bilis uno et eodem subiecto. primum hoc desumit ex s. Tho-
mae q. 7. ar. 9. ubi et illud, et rationem etiam illius primi
nobis proponit his verbis: quanto aliquid receptivum propin-
quius est causae influenti, tanto abundantius recipit. et ideo
anima Christi, quae propinquius coniungitur Deo inter omnes creatu-
ras, maximam recipit influentiam gratiae eius. Quam
autem maximam dicit intellige maximam omnium
possibilium. quod ad haec explicatur 1o. consider. plenitudo gratiae
potest attendi dupliciter: uno modo ex parte ipsius gratiae. alio
modo ex parte habentis gratiam. Ex parte quidem gratiae dicitur esse ple-
nitudo gratiae ex eo quod aliquis pertingit ad summum gratiae,
et quantum ad essentiam et quantum ad virtutem: quia scilicet habet
gratiam, et in maxima excellentia qua potest haberi, et
in maxima extensione ad omnes gratiae effectus. et talis
gratiae plenitudo est gratia Christo. quod quum explicat. exponunt
additionibus: nota 2o. diligentissime, quod author de
sanctitate in dignitate gratiae et eloquens in hoc ar. dicit quod
invenit de facto in summo data animae Christi, ut patet in 1o
membro distinctionis, et 2o. et declarat talem sum-
mum esse tum ad essentiam, dicendo de virtutem, et ter-
tium ad excellentiam, dicendo de extensionem, quae
ad virtutem spectat, dicendo quod est in maxima excel-
lentia, qua haberi potest. quod autem hic loquatur s. Thomas de

gra quae fit summa ex dicto s. th. [illegible] subti[illegible] et ipso s. tho. asserente, gr. plenitudinem [illegible] habitualem in ordine ad [illegible] gram dicit, [illegible] in eo e intensa gra usque ad summum [illegible] a Deo.

Ex his duob. princ. quae certissima sunt in s. tho. plane deducit fuisse in Xpto D. gram infinitam: nam si gra D. se intel [illegible] summum finitum summa gra erit infinita: qui habuerit summam gram seu maximam [illegible] hebit infinitam, [illegible] Xpts D. het summam gram seu maximam potem: [illegible] infinitam. Itaq. hoc etiam [illegible] s. tho. in 3. dist. 13. q. 1. ar. 2. quaestiuncula 2. in argento: [illegible] finito pot aliq. maius intelligi, et D. aliq. maius facere. Unde in [illegible] s. tho. hec erit bona cons. intensio grat. finita e. q. maius aliq. potest in illo genere: et e [illegible] maius in illo genere potest gi intensio infinita e. Verum et [illegible] s. tho. docet gram habitualem Xpti D. e finitam in genere entis, et infinitam in genere gra. nam in 3. p. q. 7. ar. 11. inquirens, utrum gra Xpti sit infinita. [illegible] adiunxit: aliquando gra habitualis quae quidem pot dupliciter considerari: uno mo, [illegible] q. [illegible] et sic necesse, q. sit ens finitum, [illegible] perfectionis, ut exponit in Caies. et patet ex [illegible]. Deinde addit aliam [illegible] alio mo pot considerari [illegible] gram [illegible] e in gra: et sic gra Xpti pot dici infinita, eo q. sit illimitata q. s. het [illegible] pot pertinere ad rem gra, et [illegible] ei [illegible] quicquid [illegible] tam menssuram id, q. ad rem gra [illegible]. [illegible] ait: dum q. gra Xpti het infinitum effectum [illegible] infinitatem [illegible] dictam gre, [illegible] ratiam [illegible] Xpto [illegible] cuiaia [illegible].

Quaest. 9. quarum Christus D. in quantum homo sit filius Dei. Sec. 1.
Aliqua ad statum quaestionis praemittuntur.

Quaestio 9.a
Quarum Christus D. in quantum homo sit filius Dei.
Sec. 1.
Aliqua ad statum quaestionis praemittuntur.

Praecipua hic quaestio difficile an Christus D. in quantum homo sit filius Dei adoptivus, vel naturalis: et licet quaestionem hanc magis nominalem dixerit Pontius in commentario 3. disp. 10. num. 18. et A. P. Arr. disp. 45. sec. 1. adhuc tamen valde celebris est apud Scholasticos, maxime postquam acta Concilii Francofordiensis in lucem publicam edita sunt, et in Conciliorum congesta. Itaque advertendum duxi, in Concilio isto, quod peractum est sub Adriano 1.o contra Felicium Urgelitanum Episcopum in Catalaunia, et Elipanum Archiepiscopum Toletanum aliqua circa hanc materiam esse definita fuisse, quae a Scholasticis occasionem praebuerunt, vel suam confirmandi, vel aliorum sententiam censura aliqua [illegible] minuendi. Et licet ab aliquibus aliqua opponantur, quibus infringi expresse videtur huius Concilii authoritas, a plerisque tamen sine ulla dubitatione ut legitimus admittitur, tanta, ut [illegible] ut possit dictus authoritate dubitari, ut monet P. Suar. disp. 44. sec. 1. § ad dubium, et A. P. Alder. disp. 36. sec. 2. num. 12. quae ad [illegible] de hoc Concilio extat habet in quadam epistola Concilii ad Episcopos Hispaniae et in alia epistola Adriani Pontificis, et in libello quodam, cui titulus est sacro syllabo, quae videri possunt in tom. 3. Conciliorum p. 1. sec. 2. in his declarat, et variis sacrae scripturae testimoniis probat, quod Christus D. eum personam quae dicitur, et homo est, quod non est filius adoptivus, sed naturalis Dei; reprehendunt quae dicti duo Episcopi quod

adoptiv...
asserueri[n]t, ipsu[m] e[ss]e filiu[m] adoptivu[m]. Sed ad catholicor[um] accedamus
§ Ut ad diffi[nitionem] et sol[utionem]
Supponendo 2°, filiu[m] aliu[m] dici nat[ura]lem, et aliu[m] adoptivu[m];
Ca[n] a sit mediu[m] aliq[uo]d inter has filiat[ione]s mox videbi-
mus. Filium nat[ura]lem est qui p[er] ... generationem
Vitalem; que ut co[mmun]iter definit[ur] est origo viventis à vi-
vente à p[rinci]pio coniuncto in similitudinem nat[ur]ae. Hinc fit
nalem filium esse p[ro]p[ri]e filium, et esse p[ri]mum filium. Proprie
filiu[m], id est v[er]e, et p[ro]p[ri]o, et non metaphorice filium. Propriu[m]
filiu[m] etiam, idest non alienum, et extraneum à p[at]re qui dic-
tur filius adoptivus cadunt: nam filius adoptivus non
est, et p[ro]p[ri]e filius, sed imp[ro]p[ri]e, et per analogiam, aut imi-
tationem filii nat[ura]lis. Q[uo]d non est filius p[ro]p[ri]us sed alienus,
et extraneus. Ut hec plenius capiant, et aliq[ui]d de adopt[ion]e d[ivin]a
intelligere possimus, dicendu[m] est, q[uo]d sit adoptio in humanis.
§ 1° ap[u]d iuris civilis peritos triplex invenit[ur] adopti[oni]s diffi[nitio]
vel explicatio. Prima est ad Gloss. l. Filios familias
ff. de adoptionibus, ubi d[icitu]r: adoptio est legalis actio, qua
qui mihi filius familias non est, ut Titio, à Titio dat[ur]
in adopt[ion]em. Peccat 1°, q[ui]a ad co[n]ceptum adopti[oni]s non req[uiritu]r
lis, q[uo]d adoptandus dat[ur] à p[ro]p[ri]o patre: pot[est] n[am] utroque
parente orbus in filiu[m] adoptari. Peccat 2°: nam adop-
tionem que est actus per adoptionem explicat qui est
effectus illius act[ioni]s non tam explicat hunc effectum, ut ac-
tionem illam intelligamus.

Altera adopti[oni]s explicatio est ad inst[itu]tam de
adoptionibus lib. tit. 11. Ubi dicitur: adoptio est lega-
lis actio ad solatium eorum, qui liberos non habent, per-
ne naturam imitans. Sed redundat sane illa particula
ad solatium eorum, qui liberos non habent. Caretera deest
perspicuitas in hac, pene naturam imitans: q[uia] non declarat

tur vel quovisque possit, aut debeat adoptio naam imitari. 3ª tandem est ibidem paulo inferius: est legitimus actus, per quem fit quis filius, qui non est per naam imitans. Et in hac explicat. desiderat exponi, quod sit, filius eum fieri qui non est filius. Et hæ quidem sunt explicationes adoptionis humanæ apud iuris peritos, quæ licet non oio perfecte tradant, deserve tn possunt ad adoptionem in coi, et adoptionem etiam, qua Deus filios adoptat, intelligendam. Ex his enim duo colliguntur, quæ apertissime vident adoptionis convenire. 1º, adoptionem esse non poe proprij filij, sed extranei, et alieni à naa patris. Hoc significat quando in prima explicatione dicitur: qui mihi filius familias non est: et quando in secunda, qui liberos non habent: quando etiam in 3ª dr: fit filius qui non est. Secundus est, adoptionem filij esse ad aliquam naturæ imitationem, seu analogiam, et exemplum. Hoc satis explicatur, dum dicit adoptio, per naturam imitans. In quo autem consistat hæc imitatio paulo post dicemus.

Hinc plane deducit id, quod supra notabamus, scilicet filius adoptivus non esse proprie filium. Constat roe: quia filius verus, et proprie dictus debet habere naturam patris, et à patre. Sed filius adoptivus vel non habet naam patris, vel illam non habet à patre: ergo filius adoptivus non est verus, et proprie filius. Maior deducitur ex deff. generationis vitalis, per quam filius producitur; minor vero constat et in filijs adoptivis Dei, et in filijs etiam adoptivis hominis: nam imprimis, qui filius adoptivus est, licet habeat à Deo naam, quam habet, non tamen habet naam Dei. Quamvis homo, qui filius est adoptivus alterius hominis, licet naam hominis in se habeat; quia tamen il

illam ab illo homine habet, necnon, et quia est filius illius, qui adoptat in filium. Authoritate etiam ad ipsum constat: nam S. Hilarius laudatus a Concilio Tridentino secundo Francofordiensi in epistola ad Episc. Hispaniae palam opponit filium verum, et filium adoptivum: inquit enim: nam etsi nihil proprium verum est filium adoptivum: subdit iterum: adoptivus non est adoptivus, et verus filius. Idem est dicere, divinus filium non dici in natura esse, qui verus est filius. Idem est dicere, quia non est filium eum, qui est adoptivus: namque qui non filius est, verus filius est. Unde idem Concilium concludit: Si verus filius, nequaquam adoptivus. Si adoptivus, sicut in testimonio S. Hilarii posuimus, nec est verus filius. Et libellus etiam sacrosyllabus, qui pars quaedam est eiusdem Concilii inquit: abusive, et non essaliter adoptivus est filius. Cum dicit non essaliter, intellige, non naliter, seu non filius per essam et naam.

Sed adhuc explicandum est, quid sit, quod filiatio adoptiva sit ad imitationem filiationis naturalis? Certe dicunt communiter in eo, quod adoptatus acquirat ius ad hereditatem. Sed certe hoc praecise non sufficit ad adoptationem, nec imitationem filiationis naturalis: namque ius ad hereditatem etiam per successionem in defunctorum loco ex hereditate potest in non adoptato, ut liquet in Christo, quem Joannes ... non adoptatum, nec genere, aut sanguine ... potest aliquis heredem instituere. Ceterum adoptionem explandam esse 1.mo in ordine ad curam, et amorem paternum; 2.do tamen in ordine ad hereditatem, et futuram bonorum communicationem, atque adeo imitantes hanc filiationis naturalis in eo ... est, quod ii, qui adoptat, bene tractari ... deat, tanquam naturalis filius adoptantis in cuius familiam transcripti ... Ita censeo explandum cum P. Vernal disp. 63. sec. 1. num. 8. in quo tamen aliquid

in incognitum non tandum venit: namque dixisset adoptionem explandam etiam antequam ad hereditatem indef. tamen adoptionis, quam ipse tradit, et in illius explatione totque in honorum communicat. explanda, in ordine ad suam adoptionem explat. ex illo apud nos adoptio moralis quaedam, et gratuita assumptio personae extraneae ad imitationem filii naturalis in ordine ad curam, et amorem paternum. Hinc autem oriuntur effectus qui in adoptione sunt: 1us. n. seq. quod pater illum pactio ipsum faciat domini domus et in futurum inheat ad paternam hereditatem. 2o etiam seq. quod ab aliis ut filius patris habeatur, et honoretur. Et haec in praesentiarum sufficiant de adoptione, ut alia quaedam reservemus in materia de gratia.

His sic praemissis, 1o certum est apud catholicos, Christum Dominum absolute loquendo esse filium Dei naturalem: nam Verbum Dei est filius naturalis Dei: sed Christus Dominus est Verbum Dei: ergo Christus Dominus est filius naturalis Dei. 2o certum est Christum Dominum absolute, et simpliciter loquendo et sine ulla limitatione aut reduplicatione non posse dici filium Dei adoptivum. Probatur: nam adoptivum esse non potest nisi persona extranea ab adoptante: sed Christus Dominus absolute, et simpliciter loquendo non est persona extranea a Deo: ergo non potest esse adoptivus Dei. Et probatur ex terminis: nam filius adoptivus non est ex se filius: sed Christus Dominus est ex se filius Dei: ergo Christus Dominus non est filius adoptivus Dei. Et haec est causa cur Christus Dominus etiam ratione gratiae habitualis quae nos filios adoptivos facit non potest adoptivus dici, namque ut advertit P. Arr. disp. 32. sec. 1. num. 7. Haec vox filius adoptivus de facto signat negationem filiationis naturalis quamvis non designaret posset sine dubio Christus dici filius naturalis ratione unionis ad Verbum, et simul adoptivus ratione gratiae. Quam tamen in cavendum nobis est, ne cum haereti-

ad aliqua ex predictis veniam, ideo Christum Dominum in primis dicimus filium naturalem Dei, ne Christum Dominum non verum Deum, aut non Dei Verbum esse dicamus: verum non dicimus illum adoptivum simul, et naturalem filium, nedum ex filiatione illa, atque adeo duas etiam personas distinguere cum hereticis videamur. 2° apud catholicos extat, an saltem cum aliqua aliqua difficultate, aut limitatione dici possit Christus Dominus in quantum homo, seu ratione humanitatis esse filius adoptivus Dei, dum sit etiam in quantum homo est filius Dei naturalis. Tandem an virtute filiationis Trinitatis, an solo motu Patris, Personae dici sit filius in quantum homo.

Sec. 2. sententiis relatis, statuit Christum Dominum ut hominem non esse filium adoptivum Dei.

Sec. 2.
Sententijs relatis, statuit, Xptum D. ut hoem non esse filium adoptiuu Dei.

Durandus in 3° dist. 4. q. 1. et Vasquez ibi art. 2. simpliciter, et absolute reddunt, Christum Dominum ut hominem, esse filium Dei adoptivum. Eamque sententiam probabilem censuit Ricardus dist. 10. q. 1. licet in contrariam magis inclinet, quo fere modo se gerit Scotus: nam in reportatis ad 3° dist. 10. assertive defendit primam illam, in sententiariis tamen problematice: nam ibi quaestione 1ª ait, quod qui diceret filiationem esse proprie suppositi, facilius posset dicere, Christum non esse filium Dei adoptivum. Sed dicendo fundari in natura filiationem, esset adoptivum. Et hoc docet Scotus: nam filiationem fundari in supposito, ante ea ... dixerat dist. 8. Sententia quod possit dici Christum Dominum filium adoptivum ratione humanitatis. Alii etiam referunt ab scotistis hoc dicendi modo. Et illum ex scotistis sequitur Castillo, carpens nonnullos qui dixit hanc

xium esse de fide. Sic etiam Felix cap. 19 difficulta
te 1. qui Fabrum Scotistam insectatur, eo quod dixerit
etiam oppositum de fide esse: imprudenter tamen, in
quit Felix, cum oppositum saltem probabile defendat
Scotus. Hanc etiam propositionem amplectitur Delgadillo cap. 17.
difficultate unica dub. 8. dico 3. et Pichon Meri
nero disp. 1. cap. 5. sec. 1. dico 2. num. 9. 2o sententia Mari
um bio docet, scilicet Christum Dominum etiam in quantum hominem non
esse filium dei adoptivum, naturalem. Haec est Magistri, S. Ab.
thi, communiter Scotistarum, et aliorum etiam DD. Videa
tur Pater Suarez disp. 49. sec. 2. et Pater Vaz. disp. 89. cap. 6.
His accedit ex Scotistis Faber disp. 23. num. 19. Vbi dicit
oppositum etiam docet, idem de fide.
3o sententia media est inter has, et defendit Christum Dominum
ut hominem seu ratione humanitatis, etiamsi impossibile
personalitatis ipsa Verbi Dei, neque esse filium naturalem, neque
adoptivum Dei. Ita Pontius Scotista disp. 38. q. 3. dico
3. et 4. et Aerniz Pater Vernal disp. 65. sec. 1. et
disp. 66. sec. 2. Si vero inquiras, cur ab his DD. petatur
aliquam aliam rationem Christus Dominus in quantum homo sit filius Dei, nihil
xit Pontius. Pater vero Vernal dicit, esse filium Dei proprium seu
non alienum, aut extraneum: quam quidem filiationem proximo
mediam dicit inter filiationem adoptivam et naturalem. Ita
ac mox exponit disp. 66. sec. 1. § 4. et Aiterus sec. 3. § 2. qui
bus in locis docet, Christum Dominum ratione humanitatis, seu in quantum
hominem esse filium Dei, sicut est homo, vel Angelus ratione creatio
nis; quia videlicet humanitas illa ab eo creata est, esse non
proprium Dei, quod subsistit, et physice Deo unitus est in quantum
homo, seu quantum humanitas illa Deo unita est, itaque
distinguit in Christo Domino duas rationes, unam filii, alteram proprii:
quas quidem firmiter tenet, esse realiter distinctas: nam

prior, in qua est eiusdem rationis in Xpto ac ceteris hominibus, se
cundum totam humanitatem acceptis, ut patet de
teri in ipsa mente terra humanitatis a Deo producta. pos
terior autem est gratia solius Xpti quae humanitatem comu
nicavit in unione hypostatica: sicut enim per illam cum
Deo unitate physice coniungit, ita per ipsam reddit Dei filii
Verbi [illegible] proprietatis aeternal.

Restant praecipue sententiae. Quoniam enim, qui filius est alicuius
filius est, sive ille adoptivus sit, sive naturalis, alicuius, ideo qui
docent Xptum Dominum in quantum hominem esse filium Dei ad
versus quaerunt, an sit dicendus eorum filius solius Trinitatis,
an unius cuiusdam tantum divinarum personarum. Referrent filium ad
totam Trinitatem docet P. Suarez disp. 49. sec. 2. §. 6. ratio
nem et sequentibus. P. Vasquez disp. 89. cap. 14. num. 85. Gas.
Hurt. disp. 17. difficultate 3. §. 2. deducit. P. P. Hurt.
disp. 83. sec. 6. subsec. 2. Arr. disp. 49. sec. 2. Patres Tex
Arnal disp. 66. sec. 3. §. 2. apud quem Durandus opusculo 13.
de ingenuitate Xpti disp. 2. dub. 9. et Vecanus cap. 18. q.
19. num. 8. quibus accedunt illi, qui probabile putant,
Xptum Dominum secundum humanitatem esse filium adoptivum
Dei: hanc enim adoptionem praedicant, aut solius Trini. adhuc
credunt, licet Duran. dixerit illum filium adoptivum esse
[illegible] Spiritus Sancti, aut solius Trinitatis. Secundo tandem alii tendunt
Xptum Dominum etiam in quantum hominem esse filium naturalem
Dei, quia Persona solius [illegible]. Ita Card. de Lug.
disp. 31. sec. 3. num. 1. Aldere. disp. 89. sec. 2. et sec. 3.
P. P. Amicus disp. 29. sec. 2. num. 37. apud quem Alen.
S. Thom. Caietanus, Medi. Albertus Magnus, Bonab.
Ricardus, Capreolus, Maior, Gabriel Vasquez, P. Gran.
1. p. tom. 3. trac. 1. disp. 9. sec. 9. fine. Accedunt Ioannes
a S. Thoma disp. 19. ar. 9. difficultate 2. num. 37. et Sauden

hic tom. 2. tract. 1. disp. 4. dub. 2. sect. 5. apud quem Aluarez, Rafael Riuera, Araujo et Argentina;
Sit ergo 1a pro. Absolute dum est Xptum D. in qtum hoem non ee filium adoptiuum Dei Aliud dici D. relatio nem dumt, propt. hanc ut iacet, cum sua etiam reduplicat. aut limitat. definitiq. ee in Concillio Francofordiensi, et approbat. Adriani Pontificis. Verum quod ad nos attinet, ut a ce[...] uini abstineamq; probo authoritate eiusdem Concillij et Adriani Pontificis, quorum etiam verba hinc inde sunt exhibienda. Sic Adrianus Pontifex in eo Concillio in sigt. columna 2a: adoptiuus eum est Adoptiuum fili; fuerit quasi alienus aliquando a patre fuerit aut forte carnis extraneus ab eo factus esset assumpt. Et ipsum Concillium idem in sacro syllabo columna 5. insigt. proprio adoptiuus dici non pot nisi is qui alienus est ab eo a quo dicitur adoptatus. Idem in epistola column. 12. Vnitas personae quae est in Dei filio, et filio Virginis adoptionis tollit iniuriam. His testimonijs ita ratio constat. filius adoptiuus est extraneus et alienus adoptanti; sed Xptus D. etiam ut homo non est extraneus, vel alienus adoptanti Deo: ergo Xptus D. etiam ut homo non est filius adoptiuus Dei. Minor constat a conci. ex dictis a nobis de adoptionis natura. Similiter Demum ex mysterio ipso incarnationis etiam supponit: nam homo ille non est extraneus Deo. (cum homo ille dicat naturam humanam physice et realiter Deo unitam) sed Xptus D. in quantum homo est homo ille: ergo Xptus D. in quantum homo non est extraneus Deo.
2o Probatur ex eodem Concillio in sacro syllabo columna 7. omnis nomen adoptio ex affectione ducit uocabuli sui originem; quam ethymologiae eius nemo videat habere similitudinis horum. Habet namque exutra proprie aduerbium utinam elegant

insitum, ut si dicas, ubi nam mittitur in filium est. Hoc ex
incepi. Colum. 16. quid est adoptio, nisi charitatis copulla-
tio, qua pater adoptans copullat filium, quem genitus
non habet. Hinc ratio ista eamus: filius adoptivus solo affectu
seu amoris copullatione coniungitur adoptanti, et dicitur
eius filius: sed Christus D. ut homo non solo affectu, aut sola amo-
ris copullatione coniungitur Deo, dicitur eius filius: ergo Christus
D. ut homo non est filius adoptivus Dei. 3º Concilii verbis etiam in
sacro syllabo colum. 7. hoc ideo posuimus, ut patenter
det intelligi, eum dici adoptivum, qui in dum prius fuerat
non filius adoptantis. Unde in Dei filio non cadit nomen adoptio-
nis, quia semper verus filius, semper Dominus: at post hoc et post assum-
ptum hominem Dei filii vocabulum non amisit, qui nunquam verus desiit
esse filius. Et versus columna 8. adoptivus dici non potest nisi is qui
prius alienus est ab eo a quo adoptari desiderat. His satis [illegible]
ratio: omnis filius adoptivus, ante quam adoptetur, aliqua
prioritate est alienus ab adoptante: sed Christus D. etiam ut
homo nulla prioritate est alienus ab adoptante Deo: ergo Christus D.
etiam ut homo, non est filius adoptivus Dei.

Verum dices ex Scoto, Christum D. ut hominem, seu
humanitatem extitisse prius natura quam uniretur Verbo
D., satis esse prioritatem hanc ad filiationem adoptivam:
quod patet in Angelis, et in Deipara, qui gratiam habuerunt
et adoptivam filiationem Dei in instanti productionis ad extra
[illegible] prime facto, filiatio adoptiva
[illegible] supposito: unde licet natura humana
Christi D. respicere desiderata extiterit prius natura quam uni-
retur supposito, tamen ex natura illa, et personalitate Verbi
D. [illegible] prius natura, nam media ipsa unione natura hu-
mana [illegible] personalitate facta est suppositum. Unde ex natura
humana et personalitate Verbi. Valde distat disparitas.

nam Angeli, et Deipara ante adoptionem, licet non prio-
ritate temporis, tamen prioritate naturae extiterunt, sive
in signo naturae, sive in aliqua suppositione: potuitque suppositum illud
[illegible] Angeli, [illegible] Deipara a Deo alienum, et extraneum
adoptari in posteriori naturae, seu in sequenti signo. Dices 2°
et a priori ex principiis philosophicis de prioritate naturae: [illegible]
non sic Christus Dominus ut homo, eo quod dicit suppositum ex natura hu-
mana, et Dei personalitate, et etiam humanitas fuit
simul natura cum ipsius assumptione, nulla prioritate, neque
temporis neque naturae fuit humanitas, ut posset adoptari,
et reputari aliena. Respondeo [illegible] ad prioritatem naturae suf-
ficit, quod effectus [illegible] potuerit dari sine aliquo alio,
requiri [illegible] effectus existens productionis dam positis illo; ut
patet in igne producto ab igne a: nam calor ignis b
natura posterior est igne a quatenus existens productionis da-
ri non potest ante ignem a: sic humanitas est producta si-
mul et unita ab extrinseco unius actionis, nullo modo potest intelli-
gi ut producta ex vi suae actionis, quin intelligatur ut unita:
quia ut producta non est prior natura quam ut unita. Sec. 3. difficul-
tates aliquas in [illegible] elevat.

Sec. 3.

Dificultates aliquas in 3a [illegible] eleuat.

1a difficultas est, quia videtur contraria decisioni Patrum, Pon-
tificum adducendorum, aut Concilii. Francofordiensis. [illegible] namque
non est sermo de Christo Domino cum reduplicatione aut limitatione
in quantum homo, seu secundum humanitatem, sed de Christo Domino
absolute loquendo, et sic illa [illegible] aut reduplicatione.
Atque potest esse vera propositio cum reduplicatione, quae falsa est sine redu-
plicatione; igitur falsum sit id, quod a Concilio damnatur, scilicet Christum
Dominum absolute loquendo esse filium adoptivum Dei, poterit
esse verum id, quod non damnat Concilium, scilicet cum reduplicatione in

secundum hominem seu ratione humanitatem est filius adopti-
vus. Confirmatur 1º quia nomen substantivum licet id significent de Christo
Domino absolute loquendo, non tamen id videntur significare de
Christo Domino ratione humanitatem praecise, seu de Christo Domino ratione
quod homo est. Nam humanitas eius aliena et extranea
a Deo est, cuius sit quippe creatura et non eiusdem naturae, aut naturae
cum Deo: ergo potest dici Christus Dominus ut homo, seu ratione huma-
nitatem extraneus et alienus a Deo: ergo et filius adopti-
vus Dei in quantum homo, seu ratione humanitatem. Confirmatur 2º
quia non ipsa humana natura adoptata a Deo: ergo etiam
non potest fieri Christus Dominus ratione humanitatem dici adoptatus.
Antecedens patet ex Hilario 2º de Trinitate: post medium ibi: non
potestati dignitas non amittitur, dum carnis humilitas
adoptatur.

Resolutio. Id in primis dicimus quod Concilium Adri-
anumque Pontificem non loqui specificative, et per commu-
nicationem idiomatum loqui de Christo Domino, quando asserunt
illum non esse filium adoptivum, sed etiam loqui reduplicative et ratione humanitatem. Nam Adrianus ipse Ponti-
fex adduxit illa verba quae habentur apud Mattheum, hic est
filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: et illa ex-
plicat et commentatur. Animadvertite quod nihil ambiguitatis
tantum ratione Divinitatem tandem non credatis dixisse quod
hic est filius meus dilectus quod filius ratione humanitatem. Et idem
ex illo Pauli ad Romanos 8º qui proprio suo filio non pepercit,
sed pro nobis omnibus tradidit illum. Sic arguit Pontifex: scimus
non quod non est tradita ratione Divinitatem sed ratione id quod [illegible]. Add-
id quod dicebatur de reduplicativa, ut satis explicatum a nobis 5º
d. 9. sec. 5. ibi diximus reduplicativam esse, in qua fit
reduplicatio sed physicam [illegible] vel metaphysicam, praeter
[illegible] duplicitur. 1º quia designat causam seu rationem formalem, in quo

casu non pot reduplicativa affirmativa e vera, qui est iam vera
sit non reduplicativa, ut 2do dicimus, ex autho exoaltis. 2o modo
sumitur reduplicatio, qdo non reddit causam, sed limitat, restrin
git quepiam rationem, ut non absolute, sed cum illa limitat. vera
sit. in quo casu poterit ee vera propo reduplicativa, cum ta
men sit falsa non reduplicativa affirmativa. ut 2do dicimus ho
2a aiam rationalem e immortalis. Ex his

Ex his infertur in nullo sensu ee veram hanc
propo Xptus in qm hum. ho, seu 2a humanitatem e filius
adoptivus. non in 1o: qa sensus illius esset, Xptus e filius adop
tivus Dei, et ratio qo iste, seu qa hét humanitatem: id
utrumque e falsum. in 2o sensu falsa etiam e, qa p hoc,
qd e, ee filium, vel adoptivum, realem non e pa
tium naturae, sed suppositi: unde sensus esset, Xptus D. e filius ado
ptivus 2a humanitatem, id e, humanitas Xpti D. e filia
adoptiva, qd e falsum. Dices: licet non sit filia adopti
va humanitas, erit tamen adoptata; qd sufficit ut
Xptus D. dicatur filius adoptivus 2a humanitatem; sic
siquidem. sed vie e filius Dei, sed adoptivus 2a humani
tatem, qa hec et aliena a Deo, et adoptata. Sed ad hoc
dico neqs. naturam humanam Xpti D. dici debere adop
tivam, neque adoptatam: qa humanitas neque fuit
aliqdo, neque modo e extranea Deo; nam licet distincta
a Deo sit, non tamen e illi extranea; cum facta fuerit re
alis communicatio, et physica unio inter utrumque.
Itaque id, qd adoptatur, alienum e et extraneum ado
ptanti, et manet adhuc alienum, et extraneum physice
post adoptionem. Ad testimonium Hilarii, q. 13. 2d
ficia d ducit multi circa nfecerunt solutiones. Ig?ru
exhortamen nui det illa, sed adhibet S. Veranat, qui le
gendum putat adaptat; cum allusione ad illud Sti

Ad Hebraeos de Christo loquentis. Corruptantem ad ap-
dastimenti:

2.º difficultas desumitur ex eo, quod sicut in alia gratia quam habet
Christus D. ut homo, est ejusdem rationis specificae cum nostra: sed haec
est adoptio, seu filiatio adoptiva, per quam constituimur nos
filii adoptivos Dei: ergo est illa quae in Christo D. est, etiam est
ejus adoptio, seu filiatio adoptiva, constituetque Christum D. fi-
lium Dei adoptivum. Et confirmatur ex Irenaeo lib. 3. contra haereses
cap. 21. ibi: Propter hoc enim Verbum Dei homo, et qui filius Dei
est, filius hominis factus est, commixtus Verbo Dei, ut adoptionem
percipiens fiat filius Dei. Et ad argumentum cum P. Vas-
quez, Hurtado et aliis, gratiam habitualem per se tantum dicere adop-
tionem, seu filiationem adoptivam Dei, secundum cum ratione
unionis physicae cum Deo. Et ratio est ex dictis: nam filia-
tio adoptiva esse non potest, nisi persona sit extranea. at sidet
unio realis et physica naturae humanae cum Deo, persona in-
de resultans non est Deo extranea: ergo non erit filiatio adopti-
va, si detur unio realis, et physica naturae humanae cum Deo.
Itaque sicut sanctitas increata essentialis Dei, illique
essentialis, non habet ad filiationem Dei in persona Spiritus
Sancti, quamvis sit quodammodo sanctitatem
increatam, ideoque essentialem et naturalem, nec tamen est filius
Dei, vel naturalis, vel adoptivus. ita nec sanctitas creata
et naturalis in humanitate habitualis per se tota ad filiationem
Dei adoptivam: sed requirit ex parte humanitatis, quod ista constituat
personam extraneam Deo; et ex parte Dei requirit, quod de facto
liberum actu admittentis liberamque in curam paternam.
Addo, quod ex Irenaeo adducunt, ut Ferdinandus,
et ex eo P. Vasquez, supponendum verba illa, adoptionem percipi-
ens, referri ad ipsum Christum D., imo vero tamen non unicum Do-
minum dicunt. Sed neminem tanta adimpleri eius gratiam

P. ipsius verba melius sane exit P. Suar. disp. 49. sec. 2. §. dum
tamen, et ex illo P. Vernal disp. 65. sec. 2. num. 12. ver
ba ejus non ad Xphum, sed ad quemlibet alium purum hominem re
ferri; ita ut sensus S. Irenei sit, eo fine Verbum Dei factum esse
hominem, filiumque Dei factum esse filium hominis, ut quilibet ali
us homo, qui Verbum ipsum, ejusque doctrinam admittens, et adop
tionem recipiens, fiat filius Dei. Hanc interpretat. illustrat,
et satis bene P. ipse Vernal ex ipso Irenei contextu, et ex grae
cis Irenei verbis apud Theodoretum dialogo 1. quae sic verbo
dat ex graeco dict. Ad hunc enim finem Verbum factus est homo,
ut homo Verbum admittens, adoptionemque recipiens,
Dei filius efficiatur. Ubi allusio fieri videtur ad illud Joannis 1.º
quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem fili-
os Dei fieri. Et ut haec plenius intelligere possitis, ut inquit
aliam monebat Hordalius, Vos ex plantaria graeca nostra natu
rali manu, vel sale divina.

3. dicitur, quod Xphus D. ut homo est pie servus Dei, ergo
poterit ut homo, esse filius adoptivus Dei. Ratio: quia majoris dignita
tis est esse filium adoptivum, quam esse servum: ergo qui potuit secundum
humanitatem esse servus, poterit etiam secundum humanitatem
esse filius adoptivus. Ad hanc difficultatem sunt qui
negent antecedens cum P. Vasq. disp. 90, cui demonstrant adstri
bunt Torres, et Hurt. Complutenses. Accedunt Vico
rius cap. 16. q. 2. num. 10. Cardi. de Lug. disp. 28. sec.
3. et 4. P. Hurt. disp. 68. sec. 2. §. 7. cum aliis, quibus vide
tur, eodem modo declaratum esse in Conci. Fran. Fordi: Xphus
D. etiam qua hominem, seu secundum humanitatem, non esse servum
Dei, atque declaratum esse, non esse filium adoptivum. Deducunt alii
antecedens cum S. Thoma q. 20. ar. 1. ad 2um, et q. 23. ar. 4. ad 3um
Ita P. Suar. disp. 44. Valencia disp. 1. q. 20. puncto unico
§. ex quo hinc. Ragusa tom. 2 disp. 26. apud P. Vernal

disp. 98. sec. 2. cum aliis. Possemus itaque nunc an[illegible] [illegible] adhuc omissa [illegible] [illegible] da [illegible]. Et ratio disparitatis desumitur ex eo, quod ratio servi [illegible] Dei sit dicat rationem creationis, at ratio [illegible] filii dicit etiam extraneitatem personae: et ita Christus D. in quantum homo, seu secundum humanitatem servus Dei, subiectus que Deo, sicut et minor Patre secundum humanitatem; [illegible] secundum humanitatem est creatus, seu quod ipsa humanitas est creata; at non dicitur etiam secundum humanitatem filius adoptivus; quia nec ipsa humanitas, nec suppositum ex illa [illegible], extraneum est Deo, ut requiritur ad adoptionem. Sec. 4. Christum D. in quantum hominem esse filium naturalem Dei, et non adoptivum.

Sec. 4.
Christum D. in quantum hominem esse filium naturalem Dei, et non adoptivum.

Haec [illegible] quoad 1.am partem [illegible] communis, et apud [illegible], et apud nostrates [illegible], quoad 2.am vero exprimitur ad [illegible]. Alexander, et a [illegible] [illegible] [illegible] Vernal, quis diximen da [illegible] sententiis, licet nemo tam eruditissime indagaverit, novum que, ut sibi videtur, dicendi modum in scholas induxerit, [illegible] tamen illum satis probare non potuit. Itaque [illegible] ut ex ipso mentem illius deformamus disp. 66. sec. 1. [illegible] 4. num. 33. docet, si [illegible] idem, esse filium alicuius proprium, et esse filium eius naturalem: [illegible] filius naturalis semper sit [illegible]; non tamen e converso necesse est, ut filius [illegible] alicuius sit semper eius [illegible] filius naturalis. Postea Christum filium hunc proprium, qui naturalis non sit, nec vero adoptivus, illum vocat assumptivum; qui videlicet naturalis, nec adoptione, sed assumptione filius [illegible]. Nec vero tamen horum dicit [illegible] a se non [illegible] [illegible], adducit [illegible] 5. num. 98. authoritatem Hugonis a S. Victore tom. 3. in apologia de

Verbi incarnato q. 2. sic asserentis: filius huius hominis adoptione, ut nos, fidem, neque per unionem susceptione, ut mediator, s. homo assumptus, natura ut Verbum, quae eadem substantia cum Deo in persona. et tandem persona cum mediatore, in substantia. De numero plane, quare Christus D. in quantum homo sit filius proprius docet sec. 3. §. 2. et filius ratione creationis, et gratiae, ratione unionis hypostaticae, ratione cuius filius est ratione cuius est in illo duas rationes naturales traditur.

Ex his quae praedixerimus dantibus distinctionem multis impugnanda, et totaliter structura diruenda est. et quidem, quod dixi nihil novi afferre videtur contra eos, qui Christum D. ut hominem dicunt esse filium naturalem; neque generationem, invenientes invenit in similitudinem naturae, sed per unionem hypostaticam adipiscuntur, et naturalem Verbi filiationem. quem dicendi modum sec. sequenti ponimus. Accedit quod et ipse P. Vernans, iuxta fatetur filium proprium esse quodam modo naturalem, unde ipsius etiam loquendi modus contrariis relabitur: nam sec. 2. §. 2. num. 75. ubi Magistri verba adducit in 3º dist. 10. q. 1. litera B. et litera C. loquentis de Christo D. 24. quod hoc, et asserentis, primum, non est adoptivum filium aliquo modo, sed naturalem. quae Magistri verba sic interpretatur: dico enim, inquit, et aliquo modo positivum in proximationem intelligo hypostaticam in potestatione affirmativa hoc pacto. non est adoptivus aliquo modo, et aliquo modo naturalis; nimirum proprius nullo enim modo adoptivus, nullo modo extraneus, aliquo tamen modo naturalis, quatenus s. natalis dicitur proprius, substantialis quod s. coniunctum, et hempemit exclusit adoptivum. Hic ex ipso Vernalio ale lexim, non ut hunc Magistri interpretationem in meliorem tam sterotatam vera; sed ut valet ea ipsa ratione a P. Vernal dici Christum D. in quantum hominem filium Dei aliquo modo naturalem, s. per unionem physicam adeptum Dei cum quo ratione duabilis, a quibus ipse alienus est natalis, nec non potest.

2° impugnat modum illud dicendi nam, scilicet filius
sit qui talis est ut vere filius, non tamen quod dicat [illegible] ipsius
Christus Dominus ut homo non est filius Dei quia non est filius naturalis. [illegible]
et in primis, si dicat non esse quia ... vere filius, [illegible] sed ... filius
[illegible] et absurdus ... inventum Felicis et Eli
pandi a Concil. Francfordi. et Adriano Pontifice damnatus. Nam Concilium, et Pontifex ideo damnant Elipandum
et Felicem quia dicunt Christum Dominum ut hominem non esse filium naturalem [illegible] adoptivum
quod filius adoptivus tandem non absurde, et impie,
dicitur filius: qui supponunt Christum Dominum etiam ut hominem non absurdus
et impie, et [illegible] et [illegible] deberet dici filius Dei. Sic ergo dicat filius [illegible] et [illegible] naturalis, et [illegible] filius, [illegible] nam
non est ut [illegible] filius [illegible] qui non est filius naturalis: [illegible] implicat, quod
sit [illegible] filius et [illegible] non est filius naturalis: [illegible] simpliciter implicat,
quod est filius [illegible] et non naturalis. [illegible] ex [illegible] apud quos nulla est mentio, nisi filii adoptivi et naturalis. filius [illegible] dicunt vere filius, hoc est, vere filius; filium vero adoptivum, non vere
seu [illegible] filium; in quo etiam sensu dicunt, filius naturalis esse [illegible]
um filium, idest, [illegible] filium. [illegible] filius naturalis idem est, ac [illegible]
et [illegible] filius; idest, ac vere et [illegible] filius. filius vero adoptivus neque
[illegible] neque [illegible]; [illegible] non est filius naturalis, neque [illegible]
[illegible] est filius.

Hic quem modo diximus facile colligere possumus
ex Patrum testimoniis in hac quaestione a nobis, et ab aliis afferri soli-
tis. in primis D. Hilarius lib. 3 de Trinit. ita inquit: [illegible]
[illegible] filii [illegible] hic filius; hic enim vere et [illegible] est filius, ori-
gine, non adoptione. Ecce quo modo illum qui [illegible] vere fi-
lium et [illegible] filium, dicit filium origine, non adoptione, idest
filium naturalem seu naturalem filium, et non adoptivum. Similiter
Hieronymus in cap. 1° ad Ephesios. Ille quidem naturalis
filius, nos vero adoptione. Ambrosius lib. 1. de fide cap. 9. filius

aut per adoptionem aut per naturam: per adoptionem nos filii di-
cimur. Ille per veritatem naturae est. Aug. tract. 82. in Ioan.
nos filii gratia, non natura. unigenitus autem natura, non gratia. An
hoc etiam in ipso filio ad hominem referendum est? ita sane.
nam dicendo, sicut dilexit me pater et ego dilexi vos, gr-
atiam mediatoris ostendit: mediator autem dei et ho-
minum non in quantum deus est, sed in quantum homo est Christus Iesus. Sanctus
Adrianus Pontifex [illegible] Nomen patris nunc
manifestavit, cuius se patris verum filium, et non putativum, quia
innotuit et non adoptivum. Alludit sane ad id Ioannis 17.
Manifestavi nomen tuum hominibus, et ad illud eiusdem
ut simus in vero filio eius. Ubi adverte, verum filium et
proprium idem esse, sicut putativum et adoptivum idem etiam
sunt: sicut qui verus filius est, is qui vere est filius, ita proprius filius ille
erit, qui proprie est filius.

Ex quibus testimoniis satis evincitur quod ostende-
bamus, et aliud etiam non minoris momenti: scilicet improbari
principaliter responsionem P. Vasquez, quam adhibet disp. 66.
sect. 1. § 2. num. 39. Ex quo dices, diversimode sumi
vocem illam filium proprium, quando de Christo D. ut homo dicun-
tur. nam vox quidem proprius sumitur proprie, pro non adoptivo,
non extraneo, non alieno, non coniuncto mera affectione, sed
substantia, physice et realiter. vox vero filius non stricte, nec pro-
prie, sed improprie, aut minus proprie sumitur. Nec mirum, inquit, nam
licet dicamus vocem filius improprie sumi a sacris litteris et
aliis fidei regulis de Christo ut homo est, per duplicationem tamen
nuncupant filium Dei proprium. Contra hanc responsionem,
quod ut constat expressissime dicitur proprius filius est verus filius: sicut verus
filius, qui vere est filius: sic proprius filius, qui proprie est filius. Contra legi-
timae magis est nimis ex medullatis constant. [illegible]
ille est proprius filius, qui vere est filius: et proprius filius est, qui vere filius est proprie

... filius est qui quis filius est: ... illa uox ... illa ... filius, ... dicitur, cum dicitur de Christo Domino etiam ut homo est.

Tertio impugnat Pater Vernal (est Adducunt etiam impugnationes ex illis Patrum testimonijs). Quod ne filius, qui medius sit inter filium naturalem Dei et filium adoptiuum. Sed Christus Dominus ut homo est filius naturalis, uel adoptiuus, sed non adoptiuus, ergo naturalis. Maior ... naturalis: ... exdicitur: quod filius Dei, uel est filius natura, uel gratia, hoc est, uel origine, uel adoptione. Unde, ut ... ex tomo ... Tract. ... ultimus. Si uero filius, nequaquam adoptiuus, quod adoptiuus, ... cut in testimonio Hilarij, proinde est, uel natura est filius. Explicat Pater Vernal: natura non est filius, id est, non habet naturam, uel essam filij. Explicationem non admitto. Talem tamen inde facio: ideo non habet naturam et essam filij, quod natura non est filius. Itaque ... natura est filius, id est, atque ... naturalis filius. Quarto impugnat magis ille dicendi Pater Vernal ex eo quod distinguat rationem filij et rationem ... ita ut ratio ... non appellet formalis rationem filij: unde ... communicat Christum Dominum in quantum homo est filius ... quod est filius, et ... quae argumentatio ... illi est, ... est materialiter ... Tandem: quod rationem filij in Christo Domino ... humanitatem ad solam humanitatis ... reducat, quae ... ceteris ... Nam certe Christus Dominus in quantum homo, ... in quantum ... in quantum filius ab alijs hominibus differt; nam filiationem habet ... per ... excellentissimam, quod accuratissime deducit Adrianus Pontifex in ... illa sua, aduertens Christum Dominum etiam in quantum homo est, nunquam dixisse nobiscum, pater noster, sed ... dixit patrem meum, et patrem uestrum; cur ... ait Pontifex: quod aliter ... et aliter ...

Sec. 5. quare non Xptus D. in quantum homo, sit filius naturalis Dei.

Sec. 5.

Quare non Xptus D. in quantum homo sit filius naturalis Dei

Diximus Xptum D. in quantum hominem non esse filium adoptivum; diximus etiam non esse filium per collegium(?), ..., et talem filium Dei. Explanandum ergo restat quo modo filius naturalis Dei possit intelligi Xptus D. in quantum homo. Vincens(?) in relectione de gratia Xpti q. 1. dub. 4. ad 47 ait: id quod Xptum ut hominem filium Dei naturalem denominat est gratia habitualis, quae quamvis in nobis sit filios adoptivos constituens; at in Xpto est gratia reddens illum filium naturalem. In hunc dicendi modum proxime accedit R. quidam, cui probabile videbat asserere, Xptum D. constitui filium naturalem Dei, in quantum hominem, per gratiam habitualem et unionem hypostaticam simul. ita ut dicat gratia habitualis, hoc ex se, quod constituat filium Dei, abstrahit a filio naturali, et adoptivo. nec est quaelibet debet esse filius aliquis Dei, qui nec naturalis sit, nec adoptivus. Sed quaelibet gratia habitualis constituat filium Dei, qui non ex se dicatur constitutum debeat filium naturalem, vel filium adoptivum. per hunc vel illum cum unione hypostatica, aut cohaerentia illius. Probatur: quod Xptus D. est substantialiter filius naturalis. immo implicat filium esse naturalem per aliquid sibi accidentaliter additum: sed gratia habitualis est aliquid accidentaliter additum Xpto D. etiam in quantum homo est: ergo non potest Xptus D. etiam ut homo esse filius naturalis Dei per gratiam habitualem. Confirmatur: quod filius naturalis, et filius adoptivus non conveniunt univoce in ratione filii: ergo non possunt constitui in ratione filii abstrahendo a naturali et adoptivo, per gratiam habitualem. Antecedens patet: quod solus filius naturalis est vere et proprie filius, filius vero adoptivus non nisi improprie et per analogiam ad filium naturalem. Confirmatur: quod si gratia habitualis constitueret filium Dei, abstrahendo a naturali et adoptivo, sicut datur univocatio in gratia habituali, daretur univocatio etiam in

utrum Xpus sit filius

Pr. Suarez tom. 1. de incarnat. sec. 4. sub 11.
ut defendat simul, et explicet, quod Xpus D. ut homo sit fi-
lius nalis Dei, supponit admitendam hic, et explandam
defnem generationis nalis, qua filius à parente producitur,
quæquidem apud Philos est origo viventis à vivente à princ.
coniuncto in similitudinem naturæ. Quod ut ostenderet defficere
rei productionis Xpi D. ut hominis similitudo illa naturæ ad Dei, quæ
petitur in defne, ut sit filius Dei nalis, supponit adhuc simi-
litudinem hanc posse esse, vel in eadem num. natura, ut in divinis,
vel in eadem specie athoma, et infima, ut in hominibus, vel in eodem
genere, ut in aliqua animalia, in quibus filius evadit diver-
sæ speciei ab utroque parente, licet sub eodem genere. At
ut sub eadem specie evadat similis. Hoc supposito, asserit
Xpum D. ut hominem esse filium nalem Dei, quod est vivens
à vivente, ut constat: nam in quantum homo est vivens à vivente
Deo, producta à princ. coniuncto, quod in divina persona illi coniungit
deinde tandem in similitudine naturæ, si non numerica, si non spe-
cifica, saltem genericam: nam ut homo, qui natura quædam in-
tellectualis est, similis est Deo in natura saltem generice. Ex dictis
colligitur: quod similitudo in natura, si quæ petitur in defne illa philo-
sophica, est similitudo saltem specifica: sed non sufficit similitu-
do generica. Et ratio: quod si peteret similitudo specifica, sed
sufficeret generica, vel frustra esset in defne illa particula in simili-
tudine naturæ: nam quod dicitur origo viventis à vivente, satis ipsa
signat similitudinem genericam: sed natura aliqua similitudo
naturæ petitur dum dicitur in similitudinem naturæ.

Sed adhuc displicet 2a rethorica: quod inde tota vis
enervatur dum contra Arrium Verbum divinum creaturam, et ideo
non esse filium nalem Dei. Plures sunt in hanc mentem: ut
Hilarium lib. de synodis adversus Arianos. ...

ta q. n. pot alienu accidisimilis patre a dici. Et paulo
post: Vis n. dicut q. si generent n. dissimiles accidentalie
n. a se ex n. naam. q. diversitatem patrum naturali
inter natos recipiat. Dotaxoimi... substantiali q. ad s.
tiat seu naturitatem natz requirat similitudo saltem
specifica int P. et filium. Unde si D. generat et ipse, deo
generare deum. P. q. exit D. et filius exit D. q. tamen
implicat ee plures deos, sed tandem P. et filius ee unum
Deum. Nec iuvat exemplum eorum aliorum, qui generant
filios dissimiles nae a tributa q. parentis: 1o. q. n. ad est
qui negent ea aiata ee viz et sic filios. 2o. q. n. si filij sint
ideo ideo sunt, q. eorum productio in similitudinem nae fuit,
si quidem in ea recut. spiritu intentione nae volentis producere
sibi simile, licet p accidens n. evadat simile. q. n. ita
contingit in humanitate Xpti D. n. Dei: nam illa huma
nitas n. p accidens, et pre dissimilis evadit nae Dei et huius
in Xpto D. Tandem, q. sola creatio humanitatis n. pot
ne et sic constituere filium Dei. ut d. P. Vasquez
cebamq, et mox ex S. Thadiemq: q. sola illa simi
litudo quae in humanitate, n. sufficit ad filium Dei
natem constituendum.

P. Suar. dp. 49. sec. 1. explaniq natoi Xpti D.
in q. humanitatis filius Dei dicitur asserit: q. ium fundamentum
huius relationis sufficiat: id quae fuerint Xpi vt hoc, est
ipsa gratia unionis. Et paulo infra semetipsum explat,
aut: illius autem relationis fundamentum ee personam Verbi hypo
staticae unita humanitati, et pro illam sanctificantem, et
ex bene huic hoi ut sic ius ad D. beatitudinem. huic etiam
tae P. Vas. dp. 89. cap. 14. et alij qui hoi D. sentiunt
Asserunt itaque, Xptum D. in q. hum. hoem ee filium
natz Dei p unionem hypostaticam n. p. obsse et debitum,

q̃ est unio ad æternam Verbi filiationem, q̃ est unio ad personam Dei, a qua est sanctitatem hic et filiationem transiisse ho: nam sicut sanctitas accidentalis filiationis petit adoptivam, ita sanctitas substantialis et terminus ad condit. filii hominis petit transfiliationis naturalem. Ex his principiis duo quam contraria hinc sequuntur. 1ᵘᵐ est quod si alia persona sanctissimæ Trinitatis assumeret carnem, eodem etiam modo esset filius naturalis Dei illa persona in quantum homo: quod totam filiationem quam defendunt, dicunt enim, quod mediante unione tunc personalis sanctificaret humanitatem a Verbo natam et habita haberet ho ille natale ius ad æternam beatitudinem. 2ᵘᵐ quod deduceret ex illa ratione et ab authoribus illius defenditur est, quod Christus Dei in quantum homo sit filius totius trinitatis. Utrumque hoc est falsum, et stabitur ex dicendis.

Itaque asserimus Christum Dei in quantum hominem, esse filium naturalem Dei, et in quantum homo est, communicatum sibi ipsa æterna filiatione Verbi, quæ refertur ad solum Patrem atque adeo neque esse filium totius trinitatis, neque illam aliam trinitatis personam fore naturalem Dei filium, casu quo assumeret naturam humanam. Ita P. Suarez disp. 11. dub. 19. 3. et P. Aldrete disp. 86. sec. 6. Ita etiam Prudentius tom. 2. tract. 1. disp. 4. dub. 2. sec. 9. apud quem D. Thomas et S. Bonaventura. apud illum etiam Almainus, et Argentinas, Ricardus, et Capreol. Medina et Araujo, Franciscus etiam a Christo in 3. dist. 10. q. 2. corp. et præcipue in solut. ad 4. Accedit P. Valencia [illegible] disp. 1. generaliter q. 23. p. 1. Alvarez [illegible] 7. num. [illegible] regionum variarum disp. select. 4. et quem Alvarez Mag. in 3. dist. 10 ad 11. et 13. tom. a Ista

q. 20. disp. 19. ar. 5. difficultate 2. Et quidem quod
nulla alia divinitatis Persona foret filius naturalis Dei, si as
sumeret naturam humanam, est aperta mens S. Thomae 3 p.
q. 3. ar. 5. ad 2um ubi sic habet: sicut filio incarnato adop
tivam filiationem accipimus ad similitudinem filiationis naturalis ejus,
ita Patre incarnato adoptivam filiationem reciperemus ab eo
tanquam a Patre naturalis filiationis, et a Spiritu Sancto tanquam a
nexu communi Patris et Filii. Ubi expresse asserit, fore nos in illo
casu filios adoptivos non ad similitudinem filiationis alicujus
naturalis, quae in illis Personis esset, quam nec in illo casu suppo
nit, sed potius quod eandem paternalem pietatem, quae filialem per
nos [illegible] exhibit illi quam tunc [illegible] humanitatem.

Quod vero Christus etiam in quantum homo sit filius naturalis Dei
per generationem aeternam seu filiationem, quam ad Patrem refertur, expresse
docet S. Thomas hic q. 32. ar. 3. huic autem veritatem sub
jungens ut ad ea quae mox dicemus lucem aliquam subministret. Ita
quod angelicus praeceptor q. illa 32. ar. 3. rogat utrum Spiritus Sanctus dici
debeat pater Christi secundum carnem? Cujus responsione incorporat
ticuli ut rationem paternitatis et filiationis adgenerationem consequi
quia ad quamcumque sit adgenerationem viventium et animalium, nec ta
men ingenuus, sed quando in animalibus generatur filiationis accipit rationem
sed illud quod generatur in similitudinem generantis. Quam
similitudo potest major et minor subjungit: Et si quidem per
fecta sit similitudo, erit perfecta filiatio, tam in divinis quam in hu
manis; si autem sit similitudo imperfecta, erit etiam filiatio
imperfecta. Explicans autem gradus imperfectionis, subdit S. Thomas. sicut
in homine est quaedam similitudo Dei imperfecta, et in quantum homo creatus
atque ad imaginem Dei; et in quantum recreatur per similitudi
nem gratiae, et ideo utroque modo potest dici homo filius Dei. Ne tamen
aliquid [illegible] de Christo [illegible] etiam ut hoc dicerimus filius ejus
[illegible] modo [illegible] quod [illegible] filiationis et similitudinis [illegible]

sit imperfecta aliaque sit perfecta in filiatione, in Christo Domino neque dicitur filiatio Dei aliqua ratione creatarum. Est autem considerandum, inquit, quod illud, quod de aliquo dicitur secundum perfectam rationem, non dicitur de eo secundum rationem imperfectam. Christus autem est filius Dei secundum perfectam rationem filiationis. Unde quamvis secundum humanam naturam sit creatus et iustificatus, non tamen debet dici filius Dei neque ratione creationis neque ratione iustificationis, sed solum ratione generationis aeternae, secundum quam est filius Patris solius; et ideo nullo modo debet dici Christus filius Spiritus Sancti, neque etiam totius Trinitatis. Sec. 6. Ulterior explicatio et probatio nostrae sententiae proponitur.

Sec. 6.

Ulterior explicatio, et probatio nostrae sententiae.

Christum Dominum in quantum hominem esse filium naturalem Dei per aeternam filiationem, illi hypostatice communicatam diximus sec. praecedenti; atque adeo non esse filium totius Trinitatis, sed Patris solius, cum ex iis haec deduximus; cum quo etiam asseruimus nullam aliam Trinitatis personam fore filium naturalem Dei etiam in quantum hominem, si aliqua alia humanitatem hypostatice assumeret; quae omnia cum hic ex illa nostra sententia facile deducuntur, ideo illam aliquanto altius expendendam et explandam censuimus. Supponimus 1.º Christum Dominum in quantum hominem non reduplicare solam humanitatem in praesenti, (quamvis hoc multi dicant), neque humanitatem esse filiam naturalem Dei, neque etiam rationem, aut causam ut suppositum illud in humanitate subsistens sit filius Dei naturalis; reduplicat enim illud suppositum, non quidem ut solum, quod dicunt, sed ut dicit naturam humanam et Dei Verbi personalitatem. Suppono 2.º ad rationem generationis univocae seu filiationis non requiri, quod producat ipsam naturam, in qua debent esse similes Pater et filius, ut constat in divinis, quia neque ... quod Pater ...

ad suppositum, illud spectat, sit similiter quod constituitur per hoc, quod sufficit, quod solummodo, quod spectat ad naturam, sibi sit in illo supposito communicatum a Deo: quo quod sit, an in illo supposito sit aliqua alia natura, aliquid aliud. ut patet in Christo Domino, qui est filius naturalis Dei patris, in quantum homo, fieret si natura alterius naturae et per totalitatem Verbi a Deo productam.

Alii praeterea, sensus nostrae assertionis est, ideo Christum Dominum ut hominem esse filium naturalem Dei, quoniam quod Christus ut homo est eximius productionis et substantionis, habet sibi communicatam filiationem Verbi; hoc cuius formalit habet, quod illi homini communicet, quod per filium Dei naturalem in illo Verbo Dominus dicitur; atque adeo petit filiationem Verbi formaliter communicata illi humanitati ex vi sui productionis; petit inquam, quod homo ille petit, inquam, quod homo ille similis sit Patri Deo: ea similitudine, qua est filius Dei; tamen haec similitudo, quae filii diximus, in parte videtur aliquorum caelestium. et aliquorum ipsius filius Dei; ita ut filius Dei et filius habeant comperfectam similitudinem, quae requiritur ad perfectissimam rationem filii, ut dicebamus ex. Thomas. ideo Christus Dominus in quantum homo dicitur filius naturalis filius Dei per eternam filiationem illi in tempore communicatam. in hunc sensum capio Alvarium Mag. in tractatu in 3 disp. 10. art. 11. ubi explicat, quare Christus Dominus in quantum homo sit filius Dei una et eadem filiatione, quae simul sit illi et per naturam, et per gratiam; cumque de Verbo, in quantum Deus est, locutus fuisset, addit, sicut hac est difficile, quod Christus ut homo habuit illam naturam, scilicet naturam Dei per gratiam, videlicet per gratiam unionis in eterna persona, et persona, quae per naturam filius est. Et ideo filius ut homo naturalis qui attinebat ad illum hominem, qui per se est in substantia Dei, habuit autem unionem factam in hypostasi. Et in hunc etiam sensum capit Magistrum ubi asseren

Jem: dñi natis filius, nam qui naturaliter est filius habet eandem naturam, quam ille qui genuit.

Prob. assertionem a posteriori: quia Xpus D. in quantum humanus, est filius Dei; non adoptivus potest esse, neque potest esse nisi naturalis. Praeterea, non est filius Dei naturalis ratione filius creationis, neque ratione gratiae habitualis ut constat ex dictis: quia aliquid aliud ratione cuius sit filius Dei naturalis. Tunc sic: nil aliud superest, nisi unio hypostatica, et ipsa D. Verbi personalitas: quia vel ab unione, vel a personalitate Verbi, vel ab utraque simul erit filius naturalis Dei; ita videlicet, ut sit a personalitate Verbi, ut communicata per unionem humanitati: quae ab unione per se convenit, tanquam a filiatione [illegible] quia ipsa unio hypostatica, erit filiatio, vel sanctitas formalis, vel via est ad filiationem Dei naturalem. Non 1o. quia [illegible] sanctitatio non est filiatio Dei, neque adoptiva neque naturalis; ut constat in Spiritu Sancto, in quo datur summa sanctitas, nec tamen ulla ratione est filius Dei. Itaque sicut sanctitas est ratio quaedam tribuens ius ad aeternam beatitudinem, ita tamen potest sanctitas [illegible] in filiatione aliud non esse ius ad haereditatem, et aliud haereditas filii ad haereditatem. Sequitur ergo, quod [illegible] ipsa unio hypostatica est filiatio Dei, sed est ut quo, seu ut via ad aeternam Verbi filiationem humanitati communicandam, et ad constituendum filium Dei naturalem ex Verbi filiatione et humanitate. Hoc autem [illegible] est, ipsam unionem esse filiationem [illegible] medium, quo filius Dei naturalis constituatur, sicut medium, quo ex humanitate, et personalitate Verbi constituitur unus homo.

Prob. 2o. a priori doctrina tradita. Quod generatio [illegible] filii naturalis origo viventis a vivente a principio coniuncto in similitudinem naturae, ut ex philosophis dicebamus. Ergo

ductio Xpti D. ut hoīs sit origo inveniendi ā inveniatus pri
dium dictio in similitudinem nāē, per generationem ut talis filij
natūs hunc sit: filius erit filius natūs Xptus D. in quantum homo
in cuius nāē similitudinem est origo illius: nam sicut plures patres
alij concurrant ad natūs filij generationem, ille solus est pater filij qui
in cuius nāē similitudinem evadit ex vi suae originis. sic v. g.
Cont. dicit. Sol et homo generant hominem, nec tamen homo est so
lis filius, sed alterius hominis, quia videlicet non evadit in similitudi
nem nāē solis, sed in similitudinem nāē hominis alterius: sic eti
am ipse Xptus D. in quantum homo est filius deiparae natūs ut
humanitatis, quia ex vi suae originis, seu natūs productio sua eva
dit in similitudinem nāē humanae suae matris. hoc posito
supposito, pergo ulterius, et arbitramur: Xptus D. ut homo, non
evadit in similitudinem nāē humanae deiparae, ut sit
filius natūs illius, sed etiam in similitudinem nāē D. et spiri
aeterni, ut sit filius natūs dei patris: quia sicut est filius natūs dei
parae, in quantum homo, etiam in quantum homo filius natūs dei patris.
Hoc ultimum mihi suadet: quod Xptus D. in quantum homo, non
dicit humanitatem per quam reipsa est similis deiparae, sed eti
am dicit personalitatem Verbi D. ratione cuius habet ut illi debe
atur nāē D. patris aeterni, ut sit filius natūs dei patris.

Aliqua tangimus in hac nostra ratione, quae magni
momenti sunt, et aliqua etiam explicatione declaranda
oportet, ut ex rebus aliis possint inservire. Et in primis
hic supponimus, Xptum D. ut hominem ex vi suae originis et
productionis in esse humanitatis, sed etiam per
personalitatem Verbi D.: quapropter ideo supponimus, quod indica
mus humanitatem Xpti D. eadem actione productam si
mul, et unitam Verbo D. si quidem, quod ipsa met actio fuit
unio, sed quia una et eadem fuerit actio ad producendam
humanitatem, et ad producendam unionem hypostaticam

illius cum Verbo Divino, hac quae ratione humanitas illa ex vi unionis
originis, et productionis habuit personalitatem Divini Ver-
bi. Secundo supponimus cum hac Divini Verbi personali-
tate communicatam humanitati non solam Deita-
tem, seu naturam, ut communicatur tertiae humanitati, sed etiam com-
municatam cum ea similitudine, qua Verbum Divinum
distinguitur in ratione filij; quae quidem est maior quaedam simi-
litudo inter Patrem, et filium, quam inter utrumque et
Spiritum Sanctum. nam ut diximus ex S. Thoma, siquidem
sit perfecta similitudo, erit perfecta filiatio. si autem
sit similitudo imperfecta, erit filiatio imperfecta. Cum ta-
men in Divinis non possit esse imperfecta filiatio, vel nulla erit,
ut in Spiritu Sancto, vel erit cum perfectissima similitudine,
ut in Verbo Divino. Hinc est, quod licet a tota Trinitate humanitas
humanitas Christi Domini unionem hypostaticam in
ordine ad hujusdam similitudinem naturae cum Deo; ad
hunc tamen non est filius totius Trinitatis, sed solius Divini aeterni, quia cum illo,
et ab illo habet perfectissimam naturae similitudinem.

3° Probatur ab absurdo: quia si aliter intelligeret pro-
ductum Christum Dominum in quantum homo sit filius naturalis Dei, sequeretur
tribuere filium totius Trinitatis. sed non potest esse filius totius Trinitatis.
quia non potest aliter intelligi, quod sit filius naturalis Dei. Probatur minor: quia
si esset filius totius Trinitatis esset filius Spiritus Sancti, quod est contra
sensum. Imo esset filius sui ipsius, quod implicat:
nam dari debet realis distinctio personarum inter Patrem et filium;
at in Christo Domino non datur talis personarum distinctio. Verum quae
hoc colligit Aug. 2. de Trin. cap. 10. cogimur, inquit,
non nisi proprie accipere personam, ubi dicitur, hic est filius meus dilec-
tus: neque enim Trinitas et etiam Spiritus Sanctus filius, aut unus filius exce-
di, aut intelligi potest. Similia habet in enchiridio cap. 40.
ubi ex proposito loquitur, non solum de humanitate, sed de gratia etiam

unioni naturali non illius esse filium Dei. Sed probatur: quod in Christo D. non datur nisi duplex filiatio, alia filiatio aeterna, quae refertur ad Patrem, et alia filiatio temporalis, quae refertur ad matrem: non illius, quia illa est unigenitus Dei: non istius, quia est etiam unigenitus, videlicet temporalis filiatio cum illa aeterna filiatio intelligatur, ut per illam possit esse Deus, per aliam intelligatur ut homo. Et hic est sensus dicti Francisci Toletani in epistola ad Hispanos columna 6. ibi: hujus testimonia possumus, ut cognoscamus Deum esse D. naturam ... quae naturae est unigenitus et primogenitus. Sec. 7. contrarias objectiones dirimit.

Sec. 7.

Contrarias objectiones dirimit.

Duo sunt hic objectionum praecipua capita. 1um est, ut probet Christus D. ut homo esse non est filium naturalem Dei. 2um ad probandum non esse filium totius primae personae, sed totius Trinitatis, casu quo filius Dei naturalis dicendus sit. Aliqui tamen alia addunt, nec ea placent claritatis gratia, utramque disquirere. 1a objectio est: filius naturalis Dei est Deus. Sed Christus D. ut homo non est Deus. Ergo Christus D. ut homo non est filius naturalis Dei. Maior constat de fide contra Arianos. Minor videtur manifesta: quia licet homo ille sit Deus, at neque Deus est quatenus homo, neque homo est quatenus Deus. Confirmatur: quod Christus D. ut homo non includit similitudinem naturae generantis ad filium naturalem Dei: ergo ut homo non est filius naturalis illius. Respondeo: quod Christus D. ut homo, etiam si fiat reduplicatio suppositum, hoc dicit naturam humanam et substantialem. Ad objectionem quo cum S. Thoma q. 16. ar. 11. dicimus homo in propositione reduplicativa positus, potest dupliciter accipi. 1o ita ut ipse reduplicet naturam: et sic falsa est haec propositio Christus in quantum homo est Deus, sicut etiam est falsa

Xptus per humanitatem est Deus: 2º potest fieri reduplicatio ex
suppositi ex natura humana vel ut subsistentia Verbi; et
hac ratione vera est haec propositio Xptus qua homo est Deus, quod sensus illius
est, Xptus ea ratione, qua homo est, est Deus. quod quidem verum est,
quia ea ratione, qua homo est, est homo per naturam humanam
cujus subsistentia Deus. Hinc reiicitur quaestio in Mag. distinguendo
minorem: Xptus est Deus ut homo non est Deus, si reduplicatio fiat
per ipsam naturam, concedo; si fiat per suppositum, nego. qua
ratione distinguendum etiam antecedens confirmationis. Ad quod tamen
instabit ex instantia sequenti.

Instabis 1º etiamsi fiat reduplicatio per suppositum, Xptus est Deus ut homo non includit naturam Dei; ergo etiam si fi-
at reduplicatio per suppositum, neque Xptus ut homo est Deus,
neque ut homo dicit similitudinem naturae cum Deo; ergo eti-
am si reduplicatio fiat per suppositum Xptus ut homo non
est filius naturalis Dei. Haec ultima consequentia constat ex rationibus dictis et ex
ante deducitur. Respondeo quod etiamsi fiat reduplicatio
per suppositum, quando dicitur Xptus ut homo, tunc fit reduplicatio
per personalitatem Verbi cum natura humana. Quo ad
instantiam distinguendo antecedens: non includit naturam Dei forma-
liter et immediate, concedo; non includit naturam Dei realiter
et mediate, nego. Similiter ad 1ª consequentia. et nego 2ª consequentia.
quod ut sit filius naturalis Dei in sensu hoc, satis est, quod in sensu
hoc sit realiter Deus et realiter dicat similitudinem
naturae Dei; dum modo illam realiter dicat ratione alicuius,
quod realiter includit in ipso Xpto Deus ut homo. Instan-
tias ad hunc. sed Xptus est Deus ut homo, non formaliter, sed realiter tantum
filius naturalis Dei. probatur consequentia: ea ratione est filius naturalis Dei, qua
ratione dicit ad Deum etiam similitudinem naturae Dei: atqui
non formaliter, sed realiter tantum dicit ut homo ad Deum, etiam simi-
litudinem naturae Dei; ergo non formaliter, sed realiter tantum est filius naturalis

Dei. Rnō nando coam. Ad cuius probat. dico quod
nam: ea ratione est filius naturalis Dei, qua ratione dicitur ens Deus,
et similitudinis naturalis. Sic quam unde [illegible] ea ratione
Verbi, ut est persistens in se, secundo. Sic quam una de per-
sonalitate Verbi, ut est in Christo ut homo, non. Itaque ut Christus
D. in quantum homo sit realiter filius naturalis Dei, satis est, quod
habeat realiter id, cui realiter debetur similitudo [illegible]
[illegible] realiter habeat. Ad dicat filiationem Christus
D. Verbi, id satis est ut sit realiter filius.

Obiectio 2a est. Nequit assignari forma relativa ex
parte humanitatis, in qua fundetur filiatio ista naturalis:
ergo Christus D. ut homo non est filius naturalis Dei. Consequentia est clara;
quia ad filiationem naturalem requiritur forma aliqua relativa. Antecedens probatur: nam
si aliqua assignaretur, maxime propria filiatio aeterna Ver-
bi: sed in hac non potest fundari. Ergo. Probatur minor: quia fi-
liatio ista naturalis Christi D. 2º quod hoc incepit in tempore; ergo
fundari debet in aliquo, quod in tempore incoeperit. Sed
filiatio aeterna Verbi non incepit in tempore: ergo non potest in
illa fundari. Probatur: quia Christus D. ut homo genitus est in tempore:
ergo filiatio eius, quaecumque sit, incepit in tempore. Confirmatur:
quia filiatio aeterna nunquam refertur temporaliter ad Deum: sed
filiatio aeterna non est filius Dei. Ad responsionem suppono,
formam relativam, in qua immediate fundatur filiatio ista
naturalis Christi D. 2º quod hoc, non ex parte humanitatis [illegible]
[illegible] ex parte humanitatis ut subsistentis in Verbo, seu
ex parte suppositi, quo intellecto, nego antecedens. Ad probationem
[illegible] nominum. Ad huius probationem concedo antecedens, distinguo
consequens: quod fundari debet immediate in aliquo quod incepit in
tempore, nego; fundari debet mediate, concedo. Itaque dat funda-
mentum proximum huius filiationis, et dat fundamentum remotum: funda-
mentum remotum est unio, quae incepit in tempore; fundamentum proximum est

ipsa filiatio eterna, quae communicatur in tempore. Ad 1um
ex primo dicesso antecedentem distinguo consequentiam: ergo filiatio eius incepit
in tempore quoad rem, nego; quoad communicationem filiationis eius, concedo. Ad
2um distinguo antecedentem: est filiatio eterna, ut est in se, nec refert tem
poralitatem ad Deum, concedo; est filiatio eterna, ut in tem
pore communicatam, nego.

Tertia obiectio est. Filius naturalis est qui similis est patri
mediante natura per generationem communicata: sed Christus Dominus
ut homo non est similis Deo, mediante natura communicata per
generationem: ergo Christus Dominus ut homo non est filius naturalis Dei: probatur minor: quia
sola natura humana communicatur Christo Domino ut homini per
generationem eius: sed mediante natura humana non est similis
Deo: ergo etc. Confirmatur 1o Christus Dominus ut homo non est naturalis filia
tio Dei: ergo Christus Dominus ut homo non est filius Dei naturalis. Confirmatur 2o
quia Christus in tertium diem non est filius naturalis Dei patris: ergo Christus in
tertium diem homo non est filius naturalis Dei. Probatur consequentia: quia ideo in tertium
diem non est filius naturalis Dei patris, quia in tertium diem dicit naturam
Dei dissimilem naturae Dei patris; sed in tertium diem homo dicit naturam
humanam dissimilem naturae Dei: ergo etc. Ad argumentum
distinguo maiorem: mediante natura per generationem communi
cata, saltem mediate, concedo; per generationem immedia
te sibi communicata, nego. Itaque sufficit, quod per genera
tionem saltem mediate communicetur natura Domini Christo Domino
ut homini, ut per eam sit saltem similis Deo. Hinc patet distinguen
dam esse eadem ratione minorem, et maiorem, quas in hu
ius probationem adducit. Ad 1am confirmationem distinguo antecedentem: non est na
turalis filiatio Dei Christus Dominus ut homo, si reduplicatio fiat
pro ipsa seu naturam humanam, concedo; si fiat pro suppositum
fiat, nego. Ad 2am dicesso antecedentem, nego consequentiam. Ratio disparitatis
est: quia in tertium diem etiamsi fiat reduplicatio pro suppositi
tum, nihil dicit, ratione cuius spectat similitudinem naturalem

cum Deipara. At in[quantum] ho[mo] significat suppositum re duplicatio dicet aliquid ... Beati D. p totalitatem, rõe cuius petit similitudinem naturalem cum Deo. Et sic distinguenda est maior syllogismi subsecuti.

Obiectio 4. ut probetur Xptum D. in[quantu]m hom[inem] esse filium totius Trinitatis. Ita ponit a P. Sug. d[is]p. 49. Sec. 2. Xptus D. ut homo est filius Dei ex nigeneratione aeterna, ut sic. Sed ex eo quod filiatio [quantu]m habuit generat[ionem] aeternam communicatam in tempore et unita humanitati, ergo illa filiatio aeterna communicata sit in tempore et unita humanitati, ergo ergo Trinitati: quod relatio quae hinc proxime resultat, est ad totam Trinitatem, et non ad se ipsum. Et confirmatur: quod Xptus D. ut homo non est genitus a Patre aeterno, sed factus in tempore: ergo si aliqua inde in eo ut sic relatio filiationis resultat, non aeterna, sed temporalis: omnis autem temporalis relatio ad Deum fundata in actu est ad totam Trinitatem, ut cuique patet. Confirmatur iterum: quod Xptus ut homo habet beatitudinem a tota Trinitate: ergo ab eadem habet ius ad illam tanquam ad hereditatem. Sed ratione huius iuris dicitur filius in[quantu]m homo: vel saltem a posteriori inde colligimus esse filium: ergo sub ea ratione relatio filii est ad illum a quo effective habet hominem, eundemque quae est unio hypostatica. Tandem alii confirmant ex Adriano Pontifice in epistola ad Concilium Francofordiense, ubi illa verba, hic est filius meus dilectus, ad totam Trinitatem refert: videtur enim ait: in eo quod dixit Complacui, totam simul comprehendit Trinitatem, quia in hoc Xpto tota simul complacuit Trinitas.

Resolutio: admitto aliquam relationem ad totam Trinitatem fundari in ipsa unione hypostatica tanquam in effectivo, ... Trinitatem. Tamen non esse relationem filiationis, nam unione filiatio, neque fundatur proximum filiationis, ... pertinet ad hanc

fundam. filiat.^is^ naturalis Verbi. 1° intelligimus actionem
productivam humanitatis, et unionis hypostaticæ.
2° intelligimus et humanitatem ipsam et unionem
hypostaticam tanquam terminos illius actionis. 3° intelligimus fili-
ationis Verbi, seu personalitatem Verbi relativam tanquam
terminum talis unionis. et in ista proxime fundatur denominatio illa
secundaria, ratione cuius Christus D. ut homo dicitur filius naturalis Dei. quod
bene advertito, quod in uno et eodem effectu fundari
relationes a pluribus entitatibus, tanquam a primo effectivo
et simultanea dynamicitate tanquam ad [illegible] quidelicet
a tota una è similitudo quæ refertur ad filiationem. Unde
ad argumentum [illegible] minori distinguo consequentiam: quod relatio
termini producti, quæ inde resultat, est ad totam Trin. et ad
[illegible] concedo: relatio filii, quæ inde resultat, est ad totam
Trin. et ad solum Patrem nego: imo non supponitur quod im-
mediate resultet hæc relatio filii ex unione hypostati-
ca. Et hinc ad 1° confirm. [illegible] sententiam, non inde
suppositum [illegible] subrecepti quod relatio filiat. Christi D. fun-
datur immediate in actione totius Trin. fundatur non imme-
diate in ipsa filiat. Verbi. Ad 2° concedo quod effective a
tota Trin. habet beatitudinem et in [illegible] ad illam. non id
habet a tota Trin. tanquam a [illegible] tanquam a [illegible]
effectivo. Ad 3° [illegible] aliud dic quod in [illegible]: hic
est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui loquu-
tur tota Trin. aliud vero quod Personalis [illegible]
refertur ad Personam aliam in illo verbo illo complacui: hoc
24 [illegible]. 1° falsum, nec a Pontificum [illegible] dictum. q. 10.
an et qua [illegible] Christus D. in quantum homo sit impeccabilis? sec
[illegible] et impeccabilitas a [illegible].

Quæstio 10ª

An, et qua ratione Christus D. in quantum homo sit impeccabilis?

Sec. 1.

Q. 4. pp., et impeccabilitas a uissione statuit.

Loquimur in hac q.e de Xpto D. ut ho e, quidem facta iam reduplicat. ... hyppostatiq., ut in praecedenti loquebamur: facta est humanitas ... sensus itaque q. e, an humanitas assumpta ad unitatem suppositi a persona D. possit peccare, seu an suppositum illud possit peccare per humanitatem? Hoc autem dupliciter potest intelligi: 1 an possit peccare retenta unione hypostatica: 2 an peccare possit, ita ut per peccatum hypostaticam unionem amittat? Vel ... an possit peccare in sensu composito cum unione, 2 vel an in sensu diviso? aliis verbis; an possit componere cum unione hypostatica peccatum; an vero saltem componere possit cum unione potentiam expeditam et proximam ad peccandum? q. ut amplius intelligatur per exemplum in gratia habituali, quae licet non possit cum peccato componi, adhuc componitur cum potentia proxima et expedita ad peccatum: unde inquiritur de gratia habituali, an non solum potentia proxima peccandi componi possit, verum et tum ipso peccato: et sic tamen in nostro casu inquiritur, an unio hypostatica componi possit cum peccato in humanitate assumpta, an vero saltem componi possit cum potentia expedita, et proxima peccandi? hoc autem adhuc dupliciter inquiritur: primo an ratione ipsius unionis hypostaticae; 2 an ratione unionis beatificae quae unionem hypostaticam comitatur. Theologi ... et distinguimus, an et qua ratione humanitas assumpta a D. persona in unitate suppositi non possit peccare?

Ante sai catholicorum supponimus tanquam de fide certum nullum fuisse in Xpto D. peccatum, ut ditat ex 1.a Petri cap. 2. qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore eius, quibus simi

ha multa sunt in sacro textu. Taceant igitur et obmutescant 198
Calviniana ora. Atque alia sunt hæreticorum blasphe
ma capita, hic nequeunt asserere desperat: ac hinc in cruce
immissi mysterii, et patientiæ infinitæ exemplar, cujus verba illa
dixit Deus Meus, Deus meus ut quid dereliquisti me. Adeo
patiens aliquando Deus est, ut et patientiæ illius impiissimi hoc in
sultent et tua sibi Deus patientia detrahat, ut et aliqui di
xit beatitudinem. Verum in his nos quoque, amplius immorari, quæ
te a me dicta sunt, ut rerum nostrorum pudeat, aut [illegible]
am misereat, qui talia monstra geminent. Jam 1a sententia
[illegible] Christum Dominum quoad humanitatem, seu humanita
tem Christi Domini ex vi unionis hypostaticæ non esse impeccabilem.
Ita Durandus in 3o dist. 12. q. 2. Ita etiam Scotus ibidem,
et dist. 2. q. 1. ubi asserunt, Christum Dominum non potuisse peccare
ratione beatitudinis, non tamen ratione solius unionis hypostaticæ; quia
sicut Scotus docet, beatos non ab intrinseco, sed ab extrinseca
Dei manutenentia esse impeccabiles, sic tam impeccabilitatem
Christi Domini etiam ab extrinseco defendit. Ex hoc, cum doceat Scotus, po
tuisse naturam humanam assumi absque beatitudine, et sic in
deposuisse naturam humanam etiam post assumptio
nem, quæ et permanere absolute peccabilis.

Hanc Durandi et Scoti sententiam quam multi
censurius exagitant, amplectuntur Scotistæ. Ita Felix
de incarnatione cap. 20. difficultate 1. Delgadillo cap.
12. difficultate 2. dub. 2. Pichon Merinero disp. 2.
cap. 6. sec. 3. num. 4. Pontius disp. 39. q. 11. num. 3. et 4. et
apud Horalis Scotistas communiter, uno Frigiano excepto, qui
+ est [illegible] Scotistas, apud quos opinio male audit. 2a sententia huic ex
tremo opposita attribuitur ex S. Thoma hic q. 15. ax. 1. et
rerum etiam DD. com. videatur Suarez disp. 34. Vazquez disp.

61. Card. de Lug. dsp. 26. Mezatig dsp. 35. Moncey
dsp. 9. Vernal dsp. 43. P. Hur. dsp. 59 Aldexik dsp. 69
Guadingg dsp. 8. dub. 1. Amicg dsp. 24. Arr. dsp. 34.
apud quos multi sunt Doctores, et censuras, à quibg in
Aschmli inurendis, aut etiam recensendis abstinemq.
Inter hos autem sunt aliqui sam hanc limitantes,
mediam quandam viam ineunt. asserunt q. humani
tatem esse impeccabilem retenta unione. at non posse pecca
re stante pro peccatu amittat unio hypostatica, sicut et
iustificati simul cum gratia non possunt componere peccatum,
possunt tamen peccare amittendo gratiam. Ita P. P.
Hur. dsp. 60. et P. Arr. dsp. 35. cum alijs, quos ipsi to
nóe referunt.

Certum tamen post quo hucusque in ista lis, stante loquamur
de impeccabilitate humanitatis Christi D. ratione unionis
hypostaticae, ratione beatitudinis, seu visionis beatificae,
quae illam ex natura rei debet comitari. ideo pro hac parte nobis
quae de beatitudine dicemus ut mox de ipsa hypostatica uni
one dicamus. Scotus q. in 4 dist. 49. q. 6. quem sequuntur
passim Scotistae, impeccabilitatem beatorum refert tamen in
extrinsecam voluntatem, et manutenentiam Dei, qua statuit non
concurrere cum voluntate eorum ad actus peccati, et hac ratione
dicunt Christum D. fuisse impeccabilem, atque adeo
non ab intrinseco, sed ab extrinseco. Hanc doctrinam, quae ad materi
am etiam de beatitudine, et de visione Dei spectat,
sit vera dico non ab extra procedere voluntate Dei, sed ab intra visi
onis beatificae, quam habuit anima Christi D. quod stante visione
beatifica, nequidem de potentia Dei absoluta potuerit peccare.
Ita nostri DD. contra Scotistas. Probatur quia omnes beati ex vi visi
onis beatificae determinatae necessario ad amandum Deum, et qui
dem intentissime et vehementissime, pro intensione maiori

per maiorem claritatem visionis, sed cujus amore Dei intensissimo,
et actu vehementissimo non potest voluntas peccare, ergo neque cum
visione clara Dei potest voluntas peccare. Hoc autem ne absolute dicatur:
quia ipsa visio est ab extrinseca voluntate Dei manutenentis beatitudinem
statum.

Discursus proxime factus duplicem habet partem. 1a est voluntatem videntis clare Deum non esse liberam in amando Deo; sed necessario illum amare. 2a est, cujus amore illo Dei non posse compati peccatum. hoc 2um est facile: quia implicat contra, quod voluntas intensissime diligens Deum pro dignitate se aliquid facere, quod Deum offendat, seu quod illi ulla ratione displiceat; sive videlicet illud ponat, sive id, quod Deum offendit, et in quo Deo displicet. Et quolibet peccatum mediante visione beatifica ponit beatus vel id, quod Deum offendit, et in quo displicet: ergo etc. 1um vero de necessitate amoris beatifici erga Deum clare visum probatur etiam ex principiis philosophicis. Quia videlicet intellectus clare Deum videns, et actu eum se nullum videt in eo nec apparentem rationem mali: ergo non habet libertatem contrarietatis, ut possit illum odio habere. Rursus quod neque libertatem contradictionis habeat, ut ab amore Dei cessare possit, aut in pura illius omissione sistere probatur; quia neque in ipso actu amandi Deum datur, aut proponitur aliqua ratio mali, neque in ipsa cessatione amoris datur, aut proponitur aliqua ratio boni: ergo neque est [illegible] ad fugiendum odio malum, neque ad prosequendum amore bonum.

Confirmatur: quia sicut objectum illud clara summi boni non relinquit deliberationi locum; sed statim, et actu quasi in raptu sui amorem: sicut enim aliqua bonitas creata rapit aliquando voluntatem sine deliberatione in complacentiam necessariam per actum primo primum, quo est ulla libertate quoad usum est in tur in illo objecto, aut in illo actu rationem alicujus mali, dum indiff

inueniat quo mo id infinita bonitas clarenttam faciat.

Dices 1.º potest uoluntas sua libertate exercenda cessare per puram saltem omissionem ab amore dei clare uisi: nam uoluntas nec bonum est suam libertatem ostendere. Resp. non proc. quod in nobis quidem uis libertatis per puram omissionem actus quod de que per sonis sub aliqua ratione boni quod ipsa diuina operatio aliquam molestiam habet, aut habere uidetur, quod nulla huius uitae operatio etiam amantis possit esse summe delectabilis, et multa huius uitae imperfectiones quae in patria deerunt. At in amore dei clare uisi, qui quidem amor est summe delectabilis, et nulla molestia habet ex parte operantis: qua propter decessare potest uoluntas ab amore, quo summe delectat, et nulla molestia aut defatigat. Dices 2.º uisio beatifica non tollit naturam uoluntatis: sed natura uoluntatis est esse ab intrinseco liberam: ergo uisio beatifica non tollit, uoluntatem esse ab intrinseco liberam. Resp. necessario distinguendo min: natura uoluntatis est esse ab intrinseco liberam erga obiecta, quae sunt indifferentia proponuntur sub aliqua ratione boni, et mali, per modum erga obiecta, talem non proponuntur cuius deficiat bonitas. Itaque ipsa uoluntas natura eadem est, est talem, ut dicatur dinemad aliquos actus cum omnimoda libertate exercendos et ad aliquos cum omnimoda necessitate pro uarietate obiectorum. Sed est potestas ~~[illegible]~~ ipsa partim libera et partim necessaria ut patet in actibus in quibus licet non exerceat libertas, exercet tamen natura uoluntatis. Sec. 2. humanitatem Xpti D. ratione unionis hypostaticae esse impeccabilem.

Sec. 2.

Humanitatem Xpti D. ratione unionis hypostaticae esse impeccabilem.

Principia huius quaestionis est an humanitas Xpti D.

independenter a quolibet alio dono vel naturali unionem hy-
postaticam subsecuto, sit radix impeccabilitatis ipsius unionis
hypostaticae. Et quidem ratione unionis hypostaticae est im-
peccabilis, ea impeccabilitas est absoluta, et ipsi competit ab extra,
cujus radix est ex unione ipsa hypostatica, quae primo in ipsa
humanitate unita Verbo D. sit; quae 2do dicitur secundaria re-
lata: humanitas Xpti D. seu Xptus D. ut humanitatis
est impeccabilis ratione unionis hypostaticae. Haec ratio maximo ni-
titur authoritatis pondere: nam Concilia et PP. ubi
de Xpti impeccabilitate loquuntur, ad unionem hypostati-
cam expressissime confugiunt, et ad unitatem Personae cum Deo
quae ratione illius facta est. Haec est mens 6.ae Synodi, quae fuit Con-
stantinopolitana 3a et Concilii Florentini in verbis, quae
supra dedimus pro sanctitate humanitatis comprobanda. Prae-
sertim ibi: humana ejus voluntas Deificata, non est perempta, sed salvata
est autem magis, ut Deiloquus Gregorius dicentem: nam illius velle,
quod in Salvatore intelligitur, non est contrarium Deo, utpote Deifica-
tum totum. Loquitur autem Concilium de humanitatis Dei-
ficatae medio unione hypostatica. Similia dedimus ex Atha-
nasio lib. de incarnatione Xpti: neque enim in ipso indicendum
erat, nam ex ineffabili modo inunitatem Personae a Verbo Deo
natura humana suscepta per liberum arbitrium peccare arbitrarius
esset.

Omnium clarissime et in rem nostram aptissime Aug.
in enchiridio cap. 40. ubi ait, homo ille ab exordio
suae naturae, quo esse coepit Verbo Dei copulatus est in tantam per-
sonae unitatem, ut idem ipse esset filius Dei, qui filius hominis, et fi-
lius hominis qui filius Dei. ac sic in naturae humanae susceptione fie-
ret quodam modo ipsa gratia illi naturalis, quae nullum peccatum
posset admittere. Constat ex his apud PP. et Conci-
lia principium impeccabilitatis rationem in Xpto D. desumi ex

unitate personæ, quæ facta est mediante unione hyposta
tica inter humanitatem, et Personam Verbi. Et in
autem non est theorica, et dogmatica sumitur. implicat De
um peccare. Ergo si humanitas assumpta peccaret, Deus pec
caret; et id quidem ratione unionis hypostaticæ: sed implicat
humanitatem assumptam peccare, et id quidem ratione uni
onis hypostaticæ. maior videtur manifesta: nam Deus, et pec
cans sunt termini repugnantes. minor suadetur: quia si hu
manitas assumpta peccaret, persona, quæ Deus est, et homo, pec
caret: sed si homo ille peccaret, Deus peccaret; peccaret autem
Deus ratione unionis hypostaticæ ad humanitatem, cum qua
unam personam Deus constitueret: sicut ne Deus per unionem hyposta
ticam fiat peccabilis, debet humanitas per unionem hypo
staticam fieri impeccabilis.

Verum dices ex Durando, non implicare, quod Deus
dicatur peccans, aut peccator per communicationem idiomatum;
sicut per idiomatum communicationem dicitur Deus mortuus, et pas
sus: nam sicut Deus est essentialiter summa et infinita sanctitas, ita
et Deus est essentialiter summa et infinita vita; et sicut peccatum opponitur
sanctitati, ita mors vitæ opponitur: ergo sicut morte humanita
te dicitur per communicationem idiomatum Deus mortuus; ita peccante
humanitate posset per communicationem idiomatum dici Deus pec
cans: eo quod posset Deus pro nobis peccata humanitatis, ac
mortem humanitatis. id, quod certe gehennæ censet
Durandus, si asserret de humanitate assumpta, quæ igno
raret se assumi, ut sane fingere posset, licita de eo videtur.
Sed contra hanc Durandi doctrinam, et qualecumque effugium, id
rursus statuendum, et rationem factam urgendo, præstantes, de
unione illo casu peccaturi, non per se per communicationem idio
matum cum humanitate, sicut dicitur mortuus, et passus; sed in
seipso formaliter, et immediate; hoc est, non per ipsam humana

nitatem, et 2° Deitatem etiam. Ad hoc autem genus ... duplex fundato ut terminus, quod celebre etiam est apud PP.^es de regimine et directione, quia in humanitatem assumptam Verbum D. utebatur ratione unionis hypostaticae. Multa in hanc mentem videri possunt testimonia PP. in 8. Petavius Ferdinando de Deo homine lib. 4. sec. 2. cap. 6. Eximia sunt verba Epiphanii in Anchorato Athanasii de Deo homine cap. 2. Theodoreti ... S. Cyrilli de Trinitate cap. 15. et 16. Rupert. ... de voluntate Dei cap. 11. qui sic ait: ... libentissime transcribere, si brevitati consulentibus liceret; ... tamen in dedecimo.

Resp. impeccabilitas humanitatis assumptae ... si peccare posset humanitas assumpta, ... peccatum refunderet in Deum. Hoc primum ex eo suadet, quod si duae voluntates liberae ... iungantur in una persona, et earum voluntatum una sit superior, et altera inferior, eamque superiori incumbit dirigere inferiorem, eamque si posset impedire, ne peccet, itaut nisi impediat, culpae ... tribuatur, quae non potuerit impedire ... impeccabilitas ... an illa superior potest et tenet impedire peccatum. ... potest, et tenet: quod ... posset, quod duae voluntates in unam personam iungerent, nec tamen superior ordinaret ... impedire voluntatem inferiorem, ... non potest ... Angelus uniret humanitati, si ... Angelus ... impedire peccata voluntatis humanae, ... ad id ... teneretur: unde ... voluntati angelicae inhonesta, atque culpabilis diceretur. ... Angelus peccare ... communicatione idiomatum ... humana; non quidem peccato ... cato ... humanae, quod illis ... voluntati ... aut culpam, idiomatum communicatione applicaret. Hoc autem ... in Christo D. ... ingeret, ut iam

iam ex ipso no, Atq: hoc simul ex Anastasio Sino-
ita Cap. 21. Confitemur, inquit, animam, et corpus quae
Verbo hypostatice unita sunt, Verbo subiici, et
multo quidem cognitionibus proprietatibus suis a Verbo magis regi,
ac duci, quam ulla alia creatura eidem subiiciatur, et ab eo-
dem regatur: quia longe arctius cum Verbo coniuncta sint,
quam ullae aliae creaturae.

Hinc iam manifestissima ratio desumitur
ex unione hypostatica, quod Verbum ratione unionis hy-
postaticae tenebatur peccata humanitatis impedire,
quae poterat; si poterat impedire moraliter: quod tenebatur enim
impedire: quia si aliquod non impediret illius peccatum, per
permissionem illa peccaret. Ratio est evidens. Nam quo-
quotiescumque duae aliquae naturae aliquo modo coniunctae sunt,
ut alia sit aliquo modo alterius, tenetur ratione illius coniunctio-
nis illa, quae superior est, alterius peccata, quantum possit,
impedire. Sed natura D. Verbi, et natura humana ratione uni-
onis hypostaticae erant magis intrinsece coniunctae, quam ullae aliae
naturae: ergo tenebatur natura D. Verbi, quae superior erat,
impedire peccata humanitatis, quae impedire poterat.
Maior explicatur exemplis: nam ideo pater peccata filii,
dominus servi, Princeps populi impedire debent, quia
ut dicitur, cuique inter eos saltem moralis, aut politica coniunc-
tio est, ratione cuius natura unius est aliquo modo natura alterius: quo-
niam maior inter aliquas personas coniunctio est, maior est obliga-
tio impediendi alterius peccata: sed ubi maior coniunctio,
quam inter patrem, et filium in humanis, maior etiam erit obli-
gatio; cum autem maior coniunctio sit, quae per unionem ad huma-
nitatem per unionem in Christo D. maior erit obligatio impediendi
peccata humanitatis. Sicut enim personae illae, quas enumera-
vimus, tenentur impedire aliorum peccata, quae longe minus illis
coniunctae sunt, et tenentur quidem ratione talis coniunctionis, itaut

sivi impediant, quum possent, peccant. Ita etiam Deus peccaret proprio peccato, si humanitatem sibi intime, et physice copulatam peccare permitteret.

Ad 5um dicitur: Quod ideo actus corporis tribuuntur animae, quod anima ratione unionis cum corpore tenetur illigare actus rege[re], ne videlicet ultra rationis metam effreni libidine aut more fierent. Itaque non sufficere est tota libertas in anima sit, sed quia cum ipsa superior sit corporis, cui physice iuncta est, tenetur actiones illius quantum potest ad rectam rationem frenare. Inde non fit quod non solum quod plena libertate non vivit, sed etiam quod tenere deberet in desiderate erumpit in motus inordinatos, anima cum voluntate tribu[itur] quod tenebatur aliquando advertere et praecavere ne potentiae inferiores in illos motus ruerent: quoad hoc quoque parum refert, quod potentiae inferiores sint, vel non sint liberae, sed quod possint, vel non possint a superiori potentia et voluntate gubernari, ita ut illarum motus inordinati impediant; cum autem Verbum Dei haberet in Christo Domino talem gubernationem Dei humana superiorem, et posset istam gubernare, ita ut impeccabilis non esset, illi certe tribueret, si ista peccaret. Hic tamen adverto cum Patre Rainaudo, non solum Verbum caret, sed et Spiritum Sanctum, et omnibus Deo peccaturum in illo casu, quia tamen ob unionem Verbi quia Verbum Dei peccaret, quod tamen ob ligationem legi impediendi peccata humanitatis fundat in unione hypostatica, quae propria est Verbi Dei, ideo huic tribuere impeccabilitas omnibus etiam divinis personis illi inerendum. Sec 3. [Sed] adhuc impeccabilitas ~~unionis~~ humanitatis ratione unionis hypostaticae.

Sec 3.

Probatur adhuc impeccabilitas humanitatis ratione unionis hypostaticae.

Hactenus 1ⁱ ratione probandi ex unione hypostatica impeccabilitatem Christi Domini, quam secundum eius rationem, ob de

bilitatem videlicet ratione unionis directione humanita-
tis: et etiam ratione attingendi eam impeccabilitatem
ex unione ob sanctitatem, quam media unione hyposta-
tica ad Personam Verbi participat: quem quidem pro-
bandi modum P. Vazquez tam efficacem putavit, ut nullus
pro tercia aeque censeat idoneus ad illam comprobandam.
Is videtur aperte insinuatus à S. Cyrillo lib. de Trin. cap. 17.
ubi ait, animam Xpti D. fuisse peccati incapacem, propter
Deificatam unionem. Verba illius sunt: elligendi fa-
cultatem habuit Xptus, ut qui liber esset proditus ar-
bitrio; et humanitatis id insuper naturae conditio exigeret,
propterea quod etiam rationis esset particeps. Ratio autem con-
siderationis istius est: nam intellectus nihil inertiae, nudi tamen operis habuit
et necessitate circumspectus, quo ad nos. utcumque Deus erat,
partim naturae, Deificationis partim: quare propter etiam vitium
rationem ob peccato superior erat. Et hinc ratio ista exurgit: sanc-
titas Xpti Domini infinite est ab omni scelere libera, et omni ex parte incontami-
nata puritas: quia humanitas, quae media unione hypostatica
Deificatur et participat infinitam sanctitatem Dei, media
illa participat puritatem ab omni scelere liberam et omni ex parte incon-
taminatam; sed cum puritate est incompossibile peccatum:
ergo cum sanctitate, quam media unione hypostatica participi-
at humanitas, est incompossibile peccatum.

Confirmatur 1°. quia ut diximus q. 7. humanitas Xpti D.
sanctificatur infinite à sanctitate Verbi media unione hy-
postatica: ergo media unione hypostatica redditur impecca-
bilis, itaut cum unione illa non possit componi peccatum. Probatur conseq.
quia quo maior est sanctitas, maior est puritas, et libertas
à peccato: ergo ubi est infinita sanctitas, est infinita puritas,
et infinita libertas à peccato: sed infinita puritas, et
infinita libertas à peccato petit, quod natura, quae habet illas
infinitas puritates, et libertates à peccato, non possit ullo

rōe peccatū admittere, et. Hoc ultimum amplius; qui infinita libertas a peccato, et infinita puritas, e infinita remotio, et distantia à peccato, et scilicet dicere, infinita oppositio, et repugnantia cum peccato: sed infinita remotio à peccato, infinitaque oppositio, et repugnantia cum illo petita se remo[ver]e rōe peccatū: ergo etc. Confirmatur 2°: quia tanta est sanctitas, quae à persona Verbi in humanitatem media unione hypostatica cadere innatur, ut à Deo differat solo in eo, quod ipsi desit, quod Deus habet, essentiam, habeat humanitas participationem physicam, et realem: quia illam ipsam repugnantiam, et oppositionem, quam habet Deus cum peccato rōe suae sanctitatis infinitae per essentiam, habet humanitas rōe suae etiam sanctitatis infinitae per participationem physicam, et realem; quia sumpsit per participationem illam, quae unioni hypostaticae est herens: ergo habet repugnantiam omnimodam cum peccato.

Hinc infero, non solum peccatum mortale, sed et veniale etiam ablegandum omnino ab humanitate Christi D. rōe unionis hypostaticae: quia videlicet cum omnimoda puritate, et cum infinita sanctitate gratiae per se repugnat, ut est minima labes: sed omnimoda sanctitas, quae gratiae est Dei, est ab omni scelere libera, et omnino expers incontaminata puritas; quae rōe potestatis sceleris aliquid, minimum admittere, et quae rōe dicit omnino expers incontaminata puritas illa, quae aliquā saltem veniali peccato contaminata sit: In[de] infero etiam, non solum cum peccato actuali, sed et cum peccato habituali pugnare omnino unionem hypostaticam: quia videlicet implicat cum omnimoda puritate, et infinita sanctitate Dei, quod sit maculatum habituali aliquo scelere subiectum, quod infinite sanctum dicitur, et omnino purum dici debet esse, et liberum à

peccato. Et probatur hoc: quia hoc Verbum Dei, quod mediante
unione hypostatica humanitati unitur, reddit hu-
manitatem infinite gratam Deo, et dignam infinito amore,
et infinita complacentia Dei: sed implicat, quod subjectum
aliqua ex parte sceleratum, vel actualiter, vel habitualiter, sit infini-
te gratum Deo, et dignum infinito amore, et infinita
complacentia Dei: ergo implicat quod humanitas cui uni-
one hypostatica habeat peccatum aliquod, vel actuale, vel habituale.
quod etiam intelligo de reatu proprie originalis, et proprium peccatum.
Et hinc infero, unitatem ipsam Verbi conferendi unionem
hypostaticam humanitati, seu saltem virtualiter condo-
nare peccata habitualia, et cuicumque creaturae, casu quo hu-
manitas ante unionem in peccato esset, aut reatum ali-
quem ex peccato haberet. Verumtamen hanc doctrinam nostram q.
nostram de infinita sanctitate, et impeccabilitate huma-
nitatis tuetur P. Gaspar Hurtado disp. 10. difficultate 7.

Diximus de unione hypostatica, ut via est ad sanc-
titatem increatam. Verum quia nos in unione etiam hy-
postatica rationem aliam sanctitatis admittimus, quatenus
ut via ad sanctitatem increatam, sed sua etiam ratione
sanctificans consideratur; ideo ab hac etiam ratione impec-
cabilitatem humanitatis probamus: quia non potest non esse sum-
ma remotio ab omni malo, quae est possibilis in creatura, illa quae ratione
sui summa participatio et propinquitas possibilis cum sum-
mo bono: sed unio hypostatica ratione sui est summa par-
ticipatio et propinquitas possibilis cum summo bono: ergo
ratione sui est summa remotio ab omni malo, quae est possibilis in
creatura. Minor patet: quia maior participatio summi boni, quae
possibilis est, illa est, per quam creatura et summum bonum invicem
et realiter, et non solum affective et intentionaliter copulan-
tur. Maior suadetur a paritate: quia sicut bonum, et malum

opponunt: itaut sint quantitat: et extrema remotas
itaq. propinquitas, et participatio, seu accessus ad unum
extremum est remotio, et elongatio ab altero: & ubi
maior est propinquitas, seu accessus ad unum, & participatio
realem illius, maior est remotio, et elongatio ab altero
extremo. Sic patet a paritate gratiae habitualis, et visionis beatificae
[illegible]: nam gratia habitualis, quae minor est participatio Dei quam
visio beatifica, aliquam habet, & omnimodam cum peccato re
pugnantiam; nam licet peccatum mortale excludat, non
tamen excludit peccatum veniale: visio autem quae
maior quaedam participatio est, maiorem habet repugnantiam
cum peccato, nam cuius peccatum etiam veniale excludit:
ergo unio etiam hypostatica quae est summa participa
tio summi boni, quae est possibilis, exigit in creatura summam
remotionem peccati.

Dico tamen: unio hypostatica ratione sui non
est summa remotio humanitatis ab omni malo poenae:
ergo neque ratione sui summa remotio humanitatis ab
omni malo culpae: quia licet sit summa propinquitas, et
participatio summi boni, non tamen excludit ratione sui
peccatum. Consequentia patet ex dicendis: Antecedens: quae opponunt peccato
ratione sui sanctitati, ab quae opponunt morti et cruciati
bus ratione sui impassibilitati, et immortalitati: sed unio
hypostatica cum Deo non tribuit humanitati oppositam aut
repugnantiam omnimodam cum morte et cruciatibus:
ergo neque tribuit illi oppositam et repugnantiam cum pecca
to omnimodam. Sed distinguendo ant: unio hypostatica
ratione sui non est summa remotio humanitatis ab omni ma
lo poenae, si attendantur naturae leges, seu si non attendatur praemio
unionis hypostaticae attendatur, nego. Si attendantur leges naturae omni
no. sensus est, humanitatem Christi Domini ratione unionis hypo

talis esse immunem, et liberam naliter ab omni malo
penæ; debet n. unionis ex immunitas nisi Deus aut sup
mus rerum dominus, fieri vellet. Cum autem hoc sit contra
am d. unionis hypostaticæ exigentiam, non potest id Deus velle, nisi
sicut tamquam partiali, ex peculiari fine decernens, ut ipsi inferri
humanitatis malum, et cruciatus. Et hinc desumitur mani
festa disparitas: nam cum Deus non possit esse author peccati, nec
peculiariter velle peccatum, non potest illud velle nec quidem in ter
minis in humanitate, quod in humanitate esse aliquid, quod ipsi
gat, vel initiat peccatum. Ad 3um rem dirigendo mani
eque Deus opponitur peccato et morti, quoad Divinitatem, secun
do, in humanitate assumpta, nego: nam in humanita
te assumpta potest velle malum in illo sui dedecore. at non
velle, nequidem permittere peccatum in illa, sed in ipsa permit
tentis dedecore, atque peccato.
Dices iterum, a nobis committi in rebus istis circulum,
qui non potest evitari: nam si ex impeccabilitate humanita
tis per unionem hypostaticam, sanctificatio humanitatis
probatur; nunc vero e converso ex sanctificatione per unionem
probamus humanitatis impeccabilitatem. Resp. non com
mitti in probationibus istis circulum vitiosum, nisi quando primum
non aliunde, quam ex ipso consequenti; hoc n. apertum
tum esset probare s. consequens, non aliunde habitum,
quam ex ipso consequenti. Hoc tamen naliter evenit in nostro casu,
semper supponimus aliunde notum, quam ex ipso consequenti,
probare intendimus. Ita quod sanctitatem humanita
tis media unione hypostatica probamus ratione desumpta
ab impeccabilitate, impeccabilitatem inanditi supponi
mus a Sanctorum tale Patrum quam ultimus, et inde inferimus
a posteriori ad sanctitatem in humanitate: cum unio
hypostatica adveniret formaliter ratione aliqua impeccabilitatis

ut constat ex D. Th.° 2° cuj unioni hypostaticae dene= mus etiam statum aliqua sanctitati. Nunc ... nam a priori arguimus a sanctitate unionis hypostaticae ad impeccabilitatem humanitatis: sanctitatem autem illam ... supponimus ... a posteriori ... a priori probatam supponimus ... statis partibus ... unde et ... a peccato de ... eiusque ... tamen etiam cum peccato repugnan tiam. Sec. 4. de operationibus theandricis Xpti D. et illius impeccabilitate.

Sec. 4.
De operationibus theandricis Xpti D. pro illius impeccabilitate.

Aliqui, ut impeccabilitatem humanitatis Xpti D. ... ex ... actiones sunt suppositorum, quos ... Ioannes Theologus in concilio florent. sessione 18. ad probandum, divinitatem ... generare ... impia ... humanitatem assumptam ... pecca= ... deberet actiones sunt suppositorum ... actio peccaminosa in humanitate Xpti D. esset ac= tio illius suppositi D. ... sola humanitas ... suppo= situm etiam divinum peccaret. Hoc ... passim thomistae et ... alij Ioannes a S. Thoma ... 16. ar. 1. num. 16. et 17. ... : nam suppositum ... ad operationes ... simul ... ... illarum operationum: quare suppo= situm ... principium quod, ... principium quo: ... actiones Xpti dicebant ... ordinem, ... ad ipsam naturam, ... etiam ad D. suppositum, subsistens in natura humana ... adhuc ... sancti ... ponunt

distant inter Xptum D. et alias creaturas intellectuales, quia Christus habet operationes theandricas, non vero alij; et si possunt esse operationes theandricae, et peccaminosae. operationes igitur Xpti D: ideo dicuntur sanctae per se, quia non possunt peccata, quia sunt actiones theandricae, idest, Deiviriles, ut dicitur in 6. Synodo generali actione octava et 11. et expresse docuit Damascenus, praecipue libro 3. de fide cap. 19. et 20. Hinc ex Ioanne a Sancto Thoma.

Hanc vocem tamquam inutilem, et vulgarem reijcit P. Vaz cap. 4. cuius impugnationi cedit, sive ex nimio affectu impugnandi sanctum Thomam, ut calumniatur Ioannes de ... quidem theologus, sive altera Thoma; sive ex veritatis indagandae amore, qui quidem multis crebrior est in studiosis et fucata. Itaque hic Thomista, et quisquis aliquam vocem habuit istam effugit, vident dedecere specialem aliquem influxum a Verbo D. in actiones humanitatis, non cum actiones illae non solum humanae sint, sed etiam suppositi D. necnon cum sint D. suppositi, seu personae Verbi, per humanitatem assumptam operantis; hoc plane videntur significare verba illa, actiones Xpti dicebant in ordinem non solum ad ipsam naturam, sed etiam ad D. suppositum subsistens in natura humana. Hoc etiam colligitur ex eo, quod dicitur suppositum D. simul cum natura esse unicum principium totale illarum operationum; quarum suppositum Deum ut principium quod, natura autem ut principium quo. Et in hoc sensu vident aptius dici operationes Xpti D. theandricas, seu deiviriles, actiones quam Deihumanas. Sed ut maior claritas in veritate cedat, et ipsi huic veritati elucescat, supponimus errorem fuisse Monothelitarum defendentium unum in Xpto D. voluntatem et unam tantum humanam voluntatem in illo admittentium, nam sicut Eutichiani unam naturam asserebant in Xpto D., factam quidem ex duabus naturis,

aut Severianae D. et humanae, ita Monothelitae, li-
cet naturas distinguerent, non distinguebant voluntates, unam q(ue)
dumtaxat assererebant in Xpto D.; 1ª ex unione, 2ª ex
permixtione Dei et humanae.

Nemo Catholicorum unam theandricam
dixerat operationem Xpti D. in quo a Monothelitis disse-
rebant. Restant hic tamen duo apud catholicos inves-
tiganda. 1um, an omnes operationes Xpti D. sint operationes thean-
dricae. 2um, quare intelligendae sint theandricae illae ope-
rationes quaecumque illae sint. Unde tandem deducet quod Verbo
attributio sit ... humanitati assumptae impeccabi-
litate. Et quoad 1um attinet, an omnes operationes Xpti D.
sint dicendae operationes theandricae, supponimus actus
omnes illius humanitatis dici actus et operationes Verbi D.
suppositi saltem denominative, et per communicationem idio-
matum: nam sicut humanitas illa erat propria Verbi D.
per unionem hypostaticam, ita etiam denominative saltem
erant propria Verbi D. omnia opera illius humanitatis. Patet, nam
sicut homo dicitur operans, videns et ambulans, licet sola
ratio quia efficiat operationes illas videndi et ambulan-
di: totum n. denominatur a parte principaliter et immediate
operante. Ita licet sola humanitas operaretur, Ver-
bumque D. non influeret speciali aliquo influxu in opera
humanitatis, adhuc illius opera erant opera Verbi D.
specialiter per unitatem suppositi cum natura humana: et in
hoc saltem sensu verum est illud, quod dicitur, actiones sunt suppositi
torum. An autem aliqua alia ratione se habeat Verbum
D. ad operationes theandricas, iam iam expono.

Quod explanando dico, operationes Xpti D. the-
andricas fuisse illas, quae ita fuerunt operationes hu-
manae, ut in illis Divinum aliquid relucerit, et admi-

cerent. Ita P. Rainaudus de Deo homine lib. 3 sec. 1.
Cap. 2. num. 98. licet ipse in decoribus operationibus huma
nitatis, & de quibusdam tantum modo id vocaverit
dicit. Albeit Ex verbis S. Dyonisij epistola 4. ad
Caium de dualitate naturalitate huius mysterij coniecturam
aliqui deduxerunt, omnes Xpti humanas operationes theandri
cas fuisse: quia videlicet Dyonisius asserit Xptum non
per hominem, quae hominis sunt gessisse, nec, quae Dei ut Deum,
neque humana ut homo eminus fecisse, sed elucere novam
quandam, qualiter divinitatis et humanitatis
commixtam operationem. Adhuc tamen id intelligendum
non est de qualibet humanitatis operatione, sed de illis in
quibus divina aliquid promicaret, quae se ferent interveniente
Dei manum et potentia divinitatem, docet ibi P. Rai
naudus, qui pro re ista adducit Anasthasium Sinai
tam cap. 1. viarum doctrinae et ex illis explicantem
theandricam hoc est Deo homine operationem, opera
tionem illam nominamus, quae communione naturae divinae
et humanae conveniens a Xpto patrata est: qualis erat
leprosi tactu mundatio, et excitatio filiae archisynagogi, quae
tactu sacrosanctae manus Xpti peracta. Bene dicto panis
sub distinctio in torrentibus digitis quoque lutum Lazari de mortuis
vocis, sanguinis fluxus ex mortuo corporis latere post cultum, ambu
latio supra mare, et communicatio S. Spiritus per insufflationem in dis
cipulos.

In his explicatis apparet actio aliqua humana, quae ita
est actio humana, ut quid divinum praeseferat. Haec sunt in Xpto divinae ope
rationes theandricae. Et in hunc etiam sensum loquitur
Sophronius in epistola ad Sergium Constantinopolitanum, quae
refertur in 6. Synodo act. 11. et Damascenus orat. quo modo ad
imaginem Dei facti simus, et S. Cyrillus lib. de Sancta Trin.

, + Jesum

cap. 18 et 19. quorum duo postrema ad eximistam explanandam ex Christo habent aptissimo ferri acuti et igniti, in quo dum simul actu et urendi sunt, et secandi, quarum alia propria igni est, et alia propria ferri, adeo tamen divinitus, ut quasi unam creant, ac penè confundant, sed qualitatis earum qualitatibus distinctæ et proprietate. Ex his constat, non eo quod omnes actiones Christi Domini dicendæ sint theandricæ, sed etiam quæ ex theandricæ dicendæ sint. Cum ergo illæ actiones sint theandricæ in Christo Domino in quibus et humanum quid est et divinum erat, fit, ut ideo theandricas dicat, quod Verbum Dei in actionibus propriis humanitatis peculiarem aliquam haberet influxum mirificum. Ita quod actionibus ipsis humanis divinitus peculiarem aliam actionem admiscebat, et est humanæ. Ita ut et ipsa actionis miraculosa propria Dei actioni humanæ adiunxerit, et ipsa actio humana Dei actionem revelaret, et circumvestiret sibi ita divinitatem, ut quasi ex unum utraque actio fieret diceret. An autem omnes non humanitatis actiones fierent adiunctum Dei aliquid et humanum, ut omnes dicant esse theandricæ, iudicio non facile posse definiri, licet in proficiatur magis videant inclinari Dionysius et Damascenus supra relati, si eorum verba attendant.

Ex his planè deducitur fundatum illud secundum positum, et apud theologos celebre pro impeccabilitate humanitatis comprobanda, non satis firmum et minimè validum deficiat. Nam in primis, quod actiones sint suppositorum, id probat communicationem idiomatum inter actiones humanitatis et ipsum Verbum Dei. Nam actiones humanitatis sunt etiam Verbi Dei, in quidem quod efficientiam illi conferant et per proprietatem unionis hypostaticæ cum humanitate quod ita quasi oritur idiomatum communicatio;

+ tur

qui autem dicunt, q. humanitatem unitam peccare sine formidandi adere, q. Deum peccare p communicat. idiomatum. Praeterea falsum videtur, q. suppositum D. erga act. humanitatis se habuisse effectiue speciali aliqua efficientia, ratione cuius specialiter illi tribuantur. nam ut saepe dictum a nobis est, operationes ad extra sunt indiuisa. g Verbum D. n. potest dici peculiariter speciali effectiue actionum humanitatis, etiamsi quod nisi se denominatiue et p communicationem idiomatum. 3. q. dicebat de actionibus theandricis, quae ipso sunt et peccaminosae, n. satis adhuc probat intentum; namque supponi videtur, omnes act. humanitatis assumpta esse operationes theandricas independenter ab eo, q. speciali aliqua ratione D. operationes illae tribuuntur. q. falsum est. Cumque actio peccaminosa humanitatis n. deberet, nec posset operatio aliqua D. concomitanter illi tribui, ut impso met peccato aliquid D. et humanum reluceret, n. recte operationem theandricam fore peccaminosam. Denique omnia haec in rationem illam de directione et regimine humanitatis deuoluuntur, ut dicatur, sequi Verbum D. peccare in se specialiter et immediate p intendendo peccatum humanitatis, q. ut anteuertebat regendo seu dirigendo humanitatem sibi unitam. Sec. 5. an possit unio hypostatica p peccatum amitti.

Sec. 5.

An possit unio hypostatica p peccatum amitti.

Vnionem hypostaticam p peccatum amitti esse n. posse, nisi cum unione hypostatica componatur saltem remota proxima et expedita ad peccatum. Sit n. cuius

unione hypostatica non sit proxima ad peccandum ergo
erit, quia tollat unio hypostatica ad hoc, ut in humani
tate detur proxima ad peccatum. Si autem tollat unio
ad hoc, ut detur proxima ad peccandum, non tollet unio proximam
de peccandum, tamquam per causam meritoriam amissio
nis illius; nam non potest effectus supponi ex parte causae. Si ergo
peccatum est causa meritoria amittendi unionem hypos
taticam, non supponeret amissio unionis ante pecca
tum: si autem ad proximam et expeditam
distinctam requireretur amissio unionis, seu illius
ratio terminandi hoc, seu amissio unionis quia effec
tus esset, supponeretur ex parte causae, immo constitueret ipsam
saniciam in actu primo proximo expeditam ad pecca
tum. Hoc dixerim, quia licet hic videantur esse difficul
tates duae, una tamen re ipsa est, licet sub diversis propo
natur; sive ergo dicamus, an unio hypostatica possit
per peccatum amitti? sive dicamus, an possit cum
unione hypostatica dari proxima ad peccandum?
in idem tamen recidunt ambae difficultates. Cuius ergo di
xerimus iam, unionem hypostaticam non posse com
poni cum peccato, inquirimus modo, an saltem compo
ni possit cum proxima et expedita ad peccandum.
Et haud potest, quia peccandi humanitate, unio hy
postatica dependat per peccatum, sicut in naturalibus
dependit deperditam peccatum gratia habitualis.

Conclusio. Affirmantem defendunt, ut sunt vidi
mus Hur. et Arrubal. Negantem DD.
alii, quia difficultatem augerunt. Hanc probat
Scot.: quia cum gratia unionis constituat suppositum,
cuique operatio fluat a supposito, non potest per talem
operationem amitti unio, alioqui supponeretur existens,

Aamissa, quod implicat. Respondeo imprimis, quare ope-
rationes fluant a supposito diximus sectione praecedenti. 2°
sicut gratia habitualis amittitur per peccatum, ita ut non sit
gratia in illo instanti in quo est peccatum, poterit etiam
divina unionem hypostaticam amitti per peccatum,
licet non sit in instanti in quo peccatum committitur: un-
de operatio illa non fluet a supposito, in quo pro illo ins-
tanti sit unio hypostatica. Respondet Vasquez horum reddit, quod
unio hypostatica non subdit humanis actionibus, sicut supra
de natura subdit gratia. Verum non decet, non satis probat unionem
hypostaticam quae ad sui servationem non potest subiici huma-
nis actionibus tamquam conditionibus, dependenter a quibus debe-
at servare, et non servare unionem hypostaticam.
Respondet Vernal, qui et has rationes reiicit, idipsum probat, quod ope-
ratio humanitatis supponere debet actionem et existentiam
humanitatis: cum autem actio per divina humanitati
in illis sit unio humanitatis ad Verbum, implicat
apud illum, quod fiat operatio peccaminosa dependenter
ab actu, quo unio sit et destruenda est per ipsam actionem peccami-
nosam. Sed nec ratio ista omnino sufficit: quod supponimus non fieri
peccatum in eodem instanti reali cum actu quo sit unio
hypostatica, sed cum alio actu, quo unio non sit: in illo quo in-
stanti reali, in quo esset peccatum, existeret humanitas
per actum aliam.

His rationibus expresse omissis, rationem iam am-
plectendam et probandam assumimus rationibus illis quae
a nobis positae iam sunt ad incompossibilitatem pecca-
ti cum unione hypostatica probandam; quae si apte suadent,
possunt etiam hanc doctrinam comprobare. quod in
deficeret non posset cum unione hypostatica componi potentia
proxima ad peccatum, ita ut peccante humanitate, de

ꝓ dat° p̄pt° peccatū unio hypostatica. 1° id° e[st] quia deni
mit ex regimine debito humanitati, ro[ti]o[n]e unionis
hypostaticæ: nam eo ipso q[uo]d Verbum D[ei] teneat° rege-
re actus humanitatis, ne ea labat[ur] in peccatum, tene-
retur etiam curare, ne id faciat, ro[ti]o[n]e cuius amittat unio-
nem hypostaticam: alias committeret ipse ipsa peccatum,
et p[ro]pt[er] illud amitteret unionem hypostaticam, id[eo]
teneret ro[ti]o[n]e cuius illam unionem amitteret, quæ n[on] p[otes]t cum
peccato componi: ergo tenet D[eu]s ita regere humanita-
tem, ut n[on] amittat p̄pt peccatum unionem hyposta-
ticam. Confirmatur et explanatur ex re facta: q[ui]a Ver-
bum D[ei] eo ipso q[uo]d assumpserit in unitatem suppositi
n[atur]am humanam, tenetur impedire, n[on] s[olum] ipsum pec-
catum q[uo]d peccatum e[st], s[ed] q[uatenu]s e[st] destructivum ipsius unio-
nis hypostaticæ: s[ed] q[uatenu]s si p[er]mittat peccatum in humani-
tate illa, ita p[er]mitt[er]et, ut n[on] amittat[ur] unio p̄pt peccatum;
p[ro] p[otes]t q[uia] supponat[ur] iam esse ablata Deo volente unio, ut
humanitas sic dimissa possit peccare. Hinc autem seq[ui]t[ur]
n[on] dari in humanitate simul cum unione p[ote]ntiam
proximam ad peccatum: nam si illa daretur, posset
n[atur]a humana p[ro] subito facere aliquid, cum quo ami-
tteret unionem hypostaticam: at D[eu]s curare tenet[ur],
ne humanitas iam assumpta in suum damnum
unionem hypostaticam amittat p[ro] subito: ergo tene-
tur D[eu]s n[on] p[er]mittere p[ote]ntiam proximam ad peccatum, q[ua]
unio amitti p[otes]t p̄pter peccatum.

2° r[ati]o desumit[ur] ab infinita sanctitate Dei,
quæ humanitati communicat[ur] p[er] unionem hypos-
taticam: nam infinita sanctitas humanitati quæ
ratione Personæ D[ivinæ] petit... immunitatem a peccato
in n[atur]a assumpta, quæ finita esse p[otes]t: ergo immunitatem

motio à peccato, quæ est post innoxia assumpta, dicit non esse potentiam proximam, et expeditam ad peccatum: ita infinita sanctitas Personæ Dei, quæ communicat naturæ humanæ, petit ne sit in natura humana potentia proxima, et expedita ad peccandum. Minor patet: quia libertas, seu potentia proxima ad peccandum sicut peccatum non est, est tamen imperfectio quædam, quæ pugnat cum omnimoda sanctitate: nam quo perfectior est sanctitas, eo remotior est à peccato: remotior autem est illa sanctitas, quæ non solum caret peccato, sed etiam caret potentia ad peccatum. Et confirmatur à paritate ex ipso Deo, in quo quidem nulla est potentia ad peccatum in se committendum. Respondetur: unde namque in Deo est etiam impotentia ad peccandum, venit ex infinita sanctitate Dei, quæ non solum removet a Deo peccatum, sed etiam potentiam ad peccatum: ergo omnimoda remotio à peccato, quæ est post in natura humana, non solum peccatum, sed et potentiam ad peccatum expeditam, et proximam, seu paratam removet. Dices: non tollit a creatura omnem potentiam remotam ad peccatum: ergo neque tollit potentiam proximam. Retorquendo consequentiam. Ratio disparitatis est: quia potentia remota est ipsamet humanitatis substantia; at proxima per multa alia adstruitur, quæ impediri possunt, et debent ratione infinitæ sanctitatis.

At inquires ad maiorem rei istius intelligentiam, an sufficiat, quod Deus debuerit destruere unionem hypostaticam in instanti A independenter a peccato, ut humanitati det vires ad peccatum futurum in instanti B? Respondetur, non requiri destructam esse unionem, sed satis esse quod sit destruenda, ut vires præbeat potentiæ ad peccatum futurum post unionem destructam. Nam sicut non petit Divinitas, ne deneget humanitati vires ad peccatum post

q^m ipsa unio hypostatica destructa, itaq videtur peccare,
nec denegetur, posito quod in illo instanti intelligit destru
endam independenter a peccato. Ne in tenebris labore
mus, responsione distinguere oportet duo instantia realia:
1um sit instans A, quod est ultimum unionis existentis:
2um sit instans B, quod est 1um non unionis, idem destructae. De
creverit Deus, independenter a peccato futuro, et futurae uni
one mox extituram usque ad instans A, quod est ultimum esse illius;
Ergo, an in hoc instanti A sit humanitas cujus obrequi
sitis ad peccatum in instanti B, et hoc est difficultas clari
oribus forte postulatis. Dicet aliquis, non posse in illo ins
tanti esse humanitatem cum obrequisitis ad peccatum:
quod posset in illo instanti dari peccatum, cum autem in instan
to supponatur adhuc unio hypostatica, posset jungere pec.tum
cum unione hypostatica. Sed hoc nulla apud me est: quia in
dico usque ad peccatum, nec ullam operationem liberam posse a
creatione in illo 1o instanti, in quo dantur omnia requisita: sed
debere supponi prius omnia requisita in actu 1o, in uno instanti,
ad ponendam operationem liberam in alio.

Respondeo cum P. Aldere disp. 12. sec. 9. requi
ri destructam esse ipsam unionem, ut intelligatur humani
tas cujus obrequisitis in actu 1o ad peccatum. Et ratio: quod
sicut requiritur aliquem existere ipso, ut intelligatur peccare,
quod ab ipsa repellitur: ita requiritur rem ipsam non dari, ut intelligatur
non peccare id, quod ab ipsa repellebatur: sic ab unione hypostatica
pellitur quod non detur potentia proxima ad peccandum; certe in
in illo instanti, in quo ipsa est, clare videtur esse potentia proxima.
+Unde si ~~unio~~ + unio existit in instanti A, et tamen hoc est ultimum
esse illius, dari in illo instanti non potest potentia proxima ad
peccandum. incipiet ergo potentia proxima ad peccandum

in instanti B, in quo iam non existat unio. Et confirmatur:
nam sicut nulla res petit conservationem sui in instanti B,
nisi supponatur ipsa existens in instanti a; ita de unione,
nulla desinit impedire sui conservationem nisi desinat esse. Dices
supponitur existens in instanti a, ipsa ex se petit adhuc exi-
stere in instanti B: ergo petit in instanti a non dari id, per quod des-
truenda est in instanti B. Explico adhuc et a priori con-
firmo: nam haec exigentia impeccabilitatis in unione est ma-
gno quodam modo et a nullo discrimine per instantia suae
durationis aut ultimo: sicut ergo in instantibus suae durationis
nullam admittit proximam ad peccatum commis-
sum per instantibus sequentibus, in quibus supponitur unio
duratura, ita nec in ultimo hanc proximam admittit, etiam
si non sit duratura in instanti sequenti: Sec. 6. argumenta
et difficultates, quae restant, enodamus.

Sec. 6.

Arguta, et dificultates quae restant enodamus.

Difficultates aliquas, et argumenta potentiora iam di-
ximus; quae tamen aliqua adhuc enodanda restant, in
transactionem illa colligenda censuimus. Arguitur 1. Deus
potest permittere ignorantiam, et errorem in humanitate
Christi assumpta: ergo potest etiam permittere peccatum in illa hu-
manitate. Probatur consequentia: quia non magis repugnat Deum peccare, quam De-
um errare, aut ignorantem esse. Rem tangit diffi-
cilem egregiam. Itaque aliud est ignorantia seu defectus scientiae,
aliud vero est error positivus, qui quidem est actus positivus con-
tra veritatem. Ignorantia et error aliquando est culpabilis,
et aliquando inculpabilis ut notissimum est apud morali-
theologiae scriptores: est autem error, et ignorantia cul-
pabilis, non quidem in re, si in causa, quando videlicet peccatur

aliqd cāa ē ignorantiæ, et erroris. Hinc ē manifestū p
pot Deum permittere in humanitate assumpta igno
rantiam, et errorem culpabilem, sicut etiā potuit per
mittere in illa peccatum. De ignorantia, et errore in
culpabili maior adhuc ē difficultas: quā tamen meliore
uiter expedio omissa antiqua Arnaldo sentētiā. Ro dispa
ritatē e, q̄ licet cum ignorantia, et errore inculpabili nul
lum inde peccatum, aut inordinatio sequatur, immo effectu neant,
nihilominus Deus illo excipite uitare ille in humanitate assumpta
ordinatus, imo posset ex peculiari prouidentia humanita
tem cuius ignorantia inculpabilia sumere, ad quem etiam
sequi naliter posset error inculpabilis. inde autem ro se
quitur, Deum ro dici ignorantem, q communicat. idioma
tum, sicut mortuus, uidere et passus, q̄ ñ implicat.

Arguet 2.° proxa proxima, et expedita ad pec
catum non ē peccatum: sed sanctitas humanitati assump
tæ non tollit proam proximam, et expeditam ad peccatum.
Ergo. Prob. min. q̄ sanctitas ro tollit id, q̄d ē peccatum. Confirm.
etur: quia potuit in Christo Deo dari fomes peccati: ñ alia
de causa, nisi quia fomes peccati nō ē peccatum: sed propter
eandem rōem potuit esse in Christo Dō proxa proxima pec
candi: quæ quidem nō ē peccatum. Ro ad argumentum
uersio antiquitandam. Ad prob. dist. signo: sanctitas
eximia, et quæ decet Personam Verbi diuini, ro tollit id
q̄d ē peccatum, nō. sanctitas ceterorum, quæ eximia non
ē, omitto. Itaque, ut diximus, quo maior et perfectior ē
sanctitas, eo remotior ē a peccato; eximia q̄ sanctitas
Christi Dō. ita ē a peccato remota, ut nec peccatum, nec pro
ximam proximam ad peccatum admittat. Et hinc etiam
ad 2.ᵃᵐ statim ad Confirmationem: nam eximia sanctitas Christi
Dō. non ro pugnat cum eo, q̄d ipse ē peccatum, sed cum
eo etiam, q̄d ex se inclinat ad peccatum; sed fomes pecca
ti inclinat ex se ad peccatum: ergo pugnat etiam meri

mia sanctitati Xpti D. cum fomite peccati. itaque fomes peccati est appetitus sensitivus, quatenus aliquos suos actus inclinat ad peccatum, quos quidem, quod ex se inclinant ad peccatum tenetur voluntas vitare, quando potest. Verbo deo, ut Xo alia, quae erit Xpto D. dari non potuit fomes peccati, neque in actu 1°, neque in actu 2° maxime et expedito ad suos actus: quod ut deliquet licet illi actus non essent in humanitate peccatum, essent tamen peccatum in ipso D. Verbo, quod tenebatur regere humanitatem, et impedire, ne appetitum sensitivum in illos actus inordinatos erumperet.

Arguitur 1° arguitur sic ab illis celebri: quod Xptus D. habuit humanam voluntatem eiusdem rationis specifice cum nostra: sed nostra est ab intrinseco defectibilis, atque peccabilis: ergo et humanitas Xpti D. habuit voluntatem ab intrinseco defectibilem, ac peccabilem. Confirmatur 1°: quia voluntas nostra ex sua essentia est peccabilis et defectibilis: ergo ubicumque sit erit defectibilis, atque peccabilis ex sua essentia. Sed in Xpto D. est: ergo in Xpto D. defectibilis est, atque peccabilis. Confirmatur 2°: quod non magis intrinseca humanitati est unio hypostatica, quam voluntas humana: ergo humanitas illius non magis erat ab intrinseco impeccabilis per unionem, quam ab intrinseco peccabilis per voluntatem. Si quae alterum in ea det, erit peccabilis ab intrinseco per voluntatem. Cuius ratio, ut magis urgeat, fieri potest in ipsamet voluntate, quae magis intrinseca sibimet ipsi est, quam ei sit intrinseca unio. Resp. concessa maiori distinguendo minorem argumenti: voluntas nostra est ab intrinseco defectibilis, atque peccabilis, si habeat omnia requisita in actu 1°, concedo; si non habeat, nego: nam voluntas nostra tantum ab intrinseco est defectibilis, atque peccabilis, quando habet in actu 1° omnia requisita ad peccandum; ita ab intrinseco etiam est impeccabilis, et indefectibilis, si non habet in actu 1° omnia requisita ad peccatum. Hac etiam ratione explicanda est 1a confirmatio.

posset hi dirigui: peccabilis proxime et peccabilis remo
te: non a .n. non a necessitate et ab intrinseco peccabilis pro
xime, et tantum summo remote. Et hac ratione est in Christo
D. Ad 2.am respondeo negando, non magis ex vi indicam humani
tatis unionem, quam rationem. Et adhuc dico, non manere
peccabilem, sed impeccabilem ab intrinseco; quia ut maneat pec
cabilis ab intrinseco, seu ut maneat absolute peccabilis, nece
sum est quod sit undequaque indifferens, et nulla ratione
impedita ad peccandum. Si autem habeat aliquid in
trinsecum impedimentum, hoc satis est, ut illa indifferentia tollatur,
et maneat humanitas intrinsece impedita, atque impo
tens peccare.

Arguet 4.o si humanitas Christi D. esset impec
cabilis ab unione, esset impeccabilis ab illa, vel physi
ce, vel moraliter. Sed non est ab illa impeccabilis physice:
ergo solo moraliter. Tunc sic: id, quod solo est moraliter impec
cabile, est solo extrinsece, non vero intrinsece: ergo humanitas Christi D.
solo extrinsece et non intrinsece est impeccabilis per unionem. Confir
matur: quia unio hypostatica non diminuit, nec auget vires
humanitatis. Sed si viribus relinquatur, humani
tas est peccabilis: ergo etiam cum unione est peccabilis. Di
fficultatem huius obiectionis dicunt D.or Alexander d. 73 apud
quem aliqui sunt, qui dicant humanitatem assump
tam esse impeccabilem non physice, sed solo moraliter. Op
positum sequitur D. Alexander et videtur esse S. Thomae in 3. dist. 12.
q. 2. ar. 2. in hanc partem libenter animus propendet: nam eam
impeccabilitatem physicam praeferunt Sancti Patres cum
de Christi D. impeccabilitate loquuntur, quem quidem non
quadam ratione impeccabilem dicunt, sed quo ceteri sunt, hoc est
omnes beati. Est autem haec impeccabilitas physica, quae est ex speciali
Dei efficaci concursu, qui non attingerat in actu ad potentiam physi
cam proximam peccandi. Itaque potentia libera peccandi

ostit in nobis n. perisse ſuum ius nobis intrari, ipsi deum summi in actu 1º indifferentem ad peccandum: licet q. unio hy postatica non tollat, addat vel vires intrari nostri, potest tamen tollere ex parte Dei concursum illum, qui mari erat in actu 1º ad potentiam proximam peccandi.

Ex his instat ad primum, qui ex eo deducebat, quod unio hypostatica nihil det, nihil minuere, neque augere vires ad peccandum. Contradat etiam, quamvis deficiat potestas physica peccandi ex defectu alicuius extrinseci: nam si hoc extrinsecum sit complementum necessario requisitum ad complendam potentiam in actu 1º proximo potentem operari, ex defectu illius remanet inutilis potentia proxima ad operandum. Neque ex libera Dei manutenentia potest, aut favore extrinseco, quo sit impeccabilis humanitas assumpta; si ex eo, quod ex parte Dei deficit complementum requisitum ad peccandum humanitati, deficit autem hoc ex parte Dei, quod titulo unionis hypostaticae, neque est; nec quicquam abest ab impeccabilitate. Solum hic posset nos morari difficultas levis momenti, a ruidelicet, et quare libertas in morte subeunda... esse... requirendis cum impeccabilitate physica Christi componitur... tamen difficultas haec quum tum debiti accum de precepto moriendi removetur in hac materia, ideo illam ad locum reiicimus cum aliis DD. ut nostri placet. Addiderim tamen ex parte Amici, quod diligenter in Christo D. impeccabilitatem a peccato commissionis, et impeccabilitatem ad peccatum omissionis, sunt enim qui dicant, illum impeccabilitatem physicam a peccato commissionis, quia debebat complementum in actu 1º requisitum ad operandum peccato commissionis, at impeccabilitatem ad peccatum omissionis moralem, quia ex parte actus... non aliquid deerat complementum ad peccandum, si ... actum bonum non omittendum. Sed adhuc de hoc iterum, cum de praecepto moriendi dicamus.

solet

Solet hic etiam rogari, an eadem ratione esset impeccabilis humanitas, si natura Divina immediate uniretur ei per se, non humanae personae, seu natura humana retenta sua propria personalitate? Hoc si potest subsistere hac ratione, vel sua rationali subsistentia creata: nam apud nos persona creata dicit aliquid positivum realiter additum naturae. Secundo quaestio etiam loca similitudinis quaeri potest an casu quo natura creata immediate uniretur naturae Divinae esset eodem modo impeccabilis natura creata? et Affirmative: quia eodem modo, et tunc dici deceret gratia Divina illa creata: quia eodem modo teneret Divina natura illam regere, ne committeret peccatum, atque adeo teneretur vi illius unionis praecavere peccata illius, ne et ipse Deus peccaret permittendo illius peccata. Praeterea quod etiam eodem modo unita Deitati natura creata esset infinite sancta per Deitatem, quae sunt principia rationes, sicque natura humana hypostatice unita Verbo est impeccabilis. Tandem rogatur, an idem etiam dum casu quo natura humana ignoraret unionem suam hypostaticam. Durandus videtur aliquid in ea ista discrimen agnoscere cum diceret humanitatem hypostatice unitam posse peccare; maxime si ignoraret se hypostatice unitam. Sed caeteros in hoc nullum discrimen possumus invenire: nam ratio impeccabilitatis in humanitate non est quod sciat se unitam hypostatice, sed quod reipsa sit hypostatice unita. Et haec de impeccabilitate in praesenti sufficiant, quae sanctitatem etiam humanitatis assumptae videntur commendare.

Disputatio 11ª

An quodlibet increatum possit ad sui unionem assumere quodlibet creatum?

Sec. 1.

An requirat ad unitatem suppositi unio ad aliquod absolutum?

Duplicem partem distinxerunt theologi: aliam ex parte Dei assumentis et aliam ex parte naturae creatae, quae assumi debet, aut potest. Ex parte Dei assumentis datur natura et personalitas; personalitas autem in Deo triplex est, quarum quaelibet est subsistentia relativa; an autem sit etiam subsistentia alia communis, et absoluta sub dubio est apud theologos. Praeter has autem relativas personalitates datur alia relatio in Deo, quae personalitas non est, scilicet relatio seu spiratio activa communis Patri et Filio. De his igitur solet inquiri, an quaelibet istorum possit, vel unum aliquod debeat cum ipsa personalitate habere unionem sui cum natura creata, ad hoc, ut dicatur Deus illam assumere ad unitatem suppositi. Et haec rursum etiam pro secunda occasione solet de aliquibus absolutis seu de omnibus inquiri. Ex parte naturae creatae assumendae inquiritur, an possit quaelibet natura creata assumi, spiritualis aut corporea, rationalis, vel irrationalis, et an etiam plures naturae creatae ab una possint persona Dei assumi; aliaque his similia, quae sumere [illegible] in hanc quaestionem vocamus. Antequam singula ad aliqua singillatim proponamus, supponimus ex fide certum, solam secundam personam Trinitatis, seu Filium Dei et Verbum illius fuisse incarnatum; non vero Patrem, neque Spiritum Sanctum. Ad hoc autem, ut filius incarnaretur, inquiritur, in quo nam fuerit facta unio hypostatica, an scilicet in aliquo relativo, an in aliquo absoluto, et communi? an tandem in utroque? quod quidem, licet de facto videatur propositum, ad essentiam

in eo mysterij potestatem putat.

Gd. Vazq. in 3. p. disp. 1. q. 2 opinatur Verbum D. et absolutum simul et relativum trahere unionem hypostaticam, ita ut hoc utrumque necessarium sit ad hoc ut natura humana dicatur a Verbo assumpta ad unitatem suppositi. in hanc sententiam venit Occam in 3. q. 1. ar. 2. Gabriel dist. 1. q. 1. ar. 1. notabili 9. Vdeon dist. 2. q. 2. ar. 1. § 9. Capre. dist. 1. q. unica. ar. 3. ad argum. Durand. Victoria et Soto apud Medin. 3. p. q. 3. ar. 2. Divisi tamen sunt DD. isti: nam alij aeque primo, et per se requirunt unionem ad utrumque. Alij primario ad naturam, et 2.rio ad personalitatem, alij tandem et 1.rio ad personalitatem, et 2.rio ad naturam. Principia eorum inde desumuntur, quod supponunt, nec in Deo subsistentias relativas, sed unam tantum subsistentiam absolutam et communem; quod dicunt naturam humanam in Christo existere per existentiam Dei communem, et absolutam. Hoc ergo illo fundamento ducuntur, ut dicant debere in mysterio Incarnationis unionem formaliter terminari immediate tantum ad aliquid absolutum; quia tamen non satis erat, ut potius Verbum, quam alia persona diceretur assumpsisse humanitatem. ideo ad aliquid relativum, et personale, proprium filij deveniendum esse, ut simul facta sit unio hypostatica ad illud relativum, et personale.

Supposita his sententia stabilienda est, quae docet, unionem hypostaticam in Verbo D. formaliter trahi ad personalitatem Verbi et proprietatem illius relativam, ad absolutum vero materialiter, et identice, quatenus identificatur cum illo personali et relativo. Hoc volunt alij explicare, dum dicunt, per se primariam trahi humanitatem ad proprietatem relativam Verbi; 2.rio vero naturam, quatenus includitur in proprietate relativa Verbi. Herrera Theol. tom. q. 3. ar. 2. Rubio in 3. dist. 1. q. 55.

inita quae est communis apud Trinitatem est tota Trinitas non tamen ergo.
DD. videat D. Thom. disp. 12. sec. 2. et Alv. Vasq. disp. 26 cap.
3. ubi videt expressum in concil. Toletano 6. canon. 1. ubi: Deus
filius suscepit humanitatem in sulitatem personae, non in unum
tatem Divinae naturae: id est (subiungit, mentem suam explanans con
cilium) idest, in eo quod proprium est filii, non quod commune Trinitati: id est:
quia unio hypostatica terminatur ad aliquid commune toti Trinitati,
licet simul terminetur ad aliquid proprium Verbi; tota Trinitas
diceretur incarnata ratione illius unionis ad aliquid commune. Sed nulla
ratione dicitur tota Trinitas incarnata: ergo. Confirmatur: quia ad hoc
ut tota Trinitas subeat aliquam denominationem, necesse est, quod illam
habeat per proprietates personales, sed satis est, quod ab aliquo absolu
to et communi illam habeat; sic enim tota Trinitas dicitur creatrix omnium:
ergo tres personae dicerentur incarnatae, si unio facta fuisset
ad aliquid commune Patri, et Spiritui sancto, licet simul facta esset
ad proprietatem Verbi personalem: quia non tota personalis Verbi;
ergo tota Trinitas diceretur incarnata.

Confirmatur et explicatur ratio proxime facta: quia quod facta
sit etiam unio ad proprietatem personalem Verbi, intelligitur,
quod Verbum dicatur assumere naturam humanam per
unionem, ut factam ad id quod commune, ad quod diceret facta: sed
Verbum ipsum diceret assumpsisse naturam humanam
et per unionem ad proprietatem personalem, et per unionem ad
commune; ergo per hanc unionem diceret tota Trinitas assumpsisse
se naturam humanam. Hic ultima consequentia probatur: quia id quod convenit
Verbo ratione alicuius communis toti Trinitati dicitur de tota Trinitate.
Utrum tradidit: quia bene potest aliquid convenire personae et ratione
alicuius perfectionis communis et ratione alicuius personalis: sic enim ratione perfectionis
et ratione relationis in se admittendae perfectionis et sanctitatem in
relationibus, convenit personis divinis duplici titulo, ut nos docui
mus. Sed dices cum Durando Verbum eam perfectionem habet huma
nitatem, qua subsistit. Sed subsistit per perfectionem absolutam: ergo habet

humanitatem p existentiam absoluta. supponit obiectio sub
sistentiam absolutam esse eam in Deo, quod falsum apud me
est. Unde dicere amat, nominum in alterum omissa subsistentia
absoluta in Deo, dum non est Verbum Dei traxit humani
tatem, neque per existentiam absolutam, quae communis trinitati, sed
per existentiam relativam, qua distinguitur et personat. Dices 2° per cap
olo. Humanitas non subsistit in Verbo, sed etiam existit.
existere autem est per actionem communem naturae; quia humanitas dicit
dependentiam a Verbo ut subsistat, sed a natura etiam
ut existat. Supponit argumentum humanitatem exi
stere per existentiam Dei, quod falsum est. Humanitas dependet
a natura divina, ut illius existentia, non in genere causae formalis, sed in
genere principii producentis.

Et hinc rursum aliam praxim reformat P. Ami
cus disp. 14. sec. 3. num. 28. nam, vel ista unio adpera
tur per existentiam absolutam requiritur ut humanitas formaliter subsistat,
ut Suarez dicebat, vel ut formaliter existat, ut Capreolus.
Non ad 1. quia ad hoc sufficit unio ad subsistentiam relati
vam; imo impossibile exigi ex divina parte, quod personalitas absolute
unit humanitas et per istam non subsistat: nam
quidquid existit, vel in se, vel in alio existit: in se per hoc quod alteri
... in alio, quod est unitum alteri. Per haec non ad
ad 2. 1° quod falsum est, quod humanitas existat per ex
istentiam Verbi. 2° ... P. Amicus adversit, ad
hunc ipsum effectum sufficere existentiam relativam Ver
bi: nam ut ipse 1 tomo disp. 19. sec. 1. docet, existentia
relativa personalitatis distinguitur ab existentia absoluta,
sicut et ipsa personalitas a natura distinguitur. quod et nos
etiam supponebamus, cum de existentia humani
tatis loqueremur. Dices ... adhuc, cum Verbo est incar
natum natura Dei, et tamen cum Verbo non est incarnatus Deus Pater, aut

Spiritus Sancti licet natura Divina ratione alicuius absoluti dice-
retur incarnata, non dicerent tres personae incarnatae.
Patet ex dictis ante, et Arando contra. Cuius disparitas
est, quod natura Divina non dicitur formaliter et ratione sui incarnata,
sed formaliter et identice ratione Verbi, in quo est per identita-
tem. Imo hinc oritur argumentum adversariorum: quia identitas realis
quae datur inter naturam Divinam et Verbi personalitatem, satis est ut
unio, quae facta est formaliter ad personalitatem Verbi, facta
sit saltem materialiter, et identice ad naturam Divinam, ut ratione il-
lius dicatur natura ipsa in Divino Verbo incarnata: quod similiter
dicendum de tota Trinitate, sive unio fieret immediate et formaliter
in natura, aut in aliqua aliarum Personarum.

Hic dubium rogas, an in humanitate Christi Domini sint
spatialiter aliquae aliae Personae, Patris scilicet et Spiritus Sancti? Hugo Cardi-
nalis in speculo Ecclesiae, quem sequuntur Alvarez, disp.
20. num. 2. et alii Theologi Thomistae, asserunt Patrem et Spiritum
Sanctum ratione suae immensitatis esse sub speciebus sacramentalibus in
Christi humanitate. atque adeo docent, nullo spatiali
modo esse in Christi Domini humanitate ratione mysterii incar-
nationis. Oppositum docent Suarez, et Vasquez, quos pas-
sim sequuntur nostri Doctores. Et videtur facile posse probari.
Quia videlicet etiam seclusa per intrinsecam immensitatem in-
ternum personarum datur inter Divinas personas et talis circu-
mincessio per identitatem naturae Divinae, [illegible] ut in quamlibet
[illegible] sibi esse, ubi est quaelibet alia; et haec est illa mira-
bilis personarum divinarum circumincessio ratione cuius
Pater existit in Filio genito, et uterque in amore spirato, et
e converso. Cum igitur unio hypostatica expetat, quod per-
sona Verbi Divini sit in humanitate, et cum alias persona
haec Divini Verbi non possit esse, nisi in illa etiam cum illa sint
per identitatem naturae personae aliae, sit inde quod unio hy-
postatica ponat in humanitate personalem Verbi, et

hec ponat etiam rōe suj dimensionis personam alias, scilicet in eadem humanitate. Constat ex S. P. Theolog. sententia clarissime ex Aug. sermone dominicae tertij aduentus, ubi tertia hec habet: Dum Apostoli carnem Christi deseruerunt, potuerunt et individui unitatem manserunt. Videantur hic non tradi ab ibi Aug. per hoc immensitatem, per esse Dei unitatem, seu identitatem. Tandem hic aduerto diuisos esse in hac ista Doctores quoad modum loquendi: nam alij dicunt hunc specialem existendi modum esse concomitantiam. alij uero illum a concomitantia distinguunt. Sane sit longa. Vide Conc. Trid. sess. 13. cap. 3. diuinitatem indicere in Eucharistia concomitantiam, propter hypostaticam unionem mirabilis cum corpore et anima. Sec. 2. An ponit in Deo absolutum sine relatiuo terminari unionem naturae creatae?

Sec. 2.

An ponit in Deo absolutum sine relatiuo trare unione naturae creatae?

Ex sec. praecedenti constat posse relatiuum et absolutum terminare unionem naturae creatae, imo totam naturam, quotiens una tantum persona assumat naturam creatam. Nunc ulterius inquirimus an aliquod absolutum, et totum in Deo possit immediate et specialiter terminare unionem naturae creatae, ita ut nihil relatiuum et personale terminet specialiter eius unionem. Praecipua autem difficultas est de persona Dei an sit haec, ut dicta ab omni relatiuo possit terminare unionem naturae creatae? Negat Alexander 3 p. q. 2. Bonauentura in 3° dist. 1. q. 3. et Adist. 1. ar. 1. q. a. Mairo dist. 1. q. 4. et ex nostris Pater Vazq. disp. 27. et Pater Aldan.

disp. 48. sec. 4. Affirmant Scotus in 3. dist. 1. q. 2. § ad hoc. Ricardus ar. 1 q. 4. Durandus q. 4. Argentina dist. q. q. 1. ar. 2. quibus accedit Caietanus, Maior et Gabriel, cum quibus Caiet. 3. p. q. 3. ar. 3. et P. Suarez disp. 13. sec. 1. et uidetur esse Sancti Thomae hic q. 3 ar. 3. ubi docet, quod abstracta personalitate intelligi adhuc posse summum intelligere naturam assumentem in Deo. His accedunt P. Amicus disp. 19 sec. 5. et P. Vernal disp. 24. sec. 1. § 3. Hanc iam Scotus, Durandus, Caietanus et alij cum P. Suarez ineo fundant, quod in Deo admittant subsistentiam absolutam et communitatem a relatiuis, et ad hanc dicunt posse naturam Verbi trahere naturam creatam, ad hoc, ut natura creata in Deo subsistat. Sed nos, qui subsistentiam hanc absolutam in Deo denegamus, independenter ab illa cum PP. alijs mentem nostram proponimus.

Sit § natura diuina non Verbi immediate et formaliter potest terminare unionem cum natura creata, etiam si nullam habeat subsistentiam absolutam et communem, ut re ipsa non habet. Probat P. Amicus: quia existentia naturae diuinae est perfecta, et completa in ratione existendi: at existentia cuiuscumque naturae creatae est imperfecta et ulterius completibilis in ratione existendi: ergo potest compleri in ratione perfecte existendi per naturam diuinam, et licet illi unitur ad subsistendum non est tamen ad perfecte existendum. Ille ratio non nobis placere non potest: quia et in primis existendi et in primis subsistendi idea nobis displicet, quod tandem, quia hoc quod est existere formaliter esse non potest per ipsam unionem ad aliquid aliud, licet sit perfectissime existens, existere non formaliter habet creatura per actum suum productiuum. Alias quidem P. Vernal ex Concilio Toletano 6. in confessione fidei: cum in Concilio dicatur, humanam naturam Christi naturam esse unitam diuinam

non ulla tamen argumento aliquo ducto ab impossibilitate rei, o p
cisse quod hi fuisset illis inventum, cum huius personae divinae fuisset
incarnatae: quae quidem ratio est discursus, ore et haereticis
quo usum est Concilium ad dictae fidei stabiliendam;
nam aliqui sunt, qui discursum illum non approbent;
si autem esset discursus fidei ab omnibus omnino probaretur.
Confirmatur: si impossibilis esset unio naturae creatae cum natura divina
immediate, et specialiter facilior esset discursus ab illis
ex impossibilitate ad dictae fidei stabiliendam: sed Concilium
eo usum non est, signum est manifestum, non probasse discur-
sum ab impossibilitate deductum.

Dices ex P. Vaz.: Antiqui Patres et scholastici
cum disputarent contra Eutychetem et Nestorium in
mysterio Incarnationis nullum aliud genus unionis in
mentem venit, nisi genus unionis in natura, vel in perso-
na; et hoc quidem possibile dixerunt, illud autem im-
possibile. Sed contra ex P. Vernal, et Auctor, quo argumentum
retorquet contra ipsum: hoc nimirum mirabile esse, quod
cum celebris esset ad nostrum tempus Concilii [illegible]
Patrum doctrina illa et tota, quae Patribus dicitur, adversus
Eutychetem, impossibilem esse unionem in natura, ex qua
sola possent discursum syntheticum instituere, adeoque fun-
dum unionem hypostaticam de facto non fuisse in
natura divina, isto certe discursu non institerint. Quae quidem
[illegible] fixidenium, quem in aspectu praefecisset Concilio
placuisset, esse posset, et potissima in definitionis
[illegible] quod Concilium perspexit, sensum illius, quod non ex
illum ipsum, videlicet in natura divina non posse fieri unionem
cum humana, id est, unitatem naturae quod ita sit: ut per
unionem illarum fieret una natura ex duabus, ut et una
fit natura ex duabus partibus hominis inter se unitis, et sicut

una persona sit ex duobus extremis per incarnationem copulatis in Christo Domino. Et hoc spectabat ad Patres Concilii [illegible] Eutichetem unam tantum naturam in Christo Domino statuentem: at vero Patres Concilii Toletani aliquam [illegible] contendebant, scilicet unionem non esse physice et immediate factam formaliter ad naturam divinam, ne tota divinitas incarnata diceret.

Dices 2.º Unio naturae humanae cum Deo non esset talis, qualis reperitur inter materiam et formam, nec talis identitatis, ut inter rationem et subjectum aliquid, nec integralis, ut inter [illegible] tandem non hypostatica vel inter naturam et subsistentiam. Ergo illa impossibile. Respondeo nando totam hujus discursus, qui totus de [illegible] [illegible] de multis rebus possibilibus quae [illegible] agitamus, nec tamen ad huc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possibilibus. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reperitur in mysterio incarnationis [illegible] talis unio naturae humanae cum persona Dei, quae quidem [illegible] [illegible] tantum est unio hypostatica. Nec valet, [illegible] [illegible] de aliarum possibilium genere [illegible] ipsa impossibilis. Ergo [illegible] nec illam esse alicui [illegible] [illegible] quatenus inter materiam et formam, quae [illegible] [illegible] qualis reperitur inter [illegible] et naturam integram, et in sua ratione completam. [illegible] hypostaticam diceremus, [illegible] substantialem [illegible] nullum [illegible] [illegible]. Dices 3.º non posse assignari formalem effectum, quem Deitas ex humanitate, humanitas ex Deitate immediate sibi unita participaret. Ergo impossibilis talis unio. Respondeo 1.º effectus formalis esset constituere unum ex Deo, et hoc ita ut et Deus esset homo, et homo esset Deus. 2.º effectus formalis esset constituere [illegible] [illegible] Deitatem [illegible] unum hominem [illegible] identitati [illegible] [illegible] naturae Dei immediate et formaliter unita humanitati. [illegible] effectus formalis, saltem 2.us esset, [illegible] sanctificare humanitatem,

Sanctitati, gratia Deitatis. Multa alia, quae his possunt
adnumerari.

Verum dices 4.º Ainstatis: quod tota Trinitas di
ceret in illo casu incarnata. Et hoc est falsum: ergo
et id unde sequitur. 1. cons.: quod in illo casu hic Deus qualiter
hic Deus est incarnatus: et hic Deus qualiter est hic Deus est
tota Trinitas: ergo tota Trinitas esset incarnata. Quod
autem hoc sit falsum, patet: quia eatenus diceretur natura incarnata
per unionem ad relationes filii, quia natura includit relationes filii
et relationes trium personarum includunt in essentia. Ergo licet essentia
seu natura divina esset incarnata, non dicerentur incarnatae tres Personae
Deus Redeundo ad 1.um Verum. Ad id quod dicitur, nego id esse
falsum; nam eatenus diceretur natura divina incarnata
per unionem ad relationes filii, quia essentia seu natura divina includit
in relationes filii inclusione reali identitatis; et quia etiam
tres relationes eodem modo includunt in natura divina, dicerentur
etiam in illo casu tres Personae incarnatae per unionem
ad naturam divinam. Itaque apud me nulla alia ratio includit
essentia in relationibus, quam ea ipsa ratio qua relationes inclu
dunt in essentia, scilicet in eis admitto in illis inclusionem
identitatis realis quae mutua. Unde sicut de facto
natura divina dicitur incarnata per identitatem realem cum personalitate
Verbi, ad quam terminative est facta unio hypostatica,
ita etiam in illo casu dicerentur incarnatae tres Personae
per identitatem realem cum natura divina sic ad illam im
mediate et formaliter terminatam naturae humanae.

Sed rogas an ex duabus illis naturis divina et
humana immediate unitis resultaret formaliter ali
quod subsistens? Resp. ex illis naturis resultaret aliquod formale
sit subsistens in tribus Personis divinis, non quidem quod imme
diate et formaliter traheret ad ipsam personalitatem, et quod ...

Ego

ret immediate. Et fr̄alit ad naam D.ᵗ q. sī naa
ipsa D. ni insi p̄esse subsistit ī intibꝫ D.ⁱ Verbo
dmi, ideo tamen illud diceret substitens in illis.
Namque ad hoc idem dum̄e de toto, illo q. p. dr.
mō de naa ipsa D.ᵒ Rogas adhuc, an eodem
mō posset naa D.ᵒ trare unionem sub aliqua rōe
fr̄ali absoluta, et cui, et ni sub aliis, Vg. sub rōe
unit, aut sub rōe intelligentis &c. Resp. quoad
unionem hypostaticam ni posse fieri has p̄ciusiones
inter p̄fect. absolutas, sicut fit inter ipsam naa
D.ᵗ et relat. nisi inter p̄fect. absolutas deficit
ea distinctio virtualis realis, quæ inter naam D. et relat.
dat. nam distincto realis virtualis, quæ dat. int absolu-
tum et relativum, deservit ut posit fr̄alit trari ad
relativum, et ni fr̄alit ad absolutum, ut de facto Verbum
git immediate incarnat. ante hoc fr̄alit ad ab-
solutum, et ni ad relativum, ut in eadem, de quo loquimur.
Atti ni det ea distincto inter absolutum et absolutum, ut
certe ni dat, ni pōt una p̄fectio absoluta fr̄alit tra-
re unionem realem sui cum naa creata, quin et alia p̄-
fectio absoluta debet fr̄alit eandem unionem. Sec.3
an tres simul Personæ D.ᵉ eandem naam creatam
posint fr̄alit trari?

Sec. 3:

An tres simul Personæ D.ᵉ eandem naam creatam posint fr̄alit trāre?

Ab absoluto jam ad relativum transeundum,
et inquirendum, an tres simul D.ᵉ personæ possint unam
et eandem assumere naam creatam immediate,
et fr̄alit trando unionem aditam. nat totius

in 3. dist. 1. q. 2. et cont. Scotistis, quibus ex recentioribus ac
cessit Card. de Lugo disp. 12. sec. 6. num. 81. Affirmat S. Thom.
hic q. 3. ar. 6. et passim Thomistae, quos sequuntur communiter
nostri DD. Suar. disp. 13. sec. 2. Vasq. disp. 28. Hur.
disp. 7. Kermall disp. 24. sec. 2. et alij. Ex Scoti
stis Dichon mediam quandam viam ingreditur:
nam licet 1o dicat cum suis Scotistis tres divinas personas
non posse terminare eandem naturam humanam, nec
illam suppositare; adhuc in dicto 2o docet, quod tres
divinae Personae possunt assumere eandem humanita
tem trahendo illam in diverso genere dependentiae;
quod explicat: quod una persona v.g. Pater potest reddere naturam
humanam ultimate actuatam, et independen
tem ab alio, ut a sustentante; 2a persona potest red
dere naturam illam in communi cathegoria et suppo
situm; 3a autem Persona reddet totum illud com
plexum. Primum S. Thomas exponit disp. 1. cap. 4.
sec. 8. Ex recentioribus P. Aldrete problematice defen
dit utramque sententiam utpote probabilem disp. 43. sec. 1. et
2. quam etiam problematice defenderat Lorca disp. 29.
P. Arriaga tenet asserat, non posse unam naturam adae
quate terminatam ab una Persona divina trahi simul ab
alijs; at in dicto 2o docet posse duabus Personis uniri, et cum
omnibus tribus in unum substantiale posse. Ita disp. 19. sec. 6.
Verum non explicat an in dicto 2o de adaequate exclusionis,
an de adaequate sufficientiae loquatur.

Praecipua radix discriminis inter has sententias varia
rio sentiendi modo circa rationem subsistentiae in natura creata; nos enim
cum nostra parte ratione de ratione subsistendi, tum in divinis tum in
creatis secundum sententiam apud nostrates communiter adhaeremus et
illam ad nostram partem aptamus. Itaque asserimus, primo,

et eandem naam creatam uniri simul hypostatice
diuinis Dis Personis, unione facta in earum diuinis perso-
nalitatibus, siue unica sit unio ad illas personalitates, siue
diuersis id unionibus fiat. Tres Dae personalitates
naturalissime habent simul unam, et eandem ppriam na-
turam: quod nisi naliter possint etiam trahere unam, et
eandem naam alienam. Deinde quaelibet illarum per-
sonalitatum nati trahat naam ppriam, et simul pot-
est trahere naam alienam, ut de facto attingit in mysterio
incarnationis, ergo quaelibet potentia cum naa ppria aliam
trahere naam alienam: quare sicut per identitatem
habent unam, et eandem naam ppriam, ita poterunt
per unionem trahere unam et eandem naam alienam.
Tandem hoc status ipsas Das personalitates quatenus imp-
sis dent traditudini, pro ipsam naam creatam, quis
nisi simul sit trahibilis tres Dae personalitates. Neutrum
dici potest ex argumentum Ssi. Probatur. Et 2do ratione
desumpta ex S. Tha: quod habere Das Personarum conditio
per nullam earum non excludit aliam a communione eius-
dem naae, sed a communione eiusdem personae; nulla
earum non est incompossibilis cum alia quoad unionem in ea-
dem naa, ergo absolute potest una et eadem naa trahi per
unionem tribus simul Dis personalitatibus.

Opponens 1o Anselmus asserendum, non posse
plures personas unum, et eundem hominem assumere
in unitate personae. Sic loquitur Lib. 2. Cur Deus homo. cap.
2. Respondeo id quidem verissimum esse, quod hic docet An-
selmus: nam si plures Dae Personae assumerent unam
et eandem humanitatem, non illam assumerent in
unitate personae, sed in trinitate personarum. quod recte
docebat Aristoteles asserentes in mysterio incarnationis

facto oes tres diuinas personas incarnatas fuisse: quod inde
facto stat, patet hoc mysterium, ut una tandum Per
sona esset homo: ad 2.um arguit Anselmus: quod videli
cet si tres diuinae Personae eandem naturam humanam
assumpsissent, in una persona, non essent nisi unus homo. At
hic aduertendum est contrarias explicationes: nam mentis sensu car-
du, quo unam et eandem humanitatem assume-
rent ad unionem suam tres diuinae Personae, cum illa constitue
rent unum hominem, non tres personas. sicut de facto unum
Deum constituunt tres personae cum natura diuina, quae una
est et tribus illis stat. sicut quod pater Deus est, filius est
Deus et spiritus sanctus, nec tamen sunt tres Dij, sed unus Deus in
tribus personis. Ita similiter homo ille esset pater, et homo ille
esset filius, et homo ille esset spiritus sanctus, nec tamen essent tres homines, sed
unus homo in tribus personis. Et haec doctrina est contra Scotistam
illum, qui asserebat, per Personam diuinam terminari unio-
nem naturae humanae quin constitueret cum illa Perso-
nam diuinam. Hoc mihi semper intelligibile uisum est.

Opponeres 2.o et urges doctrinam praecedentem implicat
quod idem homo sit pater, filius et spiritus sanctus. sed id esse non potest, et
a nobis admittitur in hac casu: ergo et illud implicat. Minor
suadetur: quia si idem homo esset pater, et filius: ergo pater
esset filius, et filius esset pater per communicationem idio
matum in isto homine: sed implicat, quod pater sit filius
et e contra, ergo etiam idiomatum communicatio implicat.
Aduertit Pater Vazquez, absurditatem huius consequenti
ae tam claram, ut propter illam non deberet negari
sed: nam sicut per communicationem idiomatum diceret ex
re factus est ex eo, sic etiam per idiomatum communi
cationem diceret filius factus est, et pater, l. etc. Non mihi
placet responsio haec: quia non sicut per se et filij sunt tria per se

sorum; neque personarum fundantur in Deo, nunquam idiomatum communicatio datur inter personas nec sub nominibus propriis personarum. sicut e converso: quia naturae in Christo distinguuntur, non datur idiomatum communicatio inter naturas, nec sub nominibus propriis naturarum in abstracto. non n. divinitas humanitas corporeus, vel deitas est mortua. Replicabis argumentum esse te effacax, quia reretiam, dari defacto inter divinas personas idiomatum communicationes in una natura divina. et propterea recte illis dicitur pater esse filius, et e contra quod dicitur de patre, et dicitur de filio; hiluds non alia de causa factum est, nisi quia divinitas et filius, signant personas, quae distingui non dent. Et hic est legitima solutio argumenti, quod eandem reddit Dominus Vernal.

Opponeres 3° a Scoto. Si una natura esset in tribus simul personis, esset infinita: sed implicat quod natura creata sit infinita: ergo implicat quod una natura creata sit multiplicata in tribus personis. Probatur: quia ut natura divina communicetur tribus personalitatibus, ut sit in tribus personis, requirit quod sit infinita. Confirmatur 1°: quia si una natura posset subsistere per tres subsistentias, posset per infinitas, ergo esset infinita. Confirmatur 2°: quia natura humana personata et subsistens per propriam subsistentiam non potest iterum personari et fieri subsistens per aliam: ergo natura humana personata et subsistens per subsistentiam Verbi, neque potest personari ulterius, et subsistere per subsistentiam Patris. Ad argumentum respondeo distinguendo majorem: si una natura esset in tribus personis per identitatem esse infinitam, concedo: si esset in tribus per unionem, nego. Itaque si infinitum dicitur de intrinseco, quia per identitatem sit in tribus personis, non per extrinseco, quia per modo cum quo sit in tribus. Unde patet ad majorem probationem. Ad 1.um confirmationem respondeo; negando absolute, cuius falsitas in natura divina constat, quae potest subsistere per tres divinas

stitas; nec dici pot, q infinitas, sicut ipsa est infinita. Resp. 2° omisso alii, disguendo Cons: ... infinitam generendi, nego. in genere trahibi ... aliter ... adsubsistat, omitto. ... in hoc utait d. Thomas hic q. 3. ar. 6. Totatio facti e pon faciendi. magis ... hoie indicandum ... Pastore, ... ad ... argum ... Ad 2. ... ex dicendis iusso anti ... : ... na humana subsistens in se, dicit ... subsistere in alio ... ab implicat, q subsistat in alio, et q ... subsistat in alio: ... implicat, q in alio, et in alio subsistat.

Si ... implicat, q subsistat in se, et subsistat in alio: ... implicat, q in alio, et in alio subsistat.

... ideo implicat, q subsistat in se, et in alio ... ... subsistere in se ... unio ... ad aliud: ... subsistere in alio, exit ... subsistere ... unioni ad ... aliud: ... implicabit, q in alio subsistat et in alio. Confirmat ex Scoto: ... in ... genere dependendi ... nihil pot dependere ... ab uno, q totaliter ... dependentiam: ... dependeret, et ... dependeret: ... in genere subsistendi nihil pot ... dependere a pluribus ... causis totalibus subsistendi. ... alii ... aliq ... anti ... cons ... dum cons: ... subsistere in alio, exit ... subsistere ... unioni ad aliud, ... dicat subsistere in alio, nego: ... intelligatur subsistere ... in illo alio, ... subsistere in se ... addit ... dicit ... cum nat. unioni ad q ... aliud, ... subsistere in alio dicit aliq

positiuus, ad dictus naē creatū per unionem ad aliud, uel per hoc, quod ē subsistentia, excludat subsisti terminatio, ni satis ē, quod intelligamus positiuus, sed illud aynatē aut exclusionem alterius. Ad confirmationem unum et eundem effectum formalem ni posse dependere uersalitē a pluribus causis totalibus, inhaerentibus; at in illo casu effectus formalis, qui resultaret ab utraque subsistentia, ... ni a singulis totaliter resultaret, sicut in physicis. dicimus casu, quo una mā habet plures formas. Sec. 4. an una personalitas D. plures possit trahere naas creatas.

Sec. 4.

An una personalitas Dª plures posset trahere naturas creatas?

Diximus sec. praecedenti, posse unam naam creatam trahere simul 3. personalitates. Nunc e contra quaerimus, an una possit personalitas D. plures trahere naturas. Ni affirmatiua comē est apud theologos et apud S. Thomam et apud scholasticos, et apud scotistas etiam in ... quod videlicet nec ex parte naē creatae datur repugnantia, ut ... simul naā creata subsistat ... neque ex parte subsistentiae D. finita ē virtus ... naē creatae; ita ut ait D. Thomas ... 3. ar. 7. sive videremus personam D. ... quae est principium unionis, sive ... personalitatem, quae est terminus unionis, oportet dicere quod persona D. ... naturam humanam, ... assumpsit, posse aliam numero naturam humanam assumere. Quod autem hic D. Thomas dicit de alia num. naa humana, dumē de alia naa specie dista, videlicet Angelica, vel qualibet alia, ... et aliam, ut mox dicemus ... quoad hoc id dicimus, ... simul ...

Sed hic in eapdt dificul non moravi, quae ex hac subnascitur, an s. casu, quo una Persona Da plures humanitates assumeret, esset ung ho, vel plures. Hinc n. hoc potest formari argumentum contra possibilitatem. Si una Persona Da assumeret plures humanitates simul, vel ung ho, vel plures resultarent: sed neq. ung pot resultare neque plures: ergo nequit una Persona Da assumere plures simul humanitates. minoris difficultas ex dicendis constabit.

Sed in hac difficultate diuisi sunt Aut. alij n. affirmant, in illo casu resultare plures hoes. Ita S. Thom. in 3. dist. 1. q. 2. ar. 9. ad 2. Duran. q. 3. ad 3. num. 22. Argentinas q. 2. ar. 4. Capre. in 1. dist. 4. q. 1. ar. 1. et alij ex antiquioribus. Ex nris Pr Vasq. 1. p. dp. 699. cap. 4. et 9. Pr Amicq dp. 14. sec. 7. n.o 139. Hur. Complu. hic dp. 3. dificultate 1. Ex Scotistis Castillo et Felix idem affirmant, et pre Scotum referunt. Caeterum opposita sentia est apud nostrates, s. in eo casu non fore plures hoes, sed unum. Ita S. Thom. hic. q. 3. ar. 7. ad 2. ubi videt corrigere id, quod in 3o docuerat. cum S. Thom. sunt communiter Thomistae. Ex nris Pr Suar. dp. 13. sec. 3. Pr Card. de Lugo. dp. 13. sec. 3. Pr Alderete dp. 44. Pr Arr. hic dp. 27. sec. 3. Ex Scotistis simil. Faber, Rada et Pichon Mezinero hanc sententiam amplectuntur. Pro qua suum Scotum referunt contra alios Scotistas. Pr Vernall dp. 24 sec. 2. § 4 sub quadam distinctione loquitur, quam fere non capio: asserit n. n.o 41. in illo casu fore Da Personam unum tantum hoem. Et mox num. 46. cum difficultatem hanc sub nescio qua diversitate proposuisset, ait: coniunctum illud esset triplex contra creatum naturae humanae, seu tres hoes. Hoc certe clum illo n satis cohaerent, aut ego non capio diversitatem sub qua tam diversa docentur.

Media quidem sententia esse posset, si diceretur in illo casu resultare ex pluribus naturis humanis cum una personalitate divina plures homines, et unam in illis personam. Haec sententia licet a nemine, quem viderim, exprimatur, ab aliquibus tamen non sub obscure innuitur, dum specialiter docent, in illo casu fore plures homines, et plures etiam personas ex pluribus humanitatibus et una personalitate divina, quasi non ipsi sit idem dicere, esse plures homines et esse plures personas. Posset autem sententia haec media suaderi 1.° quia quod sint plures homines, ex eo desumi videtur, quod sint plures humanitates: nam homo dicitur ab humanitate: quod autem sint una persona, ex eo desumitur, quod sit una personalitas: nam sicut homo dicitur ab humanitate, ita persona a personalitate dicitur. Et haec est ratio a priori: posset etiam 2.° a contrario probari: nam sicut resultat unus homo, et tres personae ex una humanitate unita tribus personalitatibus; ita e contrario videtur dicendum resultare plures homines, et unam personam ex pluribus humanitatibus, et una personalitate. Ne autem rem totam ad praxim mere theologicam deducamus, fieri potest hoc idem argumentum a contrario ex mysterio Trinitatis: nam in Trinitatis mysterio datur unus Deus in Trinitate personarum, quia datur una Deitas in tribus personalitatibus: ergo etiam in nostro casu dabuntur tres homines in una persona, si in una personalitate dentur tres humanitates, ut supponimus. Hinc sententiam non innuitur frequenter [illegible] atque etiam illi omnino assentirem, nisi ex mysterio Incarnationis iam per accidens difficultatem aliquam vim in contrarium faceret.

Itaque placet 2.ª sententia et affirmo, non inefficacit: quia eo de mo

non cohererent illæ humanitates in una Persona Dei quo
se habent de facto in Christo Domino natura divina, et humana; si
natura divina, et humana ita se haberent in Christo Domino ut constituant
unum Deum, et hominem ex pluribus naturis: ergo ita se ha
berent illæ humanitates in una persona, ut constituerent
unum hominem ex pluribus naturis. Hæc ratio hinc ratio ma
ximi roboris est; atque adeo illa fuit amplius expenden
da, et alligenter explananda. Itaque ut ex fide constat, ita in
Christo Domino natura divina et humana, ut constituat hominem et Deum ita
constituto homo et Deus in illa unitate non sint unum et aliud,
neque sint duo, sed unum, quod est utrumque: nam licet natura divina
et humana sint unum, et aliud; at Deus et homo in Christo
non sunt unum et aliud, sed unum. quod probatur: nam si duo
essent, distinguerentur realiter homo, et Deus in Christo Domino: si autem
distinguerentur realiter, posset unum negari de alio, et non esset
vera hæc propositio de Christo Domino: iste homo est Deus, iste Deus est homo. Hinc
infertur, quod si in eadem simul personalitate Verbi
esset cum natura humana natura Angelica, illa persona esset
Deus, et esset homo, et esset Angelus: ita ut homo, Deus et An
gelus essent unum, et non tria, et quodlibet istorum nomen
posset in concreto de altero enunciari. Idipsum quod
quod de facto contingit, inter Deum et hominem ratione duplicis
naturæ, et quod tunc contingeret inter Deum, hominem, et
Angelum, ratione triplicis naturæ, prædictis, asserimus in isto
casu, quo duæ simul naturæ humanæ unum suppositum divinum
unirent: essent quidem tunc in illa Persona homo et homo, non
sicut modo sunt in Petro et Paulo, sed sicut modo sunt in Christo
homo et Deus, quorum alter de altero prædicatur: atque adeo
non essent plures homines, sed unus et idem homo.

Respondetur 2.º a posteriori: quod si una persona cum duabus huma
nitatibus constitueret duos homines, cum duabus naturis intellectualibus
unientibus, constitueret duos intelligentes intellectuales: sed

hoc est falsum: ergo et illud. Maior constare videtur a paritate rationis. Minor autem patet in Christo Domino, in quo per humanam naturam dantur, quae sunt duae naturae intellectuales viventes; nec tamen dantur in Christo Domino duo viventes intellectuales. namque constat ex SS. Patribus, et Concil. in Christo Domino non alius et alius, sed aliud et aliud. ita loquitur Concilium Ephesinum cap. 7. Tom. 2. et 6. Synodus act. 17. in professione fidei: unius eiusdemque tam miracula quam passiones cognoscimus, et aliud et aliud. Vide Celestia in Simbolo Athanasii: qui licet Deus sit et homo, non duo tamen, sed unus est Christus. Et ipsa ratio quia in Christo Domino ex duplici natura viventi intellectuali essent duo viventes, posset unus de alio negari: nam ubi sunt duo, est unus et alius: unus autem et alius dicunt realem distinctionem: ergo posset dici: hic vivens Deus non est iste vivens homo. et ideo quod Deus in Christo non esset homo, neque homo in Christo esset Deus, quod est errorum in fide. quare recte Pater Amicum non capio, dum ait num. 143. quod licet Christus Dominus posset dici duo homines, si duas haberet humanitates, haud tamen unus homo simpliciter negari posset de alio, praesertim signatus per nomina hic, et ille, ut hic homo non est ille homo. Hoc certe non capio: nam evidens est, rerum dualitatem esse distinctionem saltem numericam; at quae distincta numerica bene possunt duo signari per nomina hic, et ille, ut unum de alio neget.

Respondetur ingeniose, et ad amicum Pater 1°, in eo casu dari plura viventia, non plures viventes; nam plura viventia est nomen naturae; at plures viventes est nomen personae. Et in hoc sensu dantur in Christo Domino de facto duo viventia in eodem supposito, non duo viventes. Dicet 2°, dari in eo casu bis plura viventia, et plures etiam viventes, licet de facto in Christo Domino plures viventes non dentur: namque de facto non dentur duo viventes in Christo Domino. idest, quia non dantur de facto duae personae in Christo; at in eo casu,

inqt, licet una p̄sonalitas esset, essent hi plures p̄sonæ, 184
atque adeo essent in illo casu plures viventes. Sed in hac
responsione displicet 1.º q̄ qui concedit plures hoēs, concedat plures viventes in sua responsione: nam q̄d refert
in quam, ad plures dicendos, q̄ hoēs dicantur plures aut
q̄ dicantur plures viventes, cum hoēs sint formaliter viventes:
unde syllogismus ita formatur: omnes hoēs sunt viventes: in illo
casu sunt plures hoēs: ergo in illo casu sunt plures viventes.
Displicet 2.º q̄ in illo casu Xpti applicat responsionem ad
instantiam in una p̄sonalitate plures viventes, et in ordine ad
instantiam in Xpto: nam sicut hō et hō est viviens, ita Deus
hō ē etiam viviens: sicut ergo in Xpto Deus et hō non sunt plures viventes, hinc etiam in illa p̄sona non erunt plures viventes hō et hō; aut e contra. 3.º et maxime displicet, q̄ cum
una sit p̄sonalitas, licet naturæ sint plures, dicantur hi plures p̄sonæ: nam certe si qua ratio, quæ probet hinc esse plures
p̄sonas, eadem probari posset, nunc esse plures p̄sonas in
Xpto Dño. Sec. 5. obtanobis argumenta retundimus.

Sec. 5.ª
Obta nobis arguta retundimus.

Obiicies 1.º si esset unus hō et non plures, qui constitueretur
ex illa p̄sonalitate et a duabus naturis humanis, hō q̄d ē nomen
naturæ diceret in recto suppositum et in obliquo naturam humanam,
et similiter Deus q̄d ē etiam nomen naturæ diceret in recto suppositum et in obliquo naturam divinam. hoc ē falsum: ergo et falsum ē
id, unde sequitur. Maior videtur clara: q̄ ideo ē unus hō in nostro casu et non plures, q̄ licet humanitates sint plures, ē unum
suppositum; atque adeo unus hō erit unum suppositum habens
humanitatem, sive una sit, sive multiplex humanitas. hoc
autem ē falsum, quod erat min. syllogismi. Prob.: q̄ inde sequeretur
q̄ unitas, aut pluralitas hoīs et Dei desumeretur a humanitate,

l, pluralitate suppositi, et non ab unitate, vel pluralitate nat[urae]:
quod e falsum: nam Deus e unus, et tamen non e unum suppositum huma-
num Deitatis. et consequens: nam haec propositio catholica: tres Personae Di-
vinae Trinitatis sunt unus Deus, et tamen haec e falsa: tres Personae Tri-
nitatis sunt unum suppositum habens Deitatem; sed neque unus
Deus e unum suppositum Deitatem habens, neque unus homo e unum
suppositum habens humanitatem. Confirmatur 2o. Ex nostris ipsis,
quae sec. praecedenti diximus, omnes tres Personas Divinas esse unum
hominem, casu quo illae tres assumerent unam naturam hu-
manam: sed unus homo non dicit unitatem suppositi, sed unita-
tem naturae: hinc unitas humanae naturae in multiplici perso-
na sufficit ad unitatem hominis, multitudo naturarum humanarum suf-
ficiet in unica persona ad homines multiplicandos.

Multa hic multi, et multis etiam dicunt pro explanda
multiplicatione aut unitate horum nominum inserta; sed certe rem
non magis explanant, quam obscurant. id tamen hic omnino notan-
dum fuit cum P. Alde. disp. 44. sec. 7. nimirum videlicet
audacem fuisse Marsilium in re hac, qui difficultate proposita in
3o q. 2. ar. 3. dub. 2. concessit, si usus Ecclesiae non obstaret, posse
Christum admitti plures Deos. Ecclesiae iussum in dicto admitte-
re, ad vitandas scilicet eorum verborum usurpatas, quorum dexter
sermonis et re ipsa considerata, potuisse multiplicari
ex vi terminorum substantiva, propter multiplicationem suppositorum, licet
unica foret Deitatis forma. Hoc de mente dictis nemo non vi-
det: nam licet res videatur de modo loquendi, adhuc in lo-
quendi modo iste e Ecclesiae mandato gravissima. cuius est
hoc unum expositissimi religionis christianae fundatis
dicente Domino in Deuteronomio cap. 6. Dominus Deus
tuus unus est. Unde Ecclesia in Symbolo Athanasii tres De-
os, aut dominos dicere catholica religione prohibemur. Et
... doctrina e inadstricta de unitate Dei ...

cos admittendas Deorum pluralitatem, et Judaeos et Arianos ostendunt, non deduci Deorum pluralitatem ex pluralitate personarum, sed ex pluralitate naturae. Alii quidem, ut refert Durandus in 1° dist. 4. q. 1. post medium, quod non sine aliqua temeritate asserunt, discrimen referendi vocem aliud ad substantiam, et alius ad personam, non esse profectum ex virtute sermonis, et proprietate linguae, sed ex libera impositione sanctorum Patrum. Quod certe falsum est, ut bene iverunt, non ideo tamen rejiciendum discrimen illud, cum in mysterio explanando quod sermonis latini doctores latent, voces usurpandae sint potius ad mysterii explanationem quam ad regulas Ciceronis, aut latinitatem, et scrutinium grammaticorum.

Itaque ut ad nostri explanationem accedamus, et nostram mentem explicemus, idcirco est in mysterio Incarnationis hanc propositionem verissimam esse in Christo Domino: Deus est homo, et homo est Deus. Inde tamen non unum quid esse in Christo Domino hominem, et Deum: nam si non unum quid essent, non essent idem. si autem non essent idem, non posset Deus praedicari de homine, neque homo posset praedicari de Deo. Et hoc quia neque ex parte subjecti neque ex parte praedicati veniat in recto natura aut humana, aut alia natura, sed illa quae in recto venire potest ex parte subjecti, et praedicati, divinitatem supponit. ideo quando de idiomatum communicatione loqueremur, diximus ibi venire in recto suppositum Deitatis, et humanitatis naturae. Cum enim idem sit suppositum et Deitatis naturae et humanitatis, ideo Deus est homo, et homo est Deus. Quod si repraesentandum est non natura, et quae per modum naturae sunt, dici in recto sub unitate, unde cum quando significatur, ad illam quae sub pluralitate enuncianda, neque satis est pluralitas suppositi, neque satis est naturae pluralitas. Sed necessaria est pluralitas utriusque. Ideo Deus dicitur unus, licet personae sint tres. et in Christo Domino et homo dicuntur unum, licet naturae sint plures. Homo quoque est unus, si una natura sit una in pluribus suppo

Sti, tuenda est multiplex in uno supposito. nõa nõ suppositi, seu persõ, propitie desumunt illam unitatem, aut pluralitatem ex unitate, aut pluralitate suppositi; unde Pr. Filius, et Spus. S. sunt tres, quia cum sint nõa personae desumunt suam pluralitatem à pluralit. suppositorum; Xptus nõ est unus, quia é unum suppositum. Spirator nõ é nomen personae, neque nãe, quia cum sit pradicatum esse et filio pradicatur per unum nãe, et ideo unus é spirator, quia spirandi virtus quae é una.

Et quidem in re ista iudicio amplius immorandum: quia licet in presenti S. Thõas q. 3. ar. 3. ad 2m: non sit extendum, et quia sunt ad signandum imposita, quae quidem ex contradict. eorum, quae apud nos sunt. Cum et apud nos ea sit significandi consuetudo, ut patet ex mysterio Trinitatis, et ex iis, quae diximus de mysterio Incarnationis, id satis esse praesenti arbitramur. Ad argumentum quod in tho[?] sppositum, concedo maiorem, et minorem. Ad probationem distinguo maiorem ex quo nõ dicta: sicut, quod unitas, aut pluralitas hõis, et Dei desumitur ab unitate, vel pluralitate suppositi propitie, nõ: unitas hõis, et Dei ab unitate suppositi, vel nãe; et pluralitas à pluralitate suppositi, et nãe simul, concedo. Ad 2m premissio [?] , et minori distinguendo eam: quia neque unus Deus é unum suppositum trahendum Deitate deitate, concedo; in deitate, nõ. Similiter: neque unus hõ é deitate unum suppositum trahendum humanitate deitate concedo, in deitate, nõ. Et quod unus D. et unus hõ semper affirmatur supposita in recto, et naam in obliquo, quod unitas aliquando venit ex pte. suppositi, aliquando venit ex pte. nãe. Nõ. deitate petit, quod veniat ex pte. suppositi, nam ubi cumque venit, satis é ad dicendum duos, unum Deum, et unum hõem: aliquando quod ponenda erit

unitas ex eo quod affert in recto et aliquid ex eo quod afferat in obliquo: haec propositio: tres personae Trinitatis sunt unus Deus ita erit exponenda. Tres personae Trinitatis sunt tales quod subsistens in una est eadem natura Dei. quo etiam modo exponenda est haec propositio tres personae Trinitatis sunt unus homo per casum 2.^m conditionis.

Obiicies iterum. ex duabus illis humanitatibus assumptis à Verbo, resultarent tres personae: ergo ex illis etiam tres homines resultarent. Probatur consequentia ex primis: quia plus deducunt plures humanitates ad multiplicandos homines quam ad multiplicandas personas: sed sufficiunt ad multiplicandas personas, sufficient ad multiplicandos homines. antecedens probatur: quia personalitas supponit et totum substantiale quod à subsistentia habet formalitatem naturae in se per quod denominatur existens in se: sed hunc darent tria tota substantialia quae à subsistentia Verbi denominarent per se existentia in se. ergo etc. Confirmatur: quia ex humanitate resultat ad dandum totum quod per se existit et nulli communicatur. sed tria ex humanitate resultat illud aliud totum. ergo etc. Argumentum supponit humanitatem unitam Verbo per subsistentiam personalitati existere per se. quod prius est personali satisfacere naturam existentem per se. Apud nos autem id prius falsum est. natura humana unita Verbo sustinetur nec per se existit, sed in Verbo. ita quod rem est potius omnis sententia dicendo communi. quae nulla aperta est, ut constat ex mysterio Trinitatis. in quo ex tribus personalitatibus et una natura resultant tres personae; nec tamen tres Dii; sed melius ad hunc revert naturalis communis. Adprobat. contra mai. nomine naturalis casum dant tria tota sine unius totius ex pluribus illis humanitatibus et unius personalitatis Verbi.

Solutio praecedentis argumenti tangit difficultatem illam apud Theologos nostri temporis celebrem, an ex duabus

in una natura resultaret unum compositum; in qua quidem in physicis diximus, unum compositum resultare, quod neque homo esset, neque equus, sed aliquid tertium; et equus aut tertia quadam entitate gaudens. Similiter in praesenti materia explurib. naturis in una personalitate resultaret unum totum: nam id, quod resultat ex humanitate et personalitate, et id, quod resultat ex humanitate B et eadem personalitate, non est unum, et aliud totum, imo non est totum. Nam totum ultra quod non est aliquid: at totum ultra humanitatem A et personalitatem Dei est humanitas B, quod non est totum humanitas et Dei personalitas. Similiter in eo casu nemo tenetur: ubi est homo et homo sunt duo homines, quod in illo homo et homo: quod essent duo homines. Minor ostenditur quod in illo casu est homo constitutus ex personalitate Dei et humanitate A et est homo constitutus ex eadem personalitate, et humanitate B. Ad instantiam quod distinguendo maiorem: ubi est homo, et homo, ut modo dicitur, et est homo et homo, sunt duo homines, concedo: ubi est homo, et homo ut modo dicitur, et est in Christo Deus homo et Deus sunt duo homines, nego. Unde ad minorem: quod in illo casu esset homo, et homo ut modo datur et est in Christo Deus homo, et homo, non: ut modo datur et est in Christo Deus et Deus, concedo. Itaque homo, et homo de facto sunt duo homines quod nullam inter se habent neque naturae, neque suppositi unitatem; at in eo casu haberent unitatem suppositi ratione [illegible] et essent unum [illegible] sicut de facto in Christo sunt unum homo. Deus sec. 6. An quamlibet naturam creatam Persona Dei possit assumere.

Sect. 6.
An quamlibet naturam creatam Persona Dei possit assumere?

Difficultates aliquas, quae restant, in hanc rem cogimur resolvendas, ut quid hanc et totam disputationem absolvamus

in q. 1. p.a dif.as an possit Persona D. assumere
naam creatam cum persona subsistentia. Haec diffas in natu
ra de subsistentia et personalitate increata nihil locum in
cum n. dixerimus personam increatam nihil aliud esse ni
si naam completam existendum, et solum cum naturali unio
nis ad aliud substantiale. implicat assumi naam creatam
ad unionem cum naturali unioni: ergo implicat assumi per
sonam creatam: ergo implicat assumi naam creatam
cum persona subsistentia. in hac doctrina convenire debent, quotquot
subsistentiam personam naturae creatae innativo constituunt. Hic
tamen pro terminando re quid fuit pro doctrina et pro amicis D.T. cogita
bus, qui licet subsistentiam personam naturae creatae in nativo con
stituat, ut et nos etiam constituimus; adhuc divinam existentia
docet, posse naam humanam retentam personam personali
tate nativa, assumi per D. Verbi personalitatem. rolli
ue: quod dum naa humana intra maneat in sc. creata
manebit cum personalitate personam nativa: si potest manere
intra increata, quod uniatur Verbo, si videlicet unia
tur Verbo extra, per unionem hypostaticam, ut hujus
unioni humanitas se habeat ut per istetam extra, non ut
sublimitatem recipiens. Et haec quidem docet de uni
one hac extra. nam mox in hujus sensus relabitur sta
tuens, naam creatam nativae personam subsistentiam, non posse
assumi a Verbo per unionem intimam. Itaque in discur
su illo placet, quod unionem veram et realem inter
Verbum, et humanitatem extram dicat humani
tati, aut Verbo; cum et ipsa qui defacto dat X super
hujus dicta Verbum recipiat ut tamen intimum.

Secunda difas est de naa Angelica, an s. possit Per
sona Divina, sicut assumpsit naam humanam assumere naam
Angeli? Negat Aduerta, Vlag. in 3. dp. 2. q. 2. cujus potissi
mum fundamentum: nam in Angelis distinguit realiter supposita,

et naa, ut euidet docere S. Thos 4. 9. Gentes cap. 99. ad
4.m quia naa Angeli n pot assumi, quia assumat supposit.
cum pria psonalitate: S n pot naa creata cum pria subst-
tia et psonalitate assumi, ut Nos nunc dicebamus: ergo
n. potest assumi naa Angeli. Verum oppe tenendum est
poce potuisse a Deo assumi in unitatem hypostaticam
naam Angelicam. quod bene colligitur ex Pl ad Heb. cap. 2.
nam ut talem Dei erga hoes benignitatem ostenderet
ait: nusqm Angelos apprehendit, sed semen Abrahae apprehen-
dit. quem locum de apprehensione unionem hypostati-
cam comt Pp. intelligunt: at si naa Angelica posset
assumi, inepta esset hec Pli argumentatio: ergo est apta
adhuc: quod naa Angelicam habet minorem potentiam ad
unionem cum Deo. imo si quae diversitas, majorem potentiam habet.
ut probat Pl. Suar.: qd de facto individuo modo unita erat
Verbo D. aia separata: qd similiter poterat ei unita naa
Angeli. ideo qd dicebat in Angelis n distinguitur naa a
supposito, ex supra praed intelligendum est, n distingui ab
loco positivo, sed negativo et addito: unde hoc negativum
posset per unionem tolli, sicut et tollit in naa humana.

3 difficile de naa irrationali. an s. Deus n solam naam
rationalem sed irrationalem etiam posit assumere et in unionem
hypostaticam unitatem? Negant ex antiquis Henriquez quodlib.
3. q. 9. Alexander 3. p. q. 11. Albertus et alii relati ar. 1. Ex
recentioribus Pl. Suarez de aia dp. 1. sec. 6. et idem
de Incarnat. dp. 43. sec. 2. hanc tamen oppositam problema-
tica defendunt Ricard. in 3o dist. 2. ar. 1. et Gabri. dis
1. q. 2. ar. 1: huius sententiae fundamenta sunt: 1o quia n pot naa eleua-
ri ad unionem cum Deo, nisi prius disponatur per gram: sed naa
irrationalis n pot disponi per gram: ergo n pot eleuari ad unionem
cum Deo. 2d. nulla creatura elleuari pot ad unionem cum Deo
quae n pot eleuari ad fruitionem Dei: sed creata irrationalis n pot

elevari ad finit. ei subjecti. maj. p. q. oe ee e potentia operari:
q. ee supernatle & etiam operat. supernaturalem: q. summus
ee supernatle, q. ee unitum hypostatice cum Verbo: erit ergo p
creatum naturam operat. supernalem, qui e suum dei. 3ª. via
irrationalis incapax personalitatis: q. p persona irrationalis nequ
etc. q. n pot assumi ad unitatem personalem. 4ª. nulla
fra uniri pot, quin redundat suum effectum formalem: q. quæ ha
bere n pot suum effectum formalem n pot uniri: sed sanctitas
personalitatis n pot habere nam irrationali suum effectum forma
lem sanctificationis getto. 5ª. q. dedecet maiestatem dei
fieri asinum, aut lapidem.

Adhuc est 2ª. sa affirmans, idest posse uniri etiam
et contima. p. 1ª: q. in eo nulla ostendit repugnantia.
p. 2ª. q. Verbum d. in triduo mortis non sustentavit non
unitus corpus exanime et sanguinem e corpe effusum,
t nam corporis et nam sanguinis nullo modo sunt rationales:
getto. 1. Reit Alensis, Verbum in triduo mortis sustenta
re corpus media quadam disposit. relicta ab aia. Verum
n probat hanc disposit. e qn libito affingit. Contra: q. ad
tabai relin quipot in corpe, e aliqd accidens, q. pont
disponere corpus exanime ad unionem hypostaticam,
sed nullum accidens e, q. disponat ad unionem hypostati
cam: p. 3ª: si q. e accidens, q. possit disponere corpus exa
nime ad unionem hypostaticam, illud etiam posset disponere
cuilibet alium natam irrationalem. Reit Gab. mans
isse corpus unitum Verbo n unione sibi inhærente, sed unio
ne, quæ erat tantum in aia, a qua denotabat corpus Verbo
unitum. Sed hoc stare n pot cum prijs dictis, et nam unio
nis, quæ a nobis stabilita sunt: n. n. pot unio ee nisi ubi
utrumque extremum: sed corpus erat sine aia, unde aia
aia, n pot erat ee unitum per unionem, quæ ibi erat in

aia. Whis hic Tertu. lib. de carne Xpti cap. 3. ubi dicet spum S. assumpsisse hypostatice columbam, q[uae] in Iordanem S. Dominus descendit, q[uo]d adducit Tertullian[us] ut[ur] al Marcioni Heretico obijcienti Verbi Incarnat[ionem] myst[erium], sequi Xphum de lupa, aut bacca nasci posse, quasi hoc stultum, et indecens sit.

Aut hinc ad fundata Marij P[at]rem, hunc Tertullian[i] sensu[m] n[on] adducimus, ut id[eo] bem[us] iam factum, sicut nec p[ro]bamus Rupert. qui in opere de D[ivin]is officijs panem et vinum videri in Euchia[ristia], q[uo]d Verbum assumit hypostatice affirmavit. Sed q[ui]a adducimus Tertu. qui reprehenso nullam inde indecentiam, nec turpitudinem agnoscit in eo q[uo]d Xpus de lupa aut bacca p[ro]dire voluisset, et ferre aut pecoris cons[or]tio in dutus regnum coelorum peteret. itaq[ue] asserimus illud ips[um] indecens negat. Deo hanc p[ro]pter ee... ... ... rum q[uo]d dolorum, ut ait Propheta, itamen Deo ... ... decensee ex benignitate et bonitate erga nos ... ... animam assumere. Et hinc patet ad 2[um]. Ad 1[um] ... ... gredi... asserendo naam in dispositiva g[rati]am ad unionem hypostaticam: nam g[rati]a habitualis in Xpto d. n[on] fuit ... ... adunionem, s[ed] p[ro]ut ... causa effectus ... ... Ad 2[um] ... non q[uia] ee q[uo]d naa pont elevari ad ... Dei, ut possit elevari ad unionem: nam ... ... cum operat... ... ... infinitae dignitatis. Ad 3[um] fateor naam creatam irrational[em] necapacem p[er]sonalitatis. s[ed] adhuc ... capax subsistendi, potest subsistere in ... D[ivi]na ... ... Ad 4[um] asserendo naam irrationalem accipere effectum formalem sanctitatis, qui ... in dignitate cultus et adorationis. Hinc e capax ut ... ... Xpti q[ua]e erat adorandam cum ... ... unione ad Verbum

quam licet intrinsece mortis.

Ex his dictis constat potuisse a Verbo Divino assumi immediate partes eiusdem humanitatis v.g. caput, et animam. Imo apud me inintelligibile fere est, quod possit tota humanitas assumi, nisi partes illius immediate assumantur: namque ab aliquibus dicitur, debere non assumi in se. Similiter certe iis capio, cum totum physice consideratur nihil aliud sit nisi illius partes. Constat etiam potuisse assumi etiam immediate sanguinem, et quamlibet aliam substantiam, quae in corpore humano est, sive animata, sive inanimata, sive pertineat ad integritatem, sive ad realem corporis constitutionem. Restat id, quod de accidentibus solet inquiri: an etiam possint haec assumi ad unionem hypostaticam cum Deo? Et ratio, neque quod accidentia non possint, etiamsi uniantur Verbo Divino, constituere cum illo personam patet: quia persona realis non est individua substantia: idest, quod substantia non possit constituere personam. Quo licet personam non constituant cum Verbo, possunt illi vere, et realiter uniri, mihi verius videtur cum R.P. Arriaga disp. 15. sec. 1. n. 26. apud quem Marsilius Albertinus, Gab. Medina sentiunt. R.P. Fernandez disp. 26. sec. 3. et P. Valencia 3. p. disp. 1. q. 4. punct. 1. D. Camporus 3. p. q. 4. n. 261. Alvarez. 3. p. disp. 22. [illegible] 9. et alii apud R.P. Raynaudo lib. 2. sec. 3. c. 1. n. 104. Nec quoad hoc dissentire videtur ipse Raynaudus. Itaque unionem illam accidentium cum Verbo non dico hypostaticam, quia non est ad constituendam personam. Similis sacramentali, qua substantia Christi Domini unitur vere, et realiter cum ratione sacramentali accidentibus panis, et vini nulla eorum substantia. Et haec satis in praesenti sint pro prima controversia disputatione, in qua mysterium hoc quoad existentiam, et possibilitatem indagamus.

Disp. 2.

De mysterio Incarnationis quoad circunstantias, quib. de facto peractum est.

Mysterium Incarnationis possumus et 2.us substantiam, et 2.us circunstantiam considerare, sicut Theologi loquuntur, et 2.us hypostatica et 2.us quidditatica. Cumque in ai expresse mysterium hoc 2.us substantiam in 1.a nostra disp.e exposuerimus, restat ut in hac 2.a disp.e ea quae illud circunstant, exponamus. Magni apud omnes momenti est ipse finis propter quem: ut n. Aris. dicit: omnia quae ratione ducuntur, operantur: Finis sub quem reipsa peractum est hoc mysterium sese in primis offert enucleandus: cum autem finis reipsa secutus, et intentus a Deo fuerit redemptio generis humani, et satisfactio generis humani sive hominum peccatis, multa hinc inde tractanda sunt, et quidem talia, cum quae Theologis magni facienda: quoad conuenientiam, et necessitatem incarnationis intelligendam multum conducit nosse gravitatem malitiae, et offensae, quae in peccato operatur; duximus primam hanc quaestionem de gravitate peccati mortalis in ratione offensae, quae gravitatem aperiat, initio dicere dare.

Q.o 1.a

Vtrum peccatum sit infinitum in ratione offensae, aut in ratione malitiae?

Sec. 1.

Authorum placita referuntur.

In hac difficult. quae celebris apud Scholasticos, aliqui sunt qui multa ratione dissentiunt in peccato infinitatem in ratione offensae,

aut in ratione malitiae. Sed absolute asserunt, peccatum esse infinitum malitiae, seu malitiam peccati esse infinitam. Alii Theologi distinguunt in peccato rationem formalem offensae, et rationem formalem malitiae, et cum dicant peccatum esse finitum in formali ratione malitiae, adhuc divisi sunt circa rationem formalem offensae. Duae hic sunt extreme oppositae sententiae. Prima affirmat peccatum esse infinitum simpliciter, saltem in ratione formali offensae contra Deum. Pro hac refertur Anselmus lib. 1. Cur Deus homo cap. 21. et Sanctus Thomas in 3º dist. 20. q. 1. art. 2. Et in hac 3. p. q. 1. art. 2. Refertur etiam Capreolus in 3º dist. 18. 19. et 20. Caietanus et communis est thomistarum. Refertur que pro hac sententia Illustrissimus Godoi nuper in Salmanticensi Accademia Magister. Ex nostris Hurtado. Comink et Pater Pernal. Dictus Godoi tomo 1. in 3. p. disp. 1. sec. 1.

Sententia extreme opposita defendit peccatum esse simpliciter finitum sive in ratione offensae, sive in ratione malitiae, et solum illi concedit infinitatem aliquam secundum quid et omnino extrinsecam. Ita Scotus, Valdanus, Mr. Soto, Laudenius, ex nostris Suarez hic disp. 4. sec. 7. Vasquez disp. 2. c. 2. Pater Salas tomo 2. in 1ª 2ᵉ tract. 11. disp. 15. sec. 6. Cardinalis de Lugo disp. 5. sec. 3. Pater Oviedo de bonitate et malitia humanarum actionum in 1ª 2ᵉ tract. 4. Arriaga disp. 3. Pater Sparza in perfectionibus divinis, Romanus de incarnatione q. 8. quam quidem sententiam plerique communem dicunt. Eam satis ueri similem dicit Pater Aldrete disp. 4. sec. 2. licet subinde concedat, peccatum habere malitiam simpliciter infinitam ingeneri demeritis ordine ad poenam. Pro hac sententia refertur etiam Sanctus Thomas, ubi 3º Sententiarum dum de re ista loquebatur, dixit, absolute et simpliciter peccatum habere infinitatem. Inexi

quamdam infinitatem per ordinem ad Deum offensum. Simi-
liter adducitur Caietanus, qui in eo commentario dixit:
quamvis peccatum non sit simpliciter infinitum, tamen in suo genere
nempe mali, est infinitum. Ne autem indaginem hanc, con-
cessisse peccato infinitatem simpliciter in genere mali, ad-
vertunt non multi DD. eamdem infinitatem concessisse
a dicti doctoris Dei visio in genere boni: constat autem ab-
omni ejus actu non habere absolute bonitatem infinitam.

Item Amicus de incarnatione disp. 9. multa,
nec iniucunda docet scitu, meque exponenda. Docet que in pri-
mis peccatum mortale in genere offensae, et iniuriae contra Deum
esse infinitum ratione ordinis in quo constituitur, sicut finitum Christum
eundem ordinem. Italoque n. 19 et probat 1° quia illud est infi-
nitum in ordine in quo dicitur constitutum in tali ordine ut excedat in
finitos alios ordines perfectiores, et perfectiores: nam ordo
qui actu, et cathegorice superat infinitos ordines non potest non esse
infinitum: sed peccatum constitutum in tali ordine est in suo ordine in-
finitum. 2° probat, quia illud est finitum intra eundem or-
dinem, quod intra illum potest magis, ac magis perfici
talis autem non intra suum ordinem offensa contra Deum.
Docet etiam peccatum mortale ratione mali et damni, quod pec-
catori natura sua infert, esse infinitum. Ita n. 27. cuius ratio
ab illo est: quia malum, seu damnum, quod peccatum mortale
infert peccatori est infinitum in ratione damni, scilicet poena plena
et infinita in duratione. Docet postea n. 41. peccatum
mortale dupliciter posse ad extremos terminos comparari,
uno modo tanquam ad objectum, a quo mediante cognitione finita fini-
tam contrahit malitiam. Alio modo tanquam ad effectum morali-
ter causatum, a quo infinitam malitiam accipit, quia hic indu-
cit cathegorice illam infinitatis effectum. Ex his docti
huius asserentis dicitur aliter infinitum. Sed apud illum non est pecc-

tum infinitum simpliciter neque in ratione offensae neque in ratione mali; et tamen infinitum tantum fuit, ut ex infra dicendis latius constabit.

Id non omittendum in hac re A. unum, quod specialiter docet a n.° 35. videlicet peccatum occisionis Christi cum certa cognitione Christi commissum esse infinitum malum ratione damni, quod infert Christo: adducit quoque S. Anselmus lib. 2. cur Deus homo c. 14. ubi docet, peccatum occisionis Christi superare incomparabiliter omnia peccata, quae excogitari possunt extra personam Christi, his verbis: peccatum, quod in personam eius fit, incomparabiliter superat omnia illa, quae extra personam illius excogitari possunt. Et rursus: videmus quod quando violationi vitae corporalis huius hominis nulla immensitas, seu multitudo peccatorum extra personam Dei comparari valet. Ubi autem incomparabiliter, dicit Anselmus, idem est atque infinite: quia id quod incomparabiliter superat omnia finita, infinitum est: probat Amicus ex eodem Anselmo quia maior et gravior est destructio quo maior et nobilior est bonum, quod destruitur: sed humana vita Christi est bonum incomparabiliter superans quodcumque bonum creatum, et infinitorum hominum, aut mundorum etiam: ergo destructio humanae vitae Christi est maior quam destructio infinitorum hominum, aut etiam infinitorum mundorum: hoc ... infinitorum hominum, et infinitorum mundorum esset infinita: ergo peccatum occisionis Christi destruens vitam eius, ... etiam infinitos homines, et infinitos mundos infinitum ... quidem intensive, seu causaliter, quatenus voluntarie infert, ... atque ... infert Christo infinitum damnum.

Confirmat 1°: quoniam vita humana Christi infinitae dignitatis, et valoris: ergo qui scienter illam destruit etiam ut infinitam eam cognoscat infinitum infert dam

nis Xpto D. quia tale peccatum est infinitum ratione damni illati.
Antecedens probatur: 1° quia humanitas Xpti D. habebat infini-
tam dignitatem desumptam a persona Verbi, cui hu-
manitas est hypostatice unita, sicut actiones humanitatis
illius habebant infinitum valorem in ratione meriti, quia sunt actio-
nes humanitatis hypostatice Verbo unitae. Constat 2°. quia
Xptus D. offerendo suam humanitatem morti in obe-
dientiam Patris obtulit Patri donum infinitum: ergo qui
scienter destruit eandem humanitatem, destruit bonum
infinitum: ergo infert malum infinitum. Constat 3°. quia de ipso
dicitur quod duxerit nobis bonum infinitum, sicut partes dedu-
xit naturalem unionem partium humanitatis: quia deberet
producendo eandem unionem producit Xptum, seu hominem
Deum: unde in hoc natura humana Dei natura est; ergo qui des-
truit unionem illam naturalem, destruit bonum illud infi-
nitum, sicut non immediate et finaliter, mediate saltem, et consequenter
quatenus qui destruit unionem naturalem inter animam, et
corpus Xpti D. destruit totum compositum humanum, seu
hominem qui ex partibus unitis constituebatur. Hic in probationibus
et confirmationibus huius doctrinae adducit P. Amicus, qui tan-
dem addit n.° 69. ratione qui reipsa occideret Xptum
ignorata eius divinitate, etiam quia occideret pu-
rum hominem, invincibiliter putaret esse Xptum, contraheret infi-
nitam malitiam ad culpam imputabilem.

Hanc libuit ex P. Amico adducere quia certe specialiter
continet doctrinam, quam non fuisse specialiter explanatam a Theologis
qui post illum scripsere, satis miror. Solum inter scripto-
res, quos vidi, P. Cardenius eam tangit, et vix Ami-
cum refert, quem, ut ipse ait, ad manum habuit, dum
ageret de ista. Amici doctrinam communiter retulimus, de
Xpticidio docet Cardenius h. primo tract. 1. disp. 3. dub.

3. sec. 1. ubi ait regulariter nullum peccatum esse infinitum tametsi aliquod possit dari peccatum intensive infinitum simpliciter. Explicans autem quomodo possit hoc peccatum simpliciter infinitum docet, sive Christicidium cum certa cognitione de Divinitate hypostatice unita humanitati Christi. Ibi n. 240. Ubi tamen advertit, hanc infinitudinem non esse reducendam ad genus intentionis, siquidem hic voluntarii ex cognitione infinite intensa fieri deberet; nec reducendam ad genus infinitudinis in ratione offensae, siquidem talem infinitatem esse extrinsecam, et ipse probaverat sec. 3. Sed reduci debere ad infinitam gravitatem damni illati ex illa occisione. Tandem n.° 290. quaerens: an illi qui execrati sunt Divinitatem Christi eum reipsa occiderent, sub hypothesi quod reipsa purus homo intus fuerit putans immortabilitatem esse Christum, dicentur 2° habere infinitam malitiam ad culpam imputabilem. 9° affirmat eum. Ex Amico enim, ut apparet, tota haec doctrina, quam in comitiis generalibus suis celebratis a Religione Padres à Mercede defensatam vidi sub Prudencio, et posset etiam ex nostro Amico.

Sect. 2.

Præmittitur, qua ratione peccatum sit ofensa Dei?

Pro maiori dicendorum claritate supponimus in quolibet peccato lethali, prout a nobis videbitur, et rationem malitiae, et rationem offensae. Ratio malitiae, prout detegitur in peccato ex difformitate ad regulam legis, peccantem, cum ratione dictante, quae ipsa non rationali voce, scilicet in positivo sitat: sive obstat in negativo defectu ex privatione, quae rectitudinis debitae, quae quidem sunt per diversitatem saltem, quae censentur distinctivo peccati: Illud in loco ergo malitiae

hanc, seu rōem fralem culpę, et peccati, saltem in dd subli-
tate physica exponi abstrahendo à Deo legislatore,
rerumque omnium Domino, solumque intelligi, et fundari
eiusdem rōem malitię in ipsa tendentia actus in obiectum
difforme rōni, seu rōnali, aut legi alicui; et hęc mali-
tia rō etiam in peccato commissionis, quę pro inde solet
exprimi ex obiecto determinato, v.g. malitia furti in eo sita
q̃ sit rei alienę usurpatio inuito domino. Extra hanc
malitię rōem considerari potest, in peccato rōem offensę,
quę quidem semper intelligitur esse cōa personam aliquam,
cuius violatur ius aliquod: nam ut ob͡s constat, offensa est nisi
nisi cōa aliquem: at nō potest cōa aliquem esse nisi violando
ius aliquod illius.

Igitur ut ad propriam difficultatem huius § pro-
grediamur, duo sunt in hac sec. examinanda breuiter.
Sunt. 1um: an omne peccatum factum, saltem cum cogne Dei
existentis, et prohibentis sit uere et proprię iniuria cōa Deum,
et illius offensa? 2um: an hęc rō formalis offensę, cum
quo in omni peccato dicitur cōa Deum addat aliquid supra rōem
formalem malitię, quę ex ipso obiecto determinatur, et quid sit
hoc malitię additum in rōe offensę? in 1a difficultate quan-
to nō desunt qui dixerint nō fieri formalem iniuriam Deo
in omni peccato, etiam cum cogne Dei existentis, et prohiben-
tis, imo in nullo reipsa fieri talem iniuriam, licet ani-
mus ipse, et praui ueritatis affectus sit formaliter facien-
di iniuriam Deo, aut illum reipsa offendendi. Vi-
deturque hac referendus Card. Vazq. 1. p. disp. 89. c. 4. n.
24. ubi docet nullum nimis peccatum esse formalem iniustitiam
cōa Deum: quia nulla creatura aut peccatis suis, aut alio modo
Deo damnum inferre, quandoque damnum illius sit.
Vtalia docet in hac 3. p. disp. 1. c. 4. nº 30. ubi asserit,

hoīs ñ peccare contra iustitiam erga Deum violando iustitiā
seu peccatorum non violare iustitiam erga Deum, quia iustitia
est inter aequales; sed generali quadam ratione contra Deum pecca-
re. Refertur ab aliquibus, et haec sententia est P. Molina, et
Becano, et quot quot non admittunt veram rationem iustitiae in-
ter homines, et Deum. Ego vero, cum mihi de iustitia agendum sit de
hominibus erga Deum, aut de Deo erga homines sequentia
quae dicuntur. Nunc dicendi modus ex SS. Patribus ad sacra-
re, sicut sub titulo, nullum, quem viderim, audiat asse-
rere peccatum non esse offensam contra Deum, sed peccatum
non esse i.e. iniuriam, aut iniustitiam contra Deum.

Asserendum est 1° peccatum esse et graviter esse of-
fensam Dei seu offensam contra Deum. Hanc dicit esse de
fide ait P. Oviedo de peccatis tract. 6. contro. 2. p. 1.
Adducit et haec docta loca illa S. in quibus dicun-
tur peccatores contra Deum ire, ambulare etc. Addi-
dexim ego praeterea locum illum Malachiae 1. Filius
honorat patrem, et servus dominum suum; si pater ego sum
ubi est honor meus, et si dominus ego sum, ubi est timor
meus? Et alia quae ibi sequuntur, in quibus honorem
domini, et timorem, tamquam sibi debitum requirit a peccato-
ribus, a quibus quia timore et honore Deum non colebant, despi-
ciebatur Deus, et inhonorabatur. Si autem haec offen-
sa non sit, quid sit offensa prorsus ignoro. Sicut etiam advo-
cari potest Isaiae locus c. 43. Servire me fecisti in peccatis
tuis, praebuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis: quae sane verba
querelam Domini important adversus peccatores, qui re-
bus a Deo creatis contra ipsum, eisque, imo contra Deum ipsum inor-
dinate abutuntur: quae ratio rationem offensae contra Deum in pec-
cato perficiunt. Confirmatur amplius haec doctrina ex 2a dicto, in
quo non ratio offensae, sed etiam iniuriae, ratione, et iniustitiae
contra Deum in peccato invenire dicemus. Sunt ergo quae

ut cum que vos offensi contra Deum in peccato reddant. cum tineram, et rigorosam iniuriam seu iniustitiam contra specialis iustitiae virtutem illi denegare velint.

Secundo quod nobis asserendum est, in quolibet peccato facto cum cognitione Dei existentis, et prohibentis dari veram et rigorosam iniuriam, seu iniustitiam contra Deum. Doctrina haec est fere communis Doctorum quos paulo ante retulimus: est etiam contra P. Oviedo de [illegible] tract. 9. contr. 8. p. 4. qui licet cum P. Vasquez docet in peccatis non dari veram rationem iniuriae contra Deum, quia ex parte Dei non agnoscit veram rationem iustitiae adversus homines. Pro nobis est S. Thomas in opusculo disp. de iustitia sec. 2. et P. Ruiz de Montoya de voluntate disp. 98. sec. 9. P. Raynaudus de Deo homine lib. 3. sec. 1. c. 1. et in morali theologia dist. 4. n. 259. Itaque lib. 4. de virtutibus n. 393. refert Richardus Victorinus lib. de potestate ligandi atque solvendi cap. 23. Probatur ex S. Thoma quia iustitia est virtus, quae inclinat ad tribuendum unicuique quod suum est ratione dominii: Ergo contra iustitiam erit auferre ab aliquo, aut uti re aliena invitis iis, qui illius sunt ratione dominii: sed Deus est et habet rerum omnium dominium: quia instituit a dictas, et ad earum usum: Ergo hoc posse quod facere contra iustitiam malitiam iniuriae, seu iniustitiam contra [illegible], sive res illa sit utilis aut inutilis Domino, sive Deus nocumentum patiatur, sive non patiatur nocumentum in [illegible], vel alium. Hanc rationem explico et confirmo supponendo Deum habere [illegible] legis [illegible] et [illegible] quod ad [illegible] dictis pertinet. Deus enim proprietatis et dominii [illegible] creaturas, ratione cuius nemo possit iure re aliqua uti contra [illegible] voluntatem, quia si quis re aliqua utatur erit in iustitia, quia erit [illegible], seu usus rei alienae invito domino.

Hinc confirmo et explico rationem S. Thomae quia [illegible]

ius dominij, et pietate, ut dictum est in iure omnis creatae: si quidem nolle ne quis re ulla utatur contra suam ipsius voluntatem: quod potest etiam per legem et imperium manifestare hanc ipsam voluntatem. Est hac ratione qui palatam utitur re non sua, et invito Domino, scilicet Deus prohibens mentiri: manifestat se nolle nos uti lingua et labijs ad verba mendacij affirmanda et exterius afferenda: ergo qui mentitur lingua utitur, et labijs contra voluntatem Dei, et invito Domino rem non suam usurpat in usus à Domino prohibitos: ergo contra ius Dei operatur, sive usus ille cedat in Dei nocumentum, sive non. Satis non est adminiculum quod sit contra ius, et voluntatem domini, et hinc exerceri malitiam ab adversariorum, qui veram rationem iniustitiae in alterius nocumento non agnoscunt. Similiter potestate formari argumentum in peccatis omissionis: quando non Deus iubet obedire Ecclesiae scilicet in audiendo Sacrum manifestat se velle, ut potentijs utamur ad eum finem. Ergo qui illis in eum finem non utatur contra ius Dei omittit potentiarum usum, non secus atque mancipium contra ius domini omitteret se exercere in ijs, quae à domino imperantur. quis non neget, aut inficiatur, mancipium ex iustitia teneri ad faciendum ea quae sibi à domino iniunguntur, et ad non faciendum ea, quae à domino prohibentur.

Hinc iam tandem constabit etiam quid sit illud, quod offensa Dei dicitur in peccato ratione malitiae, quod erat alterum superius explicandum. Itaque non consistit in eo quod sit contra Deum legislatorem, et amicum ut ait Sorca 1.2. q. art. 11. nam legislator ut talis habet ius proprium iubendi, ut illi obediatur: potestate etiam legislativa se opponitur, sed aliter inobedientia, non iniustitia. Similiter amicitiae, aut benevolentiae non iniustitia, sed inimicitia

aut odium correspondet, vel saltem ingratitudo. Itaque non consistit forma in disconvenientia ad naturam rationalem, ut vult P. Vaz 1.2. dsp. 16. c. 2. et dsp. 100. c. 6. neque in ingratitudine, ut etiam vult Suar. de poenitentia q. 82. ar. 4. dub. unico. Neque pariter consistit in malitia ipsa formali quatenus obiectum Deo displicenti, ut docet P. Gaspar Hurtado de peccatis dsp. 1. difficultate 7. nam dignitas obiecti Deo displicentis, parum consistit in tota malitia formali; etiamsi malitia illa non ullum esset speciale ius Dei: tota enim Dei sanctitas, quae malitiae peccati opponitur, satis esset ad illam displicentiam. Itaque non parum inconsistit, quod quis peccat sciens et advertens illud suum peccatum Deo displicere, ut docere videtur Card. de Lugo dsp. 4. de peccatis §. 1. dubio 3. Consistit ergo propria ratio offensae Dei, ut ex nostra doctrina constat, in propria ratione iniuriae, seu iniustitiae, quae datur in peccato quatenus contra ius dominii, quo Deus gaudet in omnes res creatas, et in omnem earum usum.

Sec. 3.

Peccatum non est absolute et simpliciter infinitum neque in ratione malitiae, neque in ratione offensae.

Ultima haec est 2a sententia quae apud nostros DD. communior. Ante cuius explicationem et probationem praemitto cum P. Arri. sec. 2. et 3. aliqua hic admiscuisse de voce, aliqua vero de re, quod et P. Hurt. vidit, infinitatis in peccato assertor dsp. 9. sec. 1. Primo in primis dixi an et quomodo peccatum sit offensa, seu iniuria, aut iniustitia contra Deum, de quo iam non egimus sec. proxime ante: de re etiam dico, actum peccati esse in genere entis finitum, malitiam quae illius, et offensam neque multitudine, neque intensione actus esse infinitam. Peccata etiam in hac vita neque committit peccata non infinita

neque committit aliquod intensione aut conatu infinito. 3° dixi est non quodlibet peccatum esse summum, quod dari aut fieri possit. Sin mortalibus, etiam peccatum pro uno est maius alio, quod ipso etiam naturae lumine constat, maius enim peccatum est Regem, quam plebeium occidere: et hoc videbatur Stoicorum dogma asserentium omnia peccata esse aequalia, et omni etiam virtuti parem esse, ut Cicero ait Paradoxis: aequales esse virtutes, nec bono viro meliorem, nec temperante temperantiorem, nec forte fortiorem nec sapiente sapientiorem posse fieri. Unde concludit cum Stoicis, quod virtutes pares sunt inter se, paria etiam esse vitia necesse est: utrumque tamen est contra fidem, namque Christus D. asseruit: qui me tradidit tibi maius peccatum habet: et rursus scriptum est: qui iustus est iustificetur adhuc, qui sanctus est sanctificetur adhuc.

4° pro tota dixi est omni peccato mortali correspondere poenam aeternam, seu in duratione infinitam. An autem hoc sit esse infinitam in ratione poenae, et an idest, et oritur ex ipsa peccati mortalis infinita indignitate et natura. Annon ab extra Dei lege, aliqua in re alia, hic apud theologos ex dicendis dirimenda. Restat ergo ex magna parte de noxa quae in peccatis quod est offensa Dei infiniti, et cui correspondet poena infinita dum sit infinita simpliciter in ratione malitiae, aut offensae; annon infinita tantum quia eo quod habeat quamdam infinitatem, ut Scotus Thomas theologi vel in ratione offensae, vel in ratione demeriti, seu indignitatis ad poenam. Quod vero mihi videtur, nullum est peccatum, etiam mortale, absolute et simpliciter infinitum sit, in ratione malitiae, vel in ratione offensae. Hinc autem apud me infertur contra Thomas et Aldrete, et contra Patrem Amicum nec infinitum esse in ratione demeriti ad poenam, cum poena correspondere at culpae proportione quadam, saltem Geometrica. Sin sit peccatum infinitum in ratione culpae, non potest esse infinitum in ratione ad

poenam, seu in satisfaciat ex se dignum ei infinita poena. Utique
quia non aliunde sufficienter posset probari, et ita a multis solu-
tione eorum quae contra infinitatem peccati solent afferri. Et quia
aliqua etiam sunt, quae non sufficienter id ostendunt, quae
de infinitate narranda intendunt, aliquod saltem eorum
distinguendum in praesenti fuit.

Probant quidam aliqui hanc nostram doctrinam: quia cum
peccatum sit maius alio, ut supponimus, imo nullum sit ultra quod
non possit maius aliud peccatum dari: ergo nullum est infinitum
simpliciter in ratione mali, neque in ratione offensae. Consequentia: quia infini-
tum quia infinitum est, non potest augeri: hoc enim ipso quod recipiat
augmentum, supponitur esse finitum, ut videtur in linea quae
quia finita potest magis et magis augeri in longitudinem,
est finita: quae vero non potest quoad longitudinem augeri
infinita est. Confirmatur ex Cardinali de Lugo, ut sibi videtur
a priori: quia malum simpliciter infinitum in ratione mali
est illud quo non potest excogitari aliud maius malum: conti-
net enim in se omnem malitiam excogitabilem, sicut bonum
simpliciter infinitum in ratione boni est illud, quod continet in se omnem bo-
nitatem excogitabilem, et quo non potest excogitari
aliud maius bonum: nam licet loquendo de infinito in
quantitate possit fortasse intelligi unum infinitum maius
alio, hoc tamen non habet locum in infinito perfectionis. Et confirmatur
ulterius: quia meritum Christi est simpliciter infinitum in ratione
meriti, ex quo fit, non possit aliud maius meritum excogita-
ri, et omnia opera Christi esse aequalia in ratione meriti, licet sint
inaequalia in bonitate morali.

Multa sunt in hac probatione, quae patiuntur non omnes ex-
tis, et in primis non posse unum infinitum maius alio difficultate
non vacat, ideoque negatur a multis, sicut ab aliquibus aliis non expo-
natur, ut dicant non posse unum infinitum quia infinitum finitate,

et reduplicative esse maius alio: potius materialiter et specificative:
adhuc tamen, quo modo hoc sit intelligendum, quod veritatem
apud me tenet, non omnino esse neque firmum apud alios est. 2°
nullum esse peccatum, quo maius aliud dari non possit, licet mul-
tis verum appareat, quibus et ego assentior, alijs tamen falsum
videtur etiam ex ijs, qui nobiscum infinitatem peccato dene-
gant: nam Card. Arr. hic n° 10. docet posse esse peccatum
omnium maximum, illud videlicet, scilicet quod est contra nullum ali-
ud maius peccatum videat, nec tamen illud esse infinitum: quod ipse
docet consequenter ad ea, quae docuerat de creatura omnium per-
fectissima ex possibilibus. 3° id, quod adducitur de meritis Christi
D. à Cardi. de Lugo scilicet ea esse aequalia in ratione meriti, quae
infinita sunt, explicatione indiget, et dico: possunt etiam con-
siderari operationes Christi D. ut procedentes, et dignificatae
à Pers. Verbi D. à qua dicuntur etiam infinitatem ex-
haurire, et in hoc sane aequales omnes sunt: nam omnes eius
omnes operationes, quae conveniunt in eo quod ab humanitate pro-
cedant Verbo D. unita: possunt etiam eiusmodi operationes
considerari, ut versantes in speciali materia virtutum, et in hoc pos-
sunt dici habere aliquam rationem inaequalitatis, et in bonitate,
et in merito.

Hinc posset argui, et probationibus aliquatenus
solutio aptari, scilicet concedi posset dari in peccatis mortalibus
omnimodam aequalitatem in ratione formali offensae contra Deum: nam
omnia in eo conveniunt, quod contra Deum sunt, et hinc desumi eorum
infinitatem in ratione offensae. At non dari in illis inaequali-
tatem in ratione alia speciali, quae vel ex obiecto speciali, vel ex materiali
desumitur, quam vel ipsi Stoici concedunt, qui aequalitatem pec-
catorum defensabant, ut patet in Cicerone in eo paradoxo
3°: in quo peccatur id potest aliud alio maius esse, aut mi-
nus; ipsum quidem illud peccare quoquo verteris unum est.
Inde posset forte non incongrue responderi, peccata varia qua

roe infinita sint equalia ei: nam eorum infinitas consistit in indivisibili fraliter, s. in eo quod a Deum sint etiam illiq ledant: qd autem in hac, l, in illa mat in hac, l, in illa spe peccatur, id est per accidens, et solum materialiter se habet ad infinitatem illam, sicut et de merito Xpti dicebamus. Itaque ri diriti solutio hic in eo qd dicatur posse esse posse unum peccatum et maius alio in roe malitiae; n in roe offensae: crescere n. pot crescere malitiam, quin et ad offensa crescat: plus n. offenditur D. homicidio, qm furto, ut patet. Plus etiam offenditur furto statuae aureae, qm plumbeae: nec pari supplicio afficiendos earum fures iudicabit, ut legumlatores in Areopago Atheniensi fecere.

Crescit ergo in peccatis roe malitiae, et quo crescit malitia peccati, crescit etiam Dei offensa, qui maiori peccato plus offenditur: adhuc tamen discrimen hoc plus infinitatem et quae [illegible] desumitur ab A.A. qui illam tuentur ex eo quod D. graviter offendatur: ideo possunt A.A. oppositi [illegible] arguto. Unde distinguendum est antecedens: possunt peccata et maius alio in [illegible] illa roe, unde desumitur roe infinitatis, nego: in aliqua alia roe, quae huic infinitati ex parte malitiae adiungitur, concedo. Et hinc ad 2um antis partem: nullum est peccatum, ultra qd non possit maius aliud peccatum dari in roe illa finali offensae Dei unde desumitur infinitas, nego. in roe alia, quae se habet ex parte mat, et quasi per accidens adiungitur infinitati omitto. Ad 1m Ipsum ex cardinali de Lugo similiter distinguo posset: malum simpliciter infinitum in roe mali illud, quo non pot excogitari aliud maius malum, sit malum infinitum in suo genere, omitto: sit malum infinitum in pati aliquo genere nimirum offensae, nego. Sit etiam subdistinguo: in prima roe mali, unde desumitur infinitas, concedo: in aliqua alia roe

quas infinitati adiungitur ratio. Itaque cum non possit aliquid aliis Deo maius excogitari, in quem offensa fiat, non potest peccatum habere fundamentum excrescere, cum non possit peccatum fieri in aliquem Deo maiorem. At in aliis a dicunt, et crescere potest, et decrescere. Ad 2um constat ex iam dictis.

Sec. 4.

Vera, et prima ratio, quare peccatum non habeat infinitatem simpliciter.

Rationem ... discussam doctrinam causam ... alii sunt, qui ... et ... nituntur, eas ... proponamus. Prima ... ratio ... offensa Dei esset infinita in ratione ... offensae ... unde limitaretur in ratione ... offensae ... unde limitet in ratione ... offensae ... in ratione ... offensae non esset infinita. ... et ... admittit ... infinitus ... ut antea dicebamus, infinitas ... et reduplicative qua infinitus ... unde limitet, implicat contradictionem, quod qua infinitus ... finiatur. ... ad ... offensa Dei, ut ... habere unde limitetur in ratione ... offensae. Probatur ... ex ipsa ... in ... ad ... offensae ... in offendente cognitionem personae, in quam offensa ... sicut ad ... causae ... in operante cognitionem ... sublimitatis ... personae offensae sit finita in offendente habet offensa unde limitetur in ratione ... offensae ... cognitionem Dei offendentis finita ... offensa ... in Deum habet unde limitetur in ratione ... offensae ... solus Deus possit habere infinitam cognitionem Dei, solus Deus posset infinite offendere Deum, ... aliquo modo posset offendere Deum: ... non potest Deus seipsum offendere, neque est possibile alium Deum ... quod offendat, inde tandem ... impossibile ... offensa Dei in ratione ... offensae.

Multa praestringimus in hac nostra probatione quae omnia in unam illam propositionem deveniunt, scilicet, si cognitio personae offensae sit finita in offendente, sit offensa unde limitetur, et unde finita sit in ratione formali offensae. Itaque propositio illa sua explicatione indebitur. Et quidem in primis constat, esse maiorem aliquam personae offensam, quo maior, seu clariore cognitione illius in offendente. et esse minorem offensam, quo minus seu obscuriori cognitione illius, imo contingere posset, nullam esse formalem offensam alicuius personae, quia nulla fuit cognitio illius in offendente. patet in humanis: siquis enim nocte obviam Regi factus, illum quem non cognoscens offendat, non offendit illum formaliter ut Regem, neque offensa tunc mensurat ex dignitate personae offensae, sed ex cognitione imperfecta illius. 2.º in divinis: omnes enim ex doctrina SS. Patrum conveniunt in eo, quod Deus plus offendatur ab eo, qui maiorem et clariorem Dei notitiam, et cognitionem habet, quam ab eo, qui tantum minus imperfectam, et valde obscuram habet notitiam Dei. Unde non nulli dicunt, et satis consentiunt Deum non formaliter offendi ab eo qui haberet invincibilem ignorantiam Dei, peccatum quo illum habere non foret theologicum, et formaliter contra Deum, sed physicum tantum modo, et contra rectam rationem: ergo evidens, maiorem, aut minorem cognitionem personae offensae efficere ut maior sit aut minor offensa in ratione formali offensae: ergo si finita sit cognitio offensi in offendente non erit formaliter infinita offensa.

Confirmo adhuc, et explico: supponamus aliquem peccare cum infinita cognitione Dei, sive cum cognitione infinite clara illius, quod quidem peccatum impossibile est, cum et quod ipsum impossibile sit, aliquem peccare cum cognitione clara Dei etiam finita: Sed argumenti, et doctrinae capacitas ab illa hypothesi impossibili: certum est, eiusmodi peccatum cum infinita cognitione Dei fore infinitum in ratione formali offensae: ergo quanto decrescit cognitio Dei ab illa perfectione cognitionis

infinitè tantum decreverit peccatum ab illa ratione offensae infinitae:
ergo quodlibet peccatum à creaturâ commissum sub cognitione finita Dei
decreverit infinitè ab illa perfectiori cognitione infinita: ergo quodlibet
peccatum sub cognitione finita Dei tractum commissum à creatura
decreverit infinitè ab illa ratione offensae infinitae. Ratio est quia
cum cognitio personae deducat in peccato ad rationem offensae ergo
decrescit cognitio à perfectiori cognitione infinita decreverit etiam pec
catum ab infinitate offensae. Explico adhuc, et confirmo 2.º quia
persona offensa non concurrit ad gravitatem offensae ratione suae
entitatis: sed quia quod proponitur ab intellectu mediâ suâ cognitione:
ergo quanto obscurior et imperfectior est cognitio, qua proponitur
eo minor est gravitas offensae: sed quando proponitur cognitione
finita proponitur per cognitionem imperfectiorem infinitè cognitione
infinita: ergo quando per talem proponitur cognitionem est infinitè
minor gravitas offensae: ergo sicut cognitio decrescit ab infinita ad
finitam, offensa etiam decrescit ab infinita ad finitam.

Confirmo 3.º a paritate Beatitudinis, supponendo
nullam creaturam esse infinitè beatam, quamvis Deus clarè videat:
unde sic argumentor: ideo homo Deum videns non est infinitè
beatus quia Deus non constituit hominem beatum ratione suae entitatis sed ut vi-
detur, sicut possessus per visionem creatam, et finitam: un
de homo est finitè beatus, magis vel minus prout major, aut mi-
nor perfectior visione Deum possidet: ergo cum Dei majestas
non ratione sui, sed ut cognita, et praecognita per cognitionem concurrat ad
gravitatem offensae non poterit refundere gravitatem infinitam
in actum peccaminosum nisi cognitio sit infinita. Confirmo 4.º si cog
nitio Dei majestatis tantum decrescat in creatura, ut solum attin
gat usque ad semiplenam deliberationem reddidit offensa Dei
levis, licet aliquando materia sit gravis: ergo si tantum decres
cat cognitio eius, ut ab infinita decrescat in cognitionem finitam
reddit offensam finitam. Contra videtur obstare: quod si stante eadem
Majestate infinita Dei offensa decrescit à gravi in levem

ex defectu plenæ cognitionis, cur non deceret etiam ab infi-
nita ad finitam ex defectu cognitionis infinitæ? Et hinc de-
sumitur disparitas inter offensamque in Deum, et me-
rita Christi Domini: nam ad offensam, ut dictum est, non concurrit cog-
nitio ad suam infinitatem. Sed ad quod est à nobis cognitum: at vero
ad merita Christi Domini dignificanda concurrit in persona Christi
D. Deitas quæ ad suam infinitatem physicè, et realiter unita hy-
postaticè naturæ humanæ, cuius sunt operationes.

Ad vim hanc delimitationis cognitionis finitæ po-
test ex illustrissimo Doctori recurri 1º cognitionem sicut finitam pro-
portionari ad offensam infinitam: nam sicut cognitio Dei offen-
si sit inferioris ordinis adhuc distinguit gravem Dei offensam
in ordine quodam superiori, cui nequit satisfactio puræ creaturæ
adæquari. 2º: nam quod offensa constituatur in eo or-
dine superiori nullatenus desumitur à cognitione, quæ præsupponi-
tur iam ex parte peccatoris ad gravitatem offensæ; sed ex gra-
vitate materiæ, circa quam est peccatum. Cæterum quod dicatur peccatum
constitutum in ordine superiori intelligendum est de superiori adæquatæ
satisfactionis puræ creaturæ, ut promereatur amicitiam Dei amissam;
quia qui graviter Deum offendit, et illius amicitiam destituit
non habet ex se aliquid, quo possit sufficienter ad eam Dei ami-
citiam pervenire per modum æqualis satisfactionis, ut paulo infra
dicemus: quid autem hoc refert ad superioritatem illam, vel
inferioritatem cognitionis? recurri posset 2º cognitionem non esse rationem forma-
lem ex parte personæ offensæ ad refundendam gravitatem in
actum; sed tantum modo conditionem ex parte personæ offendentis, quæ
requiritur de necessitate: sed adhuc quidquid de illa dicatur, certum
est quod sive per modum conditionis, sive per modum rationis formalis concurrat
cognitio, adhuc non promovet, quia minori cognitione ex parte offen-
dentis crescit, aut decrescit offensa, ut diximus.

Recurri ex eodem Auctore adhuc posset, quod licet cognitio
Dei, quam per fidem habemus finita sit, adhuc non promo-

da ignorantia: n.n. Deus latet eam, sed potius in-
finita Dei Maiestatis offensa: ergo licet utcumque concurrat,
non impediet transfusionem infinitae gravitatis. Et confir-
matur hic responsio: nam licet cognitio, quam lateret supe-
rioritas Maiestatis offensae posset impedire transfusionem
superioritatis ordinis in offensam, illa tamen quam superi-
oritas Maiestatis non latet, quamvis inferioris ordinis sit,
non impedit transfusionem superioris ordinis in peccatum:
ergo similiter licet cognitio sit finita, dum tamen non lateat
infinita maiestas Dei offensi non impediet transfusionem
infinitatis in offensam. Ad responsionem hanc fateor
dari omnimodam ignorantiam Dei, sed aliqualem cognitionem
quam de Deo, vel per fidem, vel per rationem naturalem homines.
si n. esset omnimoda ignorantia Dei non esset formalis Dei offen-
sa. Sed tamen contendo hanc aliqualem cognitionem esse eam, ut
Dei offensa limitetur, nec in infinitam evadat: cum et
ipsa cognitio finita sit et eo minor sit offensa, quo minor cogni-
tio. Confirmatur evidenter supponendo gravem Dei offen-
sam esse in ordine superiori quam contra Deum: quia superioris
ordinis ad creaturas: quod quidem non ita intelligen-
dum, ut iam dicebamus. Et quamvis sit gravis Dei offen-
sa contra amicitiam Dei quam destruit, consistit in ordine su-
periori in animam quae satisfactionem patitur. Ad hanc
autem superioritatem acquirendam satis est qualiscum-
que cognitio Dei, dummodo sit sufficiens et deliberata ad
grave peccatum committendum contra Deum.

Sec. 5.

Ulterior probatio, et responsiones quaedam.

Responsionem hanc secundo factam fortissimam duco in hac
quaestione; adhuc tamen fulcire eam aliter possumus et illam
2º probare: quia quod finitum tantum dotat a finito infinitum,

& peccatu mortale in ratione offensae finitae tantum distat a finito: ergo peccatum mortale in ratione offensae finitum est. Maior ex ipsis terminis nota est, in materia infiniti: minor probatur: quia peccatum veniale in ratione offensae finitum est. Et peccatum mortale etiam in ratione offensae finitae distat a veniali: ergo finitum est. Maior

hic 2a supponit, nisi velimus Deum infinite offendi per peccatum veniale, quod manifeste falsum est: minor probatur: quia peccatum mortale tantum modo distat a veniali etiam in ratione offensae per id, in quo formaliter differunt, sed id, in quo formaliter differunt, finitum est: ergo etc. Itaque peccatum mortale neque excedere, neque distare a veniali per id, in quo formaliter conveniunt tam mortale peccatum quam veniale: ergo si excedit, distatque ab illo per illud, in quo ab illo differt: sed hoc est quid finitum: patet: nam utrumque convenit in eo, quod contra Deum, aut legem illius sit: differunt que in eo, quod mortale sit contra Deum in materia gravi, veniale in materia levi: sed haec diversitas, seu differentia, aut distantia finita est: ergo etc. Confirmatur: quia finitum additum finito non potest constituere infinitum: ergo ex duobus praedicatis, quorum utrumque finitum est, non potest resultare offensa infinita: sed peccatum mortale ita est, et resultat ex duobus praedicatis, quorum utrumque finitum est: scilicet quod sit contra Deum, et quod sit in materia gravi: ergo peccatum mortale infinitum non est: patet hic minor: nam quod peccatum sit contra Deum non dicit infinitatem, ut constat in veniali. Rursus quod in materia gravi sit non dicit etiam infinitatem, nisi forte materia sit infinita: ergo utrumque finitum est.

Rursum posset, aut etiam solet, ab aliquibus … dendo peccatum veniale esse infinitum in ratione offensae: ita videntur tenere potius aliqui ex iis, qui nullam puram creaturam posse satisfacere pro suo peccato veniali defendunt. Et quo mo

id defendi possit de infinitate infra videbimus. Modus 2dus hanc solutionem obstat 1o, ut advertit etiam Mr. Godoi, cui theologorum sit oppositum docens de peccato veniali; satius quippe foret infinitatem offensae peccato mortali denegare, quam ob illam defendendam in hinc inde salebras incurrere concedendo, quod peccatum veniale sit etiam offensa Dei infinita quod, ut ego sentio, est falsum. Unde obstat 2o: nam offensa infinita est offensa gravis: sed peccatum veniale non est offensa gravis: ergo peccatum veniale non est offensa infinita: qui syllogismus concludit in Baroco: et premissae sunt evidentes. Similiter a contrario: offensa levis non est infinita: sed peccatum veniale est offensa levis: ergo peccatum veniale non est offensa infinita: qui syllogismus in Ferio sectus est: unde evidens mihi est, non posse Deum infinite offendi per peccatum veniale, per quod leviter solum offenditur. Confirmatur 1o hanc: quia si peccatum veniale esset infinitum in ratione offensae esset sufficiens ad destruendam amicitiam Dei, et inimicitiam conciliandam: unde peccatum veniale esset mortale, quod ex his implicat. Confirmatur 2o: quia si peccatum veniale esset in ratione offensae infinitum, esset etiam infinitum in ratione demeriti seu in ratione punibilis per se, et ratione sui: sed repugnat esse sui infinitum in ratione demeriti, seu in ratione punibilis: ergo. Maior tradit: quia rationem offensae Dei sequitur demeritum, et punibilitas. Minor constat apud omnes theologos: nemo enim dixerit peccatum veniale esse per se, seu ratione sui dignum poena infinita.

Petes 2o ab adversarijs posset peccatum veniale non esse proprie offensam Dei: nam ut S. Thomas ait 1.2. q. 86. ar. 2o: offensa directe opponitur gratiae: ex hoc enim dicitur aliquis alteri esse offensus, quia repellit eum a gratia: cum autem peccatum veniale id non faciat, non erit proprie Dei offensa, immo videtur S.us Thomas expresse, et sectantes, et plures in locis traditis peccatum

veniale non est univoce peccatum cum mortali; sed tantum analogice. Ita q. 7. de malo art. 1. ad 1m. et art. 9. ad 4m. Item de veritate q. 24. art. 9. q. 1. ar. 3. Corp. et in 4o dist. 4a q. 2. art. 1. quaestiuncula 1. ad 3m et dist. 43. art. 1. q. 1. ad 3m. 1. 2. q. 88. art. 1. ad 1m. haec S. Thomas: licet contra Neotherici et Scriptores, etiam Thomistae, cum pars affirment, et pars negent, peccatum veniale esse proprie offensam, constat convenient esse proprie peccatum, verum discrimen inter eos aliquod vide in Ill. Vernal disp. 4. Sec. 6. Verum quidquid de hoc sit, quod fere est de nomine, in stanza dicere ipsum arguitur: nam si peccatum veniale esset offensa Dei, esset quidem offensa finita, nec transire posset in infinitam per additionem peccati finiti: ergo licet non sit offensa, transire non poterit in offensam ex ipsa infinitam per additionem finiti. Ita quaestionem solvit ille a finito ad infinitum, etiam si non supponatur esse offensa in peccato veniali, si ex his sit, ut ostendebant per solam additionem finiti: poterit ergo transire, si adversariis placet a non offensa in offensam etiam magis gravem: ergo aliunde peccatum, ut veniale non dissolvit amicitiam, quam peccatum mortale dissolvit: a finito ad infinitum transire non poterit, nisi aliquid non addatur formaliter infinitum.

Huc spectat 3a quorumdam responsio. s. peccatum veniale non esse offensam divinam eo quod non avertit a Deo. Sed invehitur Thomistae quidam, qui inepta adeo gravi verbis, ut constat, ludunt: nam si peccatum veniale est, et proprie est peccatum, ut omnes esse fatentur, non potest non displicere Deo: ergo s. contra legem illius, et ex ratione est: ergo non poterit non esse offensivum Dei, saltem leviter: offensa enim alicuius personae non consistit in indivisibili. sed potest esse maior, vel minor: ergo poterit esse offensa gravis, et offensa levis: et si neque avertat, sive divertat a Deo mendacium, ut ipsi illi loquuntur, erit offensa Dei, nec habebit infinitatem: ergo offensa

Dei

Dei, ut offensa Dei, participet infinitatem. Secundo quia posset, ut solet ab aliquibus, peccatum veniale esse quidem offensam Dei, et adhuc non habere a Deo infinitatem: quia videlicet non subiectat in Deo, sicut peccatum mortale, quod infinitatem a Deo accipit, quia respicit Deum ut subiectum; quia peccatum veniale, licet subiectet in Deo, incapax est infinitatis. In hac responsione duo videntur: 1° quod peccatum mortale in ratione offensae sit infinitum, quia Deum respicit ut subiectum, et non pro ratione ut obiectum, qua doctrina utuntur adversarii, ut assignent discrimen inter actum amoris Dei, et illius offensam: dicunt enim: amorem Dei respicere Deum ut obiectum, atque adeo extra: offensam vero ut subiectum, atque adeo intra. 2° licet, quod peccatum veniale, licet respiciat Deum ut subiectum, retrahat ab illo infinitatem, quia cum sit offensa levis incapax est infinitatis illius. Sed sane hinc evidenter deducitur, offensam Dei sumptam esse ut talem, etiam si subiectet in Deo, et intra illum respiciat, retrahere infinitatem: sed quod illam habeat ratione materiae gravis illam habebit: unde redit argumentum nostrum.

Id autem, quod de peccato gravi dicebatur, scilicet illud habere infinitatem, quia subiectat in Deo saltem moraliter, omnino falsum mihi videtur, et licet aliquantum immorandum. Pro quo scias oportet, subiectum aliud dici physicum, et aliud logicum, et per analogiam ad subiectum physicum dicitur subiectum morale alicuius praedicati physici, et moralis: subiectum physicum notissimum apud nos, est id, quod realiter in se habet aliquam realem formam. Subiectum vero logicum, quod praedicationis dicitur, est id quod in propositione substernitur, seu subiicitur praedicato, quod etiam dicitur forma subiecti, quam autem vindicatur nos in nostra physica diximus: hac ratione Deus est subiectum logicum offensae, quia videlicet Deus dicitur cum veritate, et est offensus per peccatum: unde in ea propositione Deus est subiectum, et ratio offensi est praedicatum. Quod autem Deus hac ratione dicatur subiectum non satis est ad

recipiendus infinitatem in offensam: nam haec res divina, et amatur Deus a beatis, nec tamen infinitatem recipiendit in ratione cognitionem sui aut amorem: restat solum id, quod theologi contendunt ad tuendam infinitatem, scilicet an sit Deus subiectum morale offensae: de ratione enim subiecti physici nulla quaestio. De ratione subiecti moralis falsus omnino indiciit id, quod a theologis dicebatur: nam illud dicitur subiectum morale passum alicuius, quod licet physice non recipiat passionem aliquam, adhuc tamen in prudentum existimatione ita se habet, ac si illam reciperet: hac ratione aliquis infamiam et dedecus patitur, et ab hominibus iure despicitur, quasi per infamiam et dedecus intra aliquid receptum: hoc sane de Deo non ita intelligendum est: nam licet Deum re ipsa offendamus, et iniuriam ipsi irrogemus, ut dicitur sanctos conculcando ius divinum, illudque infringendo, adhuc tamen Deus in prudentum existimatione nec etiam moraliter patitur, neque recipit aliquid a nostra offensa, ratione cuius dicatur subiectum morale offensae nostrae.

Refertur hic ex solutionibus omissis in textu illustrissimi Godoy et ret n.o 70: quod licet peccatum veniale in ratione offensae subiecti etiam in Deo, non tamen ab illo recipit infinitatem simpliciter: quia licet sit levis offensa est incapax recipiendi infinitatem: for-malem autem subiecto incapaci unita non potest illi effectum, quem de se praestare potest, quod asserit a nobis etiam dum: nam peccatum mortale ratione Dei Maiestatis iniuriatae et offensae est superioris ordinis ad omnem satisfactionem purae creaturae: cum tamen peccatum veniale non sit ordinis illius superioris, inquiunt ergo a nobis, cur Maiestas Dei iniuriata et offensa communicet peccato mortali superioritatis ordinis ad satisfactionem purae creaturae, hanc quae superioritatis veniali non potest. Sic primum ecce iam offensa, quae dicebatur esse forma, quae subiecto tenetur in Deo dicitur iam, et videtur ut subiectum in Deo non infinitatis, non nota in omnibus, aut contra id, quod dicitur, peccatum veniale.

ū superioris ordinis ad satisfact.^{es} pureq. iq., ut in gravi debitum q.^{d} sequenti: omisso hī q.^{o} fidi, diximus sa peccatū mortale ū ideo ū stitui in ordine superiori ad eorū satisfact.^{es} pureq. iq. q.^{ra} i iniuria D. Maiestatis. ī q.^{ra} gravis iniuria etiam hīs gravitatis recindit amicitiam cū Deo et constituit hoēm prorsus indignū, cuius opera à Deo in satisfact.^{es} dignam accipiantur, id q.^{d} p^{r}ecipue dicebat -s. gravem offensam Dei capacem recipiendi infinitatem, cuius recipiendi sit capax iniuria levis, adhuc impugnatur: nam capacitas illa recipiendi infinitatem infinita capacitas è qz excrevit in peccato mortali zōi maī gravis. Ṗ implicat, q. ℓ capacitas excreveat in infinitū per addit.^{es} finitis, q. ℓ in peccato levi ū sit capacitas recipiendi infinitatis, et q.^{ca} sit in peccato gravi implicat.

Sec. 6.

Argutā pro infinitudine soluta.

Ex probationibus nrīs q. maxima ex p.^{t} definitur argutorum solutio, quibus adversarii uti solent pro infinitate peccati adstruenda. 1.us argutū e: gravitas offensus crescit. Xamen suam dignitatem pers.^{e} cuius fit iniuria, ut ostat in iniuria irrogata plebeio, quæ minor q.^{ra} iniuria irrogata equiti, aut Principi. Ṗ pers.^{a} per peccatū mortali offensa -s. Dei dignitatis simpliciter infinit. : q.^{o} offensa commissa q.^{ra} Deum è gravitatis simpliciter infiniti. Hoc argutū apud multos invenitur, et illi soli fidit Mr Godoy q. 3. Ṗ ingressione eadē dedicatio ab uno in alium fieri posset in peccato veniali, q.^{d} licet sit offensa Dei, et q.^{d} illum noatum transcendit ad gravitatem infinitam : signū q.^{o} è fallax, q. ℓ e manifeste probat aliunde ipse infinitatem illam limitare, et impediri etiam in peccato mortali: impeditur q.^{o} et limitatur in peccato infinitas, ℓ ī ire mai, ut in veniali reddit ab hoībus, etiam adversarii, nisi recedant in māa levi, et sub offensa levi infini-

tudinem quam implicat: , limitatur, et impeditur ea infinitu-
do offensae a cognoscenda, ut nos supra dicebamus. Unde distingu-
enda est maior argumenti: gravitas offensae crescit secundum men-
suram dignitatis personae laesae praecise ratione dignitatis, nego: ha-
bita etiam ratione maioris et cognitionis quae datur in offendente, concedo. Va-
let haec solutio aliis verbis exprimi: crescit proportione arith-
metica, nego: proportione geometrica, concedo. Proportio arithmeti-
ca fit per partes aequales, ut 2. 4. 6. proportio enim arithme-
tica, quae datur a 1° ad 2m, datur a 2° ad 3m excellentibus numeris
quia tot unitates superaddit 6. 4°. quot superaddit 4° ad
duo. Proportio geometrica fit per partes inaequales, et est pro-
portio proportionum, ut 2. 4. 8: nam proportio dupla, quae est in-
ter 1m et 2m, est etiam inter 2m et 3m numerum, licet unitates plures
sint a 2° ad 3m quam a 1° ad 2m.

2m argumentum, quo utitur M. Godoy n. 43. Sicut persona pec-
cantis offensa comparatur ad offensam ut subiectum in genere moris: ergo
infinitam gravitatem dabit offensae. Consequentia a paritate satis-
factionis: nam sicut persona satisfaciens comparatur ad satisfac-
tionem, ita persona offensa comparatur ad offensam. Sed persona satis-
faciens comparatur ut subiectum ad satisfactionem seipsa, sive aliter dans
satisfactioni valorem infinitum, si persona sit infinita: ergo simili-
ter persona offensa se habet ad offensam. Antecedens probatur 1° ex differentia quae
datur in peccato inter rationem malitiae et rationem offensae: nam sub
ratione malitiae peccatum est et dicitur malum peccantis: at sub ratione offensae
non peccantis. Sed dicitur malum Dei. 2° probatur ex communi modo loquendi: non
enim offendens, sed persona offensa dicitur offensam pati. Sed ille
dicitur offensam pati, qui est subiectum offensae: ergo etc. 3° probatur: quia
actus charitatis aliter se habet ad Deum in ratione satisfactionis quam
se habet ad Deum actus odii in ratione offensae; sed conveniunt in eo quod uter-
que actus habet Deum ut obiectum: ergo in eo differunt quod actus odii ut
offensa Dei habeat ipsum ut subiectum. 4° probatur: quia licet Deus non subii-
ciatur offendenti effective ab actu quo ratione subiecti incapax,
subiicitur tamen illi affective, obiective, et effective conditionate, sive etiam

que Deus esset talis subiecti capax per offensam illi subiice-
retur. Sic in hoc consistit esse subiectum morale offensae: ergo etc.

Hoc argumentum, et illius probationes nescio quid pingue redo-
lent, et in primis omnino non displicet, ut ex dictis a nobis satis pruden-
ter constat. Et antequam ad illius probationes accedam in ipsa etiam compro-
batione sequitur a quanam persona satisfaciens non comparetur ad
satisfactionem, et ad valorem illi communicandum, sicut esse ut
subiectum; sed ut principium, a quo saltem derivative opera di-
cantur procedere. Progrediamur ad antiquas probationes.
Ad primam nego offensam dici, aut esse malum Dei:
nam Deus ut Deus est nullum malum esse potest. Licet offensa
sit Dei, cuius quidem totum malum est. Ad 2um
dico, Deum longe esse dici subiectum, et communi modo loqu-
endi offensam pati: at hoc non satis est, ut sit subiectum
morale offensae, sed requiritur quod detrimentum aut infamiam ali-
quam in prudentum existimatione subeat, quod longe
a Deo abest. Ad 3um nego maiorem et minorem, nec
consequentiam: nam sicut in eo non differunt, differunt tamen
in eo quod actus odii de se est sufficiens ad conciliandam
inimicitiam Dei: at vero actus amoris non est de se suf-
ficiens ad amicitiam Dei conciliandam. Ad 4um omis-
so quod in maiori affertur, nego minorem: nam non consistit esse sub-
iectum morale in eo, quod si posset offendenti subiiceretur. Sed
in eo quod in prudentum existimatione habeatur, ac si aliquod
in se damnum, dedecus, infamiam, aut quid simile ex offen-
sa illata pateretur.

3um difficultatis argumentum est. Actus attingens obiectum infini-
tum, quantum attingibile est, habet ab illo infinitatem; sed pec-
catum mortale in ratione offensae attingit obiectum infinitum, scilicet
Deum, quantum attingibile est: ergo habet ab illo infi-
nitatem in ratione offensae. Minor probatur: quia magis potest offendi
Deus, et attingi, quam auferendo ab illo rationem ultimi finis.

et illum ostituendo in creã; sed quolibet peccato mortali id fit: ergo etc. Retorquetur argumtum in actu charitatis Dei proprià: nam quiuis actus charitatis aufert à creã rõem ultimi finis, et illam ostituit in Deo. nec tamen attingit Deum quantum attingibilis est ad habendam infinitatem; quia videlicet Deus potest feruentius, et feruentius amari, et in nullo actu ponitur infinitus conatus. sed maior, et maior poni est: idemque dum de peccato. Unde omissa maiori neganda est minor, et ad ergo eius dum est intra genus offensus mortalis dari potest minus, et minus conatum: atque adeo dari potest minus et minus offensam: quod intelligendum est non solum subiectiue et quantum in creã sunt. sed etiam obiectiue et qualiter respiciunt Deum: nam ut iam diximus grauiori peccato grauius offenditur Deus. Mitto id, quod dicitur quolibet peccato auferri à Deo rõem ultimi finis, et sibi tribui in creã: quod inualidissime dictum est de quolibet peccante: sepe n. quando ex fragilitate peccatur non adeo inbuti sunt hoẽs ut Deum non credant esse suum finem ultimum et ut talem etiam, quando peccant, sperent.

4º eorumdem argumtum. Actio destructiua rei infinite boni est grauitatis infinitæ simpliciter. sed quodlibet peccatum mortale in rõe offensæ est destructiuum rei infinite boni, nempe Dei: ergo quodlibet peccatum mortale in rõe offensæ est grauitatis infinitæ. Minor probatur: quia quodlibet peccatum mortale tollit à Deo rõem ultimi finis. sed quod Deus non potest. Retorquet 1º ex prœdictis, non omne peccatum etiam mortale auferre à Deo etiam affectiue rõem ultimi finis; atque adeo non omne peccatum mortale etiam affectiue esse destructiuum Dei. Retorqueo utroque dupliciter argumtum. 1º actio destructiua rei finiti non potest habere rõem illius grauitatis infinitæ; sed quodlibet peccatum etiam mortale est destructiuum, praesertim

infiniti: Secundo arguitur: quia peccatum mortale solummodo
est destructivum charitatis, aut gratiae, seu amicitiae Dei,
quae in re ea est bonum finitum. Similiter est destructivum visio-
nis beatificae, quae est finitum bonum, non vero est destruc-
tivum Dei in se. Sed a nobis possidetur per cha-
ritatem, aut visionem. 2° retorquetur in actu chari-
tatis, qui affective est quasi productivum Dei, non minus
atque peccatum dicitur destructivum Dei affective. Vulgare
est illud, quod Augustino tribuitur: Si tu Deus esses Augus-
tinus, et Augustinus esset Deus, vellem ego quod
tu esses Deus, et quod ego essem Augustinus. Qui ac-
tus licet eadem hyperbole utatur, non assurgit ad bonita-
tem infinitam. Et confirmatur: nam licet homo habeat
desiderium occidendi infinitos homines, aut furandi infi-
nitos thesauros non habebit infinitam malitiam ex
obiecto non alia de causa, nisi quia illud obiectum reipsa est illi-
bus impossibile.

Et hic adiungendum videtur meus sensus circa illam
doctrinam Domini Amici, et Prudentij de infinitate Christi-
cidij, de qua difficultate censeo in primis, quod si peccatum
illud committeretur cum cognitione clara et intuitiva Dei hy-
postatice uniti cum humanitate et sub cognitione clara infi-
nitae dignitatis, quae in unitate illius humanitatis relucet, pec-
catum illud esset reipsa infinitum ex obiecto infiniti, sicut
si reipsa, quis infinitos homines, aut infinitos Angelos
sua voluntate contra Dei praeceptum destrueret, imo et
maioris malitiae, et offensae esset peccatum illud, quanto hu-
manitas illa et vita illius maioris dignitatis est per
unionem hypostaticam Dei cum humanitate. Censeo
2° impossibile esse eiusmodi peccatum sub cognitione clara, et intui-
tiva Christi Domini Divinitatis quae in eo habitantis per uni-
onem hypostaticam, quia pugnat cum cognitione clara, et

intuitiua Dei qua nis offensa Illius: q repugnat cum cog
ne clara, et intuitiua Dei q committatur peccati cidiy,
q esset infinita Dei offensa. Vnde ea cogno qua ad
infinitatem illius peccati deseruiret, reddit impossibile eius
mi peccatum. Sed rogas: an idem consiamus sub
cogne certa licet obscura, qua per fidem habetur,
aut etiam sub cogne clara ipsius unionis hypostatice
qua non esset intuitiua, sed abstractiua Dei? Resp. id
etiam apud me uideri eadem ratione dum: nam
impossibile peccatum mihi uidetur, q sub cogne certa In
carnati Verbi Dei detecta ueniat ad occissionem hu-
manitatis: huc uidetur respexisse Paulus 1ª Corinth.
2. cum dixit: loquimur Dei sapientiam in
mysterio, quam nemo Principum huius saeculi
cognouit. si n. cognouissent, nunquam Dominum gloriae
crucifixissent.

Sec. 7ª

Cætera arguta, quæ restant, soluunt.

Quintum argumentum est M.i à Sancto Thoma
q. 1. dis. 1. §. dico ergo: ubi ex eo probat pecca-
tum esse grauitatis infinitae simpliciter, quia ledit ius Dei
fundatum in dignitate, et maiestate infinita, nec so-
lum ledit hoc ius, sed ledit etiam ius, et dignitatem omnium
creaturarum, ita ut si omnes creaturae possibiles, quae infinitae sunt, es
sent defacto productae, laeso Diuino iure et maiesta-
te, omnium creaturarum ius, et dignitas lederetur. Vnde hoc
efformatur argumentum: eo maior est iniuriae grauitas quo
redundat in plures. Sed iniuria in Deum commissa re-
dundat in creaturas infinitas: ergo est infinita. Maior
constare uidetur, et minor ex dictis supponitur. Confirmat
a S.to Thoma ex S.to Thoma 2ª 2ae. q. 63. art. 4. ubi do-

et: q̄ quanto aliqua iniuria in plures redundat, ce-
teris paribus, tanto grauius est peccatum, et inde est, q̄
grauius est peccatum siquis percutiat Principem, q̄m
priuatam personam, q̄ redundat in iniuriam totius
multitudinis. Hoc argumentum nec M.º Godoy place-
re potuit 1.º q̄a si infinitudo D.ⁱ Maiestatis rōe sui
n̄ satis sit ad refundendam infinitam grauitatem
in peccatum; multo minus sufficiens erit infinitus
numerus creaturarum: nam adhuc infinitę creę distant
infinite à Deo, nec possunt ulla rōe cum maiestate il-
lius comparari. 2.º q̄a si illa Dei infinitudo n̄ satis
sit ad refundendam infinitatem in peccatum ideo est
q̄a attingitur à P.º mō finito: etiam in illud infi-
nitarum creaturarum attingitur à creā mō finito, dum creā pec-
cat: ergo etc.

Sextum argumentum quo utitur Vasquez q. 2. in
hunc modum efformatur: compositum intra includens
rem simpliciter infinitam .s. Diuinam dignitatem et
maiestatem est simpliciter infinitum. Sed offensa D.ⁱ per
includit simpliciter infinitam s.ª dictam: ergo D.ª offensa
est compositum simpliciter infinitum. Confirmatur ex eo-
dem: nam Diuinam offensam ē tantam esse ex
tra denotatio actus qui offensa dr. ex dictâ offendentis
et offensi. ¹hęc dictâ est simpliciter infinita: ergo et D.ę
offensę magnitudo. Confirmatur 2.º q̄a si D.ª offensa fi-
nita esset, explicari posset quanta esset, saltem negatiuè
nempe assignando magnitudinem, quam n̄ excederet
& hoc n̄ est posse: ergo dum ē eam ē infinitam. Pro
solutione argumenti aduertendum est ex Logīca terminos plura sig-
nificantes alios ē concretos, et alios relatiuos. Terminus con
cretus est, qui signat unum per mōm subiecti, et aliud
per mōm formę, ut album, dulce: terminus uero relatiuus est qui

signat unum in ordine ad aliud, unum s. per mum fundati, et aliud per mum tii, ut Pater Pai: similis Ebo: Ex hac notatione dico, tum hunc offensa D.a n ee terminum. Relativum: signat n. unum in ordine ad aliud s. offensam in ordine ad Deum, cuius est offensa: est erg offensa fundatum proximum, et D.s est term ipsius offensae. Ubi nota id, quod ipse P.r Vernal aduertit n.o 64. de amore Diuino. s. quod si amor Dei in ee physico Diuini amoris consideratur n includit Deum cum sit relatio transcendentalis ad Deum. sicut offensa D.a ut nos asserimus, sit etiam relatio in Deum, licet n transcendentalis, praedicamentalis n includit Deum.

Caeterum sic argutum retorqueo Pa P.is Vernal in ipso Dei amore, quem in ee morali considerat, et in rõe obsequij Diuini, in qua etiam rõe dicit ee finitum sic etiam arguo: amor Dei in ee morali, et in rõe obsequij Diuini includit Deum tanqm formam, illum n includit? si n includit obsequium, ut obsequium erit quid relatiuum, et n terminus, atque adeo n includit Deum tanqm simpliciter infinitum: ergo similiter peccatum in ee morali, et in rõe offensae D.ae n erit terminum, quid relatiuum, nec includit Deum tanqm formam infinitam. Si autem amor Dei in ee morali, et in rõe obsequij includat Deum, nec tn habeat ab illo infinitatem, idem etiam dicemus de peccato, licet in ee morali et in rõe offensae D.ae Deum includeret quod quidem falsum reputamus. Hinc vitat solutio argumenti. Ad primam cõsequentiam dico da est maior: est extra denõatio ex dictã offendentis et offensi cõsiderata, nõ: Ex dictã illa, ut modificata per finitam et finitatam cognem eius dicti, cedo. Ad 2am cõsequentiam dico, põe explicari natiue, quanta sit mag

nitudo offensæ in oria. nam eo ipso quod unum peccatum possit esse maius alio, dicimus offensam minoris peccati non esse tantam, quanta est offensa maioris illius peccati generaliter, quod sub maiori cognitione deberet committi poterat.

Vltimum, et Aquileum argumentum, quod ab infinita pœna desumitur sic se habet: peccatum, cui correspondet pœna simpliciter infinita, est simpliciter infinitum. Sed peccato mortali correspondet pœna simpliciter infinita: ergo peccatum mortale est simpliciter infinitum. Sed non est infinitum simpliciter in ratione mali: ergo est simpliciter infinitum in ratione offensæ. Diagitant sic maior, et minor primi syllogismi, et in primis probatur maior: quia pœna correspondet culpæ: ergo si pœna sit infinita simpliciter culpa etiam erit infinita simpliciter. Et confirmatur: quia causa quæ continet infinitum simpliciter effectum, est infinita simpliciter in suo genere, quo est causa. Sed culpa in ratione culpæ et demeriti continet infinitum simpliciter effectum, scilicet infinitam pœnam quam moraliter causat: ergo culpa est infinita simpliciter in ratione culpæ, et demeriti. Confirmatur 2.º quia condignitas infiniti supplicij fundari non potest nisi in moralitate infinita. Sed in peccato mortali datur condignitas infiniti supplicij: ergo fundatur in moralitate peccati infinita. Atque ita maior probatur et confirmatur. Probatur minor primi syllogismi: quia pœna eo est gravior cæteris paribus, quo diuturnior est. Sed pœna æterna est infinite diuturna: ergo est infinite gravis: ergo est pœna simpliciter infinita. Confirmatur: quia si peccato mortali non corresponderet pœna simpliciter infinita, posset adæquate puniri per pœnam simpliciter infinitam; sed non potest: quantumcumque enim augeantur pœnæ, dum modo sint finitæ, non punitur adæquate peccatum: ergo etc. Confirmatur 2.º quia offensa ut

sic comparabilis est cum pœnis, quas condigne meretur. Ergo quæ superat omnes pœnas finitas, infinita est.

Huic argumento aliqui rent 1º ideo damnatum puniri pœnâ æterna, quia semper voluntatem habet ulterius peccandi etiam contritaliter. Sed non placet: quia non illa ulterius peccandi, quæ in Dæmonibus, et cæteris damnatis datur, et quodcumque aliud peccatum in eo statu committant, non inducit novam pœnam, cum iam non sint in statu merendi licet ergo peccent, et in æternum peccare velint, non puniuntur propter peccata tunc commissa; sed propter peccatum in via commissum. Alij 2º rent, quia peccatum ex se inducit maculam æternam: unde peccator non poterit in eo statu contritalem culpam exuere: ergo semper in peccato erit, et in culpa, semper etiam in pœna erit: erit ergo pœna æterna sicut est æterna culpa. Sed nec placet ista responsio: quia peccatum habituale, ut tale præcise est, non punitur pœna sensus. Sed solum peccatum actuale: et probatur: nam peccatum habituale non est nova culpa: ergo non meretur novam pœnam. Solum ergo meretur novam pœnam, quando illi adiungitur nova culpa, quod fit, quando quis tenetur, et potest retractare peccatum actuale commissum, et id non retractat: hoc autem non habet locum in damnatis, qui retractare peccata non possunt per veram pœnitentiam, ad quam non habent auxilium sufficiens: quod vero peccator sit in perpetua, et habituali inimicitia Dei solum illum reddit indignum visione clarâ Dei; non vero reddit illum dignum nova pœna: ergo illi nova pœna infligitur per æternitatem, ea infligitur propter peccatum in via commissum, et non sufficienter retractatum. Omitto id, quod alij 3º aiunt, et aiere possunt scilicet pœnam æternam non esse infinitam in omni pœna, quod neque mihi

placet. Quia pena ut talis, non solum intensione, sed extensione etiam seu duratione augetur: sicut quod esset infinita pena si tempore finito cum intensione finita per infinitum tempus infligatur. Et confirmatur a paritate: quia vita aeterna, ut vita aeterna est, in beatis est singulare premium meritorum: ergo aeternitas auget premium finaliter in ratione premii: ergo et supplicium in ratione finali supplicii.

Placet 3.o recte peccatum solvere ad penam aeternam, sicut se habent bona iustorum opera ad aeternum premium cum aliquali discrimine (mox explicando). Unde sicut non licet inferre infinitatem meriti in bonis operibus eius, nec infinitam bonitatem in illis ex eo quod illis correspondeat premium aeternum, seu infinitum, ita nec licebit inferre ex aeterno supplicio peccati infinitatem demeriti, et infinitam malitiam, aut gravitatem offensae. Itaque fateor penam aeternam esse infinitam in ratione poenae; sed non illam correspondere peccato ab intra ex condignitate peccati secundum se, sed ex condignitate peccati ut considerati sub permissione infiniti premii recte operantibus constituti. Nota bene hanc adversativam, in qua tota solutio continetur. Deus quia ex amore et voluntate salvandi homines, et illos ad beatitudinem conducendi constituit promissionem quod recte operantibus infinitum premium, servata solum quadam proportione meriti, et premii; sed aliqua ratione ultra condignum: nam ut ait Paulus: non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis. Cum ergo Deus constituerit recte operantibus et continentibus se a peccato ex infinita liberalitate infinitatem, et aeternitatem premii merito. Sane constituit etiam peccatoribus aeternitatem, et infinitatem

supplicij: dignum quippe fuit, q. æterno supplicio afficerentur peccatores, qui posito adhuc æterno, et infinito pmio pro operatione aliâ etiam et pmio dibiti in peccata ruerent, et qz æternitatem parum facerent, nec Deo obsecundare, diuiq. que legi parere noluissent. Et hæc ē solidior totius argumti, et ex ea ab hoc solutio facile quidem aptabitur, et in argumti [illegible] facili illa opera ueniens.

D.° 2.ª

An, et qua roe naria fuerit Diuini Verbi Incarnatio?

Sec. I.

An fuerit abte narium Incarnationis mysterium?

Necessarium pôt dici dupliciter, (narium abte, (narium ex supp.e de necessitate q. mysterij incarnatis dupliciter loqui possumus, et inquirere: an .s. narium fuerit hoc mysterium ex supp.e aliqua: an etiam abte narium fuerit. Rursus hæc necessitas pôt ē duplex [illegible] ad psenti .s. necessitas physica, et necessitas moralis: necessitas physica tollit libertatem ad opus: necessitas uo moralis n tollit libertatem. Dr. certum est, n fuisse narium abte necessitate physica mysterium incarnatis. Roe: qa Ds fuit abte liber in incarnatione Verbi Diuini, ut pat: nam amor ille mundi de quo Xpus l. apud Ioan. Sic Ds dilexit mundum ut suum Filium unigenitum daret: uere amor fuit liber, et ipsam unigeniti donationem liberam ostentat. Si ergo fuit Ds liber abte in incarnatione Verbi Diuini, hæc sane n fuit illi abte naria necessitate physica; tota ergo q. ē pôt de necessitate morali, q.

P. Granado de voluntate Dei trac. 2. dsp. 3. docet Deum semper velle optimum in rebus his in quibus datur optimum .s. in illis in quibus non abeundum est in infinitum, qualia sunt incarnatio Verbi D. comparatae facta cum non incarnat. Creatio mundi in carentia mundi, hominum aliquorum praedestinatio in negationis eiusdem, et ad hoc genus optimi amplectendum necessitari Deum necessitate morali.

Hoc etiam placitum luculenter illustrat, et sequitur P. Didacus Ruiz de Montoia de Voluntate dsp. 9. et 10. nihilque intentatum relinquit, ut eruditissime probet, dari in Deo huius modi necessitatem moralem ad optimum. Solum inter hos AA. dissidium quoddam est, quod P. Gran. sec. 6. admittit, Deum non fore Deum si non eligat optimum. At vero P. Ruiz dsp. 10. sec. 5. docet, non sequi Deum non esse Deum. Unum ex tribus disiunctive colligi, ut .s. vel optimum non esse optimum, vel non esse infallibilem electionem optimi, vel tandem aliquando non evenire id, quod est moraliter infallibile, et hoc 3um dicit rationabilius deduci; verum id 2um cum hoc 3o congruit: nam idem mihi videtur, quod non semper eveniat id, quod moraliter infallibile est, et quod Deo non sit totum infallibilis electio optimi, quod utrumque verum videtur: quia moralis infallibilitas non est omnimoda rei necessitas: relinquit sic absolute possibile extremum contradictorium, et hinc impugnatur deductio illa P. Gran. et alia quam 1o loco adducebat Montoya: nam ex possibili posito in esse non potest sequi aliquod absolute impossibile: sed ex possibili posito in esse sequi non potest Deum non fore Deum, aut optimum non fore optimum. Ante constat ex regulis argutationis logicae: nam ex vero non potest sequi falsum: atqui possibile positum in esse est aliquod verum, et impossibile semper est

falsum: Refell. Cons.a primi entimematis pat: q.a Deum
non ee Deum, et optimum non ee optimum est aliquod
implicatorium et absolute impossibile. Si ergo quod D.s
non eligat optimum, sequatur Deum non ee Deum, aut opti-
mum non ee optimum, impossibile prorsus erit, quod D.s
non eligat optimum: ergo ad optimum eligendum non sola
necessitate morali, sed omnimoda necessitate metaphysica
determinatus erit Deus, quod ut falsum supponebamus.

Haec adeo evidentissima sunt, ut injuriam
facerem doctissimis viris, si ea non vidisse arbitra-
rer. Quare eos aliter intelligendos, aut explican-
dos censeo, videlicet ut non velint sequi Deum non ee
Deum, aut optimum non ee optimum ex eo quod D.s non
faciat id, aut eligat, quod optimum est. Sed ex eo
quod D.s non necessitetur moraliter ad illud efficiendum
et elligendum. Itaque si semel statuatur, Deum
necessitari moraliter ad optimum, id eatenus erit,
quatenus D.s habeat innatam quamdam propensionem
ad illud: quia tamen ea innata propensio Dei, si detur,
est aliquid necessarium in Deo, bene deducitur, aut De-
um non ee Deum, aut optimum non ee optimum, si defi-
ciat ea innata propensio Dei ad illud, quod opti-
mum dicebatur: non ergo sequitur ex aliquo possibili, et contingen-
ti, qualis est negatio positionis optimi. Sed ex aliquo im-
possibili, qualis est negatio propensionis innatae, et necessariae
in Deo ad id, ad quod eam dicebatur habere. Hinc ig.
recte procedit discursus: si autem ex eo quod Deus
non faciat id, quod optimum est, velint sequi Deum non ha-
bere eam innatam propensionem, quam habebat
pro necessitate morali, in eo peccat discursus eorum
DD. pro quo, advertas, oportet, necessitatem moralem
non tolli ex eo, quod non ponatur reipsa id, ad quod erat

moralis necessitas: nam licet reipsa id non ponatur, possumus adhuc dedere necessitatem moralem, ut operetur.

Explico in rebus alijs, dicitur mater necessitari moraliter ad amandum filium; si tamen aliqua mater filium non amaret, non tolleretur ea moralis necessitas, ratione cuius erat moraliter infallibile, quod illa illum diligeret: necessitarique moraliter mater ad amandum filium, et non necessitari moraliter ad illum amandum impossibile est; at necessitari moraliter, et illum non amare reipsa non est impossibile: similiter necessitari Deum moraliter, et non necessitari moraliter ad ponendum optimum impossibile est. at necessitari moraliter ad illud ponendum, et illud reipsa non ponere non est impossibile. idem in necessitate morali peccandi venialiter per longum tempus intelligendum indico. Itaque impossibile moraliter est vitare omnia peccata venialia per longum tempus sine speciali privilegio et gratia. Unde moraliter est necessarium peccare venialiter per longum tempus, nisi accedat specialis gratia. Si autem id eveniret, ut quis usque ad ultimum instans longi illius temporis perseveraret sine peccato veniali, non intelligo, quare tota necessitas in illud ultimum instans refunderetur, ut vult L.us Aldrete hic disp. 1. sec. 2. nam sive quis antea restiterit, sive non restiterit peccato, nescio quare aliquid peculiare futurum sit in ultimo instanti: quare enim ex suppositione quod antea per longum tempus restiterit, succumbendum illi sit, et perlabendum in peccatum, cum eiusmodi, et qualem libertatem supponamus in hoc quod singulis instantibus

illius remg.[^] nullum ergo impole si queritur ex eo q. hō cum necessitate morali aliquando peccandi, nunquam peccaverit: quo modo autem ea moralis necessitas peccandi venialiter intelligenda sit spectat ad materiam de auxiliis.

Dum ergo pro presenti difficult.e nobis est, Deum non necessitari moraliter ad aliquid creatum, etiamsi optimum sit ex suis contradictoriis. Pbo à priori quia nullum obtum creatum poss.e est, licet optimum sit, ad quod habeat Deus minimam innatam propensionem, aut inclinationem, quam ad suum oppositum: ergo nullum est, etsi optimum sit ad quod habeat Deus moralem necessitatem. Ant. pr. 1.o ex Aug.o q.e 22. libri 83. quaestionum: ubi nulla indigentia, nulla necessitas, ubi nullus defectus, nulla indigentia. nullus autem defectus in Deo: nulla ergo necessitas. 2.o quia si haberet Deus aliquam innatam propensionem, aut inclinationem ad aliquod obtum creatum potius quam ad suum oppositum contra suam illam inclinationem ageret, si illud obtum creatum in rerum natura non poneret. S implicat, q. Deus aliquando debitatus à se agat contra innatam suam propensionem, aut inclinationem: ergo. 3.o quia si eam minimam inclinationem haberet ad optimum, ea esset infinita in genere inclinationis, et propensionis, atque adeo raperet necessario Deum ad productionem obti creati, quod quidem implicat, repugnatque libertati, quam Deus omnia creata condidit. Quod autem infinita esset inclinatio illa ex eo liquet, quod esset Deo innata, et ut talis elicita. Confirmatur: quia si eam minimam inclinationem haberet Deus ad optimum, non semper bene eligeret positionem minoris boni, secundo potius eligere maius

boni; quod est evidenter falsum, cum Deus qui bene se gesserit in electione huius mundi, quam si alium meliorem mundum elegisset. Alius vero est: quia tota honestatis vero in Deo est ipsum velle divinum in eligendis bonis creatis: nam ut optime Victorinus tomo 3º in summa titulo 1º c. 14. nihil ipse ex debito, sed sola bonitate facit. homines vero ex debito faciunt; quare meliores inde fiunt, et deteriores si non faciunt.

Aliqua hic multi dicunt, quae proice spectant ad materiam de Voluntate, ubi ex professo tractatur de hac necessitate ad optimum creatum ponendum: vel ea quae ad incarnationem divini Verbi spectant praesentis loci sunt. Dicunt: bonum est communicativum sui: quod summum bonum est summe communicativum sui. summa autem Dei communicatio est per Unionem hypostaticam quae quidem est physica, et realis unio: quare Deus necessitatur saltem moraliter ad eiusmodi communicationem sui. Sed quis non videt hanc ultimam consequentiam deflectere à veritate antis: nam aliud est, quod summum bonum sit summe communicativum sui, aliud vero quod debeat necessitari quae ad se communicandum: quod enim sit communicativum sui, est quod possit, non quod debeat se communicare. Si autem communicativum sui dicatur id, quod debeat necessario se communicare, distinguendum est: ad aliquod divinum, concedo; ad aliquod creatum, nego. Nam divina bonitas, quae infinita est, non tenetur necessario se communicare enti creato, in quo finitam tantum suam bonitatem cognoscit: ut sic detrahitur necessario ad se communicandum creaturis debebat

cognoscere infinitam bonitatem increatam, à qua necessitaretur. Dicis 3.º ex Anselmo lib. 1. Cur Deus homo c. 25. necessarium esse aliquos homines ad beatitudinem procedere. Et ex eodem lib. 2. c. 4. quod necessario faciendum per satisfactionem exhibendam ab homine Deo est. Sed Anselmus hic non loquitur de necessitate absoluta, sed de necessitate ex suppositione alicuius decreti divini, de qua iam suppositione loquendum nobis est.

Sect. 2.

An ex supp.e mundi conditi peccative commissi aut committendi nec.ria fuerit Verbi D. incarnat.o?

Raimundus Lulius in explicatione articulorum fidei c. 18. censuisse refertur, necessariam fuisse Deo incarnationem ex suppositione mundi conditi, scilicet non potuisse Deum decernere conditionem huius mundi, quin decerneret futuram in illo incarnationem. Probat: cum Deus cum sit optimus, semper ex suppositione quod aliquid eligat, eligit quod optimum est, sed hoc universum ex suppositione quod sit, melius est cum incarnatione quam sine illa: ergo ex suppositione quod Deus voluerit condere hoc universum, necessario debet velle incarnationem. Confirmatur ex Aug. lib. 3. de lib.o arbitrio c. 5. quidquid tibi vera ratione melius occurrerit, scias fecisse Deum, tanquam bonorum omnium conditorem. Et in lib. 2.o adversarium Legis, et Prophetarum c. 14. Haud ideo usque adeo desipiendum est, ut homo videat aliquid melius fieri debuisse, et hoc Deum vidisse non putet, aut putet vidisse, et credat facere noluisse, aut voluisse quidem, sed minime potuisse. Sed certe homines ista ne plus iusto probent, nec videliat

probent, debuisse Deum ab initio mundi cōditi incar
nari; aut necessitatum etiam fuisse ab Ete ad in
carnandum, ita dent consolari, ut & relinqu-
ant Deo necessitatem optimi prouidentis, quæ con
sistit in eo, q. eligat medium cōuenientissimum, seu
optimum ad finem cōsequendum hic, et nunc.
Vnde incipienda solutio est. Ad 2. sum, quæ ex
Aug.° desumebatur. Itaque optimum, aut meliq
alio pōt dici et respectiue ad aliud 3.° et 2.ᵈ 4.
secundum se dr unum p. aliis optimum, aut me-
lius alio quando præcisse facta comparat. eo-
rum inter se, unum hēt plus bonitatis, aut perfec
tionis physq. Respectiue in ordine ad aliud 3.
dr unum melius alio, quando in ordine ad 3. illud tan
quam finem cōsequendum cōuenientius reputatur.

Hinc constare debet, qua rōe dicatur Deus sem-
optimum facere. s. optimum in ordine ad finem a se
intentum: nam cum optima rō prouidentis sit dis
ponere media ad finem, ea erit perfectissima et optima
prouidentia, quæ eligat media optima ad finem cōse-
quendum. Quoniam nō semper nobis cōstat de fine quem
Deus suâ prouidentiâ intendit. ideo ignoramus aliq.do
cōuenientiam mediorum, et ideo semper dum nobis ē
Deum facere id, q. optimum est. nō quidem 2.ᵈᵒ q.
respectiue, et in ordine ad aliud 3. tanquam finem
à Deo cōsequendum. Et hæc est Aug.ⁱ mens. Vnde
etiam distinguenda erit maior argumenti: semper eligit Deus
q. optimum ē in ordine ad finem à se intentum, cōcedo q.
optimum ē facta præcise cōparatione cum suo opposito, nō.
Rogas: quare ex supp.ᵉ q. aliq. faciunt, sit Deus ne-
cessitatus ad optimum facta præcise comparat. cum
suo opposito; & ad optimum in ordine ad finem

a se intentum? Ratio discriminis oritur ex necessitate ipsius, et bonitate obiectorum: licet enim necessitas illius consistat in indivisibili, bonitas tamen non consistit in indivisibili intra, in qua dari potest plus, aut minus bonitatis, non tantum absolute, sed respective etiam in ordine ad finem: immo cum bonitate habeat quod convenientiam aliquam afferat, potest proponi aliquid incommodum, aut inconveniens, ratione cuius voluntas possit unum prae alio eligere: eligit ergo non id quod in se optimum est, nec sui oppositi, sed quod hic, et nunc ad finem consequendum optimum est.

Diximus de necessitate Incarnationis ex suppositione mundi conditi, sequitur, ut inquiramus: an fuerit necessaria Incarnatio Dei, saltem ex necessitate peccati commissi, in quo asserimus, ex suppositione perditionis humani lapsus et peccati commissi non fuisse necessariam Deo Incarnationem. Probatur: quia bene potuit Deus hominem lapsum non reparare: ergo ex suppositione hominis lapsi non fuit Deo necessaria reparatio illius: ergo neque Incarnatio. Probatur haec ultima consequentia: quia si ob aliquid necessaria Deo esset incarnatio ex suppositione hominis lapsi, maxime ad reparationem illius: sed etiam ex suppositione lapsus necessaria Deo non fuit illius reparatio, neque Incarnatio necessaria fuit ex eadem suppositione. Si in illa perditione sisteremus. Confirmatur 1.º nam Deus non decrevit incarnationem, aut assumptionem naturae Angelicae, etiam supposito peccato Angelorum ad eorum reparationem: ergo nulla necessitas Deo oritur ex tali suppositione: ergo similiter nulla oritur ex suppositione peccati ab hominibus commissi. Confirmatur 2.º nam, vel Deus decrevit incarnationem ex suppositione praevisionis peccati, vel antea ad praevisionem peccati? Si antea non oritur incarnatio ex praevisione peccati, sed ex decreto anti. Si autem ex praevisione peccati, seu post praevisionem

illius decreuit Deus incarnationem, illam certè decreuit ex intent. aliâ reparandi hoim lapsum, et nō utcumque reparandi, s per condignam satisfact. ut nos infra dicemus. Et hinc intellig, inquo sensu dixerit Anselmus: necessarium est aliquos hoies ad beatitudinem perduci, et id necessarium faciendum per satisfactionem faciendam ab hoie Deo, quod quidem necessarium est ex supp. decretorum Dei, de quibus nos infra dicturi sumus.

Post peccatum hois commissum requiritur illius reparatio, aut remissio. Rogatur, an hois reparandi, et peccati remittendi necessaria fuerit incarnatio Diuini Verbi? sensus est, an ex supp. quod Deus vellet hoiem in suam gratiam, et amicitiam vendicare, posset uti medio alio prĳter incarnationem? an vero ita fuerit unicum hoi nostrĳ salutis remedium, ut sine illo salutem à Domino consequi nō possemus? Pro parte affirmatiua videtur hęc ratio militare: quia Deus tenebatur hoiem lapsum reparare, sed nō poterat sine condigna satisfactione quam purus homo prĳstare nō poterat: ergo debebat prĳstari ab hoie Deo, ergo ad lapsum hois reparandum necessaria fuit incarnatio Dei. Maior patet 1.o ex Anselmo: quia ruina Angelorum debebat reparari à Deo, ne Deo deficeret rationalis creaturĳ numerus ad gloriam destinatus. Secundo quia homo conditus à Deo erat in finem beatitudinis supernaturalis: ergo ad illum finem consequendum tenebatur Deus hoiem lapsum reparare. 3.o quia si homo esset necessario misericors, etiam necessario misereretur hois alterius in extrema indigentia constituti: ergo Deus qui necessario misericors est, et infinite misericors necessario debuit succurrere hoi in extrema miseria, et indigentia constituto. Minor probatur 1.o quia peccatum ordinari debet per condignam satisfactionem. 2.o quia aliàs peccans similis

esset non peccanti. 3° quia si peccatum remitteretur sine condigna satisfactione aliquid derogaretur iustitiae Dei, totumque conderetur misericordiae.

Adhuc tamen huic dubitationi remus cum Aug° de agone Xptiano c.11. Stulti sunt, qui dicunt: non poterat aliter sapientia Dei liberare hominem, nisi susciperet hominem. Huius etiam sententiae est Bernardus epist. 190. ubi inter plura alia: quis, inquit, neget omnipotenti ad manum fuisse alios et alios modos nostrae redemptionis, iustificationis, liberationis. Itaque secundum Augustinum, et Bernardum alij erant Deo possibiles modi praeter incarnationem, quibus posset salutem hominibus deperditam redintegrare, ut inde etiam apud nos commendabilior fieret Dei bonitas, qui prae alijs multis hunc nobis redemptionis et liberationis modum, et utiliorem, et honorabiliorem elegit. Poterat igitur Deus uti condonatione extra totius debiti, qua condonatione posita maneret remissum peccatum. Sed quia ad amicitiam Dei conciliandam non satis est quod detur remissio peccati, poterat Deus simul cum eius omni condonatione debiti suam gratiam hominibus conferre et non solum sine peccato essent, sed etiam Deo grati, et accepti ad amicitiam. Rursus poterat Deus exigere satisfactionem aliquam, seu opus aliquod bonum puri hominis, vel Angeli, ita ut licet ea non essent condigna debiti satisfactio, et ad aequalitatem offensae; adhuc tamen Deus illam acceptaret remittendo partem aliquam debiti. Ad quod non omnino illa satisfactio pertingeret, quae minor esset, et revera inaequalis. Sic enim reipsa Deus modo quando peccatori confert auxilia gratiae ad penitentiam remittit aliquid peccatori, qui indignus erat tali auxilio gratiae.

Ad rōem dubitandi r̄o neg. mim̄, vt vitat ex dictis ad 1.am difficultatem. Ad 1.ã mai. dico quod ruinas Angelorum n̄ oio nario debuisse reparari. Pro. ex supp.e lib.o Decretorum Dei. Pręterea dico, ruinas illas potuisse à Deo reparari ex hoibus alijs, quos Deus potuit condere, n̄ ex Adamo progenitos. Ad 2.am probat.em r̄o hoim̄ oditum ad beatitudinem potuisse sua ipsius culpâ n̄ peruenire ad eumfinem; sicut defacto contigit in Dęmonibus, et hoibus etiam damnatis, post redemptionem factam. Ad 3.am probationem sit Ds esset nario misericors in actu 1.o cum libertate, et potestate exercendi misericordiã in actu 2.o quando expedire iudicaret, n̄ seq.r semper, et nario debere exercere misericordiam in actu 2.o: et hac r̄oe est Ds misericors, etiamsi infinite misericors sit. Sadhuc 2.o r̄o ad argutum omissa mai neg.do mim: Ad huius 1.am probationem r̄o, Deum teneri ad ordinanda peccata per condignam satisfactionem: q.a possunt per condonationem extram ordinari, et remitti. Ad 2.am si sermo sit de peccante considerato ante illam condonationem falsum est: nam tunc est in peccato habituali, et in reatu culpę, et pęnę. Si vero sermo sit de illo post factam condonationem, et grãm Dei infusam verum est, n̄ digni in eo statu à n̄ peccante: 3.o n̄ vrget: nihil .n. derogat Dei suę iustitię si ex peculiari fine miserendi vtatur ɔdonatione, et punitione peccatoris, aut satisfactionem n̄ exigat. S de hoc alibi.

Sec. 3.a

Nariam fuisse Incarnationem, vt condigna pro peccatis satisfactio exhiberetur.

Doctrã in titulo pręfixa partim deducitur ex mō dictis, partim ex dicendis. Deducitur quidem ex mō dictis na-

riam fuisse Incarnationem Divini Verbi ad condignam satisfactionem Deo offerendam pro peccatis, casu quo hęc à puro hoĩe offerri ñ possit. Quare autem hęc offerri ñ possit à puro hoĩe ex dicendis constabit. Itaque difficultas hęc gravissima est inter huius mat̃ę, aut totius etiam Theologię quęstiones: an s. necessaria fuerit Incarnatio Dei, vt condigna pro peccatis satisfactio adhiberetur? Solet hęc difficultas tamen aliis proponi: an s. pura creã, seu purus hõ possit pro suo, vel alieno peccato condignè, et ad ęqualitatem Deo satisfacere? & certè vtrum-que in idem recidit. Ante quam sñiam referam noto, hic ñ loqui nos determinatè de incarnatẽ Verbi Divini potius quam alterius D.ę Personę; nec de incarnatẽ loqui, prout dicitur dicit assumptionem naẽ humanę; & de incarnatẽ Dei, prout est assumptio naẽ creatę rõalis ad satisfaciendum pro peccatis hoĩum. Noto etiam, me in pñsenti ñ loqui de satisfactione ex toto rigore iustitię: nam video inijs verbis aliquid immutceri de noĩe, vt et notavit P.r Conink de incarnatẽ dp. 3. n. 2. Et rõ est: ne in aliam quęstionem relabi cogamur: an. s. detur vera, et rigorosa iustitia inter Deum, et hoĩe, de quo aliquid infra dum nobis est, cum de satisfactione ipsa Xpti D. dicamus.

Consulto g.o de condigna satisfactione loquimur, quando inquirimus: an purus hõ potuerit offerre Deo condignam satisfactionem pro peccatis, sive ea condigna satisfactio dicatur ex toto rigore iustitię, sive ñ dicatur fieri ex toto rig.e iustitię, sive concedamus veram, et rigorosam iustitiam inter Deum et hoĩe, sive illam denegemus. Condignam ĝ satisfactionem dicimus ita proportionatam offensę, vt in genere satisfactionis tanta sit quanta reqr̃ ad extinguendum in creditore ius ad exigendam satisfactionem offensę, vel adversionem conservandam,

sicut qui aliquod beneficium ab amico accipit, potest ei pensare aliquid aliud aut beneficium, aut obsequium, vi cuius satisfactum dicamus priori beneficio in rigore amicitiae, et gratitudinis, et similia ibi invenit vera, et rigorosa ratio iustitiae unius ad aliud. Quaerimus ergo: V. purus homo possit Deo offerre talem, ac tantam satisfactionem pro peccatis, qualis, ac quanta requiritur ad extinguendum in Deo ius ad satisfactionem exigendam, vel aversionem a peccatore continuandam: an vero ad quid necessaria fuerit D. Personae incarnatio? Circa quam advertere oportet, nomine puri hominis significari a nobis hominem in puris naturalibus, et sine gratia, aut auxilio supernaturali; Sed hoc hominem, aut etiam non unitam Deo hypostatice, cum gratia tamen habituali, et auxilio sufficienti ad actus supernaturales eliciendos.

Notandum praeterea est, apud omnes DD. convenire non posse purum hominem ita ex suis viribus satisfacere, ut ei non admisceatur aliquid gratiae, et misericordiae Dei: nam ut paulo ante dicebamus: satisfactio haec non potest fieri in puris naturalibus, seu ex viribus solius naturae: sola. n. natura et omnes illius vires sine auxilio gratiae supernaturalis ad illam dignitatem nunquam possunt pertingere, ut per suas operationes Deo satisfaciant ad remissionem peccati, et promerendam gratiam, quae donum est supernaturale. Cum ergo satisfactio haec fieri debeat ex gratia, et mediis auxiliis supernaturalibus collatis omnino gratis, iam ibi iam admiscetur gratia ipsa, et misericordia Dei ad satisfactionem, sive gratia illa et misericordia sint vere, et proprie condonatio debiti alicuius, sive non sit vere et proprie condonatio debiti: nam ut infra dicemus, sub dubio est: an in omni peccato mortali, et veniali incurrat peccator debitum carendi auxilijs gratiae ad poenitentiam. Notandum tandem est, posse Deum ac

tiis maior, sine omni actus quae ex multis titulis exigeri unde possit actu condigne satisfactorios non acceptare in satisfactionem pro peccatis, sed pro titulis alijs, et ad huc illis actibus positis possunt peccata simul commissa puniri. Quare si Deus acceptaret eiusmodi actus pro condigna satisfactione, aut de illis acceptandis pactum iniret, vere ibi aliquid ulterius gratiae interveniret in condonandis aut remittendis; sed adhuc si Deus eos actus non acceptaret in satisfactionem pro peccatis possent esse ex se condignam satisfactionem, si tales ei essent, ut offensa, ut offensa in ratione satisfactionis adaequaretur.

Difficultas ergo procedit, supposita illa prima gratia, seu parte condonationis, quae fit conferendo auxilia supernalia, et gratiam habitualem subito operaturo, et supposito etiam quod Deus vellit acceptare opera eius in eam satisfactionis partem, cui aequalia, et condigna sint: quod utrumque in satisfact. etiam exhibita a Christo pro nobis contingit. Imo etiam Deus gratis omnino contulit humanitati unionem hypostaticam ad suum Verbum. 2º acceptavit, seu pactum iniuit cum eiusmodi humanitate, iam Verbo unita de acceptandis eius operibus in satisfactionem pro caeterorum hominum peccatis. In hoc ergo sensu quaerimus de condigna satisfact. puri hominis: an scilicet suppositis ijs duobus beneficijs collationis gratiae, et acceptationis operum possit purus homo ad aequalitatem, et de condigno satisfacere pro peccatis? In hac difficultate hoc modo proposita Alexander 3. p. q. 1. art. 2. corp. docet esse contritionem in eo, qui habet gratiam, seu charitatem dari condignam satisfact. pro peccato mortali: quia tanta, imo maior bonitas esse potest in contritione quanta fuerit in peccato malitia. Videtur consentire Capreolus 3. p. q. 1.

art. 2. §. ad vtramque vero. Et Scotus in 3. dist. 20. q. vnica et in 4. dist. 15. q. 1. art. 1. §. quantum ad ista. Et ex Scoto Rada 3. p. q. 1. art. 2. §. ad euidentiam, et Philippus Faber in 3. dist. 41. cap. 2. Quid tamen huic sententiae concesserit Pater Vazq. infra videmus.

Opposita sententia docet fieri nullo modo posse, vt ab vlla creatura pura, seu à puro homine condigna satisfactio pro peccatis exhibeatur. Ita Sanctus Thomas 3. p. q. 1. art. 2. cui communis Theologorum sensus abunde subscripsit, licet in ratione assignanda non omnino conueniant. Haec doctrina fundatur in Patribus, ad quos frequentissimum est probare Christum Dominum nostrum fuisse Deum: quia si Deus non esset non potuisset pro nobis condigne, et ad aequalitatem satisfacere, nosque à peccato redimere. Sanctus Leo serm. 1. de natiuitate: nisi non esset Deus non afferret remedium. Idem epist. 83. ad Episcopos Palestinae: quae autem reconcilliatio est per, qua humano generi propicia respondet Deus, nisi omnium causam mediator Dei, hominumque susciperet. Sanctus Ambrosius ad Hebreos 9. tantum fuit peccatum nostrum, ut saluari non potuissemus aliquando nisi Vnigenitus Filius Dei pro nobis moreretur. Totus est in re ista Anselmus lib. Cur Deus homo, et Athanasius de Passione Domini, et orat. de Christi Diuinitate, et ad maximum clarissime id ipsum docet Proculus [illegible] Homilia de Christi natiuitate: homo, inquit, quod peccati debito subiaceret saluare se non poterat; Angelus vero quod tantum redemptionis pretium ipsi non suppeteret: humanum genus redimere nequibat, supererat igitur, vt ille pro omnium peccatis moreretur, qui nullo peccato obnoxius erat, atque vnica haec restabat mali solutio.

Ex his Patrum testimonijs duo licet colligere. Primo non potuisse purum hominem pro aliorum peccato lethali condig

nam Deo satisfactionem offerre. 1° q^a abs^te dicunt, n̄ potuisse nisi Deum pro nobis satisfacere, tantumq[ue] pretium pro n[ost]ra redempt[ione] offerre. 2° q^a Angelis fere pro hominum peccatis satisfacientibus id denegant. Si g[o] nec Angelus potuit pro hoibus satisfacere ad æqualitatem multo minus poterit homo peccator pro aliorum hoium peccatis satisfacere. 3°, q[uod] infertur ex Th[eolog]is, n̄ posse Unum hoim pro suis met peccatis condigne satisfacere: Si n. J[ustus], qui aliàs nihil debet n̄ pot[est] tantum obsequium Deo offerre, ut pro alio satisfaciat, multo minus poterit pro se ipso is, qui debitor est: nam opus eo gratius, et acceptius est, quo à persona oritur magis grata, debitique liberiori, et n̄ per gravata, et propriè norata proprio debito. Ex his duobus adhuc infertur minus pot[est] peccatorum pro se simul, et pro alijs satisfacere, qui nec pro se solo, nec pro alijs pot[est] prius n. se proprio debito exsoluere, ut postea ad alios, si quid superfuerit in pretium, et solutionem debiti possit redundare. Hæc oia satis manifeste colliguntur ex Th[eolog]is de satisfact[ione] condigna pro peccato lethali. An v[er]o idem etiam dicendum sit de peccato veniali seorsim explicabitur q. sequenti. Sed videamus iam, unde nam ea impotentia condignæ satisfactionis pro peccato lethali prodeat in hoie puro, et qualibet alia etiam creā oriatur.

Sec. 4.

Quare impotis sit puræ cr[eatur]æ condigna satisfactio pro peccatis?

Prima Durandi rō est: q^a ho[mo] per nullum actum pot[est] gratias Deo agere pro beneficijs acceptis: ergo per nullum actum pot[est]

adequate satisfacere pro peccatis. Con͠ pat: qᵃ cum primus sit grãs agere pro beneficijs acceptis, quam satisfacere pro iniurijs illatis, qui nullo suo actu adequate pōt agere grãs Deo multo minus poterit illi satisfacere adequate pro iniuria, seu offensa irrogata. Anᵗ autem vitat: qᵃ quilibet actus, quo velit hō Deo grãs agere pro beneficijs antea acceptis includit novū beneficium Dei auxiliantis, et cooperantis cum grãâ, pro quo novo beneficio sunt novę agendę grãs; Et hinc ab aliquibꝰ reijcitur vt insufficiens hęc rō, si in illa pcise sistatur: qᵃ videlicet ideo insufficiens dr̃ quilibet actus cr̃ ad agendas adequate grãs, qᵃ n̄ pōt eadem actio ē beneficium, et actio gratiarum pro illo ipso beneficio: nam gratiarum actio supponit beneficium, cuiꝰ actio gratiarum ē; cum tamen n̄ possit actio ipsa gratiarum se ipsam supponere ad se ipsam, n̄ poterit per illam actionem satisfieri Deo adequate, quoad agendas grãs pro beneficijs oībꝰ, si in illis etiam novū sit beneficium; at in satisfactione n̄ est eadem actio satisfactio, et offensa. Vnde ex hac parte poterit ē satisfactio adequata pro offensā, licet ē n̄ possit adequata gratiarum actio pro beneficijs acceptis. An vō rō hęc aliter formari possit pro impossibilitate satisfactionis sequenti sectᵉ dicetur.

Scotus et Scotistę rōm reddunt: qᵃ nullus actus purę cr̃ pōt Deum nobis conciliare, seu illum cogere, vt nobis remittat offensam sᵉ extra aliquo Dei favore: ergo nullꝰ actꝰ est purę cr̃, qui sit condigna satisfactio pro peccatis: si n̄. actus esset condigna satisfactio, n̄ esset n̄ arius novus favor, vt se nobis amicum exhiberet, offensam que remitteret. Et hoc Scotistarum pꝛium, quod Lrossbeus alter formasse seuerit in oci: rem n̄ euincit: nam omisso anti? neganda con͠ est: qᵗᵃ condignitas operis in actu 1º datur

independenter ab omni favore extro: Pg licet favor ille
narius sit, vt in actu 2° tolli dicatur, et remitti offensa
dicitur tamen tolli hic, et remitti ex condignitate operis,
si opus tale sit, vt ad illius positionem condigne moveatur
Deus ad favorem illum extrum adiungendum.
Peccat gratia ro ista: & immerito confundit satisfactionem
cum ipso merito: nam vt infra dicam, ad meritum
de condigno in actu 2° hendum requiritur favor
ille, qui n requiritur ad satisfactionem de condigno. Almainus
probat insufficientiam satisfactionis pro offensa:
qa hō n pōt satisfacere pro pena eterna, nec aliquid
ei condignum, et equale solvere. Fsane n probat Almainus,
vt actus puri hois, sicut mereri pōt penam eternam,
satisfacere n possit pro pena eterna. Ponera n bene
arguit: nam cum pena eterna sit quasi effectus offensae,
qui concedat pōe per condignam satisfactionem
eius tolli offensam, concedat etiam pōe per illam tolli penam
eternam.

R. Card. de Lugo dp. 9. sec. 4. rōnem reddit:
quoniam offensa lethalis postulat ex se n pōe compensari
per actus puri, vt sic deterreantur hoīes à peccando
et de gravitate offensae altius studium ferant. Et
posito, quod offensa Dā habeat hanc incompatibilitatem,
quis posterior est ad eius rationem inquirendum cāp. quid
sit illud in offensa Dā, rōe cuius hēt talem, ac tantam incompensabilitatem:
an illam hēat ab intro, an vero ab extro?. Et dum rō hic n assignatur n respondetur sufficienter
difficultati. 2° offensa Dā peccati lethalis est
simpliciter infinita, vel simpliciter finita. 3°, si infinita simpliciter
sit, erit infinitudo optima, et primaria rō illius. in

compensabilitati per actus puræ creaturæ. Ex eo enim hanc reddere non poterit Eminentissimus Cardinalis qui infinitudinem offensæ denegat. Si enim offensa finita sit, ut ipse ait, poterit compensari, et adæquari per obsequia puræ creaturæ, licet hæc finita sint. Si autem dicatur ab extrinseco aduenire eiusmodi incompensabilitatem, quia videlicet Deus statuit non acceptare actionem puræ creaturæ in satisfactionem pro peccato, ut hac ratione homines à peccando deterreat, id sane non sufficit ad tollendam internam condignitatem satisfactionis, ut contra Scotum dicebamus: tum tandem quia ad deterrendum homines à peccando sufficiens erat infinita, et æterna pœna peccantibus imminens, nec tamen homines illa adhuc à peccatis arcentur; cum tamen timore plerumque maxime commoueantur. Imo parum videtur conferre impossibilitas illa satisfactionis exhibendæ à pura creatura ad illum finem si alias sciant, ut reipsa sciunt, facilem sibi Deum fore aduersam per contritionis actum adiunctâ iam Dei hominis satisfactione, quam pro nobis exhibuit.

Pater Vasquez hic disputatione 2. capite 4. et 6. duas adducit rationes aliam pro satisfactione offensæ proprię, aliam pro satisfactione offensæ alienæ. De hac 2° infra seorsim dicetur à nobis, ne multa hic permiscere videamur. Probat ergo nullam puram creaturam posse satisfacere adæquate pro offensâ propriâ, licet possit efficere actum æqualis bonitatis cum malitia peccati, qualis est apud ipsum actus contritionis, aut dilectionis Dei super omnia. Non est inquit, condigna satisfactio, quæ non aufert totum debitum, sed actus contritionis, et dilectionis Dei super omnia in pura creatura non aufert totum debitum peccati: ergo non est condigna satisfactio. Minor probatur: quia per peccatum contraxit homo debitum carendi omni auxilio supernaturali ad amicitiam Dei per actum contritionis, aut dilectionis recuperandi. Sed actus ille contritionis, aut dilectionis Dei fieri

debitur per auxium Dei i'nale: ergo n' possunt fieri, quin supponant tale auxium collatum, et remissum iam illud debitum. Hanc doctrinam secutus est P.r Hurtado Complutensis dp. 1. et satis Meracius de incarnatione dp. 3. illumque illustrant docti RR.PP. Et adhuc ra-
ti pot 1.º nam inde fieret, Xptum D. n' satisfecisse condigne pro peccatis hominum: nam homo peccatum n' solo contrahit debitum illud carendi auxio interno supernali; et etiam debitum carendi omni auxio etiam externo, quale fit per redemptionem, qui nos suis meritis in Divinam restituit amicitiam nobis merendo auxilia illa interna: et sicut dr Deus remittere peccatori debitum carendi auxº interno, quando illud reipsa confert, dr etiam remisisse peccatoribus partem illam debiti carendi redemptore, quando sua ipsius benignitate ductus redemptorem nobis concessit.

Scio à multis dici, debitum illud carendi auxº supernali esse peccati pœnam, et hinc posset 2º impugnari P.r Vaz. quia licet homo n' satisfaciat plene pro pœna peccati potest satisfacere plene, et ad æqualitatem pro culpa, et offensâ: ergo licet homo n' satisfaciat pro parte illâ debiti, quæ est per modum pœnæ, poterit ad æqualitatem et plene satisfacere pro culpâ, et offensâ irrogatâ, si nimirum actum eliciat contritionis, aut dilectionis perfectæ. sed hæc impugnatio aliquibus n' placet: quia videtur impossibile, quod sit plena, et adæquata satisfactio pro culpâ, et offensa irrogatâ, quæ n' extinguat omnem reatum pœnæ, seu illius debitum: nam cum reatus pœnæ, seu debitum illam subeundi sit aliquid ortum à culpâ, et offensa implicare videtur, quod aliquis plene, et perfecte dicatur alteri satisfacere pro offensâ, et quod adhuc maneat ille sub reatu pœnæ, seu debiti illam subeundi. Poterit

quidem aliqui tale obsequium alteri exhibere, ut dignus sit cui offensa remittatur, quantum ad aversionem actualem, et inimicitiam, si tamen non sit tale obsequium, ut condigne extinguat reatum omnem, et ius ad aliquid aliud exigendum non erit condigna satisfactio in genere formali satisfactionis. sed in genere obsequij, aut meriti amicitiam utcumque conciliantis. quod patet in humanis: contingit enim aliquando, quod offensus quis in offendente videat tale erga se obsequium, ut illum in suam amicitiam recipiat motus per tale obsequium, licet adhuc sub amicitia aliquid aliud ab illo possit per modum satisfactionis exigere: ergo obsequium illud, quodcumque movit ad amicitiam redintegrandam equale non erat in genere satisfactionis.

Secundo ergo et praecipue apud me impugnatur: quia illud debitum carendi auxilio supernali sive interno, sive externo non est per modum poenae, licet sit aliquomodo subsecutum ad culpam, et offensam illatam. itaque debitum illud est per modum indignitatis; quia videlicet qui Deum graviter offendit indignus constituitur formaliter per offensam, cui Deus auxilia gratiae conferat, ut in Dei ipsius amicitiam redire possit: inimicus enim eo ipso, et formaliter quod inimicus est, indignus est beneficijs gratuitis, qualia sunt gratiae auxilia: non ergo consideranda est hic indignitas per modum poenae subsecutae ad culpam, et offensam. sed per modum parti cuiusdam secundarij proprij ipsius culpae et offensae. Et hinc solidior est impugnatio doctrinae illius Scotistarum. nam etiamsi Deus peccatori conferat auxilium supernali ad contritionis, vel dilectionis actum, non tollit ab illo indignitatem illam, quam per peccatum habebat: nam adhuc post collatum auxilium peccatori antequam actum ipse

sum contritioni, aut dilectioni chiat indignitas, cui auxi-
um illud confertur: n. g. tollitur indignitas per collationem
auxij. Vnde si debitum illud carendi auxilio nihil aliud
sit, quam hęc indignitas auxij, seu dignitas carendi
auxilio n. remittitur debitum aliquod, licet auxium con
feratur; et hac rõe intelligendum est etiam debitum caren
di redemptore: nam hoc debitum nihil aliud erat nisi
peccatoris indignitas, vt illi redemptor concederetur. Si g.º in
collat. auxij nullum remittitur proprium debitum, et alias
dicatur contritio, aut dilectio Dei sufficiens satisfactio p
aliquo offensę debito erit condigna, et plena satisfactio p
offensâ. An v.º id ita sit iam dicamus.

Sec. 5.ª

Ratio nrã pro doctrâ iacta proponit.

Vt nrãm de re ista sent. feramus, et rõem, quam efficaci-
orum ducimus, proponere possimus, supponimus primo ex
mat.â de iustitia, etiure, offensam aliam dici personalem,
et aliam realem, cui hoc etiam mõ respondet ęqualis sati
factio. Offensa realis est, qua quis rem aliquam alterius
contra eius voluntatem vsurpat, satisfactio quę istius offensę fit
reddendo rem illam, aut aliquid aliud illi ęquivalens, vt
si quis 100 aureos furetur offensa realis est; quia par
te res illa contra domini voluntatem è, satisfactio quę ad ęqua-
litatem offensę realis fit, si 100 aurei restituantur. Of
fensa personalis vltra realem offensam addit funda-
mentum positivum, seu motivum rõale, vt offensus ab
alio, sit illi inimicus, ab illoque avertatur propter opus
contra se patratum, satisfactio quę ęqualis huic offensę illa
erit rõe cuius ille, qui offendit à se tollat dignitatem
illam aversionis efficiendo aliquid, vi cuius dicatur of-

sensu non tollit iam realem motivum adversionem, quam
antea habebat. Quod quidem est possibile etiam si obsequium
non tale sit, ut ad amicitiam conciliandam sufficere
possit. Itaque satisfactio offensae personalis erit aequa-
lis, et condigna si sufficiens sit ad tollendum motivum
reale aversionis, licet non sit sufficiens ad conciliandam
amicitiam. Et hinc est, quod si offenso offeratur
ab offendente satisfactio aequalis, et condigna non poterit
tunc manere in actuali aversione; tenetur ergo si rationabiliter
procedat acceptare satisfactionem illam in ordine ad tol-
lendam aversionem, licet non teneatur admittere offensum
in sui amicitiam.

Confirmatur hoc et explicatur assignando discri-
men inter satisfactionem, et meritum: nam licet satisfac-
tio correspondeat offensae, et meritum correspondeat praemio, ad
huc tamen ut meritum pariat obligationem in actu 1°
conferendi praemium debet intercedere pactum, quod non debet
intercedere, ut satisfactio, si condigna sit, et aequalis, pariat
obligationem remittendi offensam, et deponendi aversio-
nem. Ratio discriminis est: quia inter praemiantem et me-
rentem datur quidam quasi contractus emptionis et ven-
ditionis, qui scilicet praemium offert quasi venales exponit
emptori merces, sub conditione quod tale opus efficiat qua-
si in praemium: qui vero meretur, offert opus illud, quod
meritorium dicitur quasi in pretium mercium, seu praemii;
nec alienum hoc est a Sacra Scriptura amicitia quae et dominus Dei,
clamantis apud Isaiam: qui non habetis argentum properate,
emite, et comedite. Et in novo testamento, sub
parabola thesauri absconditi: qui invenit vade, et ven-
dit omnia, quae habet, et emit agrum illum etc. Ut ergo in eius-
modi contractu meriti, et praemii oriatur obligatio ex parte
praemiantis debet intercedere pactum, sicut in emptione, et

venditi: licet eiusm pactum non efficiat illud opus dignum pretio. v.g. equus ex se valet mille aureos, quibus æstimatur; at ut emptor possit iure exigere ab alio equum non satis est, quod illi offerat mille aureos. sed debet utrinque intercedere pactum, seu contractus inter illos. Longe aliter evenit in satisfactione: nam ut in creditore oriatur obligatio acceptandi in satisfactionem id, quod à debitore offertur, satis est, quod id sit æquale, et condigna satisfactio debiti, nec poterit rationabiliter recusare acceptationem satisfactionis sufficientis, aut post illam exhibitam manere rationabiliter poterit in actuali aversione.

Hinc iam probatur à nobis, nullam posse puram creaturam Deo condigne, et ad æqualitatem satisfacere pro offensâ peccati lethalis proprij: quia si aliquod puræ creaturæ opus esset condigna satisfactio, et æqualis pro offensâ Deo illatâ per peccatum lethale proprium non posset Deus rationabiliter non acceptare tale opus in satisfactionem pro tali offensâ. sed quodlibet creaturæ opus potest Deus rationabiliter non acceptare in satisfactionem pro offensâ peccati lethalis proprij: ergo nullum puræ creaturæ opus est condigna, et æqualis satisfactio pro offensâ Deo illatâ per peccatum lethale proprium. Maior constat ex proxime dictis. Minor probatur: quia quodcumque opus puræ creaturæ factum in Dei obsequium vix est sufficiens solutio, et satisfactio alterius debiti, nempe ex gratitudine, qua homo tenebatur propter beneficium sibi à Deo collatum in auxilio supernaturali ad tale opus, imo et opus ipsum est novum quoddam beneficium Dei non solum prævenientis, sed adiuvantis et cooperantis: ergo quodcumque opus puræ creaturæ tale est, ut

adhuc illo posito, posset Deus aversionem, quam habebat, rationabiliter non deponere: ergo nullum opus tale est, ut sit condigna illius offensae satisfactio. Probatur haec ultima consequentia ex minore antecedentis, quam sic probo: quia nullum obsequium quod sit solutio gratitudinis propter acceptum beneficium, potest obligare aliquem, ut illud obsequium acceptet in solutionem et satisfactionem pro offensa: ergo dum Deus acceptat eiusmodi obsequium in satisfactionem pro offensa aliquid ibi condonatur ex debito, atque adeo non est in genere satisfactionis condigna, et aequalis satisfactio.

Confirmatur 1°. nam offensus ratione offensae sibi illatae acquirit novum ius in offendentem, et ille contrahit novum debitum: ergo ratione offensae poterit offensus aliquid amplius exigere, quam sine offensa posset, et offensor debebit offerre aliquid amplius quam antea debebat, si velit pro offensa condigne satisfacere: ergo qui non posset aliquid amplius offerre, quam quod ex gratitudine offerre debebat, non poterit condigne satisfacere pro offensa. Confirmatur 2°. quia per satisfactionem condignam, ille qui offenderat acquirit ius quoddam ut offensus deponat aversionem, quam iure habebat contra ipsum. Sed per solutionem debiti, quo tenebatur ex gratitudine, non potest ullum acquirere ius adversum benefactorem offensum: ergo solutio debiti ex gratitudine non potest esse condigna satisfactio offensae. Confirmatur 3°. et supponamus duos esse offensores Petri, quorum alter ex gratitudine deberet Petrum instituere suorum bonorum haeredem, alter qui vellet eundem Petrum haeredem etiam instituere in satisfactionem pro offensa; instituatur ergo haeres ab utroque; certe si institutio haec ab hoc postremo facta sit condigna satisfa-

tio offensæ, cuius solum debitum in illo erat, non poterit in alio esse sufficiens ad extinguendum debitum gratitudinis: sed debitum superveniens non potest extingui per id, quod vix erat satis ad extinguendum primum debitum gratitudinis.

Confirmatur 4.º quia satisfactio condigna talis esse debet, ut si non esset offensa maneret obligatus ille, cui offertur tale obsequium, ad aliquid in gratitudinem præstandum: sed si talis sit satisfactio, aut obsequium, ut sine offensâ intercedente ad nihil præstandum propter obsequium illud teneretur is, cui tale obsequium offertur, non erit satisfactio condigna. sed talis est quæcumque Deo offertur à creatura: ergo etc. Maior probatur quia irrationabile prorsus est, quod offensus teneatur deponere aversionem, quam iuste habebat, propter id solum quod ad nihil obligaretur, si non esset offensus. Huc etiam vocari utcumque poterit ratio, quæ ab aliis ex dominio Dei desumitur, ratione cuius poterat Deus etiam sine ulla offensâ exigere à creaturâ quodcumque opus bonum, ad quod patrandum auxilium suæ gratiæ præbuisset. Et huc etiam venire potest ratio Patris Suar. quam aliqui sequuntur, et illustrat Rainaudus: cum satisfactio, et offensâ in casu puræ creaturæ, de qua loquimur, verteretur inter eadem extrema. scilicet inter Deum, et creaturam, longè distat quodlibet creaturæ obsequium ab æqualitate satisfactionis pro offensâ. Imo qua ratione crevit offensa ex vilitate creaturæ, et dignitate Dei decrevit obsequium à ratione condignæ satisfactionis ex eâdem creaturæ vilitate, et dignitate Dei: quia quo vilior est et abiectior persona, quæ satisfacit, et obsequium offert, et quo dignior est persona, cui offertur, eò decrevit obsequium ab æstimatione, et valore ad satisfactionem. Secundo: quod ob

Se-

sequium non creuit in ratione satisfactionis pro offensa Deo il-
lata, qua proportione creuit in bonitate morali: nam
opus bonum quanto maiorem gratiam, et beneficium Dei ex
poscit, quo melius est, et excellentius: ergo quo melius, et
excellentius est, eo maiori titulo Deo debetur ex gratitudi-
ne: ergo crescente debito gratitudinis, non poterit in satisfac-
tionem pro offensa, ea proportione excrescere, qua ex
creuit in bonitate morali.

Sec. 6.

Obiectionib. contra nram doctrinam solutionem paramus.

Obiicitur 1°. Ergo sequi Christum D. condignè, et adaequalitatem
pro peccatis hominum satisfecit, quod est absurdum. Sequi au-
tem probatur: quia quidquid poterat Christus D. offerre Deo in satisfactio-
nem condignam pro peccatis hominum, Deo debebat ex titulo
gratitudinis: ergo non poterat per obsequium illud Deo exhibi-
tum satisfacere adaequalitatem pro offensa. Confirmatur:
quia Christus D. agit gratias Deo Patri pro beneficijs non solum hominibus,
sibi etiam collatis: nam apud Ioan. 11. in resurrectione
Lazari ait: Pater gratias tibi ago, quoniam audisti me: sed
ergo gratias agit, eam ex gratitudine egit: ergo titulo gratitu-
dinis tenebatur erga Deum. Dicitur 1°. Christi D. opera esse
valoris infiniti, et posse per illa satisfacere infinitis debitis,
siue ex gratitudine pro beneficijs suae humanitati colla-
tis, siue ex offensa ab hominibus abrogata. Dicitur 2°, potuisse
se Christum D. per 1um actum sui amorem erga Deum satis-
facere debito gratitudinis, et per alia opera subsecuta
debito nostrae offensae. 3°. etiam responderi poterit quod licet hu-
manitati Christi D. maximum fuerit collatum beneficium,
et summa gratia in eo quod ad Unionem hypostaticam
cum Verbo assumeretur, pro quo beneficio summas debuit
gratias referre; at ex suppositione Unionis hypostaticae opera do-

na grã et auxiã n̄ sunt ipsi quasi beneficia, ex omni mo-
da libertate collata. nam licet humanitati secundum se
n̄ debebantur, debebantur tamen Unioni hypostaticæ, et
humanitati prout unitæ: nam ut S.ª retulimus ex Aug.º in
Enchiridion c. 4. *adeo illi homini post Unionem hy-
postaticam debita erat oĩs grã, ac si in nãe huma-
næ suscept.e fieret quodam mõ ipsa grã connalis.*

Itaque aliud est loqui de humanitate secundum
se, et aliud loqui de humanitate prout Unitã, seu de Xpto
D. qui Deus est, et homo: Si n. de Xpto D. loquamur,
omnia auxiã grã illi debebantur ad operationes honestas
eliciendas: ergo n̄ offerebantur illi oĩo liberaliter. s. ex debito
connali ipsius Unionis hypostaticæ: ergo Xptus D. sic conside-
ratur n̄ obligabatur titulo proprio gratitudinis propter auxi-
lia humanitati collatã ad honestatem operationum: nam
ubi propriã liberalitas n̄ est, n̄ datur proprie beneficium, nec
obligationem gratitudinis parit: debet ergo humanitas Xpti
D. gratitudinem propter Unionem hypostaticam, et propter
auxiã liberaliter collatã se tenente in ipsa collat.e Unionis,
tanquam in ceterorum bonorum radice: at hõ ille Deus,
seu Xptus D. satisfaciens pro peccatis hoĩum n̄ debet
ex propria gratitudine id, quod pro nobis Deo P.i in sa-
tisfact.e obtulit. Ad 3.m fateor, Xptum D. egisse Di
grãs pro beneficiis, n̄ ut sibi collatis, sed in nr̃i commo-
exauditio. dum: nam ipsa Xpti D. exhauritio erat quoddam
beneficium n̄ rã Xpti D., cui talis exhauritio debebat,
s. rã nr̃i, in quorum commodum vergebat; nec tamen
debebatur nobis, Xptum D. in nr̃i commodum ex
exaudire. haurire, quod forte voluit innuere Xptus D. cum post
relata verba subdit: *ego autem sciebam, quod sem-
per me audis.*

Obiicitur 7º: hominis iusti opus, quamuis sit Deo debitum ex gratitudine, imo aliis ex titulis, adhuc tamen est condigne meritorium gratiae, et gloriae, parit que ius aduersus Deum ad huius modi praemium: ergo et poterit etiam esse condigne satisfactorium pro offensa, parere que ius aduersus Deum, ut probabiliter deponat auersionem. Probatur consequentia: quia sicut satisfactio requirit valorem in opere, per quod satisfacit, ita meritum requirit valorem in opera ad merendum: ergo si non obstante debito gratitudinis datur in opere valor ad merendum dabitur etiam valor ad satisfaciendum. Respondeo concesso antecedenti, et negando consequentiam. Ratio disparitatis est discrimen illud, quod supra assignauimus inter satisfactionem condignam, et condignum meritum: nam ad meritum condignum sufficit ex parte operis bonitas moralis cum supernalitate, et amicitia subiecti erga Deum, accedente que pacto, et contractu gratioso, quo Deus tali operi praemium offerat. Datur in actu 2º ius aduersum Deum ex fidelitate pacti ad inferendum praemium operi promissum. At vero ad satisfaciendum condigne non debet intercedere pactum, sed tale debet esse opus ex se, ut possit vi illius extingui in offenso ius ad auersionem, oriri que in offensore ius aliud in offensum, ut ille deponat auersionem illam. Quod autem non sit satis bonitas operis, ut habeat hunc satisfactionis effectum, patet: nam si quis alium offendat, et post offensam efficiat eximium aliquod opus, poterit per illud opus mereri laudem, et forte etiam praemium ab offenso promissum tali operi: nec tamen satisfaciet illi pro offensa, si opus illud non sit obsequium factum erga personam offensam, taleque ac tantum, ut iure teneatur auersionem deponere.

Obiicitur 8º: quando plura debita sunt in uno debitore erga eundem ~~debitorem~~, in potestate debitoris + creditorem

assignare debitum, in cuius solutionem vult quantitatem aliquam creditori tradere v.g. debet Petrus Paulo mille aureos ex mutuo: quia videlicet Paulus Petro dedit mutuo mille aureos, debet etiam mille ex damno illato, quia idem Paulus eidem Petro alios mille aureos furatus est, vellit Petrus soluere Paulo mille aureos, in potestate Petri debitoris est assignare: an illi mille aurei in solutionem debiti contracti ex mutuo sint, an uero sint in solutionem debiti ex damno illato. ita L. 1. glossa 1. et sequentibus ff. de solut. L. 1. C. eodem tit.° L. si usurar. C. de usuris. Et L. 10. tit.° 14. part. 9. Et ratio persuadet: quia debitor potest legem constituere rei suæ: cum ergo illi mille aurei sint adhuc in potestate, et dominio debitoris, et inter sua computentur, bene poterit illis legem constituere, ut in huius debiti, et non in alterius solutionem deseruiant. Hinc pro re nostra: ergo licet opus homo debeat Deo actum charitatis, aut contritionis perfectæ, et pro debito gratitudinis, et pro offensa illata, in potestate hominis debitoris erit velle actu charitatis, aut contritionis se debito offensæ soluere, et manebit adhuc insolutum gratitudinis debitum: ergo si hac ratione id fiat, erit plene satisfactum pro offensa, licet non pro debito gratitudinis.

Confirmatur 1.° quia si quis erga alium tenetur titulo gratitudinis, et iustitiæ, vel ex mutuo, vel ex damno illato non est in potestate creditoris accipere in gratitudinem id, quod a debitore offertur in solutionem debiti ex iustitia: ergo si quis offerat Deo in satisfactionem debiti ex iustitia propter offensam opus aliquod non poterit Deus illud opus acceptare in gratitudinem relinquendo insolutam offensam. Confirmatur 2.°: quia denique non est in potestate debitoris, et in creditoris potestate declarare pro quo debito vellit acceptare solutionem, poterit Deus actum charitatis, seu contritionis acceptare pro offensa, et non pro gratitudine beneficij

collari: si ergo id faciat Deus erit condigna satisfactio pro offensâ. Probatur cons: quia si illud opus accipiatur à Deo in gratitudinem, erit solutio huius debiti: ergo si illud pro offensa accipiatur erit satisfactio condigna offensæ. Quod autem non sit condigna, non debet probari ex eo quod sit opus aliàs ex gratitudine debitum; sed ex eo quod opus illud ex se, licet in solutionem offensæ accipiatur, sufficiens non sit ad extinguendum debitum contractum ex offensâ. Quod vero sufficiens sit ex se ad extinguendum eiusmodi debitum ex offensâ contractum, probatur: nam qui damnum intulit plenè satisfacit pro damno si reddat quantum ablatum est: ergo qui offensam intulit plenè satisfacit pro offensâ si reddat offenso quod ablatum erat per offensam; At peccator per actum contritionis perfectæ, actumue charitatis reddit Deo rationem ultimi finis, et quod per offensam peccati mortalis ablatum erat: ergo per eiusmodi actum plenè Deo satisfacit.

Ad argumentum in 2° contrario anti, et doctrinâ illa innixi negando cons. pro re nostra. Ratio discriminis est, 1° quia duo illa debita ex mutuo, et ex damno illato non concurrunt in eisdem mille aureis: nam ex mutuo debet Petrus mille, et ex damno illato debet alios mille; at vero in nostro casu debitum gratitudinis cadit super eandem illam operationem, seu obsequium, quod in satisfactionem pro offensâ offeratur. Vnde non erit in potestate hominis debitoris, quod non accipiatur in solutionem debiti gratitudinis. Secundo quia ad solutionem debiti contracti ex mutuo, parum refert, quod illi mille aurei sint, vel non sint aliunde debiti ex damno illato; at ad solutionem debiti contracti ex offensâ multum refert, quod opus sit, vel non sit aliunde debitum: nam sicut offensor inhonorauit ultra debitum debet ad satisfactionem condignam honorare ultra debi-

bitum. Ad 1am confirm. dicto etiam anti. neg. conam: dis
paritas est, q̃d in anti sermo est de iniuria reali; in co
enti vo de offensâ, et iniuria personali: Solvitur iniuria
realis ex damno illato, si id offeratur, q̃d ex iustitia
debetur ad æqualitatem rei ad rem; at vo iniuria et offen
sa personalis n̄ solvitur per id, quod aliàs ex gratitudine
debebatur, hoc. n. ut diximus, nunquam erit ad æqualitatem sa-
tisfactio pro tali offensâ. Ad 2am confirm. dicto anti, ne-
ganda est cons: et ad probationem similiter concesso anti
neg. conam. Ratio discriminis est; quod condigna satisfactio pro
offensâ illatâ essentialiter dicit esse ex indebitis: licet ergo illud
opus accipiatur à Deo pro offensâ, cum n̄ sit ex aliàs in
debitis, nunquam poterit esse condigna satisfactio offensæ
personalis. Instantia, quæ sequitur, probat aliquid de in
iuriâ reali Deo illatâ; n̄ vo de iniuria personali. quare
re sunt qui cedant aliqui conditionis vim satisfaciendi
pro reali iniuria contra Deum; n̄ vo pro offensâ, et in
iuriâ personali illius.

Sect. 1.a

Aliorum argumentorum solutio.

Obiicitur 1o: bonum opus hominis iusti in præsenti Dei Providen
tia de rebus supernaturalibus, quamvis cedat in solutionem debiti
ex gratitudine, adhuc est condigna satisfactio pro aliqua
pœna peccatis debita: ergo similiter licet debeatur ex grati-
tudine opus, erit condigna satisfactio pro offensâ. Confirma-
tur: quia n̄ implicat, quod per idem opus satisfaciat homo plu-
ribus debitis, maxime si n̄ omnia ex iustitia sint: ergo n̄ impli-
cabit, q̃d per idem opus satisfaciat etiam debito gratitu-
dinis, et offensæ: nam licet debitum contractum ex of-
fensa sit debitum ex iustitia; at vo debitum ex gratitu-
dine ex iustitia n̄ est. Anti constat multis exemplis. 1o, si
quis ieiunium Deo vovit in Vigilia tenetur ex præcepto

Ecclesiastico, et ex voto ad ieiunium. Satisfacit autem uno, et eodem ieiunio utrique debito. 2º Si Pluii Pro ex- treme indigenti debeat ex iustitia 100. tenetur et ex iusti- tia, et ex charitate illi subvenire. Si tamen ea centum soluat utraque obligat. solutur met: & utrique satisfacit. 3º Si Deus mihi praecipiat aliquod opus, tenear ad illud exequendum et ex gratitudine, et ex obedientia: huic autem obligationi utri que satisfit per unum, et idem opus praeceptum. Sicut per unum et idem opus, ex debito gratitudinis, et debito obedientiae me exsoluo, quare etiam non me exsoluam per unum, et idem opus ex debito gratitudinis, et offensae debito.

Resp. ad argumentum dicendo: est satisfactio condigna in ratione formali satisfactionis, nego: condigna in ratione formali meriti, concedo. Itaque non est condigna satisfactio in ratione formali satisfactionis ubicumque aliquid condonatur ex debito. at ad satisfaciendum pro poena per opus bonum hominis iusti con donatur aliquid à Deo: nam quando Deus admittit opus alicuius iusti in satisfactionem pro poena peccatis debita remit tit Deus, et cedit iuri suo, quod habebat ad exigendas à pecca tore poenas, quas ipse ex iustitia praescriberet, contentusque fit qualicumque satisfactione quae à peccatore offeratur per qualecumque opus bonum, quod ab ipso fiat in statu me- rendi, quod quidem inuoluit pactum, et condonationem, quae in satisfactione condigna clare non debet, licet locum habeat in merito condigno. Ad confirmationem noto, aliud esse, quod aliquid debeatur pluribus titulis; aliud vero, quod plura debita sint, quae reipsa debentur: quando unum aliquod pluribus titulis debetur una et eadem solutione fit satis omnibus titulis: sunt enim plures tituli; sed unum debitum, et hoc ita contingit in illis casibus, qui in exempla offeruntur, ut perpendenti constabit; at vero quando plura sunt quae debentur, non per una et ea dem solutione pluribus debitis satisfieri, id contingit inde-

bito pro offensâ: nam debitum hoc ex solui debet ex aliunde indebitis; vt condigna sit satisfactio in ratione formali satisfactionis. Hinc patet disparitas inter illos casus, et nostrum de offensâ. Ad confirmationem ergo nondum est suppositum, quod in illis casibus sint plura debita: non enim sunt plura quae debentur, sed plures tituli ad vnum debitum.

Obiicitur 9°: titulus dominij non sufficit ad tollendam condignitatem satisfactionis in nostris operibus: ergo neque titulus beneficientiae, aut gratitudinis debitae. Consequentia a paritate. Et antecedens probatur: si Dominus à mancipio non exigat sua omnia opera, poterit per illa opera se aliquo debito exsoluere, vt contingit in humanis quando mancipia per opera quaedam à dominis condonata, se seruituti redimunt. Et in Deo patet: nam Deus licet omnium sit dominus; non tamen à nobis exigit, nisi illa, quae praecipit: ergo poterit homo per opera non praecepta satisfacere Deo pro offensâ. Confirmatur: quia potest Deus iuri suo cedere, quod habet ratione dominij, nec à nobis exigere quod poterat vt dominus exigere: ergo poterit etiam iuri cedere, quod habet ratione beneficientiae, nec à nobis exigere gratitudinem, quam vt benefactor exigere poterat: ergo si id faciat opus nostrum erit ex omni indebitis: ergo erit condigna satisfactio pro offensâ.

Respondeo omisso antecedente negando consequentiam. Ratio disparitatis est: quia quae debentur titulo dominij non debentur in actu 2° nisi accedente praecepto, et voluntate dominij exigentis opus aliquod à seruo: dominium quippe tribuit domino ius, vt si fieri velit aliquid à seruo id exigat: ergo ratione dominij non est illud in actu 2°, sed in actu 1° debitum. At vero id, quod ratione beneficij debetur ex gratitudine, debitum est in actu 2° eo ipso, quod beneficium sit collatum, siue exigatur, siue non exigatur à benefactore gratitudo. Ad confirmationem omisso etiam antecedente negando consequentiam: nam vt dictum

mò est, pōt Dominus n̄ exigere à servo id, q̄d rōe dominij [potest à servo id, quod rōe dominij] potterat: Si autem id n̄ exigat, n̄ datur in actu 1° tale debitum, sicut autem nihil exigamus propter beneficium, datur in actu 1° gratitudinis debitum: quid ergo potuit beneficium n̄ datum hoc debitum? Resp. nihil: nam si remittat illud, ad d̄x gratitudinis debitum, erit novum beneficium, orietur que novum gratitudinis debitum. Pōt quidem Deus n̄ exigere per p̄ceptum id, ad quod ego teneor ex gratitudine. S̄ n̄ pōt facere quod ego ad id ex gratitudine n̄ tenear: tenebor ḡ ex gratitudine, licet n̄ ex p̄cepto.

Instabis: vel auxiliante Deo, et p̄veniente, seu vocante ad bonum opus teneor ad illud exequendum, vel n̄ teneor? Si n̄ teneor ad illud, erit ex indebitis: ḡ poterit ee condigna satisfactio pro offensa. Si teneor: ḡ peccatum erit n̄ consentire Deo vocanti, etiamsi vocet ad opus consilij, et n̄ p̄cepti, cum tamen sit peccatum n̄ consentire Deo vocanti ad opus, quod erit p̄ceptum: nam sine p̄cepto n̄ erit peccatum n̄ consentire vocationi Dei. Confirmatur et explicatur hoc: in inspirationibus divinis de perfectione inquirenda, et de operibus supererogationis possumus sine peccato n̄ consentire: aliud enim est q̄d imperfectionem, aliud vero q̄d sit peccatum; s̄ inspirationes illæ sunt beneficia Dei: ḡ sicut beneficia sunt n̄ pariunt obligationem consentiendi: ḡ si illis consentiamus, et perfectionem inquiramus per opera supererogationis, consensus ille erit ex indebitis: ḡ poterit ad condignam satisfactionem deservire. Resp. Deum noluisse obligare nos sub p̄cepto ad id, ad quod ex gratitudine sufficienter teneba-mur. Tenemur quidem sub p̄cepto ne ingrati simus positive per actionem, videlicet per animi notam; n̄ v° sub p̄cepto tenemur ad gratitudinem singulis beneficijs de-

bitum: aliud enim est teneri ex gratitudine et aliud teneri ex precepto. Ad instantiam ergo dico, Deo vocante, et preveniente nos ad opus consilij teneri nos ex gratitudine, non tamen ex precepto ad consentiendum: quia noluit Deus ei sub precepto omnem nostram gratitudinem. Unde si non teneor ex precepto non sequitur opus esse omnino ex indebitis: nam quod ex gratitudine debetur, licet non ex precepto debeatur, non est omnino indebitum. Et hinc patet ad 5um.

Obiicit 6o: In finito semper replicato, et facta additione mai et mai sine fine potest pervenire ad equalitatem cum alio quolibet finito; imo ad excessum illius. Et ro a priori est: quia inequalitas inter duo extrema finita est etiam finita: ergo poterit finitis additionibus exhauriri: ergo si unum extremum sit finitum poterit per additiones finitas ad equalitatem reduci, et pertingere aliud quodlibet extremum finitum: ergo licet opus bonum puri creature sit etiam finitum in ratione bonitatis moralis, et in ratione satisfactionis, poterit tamen exercere ita per magis et magis operari bonitatem, ut adequet bonitatem offense in ratione satisfactionis condigne. Consequentia patet: quia quodlibet peccatum lethale apud nos finitum est: ergo etc. Confirmatur: quia non potest adeo mala esse operatio creature, ut non possit a pura etiam creatura fieri operatio magis bona: ergo nulla est operatio mala creature, que non possit compensari, et adequari per alterius bonitatem. Patet antecedens: quia potest Deus maiora et maiora auxilia gratie conferre puri creature ad actum charitatis, v.g. ferventiorem et ferventiorem, ita ut multis gradibus superet intensive et gravitatem offense, si gravitas hec sit finita: ergo per eiusmodi actum poterit compensari offensa Deo illata: ergo exhibebitur per talem actum condigna satisfactio pro offensa.

Ltevo, p̃cipuũ illud de finito, et infinito debere in
telligi intra idem genus, intra quod extrema sint Com
parabilia; n̄ vo in diverso genere in quo n̄ sint Compa-
tibilia: pat hoc in actionibꝫ nalibꝫ, et ſnalibꝫ: nam
licet actꝰ ſnalis sit finitus in roe meriti, et bonitatis ſ
nalis, nunqᵃ pot adequari per actus roalis, licet illis mas
et mas bonitas ſaddatur. Et roe e: qᵃ cum equalitas
et inequalitas sit quędam rerum Comparatio, fieri n̄ pot
nisi ea roe, qua comparabiles ripsa sint: quod fieri n̄
pot nisi in ordine ad quoddam 3m, cui possit Vtraque
res Comparari, tanquam ad regulam equalitatis, aut
inequalitatis. Nos autem concedimus peccatum, et of
fensam Ja Deum, et satisfactionem quamcumque pu-
ry cāy ē res oio incompatibiles, etiamsi finitę sint. Adid
Vo qd in maximum adducitur in pnti asserimꝰ ex ſa
dictis, opus bonum purę cāy n̄ excrescere in roe satisfac
tionis, qua roe crescit in bonitate: qᵃ quo plus excrescit
bonitas operis, eo plus gr̃a requiritur, et plus grę confert
Deus ad illud opus. Crescit g tunc debitum gratitudinis,
decrescit Vo solutio satisfactoria: n̄ g excrescit satisfac-
toria Vis, qua roe crescit bonitas operis. Hinc ad 3m
Concesso ante nō coam: aliud. n. est loqui de bonitate
operis; aliud Vo de Vi satisfaciendi: si. n. operis bo-
nitas excrescit ex mai Dei grã, et mai beneficio, de
betur opus ipsum maiᵉ gratitudinis titulo: Et sicut ex
crescat in bonitate, n̄ ideo crescit in roe ſnalis satisfac
tionis: nam per idipsum, quo ego benefactori Deo ma-
gis obstringor titulo gratitudinis n̄ possum illum mo-
Vere ad id, quo aliās n̄ movetur: si. n. in eo
opere bono pstando ego sum qui beneficium accipio,
qua roe potero per idipsissimum beneficium in me
collatum Deum obligare ad remissionem deponendam

ex offensa maltam.

Q. 3ª

An purus homo possit pro suo peccato veniali, vel mortali alieno ad æqualitatem satisfacere?

Sec. 1.

Quid de satisfactione pro veniali alij sentiant D.D.es?

Exposuimus q. præcedenti mentem nostram de satisfact. puræ creaturæ pro mortali peccato proprio, diximusque non posse ad æqualitatem, et condigne pro illo suo peccato Deo satisfacere. Vnde facile colligitur debere eiusmodi satisfactionem ab alio offerri, si per æqualem et condignam satisfactionem debeat peccatum remitti. Sequiturque Vt in hac quæstione inquiramus: an id fieri possit ab alia pura creatura, quæ cum adoptionis gratia vellet pro peccatis aliorum satisfacere: si non id possit fieri sequetur non fuisse simpliciter necessariam Incarnationem Personæ Divinæ ad satisfactionem condignam pro peccatis hominum Deo exhibendam. Si autem id impossibile fuerit necessariò inde liquet Divinæ Personæ Incarnatio ad remissionem peccati per condignam satisfactionem: quia tamen aliqui sunt, qui aliter velint de peccato veniali, et de mortali tum proprio, tum alieno theologizare, ideo à peccato veniali, et illius satisfactione incipiendum indicamus: inquirimusque in primis: an purus homo, aut alia pura creatura rationalis possit pro peccato veniali ad æqualitatem, et condigne satisfacere? Loquimur autem hic non de puro homine in statu inimicitiæ Dei, neque in statu puræ naturæ; sed de puro homine in statu gratiæ constituto sine Vnione hypostatica, per quam sit homo Deus.

Suppono, per vires naturæ non posse condigne sati

facere pro peccato veniali. Haec doctrina est contra aliquos scholasticos, quos supra nomine referunt AA. aliqui, inter quos refertur Scotus in 4° dist. 21. § in ista q. Mayronis q. 1. ibidem Gabriel dist. 16. q. 9. art. 1. § 1ª opinio, et art. 3. dub. 1. Referuntur hi AA. quatenus opinantur debitum peccati venialis condigne solui sine ullo actu voatis erga Deum, solius poenae temporalis solut. quam opinionem, Suarez dicit, sapere errorem Pelagij: quia sola poenae temporalis solutione satisfieret debito peccato venialis, cum que possit per vires naturales fieri solutio temporalis poenae, posset utique per vires naturales deleri peccatum veniale et haberi remissio illius, cuius contrarium definitum est contra Massilienses, et Pelagianos in Concilio Mileritano, et tandem in Trident. Et pat: quia nihil pot naturalibus proprijs viribus facere, quod conducat ad vitam aeternam. Sed satisfactio peccati venialis, etiam in hoc iusto est aliquid, quod maxime conducit ad vitam aeternam: ergo non pot illam sola naturalibus proprijs viribus facere. Probatur min: quia cum vitam aeternam nihil possit inquinatum ingredi, debet homo etiam iustus, et quam maxima Dei gratia ornatus à peccato veniali mundari, ut sic vitam aeternam ingredi possit: ergo satisfactio pro peccato veniali, si condigna sit, taliquae ut remissionem illius adipiscatur, maxime quae conducunt in hoc iusto ad vitam aeternam acquirendam non solis poterit naturalibus viribus fieri.

Sed non iam de satisfact. natural. sed de supernatural. loquamur. Aliqui sunt qui adeo verum putent posse pro veniali peccato condigne satisfieri ab hoc iusto, ut quamdo que contra sanctos aliquas, modos quae dicendi de peccato mortali tanquam absurdum dicant inde sequi non posse puram creaturam pro veniali satisfacere: quod autem hoc absurdum non sit ex dicendis vita-

bit. Et tamen de hoc sit sam affirmatiuam amplectuntur in primis P. Suar dp. 4. sec. 11. cum aliqua tamen Dei condonatione. P. Vaz. dp. 3. c. 3. quem seq. Gasp. Hurtado dp. 1. difficultate 13. P. Vernal dp. 9. sec. 7. §. apud quem. P. Gran. trac. 3. dp. 5. P. P. Hurt. dp. 10. §. 2. Vbi de peccato mortali q. instituit, de peccato vo veniali quaestionem ii vult. P. Sparça in plectionibus Romanis de Incarnat. q. 9. ad 14. Paudencius de Incarnat. tt. 1. dp. 3. dub. 9. sec. 2. P. Ripalda de ente sup. dp. 97. dub. 3. Vbi adducit Scotum, Gabrielem, Maiorem, et Abulensem. His accedunt P. Amicus dp. 9. sec. 6. Hypolitus 3. p. q. 1. n. 28. Magalla etiam hic dp. 7. et Mag. Godoy trac. 1. dp. 2. §. 2. n. 17.

Natiuam sectantur P. de Soto de institut. sacerdotum sect. 18. de Poenitentia. P. Vbadinguus de incarnat. dp. 1. n. 69. P. Rainaudus de Deo hoc lib. 3. sec. 1. c. 3. n. 100. Et apud Paudencium relatum. Caietanus et Faurez, alijque Scotistae cum PP. Complutensibus. Mediam quasi viam ingrediuntur P. Cardi. de Lugo dp. 5. sec. 7. qui licet concedat posse purain creaturam condigne satisfacere pro offensa peccati venialis, de facto tamen ait, et regulariter loquendo, nunquam, aut raro tolli peccatum veniale per condignam satisfactionem peccatoris; quia regulariter loquendo nunquam aut fere nunquam apponitur ab illo id, quod condigna satisfactio exigere poterat. Vnde intercedere debet aliqua debiti alicuius gratuita condonatio. Notandum tamen hic est, PP. qui affirmatiuam diuersis duci fundamentis ad illam asserendam, quae diuersitas desumitur ex diuersitate aliam sentiendi circa impossibilitatem satisfactionis pro peccato mortali. Si n. in peccato veniali non reperiatur ratio illa propter quam ab illis dicitur impossibilis pura creaturae satisfactio

cato mortali contra dicunt posse peccati venialis fieri à pura creatura condignam satisfactionem, sicut pro mortali peccato fieri non potest.

Et imprimis omnes illi, qui impotem putant peccati mortalis condignam satisfactionem à pura creatura offerri, quia peccatum mortale est infinitum simpliciter in ratione offensae, cum hanc offensae infinitatem inveniri in veniali non possint, concedunt veniali id, quod mortali denegaverant [illegible] condigna purae creaturae satisfactio. Sic Suar et cum illo alij, qui mortale peccatum finitum dicunt, ideoque asserunt incompensabile esse, defendunt per opera purae creaturae satisfieri non posse quia cum sit offensia gravis contra Deum, est in ordine superiori ad omnem purae creaturae compensationem, et satisfactionem. Concedunt tamen peccato veniali hanc compensabilitatem, quia cum non sit offensa gravis non est in illo ordine superiori, in quo est peccatum mortale; quod à fortiori dicunt qui defendunt peccatum veniale non esse proprie offensam Dei, sed secundum quid, et secundum quid peccatum. Sed de hoc aliqua iam dicta à nobis sunt, et aliqua hic propterea dicentur. Sr Vasq, ut erat ingenio acri vir aliquid hic speciale dum invenit: cum enim ideo ipse dicat, non posse puram creaturam condigne satisfacere pro suo peccato mortali, quia per illud committitur debitum carendi auxilijs gratiae, quod debitum gratis à Deo remittitur, quando auxilia gratiae offeruntur contritionem; contra in peccato veniali dicturus posse quidem per contritionem aut amorem Dei satisfieri peccato veniali: quia licet ad actus illos sint necessaria auxilia gratiae. adhuc tamen per peccatum veniale non committitur debitum carendi talibus auxilijs. Unde licet Deus illa gratis concedat, nullum est ibi debitum, quod per remittatur.

Hanc suam doctrinam probat 1°. quod amicus non est indignus, cui conferantur beneficia ab amico: sed homo iustus etiam cum peccato veniali manet adhuc amicus Dei: ergo iustus etiam cum peccato veniali non est indignus, cui à Deo conferantur beneficia auxiliorum: si ergo indignus non est, non habet à peccato veniali debitum carendi talibus auxilijs. Confirmatur, et urgetur adhuc: quia iustus non solum non est indignus, cui eiusmodi auxilia ad satisfaciendum conferantur: imo est dignus positive, probatur: quia amicus amicitiae iure exigit ab amico, ut sibi id conferat sine quo magnum bonum adipisci non potest; sed iustus in peccato veniali constitutus non potest aeternae vitae bonum adipisci sine auxilijs gratiae ad satisfaciendum: ergo dignus est habere amicitiam, cui eiusmodi auxilia à Deo conferantur. 2° idem probatur ab inconvenienti: si homo iustus mereretur per peccatum veniale, ut illud sibi non remitteretur, neque conferrentur auxilia ad satisfaciendum pro illo, sequeretur, quod peccatum veniale haberet perpetuum impedimentum ingrediendi in Patriam aeternam, et felicitatem. Sed non potest dici, quod iustus in gratia decedens, etiam cum peccato veniali habeat perpetuum impedimentum ingrediendi in Patriam, et felicitatem aeternam: ergo etc. Minor probatur: quia eo ipso quod iustus in gratia decedat debetur illi ex meritis gloria: ergo debetur illi illud, sine quo non potest adipisci gloriam: ergo licet habeat peccatum veniale non habet impedimentum ex se perpetuum, ne gloriam adipiscatur.

Sec. 2ª.

An peccatum veniale inducat debitum carendi auxilijs gratiae?

Sa. Cl.^mus Vaz, et nostri illius exponunt, ut illi aliquid doctrinae tribuamus. Gr. Cl.^r Amicus [illegible] n. 200. ait, hoc qui-

dem Deum spectato supremo dominio, quod in eo habet denegari iusto auxilium supernale, ut peccato alli satisfaciat; spectata vero lege amicitiae, quae postulat ut amicus succurrat amico indigenti, non potest. Hoc ego sane non omnino caplo, quomodo scilicet non id componatur cum doctrina, quam ipse Patrum Amicus de Patrum Oratorum tenet, videlicet iustum per peccatum veniale incurrere debitum carendi auxilio aliquo, carendi scilicet auxilio ferventioris charitatis: si enim lege amicitiae attenta non potest Deus non succurrere per auxilium amico indigenti, sicut spectato supremo Dominio possit: ergo homo iustus, et amicus Deo non incurrit debitum carendi illo auxilio, nec indignus fit, cui illud conferatur: nam si per peccatum veniale incurreret eiusmodi debitum, fieret quoque indignus illo auxilio, cum indignitas haec, et peccatum veniale non excludant amicitiam Dei; Adhuc spectata hac amicitia posset Deus denegare tale auxilium: cur enim non posset indigno denegari id, quo indignus est? Vel ergo amicus non est indignus, vel amico id etiam poterit denegari. Haec pro legibus amicitiae, et pro amico.

Prudentius qui Compluti scripsit et vidisse potuit, quae RR. PP. nostri Complutenses in re ista dixerunt sec. 5. n. 66. docet imprimis tanquam certum, peccatum veniale minime constituere hominem dignum carendi auxilio in perpetuum. Ante vero, inquit, mereatur carere hoc auxilio in hac vita, vel per aliquod determinatum tempus usque per annum, maximam difficultatem habet, in qua quidem licet partem negativam veriorem putet, fatetur tamen illam nullo firmo fundamento posse stabiliri. Haec Prudentius. Complutenses vero PP. nostri aliter in re ista

dicurrunt, et imprimis demq, inquiunt, debitum carendi auxilij propter peccatum Veniale ēē per determinatu tempq, nempe per duos menses, aut annos x.ª determinationem Divinæ iustitiæ. Hinc fit, quod transacto eodem temp.ᵉ n̄ sit amplius illud debitum: Sicut debitum hoc incurratur propter peccatum veniale n̄ sequitur illud inconveniens, q.ᵈ P.ᵉ Vaz. contendebat, .i. manere hoīem iustum ex se impeditum, et interdictum addituū summæ beatitudinis in perpetuū. Licet quidam debitum hoc, si semel admittitur, n̄ poē ēē temporarium: sed æternum: q.ª cum fundetur in ipsa macula peccati, quæ ex se æterna est, nisi per remissionem, aut satisfactionem tollatur, manebit debitum illud et indignitas, quandiu macula peccati etiam levis fuerit: si ergo ante satisfactionem exhibitam manet macula peccati, manebit etiam hoc debitum: ergo nisi per satisfactionem, aut remissionem peccati tolli contingat, n̄ tolletur debitum illud, et indignitas, atque adeo non temporalis. Æterna erit ex se.

Sed adhuc 2.ª est 1.º: nam sicut peccato veniali correspondet pœna sensus per temp.ꝰ determinatum, quæ n̄ consistit formaliter in ipsa peccati Venialis macula, ita poterat correspondere reatus ille, et pœna carendi auxilij per determinatum tempus, et sicut transacta pœnâ illa sensus manet solutum debitum illius subeundæ, ita transacto illo determinato tempore carentiæ auxiliorum, maneret exsolutum debitum per Veniale contractum, licet adhuc maneret macula illius peccati, aut per propriam satisfactionem aut per Dei remissionem abolenda. Contra est 2.º: nam ipse P.ᵉ Vaz. l. 2.ª d.p. 206. c. 2. docet, peccatum Originale, quod apud ipsum est macula intrā, quæ consistit

in privat. gr., pôc deleri in alia Dei Providentia absq. ulla mutat. intra. imo etiam absque condonat. extra Dei, solo videlicet temporis labentis decursu: nam si Ds statuisset, Vt n. peccante Adamo posteri illig accipere[n]t gram, et iustitiam Originalem per duos annos, Vg Adamo postea peccante, Vt peccavit, duraret in illis peccatum Originale per duos illos annos, quibg grã illis hoibg, et iustitia fuerat debita, n. alia de causa nisi qa tunc carentia gr. solum erat debita per illos duos annos, atque adeo solum erat privatio gr. seu carentia sub xõe privationis duobg illis annis. Vnde licet postea duraret eadem carentia in hominibg, n. haberet postea xõem privationis, nec peccati Originalis: E similiter, si statuisset Ds in poenam peccati Venialis privare hõem, etiam iustum, auxiis gr. per determ. tempg, n. fieret hõ iustg cum illo debito carendi auxiis impedimentg perpetuy ad glam.

Secundo asserunt hi docti RR. pôc optime dici determin. hoc tempg carendi auxiis gr. in satisfactionem peccati Venialis ẽ pro toto vitã tempore, ita Vt hõ iustg dum in Vivis est, contrahat per peccata Venialia debitum carendi auxiis gr. ad sui medelam. Vnde fit, quod si eidem auxia conferantur in hac vita n. possit ẽ sine condonat. aut remissione illig debiti. Si Vero in hac Vitã n. conferantur, sed in aliam reserventur, vel remittendum sit peccatum per extrã Dei condonationem, vel auxia tunc ad satisfaciendum sint conferenda sine vlla debiti remissione, qa iam transacta hac Vita n. staret. E Vo id sit n. sine fundamento dictum mihi probaretur: qa meritum abeundi glam, quod in iustis ẽ, n. intellig pro hac Vitã, quæ Via ẽ ad Patriam: n.q habet

iusty indignitatem ad glam, nisi pro statu decursus ex hac vitâ. Sicq pro illo statu, seu decursu nullam dicatur habere indignitatem, seu debitum carendi auxijs ad satisfaciendum pro veniali, nil refert, quod sim- ius vitæ statu dicatur habere illam indignitatem, seu debitum; quod adhuc explicari pôt doctrinâ aliâ P. Vasq. hic dg. 3. c. 4. ubi docet, quod grã, et merita hois iusti quando iâ de vitâ decedit, digna sunt auxijs ad deletionem peccati venialis antea n̄ deleti: Et licet merita illa, et grã fuerint ante mortem, n̄ illis de- bebatur id, quod post mortem debetur: Et licet dicamus hoim iustum ante mortem ẽ indignum, cui eiusmi auxilia conferantur propter venialia, pôt indignitas hæc sola morte finiri.

3.º et præcipue: qª peccatum veniale tolli dupli- citer pôt. 1.º ita ut adquiratur novum ius ad mim glæ. 2.º ita ut s.ᵉ isto novo iure ad mim glam remittatur. Nota q̃, q̃d si in hac vitâ remittatur peccatum veni- ale per bonum hois iusti opus auxijs grã elicitum, id fit n̄ solo satisfaciendo pro veniali; ſ merendo etiam novam grãm, et acquirendo novum ius ad mim glæ. Si vero peccatum remittatur vel per condonationem ex- tram Dei, vel per actum contritionis de venialib. ab anima elicitum post vitæ decessum, id fit ſ merito novæ grãæ et sine ullo novo iure ad mim glam. Hinc q̃ infertur, qua rõe, et quo iure poterit Deus per to- tum vitæ tempus hoi iusto, et amico denegare propter peccata venialia auxiã grãæ ad actum contritionis, qª videlicet dignus sit, cui aliquando remittantur offen- siones illæ leves, quæ impedimentum essent, ne glam ami- cus adipisceretur. Adhuc tamen n̄ meretur, neque dig

num est positive, cui fiat ea remissio ita ut nouam grãm et glãm acquirat: satis .n. illi erit si quomodolibet remittantur eiusmodi peccata venialia, seu leues offensiones Dei amici: q̃ licet hõ iustus sit in hac vita Dei amicus, n̄ ideo meretur, ut illi conferantur auxiã ad satisfactionem pr̃standum cum merito; imo potiq indignus redditur per peccata venialia, cui eiusmodi peculiaria auxiã in hac vitã conferantur. Si q̃ conferantur illi in hac vitã spali erit grã, et aliqualis debiti ɔdonatio.

Et hinc soluta manet Fanderoij ro, cui inconueniens videbatur, q̃d eiusmodi debitum carendi auxijs grã ad satisfaciendum pro venialibq determinaretur pro omnibq iustis ad huiq vitæ tempq, q̃d probat: q.ª cum quidam peccata venialia paulo ante mortem, et alia multa committuntur, n̄ erit rõi consentaneum oibq illis tanq̃m term̃ tẽ per finem vitæ assignari; q̃ ex hoc seq̃ ingt, equalia peccata inequaliter puniri aut e ɔ.ª. Si quis n̄ uidit imprimis ad ipsum pr̃ obijci ɔa merita iustorum ad glãm acquirendam, quæ oia sunt ad illam acquirendam post hanc vitam, cum possint duo cum equali merito, alter antea, alter vero postea premium glæ adipisci. Sed ad rõem iam rñdi pr̃t primo indignitatem illam n̄ ee premium pene proie sumptæ; ee pratum proium et secundarium ipsiq culpæ. 2.º omittendo, ee penã, dum ẽ, n̄ ẽ penam illam adequatam pro peccatis venialibq, quæ si inequalia sint, alio mõ penæ compensantur. 3.º fallitur Fanderoiq in eo q̃d putet tempus huiq vitæ ad debitum carendi auxijs grã pro veniali assignari secundum determinatam rõem, et mensuram tanti temporis. Assignatur quidem tempq illud, secundum ad subitã rõem vitæ ad glãm, seu rõem statq ad merendum

dum capacis: nam peccato Veniali fit homo indignus, cui auxia gr̃æ conferantur ad remissionem acquirendam cum merito novæ grãæ, quod pro huius vitæ tempore ex institut. D.ⁿⁱ vim hēt.

Sec. 3ᵃ
Quid nos de satisfactione hõis iusti pro Veniali sentiamus.

Censeo imprimis, doctrinam proxime propositam de indignitate seu debito carendi auxiis ad satisfactionem pro Veniali per huius vitæ temp.ᵘˢ optime explicare rõem aliquam peccati Veniali, sive debitum illud, aut carentia dicatur subsecuta pœna ad peccatum, sive dicatur indignitas immẽ resultans ex ipsa peccati Venialis nãa, rõe cuius ille, qui Deum etiam Venialiter offendit, sicut dignus sit Venia, n̄ tamen dignus est ea Venia, quæ per auxia grãæ in hac vitâ offeratur, in qua n̄ sõ confertur Venia peccati, s' nova grã, et ius ad mam glam. Censeo 2.º condonari, aut remitti aliquid eo ipso, quod auxia grãæ hõi iusto conferantur ad satisfactionem in hac vita pro Venialibus exhibendam. Unde 3ᵃ D.ⁿᵒˢ Var. censeo tandem dum idem de Veniali, atque de mortali x.ᵃ priâ, quibus ipse ducitur de satisfact. quam ideo dicit n̄ ẽẽ condignam et ad æqualitatem pro mortali q.ᵃ in ipsa collat. auxii, aliquid remittitur aut condonatur; et quidem q.ᵃ et in remissione venialium grã, et beneficium Dei intercedat, qd constat ex Concill. 2.º Milevitano Can. 6. 7. et 8. ex Tridint. sess. 6. c. 11. quibus docetur per illa Verba: dimitte nobis debita nr̃a: à iustis prolata peti remissionem peccati Veniali: & agnoscunt Concilia remissionem venialium ẽẽ à Deo tanquam ipsius

peculiare beneficium auxij gr̃ę acquirendum.

Sed iam supposita hac qualicumque condonatione aut remissione debiti, et collatis auxilij gr̃ę ad satisfactionem supernalem exhibendam pro veniali peccato, rogamus an satisfactio, quę à puro creato fiat cum eiusmodi auxilijs dicenda sit, aut esse possit condigna et adęqualitatem? Et sane si adhuc necessaria sit aliqualis condonatio, aut novus Dei favor, ut deponat displicentiam, quam ex peccato servi hois iuste conceperat, certè illa satisfactio non erit condigna, et adęqualitatem: nam ut q. superiori diximus, in eo distinguitur satisfactio condigna à merito, quod meritum est ad acquirendum nobis ius aliquod ad premium promissum; atque satisfactio est ad extinguendum in Deo ius, quod habebat ad satisfactionem exigendam, vel aversionem, aut displicentiam conservandam. Si vero satisfactio sit ęqualis, et condigna, non solum erit sufficiens ad extinguendum in creditore ius, quod habebat ad exigendam satisfactionem, sed etiam erit sufficiens ad extinguendum ius ad aversionem, aut displicentiam percipiendam contra offensorem ratione offensę illatę: nam quo iure poterit conservare offensę aversionem, aut displicentiam ortam ex offensa, quando à debitore offertur ęqualis et condigna satisfactio: ergo implicat, quod satisfactio sit condigna, et adęqualitatem, et quod is, cui fuerat offensa irrogata, maneat in iure, et rationabiliter in actuali aversione, aut displicentia adversus irrogantem.

Iabrò dum censeo, nullam purum creatum posse Deo condignam satisfactionem offerre pro suo etiam levissimo peccato veniali. Idem deducit Raynaudus ex eo quod peccatum veniale sit offensa Dei, et proinde dicta iniuria illius: nam licet comparatione facta cum peccato mortali dicatur offensa aliquid ab aliquibus; hoc tamen

n̄ ita intelligendum est, vt n̄ sit vere, et proie peccatum: s̄
sg vere, et proie peccatum ē, vere, et proie etiam Deus illo
offenditur, licet leuiter: displicet sg Deus in illo, et rōe illi
displicet, etiam in hōe iusto, n̄ tanquam in inimico, s̄
tanquam in amico, cui parum cordi sunt ea, quę
Dei amici complacentiam, aut displicentiam mereri
possunt. Ne autem, quando Thistę dicunt, peccatum ve-
niale ē offensam aliquid et aliquid peccatis, parui
facias peccata venialia. Lege Chrysostomum in c.
4. ad Galatas ad illa verba: subuertere nituntur euan
gelium Xpti. Et hō 12. in epistolam ad Roman.
in morali, et serm. 8. in Epistolam 1.ᵃ ad Corinth.
ad illa vbā: fundatum aliud: ex varijs que PP.
testimonijs Rosignolij lib. 2. de doctā Xpianā perfectio-
ne ā c. 6. cum alijs apud Rainaudum hic. Hanc
peccati venialis iniuriam, seu Dei offensam, rōem q̄
ipsam peccati cum satisfactione comparat Pᵉ Rainau.
et ex sola eorum comparat. dicit semper fore inęqu-
alem satisfactionum, et n̄ condignam, pro iniuria
seu offensā, etiam leuissima cuiuscumque peccati
venialis.

Nos v.º vt rōem rrām, quam pro mortali dedimus,
etiam aptemus veniali, n̄ sistendum ē censuimus in sola
iniurię, seu offensę rōe quę venit in veniali facta com
parat. cum satisfact. poīe. s̄ insistendum ē in ipsa obli-
gat. gratitudinis, quę oīa ea opera, et oēm illarum
bonitatem exorbet, aut exhaurit. itaque si in cręa nul
la alia obligatio esset ad bonum opus efficiendum, s̄ᵐ
quę oritur ex offensa aut iniuria Deo irrogata in pec
cato veniali, forte posset cręa opus aliquod efficere adeò
gratum Deo, vt oēm iniurię, seu offensę grauitatem ex
ęquaret, et debitum inde ortu extingueret. At v.º cum

vl

Ultra hanc offensæ ròem, debitum quæ ab hòe ipso sibi contr. additum, sit prior alia obligatio gratitudinis, quæ priorem antecedit, et ab ipso Deo ortum hēt, cui vix, aut ne vix pares eē possunt, aut superare oēs operationes puræ cāæ, quæ ingrati animi testimonium fiant. certè nulla ròe sufficient ad extinguendum novum debitum, ròe offensæ etiam levis contractum. Atq. eum verbis offensæ, aut iniuriæ imitamur, et ad quæ de voce res tota reducatur, de peccato veniali utcumque loquatur sermo sit. certe .n. per peccatum veniale contrahit homo, etiam iustus novum quoddam debitum efficiendi aliquid Deo gratum in satisfactionem pro peccato illo: nec .n. consistit macula peccati venialis in sola deputat. et reatu ad pœnam subeundam: sed in macula, seu perseverantia morali, quæ tolli, et emaculari n pōt, nisi vel per condignam, et liberam hois satisfactionem, vel per liberalem, et misericordem condonationem Dei.

Hinc ergo nra doctrīa peccato veniali aptatur: nam ut mō notabamus, per peccatum etiam veniale contrahit homo novum debitum ad satisfactionem, seu ad efficiendum aliquid, quo dicatur Deo satisfacere pro peccato veniali, sed ante hoc novum debitum, et independenter ab illo est aliud, quo homo obligatur Deo ex gratitudine ad efficiendum quodcumque bonum opus, ad quod sibi auxilium, et Dei grā operantur: ergo si operatio bona puræ cāæ vix satisfaciat huic primæ obligat. et debito impar erit oīo ad satisfaciendum pro novo debito contracto ex veniali peccato. sed sic est, quod oīs bona operatio puræ cāæ vix satisfacit illi obligationi, et debito ex gratitudine: ergo erit oīo impar ad novum debitum ex peccato contractum. Rō à priori est: quia novum debitum ex peccato contractum petit, ut hō aliquid erga Deum efficiat ultra id, quod illi ex gratitudine, aut simi-

titulo debebatur: nam satisfactio condigna, et adequalitatem exigit, quod sicut homo Deum offendit, afficit que aliquid ultra id, quod licebat, ita satisfaciat, efficiat que aliquid ultra id, quod debebat: cum autem impossibile sit, quod aliquid efficiat purus homo ultra id, quod Deo debebat, saltem ex gratitudine sit, quod etiam pro satisfactione condigna peccati venialis, nihil prorsus efficere possit.

Doctrina hęc tota est ex Anselmo lib. 1. Cur Deus homo c. 2. ubi ait: quandiu non solvit quod rapuit manet in culpâ, nec sufficit solummodo reddere quod ablatum est. sed pro contumelia illatâ plus debet reddere, quam abstulit: sicut enim qui lędit salutem alterius non sufficit si salutem restituat. sed quod pro illata doloris iniuriâ recompenset aliquid, ita qui honorem alicuius violat, non sufficit honorem reddere, si non secundum inhonorationis factam molestiam aliquid, quod placet illi, quem inhonoravit, restaurat. Unde manifeste colligitur id, quod iam alibi notabamus de iniuria reali et personali: nam quando solo intercedit iniuria realis, sufficit, quod res ablata reddatur, aut aliquid ęquivalens illi: at vero quando iniuriae reali aliqua adiungitur iniuria seu offensa personalis, non satis illud est, quod pro offensa reali satis erat; sed requiritur aliquid amplius. Et ratio est: quia illa duplex offensa ratione inducit duplex debitum, cui per unicam indivisibilem rem fieri satis non potest condigne, et ad ęqualitatem: non enim est novus titulus ad rem eandem exigendam. sed re vera titulus ad exigendam rem aliam, cum ergo in Deo semper insurgat ex peccato commisso, etiam veniali, novum ius ad aliquid amplius à nobis exigendum, et in nobis resultet novum debitum, ut dicebamus, non potest per unam, et eandem operationem utrique debito fieri

Sect. 4.

Rões aduersariorum elevat.

Arguit Pr Amicq: offensa, quam Deo infert peccatum veniale, est diuersi ordinis ab illâ, quam mortale infert; nam offensa activa ordinis sui gravitatem sumit ab offensa passivâ, q̃m veniale infert Deo, est diversi ordinis ab offensâ passivâ mortalis: offensa. n. passiva, quam veniale infert, est displicentia, quam Deus concipit ex lęsione boni creati prohibiti. offensa vº passiva, quam mortale infert est displicentia, quam Dq concipit ex lęsione boni increati. Vnde, inquit, euidenter seq̃, pōe à iusto condignam pro suo peccato veniali satisfactionem offerri. qa rōta iō, cur n potest crēa pro suo peccato veli condignè Deo satisfacere, est qª per nullam suam actionem ordinis infinitatem, quę in peccato mortali includitur, propter contemptum increatę maiestatis, adęquate compensari. Sic ocedendo diuersitatem ordinis inter peccatum mortale, et veniale, rōe cuiq diuersitatis peccata venialia, quantumvis multiplicentur, adęquare n possunt gravitatem vniq mortalitatis. [illegible] adhuc assero, n posse pro peccato veniali satisfieri adęqualitatem à pura crēa. n qª sit in ordine illo superiori, in quo est peccatum mortale, [illegible] qª est in alio ordine superiori ad omn satisfactionem purę crę, vt dictum à nobis, et probatum est.

Ot ofso 1ª eundem Authorem, qui docet peccatum veniale, etiamsi finitum unde cumque sit, et inferioris ordinis ad mortale, n posse multiplicatis actibq solis attritionis, etiam supernalis resarciri: [illegible] est, inquit, diversę rōis: quod explat exemplo famę lęsę, quę solutis pecunię adęquari n pōt: idemq de quacumque satisfactione purę crę rū cuiq cumque offensę, aut peccati, etiam venialis in Deum commissi divini censeo.

Arguit 2º Pardenoig ex doctrâ Pri Vaz. Contritio

est proportionata in aestimat. morali cum offensa peccati venialis; imo superexcedens: ergo erit pro illa condigna satisfactio. Ant. probat: quia contritio sive sit, sive non sit gratia sanctificans, est magis bona, quam malum sit peccatum veniale: contritio enim meretur vitam aeternam; at peccatum veniale non meretur penam aeternam. Confirmat: quia peccatum veniale non contrahit debitum carendi auxilii ad actum contritionis, aliumve actum supernalem; ergo in collat. auxiliorum nihil est, quod a Deo condonetur: ergo cum aliunde sit bona contritio, atque peccatum veniale malum est, aut forte etiam melior erit condigna satisfactio. Ad argumentum secundo dico ant.: contritio est proportionata in ratione satisfact. et offensae, nego: est proportionata in ratione bonitatis, et malitiae cum peccato veniali concedo. itaque fateor, contritionem esse aeque bonam, aut forte meliorem, quam malum est peccatum veniale, quia comparatio est in ratione bonitatis, et malitiae; at vero id non sufficit ad condignam satisfactionem adaequalitatem, quia quidem satisfactio debet esse ex aliunde indebitis. Ad confirmationem constat ex dictis, per peccatum veniale contrahi debitum carendi aliquibus auxiliis per totam vitam, quia si conferantur pro statu vitae praesentis, est novus quidem favor. Imo etiamsi non intercederet novus ille favor, adhuc bona operatio debita esset ex gratitudine, quod satis est ad hoc ut non sit condigna satisfactio.

Arguit 3°: Licet contritio sit ex auxiliis, et donis a Deo liberaliter donatis, hoc non impedit illam esse peccati venialis condignam satisfactionem: ergo etc. Probat. enim: quia aliquod opus bonum ab homine iusto elicitum a Deo esse conferente auxilium gratiae ad illud eliciendum non impedit in illo rationem meriti de condigno: ergo neque rationem condignae satisfactionis. Probat. conseq.: quia ideo opus bonum Deo auxiliante elicitum ab homine iusto est meritorium de condigno, quia licet illud opus ratione auxilii

sit opus Dei, ratione tamen nostrae cooperationis est opus nostrum, ratione cuius aliquid apud Deum mereri dicimur. Ergo eadem ratione erit apud Deum condigna satisfactio, saltem pro peccato veniali. Sed imprimis retorqueo argumentum contra eundem Authorem, qui licet probabiliter admittat hic cum P. Ripalda non solum contritionem perfectam, sed actionem etiam ab hoc iusto elicitam, imo et alia quaevis supernalia opera habere posse rationem condignae satisfactionis pro venialibus; requirit tamen ibi, quod eiusmodi opera supernalia dolorem, saltem virtualem involvant. Unde sic retorqueo argumentum: quamvis cum quae bona opera supernalia iusti habeant rationem meriti de condigno, etiam si non habeant virtualem detestationem venialium; ergo adhuc ut habeant rationem condignae satisfactionis aliquid aliud requiritur, quam ad rationem meriti de condigno.

Igitur ad argumentum negandum est 1.um antecedens. Ad cuius probationem, transmisso antecedenti, neganda est consequentia. Cuius disparitas ex iam dictis consistit in eo, quod meritum de condigno solum requirit in opere proportionem quandam ad praemium, ratione cuius accedente pacto, seu contractu, aut promissione maneat assignatum tali operi praemium, et illi debetur, non ex ipsa prece operis natura, sed ex pacto, aut promissione. Aliter evenit in satisfactione, quae consistit in ipso opere, quod tale sit, taliter quae fiat, ut sit condigna satisfactio, et ad aequalitatem iuris extinguat ex se ius in creditore ad satisfactionem exigendam, aut aversionem continuandam. Si autem satisfactio fiat ex bonis ipsius creditoris, seu alias illi debitis, non ex se, sed ex creditoris munificentia dicitur extinguere illud ius, quod habebat ad satisfactionem, ad quam semper requiritur aliquid alias indebitum. Exempli gratia si quis deberet Petro centum, et ille non haberet, unde illa centum redderet, nisi aliquid a Petro mutuo acciperet, quo posset centum lucrari, quae rede-

dat Petro, certè non tam debitor ipse satisfecisse damno dicitur, quam Petrus ipse creditor satisfactionem damni procurasse suis met bonis; imo non satis esset, quod debitor ille centum adderet Petro, quos ex mutuo debebat. Et opus erat, quod aliquid amplius ad satisfactionem pro alio debito offerat Petro ex aliàs indebitis, cum praecipuus Author operis satisfactorij in nostro casu sit ipse Deus, qui auxilia confert, vocatque, et adiuvat gratiis ad opus bonum, quo potius novo beneficientiae titulo met obstrictus homo, cum quo ille non possit aliquid amplius offerre, quam quod ex novo titulo beneficientiae offerre debet propter gratitudinem, non poterit per illud opus bonum, licet habeat rationem meriti de condigno, condignè etiam, et ad aequalitatem pro peccato satisfacere.

Arguit 4° ex eodem: idem est satisfacere per obsequium aequivalens, ac de condigno mereri id, pro quo tale obsequium offertur; Sed per contritionem condignè meremur remissionem venialium, dum in gratia sumus: Ergo per contritionem satisfacimus Deo venialiter offenso, tanquam per obsequium aequivalens. Confirmatur quia contritio potest considerari vel secundum se, vel in ratione obsequij Deo oblati. Si contritio secundum se consideretur, non habet rationem condigni satisfactionis, etiamsi habeat physicam repugnantiam cum peccato: nam ratio condigni satisfactionis dicit aliquid moralitatis quod in obsequio est. Si autem contritio ut obsequium Deo oblatum est actus vitalis liber procedens à voluntate creata, Deo quae gratus, et à caritate elicitus ad Deum placandum vel ad illi pro offensâ satisfaciendum. Et si contritio hac ratione consideretur est obsequium aequivalens offensae peccati venialis: Ergo est sufficiens, et condigna satisfactio. Minor ista probatur quia hac ratione identificat se cum contritio rationem meriti de condigno ad remissionem ve-

nialium. At v° qui de condigno meretur peccati et offen-
sę remissionem v° dicitur satisfecisse pro offensa illatâ;
si.n. n̄ v° satisfecisset n̄ mereretur de condigno remissionē.

Rē ex dictis nandō mīm argumenti: namut
dictum est, condigna satisfactio talis ē debet, vt ex se, et
independenter ab aliquo pacto, aut promissione gratui-
tâ extinguat in creditore ius ad satisfactionem exigendam,
aversionemque, aut displicentiam conservandam: me-
ritum etiam v° de condigno supponit ex parte sua sc.
proportionem quamdam ad premium, quę quasi per-
ficitur, et completur per actum, aut favorem Dei confe-
rentis p̄mium. Vnde licet ɔcedamq, poē nos per contritio-
nem in grā elicitam ɔdigne mereri remissionem veni-
alium, dicimq adhuc id n̄ ē ex ɔdigna satisfact. s. ex
gratuita Dei acceptat. aut favore assignandi tanqm
p̄mium tali operationi remissionem illam, quę est nova
grā, quam possumq a Deo petere, et reipsa petimq, cū
nrā debita dimitti rogamus. id, qd in confē dicebat
de ɔtrit. quę in rōe obsequij, et secundum se potest
considerari, verum quidem est, s. adhuc nulla rōe
erit condigna satisfactio, aut obsequium equivalens.
n̄ certē si v. se ɔderetur: qa hac rōe n̄ dicit mo-
ralitatem illam, quę in obsequio est. Secundo sc. hic
hac rōe repugnantiam physicam cū peccato actua-
li. Dixi cum actuali: nam hituali tolli n̄ pōt, nisi
per condignam satisfactionem, aut ɔdonationem m.
extrām Dei. Si v° consideretur, vt est obsequium
Deo factum, n̄ est equivalens ad soluendum debitū
ex offensā ɔtractum à peccatore, ut sępe dictum à no-
bis est.

Sect. 5ª
Quid pro satisfactione pro peccato alieno.

In hac difficultate duplex involuitur, quę ab aliquibq n̄

satis digni solent. 1a est: an aliquis possit merito de condig= no mereri alteri remissionem peccatorum? 2a an homo possit per se per modum meriti de condigno, seu per modum con digne satisfact.is? Dixi, remissionem peccatorum, non vero gratiae sanctificantem: nam amplius est mereri gratiam, et ami= citiam Dei, quam solam remissionem peccati, quae per condonationem Dei fieri potest, seu eo quod homo cum remis= sione peccati assurgeret ad statum gratiae, et amicitiam. Propterea quia cum loquimur de satisfact.e attendendum no= bis est in peccati remissione: nam satisfactio formaliter ut talis posita est in conciliando remissione offensae, seu in extinguendo iure creditoris ad satisfactionem exigendam, et aversionem servandam. In his igitur difficultatibus 1a sententia docet, posse purum hominem in gratia ultimus satisfa= cere pro aliis condigne, et ad aequalitatem arithmeticam seu rei ad rem, non tamen cum tota perfect.e seu ri= gore iustitiae. Ita Caietan. hic, et Paludanus in 4 dist. 20. q. 2. Mr. Soto lib. 3. de natura et gratia c. 6. et in 4 dist. 1. q. 3. art. 3. et dist. 19. q. 1. ar. 2. ad 14. Indicat etiam Vega in Trident. lib. 8. c. 5. et lib. 7. c. 9. ac alii apud P. Suar. hic disp. 4. sec. 7. qui= bus ipse videtur adiungendus duabus primis. § dico iam et § dico 2o. Referuntur pro hac 1a sententia Soxia disp. 6. et Mr. Ragusa disp. 6. q. 2. Tannerus titulo. 4. disp. 1. q. 2. dub. 8. Et Gran. tract. 2. tract. 2. disp. 1. sec. 3. quibus adiungimus Scotus, et alii apud hos.

2a sententia, quae communior est, negat omnino tam de me= rito, quam de satisfact.e sub ullo peculiari discrimine. Ita P. Mr. Amicus disp. 5. sec. 7. apud quem Alensis, Albertus Magnus, S. Thom., Ferrara, Durandus, et Ricard. Et Medina utrique. P. Vasq. disp. 4. c. 3. et Suar. ubi supra, et, ut credo, immerito refertur pro

hac sã abte nativâ, nisi quatenus cum aliqua limitat. concurrit gratiâ ad satisfact.em illam pro alieno peccato, aut meritum de condigno. Accedit Rainaudus, qui postquam negaverat purum hom. satisfactionem condignam pro peccato proprio, multo minus, ait, posset creã Deo satisfacere pro alieno peccato quocumque. Ita probat lib. 3. de Deo hoê sec. 1. c. 3. n. 103. Alderete hic dp. 6. sec. 1. Mr. Alvar. dp. 10. sec. 4. sub sec. 2. et dp. 52. sec. 6. subsec. 2. Car.us de Lug. dp. 9. sec. 8. Lmdenius hic titulo. 1. dp. 3. dub. 6. sec. 2. n. 74. apud quem idem videtur cu inquirere: an hõ possit pro peccatis aliorum satisfacere de condigno, atque an possit alteri hoi existenti in peccato mereri de condigno gratiam, et peccati remissionem.

3a. sã media est inter utramque propositam: nam distinguit inter satisfactionem, et meritum, concedit que poê purum hõem de condigno mereri alijs remissionem peccatorum, aut gratiæ Dei infusionem; ñ vero poê de condigno satisfacere pro alieno peccato. Hanc sam ita distinguo in Pre Ripalda: nam de merito condigno gratiæ alienæ id docedit dpe. 96. sec. 2. et 3. de satisfactione id ñat dp. 97. sec. 2. n. 27. Expressit hanc sam mediam cum eâ dicti satisfactionis, et meriti Mr. Godoy trac. 1. de incarnat. dp. 2. q. 6. ibi 2a ro: nulla creã pot condignè, et ad æqualitatem satisfacere pro culpâ mortali alienâ. et q. 8. ibi: 3a ro: pot de poa abtã hõ purus constitui aliorum caput in ordine gratiæ, et illis mereri condignè gratiam iustificantem, et mundationem à peccato. Refert ab ipso illustrissimus Araujo. 1. 2æ. q. 114. art. 6. et 3. pte. q. 1. ar. 2. dub. 3. et q. 8. ar. 6. dub. unico. Marcus Serra 1. 2æ. q. 114. dp. 31. art. 2. et hic q. 1. dp. 2. art. 2. ad 6m. Pro hac sã media PP.es quosdam refert citato nomine Card. de Lugo. et Alvar. Et sane possent pro illa ñ nulli ex duabus oppos

sitis adduci: nam aliqui in 1a sa satisfactionem pro alieno peccato possem concedunt puro cõ: qa concedunt possem illi meritum remissionis acquirendi pro peccato alieno. Alij vo in 2a sa nant eẽ posse hoc remissionis meritum, qa impossem dicunt satisfactionem vnius pro alio.. Alij qe AA. si meritum à satisfact. distinguerent, possent in rationem hanc sam venire.

Nos qe qui meritum de condigno à satisfactione distinximus, nõ possumus ingredi viam hanc mediam: asserimus qd potuisse purum hoem, posse que in alia Providentia constitui à Deo caput creaturorum, et tanta grã ornari, vt suis operibus per mũm meriti de condigno remissionem peccatorum, imo et grãm ipsam, amicitiam que Dei alijs hoibus peccatoribus promereatur. adhuc tamen id numquam foret per condignam, et equalem satisfactionem offensæ, nõ sõ personæ ad personam. Trac rei ad rem. 1as doctus huius partem primæ sẽ damus. 2as alteri, vtram que mediæ. Ad cuius vnius que probatõs supponimus id, qd sa de merito, et satisfact. notatum reliquimus, s. mim valorem requiri ad meritum etiam de condigno, quo meremur remissionem quamdam condignam satisfactionem offensæ: nam ad meritum de condigno sõ reqr personæ dignitas cum aliqua rei, aut operis proportione, rõe cuius accedente pacto, seu promissione Dei assignetur illi tamquam pmium remissio peccatorum. Unde contingere põt, qd aliquid sit sufficiens ad meritum de condigno rõ remissionis, licet nõ sit sufficiens ad condignam satisfactionem offensæ, ad quam, vt dictum est, reqr, qd satisfactio ipsa independenter à pacto, et promissione extinguat in creditore ius ex offensâ ortum ad exigendam satisfactionem, aversionem que conservandam. Vg debet Pẽtõ Pẽs 100. aureos, nec tamen

illos hic, nec aliq^d, q^d centum aureis estimeret. Ut tamen annulum, aut quid simile, qui licet centum aureis n̄ valeat; gratus tamen est Paulo, qui ait Petro; si mihi dederis hunc annulum, remittam tibi aureos 100. in hoc casu, si Petrus det Paulo annullum illum, meretur de condigno ex pacto, remissionem totius debiti; nec tamen illam acquirit ex satisfact. condigna: nam supponimus rem illam n̄ eē equalem debito 100. aureorum.

Hinc iam p̄ nrā doctrā, et quoad 1am partem de merito videtur eē Sanctissimus hic q. 8. ar. 9. Ubi docet, Xpum D. per gram̄ similem fuisse caput moraliter influens de condigno gram̄ in cæteros hoīes. et 1. 2ª. q. 114. ar. 6. Ubi removet à iusto meritum condignum grāe alterius eo, q^a Deus eius meritum n̄ ordinavit ad alienam gram̄. sed ad propriam solius operantis. Et iterum hic 3. p.te q. 64. ar. 4. corp. agens de potestate, qua Xpus D. Sacramenta condidit, ait, talem potestatem potuit Xpus ministris communicare, dando s. tantam plenitudinem grāe, ut eorum meritum operaretur ad Sacramentorum effectus. Cui adiungendus videtur Aug. trac. 8. in Ioannem, Ubi de potestate baptismi instituendi, et administrandi in noīe proprio, seu meritis proprijs hoīi iusti sermonem instituit. Probat 1° roe: q^a de facto Deus constituit Adamum caput cæterorum hoīum, ut eo peccante cæteri in illo peccarent, et donis grāe privarentur: ergo potuit illum ita constituere caput cæterorum, ut saltem proprio suo merito gram̄ alijs, et peccati remissionem obtineret, q^d. n. vetat, Deus Adamo, iam in Dei amicitiam restituto p̄cipiat, ut sua bona operā in aliorum satisfactionem promerendam referre, et illi promittere, decreto quo statuere, ut eo bene operante propter ipsius merita grā, et peccatorum remissio posteris con

cederemur?

Confirmatur in humanis: Nam pr. n. Principes propter Parentum egregia facinora posteris dona et praemia conferre solent, quae quidem praemia, licet posteris concedantur, praemia tamen sunt operum eorum, quae ab eorum parentibus, et avis patrata sunt. 2o pr: quia opus bonum, quatenus meritum per se est, sic movet superiorem ad retribuendum merenti donum aliquod, quod sibi gratum, gloriosum, aut aliqua alia ratione conveniens sit, ideoque inter bona ipsius possit computari. sicut dona aliis etiam collata propter aliena merita possunt esse ipsi merenti grata, gloriosa, et convenientia, computabiliaque inter ipsius bona: ergo opus bonum hominis iusti, quatenus meritorium per se est, potest hac ratione movere Deum ad praemium aliis conferendum, ita ut aliqua ratione dicatur praemium hoc esse merentis bonum: ergo si accedat Dei promissio et pactum, qua ratione dictum a nobis est, dabitur meritum de condigno unius pro alio: quod vero hoc esse non possit per condignam satisfactionem offensae alienae, quae erat 2a nostra pars probatur ex dictis a nobis pro peccato proprio. Et imprimis non potest esse condigna satisfactio personae ad personam; quia non fit ab ipsa persona, quae offenderat, aliquid ergo remittendum est, ut per alium satisfactio fiat. Tum deinde alium, tanquam fideiussorem velle ex aliena causa propriam facere in ordine ad satisfaciendum, et quod id a Deo acceptetur ita, ut satisfaciat pro peccatis aliorum, ac si essent peccata propria. Ecce iam relabimur iterum in praecedentem difficultatem de peccato proprio mortali aut veniali; ideo n. diximus, non posse purum hominem pro suo etiam veniali peccato condigne et ad aequalitatem satisfacere, quia ex gratitudine debebat totum id, quod pro novo peccati debito offerre poterat, quae ratio mi-

bitur etiam in nro casu.

Sect. 6.ª

Obiectiones adversæ solutione donantur.

Cª 1.ᵃ doctrinæ nræ partem de merito unius pro remissione alterius obiicitur 1.º longum Sanctorum PP. agmen, quibus pro comperto fuerit, n. potuisse alium, quam Deum hominem peccatoribus veniam, aut divinam amicitiam promereri. Similiter n. potuisse purum hoiem liberare genus humanum à peccato: at si posset purus hō de condigno mereri alijs gratiam, et remissionem peccati, posset ille liberare genus humanum à peccato: quod n. potest purus hō, sive id dicatur per modum meriti, sive per modum satisfactionis. Et confirmatur ex Leone Magno sermone 12. de Pass. qui peculiariter usus est meritorum voce, ubi ait: quia cum primi hoïs universa posteritas uno simul vulnere sauciata corrueret, nec ulla iterum merita conditionem poterant illatæ mortis evincere venit è coelo medicus singularis. Adeò cum Ripalda de ente supernali disp. 96. sec. 6. hoc argumentum n. habere vim contra meritum de condigno alienæ gratiæ, si hæc conferatur, aut conferri posit, ut multis placet sine remissione peccatorum. 2.º et præcipuè sanctos PP. loqui de meritis sanctorum vi sua et independenter ab omni alio favore Dei exigentibus remissionem peccati, quod pertinet contra condignam satisfactionem, quam contra meritum de condigno. Neque dignitas meriti ad præmium est per quamdam proportionem, cui adiungendus est Dei favor ex sua sola liberalitate, et munificentia statuentis dare in præmium dona longè maiora: nam licet PP. puro hoi vim promerendi alijs gratiam, et remissionem peccatorum per condignam satisfactionem, n. vero præcise per modum puri meriti, etiam de condigno, quam solutionem exhibet etiam Magister Godoy ubi supra

q. 9. Ad testimonium Adriani Pontificis, quod hic solet afferri.

Itaque in re istâ agunt PP. de satisfact. condigna pro peccatis, quam nos etiam in 2a nrâ dicta parte denegamus puro hoi. non vero agunt de merito condigno remissionis peccati, seu ut Ripalda loqr, agunt de merito satisfactorio, et non de puro merito, quae longè diversa sunt, ut nos iam saepe diximus, et nrâ Ripalda hic optimè exponit. quod vero PP. agant, ut dictum est, de satisfact. et non de puro merito cons probat ipse, et expendit n.° 62. et 1° quidem, quia sufficientiam, quam puris cris denegarunt, Xpto Dno attribuunt. Haec autem, ut compertum est, per satisfactionem fuit, et non per solum meritum. 2° quia eam insufficientiam puri cris aliquando probant ex gravitate offensae, cui par cum non possit quodcumque cris obsequium. At haec paritas potius ad satisfactionem condignam, quam ad sic meritum req.r. 3° quia id etiam revocant in pretium et holocaustum narium ad solvendum debitum ex offensa contractum, debito autem solvendo potius satisfactio rei quam meritum. 4° ex condonat. et gratia Dei remittentis cris peccatum, quam condonationem, et gratiam rei cris exposcunt. Hoc autem potius est contra condignam satisfactionem puri cris, quam contra meritum ipsius. Et omnium ro una est: quia PP. supponunt, dum de re istâ loquuntur, Decretum in Deo non remittendi hoi peccatum nisi per condignam satisfactionem. quando ergo dicunt, hoem purum non posse remissionem hanc promereri idem est atque non posse purum hoim Deo condignè satisfacere ad illam remissionem, quae rei obtinendam.

Obiicitur 2° argumentum contra nos, quod de Dl.^i Var. quia gratia habitualis, quae de facto datur, non potest iusto valorem condignum conferre, ut alijs mereatur remissionem peccati, aut gradum

aliquem gratiae: ergo nulla gratia poli id p[r]estare potest: p[ro]b[atur] consequentia: quia quaecumque gratia poli est ejusdem speciei cum hac nostra. Confirmatur 1.º quia dignitas gratiae ad gloriam est dignitas adoptionis, quae non communicatur subiecto, nisi in genere causae formalis, subiecto videlicet, cui inhaeret: ergo non potest eam dignitatem gratia conferre aliis, quibus non inhaeret. 2.º quia gratia, ut dicitur, est semen gloriae; semen autem non fructificat nisi in proprio solo, cui sparsum, seu satum est. Argumentum hoc non omnibus placuit, etiam adversae partis DD. Et ad 1.º dist[inguo] antecedens: gratia, quae de facto datur, non potest ex peculiari ordinatione et acceptatione Dei, quae nunc est, concedo. Ex peculiari alia ordinatione et acceptatione quae esset in alia rerum providentia, nego. itaque de facto Deus totam operum condignitatem ordinavit et acceptavit ad praemium gratiae, et gloriae conferendae ipsi operanti; posset tamen acceptare illam condignitatem, et meritum ad gratiam aliis etiam conferendam. Nec hinc sequitur, mutari pro voluntate Dei operum bonorum condignitatem. quia perseverante eâdem condignitate operum intrà, potuisse mutari à Deo praemium, aliud quo illis operibus designari. ita ait P. Ripalda.

2.º alii recte dicunt de gratia, quae nunc est, et non de co[ndig]no: quae non implicatio est in eo quod alia gratia concedatur poli, quae non solum prosit ipsi operanti, sed aliis etiam, pro quorum utilitate ipse operans sua dirigat merita. ita ait P. Suar. disp. 52. sec. 6. subsec. 2. n. 27. imo addit, dici etiam posse, non repugnare gratiam, cui condignitas sit impetrare gratiam aliis personis, quam propriae personae, ut contingit in gratia unionis hypostaticae; et iterum si ponamus gratiam infinite intensam tota intensione poli opera ex gratia ista condignitas augerent aliam quam suam. Praeterea ponamus, inquit, gratiam identificatam cum lumine gloriae, illa redderet hominem actu beatum, qui cum esset intrinseco nihil sibi mereretur. cur autem non possit à Deo assumi ut aliis mererentur gratiam. Sic P. Hurtado probabilius quidem de poli. Ad primam

Ad 1m fateor dignitatem grae ad glam, que digni-
tas est adoptionis, et gram in genere causae finalis:
n. n. concedimus, unum hoiem ee dignum gla per al
terius gram; sicut. n. nullus est formaliter sanctus per
gram alterius, ita n est formaliter dignus gla, nisi per
suam met gram: in eo q casu n esset ho formaliter
sanctus per alterius gram, s per illam quam illi
alter meruisset, et quam in se haberet ad hendum
formaliter ius adoptionis, et dignitatem ad glam. Ad
2m resp, gram ee semen glae, atque adeo n nisi in
proprio subiecto, tanquam in proprio solo fructificare
glam. Quod autem in alieno solo n possit per
meum meritum fructificare aliam gram, que ibi etiam
sit semen glae n inde convincitur.

3o obiicitur ex Card. de Lugo: n est ratio nam
grae dignificare opera ad illud premium, per quod n re-
muneratur digne ipse operans: at per gram alteri colla-
tam, aut remissionem peccatorum ibi concessam n remune-
ratur digne ipse iustus operans: ergo n pot gra dignificare ope-
ra iusti ad gram alteri conferendam, aut remissionem pec
catorum. Probatur min: quia n remunerari pot iustus per gram
alteri collatam, aut remissionem peccatorum illi concessam ni-
si cum iactura proprie grae: nam quod meriti iustus infundit
pro alijs, sibi deficit: at n remuneratur digne iustus ope-
rans cum iactura proprie grae: ergo etc. Vidit Eminentissimus
Card. hoc suum argumentum n habere locum in hoie, cui
concessa esset tota plenitudo grae possibilis. Unde censuit, eius-
mi hoiem pot alijs gram promereri, quia nihil iacture pate-
retur, cum n esset sibi possibile augmentum aliud grae. S
adhuc praeterea rendum e 2o, aliud est quod opera iusti
heant mim dignitatem ad gram sibi promerendam quam
alijs; aliud vero quod nullam heant condignitatem ad
gram alijs promerendam. Hoc 2m est falsum. 1m verum

Itaq; aliud est, qđ gr̃a alijs collata n̄ sit recepta in iusto ipso operante, aliud vº qđ recepta in alijs n̄ sit digna remuneratio et p̄mium ipsig operantis. 1ª est verum; hoc 2ª est falsum.

Itaque posset p̄mium vnig alteri conferri, in quo ille ipse, qui operaretur, diceretur p̄mio affici, maximè si ex sua ipsig volunt. et applicat. et cessione id fieret, in quo casu, sicut iacturam aliquam gr̃æ pateretur, quæ ex illo opere sibi tanq̃m p̄mium debebatur, adhuc tamen diceretur dignũ iustg remuneratg in alio, cui suum illud meritum cederet et applicaret: quã etiam rōe ab ipso Cardi. de Lugo admittit, poe nunc à iusto applicari meritg de 2digno ad bona temporalia impetranda, sicet aliqua fiat gr̃æ obtinendæ iactura: Imò adhuc pōt vtrig̃ iusti id pōe fieri s̄ proię gr̃æ iacturã. 1º si loco gr̃æ 2ferendæ per meritum operis quasi directe promerentis 2ferarur alia gr̃a per meritum alig misericordiæ in p̄ximum quasi reflexè residentis sa primum, vt illud bonum opg, et meritum illig alteri applicetur. 2º, si Deg, vt potuit, statuisset, nullum gr̃æ p̄mium dare ipsi iusto operanti, s̄ sō alijs, quibg ipse vellet suorum operum merita applicare, qđ quidem Dg potuit ex sup̃mio rerum oium dominio: nam sicut potuit relinquere nr̃a bona opera s̄ vllo p̄mio, ita potuit, qđcumque, et quomõ cumque disponere; & in eo casu nulla erit iusto proię gr̃æ iactura: Ḡetc.

Sect. 7ª

Cætera, quę restant argũta, soluuntur.

Obijcitur 4º si ob aliquam rōem posset iustus mereri alteri peccatori grãm, maximè q̄a illam pōt sibi mereri: s̄ hęc rō id n̄ probat: ḡ etc. Min. p̄: q̄a ex eo qđ iustg sibi possit mereri grãm, n̄ seq̃r qđ illam possit peccatori mereri: nam quando iustg illam

sibi mereatur digno; at vero si illam meretur peccatori illam indigno meretur: atqui plus est gratiam indigno mereri, quam illam mereri digno: ergo ex eo quod sibi iustus mereatur non sequitur, quod illam indigno, seu peccatori possit mereri. Confirmatur: nam plus est mereri alteri remissionem peccati, quam sibi ipsi. Sed nullus sibi mereri potest remissionem peccati: ergo nullus potest illam alteri mereri. Ad argumentum transeat maior, quae non de prima gratia, sed de augmento illius in iusto debet intelligi: si enim quis potest sibi mereri de condigno augmentum gratiae, quare non poterit illud gratiae augmentum, aut etiam primam gratiam alteri mereri: tunc enim quae esset prima gratia ratione subiecti recipientis non esset secunda gratia ratione operantis, et illam merentis. Ergo omissa minori nego minorem. Ad probationem dico 1º iustum in illo casu mereri sibi gratiam, et illam cedere peccatori, sicut indigno in quo recipiente gratiam manet iustus ipse praemio affectus. 2º dico, peccatorem fieri dignum, cui conferantur illa gratia; non quidem dignum suo proprio merito, sed suo merito alieno cum cessione, et applicatione sibi facta. Ad confirmationem recte, nullum potest sibi mereri de condigno remissionem peccati mortalis quia non datur meritum de condigno nisi in homine iusto, et amico; posse tamen mereri sibi remissionem peccati venialis, non quidem per modum satisfactionis condignae et rigorosae; sed per modum meriti sub pacto et promissione Dei. Cum ergo ad remissionem alteri merendam, sicut et ad remissionem peccati venialis proprii supponatur iam homo iustus poterit alteri remissionem mereri, etiam peccati lethalis.

Obiicitur 3º: nulla gratia possibilis purus creatura potest dignificare opera ad praemium aliis conferendum: ergo nulla gratia possibilis purus creatura potest dignificare opera illius

ad promerendam alijs gratiam, aut remissionem pecca-
torum. Ant. p^a: quia gratia habitualis in subiecto dignificat
opera in genere causae finalis: nam sanctificando sub-
iectum dignificat illius opera ad praemium finale: ergo sicut
in genere causae finalis sanctificat, ita dignificat in ge-
nere causae finalis: ergo sicut non potest subiectum alienum san-
ctificare, ita subiectum alienum non poterit dignifica-
re ad praemium finale. Argumentum hoc imprimis
probat, nec Christum D. potuisse nobis aliquid de
condigno mereri; quia sive opera Christi D. digni-
ficentur ad meritum per gratiam habitualem, sive
per unionem hypostaticam, sive per ipsam increatam
sanctitatem Dei, quae omnia sunt erant in Christo D. per
modum causae finalis sanctificantis humanitatem, digni-
ficantis quae illam ad meritum in ordine ad praemi-
um, etiam alijs conferendum. Itaque dicendum est re-
spondendo ant. Cuius probatio non urget: concedo n.
verum quod ibi dicitur de sanctificat. et dignificat. respectu
proprij subiecti; non tamen inde inferri, quod non possit illud
subiectum a sua gratia dignificari, ut alijs aliquid
promereatur: aliud quippe est, gratiam in uno subie-
cto existentem dignificare illius opera, ut alijs eti-
am proficiant, et meritoria sint conferendi praemij
alijs: aliud vero, quod gratia illa in uno subiecto ex-
istens dignificet opera alterius subiecti, ut scilicet alterius
opera meritoria sint. Hoc est namque primum,
secundumque.

Obijcit 6°: implicat, quod unum, et idem opus sit
meritorium de condigno duplicis praemij adaequati, eius-
dem quae rationis; sed quodlibet opus hominis iusti est meri-
torium de condigno augmenti gratiae sibi conferendi: ergo
implicat, quod sit etiam alijs meritorium eiusdem gratiae.
Maior patet: quia cum praemium adaequatum merito, si

meritum est finitum het sibi correspondens p̄mium adequatum finitum: ergo quod praeter illud assignatur non erit de condigno: et implicat, quod de condigno assignetur illi duplex p̄mium adequatum. Confirmatur: quia meritum justi adaequat de condigno cum p̄mio augmenti gratiae sibi conferendae: ergo non potest adequari cum p̄mio gratiae conferendae peccatori, maxime si huic adiungenda sit peccatorum remissio. Patet consequentia: quia hoc est maius p̄mium. Si ergo alteri minori adequabatur meritum non poterit huic maiori adequari. Aliqui ad argumentum, p̄mium illud gratiae dupliciter posse conferri. 1° si inter utrum que Deus diligat p̄mium gratiae, ita ut gratia, quae sola operanti conferenda erat inter utrumque ex meritis unius dividatur. 2° ita ut nihil ipsi operanti conferatur: sed tota gratia non operanti tribuatur: quod utrumque posset ex pacto, et determinatione Dei veritate. Ecce quo modo nunquam datur duplex adequatum p̄mium uni merito.

Ad confirmationem concesso antecedenti nego consequentiam. 1° quia potest evenire, ut non conferretur peccatori tanta gratia ex meritis alterius, quanta ipsi operanti conferenda erat. Unde cum non differrent in intensione equali, posset per intensionem minui adequari meritum cum p̄mio. Verbi gratia si quis per actum intensum ut octo mereatur sibi gratiam intensam ut octo, per illum eundem actum meretur alijs gratiam intensam ut 4or aut ut 6. ut ita dicatur adequari meritum cum p̄mio: erit ergo tantundem conferri alijs 4or aut 6. gradus gratiae quantum si ipsi operanti octo conferrentur. Qua solutione utitur Mag. Godoy: cum non inquit, excessus ille infinitus non sit, non est assignabilis

cur n̄ possit cadere sub condignitate meriti operis, cum tum vi [illegible] finiti, q̄d etiam et nos dicimus, sicut adiungatur remissio peccati: nam excessus ille infinitus n̄ è, cum nec peccatum ipsum sit apud nos infinitum. Addo insuper solutionem aliam ex eo desumptam, q̄d meritum etiam de condigno n̄ desumitur per æqualitatem arithmeticam rei ad rem, qualis in satisfactione requiritur, s. per geometricam, seu proportionis, quæ quidem videtur habere mini quandam latitudinem. Unde sicut ex determ. D.ª assignetur operi de facto præmium duorum graduum gratiæ, quos de condigno mereatur, poterit tamen aliquid amplius assignari etiam de condigno. Unde sicut aliquid amplius illos duos gratiæ gradus alteri mereri, quam sibi, diceretur adhuc iustum illos alteri mereri, si à Deo ita in alterius bonum assignarentur, possent .n. adhuc cadere sub latitudinem illius meriti de condigno.

Obiicitur 7°: plus est mereri gratiam, et amicitiam ap.d aliquem, q.m illi satisfacere pro offensâ ad æqualitatem, et de condigno, s. potest iustus mereri apud Deum gratiam, et amicitiam peccatori, ut concedimus in una nostra [illegible] parte: ergo poterit etiam pro offensa alterius satisfacere de condigno, et ad æqualitatem, q̄d tamen in alterâ. Nega[tur] pr[obatio] ex dictis à nobis: nam satisfactio solum est ad extinguendum in creditore ius ad exigendam à debitore satisfactionem, aut aversionem realem contra illum servandam. at vero meritum ad acquirendum ipsi debitori ius ut donum aliquid concedatur. Et quis n̄ videat, plus requiri ad acquirendum ipsi debitori ius contra suum ipsius creditorem, et inimicum quam ad extinguendum in ipso creditore ius, q̄d habebat adversus debitorem. Ad argumentum concessa maiori, n̄o

mim. Et ratio disparitatis est: quia meritum gratiae, et amicitiae fit ex pacto, et voluntate ipsius creditoris volentis promissione sua se ipsum obligare ad deponendam aversionem, et conferendam gratiam, pignus que amicitiae; at vero satisfactio, si condigna sit, et adaequalitatem in genere satisfactionis debet esse independenter à quolibet pacto, aut favore ipsius creditoris. Vnde fit, quod creatura quae adaequalitatem non potest satisfacere Deo pro offensâ ab alio irrogatâ, possit illi ex Dei voluntate et pacto mereri remissionem peccatorum, et gratiam amicitiae, et adoptionis: nam sicut hoc sit maius bonum, fit ex novo Dei favore promittentis illi operi tantum praemij, et honoris.

Obiicitur 8. et vltimo, D. Thomas 1. 2. q. 114. ar. 6. vbi docet, non posse vnum hominem alteri mereri primam gratiam condigne, bene tamen merito de congruo. Et in hac 3. parte q. 8. ar. 6. corpore vbi ait: interiorem influxum gratiae in membra Ecclesiae soli Christo convenire, cuius humanitas, inquit, ex hoc quod est divinitati coniuncta, habet virtutem iustificandi. Confirmatur: quia non aliter ipse Christus Dominus satisfecit pro nobis, etiam adaequalitatem, nisi merendo nobis gratiam, et remissionem peccatorum: si hoc ergo pure creaturae concedamus, nihil Christo Domino reservamus. Ad primum Sancti Thomae testimonium respondet Pater Godoy, Angelicum Praeceptorem non loqui de potentia absoluta Dei. Sed de lege ordinaria, secundum quam non disposuit non dare alicui gratiam, aut remissionem peccatorum propter sola hominis, aut purae creaturae merita: quando non, inquit, ratio D. Thomae non desumitur ex ipsâ rerum implicatione aut non vtitur terminis illam indicantibus, intelligendum est loqui de lege ordinariâ, et providentia, qua Deus de facto decrevit, ita fieri sicut posset aliter pro alio providentiae genere decernere. Ad 2um respondet ibi assignari à D. Thomâ rationem sufficientem in Christo Domino vt posit alijs gratiam promereri, et illa

tantũ in sua membra derivare. n. v.º inde sequi illam esse oio necriam ad illum effectum pstandum. Ad q̃ sufficit constabit ex dicendis per sequentes quæstiones, in quibus satisfactionem Xpi D. explicamus.

Q.º 4.ª

An, et quomodo Xptus D. pro peccatis hominum satisfecerit?

Sec. I.

Enumerantur conditiones, quæ in satisfactione pro peccato intercedunt.

Ex ijs, quæ duabus præcedentibus quæstionibus dicta à nobis sunt facile colligitur, necriam fuisse incarnationem Dei ad condignam satisfactionem pro hoium peccatis exhibendam: diximus enim. puram cream n. posse sibi, aut alijs per condignam satisfactionem gratiam, aut peccatorum remissionem promereri. Unde si Deo fuit decretum n. remittendi peccatum hoibus, neque illos in suam gratiam, et amicitiam recipiendi, nisi illi satisfactio pro offensa offerretur, fit, qd defacto fuit necria alicuius Dei Creatoris incarnatio, ut ea condigna satisfactio, et ad æqualitatem offerri possit, atque adeo fuisse nobis æque necriam Dei incarnationem, ut à peccatis redimeremur, ex supposito qd n. aliter qm per condignam et æqualem satisfactionem in libertatem filiorum Dei evadere poteramus nec vindicari ubi in libertatem datis adversus diaboli servitutem, et chirographum illud decreti, de quo Calg. in quo quidem maxime elucet mysterij huius magnitudo ubi et misericordiæ, et iustitiæ æque provisum est; iustitiæ quidem, qa per condignam satisfactionem iustitiæ fit satis. misericordiæ vo, qa creditor ipse fideiussoris munere voluit fungi, et in suum caput oia nrã peccata imponere.

Qa tamen diximus, puram cream posse pro alijs

per modum solius meriti conciliare remissionem peccatorum. imo et ipsammet gratiam Dei, si Deus voluisset bona vnius opera per alterius gratiam, aut peccatorum remissionem praemio afficere; certum est hoc in potestate non de Xpto D. dubitare: si enim bonum opus hominis iusti ex gratia Dei elicitum tanti meriti, et aestimabilitatis apud Deum est, vt possit in illius praemium remittere alijs peccatum, aut gratiam donare, multo magis id concedendum est bonis Xpti D. operibus, quae etiamsi humanitatis sint, infiniti valoris, et aestimabilitatis erunt apud Deum, vt mox dicemus, in quo quidem latum adhuc et latissimum discrimen est inter puram creaturam, et Xptum D. nam meritum Xpti D. ratione suae infinitatis adeo exsuperat demeritum, et malitiam peccati, vt Paulus dixerit quod Vbi abundavit delictum superabundavit et gratia. quod non solum vt quidam accurate satis pro immaculata Deiparae conceptione interpretatur, quia gratia abundavit ad plures quam peccatum Adami. Sed etiam quia licet purae creaturae donaretur à Deo infinita gratia, imo et omni possibili, adhuctamen merita Xpti D. ratione vnionis hypostaticae ad Verbum superabundaret: si ergo potuit Deus operibus purae creaturae hoc, et illud praemium assignare, potuit et illud, et illo amplius infinito assignare operibus Xpti D. nullum enim finitum praemium adeò magnum est vt adaequet valorem et aestimabilitatem operum Xpti D.

§. 2. Vt dicamus, quo modo Xptus D. non solum per modum meriti sed per modum condignae satisfactionis nobis remissionem peccatorum procuravit, enumerandae breviter sunt quaedam satisfactionis conditiones quae in satisfactione pro peccato debent inesse... praeter bonitatem supernaturalem, et libertatem caeteris actibus honestis, et supernaturalibus debitam. 1a satisfactionis conditio est, quod sit ex inde-

debiti: nam, ut sæpe iam notavimus, quibus omnibus per satisfactionem debet à creditore removeri ius, quod habet ad satisfactionem exigendam, et exercitionem conservandam: at si satisfactio fiat ex eis, quæ aliàs debentur, poterit adhuc creditor exigeri ulteriorem satisfactionem: aut si non detur poterit in annexione p servare. Hanc satisfactionis conditionem persequitur, et exponit Ill.[mus] Raynaudus de Virtutibus lib. 3. à n. 283. Secunda conditio est, quæ ex istâ seq., videlicet, quod satisfactio ita sit æqualis, aut proportionata offensæ, ut illâ semel positâ, non indigeat remissione alicuius debiti, ut illius satisfactionis formaliter ut talis. Et ratio est à priori: quia satisfactio pro offensâ fit ex iustitia, quæ aliquam æqualitatem exigit.

Ex 1º iustitia satisfactionis intrinsece respicit debitum, nec satisfactionem debet nisi qui lædit, propterea satisfactio debet offerri ab illo ipso, qui læsit, vel loco eius ab alio læsi consensu, et voluntate: si enim cum læsi ipsius consensu, et acceptatione accedat satisfactio à tertio exhibita poterit esse æqualis, et extinguere debitum ab alio contractum ratione iniuriæ illatæ, quod non fieret si satisfactio pro illata ab uno iniuriâ offerretur ab altero non consentiente neque acceptante illo, qui læsus fuerat. Unde fit, quod licet in eiusmodi consensu, et acceptatione satisfactionis ab altero exhibitæ favor aliquis intercedat adhuc eo favore, et consensu posito poterit satisfactio illa dici æqualis, et condigna ad remissionem debiti ex offensâ contracti. Huc spectat id, quod ab aliquibus dicitur in satisfactione pro peccatis requiri promissionem, et acceptationem Dei, ut ea satisfactio, quæ à nobis offerri non poterat, ab alio pro nobis offerretur, quod quidem verum est, quia satisfactio perfecta pro nostris peccatis

potuit à Patr. Dª exhiberi, quæ cum non peccauerit, nec peccare potuerit sic potuit pro aliorum peccatis satisfacere: satisficit ergo quatale oppenitans existimabilitatis, et obsequij præsti erga Deum, vt supposito Decreto Dei, de quo mox dicemus, non potuerit Deus non acceptare eiusmodi satisfactionem, ut condignam pro hominum peccatis.

Hic ergo suborit difficultas: an videlicet satisfactio Xpti D. habuerit ex se condignitatem requisitam ad abolitionem offensæ? Præmitto, hanc condignitatem posse considerari dupliciter .s. et in actu 1º, et in actu 2º: in actu 1º consideratur independenter ab eo quod in actu 2º obliget, vel non obliget ad deponendam auersionem. In actu 2º consideratur, vt actu obligans Deum ad auersionem illam deponendam. Scotus, Durandus, Gabr. Almai. et Ioan. de Medina apud P. Vasq. dp. 9. c. 1. docuerunt Xpti D. satisfactionem non fuisse ex se condignam, et proinde gratis omnino fuisse à Deo acceptatam, qui voluit illam, licet non condignam, sufficere. Hi videntur de condignitate in actu 1º loqui. Non refero pro hoc dicendi modo Calvinum, vt refertur à P. Amico, ne videar Authores alias catholicos à censere. Caietanus 3ª. 1. 2ª. q. 114. ar. 3. §. 2ª. Sotus 3º de nat. et grâ c. 7. et P. Vasq. dp. illa 9. c. 2. significant satisfactionem Xpti D. ita fuisse ex se condignam vt ad plenam, actualem, et formalem condignitatem, non requireret ordinationem aliquam Dei, et quasi legem positivam. Authores hi de condignitate etiam in actu 2º loqui videntur. 3º tandem P. Suar. lib. 12. de grâ c. 18. et hic dp. 4. sec. 2. P. Gran. 1ª 2ª tract. 8. tit. 11. dp. 3. sec. 1. §. 4. plures quæ alij tradunt satisfactionem Xpti D. pro peccatis hominum, licet condignam in actu 1º, non fuis-

se completam, seu condignam in actu 1o, sive in ratione satisfactionis actualis actualiter obligantis Deum ad aversionem deponendam, nisi per Dei pactum, et promissionem.

Huic 3a sententiae acquiesco, illamque expono, et imprimis fateor, opera Xpti D. habere ex se, et independenter ab omni voluntate Dei acceptantis, suam aestimabilitatem, et valorem in actu 1o: nam sicut habent ex se suam bonitatem ex honestate obiecti, ita habent etiam suam aestimabilitatem et valorem, ex persona operante, quae Deus est, et hoc ratione unionis hypostaticae humanitatis ad Verbum. Adhuc tamen assero cum Authoribus 3ae sententiae necessariam fuisse peculiarem voluntatem Dei constituentis Xptum D. caput morale caeterorum hominum et fideiussorem pro illorum debitis, ut videlicet satisfactio Xpti D. fieret eorum nomine, et pro illis Deo concilliandis deserviret. Supposita vero eiusmodi voluntate non potest Deum non manere obligatum ad acceptandam satisfactionem Xpti D. pro hominum peccatis aversionemque, quam adversus homines habebat, deponendam. Ratio autem est: quia satisfactio Xpti D. licet infinitae aestimabilitatis sit non potest in genere satisfactionis condignae abolere debitum peccatoris, et extinguere in Deo ius illud ad aversionem, nisi satisfactio illa fiat propria peccatoris, aut nomine ipsius: Hoc autem non fit nisi per voluntatem Dei constituentis Xptum D. caput morale totius generis humani et fideiussorem in ordine ad satisfactionem condignam praestandam pro hominibus.

Sec. 2.

An fuerit infinita Xpti D. satis factio?

Opera Xpti D. possunt considerari 2°. Valorem

et æstimabilitatem, quæ illis ab obiecto formali honesto derivatur. 9° in præsenti supponendum est, nos loqui non de valore, et æstimabilitate operum ex obiecto desumpta: ea n. æstimabilitas, et valor ille aperte finitus erat et nunc etiam bonis operibus Sctorum, tametsi nostra opera non sint finita dignitate et æstimabilitate valeant. Secundo etiam non loquimur de infinitate operum Xpti D. quæ ex intensione actuum desumatur, si n. humanitas Xpti D. habuit, aut habere potuit actus infinite intensos, etiam alia humanitas non unita Verbo D. poterit illos habere, atque adeo actus huius humanitatis æstimabilitatem illam infinitæ intensionis participabunt, cum tamen nunquam possint actus puræ creaturæ licet infinite intensi, ad illum æstimabilitatis, et valoris cumulum assurgere, qui proprius est personæ Xpti D. Loquimur ergo de valore, et æstimabilitate operum, quæ desumitur ex dignitate personæ operantis quem valorem, et æstimabilitatem ab alijs recte distinxit Gab. in 3° dist. 19. q. unica. Licet male negaverit hunc valorem in Xpti D. operibus fuisse simpliciter infinitum, id etiam negat Lado Scotista in 3° d. 18. ar. 2. ex professo. Consentire videtur Cam. de Sug. d. 6. sec. 1. n. 14. concedens merita Xpti D. habere infinitum valorem simpliciter. nam Vº merita illius esse infinita simpliciter in ratione meriti, pro quo refert nostrum Deltanium de satisfact. Xpti Conclu. 11. §. ad 2ᵘᵐ, et alios quosdam Sctos.

P. cuiuscumque hæc sint aut dicendi modus, nobis tamen dicendum est, opera Xpti D. esse valoris et æstimabilitatis infinitæ in ratione meriti, et satisfactionis, nec illam acutissimam dictam callemus, ut dicamus merita esse simpliciter infinita, et illorum valorem esse simpliciter infinitum. Hæc nostra conclusio duplicem continet partem.

1ª est de infinitate operum in ratione meriti. 2ª de infinitate illorum in ratione satisfactionis. Vtramque complectuntur fere omnes. Dico. qui vnanimi consensu infinitatem concedunt operibus Xpti D. Sicut non omnes distinguunt infinitatem hanc in ratione meriti, aut in ratione satisfactionis. Sensus quae est, talia esse, tanti que valoris, et estimabilitatis apud Deum opera Xpti D. Vt nullum sit premium finitum, quod illorum estimabilitatem et valorem adaequet, quod quidem est esse opera infinita in ratione meriti. Similiter talia esse, et tantae estimabilitatis apud Deum, Vt nulla sit possibilis offensa Dei maior, et maior, pro qua non sit in illis condigna satisfactio, et hoc est esse infinita in ratione satisfactionis. ita Sanctus Thomas hic q. 1. ar. 2. ad 2ᵐ. Et communiter Thomistae, Vt videre est in Mº Godoy tit. 1. dp. 3. § 1. n. 4. cum quibus et nostri P. Suar. dp. 4. sec. 4. P. Vasq. dp. 6. P. Raynaud. lib. 3. de Deo homine sec. 1. c. 2. n. 52. P. Vernal dp. 6. sec. 1. Conink de incarnatione dp. 3. dub. 8. P. Amicus dp. 6. sec. 2. n. 57. P. Hurtado de incarnatione dp. 11. sec. 3. subsec. 2.

Probatur 1º doctrina haec ex Clemente VI. in extravaganti Vnigenitus de poenitentia, et remissione. Vbi loquens de cumulo meritorum Xpti D. aperte pronuntiat thesaurum meritorum Xpti D. in Ecclesia esse infinitum: de cuius, inquit, consumptione seu minutione non est aliquatenus formidandum propter infinita Xpti merita. 2º quia SS. PP. communiter eiusmodi meritorum infinitatem dedicant. omnium clarius Anselm. lib. 2. Cur Deus homo c. 14. tantum bonum tam amabile potest plusquam infinitum sufficere ad soluendum id, quod debetur pro peccatis totius mundi. 3º ratione, et imprimis de de infinitate meritorum in ratione formali merendi in ordine ad praemium, quia illud meritum est infi-

nitum in rōe spali meriti, cui n̄ pōt assignari p̄mium finitum, vltra quod n̄ aliquid amplius meratur. ꝑ nullū pōt assignari finitum, vltra quod Xp̄us D. n̄ aliq̄ amplius meratur suis operibus: ꝗ meritum operum illorum est infinitum: ꝗ min: qa si aliqua est rō, ad SS.tos DD.res vt opera Xpri D. merantur p̄mium illud, qd reipsa sibi et nobis promeruit, ea ipsissima probat potuisse aliqd etiam amplius promereri: nam potissima rō desumitur, vt mox dicimus, ex dignitate personę merentis, quę erat infinita in Xpro D. Et confirmat ex orat. Xpri D.: nam sicut Xp̄us D. reipsa orauit pro bonis aliquibus conferendis humano generi, ita potuit pro alijs etiam conferendis orari, nec timendum erat n̄ exhauritum iri: nam vt ipse Dominus ait ad Pr̃es: gratias ago tibi, quoniam audisti me: ego autem sciebam, quod semper me audis.

Simile argumentum pōt de satisfactione fieri: nam satisfactio est infinita in rōe spali satisfactionis, cui nulla pōt offensa assignari, aut earum numerus pro quibus n̄ possit satisfacere, ita qd aliquid amplius in satisfactionem superabundet. ꝑ hac rōe se hīt satisfactio Xpri D. in rōe spali satisfacti.; ꝗ in rōe spali satisfactionis est infinita satisfactio Xpri D. min suadetur: ꝗ ita satisfecit Xp̄us D. pro peccatis hoīum, vt etiamsi illa maiora, aut plura essent, vt ei patebant, adhuc Xp̄us D. pro illis, sicut et pro his nunc, eâdem illa sua passe. et satisfact. satisfaceret. nam siquid est in Xpro D. qd sufficiens, et superabundans satisfactio pro hoīum peccatis, quę reipsa extiterunt, aut futura sunt, id sanè tale, ac tantum est, vt pro pluribus etiam, et maioribus peccatis satisfacere posset, nec est ullus numerus

peccatorum, aut illa eorum gravitas, quæ p(er) se adæquetur valori satisfactionis Xpti D. q(uod) infinitus est valor ille in rõe formali satisfactionis. Et rõ à priori è pro utraque parte conclusionis: q(ui)a quo maior est dignitas personæ operantis, eo maior est valor, et æstimabilitas in operib(us) obsequij, et satisfactionis pro offensa; s(ed) in Xpto D. est infinita dignitas personæ operantis: (ergo) est infinitus valor in operib(us) obsequij Xpti D. et satisfactionis pro offensa. Mi(nor) p(ro)bat(ur): q(ui)a persona Xpti D. operantis est homo D(eu)s cuius dignitas infinita ē. M(aior) suadetur: q(ui)a obsequium Regi à Rege factum pluris æstimatur, quam si ab hoc ē media plebe fieret, cæteris paribus.

Hinc plane deducitur, unde desumatur infinitudo illa meriti, et satisfactionis in operib(us) Xpti D. Et imprimis n(on) p(er) se desumitur ex eo q(uo)d obtum infiniti valoris offeratur Deo in obsequium, et satisfactionem pro peccatis: nam idem met obtum, eadem que res offerebatur à M(ari)a Sanctissima quando filium suum, et illius passionum Deo pro peccatis ho(m)i(nu)m offerebat; nec tamen op(u)s hoc beatæ Mariæ matris tantæ erat æstimabilitatis, quantæ ipsum op(u)s filij. itaque et Xpt(u)s D. seipsum Deo obtulit et Deip(ar)a etiam illum obtulit Deo, et oblatio illa facta à Xpto D. erat æstimationis et valoris infinito maioris quam oblatio eiusdem facta à Deip(ar)a. Præterea infinitudo hæc operum Xpti D. n(on) p(er) se desumitur ab aliquo finito quod esset in ipso D. nam ab aliquo finito n(on) pōt oriri formaliter aliquid infinitum: imo neque ab aliquo bono creato oriri formaliter, aut desumi pōt ea infinitudo operum: nam si ab aliquo desumeretur, posset id in pura crea dari: (ergo) posset pura crea habere infinitatem illam gratiam Xpti D. ad satisfactionem pro ho(m)i(nu)m peccatis, q(uo)d falsum ē s(upr)a iam à nobis cum consensu SS.

Ad 9 demonstratum ē: restat ergo, q̄d infinitudo hęc operum Xpri D. ab aliquo increato desumi possit, quod infinitum valorem refundat in opera Xpri D. erit ergo vel ipsa personalitas D. Verbi, vel ipsa Deitas, vel utraque hęc perfectio sul cum alijs, quę in Pers.ª Verbi D. sunt.

Itaque assero opera Xpri D. dignificari ad valorem illum infinitum à Personalitate Verbi, cui erat unita humanitas, imo et à tota Pers.ª D. Verbi, ut includente Deitatem, et oēs Deitatis perfectiones. Hęc 2.ª contra illos est, qui valorem hunc ab illis perfectionibus oriri dicunt, à quibus sanctificatur humanitas personarum varietate. Pro̊ ē: quia quidquid concurrit ad dignitatem pers.ª sive ad dignificandam personam concurrit ad refundendum valorem, et ęstimabilitatem moralem in opera talis personę; atqui ñ sola Personalitas Verbi, sed tota illius pers.ª ut includens oēs perfectiones Dei concurrit ad dignificandam personam Xpri D. ergo concurrit etiam ad refundendum valorem, et ęstimabilitatem moralem in opera Xpri D. Maior constat in Rege, in quo quidquid concurrit ad personam dignificandam tum ex p.te ipsius Pers.ª tum etiam ex parte Regię dignitatis concurrit etiam ad valorem, et ęstimabilitatem moralem refundendam in illius opera, quę obsequij sunt erga alium Regem: nam ad valorem, et ęstimabilitatem operum illius concurrit tota dignitas Regis, quę Personam illius dignificat, et oēs illius perfectiones, quę ad personam et ad regiam dignitatem pertinent: obsequium enim quod à Rege potentiss.º fit erga alium Regem pluris ęstimatur, quam si ab alio minoris potentię fieret. Minor suadetur ex ipsa Ddit.e Xpri D. nam Persona Xpri D. quę D.s est, et hō dignificatur à personalitate, cui imme uni-

tur, et à Deitate ipsa, quae cuius est formaliter Dei; à reliquis vero perfectionibus Dei peculiaribus earum rei formaliter à quibus Christus Dominus inquantum Deus est, ὁμοούσιος, sapiens etc. Unde colliges dignitatem hanc amplius aliquid esse quam meram sanctitatem.

Sec. 3.

Quo modo ab infinita perfectione Verbi dignificentur infinite opera humanitatis Christi Domini

Diximus, non ab aliqua finita perfectione seu creata posuisse actiones humanitatis Christi Domini dignificari ad infinitum illum valorem, quem reipsa habuerunt: sed dignificari ab ipsa infinita, et increata perfectione Verbi Domini dignificante totam personam Christi Domini, et illius operationes. Sequitur ut inquiramus, quo modo aut in quo genere causae concurrat ea infinita perfectio Verbi Domini ad valorem illum infinitum transfundendum in operationes humanitatis? Et imprimis reiiciendus est, ut reiicitur à Card. Vedam. lib. 5. de Xpro Domino c. 2. et à Rainaudo lib. 3. sec. 1. c. 2. n. 55. quidam Franciscus Stanchanus, cui visum est suppositum Domini nec per modum patris quod concurrisse ad satisfactionem Christi Domini pro peccatis dignificandam; sed solum ad roborandam naturam humanam, ut posset pati, quid enim inquam ego, oportuit copulari physice naturam humanam cum Domino Verbo, ut ab illo roboraretur, et muniretur ad patiendum quod etiam sine unione hypostatica poterat Verbum Domini per suam ὁμοούσιον humanitatem roborare? Similiter etiam reiiciendus nobis est Franciscus ille de Abra, qui peculiarem influxum activum tribuat Verbo Domini in humanitatem, et illius actiones: nam ut alibi iam diximus, nullus est peculiaris influxus Ver

bi D. in genere effectivo; quia qualiter in eo genere à Verbo è à tota Trinitate est.

Rejiciendus item est alter sensus actionis theandri-cæ in Xpto D. si dicatur actiones satisfactorias Xp-ti D. esse theandricas, seu Dei humanas, quia una et in-divisibilis operatio erat operatio voluntatis Divinæ et huma-næ in Xpto D. Constat enim apud catholicos contra Mono-thelitas in 6o fuisse incompositas duas voluntates Divinam scilicet et humanam. Sed duas etiam fuisse, et diversas operationes, aliam propriam voluntatis Divinæ, eandem quæ totius Trinitatis. et aliam propriam voluntatis humanæ, quæ erat propria humanitatis Xpti D. Quo modo autem, et quænam in eo dicantur operationes theandricæ in sano sensu et proxime catholico dictum à nobis, et explica-tum est. Prætermissis his, et quibusdam alijs vel absur-dioribus, vel per quæ absurdis dicendi modis, Pater Suar. dp. 4. Sect. 4. Quamdiu ergo, ait, Valorem infinitum operum Xpti D. provenisse tum ex eo quod ab in-finitâ Verbi Personâ per humanitatem eliceretur tum ex eo quod in eadem persona per humani-tatem reciperentur, tum etiam ex eo quod versarentur circa materiam infinitæ dignitatis, nempe Xpti san-guinem, et vitam, quæ pro nobis Xpus Deo Patri offerebat, quia quodlibet illorum involvit intra in-finitatem: Verum omnia hæc in eandem rationem infini-tatis recurrunt, quæ tota est, et in eo consistit, quod à D. Persona, et à perfectionibus illius tota hu-manitas profundebatur, et illius operationes infi-nite dignificabantur.

Asserendum ergo nobis est, Personam Verbi D. concurrere per sui unionem in genere causæ formalis ad con dignificandam infinite humanitatem, et inde derivari

in operationes humanitatis infinitum Valorem q^a videlicet operationes illæ erant Verbi D. non quidem proir per spalem aliquem influxum activum, quem haberet, aut exerceret hoc personalitatis in eiusmodi operationes proir, q^a cum essent operationes proir humanitatis Verbo unitæ, qq^a proium erat humanitatis illius, proium etiam erit Verbi D. Ad humanitatem q infinite dignificandam concurrebat Persona Verbi in genere cae formalis, ad operationes p^o in genere cae efficientis per humanitatem et per humanitatem etiam recipientis. Vt ait S. Sar. cum qua humanitate Vnum suppositum, Vnamque Personam Divinum Verbum constituebat. Ita cum P^e Suar. Pr Vernat dp. 6. sec. 2. P. Aldeur. dp. 8. sec. 2. Pr Raynaudo de Deo hoe lib. 3. sec. 1. c. 2. n. 97. Pr Amico dp. 6. sec. 2. n. 11. Mr Godoy q. 1. tract. 1. dp. 336. n. 81. et est fere coie apud nros DD. et Thomistas qua parte cui aliquid Divini concedunt, tanquam formam infinite dignificantem humanitatem, et operationes humanitatis. Vellem tamen ego id ita exponi, Vt Divinum illud concurrat in genere cae formalis ad dignificandam primario humanitatem ipsam, Vt inde a tota Persona in operationes humanitatis dignitas dignitas illa et Valor derivetur.

Explico id in Rege quodam se alteri submittente, aut Vitam pro illo honore et bonis humanis profundente, in Rege quidem illo considerare possumus Regiam maiestatem dignificantem illius personam et possumus considerare actionem ipsam se submittendi alteri sibi oio æquali, imo et Vitam illius Regis considerare possumus et illius oblationem. Regia Maiestas in genere cae formalis dignificat personam Regis: constituit .n. Regis illius personam per sui

moralem exhibitionem dignam estimabilitate et honore s[upr]a ceteros, qui Reges n[on] sunt. Hinc refunditur et derivatur tota dignitas et valor in ea o[mn]ia, quę illius Regis propria sunt, eo quod quia illius sunt. Unde cum illius vita sit vita Regis, pluris fit, et estimabitur quam vita ho[min]is privata. Pręterea quia actio illa se submittendi alteri est actio Regis, cuius proprium est solet nulli etiam equali se submittere, aut se minorem profiteri, pluris etiam estimari debet submissio illa, quam si ab eo fieret, qui Rex n[on] esset: concurrit ergo Regia dignitas in genere causę formalis ad dignificandam eam personam, et cum per modum unius sit tota persona Regis cum illius dignitate, seu maiestate, sicut persona illa in genere causę efficientis concurrit ad submissionem in eo etiam genere concurrit Regia dignitas, seu maiestas ad valorem derivandum in actionem illam n[on] quidem formaliter, et quod sui efficiendo, sed materialiter aut denominative, et ut dici solet n[on] ut quo, sed ut quod.

Aliud est solet exemplum adduci magis theologicum ex gratia habituali ho[min]is iusti: nam sicut gratia habitualis n[on] sit habitus immediate operativus (de quo n[on] adhuc inter DD. convenit) tamen dignificat personam iusti in genere causę formalis, et inde refunditur etiam valor de condigno, et maior estimabilitas in opera illius honesta: concurrit ergo gratia illa habitualis ad dignificanda opera iusti in ordine ad premium vitę ęternę, n[on] alia ratione nisi, quatenus per sui exhibitionem dignificat subiectum illud, cuius opera sunt, constituit quod tale, ut opera illius gratiora Deo sint, quam si alterius essent carentis illam amicitiam, et adoptionis gratiam. Et ratio est: quia opera amici et filij gratiora sunt quam opera inimici, et n[on] filij. Hinc probatur nostra doctrina: quia ea ratione se habet perfectio increata persona Verbi ad dignificanda opera

opera humanitatis Xpti D. qua se habet in Rege Maiestas Regia, et gra spiritualis in hoe iusto. Sicut eatenus in Rege Maiestas Regia, et gra spiritualis in hoe iusto dignificant formaliter opera Regis, et iusti, quatenus constituunt personam illam Regem, et hoem illum iustum: Ergo eatenus in ea ratione Verbi perfectio dignificabit opera humanitatis Xpti D. quatenus cum humanitate constituit hoem Deum, et Filium Dei naturalem, quod quidem est in genere causae formalis in ordine ad personam, et per modum principij quod immanenter operantis actionum operationum Xpti D.

Confirmatur: quia eatenus operationes Xpti D. erant Valoris infiniti apud Deum, quatenus Verum erat dicere Deum se morti offerre in remissionem pro peccatis hoium. Sed Deum se morti offerre in remissionem pro peccatis verum erat quatenus Deus et ho erat unum suppositum in Xpto per unionem hypostaticam humanitatis cum D. Verbo: Ergo etc. Similiter in alapa et blasphemijs vg sufferendis meruit infinitum Xptus D. quatenus Verum erat illum Deum alapa feriri in faciem personae et illis blasphemijs affici, et adhuc voluisse ad eiusmodi iniurias recipere, nec inimicos ulcisci. Sed omnia haec inde habent hanc estimabilitatem, unde habent quod Deus sit ho ille, in quem eiusmodi iniuriae et blasphemiae iactabantur: Ergo etc. Aliqui DD. hic paginas implent, et tempus terunt in examinando, an Valor ille operum Xpti D. dicendus sit illis intrinsecus, an extrinsecus? Et sane dum non dicatur extrinsecus per solam Dei externam acceptationem. Sed per dignitatem ortam à principio effectivo immanenter operante, quod est Xptus D. qui Deus et ho, opera de Verbo sunt. Sic etiam de Valore est: an Valor ille hac ratione ortus dicendus sit eiusmodi? intrinsecus.

an cm morale? an extra denoatio? Cm rois d.na P.e Vaz. 1.2. dp. 99. n. 41. Cm morale a P.e Sua. tom. 3. in 3. partem dp. 1. Sec. 3. extra denoatio a P.e Alvestino Collatio 18. ex 1o genio n. 48. Sed hic apud nos tanti n. sunt, ut morari currentes deam.

Sec. 4.

Obiectiones, quae nobis opponuntur, diluit.

Plura diximus in praecedentibus quae pertinent ad valorem, dignitatem que Xpti D. operum, et in roe meriti adp(r)imus et in roe satisfactionis ad offensam. 1o diximus, operum illorum satisfactionem ee condignam, et adaequalitatem pro qualibet offensa Deo illata, et pro quocumque earum no. Secundo diximus, satisfactionem illam ee n. so condignam, et adaequalitatem, s. infinitam, et redundantem roe suae infinitatis ad oem numerum, et gravitatem offensae cuiuscumque in Deum, quae a creari fiat. Et de merito etiam illorum operum diximus. s. meritum eorum ee infinitum et redundans ad quodcumque praemium finitum. 3o tandem diximus a quo fiat, et quo roe refundatur in opera ipsa Xpti D. valor ille, et dignitas infinita. His s. no. aliqua quae adversantur, obiicienda sunt, et diluenda. Et imprimis pro neg. da operibus Xpti D. condignitate ad satisfaciendum fundamentum Calvini est ap.d P.em Amicum dp. 5. Sec. 8. Xptus satisfecit pro nobis, ut ho Deus; quod fieret ho Deus n. habuit ex proprijs meritis, s. ex Dei misericordia et ordinat. Ergo satisfactio illius n. ex re, s. ex Dei misericordia, et ordinat. fuit condigna.

Fundamentum Scoti apud eumdem est: Satisfactio Xpti 2o oes suas circumstantias, et rai ad suppositum

increatum fuit finita, qª equaliter dependens è ab huma-
nitate tanquam à prio finito, & debitum nāe huma-
nę est infinitum, saltem extensive. Sunt. n. infiniti ho-
ēs propagabiles ex Adamo: ergo satisfactio n̄ fuit ex
se condigna, nec equalis debito nāe humanę. Si autem con
digna fuit, id habuit ex acceptatē Dei extrā quam
vis circumstantia suppositi increati, inquit Scotus, habue-
rit quamdam rōem extrām maiis congruitatis ut ac
ceptaretur opus, et satisfactio pro infinitis. Fundatum Du-
randi pro neganda eādem condignitate, apud eumdem
Amicum è: qª n̄ potuit Xpus D. reddere Deo equival
lens pro beneficijs acceptis, nec pro suo peccato condig
nè satisfacere casu, quo ipse peccasset, qd pōle puta-
bat Durandus in 3º dist. 11. q. 2. Si ergo Xpus D. pro
se, suo que debito satisfacere ad equalitatem et condig
nè n̄ potuit, multo minus poterit pro alijs, et maxe.
pro oibus! ȯā hęc liquet: qª n̄ mir satisfactio req.
ad satisfaciendum pro alijs, quam ad satisfacien
dum pro se. Hęc sunt pcipua fundata quę pro
deneganda condignitate operum Xpi D. possunt
afferri.

Et qd ad fundatum Calvini spectat, id nul
latenus evincit aliqd contra condignitatem operum Xpi
D. quia condignitas est ex supp.e qd opus illud sit
opus hoīs Dei, sicut condignitas hoīs iusti è ex sup
p.e quod hō iustus sit. Licet ergo gratia Dei sit ex
misericordia conferens gratiam peccatori, adhuc tamen
ex supp.e quod illam hēat, quando operatur opus
egreditur cum sua condignitate, quę operi debetur ex ī-
cito ab hōe iusto, et grato. Similiter etiam in operi-
bus humanitatis Xpi D. ex supp.e unionis hypostati-
cę. Siquid ergo probat fundatum hoc, n̄ è contra condigni-

-tatem operis, de qua nunc loquimur. 2a ratem rigoris iustitiae, de qua nos postea. Ad fundamentum Scoti dicitur, illo probari satisfactionem Xpi D. esse finitam in genere physico, seu esse opus finitum in consideratione physica, non in aestimatione morali, pro qua non parum conducit prium operantis, à quo satisfactio oritur, licet non constituat intra opus ipsum: quod fit imprimis in peccato contra Regis, et illius Regia dignitate. 2o etiam in actione sinali, quae in hoie peccatore non habet condignitatem meriti ad gratiam, et gloriam, quam in iusto habet. Cum operationes humanitatis assumptae antequam cumque aliam externam et subsecutam acceptationem Dei, sint operationes Dei ipsius operantis per humanitatem assumptam, ante omnem externam acceptationem habent condignitatem ad eum effectum, et debitum soluendum, etiam pro infinitis hoibus, tametsi illa de facto exhibita non sit nisi pro finitis tantum, pro illis. s. qui de facto erant propagandi, et futuri erant ex Adamo.

Fundamentum Durandi multis infirmatur, et 1o quidem ani à multis notatur: nam pro beneficijs acceptis potuisset Xpus D. inquiunt, gratias Deo agere et reddere Deo equivalens, ut nos aliquid infra dicemus. Altera pro suo peccato (quod à veritate mentis longe abest) posset satisfacere, si perseueraret Vnio hypostatica. Verum omisso ani notanda est cōa: si enim fiat argumentum ab impotitate gratitudinis debitae, potest omitti non potuisse Xpum D. satisfacere, et reddere equale pro beneficijs acceptis in humanitate, licet potuerit satisfacere, et reddere equale pro offensa Deo illata ab alijs hoibus, quia videlicet maius bonum acceptum est à Xpo D. in huma-

nitante quando illi Pers.a Verbi per Vnionem hypostaticam, et realem communicata est, quam sima-lum quodvis in offensâ quacumque Deo ab hominibus irrogatâ: nam vt ait Xptus D. quod dedit mihi Pr maius omnibus est. Sicut ergo satisfacere non potuerit pro tanto bono accepto, posset satisfacere pro offensâ, cuius est minus malum. Similiter sicut satisfacere non possit pro suo peccato, posset pro peccatis aliorum hominum, sive quia peccatum illius proprium gravius esset, altioris que ordinis, imo et infinitum, quod non esset peccatum ceterorum; sive quia per peccatum proprium amisisset Vnionem hypostaticam, qua amissa non posset vt Deus homo amplius operari, sive quia tandem adhuc Vnione retentâ non esset opus aeque Deo gratum, vt nunc est, et fuit in Xpto D.

Videamus aliqua eorum, quae infinitum valorem operum Xpti D. impugnant. Contra ergo illius infinitatem obiicit P. ab Scotistis, et praecipue à Ylloa-da: quia valor actionum Xpti D. non est Deus cum sit aliquid creatum: ergo est quid finitum: patet cons.: quia nihil est infinitum praeter Deum. Confirmatur: quia vel valor operum Xpti D. tantus est quanta est bonitas et dignitas ipsius personae Dei, vel est minor? Id per se videtur absurdum. Si 2um dicatur, inde sequi videtur, valorem illum esse finitum, quia infinitum nil maius potest dari. Confirmatur 2°: quia vel meritum Xpti D. fuit tam acceptabile, quam acceptabile est ipsum velle Divinum ipsius Verbi, vel non? Si 1um dicatur, sequitur Verbum D. potuisse per suum velle increatum mereri, quod falsum est: Si 2um, sequitur etiam non fuisse velle creatum humanitatis infinite acceptabile, quia infinito, vt Scotistae arguunt, non potest maius dari. Pro responsione huius argumenti adverto Pres. Ragusa 3. p. dp. 15. non satis advertitam

asserere Valorem operum Xpti D. ẽ ipsam Personalem Verbi dignitatem. Unde merito Coeni arguit, et as-sererit Valorem illum ẽ Deum ipsum. Et ad 1am Usum diceret, tantum ẽ Valorem operum illorum, quanta ẽ bonitas, et dignitas ipsius Personę Di. imo ẽ ipsam ipsius bonitatem, et dignitatem. Ad 2am xet, tam acceptabile ẽ ipsum Velle creatum humanitatis, quam acceptabile ẽ ipsum Verbum D. et illius dignitatem. Hoc planè, Ut advertit P. Rainandus hic lib. 3. sec. 1. c. 2. n. 54. hoc ẽ confundere fundatum physicum, seu physicam dignitatem personę Di cum Valore morali operum humanitatis, qui Valor ẽ quid morale, Xa prudentum existimationem, fundatum in physicâ dignitate Personę Di.

Rendum ergo ẽ concedendo ant, et disting co ens: Valor ille ẽ finitum qd in genere physico alig, concedo: in genere moris, seu estimabilitatis moralis, nõ. Probationem con disting similiter: nihil est infinitum prer Deum in genere physico, transeat, in genere morali, nõ. itaque Valor, seu dignitas operum ẽ quędam moralitas, seu quid morale, quod het fundatum in aliquo physico: nam ẽ fundato physico, et reali nulla erit in estimatione prudentiy moralitas. Sic. n. consideratur in humanis Valor monetę; qui provenit à Lege aliqua: in quo casu datur fundatum physicum illius valoris, aliud que fundatum remotum, et aliud fundatum proximum valoris illius, seu moralitatis. Fundatum remotum ẽ ipsa moneta, seu entitas physica illius. Fundatum proximum moralitatis illius seu valoris ẽ lex ipsa Principis. In nrõ casu datur fundatum remotum, quod ẽ ipse actus creatus, qui entitative, et physice finitus ẽ. Fundatum proximum ẽ ipsa infinita dignitas Dei, à qua refunditur valor ille infinitus, seu infi-

nitudo in valorem talis operis. Ad utramque ofrem Una est responsio, .s. nim ē valorem, et acceptabilitatem operum humanitatis Xpi D. quam ē bonitas et dignitas, seu acceptabilitas Personæ D. Licet valor ille operis humanitatis sit infinitus: nam ut diximus, etiam in sanctitate humanitatis minus sancta, et amabilis ē humanitas, quam ipsa Persona Verbi D. aut ipsa Deitas, licet sancta sit humanitas per Deitatem aut Verbi personalitatem, n alia de causa nisi qª Persona Verbi, et Deitas sanctaē, et amabilis infinitē per seipsam; humanitas vº per aliud à se. Sicetiam in psenti casu.

Sectio. 5ª
Alia contra eandem infinitatem argumenta.

Obiicit 2º 3ª infinitatem operum Xpi D. Actio meritoria Xpi D. fuit bonum finitum, tum bonitate morali, tum physica bonitate: E pi fuit infinite meritoria, nec infinite sanctificata. Probatur ani: qº prium productivus illius actionis fuit abtē finitum .s. humanitas Xpi D. cum grā hituali. Confirmatur: qª Verbum Dī vise nullo mō influebat in actiones humanitatis spāli aliquo influxu sibi proio: atqui per concursum generalem Dei n refunditur in actiones tās infinitus valor: E n ē unde infinitus ille valor refundatur in actiones humanitatis Xpi D. Probatur maā 1º qª Personalitas n ē activa roē sui, vl ē purus rim vāg. 2º qª ut nos statuimus, tota virtus agendi in Deo ē oigña cois toti Trinitati. Ncō dirus dº anī: actio meritoria Xpi D. fuit bonum finitum bonitate morali, quæ desumitur ex obiō, transeat: bonitate morali quæ desumitur ex dignitate persona operantis, nō. Eadem quippe actio submissionis, et obedientiæ ē melior, et lauda-

bilior quando à persona digniori proficiscit: magis .n. laudabilec, qd persona dignior se alteri submittat, quam quod persona vilior. Ad probat. conn. ex Thē iterabit: ad quam distguo minim: Verbum D. nullo mō influebat in actiones humanitatis spāli aliquo influxu per mum prij quo, ccedo: per mum prīcipij quod, nō. Sensus ē: Verbum D. cum humanitate cstituere Vnum suppositum, cuius proli erant actiones illi, atque adeò à Verbo D. spaliter procedibant quarōe nec à P.r nec ab Spū Sancto prodibant. Vnde Verbum D. dr flagellis cesum, mortuum ett.c et hac rōne valorem infundebat in humanitatis opera.

Voy. Dn. ... quo quia n idem ret. secu virtem immare atingens producens illi actionu

Obiicit 3°: Si merita Xpri D. essent infinita qdlibet illius opus meritorium esset infinitum; sed hoc ē falsum: ergo ett.c Cō min: q.a si quodlibet opus meritorium esset infinitum sequeretur, quod Vnum opus Xpri D. n esset alio maius. Et confratur: q.e si Xprus D. potuisset mereri per velle divinum, et increatum per illud mereretur infinite: ergo per velle creatum humanitatis n mereretur infinite: probatur cōn: q.a n datur Vnum infinitum meritum maius aut minus alio; atqui meritum, qd daretur in velle creato esset minus meritum qd daretur in velle increato: ergo n vtrumque esset infinitum. Ad argum. cessa mai nō minim: ad probationem distguo cōn: sequeretur, qd Vnum opus Xpri D. n esset melius alio per rōnem ad obtum, nō, per rōnem ad personam ccedo. Itaque in opere honesto distinximus supra duplicem hunc rōnem, qui vterque ccurrit ad augendam aut minuendam quodam mō moralitatem, si consideremus in operibus Xpri D. obtum fīali, aut maale opera sunt inequalia: ergo melior actus ē ex obtō fīali actus charitatis in Deum, q.m actus misericordiæ in proxi-

mum. Similiter ex obitu maali quidiclam maius Vitam pro salute hoīs profunderet, quam guttam sanguinis. At vero si oia hec considerem, p ciste ut opera sunt hoīs Dei equalia sunt, et equalis dignitatis, q in eo qd illius sint, sunt re vera equalia. Ad confirmad mitto Unum infinitum aliqua roē maius alio, adque adeo admitto in Velle creato humanitatis meritum infinitum, minus tamen quam in Velle increato si in hoc posset eē meritum.

Obiicit 4°: Si meritum Xpi D. esset infinitum mereretur p̄mium infinitum; s p̄mium infinitum ē impole: ergo ē impole etiam meritum infinitum: pat coa: q n ē pole meritum xn p̄mij impolis. Confirmat 1°: q ut meritum proportionetur p̄mio ndet ē meritum maius p̄mio, sē ē pot meritum ē maius p̄mio: at quodcumque p̄mium assignetur merito infinito Xpi D. ē maius p̄mium merito: ergo impolē ē p̄mium, qd correspondeat tali merito. Confirmat 2°: q licet pole sit tale p̄mium infinitum correspondens infinito merito Xpi D. adhuc tamen n ē illi collatum tale p̄mium infinitum: ergo Deus iniustus erga sit erga Xpum D. n conferendo illi tantum p̄mium quantum reipsa meruit: ut meruit Xpus D. quodcumque p̄mium pole: ergo meruit oibus hoibus n so qd Deus illis conferret auxium sufficiens ad salutem, s qd illis oibus conferret auxium efficax et congruum ad illam adipiscendam. s hoc auxium efficax, et congruum ad salutem ndat Deus oibus hoibus: ergo n dat Xpo D. tantum, quantum reipsa nobis meruit. Hoc etiam in aliis exemplis huius modi urgeri poterat.

Ad argum rdo infinitum posse sumi categorematice et syncategorematice, seu aliis vrbis infinitum actu, et infinitum

in põa. Hinc ē, q̃d meritum et p̃miũ possunt considerari infinita et in actu, et in põa .s. sincatiũ et catiũ. Aduerte ḡ, q̃d ut meritum sit infinitum sincatiũ et in actu sufficit, q̃d p̃mium illi correspondens sit infinitũ syncatiũ, et in põa, ũg si tale sit, ac tantum meritum, ut nullum sit pole p̃mium finitum, quo maiꝰ aliquod n̄ mereatur, erit meritum infinitum in actu, et p̃mium infinitum in põa: nam ad merendũ p̃mium infinitũ in põa datur in ipso merito illa infinitudo in actu. Et rõ à priori est: qª causa, quæ ɔtinet in se maiores, et maiores seu perfectiores, et perfectiores effectꝰ, ẽ tãõ ẽ infinita in actu, sicut nunqᵐ sit polis in actu effectꝰ infinitꝰ, ut ɔstat in oĩpotẽ, quæ infinita est in actu, sicut n̄ essit polis effectꝰ creatꝰ infinitus. Vnde rebis 1º ɔcessᵃ maĩ disquerdo mim: ẽ ẽ impolẽ p̃mium infinitum syncatiũ, et in põa, nõ: ẽ impolẽ p̃mium infinitum catiẽ, et actu, omitto. Dixi, omitto, qª rccri 2º posset polẽ fuisse, et ẽẽ p̃mium Xpti D. infinitum in actu: nam si Dˢ promisisset filio incarnato propter illiꝰ merita suam ipsiꝰ incarnationem aut Spꝰ Sancti, erit p̃mium eã rõe infinitum in actu qua est infinitum in actu meritum Xpti D. Vide Lomink dp. 3. dub. 8. n. 163. et dub. 10. sec. 3. n. 203. Raynaudũ lib. 3. sec. 1. c. 2. n. 71. § Verẽ ḡ. Et Dᶜˢ Diz dp. 4. sec. 4. §. ad 14 ḡ. sicut insicientem Cardin. de Lugo, et Meracꝰ Ap Aldaer. dp. 8. sec. 8. n. 11.

Hinc etiam ɔstat ad 1ᵃᵐ ɔ̃nem .s. polẽ ẽẽ aliquod p̃mium, quod n̄ sit minus merito Xpti D. polẽ .n. ẽ, ut diximꝰ, p̃mium infinitum vel in actu, vel in põa, q̃d correspondeat infinito merito Xpti D. Veniamꝰ ad 2ᵃᵐ ɔ̃nem, quæ tota de facto ẽ.

in puncto hoc (M.r Aluarez 3. p. dp. 47. ad 1.m ex cogitavit pmium aliquod eiusdem ordinis cum operibus Xpti D. qd, ait, illis responsum ē, nimirum Unionem iteratam Verbi cum Xpti D. humanitate in resurrectione ipsius, et concomitantiam Divinitatis cum Corp.e Xpti D. in Euchia. Sed hęc n satisfaciunt nec satis accommode dicuntur, ut et P. Raynaudus notavit; et imprimis in resurrectione Xpti D. n ē facta iterata Unio Verbi ad humanitatem. Sed iterata Unio partium humanitatis inter se: q mors Xpti D. n dissoluit à Verbo partes humanitatis, sed partes humanitatis inter se, separando s. corpus, et aiam; n tamen separando corpus, et aiam à Verbo resurrectio Xpti D. facta ē per iteratam Unionem informationis physicę partium humanitatis. Similiter concomitantia Divinitatis cum humanitate, sive cum corp.e Xpti D. in Euchia supposita D. immensitate, et identitate etiam Divinitatis cum Pers.a Verbi, (quę utraque perfectio n est collata in pmium Xpto D.) nil aliud includit quam Unionem ipsam Verbi ad humanitatem, quę etiam Unio n fuit pmium Xpto D. collatum propter opera humanitatis.

Ad confirm. 2.am dicendum ē, Deum n iniuste se gessisse erga Xptum D. nam sicut merita ipsius infinita fuerint, et n sit illis collatum pmium ab te infinitum, adhuc nihil contra iustitiam actum ē ei. Et rōe: nam, ut cōstat ex iam dictis, n debetur ex iustitia meritis id, de quo per actum ē inter duos; si g.o id merenti cōferatur, de quo per actum ē, nihil ultra debetur illi ex iustitia propter merita. Verum quidem ē potuisse Xptum D. cum Deo paciscī pro

alijs maibq donis ducendis gen.ri humano: nam ad oia, quę vellet petere vim hebant in actu 1.° merita ipsiq; de facto tamen n̄ meruit in actu 1.° seu n̄ acquisivit nobis aliud maiq p̄miu, q.a s. noluit acceptari à Deo à sua merita, nisi pro illo p̄mio, qd ri verã nobis acquisivit: ideo q̃ n̄ oibq auxia uberiora offeruntur, sicut oibq sufficientia donentur, ideo etiam n̄ satis ē Xptum D. et passum, et superabundantem satisfactionem obtulisse. Freqr etiã nrã in adultis qualis cumque operatio ex gratia ipsiq, ut aliquid nobis p̄mij supernalis donetur: applicuit .n. Xptq D. sua merita, ut satisfactiones nrę quales cumque ex grã ipsiq fierent, à Deo pro nobis, vel pro alijs acceptarentur, quibq nos illas cederemq. Ita Cardi. de Lugo xiti dp. 6. sec. 1. n. 13. Raynaudq lib. 48. sec. 1. c. 2. n. 71. §. Vere q̃.

Sectio. 6.

Quæ restant argutã solvuntur.

Obiicitur 1.°: sicut valor satisfactionis crescit ex dignitate personę satisfacientis, ita crescit gravitas offensę ex dignitate personę offensę. S offensę gravitas, sicut sit offensa in Deum infinitum, n̄ excrescit infinite: q̃ neque valor satisfactionis excrescit infinite, sicut sit à pers.a infinita: mir ex nris prijs ostat: nam apud nos offensa, etiam gravis in Deum n̄ ē infinita in roe offensę. Et ofrat etiam ex nris prijs: q.a sicut ad offensam n̄ concurrit personę dignitas secundum se, sed ut cognita, ita ad satisfactionem n̄ concurrit ut sic, sed ut cognita personę satisfacientis dignitas: et pat: nam si Rex ignoraret se ē veri Regem, ea satisfactio, quę ab illo fieret sub illa

illâ suæ dignitatis ignorantiâ n̄ tanti fieret in prudentum æstimat.e quanti fieret si ab illo operaretur sub certâ notitiâ suæ dignitatis: ergo si Xp̄us D. ignoraret se Deum ēē, sicut à persona orirentur illæ operationes n̄ haberent valorem illius personæ D.næ ergo n̄ haberent infinitatem: quam infinitatem hn̄t n̄ p̄cisè hent à persona D.na, ut dignificante humanitatem in rōe suppositi unius, sed ut dignificante operationes humanitatis aliâ rōe.

Dubit aliquis, n̄ requiri ad valorem ortum in operibus ex dignitate personæ, q.d operans cognoscat suam dignitatem: nam hō iustus sicut ignoret se iustum ēē hēt opera condigna præmio vitæ æternæ: ergo valor operum resultat in illo, sicut suam dignitatem ignoret. Verum doctrinâ hæc parum firma est. Pro quo advertas valorem et condignitatem crescere in operibus rōe personæ à qua fiunt, dupliciter, 1.o ex personæ operantis excellentiâ: 2.o ex amabilitate, et gratia ipsius apud illum, cui fit obsequium: crescit n. valor operis, et illius dignitas apud aliquem, vel q.a opus illud ē personæ excellentioris maioris que dignitatis, vel q.a opus illud est personæ gratioris et amabilioris, qualis esset persona amici aut filij. Hoc supposito adverte adhuc diverso m.o concurrere dignitatem seu excellentiam personæ quam grã et amabilitas: grã n. et amabilitas concurrunt p̄cisè q.d se in subiecto operante, siquidem cognitio grãæ, aut amabilitatis subiecti operantis requiritur n̄ ea requirit in subiecto operante, sed in alio cui obsequium fit: dignitas vero seu excellentia personæ operantis concurrit ut cognita ab ipso operante ad refundendum valorem et m.am operi dignitatem. Unde fit q.d

sicut iustus ignoraret, se esse iustum, et gratum Deo,
adhuc tamen opera illius haberent apud Deum condig
nitatem illam, quam non haberent nisi iustus esset. At
vero excellentia, et dignitas personae requirit ut cog
nita: nam qui ignorat se Regem esse non eum va-
lorem tribuit suis operibus erga alium ac conferret
si id perciperet. Ad 2um ergo pro respond. obiectioni Xp
tum D. cognovisse scientia infinita suam infini-
tam dignitatem, et propterea potuisse illum infini-
tum valorem in opera humanitatis refundere.

Obiicit 6o: Si opera Xpi D. essent infinite
meritoria ab infinita dignitate personae operantis, quod
libet opus esset infinite meritorium: ergo quodlibet exhau-
riret totum praemium: ergo solus 1us actus meritorius Xpi D.
esset praemio affectus, ceteri vero actus irremunerati, imo
et irremunerabiles manerent. Resp. obiectionem posse
loqui, vel de praemio absolute equali, quod rependeretur Xpo
D. ab alia persona Da incarnata, vel de praemio
equali ex pacto, seu conventione inter Deum, et per
sonam Xpi D. Si loquamur de 1o in 1a accept. fa-
teor non exhauriri per unum actum Xpi D. totum
praemium posse, quod ab alia persona Da incarnata re-
pendi posset: nam uni actui charitatis, aut sub
missionis Xpi D. sufficienter correspondet alter
actus charitatis, aut submissionis personae Dae incar
natae. itaque vis meritoria unius actus Xpi D. ex
hauriretur et praemio equali ~~extra~~ satisficeretur, vel al
terius D. personae incarnatae per aliquod opus ita
ut nihil ultra pro eo actu Xpi D. deposci queat,
ut iuste et ad equalitatem remuneratus ille dica-
tur: nihil n. vetat vim meritoriam, seu digni-

tatem infinitam Unius actus adaequari, et exhauriri per actum etiam infinitae dignitatis, qui praemium sit alterius: imo in pluribus actibus Personae illius C.ⁱ multiplicatam Vim illam meritoriam, et dignitatem eius maximam, quam in Unico actu Xpti D. quamvis infinite digno, et meritorio, Ut propugnat C.ˡ Raynaudus s.ª n. 73. 3ª P.ᵉˢ Suar. hic dp. 4. sec. 4. §. dices quamvis, et 3ª Expositum q. 1. n. 40.

Haec de praemio soli, quod ab Una persona pro meritis alterius rependeretur. Si V.º loquamur de praemio, quo Deus de facto remuneravit opera Xpti ex pacto, et conventione facta inter Deum, et Xptum D. dum nobis est, non correspondisse Unum singulis operibus Xpti D. praemium. Totum praemium omnibus simul, et indivisim fuisse assignatum: omnes n. Xpti D. actiones sul, et indivisim [fuisse assignatum] sempre Unum, et idem praemium, etiam indivisibiliter meruerunt, nempe salutem nostram, et omnia quae ad illam spectant, ita Ut priores Xpti D. actiones a 1ª ipsius Voluntate acceptante munus redemptoris, et mortem subeundam, Usque ad ipsam mortis Voluntariam expensionem, in qua id opus, quod a 1º incarnationis instanti coeptum erat, consummatum est Unicum, praemium acceperint ex promissione Dei, et Xpti intentione: fecit Xª pactum cum Deo initum, omnes suas actiones meritorias ad illud Unum praemium ordinaverat. Sufficiens itaque fuit ex se, et in actu 1º Unica sanguinis gutta, et quilibet laboris, aut passionis actus, Ut illi tota hominum salus in praemium assignaretur: noluit tamen Xptus D. id ita fieri. Sed omnia sibi obtulit in pretium nostrae salutis, ita Ut noluerit Ullum sibi praemium dari, nisi exequeretur ea omnia, quae Deus decreverat, et ipse pro salute nostra acceptaverat.

Obiicit 2º. Si pro infinitâ dignitate in Xpo D. Valor operum ininfinitum excresceret pro mai dignitati justi, seu pro mai grâ ipsius, mai dignitas, seu Valor operum derivaretur, ꝑ hoc est falsum: ergo etc. mi[nor] pr 1º: q[ui]a sequeretur, minimum opus Viri sanctissimi eé mai meriti apud Deum, quam opus arduum, et excellentissimum Viri alicuius minus sancti. Secundo q[ui]a etiam inde à contrario sequeretur actus malos hominis peccatoris habere aliquam etiam deformitatem ex pravitate ipsius peccatoris, et eò peiores, et abominabiliores eé quò à persona iniquiori, et peiore oriuntur. Unde adhuc fieret bonos actus à peccatore elicitos inquinari, fedarique ex circumstantiâ personę nequam, ac proinde oia peccatoris opera eé peccata, quę n[on] est sana doctrâ. De hac difficultate satis agunt Dei aliqui. Sed quia mai ex pte illa pertinet ad maam demerito, breviter saltem de illâ meum indicium feram. Fateor 1º, et sedo, meritum, et dignitatem operis boni apud Deum augeri per incrementum gręę: ęquissimę n. et prudentissimę ęstimationis è, quod opus hominis amicioris, et eminentioris apud Deum, sit etiam apud illum acceptum et gratum. Pro hac doctrâ referuntur à P. Raynaudo in theô morali dist 4ª. q. 2. ar. 9. n. 183. inter Valentia, Albertinus, et Suar. cum D. thâ.

Concessa ergo mai nandâ è mi[nor]. Et ad 1am illius probationem nandum è id sequi. Ad id, qd infertur dicendum est. Si minimum opus bonum Viri sanctissimi eé maioris meriti apud Deum, quam opus arduum, et excellentissimum Viri alicuius minus sancti: nam ut optime advertit Raynaudus hic Valor operis complete sumptus, ac integratus ex dignitate in

trâ actus, et ex dignitate ejusdem extrâ, non est arithmetice compensandus, et admetiendus sanctitati, et dignitati personae, ita ut si sanctitas personae per gratiam habitualem sit centum graduum, qualecumque illius operis bonum sit meriti, et honestatis ut centum: non enim ea personae dignitas est tota honestas, aut pretiositas actus boni. Secundo quia licet inferre personam sanctiorem, seu digniorem apud Deum, ceteris paribus, edere opera digniora, et apud Deum pretiosiora. Ad 1am probationem de actu malo peccatoris idem proportionaliter dicendum putat Raynaud. de Deo homine lib. 3. sec. 1. c. 2. n. 64. scilicet actus malos peccatoris, quo iniquior ipse est, eo indigniores et abominabiliores Deo esse. An vero actus etiam boni à peccatore prodeuntes descendentur ipsa personae malitia et foeditate, manet? res, inquit, videtur utrimque agitabilis, in qua quidem partem affirmativam dicit expeditam magis. Ego vero adhuc explicandum esse, eam labem, aut deformitatem, quae refunditur actui peccatoris ab ipsa personae foeditate, non esse formalem rationem malitiae, aut peccati. Unde dum est, non esse peccata omnia peccatoris actus. Peccatum ergo, et malitia moralis est id, quod refundit deformitatem et foeditatem, seu abominationem ab actu ipso in personam; non vero est id, quod refundit eam foeditatem, seu deformitatem, aut abominationem à persona in actum. Haec quae alteraius loci sunt hic tetigisse sufficiat.

Quaestio 5a

An satisfactio Christi D. fuerit ex toto rigore iustitiae?

Sec. 1.

De iustitiâ inter Deum et homines.

Iustitia inter Deum, et homines dupliciter potest videri ...

Vel in Deo adversus hoiem, vel in hoie adversus Deum. De Utrâque spectat agere ad maam de attributis, Ubi de iustitia Dei quærit: an id pertineat ad proriam roem generis que iustitiæ, et quam illius spem, spectat etiam ad maam de merito, Ubi inquirit, an Deus teneatur ex iustitiâ ad reddendam iustis beatitudinem, quæ dr à Paulo corona iustitiæ. In re psenti agitur de iustitia hois adversus Deum, quæ inquirimus: an satisfactio Xpti D. fuerit ex toto rigore iustitiæ, seu an in illâ concurrant conditiones ad iustitiam requisitæ? Hæ autem conditiones possunt ee generales, et coes oibus hoibus qui sunt cum Deo, et possunt ee spales in Xpto D. qui Deus et ho. Ut videamus igitur: an satisfactio Xpti D. fuerit ex toto rigore iustitiæ, inquirimus modo: an dari possit proprium iustitiæ ius in hoibus adversum Deum: nam de proprio iustitiæ iure Dei adversus hoies aliqua diximus q. 1. huius dpis cum de roe offensæ, quæ in peccato e agerimus. Fateor tamen in hac q. et difficultate utrimque agitatâ aliquid posse immiscerí de nôo, ut et ante me notarunt Veccanus, Lesius, Harnandus, Suar, et Ripalda infra referendi.

§ 1. nunc inquirimus mo: an ex iustitia teneamur nos ad satisfaciendum Deo offenso, et an aliquid ee possit ex parte nri, quod ex iustitia Deum obliget ad aliquid efficiendum Vg ad deponendum odium, vel aversionem erga peccatores, ad pmium offerendum etca? Aliqui sunt in re ista, qui latissime totam de iustitia, et iure maam evolvunt, et occasione Xpti D. in quo erant Voai Da et humana: de dominio agunt duarum Volantatum in eamdem rem pro Unico, et eodem indivisibili instanti, imo sic videntur n poe salvare iustitiam inter Deum et hoiem satisfactionem quæ Xpti D. ee ex toto rigore iustitiæ, nisi Deus et ho simul in eamdem rem habeant domini-

nium in solidum pro eodem instanti. Videatur L. Stm. de Incarnat. disp. 12. sec. 4. quem alij sequuntur maxime int. RR. quosdam. Stota ut, ut mihi videtur infirmo nititur fundamento. Et quidem de duobus hoibus lg sermo sit, ut in contractu emptionis, et venditionis sunt emens, et vendens, et in contractu donationis puræ sunt donans, et donatarius. Certe apud me nunquam in eodem instanti dat in duobus dominium in solidum sa eamdem rem: nam actus ille donationis perfectus, aut emptionis, et venditionis è actus transferendi dominium ab uno in alterum: ergo dominium n. è simul in utroque. l successive in illis duobus. Pbtô à priori: qa translatio dominij n fit in instanti, l elicit duo instantia, quibus perficit, et constituit illa translatio, seu transitus dominij: 1m instans illius translationis è ultimum dominij in vendente aut donante. 2m vo translationis instans è 1m dominij instans in emente, aut donatario; n. secus atque in physicis dr corpus infieri, seu transitus de n. ēe fram in subto ad ēe fram in subto, et aliquid successivum quod essentialit constit per duo instantia.

Præterea supponendum è, dominium cas in suasmet actiones, aut in aliquod aliud bonum creatum n. ēe oio abtum. l ex parte conditionatum per subordinationem ad Deum abtum, et supmum rerum oium dominum. Pat hoc: nam dominium est potestas legitima ad utendum re aliqua l alterius iniuriâ ita videlicet, ut licet ca alterius voatem. quis re sua utatur, nulla fiat alteri quamvis invito, iniuria. Hoc autem locum n. hit, nec hēe pot in cuâ rn Dei, sicut hēe possit in cuâ rn. cas: nam quando aliquis constituit Deus dominum hæreditatis aut etiam suorum actuum id intelligit citra iniuriam Dei seu ne sit caipsius voatem: mat. g. DD adhuc absq dominus eorum etiam bonorum, quus cas roali dedit, qa DDeo-

nâ creatam iniuriam pôt rebq oibq Vti etiam nolentibq aut repugnantibq creat. At Vº crē n̄ possunt potestate legitima, nolente Deo, rebq Vti s̄e Dei iniuria. Atq̄ autem doctrâ intellig. ex parte Dei ante oê Dei pactum, et promissionem: nam si pcedat Dei pactum, aut promissiô, inquirendum ē: an saltem ex illa pacti aut promissionis supp. oriatur in Deo aliqua iustitiæ obligatio ad creat? Et quidem, quod aliquando ex pacto, et promissione max. si reciproca sit, oriatur obligatio iustitiæ, pât in contractu emptionis et Venditionis, ex Vi cuius etiam ante traditionem rei Venditæ tenet is, qui ctum iniit nō ex fidelitate, s ex iustitia stare pactis, nec abillis resilire.

His pmissis nant Veram roem iustitiæ int. Deum, et hoēs ex antiquioribq n̄ pauci apud Ripalda de ente snali to. 2. dp. 83. et ex Schotistis, ex ex Thistis, etiam ex nrīs P. Vaz. 1. p. dp. 85. et 86. et 1. 2. dp. 223. et 3. p. dp. 7. duabq quæ sequentibq. P. Moli. 1. p. q. 21. art. 1. §. addendum, nec n̄ to. 1. de iustitia dp. 7. §. observa. P. Arrubal 1. p. q. 21. art. 1. n. 5. Lessig lib. 2. de iustitia c. 18. dub. 8. n. 58. et lib. 11. de pfectionibq Divinis c. 6. n. 61. et lib. 13. de eisdem toto Cap. 2. Torres 2. 2ª to. 2. dp. 5. dub. 1. n. 7. et dub. 2 n. 2. et dub. 5. et dp. 6. dub. 2. Conink de actibq supnalibq dp. 8. dub. 8. ar. 3. et 4. et to. 2. de Sacramentis dp. 1. de pœnitentiâ dub. 4. n. 25. Vicang de Incarnat. c. 15. N. 3. Gaspar Hur. ibidem dp. 1. difficultate 10. Mexatiq to. 2. tractatu de iustitiâ dp. 14. Car de Lugo dp. 3. de Incarnat. et P. Thô Sanchez in moralibq c. 11. n. 8. accedit P. obiedo trac. 9. de merito pto. 8. p. 4. Verum quidem ē, n̄ oēs hos AA. singillatim dignoscâ, aut secernere iustitiam Dei ad uer sq hoēs, et iustitiam hoīs adversum Deum, Videndi que sunt de qua porro iustitiâ int. Deum, et hoēs loquantur, et an Vtramque eodem mō negent.

Contraria sa. n. ming. comis et apud antiquiores, et apud Rec. nri Seculi. Videndi ex antiquis multi apud eumdem Ripalda. et ex scholasticis tam nris, quam Scotis schol. Ex nris P. Suar. dp. 2. sec. 2. et opusculo de iustitia, et rursg lib. 12. de grâ c. 13. Pres Valentia 1. p. q. 11. c. 1. Ragusa in 3. par. dp. 3. § 6. et dp. 20. § 2. Azor. to. 3. lib. 1. c. 10. Salas to. 1. in 1.2. trac. 7. dp. 7. n. 9. Alarcon to. 1. Corolario 18. Revello. lib. 1. de iustitia, et iure q. 4. sec. 3. P. Gran. 1. p. to. 2. trac. 7. dp. 4. sec. 2. Tannem to. 4. dp. 1. q. 2. dub. 6. P. Ruiz de Voan. dp. 58. P. Hurt. de incarn. dp. 12. sec. 13. et sequentibg. P. Raynandg lib. 9. de Virtutibg n. 58. et 60. et rursg de Deo hoie lib. 3. sec. 1. c. 3. Fasolg 1. p. q. 21. ar. 1. Viam mediam ingreditr P. Ripalda de iustitiâ sequentes, adversg Deg to. 2. de ente Snali dp. 83. sec. 9. Cuig sa. duas ibi stinet partes. 1a, Deg n. poe obligare ex stricta iustitiâ suam potestatem moralem abtam, et supmam consulentem bono excellentis Dei. 2a, obligare poe potestatem moralem ordinariam, et subg creatis connalem consulentem bono creaturarum tam privato, quam coi.

In hac tot, tantorum que Virorum doctrâ breviter meam mentem expono, prolixiorem, si opus fuerit, Deo dante, tractatum in mâa de attributis, ubi de iustitia Dei, tanqm in proia sede datur. Assero q. Deg n. poe nisi accedente pacto, et libe. eig Vote ex iustitiâ obligari erga creat. propter quaecumque earum obsequia. at poe si accedat Dei pactum, et promissio dandi pmiu, aut quid simile, quo in humanis solet obligatio ex iustitia oriri, poe reipsa obligari ex iustitiâ adacceptandg creaturum obsequium, in ordine ad pmium, aut

remissionem offensæ. Prima doctrinæ pars supp. ab omnibus: quia in Deo nulla potest obligatio oriri, nisi præcedat aliqua ipsius voluntas libera qua se ipsum vellit Deus obligare. Secunda pars probatur ex Patre Suar. et Vaz. quia licet pacto secluso nulla sit aliqua obligatio ex iustitiâ inter homines, at accedente pacto resultat obligatio ex iustitiâ: ergo similiter inter Deum, et hoes. Confirmatur probatur à paritate rationis: quia si quid obstaret, maxime quod sine illo pacto, aut promissione nulla sit in Deo obligatio; atqui hoc non obstante resultat etiam inter hoes obligatio ex iustitiâ, quæ sine illo pacto non resultaret. Tertia autem probatur multis. 1° ex contractu emptionis, et venditionis, ut supra dicebamus. 2° ex operario laborante in alterius vineâ, cuius labor, et opera non obligat Dominum ex iustitia ad mercedem solvendam, nisi præcesserit pactum; quod si præcesserit, resultat non solum obligatio ex fidelitate, sed etiam ex iustitiâ. 3° ex obsequio quo aulici Principes, et Magnates honoris causâ comitantur, aut præsentes eorum domibus, et propriis sedibus adsunt quod obsequium, si fiat sine pacto, ad nullam ex iustitiâ mercedem obligat; si tamen accedat utrimque pactum pro eo famulatu, et obsequio resultat ex iustitia obligatio. Tandem probatur ex sponsalibus utrimque, rite que datis, et acceptis per verba de futuro matrimonio, ex quibus obligatio ex iustitiâ resultat, cuius datur coram iudice actio.

Sect. 2.

Dificultates aliquas solut. excipimus.

Non omnia scrutabimur. Sed ea solum, quæ præsentis materiæ de satisfactione Christi D. ex iustitiâ erga Deum, lucem aliquam afferre possint. Sit prima dificultas: quod in rebus spiritualibus nulla dari potest obligatio ex iustitiâ: materia enim iustitiæ, ex communi Phy. in Ethicis res corporeæ sunt. Verum dificultas hæc falso præsupponi-

tit. 1.º q.ª nemo dubitabit peccari c.ª iustitiam si quis alteri nocumentum ferat in bonis animi, ut si venenum alteri praeberet, quo mentem turbaret, et dimoveret usum que rationis impediret. Unde nata est illa apud Quintilianum declamatio iuvenis c.ª meretricem, quae ut illam non amaret poculis praebuerat, quod infelix ipse, et suo remedio non bene sanus in actione c.ª meretricem animae veneris appellavit. 2.º q.ª et in rebus spiritualibus etiam stare potest obligatio ex iustitia, ut constat in Parocho, qui ex iustitia tenetur sacramenta ministrare, et in susceptis pro faciendo sacro: nam licet contractus ille non sit emptionis, et venditionis, ne symoniacus sit, adhuc tamen obligatorius ex iustitia est, nec solum ex fidelitate: obligat enim ad restitutionem, quod non fieret, si ex fidelitate solum obligaret. Addit, quod ex Arist. adducebatur, dum est ab illo solum enumerari bona corporis pro materia iustitiae; q.ª ea sunt, quae communiter solent deduci in contractus.

2.ª difficultas: materia iustitiae est aliquid utile, aut nocivum; sed inter Deum, et hominem nihil potest utrimque esse nocivum, aut utile: ergo inter Deum, et hominem nihil potest esse materia iustitiae. Haec etiam difficultas prius tangit parum firmum. Et in primis ad materiam iustitiae, et illius contractum non oportet, quod bonum illud videretur, ut utrimque utile: nam in contractu mutui nisi accedat usura non dat utrimque utilitatem. Licet solum ex parte mutuatarii, cuius bonum consulit in mutuo, nisi velles utile, et nocivum esse ita ut uni utile sit, alteri quae nocivum: verum demum difficultati utilitatem, et nocumentum utrimque debere esse, et dicamus, utilitatem posse videri vel in persona, bonisque internis, vel in bonis externis, quae sunt extra personam; ut sunt honor, et bona apud alios existimatio

Ut sunt honor, et bona, q̃ int Deum et hoīem in re illa meriti, et satisfactionis dari pōt obligatio ex iustitia, qa utrimque dari pōt utilitas, et nocumentum. Et quidem ex parte hoīs utilitas datur in illo, cui Deus conferat premium, quod promisit, aut remissionem peccatorum tribuat: nocumentum vero si illi p̃mium aut remissionem deneget. Ex parte Dei datur utilitas, nō quidem in ipsa Dei persona, bonisque internis, s; in bonis externis, honore, s. et glā apud hoīes: nam ex eo quod hoīes videant ea obsequia, que ab aliis Deo fiunt, vel ad illum placandum, vel ad illum sibi promerendum, aut illius maiestatem concitandam magna oritur de Deo apud hoīes existimatio, et honor.

Disai 3a: qa Deus nō pōt obligari ex fidelitate: s n ex iustitiâ. Probat ani: qa nō pōt Deus obligari ex pacto. sed obligatio que orit ex pacto, ē nō ex fidelitate: s ē ettr. Constat 1o qa opera que obligant ex iustitiâ, id hent independent à pacto: s ubi nulla est obligatio independenter à pacto, nulla erit obligatio ex iustitiâ. Constat 2o qa semp pōt Deus exigere obsequia cum in nō testimonium sue excellentie, in solam gratitudinem pro beneficiis acceptis, et s ulto onere retributionis: s si vederetur, sive n datur pactum, nulla dabitur in Deo obligatio ex iustitiâ. Ad diffies rōt negdo ani: et ad probationem ostat ex dictis, aliquando oriri ex pacto obligationem iustitie coniunctam cum obligat: ex fidelitate: bene. n. contingere pōt, quod unum, et idem opus exigat ex duplici virtute, sicut contingit, quod unum, et idem opus sit contra duas. s. virtutes: sic. n. parricidium ē contra iustitiam, et contra charitatem, et pietatem. Sic etiam adulterium est contra iustitiam, et contra castitatem. Ad confirm 1am rōo disgdo ani: opera, que obligant ex iustitia, id hent independent

à pacto subsecuto, seu do. independenter ab anteriori pacto
no. Si de oibg sermo sinetur: nam sp. ut dictum e
erit obligatio iustitie ex anteriori pacto, et conventione
facta inter duos.

2a confirmatio desumit ex doctrina illa Pis Ripalda
distinguentis in Deo duplicem illam potestatem: aliam
quasi nalem, rebg que creatis accommodatam, aliam que
supernalem oia. s. creis iura, nai que quasi pessun
dantem et sgredientem. De qua doctrina, et 3a quam
agit Pr Oviedo controver. 8. de merito punc. 8. cum
quo et ego iudico, n satis ad veritatem in re illa cum
ditem et factam. Aliud n. e loqui de Deo Vre, et
abre quasi in actu 1o sue libertatis ponere res creatas, quo
vellet roc dirigere, et gubernare: aliud vo loqui ex
supp. huig Providentie, et pacti iam initi aut pro
missionis iam facte pro sue libertatis arbitrio. Potuit
quippe Ds pro sua potestate, et libertate ab eterno decernere
n remunerare creaturarum opera, s illa qualia cumque, et quan
ta cumque forent in servitutis obsequium, aut in gra
titudinem accipere s ullo remunerationis onere, et hec
est potestas illa, que videre da Dei excellentie, et ma-
iestati. Verum ex supp. qd semel decreverit remu
nerare opera creat, et hanc suam vtatem illis tutela-
verit, pactum que, aut tractum inierit n pot illa irre
muneratam relinquere, nec sua, nec suam illa primeva potesta-
te uti; nisi aut decretum mutare possit (qd e oio impossile)
aut nisi fedifragum, et sui immemorem, e quibonique
oblitum illum dicamg, qd s temeritatis, et irreverentie
nota proclamare n licet.

Non nego tamen potuisse Deum in illa sua libe
rate, aut decreto, et in pacto etiam cu creis inito, ali
quam excipere, quam n x Vocis Leges remunerare, imo

quam oiõ irremuneratam relinqueret. Et quandocumque
ñ obstat de rigore except. ex SS.ª sensu quem Pstus tenendum ẽ, Decretum illud, et pactum fuisse oio vlẽ, ex
cuius supp.º imposi iam Deo est ɔª fas, ius quem agere supremo illo dominio, et potestate aliter vti quod
si aliter vti vellet, q̃d implicat, ɔª fas, ius quem ageret
ex supp.º pacti cum creãt initi. Dices tamen. Si Dꝰ
decerneret, promissionem quem faceret ñ puniendi peccatorem
postea quem illum punire vellet, licet id esset ɔª fidelitatem,
ñ esset ɔª iustitiam: ergo similiter licet decreverit, pactumque 13
inierit remunerandi iustorum bona, si postea vellet illa ñ remunerare, id quidem esset ɔª fidelitatem. ñ vº ɔª iustitiam.
Resp. decretum, et promissionem ñ puniendi peccatorem põe
ẽẽ, vel promissionem simplicem sine remissione offensæ, vel
promissionem cum offensæ irrogatæ remissione, et condonatione cuiuscumque debiti. Siliter promissio simplex erit
solũ ɔª fidelitatem velle punire. at vero si pcesserit remissio offensæ quoad oẽ suum debitum, erit ɔª iustitiam
velle punire propt peccatum, debitum quem iam remissum:
nam ɔª iustitiam ẽ exigere pœnas propter peccatum ab
eo, qui illas ñ debet propt peccatum. Similiter si promissio dandi glam esset per simplicem promissionem prius sine
ɔctu oneroso dandi illam pro meritis, ẽ ɔª fidelitatem ñ
stare promissis; at si per mũm ɔctus onerosi fiat, ɔª iustitiam etiam est: nam in eo ɔctu ñ accipiunt à Deo
oiõ gratiose creaturæ operã. Et propt glam promerendã
ex pacto, et in ordine ad iam aliquid acquirendum.

Vltima tandem diffaĩ desumi põt ex iure Pris
et Domini, q̃d vtrumque ius hẽt Dꝰ perfectiori mõ ratione
rõẽ creationis ipsarum, et rõo prois excellentiæ. Itaque inter patrem et filium ñ põt dari obligatio ex iustitiâ in
bonis, quæ Pris sunt. Similiter inter dominum, et servum dari ñ

pōt r^a ctus aliquis ex iustitiâ obligans dominum q^a nihil servi ē, qd ñ in domino et potestate domini sit. Verum quē roē: q^a cum ea quę filij sunt et servi potiori iure sint in potestate domini et patris ñ pōt illis ipsis Pr aut dominus obligari ex iustitiâ: nemo .n. suis met bonis ex iustitiâ obligat. Vt g ex iustitiâ obliget, prius est, g sua desinant eē. Atqui bona creatura ñ possunt desinere eē bona Dei: g nunquam poterit D9 creis obligari ex iustitiâ propt ipsarum bona quę bona Dei sī, et Dis et domini. Duo hīc attingunt. 1^m est, actus oēs creaturę eē Deo debitas. 2^m ē, eas oēs eē sub dominio Dei. 1^m quidem verum ē de debito in actu 1° ñ de debito in actu 2°. Potuit quidem D9 exigere si vellet oēs nras operat^s bonas. casu tamen, qd illas ñ exigat, vt reipsa ñ oēs exigit, ñ oēs illi debent in actu 2° debito iustitię, aut obedientię: nam de debito gratitudinis ñ est in psenti sermo. Dominium aliud ē physicum, et aliud morale: dominium physicum csistit in potestate physicâ producendi, conservandi, aut destruendi rēs oēs. et sub hoc dominio oia nra sunt. Dominium morale est proprietas quędam iuris in qua fundat ius in re, s, ad rem: in re quidem ad illa vtendum, et fruendum; ad rem v°.. ab alio exigendam, aut petendam. Hoc dominium seu ius pōt D9 ex pacto, so aut cvent. coicare creis ñ sl adversus alias creas; s etiam adversus Deum; ñ obstante roe Dis et domini: nam vt ex Tertuliano advertit Raynaudus nrę creę rōali quoad actus lib^s comparant ad Deum, vt filij quodam mō emancipati, et servi quodam mō manumissi.

Sect. 3.

Xptum D. satisfecisse pro peccatis hoīum ex toto rig^e iustitiæ.

Supposita iam inter Deum, et hominem iustitia, potius attendenda nobis est 2a pars fixa ipso sec. titulo. illam communiter defendunt Theologi pro 2a parte relati sec. 1. huius q. quibus hic adnecto ibi non relatos M. Godoy de Incarnat. disp. 9. §. 1. apud quem ex Thomistis Capoluss in 4. dist. 19. q. 1. ar. 3. Soto dist. 19. q. 1. ar. 2. et lib. 3. de nat. et gra. c. 6. Ferrara 4 contra Gentes. Medina hic q. 1. ar. 2. dub. 3. Aluarez disp. 82. n. 2. Nazarius controv. 2. in 3. p. controversiq. Cornexo disp. 9. dub. 7. et duobus sequentibus. Araujo dub. 5. et 6. Vincen. relect. de gra. Xpti q. 5. dub. 3. Ex Scotistis Vega in Triden. lib. 7. c. 1. Praeterea adnecto Gaudentium no. 1. disp. 3. dub. 7. sec. 3. apud quem Joannes à S. Tho. 1. p. q. 21. Adnecto etiam ex nostris Aldrete disp. 11. et sequentibus. Probatur 1o. iuxta Xa Scripturam et PP. Xptus D. satisfecit pro peccatis hominum ex perfecta iustitia. Sed non potest esse perfecta iustitia in satisfact. nisi fiat ex toto rigore iustitiae. Ergo Xptus D. satisfecit ex toto rigore iustitiae. Minor ostenditur: nam defectus à rigore iustitiae est defectus a perfecta iustitia: quantum enim rigori iustitiae detrahitur, tantum detrahitur illius perfecti.

Maior vero fundatur in verbis Pauli 1. ad Corint. 1. ubi de Xpto D. qui factus est nobis sapientia, et iustitia, sanctificatio et redemptio. Et potissimum ad Rom. 3. quem proposuit (s. Deus) propitiat. per fidem in sang. ipsius ad ostensionem iustitiae suae. quae verba ita PP. communiter intellexerunt, ut veram et propriam rationem perfectae iustitiae in satisfactione Xpti D. et redempt. generis humani agnoscerent. ita Aug. lib. 13. de Trinit. ubi docet, diabolum à Xpto non potestate, sed iustitia victum, et superatum esse. Idipsum docet in inchiridio c. 49. idem etiam Basilius homi. 25. Cyprianus in exposit. Symboli, Anselmus lib. 2. Cur Deus homo

et Athanasius lib. de Incarnat. quos late refert Vicentius ibi sa. n. 1. Huc accedunt omnes illi PP. qui in mysterio Incarnationis attributa iustitiae et misericordiae commendant ad illud Psalmi: iustitia et pax osculatae sunt. Nam in redemptionis nostrae mysterio totum sapientiae Dei, et potius opus fuit ut iustitiae simul et misericordiae consultum iretur. His addo Leonem Magnum serm. 1. de nativitate in verbis illis: in quo conflictu pro nobis inito magno, et mirabili aequitatis iure certatum est, dum omnipotens dominus non in sua maiestate, sed congreditur humanitate. In quibus sane verbis Magnus illud facit: quid mirabile, dicit aequitatis iure, quo Deus in maiestate sua voluit diabolum vincere, sed nostra humanitate, ut potius iustitiae, et aequitatis opus, quam potentiae videretur.

Verum dices: Scriptura et PP. loqui de iustitia perfecta perfectione aequalitatis et condignitatis: quatenus nempe satisfactio Christi D. fuit aequalis, imo et offensae superabundans. Non autem loqui de iustitia perfecta perfectione rigoris iustitiae. Quidam nomine iustitiae rigorosae designantes iustitiam, quae ante ad contractum nullam gratiam importat, negant Christum D. satisfecisse Deo ex iustitia rigorosa, eo quod tam multa Deus hominibus remisserit de iure suo acceptans pro aliis satisfactionem Christi D. et quidem factam de bonis quae innumeris aliis titulis poterat ipse sibi usurpare. His alia similia adiungunt, quae pugnare dicunt cum rigore iustitiae. Unde ita fatentur Christum D. ex iustitia et ad aequalitatem satisfecisse Deo ut tamen negent satisfecisse ex toto rigore iustitiae obstantibus remissionibus et gratiis solutioni quidem non intrantibus, sed saltem antecedentibus; sed notio haec iustitiae rigorosae, ut et hic alii adfirmant voluntaria est, et gratis conficta, ut partim ex dictis et partim ex dicendis constabit. Quare PP. dei hi de vocabulis potius quam de re ipsa videntur rixa-

ri. Supponunt. n. ex pte satisfacti oblatę à Xpto D. ęqualitatem, condignitatem; imo et supabundantiam. Sed quę denant rōem proię et rigorosę iustitię, quia pcessit aliqua in contractu grã. Si ergo hoc n tollat rōem rigorosę iustitię ea n erit satisfacti Xpti D. deneganda.

Q ad Vm grã illa seu favor aīi n tollat rōem proię et rigorosę iustitię pr ex dictis: nam q debitori concedat fideiussor quando debitor solvendo n est nulla rōe tollit à satisfact. mox exhibenda q ea sit ex toto rig. iustię. Sin satisfact. Xpti D. pro peccatis hoīu nulla alia grã intercessit nisi q hoī debitori, qui solvendo n erat, concederit Xptus D. Vt fideiussor: ergo grã hęc hoībus facta n tollit à satisfact. exhibitā à Xpto D. q ea fuerit ex toto rig. iustię. Mir in hoc discursu supp. et admitt ab adversarijs. Mr autem suadet imprimis ex ipso Vsu cōi hoīum, qui fideiussores seu Vades ex lege constituunt, Vt per se quandoq quę defecerint solvant q n so verum est in bonis externis Vt sunt fortunę bona. Sin bonis etiam internis et naq et in re etiam capitis: hac. n. rōe obsides (Vulgo rehenes) concedunt aliquibus sub Vitę etiam discrimine, si intra constitutum tempus promissa n servent et pacta. 2o et à priori: quia ęqualis rigor iustię servat quando satisfactio fit à debitore, atque quando fit à fideiussore, qui debitoris personam agit: nam cum fideiussor in se resumat alterius debitum ex aliena caā suum facit atque adeo moralis Vna pers. est cum ipso debitore in ordine ad solut. et satisfact. exhibendam.

Confirat et explicat rō proxe facta. Ponamus fideiussorem Vr. ee debitorem illius debiti: nemo dubitabit, quin n talem, ac tantam satisfact. offer

ret v. per se satisfaceret ex toto rig. iustit.: et licet ipse n. sit v. debitor, si tamen ex conventione et pacto cum creditore, debitum alterius in se sumat, illamque pro altero satisfactionem offerat, dicet ex toto rig. iustit. satisfecisse, n. secus ac si pro se ipso debitore satisfaceret. Constat 2.º a contrario: ponamus hominem alieno gravatum aere prius n. posse satisfacere, mox tamen illi concedi facultates omnes fideiussoris, quibus fideiussor ipse pro illo satisfaceret: nemo etiam dubitabit, quin hoc etiam modo fiat satisfactio ex toto rig. iustit., atque moraliter idem est, quod fideiussor in se sumat debitum alterius, et quod in illum suas facultates transfundat, ut satisfaciat: et quocumque id modo fiat, ex toto rigore iustit. fit satisfactio. Itaque supposito pacto, et conventione inter Deum creditorem et hominem debitorem, quod videlicet Deus fideiussorem pro hominibus admitteret Christum D. qui pro hominum peccatis satisfaceret poenas quo debitas lueret dum est ipsum quasi debitorem constitutum et illi nostra debita imposita ab illo qui in nos satisfactionem et satisfaciendi facultates quasi transfusas. Ergo vero Christus D. quasi fideiussorem constituerit Deus et quod in illum transfuderit nostra debita et peccata constat ex illo: posuit in eo iniquitates omnium nostrorum; dolores nostros ipse tulit, et labores nostros ipse portavit.

Constat tandem: quia satisfactio n. potest esse aequalis et condigna pro remissione offensae illatae, nisi sit ex rigorosa iustitia; ergo id, quod sufficit ut condigna sit, et aequalis, sufficit, ut ex rigorosa iustitia sit. Probatur antecedens: et imprimis condignitas satisfactionis in re tali consistit in eo quod ea posita sufficiens ad extinguendum in creditore ius ad satisfactionem exhibendam vel aversionem deserendam; sed si satisfactio n. sit ex toto rig. iustit., adhuc illi

-positâ non erit sufficiens ad extinguendum ius illud in credi-
-tore. Prob. nam creditor semper habet ius, ut sibi fiat to-
ta illa satisfactio, quam iustitia ex toto rigore exigit: ergo dum
non extinguitur ius istud, non fit satisfactio condigna ad abolen-
-dam offensam, et debitum inde contractum: ergo quando ea
condigna satisfactio fit, ius istud extinguit: sed si manet
ius istud extinctum, manet etiam satisfactum rigori iustitiae: ergo etc. 2°: quia aequalitas satisfactionis non videratur
precise facta comparatione inter satisfactionem et actum
offensae: sed comparatione facta inter satisfactionem et
obligationem satisfaciendi, quae ex offensâ resultat,
quod idem est inter satisfactionem, et ius creditoris ex offen-
sâ derivatum ad satisfactionem exigendam. Dixi: quod
idem est: quia obligatio ex parte debitoris tanta est, vel
ad tantum est, ad quantum est ius ex parte creditoris:
ad id enim obligatur debitor, quod potest creditor iure ab illo pete-
re et econtra. Hinc arguo: ergo si satisfactio sit condigna
et aequalis in rationis formali satisfactionis erit aequalis obligationi de-
bitoris, et iuri, quod in creditore est adversus illum: ergo si
ea ponatur extinguet in debitore obligationem totam, et
in creditore totum ius: ergo erit satisfactio ex toto rigore
iustitiae, nec poterit iustitiae rigor aliquid amplius exigere.

Sectio 4.

Quaenam iustitiae species in satisfactione Xpti exerceatur?

Iustitiae genus, aut species est multiplex. Ut ergo plenius intel-
ligatur: an, et quo modo ex toto rigore iustitiae satisfactio
Xpti D. fuerit, examinandum est, et exponendum,
quaenam sit iustitiae species, ad quam ea satisfactio pertineat,
quo etiam satisfactum manebit multis, quibus difficile
videtur iustitiam intercessisse in satisfactione Xpti D. quia diffi-
cile illis est, quaenam iustitia dicenda sit intercessisse: Ad quod

pro re p̄senti triplex distr. species iustitię: alia est Cōmutativa, alia Vindicativa, et alia distributiva. Iustitia Commutativa versatur in rerum commutationibus, quales coīter fiunt in contractibus emptionis, et venditionis. Ad hanc pertinet solutio debiti et satisfactio pro offensa: nam satisfactio pro offensa est solutio quędam debiti satisfaciendi. Iustitia distributiva exercet in largitione muneris habita meritorum proportione, videlicet uni plura, et alteri pauciora demandent. Iustitia Vindicativa ē, quę infligit pœnas delictis debitas, ne scelera maneant impunita. Ubi ego adverto ab hac iustitia Vindicativa nō differre in modo illam exercendi iustitiam illam, quę pro meritis p̄mia elargitur: nam sicut a Vindicativa infligunt delictis pœnę, ita ab illa alia, quasi p̄miativa iustitia donant p̄mia meritis. Concludo breviter pro re p̄senti mai ex p̄te has species infligendi pœnas et donandi p̄mia in mō potius differre quam in ratione administrandi, aut exercendi iustitiam.

His suppositis, certum debet esse satisfactionem Xp̄ti D. nō fuisse ex iustitia distributiva: quia neque in illa exercet a Xpto D. aliqua iustitia distributiva erga Deum, neque exercet erga Xptum D. ut patet. Et licet ab aliquibus dicatur exerceri iustitiam distributivam erga hoīes: quia propter illa merita obligatus mansit Deus ad conferendum iustitia bene operantibus maiora dona gratię, et glorię pro dignitate personę operantis, et pro valore operationis attamen iustitia distributiva nō exercet a Deo neque a Xpto D. quando illi fit satisfactio pro hoībus. Siquando enim ipso Deo, aut etiam Xpto dona gratię, et glorię hoībus propter ipsius merita conferunt, ut bene notat P. Aldrete d. p. 19. ante sec. 1. et P. Fernal d. p. 7. sec. 7. n. 82. Ergo pro Xptus D. Deum obligaverit, ut ex iustitia distributiva dona illa hoībus conferret, vi quod deinde potius quam de re. An vero in Deo concedenda sit iustitia proprie distri-

butiva tractant DD. ad 1. p. S. Thę. nãr ibi Vaz dp. 86. et sępe alias. Cui adstipulant P.r Arrubal, P.r Lesig, P.r Torres Complur. et Conink apud alios dict. hic dp. 13. apud quem d.rxia sã Vr et Sancti Thę in 4. diste 46. q. 1. ar. 1. Cui tōir adhęrent DD. alij tcedentes Deo iustiam distributivam, quam exercet in bonum Ecclesię distribuendo hoibꝫ bona grãs in bonum cōe totię corp.s cuię diversa membra diversum munę sunt. pro cuię etiam diverso Vsu in coelis dona glę rent.

De iustia Vindicativã censeo, dum Xpri D. satisfactionem pro peccatis houm fuisse ex iustiã Vindicativã. n quidem activę. s passivę ꝗ Vt exercet à reo sustinente pęnam sceleriꝰ debitam: D.9.n. in Xpro D. possuit iniquitates oium nrum, Vt .S. illas in Xpro D. Vindicaret, Vt iudex, qui reum punit, dum ab illo pęnas, l pro se debitas, l pro alijs exposcit. Ita P.r Mol. 1. p. q. 21. ar. 1. §. 4. notandum, et P.r Aldre. dp. 14. sec. 2. ja P.r Bern. dp. 7. sec. 9. et Cardi. de Lug. dp. 3. sec. 10. P.r q. Xpri D. Passio procedebat à Deo, Vt à iudice puniente in ipso iniquitates nrãs, et à Xpro D. Vt à reo exsolvente nrum debitum per illas suas pęnas, quas patiebatur: s hoc est ex iustiã proię Vindicativã: ꝗ satisfactio Xpri D. proię fuit ex iustiã Vindicativa. Mir pbr ex ipsã nrã iustię Vindicativę, cuię actę est ex parte Judicis imperantis pęnam in satisfactionem pro debito: et ex p.te rei ipsię illam sustinentis, Vt debito creditor satisfiat: iustum quippe est, Vt nihil maneat oio impunitū: s cuique delicto sua pęna rdat. Mar Vo. pbr qm q.d fere tōis sui s. SS. P.P. quoties de Passione D. et redempt. generis humani Loquuntur; pr etiam rō: qa ex supp.e q.d D.9 vellet condignè

punire peccata hominum et per condignam hanc punitio-
nem satisfieri iustitiae vindicativae, hoc quae hac ratione a debito
subeundae aeternae poenae liberare, non aliter poterat, quam obtinen-
endo Passionem Christi D. ut poenam nostri debiti, ab
illo pro nobis peccatoribus subeundam.

Pro cuius doctrinae clariori et explicatione. Advertere in
peccato hominum, ut ex alibi dictis constat, dari et rationem ma-
litiae et rationem offensae, et ratione utriusque quae dari poenam in
fligendam a Iudice ut tali. Rursus in Deo dari du-
plex munus ad exigendam a peccatoribus satisfactionem
et poenam. Primum munus est personae, contra quam est offensa, sive
hoc munus consideret ut personae privatae, sive ut personae publi-
cae. Praeterea datur munus Iudicis in Deo. Deus ergo quia persona
est, contra quam offensa fuit, ius habet personale, ut sibi fiat
satisfactio: satisfactio enim ab offendente debetur personae
offensae. At quia Iudex etiam est, habet ius aliud, ut vindic-
tam sumat a delinquentibus. Cum ergo hoc utrumque ius
in eadem persona coniungat, decrevit, ut satisfactio eadem
sit offensae sibi personaliter irrogatae, et publica etiam
vindicta, poena pro delicto patrato contra leges. Et quo-
ad hanc posteriorem muneris partem exercet Deus
iustitiam vindicativam, quae propria est Iudicis. Et sicut
Deus posset rem aliter decernere, aut statuere remitten-
do scilicet satisfactionem sibi personaliter debitam, et vin
dictam etiam publicam, attamen eo ipso quod ut Iudex
voluerit se gerere, non potest non uti iustitia vindicativa, in
quam rem aptissima sunt verba Macharii Senioris Egyp
tii hom. 15. Deus inquit, sui iuris est, et quod vult fa-
cit, ita ut si visum sit ei, per potentiam suam mittere
possit iustos in Gehennam, peccatores vero in regnum Caelo-
rum. Sicut hoc minime velit, nec ei gratum sit, quia Do-
minus iustus est Iudex: nimirum quia sibi Iudicis munus
assumpsit, non potest ei esse gratum.

Probatur non satisfecisse Christum D. ex iustitia

commutativa concludunt ex suis principiis PP. Bern. et Cardi. de Lugo paulo ante relati. Verum ego ex mox dictis oppositum concludo s. satisfactionem fuisse non solo ex iustitia vindicativa, sed etiam ex iustitia commutativa: Nam iustitia commutativa in re ista offensae, et satisfactionis exercet in eo quod offenso fiat satisfactio, talis ac tanta, ut ratione ipsius non possit iam iure manere offensus; sed Christus D. talem satisfactionem Deo obtulit pro offensa ab hominibus irrogata, ut non possit iure adhuc manere offensus: ergo in ea satisfactione exercet iustitia commutativa. Maior supponitur ab omnibus: nec enim potest aliter explicari, aut intelligi iustitia commutativa in re ista offensae, et satisfactionis. Et patet: nam iustitia commutativa exercet in eo quod satisfactio pro offensa sit sufficiens solutio debiti ex offensa relicti: cum autem debitum ex offensa relictum sit debitum satisfaciendi offenso, ut ille iustam offensionem, et aversionem deponat, ad quam non deponendam habet ius, donec illi fiat condigna satisfactio; fit ergo inde, quod si illi talis satisfactio offerat vel ab ipso offendente, vel ab eo, qui inter utrumque constitutus est cum potestate ad satisfaciendum, non possit non deponere offensionem, aut iure aversionem servare: ergo si ea satisfactio offerat offenso, illi satisfactum est ex iustitia commutativa.

Minor: quod a Christo D. talem satisfactionem obtulerit Deo pro offensa ab hominibus irrogata, ut non possit adhuc iure manere offensus, quae erat mi[illegible] discursus proxime facti, probatur imprimis sua ex authoritate PP. asserentium Deo fuisse satisfactum a Christo D. pro offensa et peccatis hominum, quod idem est, atque fuisse illi satisfactum, ut aversionem deponeret, quam habebat ex offensa contractam. Probatur 2.o ratione: quia eo ipso, quod talis ac tanta satisfactio fuerit oblata Deo pro hominibus a Christo D. quem pro illis ipse Deus fideiussorem constituerat, et accepta-

ve.

verat, non debet etiam acceptare eiusmodi satisfactionem pro hominibus oblatam in ordine ad aversionem deponendam. Et confirmatur explicatur quae ro prox. facta: supponamus n. in eadem persona physica concurrere offensam illam, qua homines Deum offenderant, et satisfactionem illam, quam pro illis exhibuit Xptus D. quod quidem ita supponendum est, ut offensa non sit maior, quam re ipsa fuit in hominibus, nec satisfactio sit minor quam re ipsa fuit in Xpto D. quae quidem suppositio impossibilis est, tamen in re praesenti exponenda propter utilitatem. Tunc sic: in eo casu certe satisfactio illa sufficientissima esset ex rigore iustitiae commutativae ad delendam offensam, et debitum poenae ex offensa contractum: ergo similiter nunc quando satisfactio exhibetur a Xpto D. pro peccatis hominum. Consequentia probatur: quia quoad satisfactionem idem est in prudenti aestimatione morali quod satisfactio fiat ab ipsa persona quae offenderat, et quod fiat ab illo, qui penes istrumentum constituitur fideiussor, ut pro alio satisfaciat. Antecedens vero probare debet: nam in eo casu satisfactio esset valoris infiniti, maiorisque quam est gravitas offensae. Et tamen fuit ab illa eadem persona exhiberet, quae offensam irrogaverat.

Sec. 5.

Argumenta contra satisfactionem Xpti D. ex toto rigore iustitiae.

Duplicem partem continet nostra doctrina. 1a erat, Xptum D. satisfecisse ex rigore iustitiae. 2a vero ad quam iustitiae speciem ea satisfactio pertineat. Et nunc argumenta proponemus, quae in genere contra satisfactionem Xpti D. ex rigore iustitiae sunt. Siqua vero specialem iustitiae speciem in ea satisfactione impugnent, mox examinabimus. Argumenta igitur inde desumunt, quod videant non servari conditiones rigorosae iustitiae in satisfactione Xpti D. 1m igitur argumentum desumitur a 1a conditione.

iustitiae, cuius est esse ad alterum: sed satisfactio Xpti D. non est ad alterum: ergo satisfactio Xpti D. non est ex toto rigore iustitiae. Maior supponitur ex aliis in Ethicis. L. 1. et 2. et ratione naturali suaderi videtur: nemo enim sibi satisfacit, nemo sibi debet, sed alteri. Minor vero probatur: quia satisfactio Xpti D. est ad Deum, sed Xptus D. non se habet ad Deum tamquam ad alterum, cum ipse sit Deus, nec sit alter Deus. Ergo etc. Nec fiet satis, si dicat Xptum D. non satisfecisse suae Deitati, sed Patri et Spiritui Sancto: Non inquam, fiet satis, quia offensa Deo irrogata per peccatum non erat propria Patris aut Spiritus S. sed Dei, atque adeo toti Trinitati. Si ergo satisfactio est pro offensa toti Trinitati irrogata, satisfactio debet fieri toti Trinitati: ergo si non fiat toti Trinitati non fit satisfactio adaequata et condigna, siquidem persona manet, cui post offensam non fiat satisfactio.

Respondeo ante responsionem retorqueo imprimis argumentum: nam siqua requiritur diversitas personarum ad satisfaciendum ex toto rigore iustitiae, etiam illa requiritur ad qualemcumque satisfactionem, etiamsi non sit ex toto rigore iustitiae: quod enim satisfactio sit ad alterum non requiritur, quia satisfactio est ex toto rigore iustitiae, sed quia satisfactio est per se, neque potest quisquam sibi ipsi satisfacere. Sic etiam meritum est ad alterum et obedientia est ad alterum, et actus religionis ad alterum est: ergo siquid probat argumentum istud, probat etiam Xptum D. nulla ratione satisfecisse, nulla ratione meritum, aut obedientiam, aut actum religionis erga Deum exercuisse, quae omnia sunt contra Scripturam et Patres. Respondendum ergo est adhuc omnia non per se requiri distinctionem suppositorum. Sed sufficere distinctionem naturarum quae erat in Xpto D. nam posita distinctione naturarum, licet sint in uno, et eodem supposito, stat optime satisfactio unius ad alterum. Ponamus enim hypostatice unitas duas naturas

creati (humanam .s. et Angelicam cum omnimoda liber-
tate voluntatis posset quidem altera alteri iniuriam inferre
si contra iustitiam et alterius voluntatem operaretur: si ergo posset illi
iniuriam inferre posset illi etiam satisfacere. Aperitius
in rem illam Anselmus loquitur lib. 2. Cur Deus homo c. 19. agens
de honore, quem Xptus D. Deo reperavit, quando se
ipsum pro nobis obtulit: honor ille totius est Trinitatis: qu-
are quoniam idem ipse est Deus filius Dei, ad honorem su-
um se ipsum sibi, sicut Patri et Spiritui Sancto obtulit, idest,
humanitatem suam Divinitati suae, quae una trium per-
sonarum est.

Contra argumentum et instantia praecedentis est P. Beral.
qui aliter illud effrat. Iustitia, inquit, dicit eum ad alterum
iure et dominio; sed satisfactio Xpti D. ad Deum non
est ad alterum iure, et dominio: ergo satisfactio Xpti D.
ad Deum non est ex rigore iustitiae. Maior explatur probatur: nam
iustitia esse non potest, nisi inter duos, quorum non sit idem do-
minium in rem, sed quorum alter diversum ius, et domi-
nium habeat, a dominio et iure alterius. Et ratio est, quia
cum ex iustitia est in ordine ad transferendum dominium
ab uno in alterum: ergo supponit non esse idem dominium in utro-
que. Minor primi discursus aut suppositum, aut probatur: quia actio
quaelibet Xpti D. erat Dei ipsius, a quo essaliter depen-
debat: ergo essaliter erat sub ipsius dominio. Quare, inquit,
P. Bern. erat illa actio sub dominio D. magis quam
sub dominio Patris, bona filii non emancipati, nec
habentis bona castrensia vel quasi castrensia. Confirmatur:
quia Xptus D. inquantum homo, seu ex humanitate est
servus Dei: humanitas enim illius quod creatum erat, atque
adeo semper sub actuali servitute Dei: ergo opera huma-
nitatis oriebantur etiam cum ea conditione servituti. L. par-
tum. C. de rei vindicat. explorati iuris est partum an-
cillae matris sequi conditionem. Unde sic argumentum et confirmatio

Urget: quoniam enim ancillæ filius nascit servus, nec mater efficere pot, quin servus nascat, ideo non potest mancipium ab hero suo quidquam ex iustitia petere, quia ei servum pepererit: ergo similiter humanitas, quæ sub Dei servitute erat in Xpto D. nihil pot ex iustitia poscere propter opera, quæ illi nascebant sub actuali servitute.

Ad solut. suppono, non semper contractum ex iustitia esse ad transferendum mutuo dominium: satis enim est, quod sit ad satisfaciendum iuri alterius, aut ad acquirendum adversus illum ius aliquod: quod utrumque esse pot sine ulla translatione dominij. Constat hoc: quatuor enim consent species contractus innominati, scilicet do, ut des: facio ut facias: do, ut facias: facio, ut des. Itaque in contractu, do ut des: qui pertinet ad emptionem, et venditionem, datur translatio dominij, quando reipsa datur seu donatur res. at vero in contractu facio, ut facias, aut facio ut des, non datur translatio dominij in eo quod facio, licet iuri alterius ex iustitia satisfiat, et licet novum ius acquiratur adversus illum, ut det, aut faciat. Præterea quando acquiritur ius ad rem id fit sine translatione dominij: nam ius ad rem datur ante dominij translationem, imo est ius ut dominium transferatur. Hæc omnia constant ex principijs de iustitia, et iure, quæ non vacat exemplis confirmare. Vide P. Mol. to. 2. dp. 253. § contractus est. Ex his dico, iustitiam commutativam, et vindicativam exercitam in Xpti D. satisfactione pertinere ad contractum facio ut facias: quia videlicet Xpus D. satisfactionem illam fecit, ut Deus faceret remissionem peccati, et debiti ex illo contracti ab hominibus. et hoc formaliter spectat ad rationem satisfactionis: sicut quando quis alterum in honore læsit, illi quem postea se submittit, veniam que exposcit, aut etiam se mentitum profitetur, ut illi satisfaciat. Ubi iustitia quædam intercedit

n 1º dat translatio dominij; 2º ut mo fit satisfactio iuri alterius ad illam exigendam, et acquirit satisfacienti ius, ut ille alter offensionem, et quaestionem deponat. Pro solut. hoc videndus P. Suar. dp. 4. sec 6. § Vera q.

Hinc satis ad argutus, seu instam P. Bern. Ad ofrem Vº dicº ex P. Suar, et alijs, eo ipso qd humanitas lib. exercuerit actionem cum Deo satisfactoriam pro peccatis hom, in sua potestate, et dominio habuisse illam ponere, et n ponere sub dominio, et potestate Dei: nam dicitur ex supp. qd illam poneret semel; & abste qa. s. liberum illi erat ponere, l n ponere talem actum. Cuius positio si cum libertat. futura erat, n ita erat sub dominio, et potestate Dei, ut posset se solo, et s. libertate humanitatis contra facere, qd illa actio lib.a, aut satisfactio poneret. Ad 1um exemplum adductum ex bonis filij dum imprimis est cum P. Raynaudo ex dictis iam cum Tertulliano creatam rationalem in suis actibus liberis e. ra. Dei quasi filium emancipatum, qui per emancipationem sui iuris efficitur: licet. n. cum etiam rationales nunquam emergant e potestate Dei patria, aut dominativa, sui iuris efficiunt quando illis accedit plena libertas in actibus voatis. 2º etiam inculis actiones lib. sunt quodam mo bona quasi castrensia filij n emancipati, de quibus pro libertatis usu disponere filius pot propter i batem Patris. Ad 2um exemplum de ancilla sumptum dico etiam; eo ipso qd ancilla sui iuris sit in procuranda sobole, possit qui pro sua libertate eum fructum domino n afferre, hoc cum illo parciscit si dominus fructum exoptet, qui ex iustitia manebit obligatus ancillae, etiamsi fructus in servitute et sub servitutis conditione nascatur. Hoc quidem si iura magis attendant.

3) arguitur. Satisfactio, ut ex rigore iustitiæ sit, non debet fieri ex bonis ipsius creditoris; sed satisfactio Christi Domini fuit ex bonis Dei creditoris: ergo non fuit ex rigore iustitiæ. Maior supponitur. Minor probatur primo: quia satisfactio Christi Domini fuit ex gratia ipsius Dei per auxilia specialia humanitatem adiuvantis et moventis. 2º quia ipsemet humanitatis operationes et actiones erant alterius Dei: ergo bona illa erant Dei ipsius creditoris. Confirmatur: quia si Rex cum Duce pacisceretur se illi urbis gubernationem daturum, si ille urbem expugnaret, mox vero Duci concederet non modo milites totum que bellicum apparatum, verum etiam voluntatem ipsam admittendi expeditionem pugnandi urbem, profecto dux ille non acquireret ex iustitia ius adversus Regem, ut premium illud sibi conferret: nemo enim ex iustitia tenetur sua ipsius dona bona que omnio afficere. Atque eodem Deus hac ratione se habet: ergo cunctas actiones Christi Domini humanitatis: ergo etc. Videtur huic arguto Pater Albertinus dp. 12. sec. 6. ex Patre Suarez hic dp. 4. sec. 6. §. Verum deditio illa. Ex utrius que doctrina una solutio exurit, que conformis est modo dictis de libertate operum Christi Domini non obstante dominio Dei. Sistit ergo asserimus, si bona illa creditoris sub potestate libera debitoris constituantur, fiant que propria illius, posse debitorem illis uti ad satisfaciendum ipsi creditori. Probatur ideo quia per bona creditoris dicitur non posse illis satisfieri, scilicet quia non potest per bona que solius sint creditoris. Si vero debitoris bona fiant, quia libera illi eorum usus, et actio ipsa est per illam satisfieri potest creditori. Hinc ad argutum, et confirmationem.

4) arguitur. Satisfactio ex iustitia fieri debet ex bonis creditori non debitis. Sed satisfactio Christi Domini fuit ex bonis Deo creditori debitis: ergo non fuit satisfactio ex iustitia. Maior constat, et minor probatur: quia omnia humanitatis Christi Domini opera erant Deo debita, vel ex dominio, vel ex

gratitudine. Ad hoc argumentum constat ex alibi dictis debitum satisfactionem Xpti D. fuisse ex aliis indebitam. Ad id ex dominio dices, neque purum creatum ex dominio praecise debere Deo in actu 1.o nisi id quod ipse praecepit. Debitum quod ex dominio ortum, aut in illo fundatum aliud est in actu 1.o aliud quae in actu 2.o. In actu 1.o omnia debent; in actu 2.o non nisi, quae a Domino imperant. Quibus addendum modo est ex P.e Raynau. Lib. 3. sect. 1. c. 2. n. 34. id, quod ex Anselmo adducit lib. 2. Cur Deus homo c. 19. Dominus Deus sic accepit à Dea natura, quae alia est ab humana eius suum quod habebat, ut nihil deberet dare nisi quod volebat. Ad 2um ex debito gratitudinis Xpti D. diximus s. q. 3. sec. 6. cuius maximam partem nobis consentit Raynau. modo relatus. Ubi vel nullam agnoscit obligationem titulo gratitudinis in Xpto D. vel si eam cognoscit, inquit, nandum est Xptum titulo gratitudinis fuisse adstrictum ad hanc obligationem satisfactionis pro homine: poterat enim titulo gratitudinis satisfacere aliis actionibus, tamets extra expansionem, quam gratitudinis ratio non postulat. Adiungo P.em Suar. disp. 4. sec. 6. quod ad aliam hi verbis in Xpto D. tam actum quam ... Deum ad illum nativus erat suo modo connaturalis ratione personae, cuius non fit proprie beneficium sui gratia; sed solum humanitatis.

Sec. 6.

Alia quaedam argumenta solvunt.

Quintum argumentum. Ut satisfactio fiat ex iustitia debet fieri ab illo ipso, qui damnum intulit, sed ut honorem; sed satisfactio Xpti D. facta non fuit ab illo ipso qui sicut honorem damnum ut intulit: ergo non fuit ex iustitia. Maior supponit quod in ipso offenso est ius personale adversus offensorem: ergo iuri huic non fiet satis ex iustitia, si satisfactio ab alio

pro illo fiat. Min. ptat: nam Xpus D. neque peccavit, neque peccare potuit. inde in persona ipsius dictum est: quae non rapui tunc exsolvebam. Confirmat: quia ut satisfactio sit ex toto rigore Iustitiae debet excludere omnem gratiam creditoris; sed satisfactio Xpti D. non excludit imo supponit gratiam creditoris acceptantis satisfactionem ipsius pro peccatis aliorum: Ergo etc. Confirmat 2°: quia si esset satisfactio ex toto rigore iustitiae non esset ulterius necessaria nostra qualiscumque operatio et satisfactio ad remissionem peccati, sed necessaria est licet iam praemissa sit satisfactio Xpti D. ergo illa non fuit ex toto rigore iustitiae. Min. ex fide ptat. Et maior probatur: quia si satisfactio fiat alicui ex toto rigore iustitiae ea extinguit in offenso ius de ad ulteriorem satisfactionem exigendam: si non adhuc in illo ius remaneret ad exigendam aliquam satisfactionem, signum evidens est, illi ex rigore iustitiae non fuisse plene satisfactum. P. Albert. propter hoc argumentum docet satisfactionem Xpti D. defecisse a rigore iustitiae. Ita tom. 1. Corola. 17. theologico ex 1° prio physico. P. vero Suar. dp. 4. sec. 6. paulo sub initium ubi conditiones ad iustitiam requisitas enumerat, ac ita loquens asserit, id communiter intelligendum de vindicativa iustitia, non de commutativa. addit quae: licet regulariter hoc verum sit, tamen potestas publica servata iustitiae aequitate potest ita poenam imponere, ut per alium sustineri seu satisfieri possit.

Quidquid sit de hoc sit, certe dicimus cum eodem P. Suar. aliisque multis est sufficere ad iustitiam commutativam et vindicativam quod satisfactio fiat per alium a transgressore et offendente physice distinctum, dum modo moraliter idem sit cum illo; quod fieri potest si ex pacto et conventione ille alius in se causam alterius suscipiat, et de hoc cum offenso conveniat. quod quidem in Xpto D. factum non dubitamus.

nam ipse num̃ oium cam̃ in se suscepit, et à Deo admis
sg ē ut fideiussor, qui pro nobis debitum solveret, jus
tiæ que satisfaceret. Inde ad argutum̃ distinguenda est
maior: debet satisfactio fieri ab illo ipso physice, nõ. Ab
illo ipso moraliter, concedo. Seu aliter: debet fieri ab illo
ipso, vel ab alio nõe ipsius operante, concedo: ab ipso per
se, et detraẽ, nõ. Ad confirmationem 1am distinguo etiam ma:
ctẽ excludere oem gram creditoris condonandi partẽ
debiti, aut solutionis, concedo: oem gram creditoris
admittendi alium in fideiussorem, nõ. Ita que ut
iam diximus, licet sit grã et favor admittere pro
debitore alium in fideiussorem, favor iste nõ è premi
um alicuius condonationis debiti ex iustitiâ. Sed præmi-
um cuius dam transactionis, seu translationis ipsius de-
biti ab una persona in aliam ab illa .s. que solven
do nõ erat, ad illam que integram et superabundan
tem solutionem poterat et volebat exhibere. Ad
2am confirmationem et illius difficultati satisfactum pleniss. est supra
alijs à Pe Gayn. lib. 9. sec. 1. c. 2. n. 78. ex SS.
Patribus. Sensus doctri. et solutionis est: ex ipsa fide-
iussoris nãi voatẽ satisfactum est redemptionis pretium
nõ nisi volentibus, et cooperantibus nobis pro debito. Non quia
req. nãa cooperatio, ut pars satisfactionis debite. Sed
acceptatio et usus pretij nãe redemptionis: nam, ut
ait Cyrillus Alexand. lib. 3. de adorat. sub finem:
nõ aliter comparandi sunt mortales cum Xpti satis
factione, et exhibito pro eis per Xptum pretio quam
captivi, qq. redimendis transmissum sit pretium exuberans.
qd tamen ab eis acceptandum et domino, à quo
captivi tenent, annumerandum sit.

Sextum argutum quod Patri Bern. nõe alterã
principalis dã nõ iam per defectum à iustiæ requisitis

quod per excessum procedit, ob valorem s. operum Xpti D. si ex parte infinitissimum, et proinde à Divinis offensis, quantumvis actu, et simpliciter infinitis nullatenus adequabilem, aut cum ipsis comparabilem. Arguit 3. Si Xpti D. satisfactio pertinuisset ad propriam iustitiam, maxime ad commutativam, sed ad commutativam non pertinet: ergo etc. Probat minorem quia obiectum proprium, et unicum iustitiae commutativae est equalitas arithmetica (saltem moraliter consideranda) inter datum et acceptum, ablatum et restitutum, iniuriam et satisfactionem, sed Xptus D. Deo satisfaciens non habuit eiusmodi obiectum: ergo. Hanc minorem probat: quia satisfactio Xpti D. fuit infinities maior, vel potius fuit incomparabilis cum offensis, pro quibus satisfecit: ergo non habuit cum illis arithmeticam proportionem aut equalitatem, quam Xptus D. respicere posset. Confirmat et explicat: debeat Petrus Joanni 500. aureos, nec aliter solvendo sit, quam dando illi adamantem mille aureis estimatum. Excessus ille, inquit, non obstat: nam in illa traditione adamantis invenitur reperitur solutio iustitiae commutativae quia adamas ille determinate valorem habet mille aureorum, et consequenter eius valor dividi potest in duas medietates, unam quingentorum aureorum, quae sit iusta solutio debiti, alteram aliorum 500. quorum excessus ultra condignum liberaliter donet: hoc autem locum non habet in satisfactione Xpti D. quae non patitur eiusmodi divisionem non solum realiter, sed nec virtualiter, aut ratione: quia quidquid in illa propria Xpti D. potest considerari, infinitum est, nec potest ulla ratione ut equale debito finito assumi.

Miror, quantum huic rei fidat ingeniosus author. cum tamen tota illius vis parum firmo fundato nitatur, et in quo multum quid de nomine admixtum sit. totum illius fundatumque,

q. iustitia commutativa petat æqualitatem fere arithmeticam inter datum et acceptum inter ablatum et restitutum inter satisfactionem et offensam. Verum si dicamus eam æqualitatem ita requiri, ut non excludat excessum in solut. facienda, tota moles argumenti ruet. Ita quia obiectum iustitiæ commutativæ in satisfact. facienda damni illati est ad resarciendum damnum illatum, seu soluendum debitum contractum: ad hoc autem debitum soluendum, resarciendumque damnum saltem æqualitas illa requiritur; si n. solutio minor sit quam debitum, aliquid erit remittendum ex debito, nec erit plene satisfactum ex iustitia. Si autem excessus aliquis sit in solut. plene satisfactum erit. Licet non debeat de quantit. detrahi excessus, dum modo de excessu debeat. Imo licet res sint incomparabiles dummodo solutio fiat per excessum erit satisfactum ex iustitia commutativa. Ergo debeat quis alteri pecuniam ad centum aureos, paciscat que cum illo, quod si quid eximium pro illo egerit, fiat remissio debiti, ponamusque debitorem in alterius obsequium aut liberationem illius suam vitam profundere. Certe debito ex iustitia satisfactum erit debito, licet solutio fiat per vitæ suæ profusionem, quæ per excessum non est comparabilis cum illius pecuniæ debito. Unde ad argumentum omissa maiori nanda est minor. Ad probationem 1æ nandæ maior: nam obiectum iustitiæ in satisfact. exigenda est resarcire damnum illatum quam commodius possit: æqualitas est illa solutionis et debiti non est obiectum ipsum formale seu finis iustitiæ sed medium ad obtinendum suum obiectum, et finem. Ita de recti 2o probandum maiorem: obiectum iustitiæ commutativæ est formaliter tenerati illa æqualitas non tamen est illa æqualitas, saltem eminenter, concedo.

Septimum argumentum: actus quo Christus D. vel

let pro nobis satisfacere, n. est actus iustitiæ. Sed misericordiæ, vel alterius virtutis: ergo Christus pro nobis n. satisfecit ex ulla specie virtutis iustitiæ. Probatur antecedens: quia iustitia n. me movet ad solvendum alienum debitum, sed ad solvendum proprium, potius quæ id spectat ad misericordiam, cuius obiectum est miseriam alterius sublevare. Et confirmatur a paritate aliarum virtutum quarum obiecta sunt actus proprii subiecti: si autem circa obiectum alienum versentur, actus alterius virtutis erunt. Verbi gratia n. virtus pœnitentiæ est de peccato proprio commisso: nec enim pœnitere aliquem potest peccati alieni, licet illud in alio etiam possit sibi displicere. Similiter de temperantia et abstinentia dicendum, quæ quidem me movent ad cohibendos proprios motus, n. alienos. Alioquin Christus ipse temperans esset et abstinens, quia ex innata sanctitate vult in nobis actus omnium virtutum. Hac ratione utitur Card. de Lugo disp. 3. sec. 9. n. 134. Sed ad illam nostri respondent. Ad probationem distinguo: Iustitia n. me movet ad solvendum alienum debitum quando illud fecit moraliter proprium ex misericordia, nego: quando illud n. fecit ulla ratione proprium, concedo. Itaque actus misericordiæ et n. iustitiæ fuit in Christo Domino acceptare munus redemptoris et fideiussoris, in qua acceptatione ex alieno debito suum fecit. At vero post illam acceptationem est actus n. solius misericordiæ, sed proprie iustitiæ satisfacere Deo. Ad confirmationem, etiamsi virtutes aliquas id habere specialiter casu quo petant suum obiectum in subiecto proprio, de quo singillatim tractare n. huius loci est: ad iustitiam vero, tanquam certo dicendum supponimus sufficere quod suum obiectum sit moraliter proprium, ut est proprium fideiussoris debitum alienum, ad quod solvendum ex iustitia tenetur post admissum fideiussoris munus.

Hic solent nonnulli RR. adhuc stendere maxime ex illis, qui nant satisfactionem Xpri D. fuisse ex proia et rigorosa iustitia: an videlicet satisfactio Xpri D. fuerit ex spali alia virtute. Pr. Vazq. dp. 8. n. 46. et 47. pronunciat non fuisse in Xpto D. virtutem aliqm spalem, ex qua satisfactionem Deo exhibuerit: sicut. n. homo iustus operibus variarum virtutum Deo satisfacit pro se gram quae promeruit et auget. Sic et Xptus D. pro nobis per actus variarum virtutum Deo satisfecit. Pr. Suar. dp. 4. sec. 5. docet fuisse in Xpto D. spalem aliqm virtutem ex qua satisfactionem exhibuerit, cuius frale obiectum sit satisfacere Deo, seu resarcire iniuriam illi illatam, afferre quae veram honoris illius reparationem. Hanc virtutem Pr ipse Suar. sec. 4. q. 2o modo cum aliis RRbus dicit fuisse illam quae in nobis penitentia dr, qmvis in Xpto D. spalem virtutem, et ad rationem proie iustitiae pertinentem, cuius obiectum sit equalem et condignam satisfactionem Deo offerre pro peccatis; quia tn solus Xptus D. potuit illam offerre condignam et equalem, eam virtutem soli Xpto D. concedunt. Pr Bern. dp. 8. sec. 3. ex parte consentit huic dicendi modo. Differt tn 1o in eo qd virtutem illam non dicit pertinere fralit ad rationem proie iustitiae. 2o in eo qd virtutem illam tn soli Xpto D. concedat effacem in ordine ad effectum solutionis, in nobis tn qui non possumus illam satisfactionem ponere, ineffacem dicit, et non potentem elicere actus complacentiae et gaudium de satisfactione illa, et solutione iam exhibita.

Q. 6.

Quid sibi, quid nobis Xptus D. meruerit, aut mereri potuerit?

Sec. 1.

Faciliora quædam præmittimus de merito Xpti Dom.

Satisfactioni Xpti D. meritum adiungimus, quæ quidem, et à multis ex parte confundantur quasi non alia ratione Xpus D. pro nobis satisfecerit, quàm per modum meriti, merendo s. nobis, tanquam præmium suorum operum remissionem peccatorum, et dona gratiæ; distat tamen, ut videre licet ex dictis, et quod diversum Xpti D. meritum et satisfactionem. Et imprimis quid sit de aliis gratiæ donis, de quo postea dicetur, certum nunc videtur iam dici ex duabus præcedentibus quæstionibus Xptum D. nobis remissionem peccati non tàm per modum meriti puri, quàm per modum condignæ satisfactionis procurasse. Nam cum condigna satisfactio sit ad extinguendum in offenso ius ad aversionem conservandum dum modo non offerat satisfactio condigna, eo ipso et præcisè quod illam Xptus D. pro nobis obtulerit remissionem peccati per condignam satisfactionem nobis procuravit, extinguendo in Deo offenso ius ad aversionem in peccatores conservandam. Igitur in præsenti quæstione non iam de satisfact. Xpti D. sed de ipsius merito loquamur, et inquirimus quid sibi meruerit, et quæ nobis. Constat autem etiam ex dictis ad meritum in actu 2º requiri antecedentem promissionem qua meritis præmium aliquod assignetur: si n. ea promissio non præcedat manebit meritum et condignitas illius solum in actu 1º. Supponimus secundo tanquam fide certum, meritum aliquod in Xpto D. non solum nostri sed etiam sui ipsius, dicente ipso Xpto D. Nonne oportuit Xptum pati et ita intrare in gloriam suam, cui consonat Paulus ad Hebr. Videmus Iesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum. Et iterum ad Philipp. factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod et D. exsaltavit illum etc.

Et rõ est à priori: q.a in talibg Xpi D. operibg Ↄcurrebant requisita oia ad merity. s. honestas, libertas, s'nalitas, etc. Et quidem de libertate cg honestate operis supponimg multa Xpi D. opera honesta, et sub pcepto cum oimoda libertate: qm à libertatem habuerint, ea que sub pcepto erant, diximg infra, cum de impeccabilitate Xpi D. et libertate illig loquamur. De s'nalitate nemo est q dubitet habuisse videlicet actg Xpi D. s'nalitatem requisitam ad meritum, sive ea s'nalitas requirat hitum infusum, sive cg aux. Dei extrõ fieri possit, sive ea sit s'nalitas intrã actg, sive sit illi extra derivata ab actu imperanti s'nali: nam de his oibg ea dicenda sunt que coia sunt ceteris iustis bene operantibg. Hic tn rogas: an ñ so per actg aliqua harum roc s'nali, s etiam per actg oio nali, honestos tn et liberos meruerit Xpg D. pmium s'nale. Nant coit DD. Affrant tn Pr Bern. dp. 55. sec. 2. n. 38. cg P. Suar. dp. 39. sec. 2. §. dico denique. Et Card. de Lug. dp. 27. sec. 1. ad calcem. Rõ ipsig ē: q.a 1o purg ho ñ mereat per actg entitative nali, ñ ē q.a per ipsos mereri repugnet. s q.a ñ Dg illos ordinarit ad pmium s'nale. cg g.r illi actg possint per grãm Ↄdignificari ad pmium s'nale, voate Dei accedente, ñ ē cur id denegemg actibg nalibg Xpi D. 2o q.a in morali estimate tantg superat nalis oratio Xpi D. s'nalem orationem puri hois iusti, quantg ipse Xpg D. purum hoim iustum superat.

Rõ P. Suar. ē: q.a oes illi actg referebant in finem s'nalem. Pat: q.a sicut ñ referrent, sola dignitas suppositi sufficiens esset, ut haberent oem proportionem et valorem ad meritum. Confirat: q.a sicut Xpi D. humanitas me-

alia unione hypostatica deificat et sanctificat, ut hoc
illis debeant illa alia dona, tanquam naturali proprietati:
ita omnes actus boni illius humanitatis uniti, etiamsi ex ly
se essent ordinis naturalis, tamen hoc unionis erant Deo gra-
tissimi, et digni quocumque praemio supernaturali. Et probatur:
quia dignitas illius personae magis ad hanc dignitatem con-
fert, quam quaevis alia conditio actus, et quam relatio ope-
rantis ad extrinsecum finem supernaturalem. Supponit haec difficultas
in Christo D. actus honestos ordinis naturalis. Quod forte nimium
merito dubitari posset. Primo quia si quando contingit purum ho-
minem iustum operari actum honestum naturalem, ideo erit quia non
cum plena advertentia ad motivum supernaturale, seu ad ob-
iectum formale supernaturale specificativum actus: atqui Christus D.
semper erat in actuali advertentia ad motivum supernaturale
specificativum actus, tanquam obiectum formale specificativum illius:
ergo semper operabatur actum supernaturalem, quoties honeste ope-
rabatur. Ita qui hic mihi non placet P. Ripalda de
Ente supernaturali disp. 20. qui docet iustum numquam ope-
rari actum honestum praecise naturalem, sed vel operari ac-
tum supernaturalem, vel utrumque simul. Hoc certe non placet. Sed po-
tius asserere, quandoque fieri ab homine iusto actum super-
naturalem, quandoque naturalem honestum, pro diversitate
scilicet motivi formalis. Ita P. Obi. 1.2. de auxiliis tract.
7. contr. 3. pun. 1. § 5. et iterum de merito tract.
9. contr. 3. punct. 1.

Praeterea quaestio de hoc sit, specialis aliquid de Chri-
sto se se offert, ut iure dubitemus: an fuerint in illo actus vir-
tutum entitative, et praecise naturales: nam, ut aliquando ex Dio-
nysio retulimus, cum de cognoscibilitate et supernaturalitate myste-
rii loquerentur, Christus D. quaedam hominis erat, et quaedam deerat
nas supra naturam operabatur: ergo actus illi virtutum qui in no-
bis naturales sunt, erant in Christo D. supernaturales. Confirmatur, Primo Apostolus

excellentiam illius pers. 2º quia cum semper habuerit pria
oia parata ad actus supnales operabatur quam perfectissime po-
terat. Si ergo poterat operari actus supernales in oi genere
Virtutis, quarum capax erat persona ipsius, quare tra-
tibus sto modo nalibus se exercere deberet? Si tamen admit
tamus in Xpto Dno actus nales aliquarum Virtutum, censeo
dicendum cum Coiori Sa non illis correspondere premium supnale
nisi saltem ab actu supnali imperent, et in finem supnalem
dirigant. Ro est: nam actus nalis non habet ex se pro-
portionem requisitam ad pmium supnale, etiam de condigno
merendum; quod saltem requiritur Vt a dignitate personae de-
veniat actus honesti ad meritum de condigno. Hinc ad rones
Pris Bern. resp. Et ad 1am concedo, requiri ad pmi-
um supnale, etiam de condigno merendum, maiorem proportionem
quam quae datur in actibus entitative nalibus. Ad 2am di-
co, non tantum superare orationem nalem Xpi Dni super-
nalem orationem puri hominis iusti, quantum superat Xpus
Dns entitatem puri hois iusti; quia Xpus Dns Vt potest in
cludens personam Dni Verbi, infinite superat entita-
tem puri hois iusti. Secus vero oratio illius nalis.

Ad rones Pris Suar. Illat etiam ex dic
tis: et imprimis si actus illi nales referant in fi-
nem supnalem, quod fit ex imperio actus supnalis, fateor,
tunc illis correspondere pmium supnale. Sicut ergo actui
externo elemosynae imperato per actum internum supnalem,
correspondet supernale pmium, iuxta illud Xpi Dni Venite benedicti
Pris mei possidete paratum vobis regnum; esurivi enim et
dedistis mihi manducare. Et sub hoc imperio actus su-
nalis habent iam actus nales supranalitatem sufficientem
ad meritum praemij supnalis. Ad 2am et quomodo actui ex
terno, et actui imperato nali correspondeat sum pmium
supernale, non est huius loci: spectat enim ad materiam de meri-

10. Ad 2um nō actg paise, et entitative nalei, sive ex so-
la dignitate suppositi proportionem requisitam ad
pmiu snale. Et explico in hoc initio, in quo lt dēt
qm maxima gra polii; adhuc hęc n sufficit ad elevan
dos actg entitative nalei ad pmiu supnale, nisi ac
cedat aliunde snalitas saltem in actu imperante: nam
ut dibat ex Ptbus a Pelagianos et Semipelagia-
nos nullam hent proportionem nequidem inchoatam ad
pmiu snale actg solig nae: dent 3o fieri, et ee actg
ex gra seu ex grae motive facti, et n ex sola naa aut
ex solig nae viribus, et motivo: actg 3o ordinis nali
in Xpro D. erat quidem Deo gratissimg: sed intra
ordinem nalem; erat etiam digng pmio snali: ut hac
deo debita proportio int pmiu, et meritu observet.
Rogar iteru: quare Xpus D. mereri potu-
erit, cu n esset viator; sed Comprehensor: meritu a nō
Comprehensoris; sed viatoris, et tendentis in Patriam, ut
pat: ideo. n. beati n merent in Patria, lt actg liberos
eliciant, et honestissimos; qa iam n sunt in via; sed inter-
at Xpus D. ab instanti incarnatis semper erat in teo vi-
dendi Deum: Rdetur: Deo, meritu assignari actibus bonis
snatibus, et liberis pro statu viae; n quidem ab intro,
sed ab extro Dei pacto, et Lege, per quam statuit pre-
miu operantibus per tale, vel tale tempus, et n amplius: po-
tuit 3o ipsis Beatoru, et Cęlicolaru actibus assignare pre-
miu dignu bonis eoru operibus liberis, quos in eo etiam sta-
tu elicerent. noluit tamen. Statu illis ante sui visionem
definire. Secus a de Xpro D. cui ppt hanc coim mi-
meriti conditionem n erat deneganda visio beata, quae illi
ab instanti Incarnatis cnaliter debebat. Rogar tandem:
an, et quare Xpus D. meruerit per actus dilectis Dei,
ad quem n erat liber, stante vis. beata? Deo cu commu

sit ex vi. beata oni in Xpro D. actus amoris Dei naturalis, in quo nihil erat meriti: alius ex alia cogni Dei infusa, et naturali oni alius Dei amore liber, in quo erat ratio meriti cum illius libertate. Ita quoque alii. Vide Suar. disp. 39. sec. 2. § dico 3.

Sect. 2.

An Xptus D. potuerit sibi mereri Vnionem hypostaticam?

Praemissimus sec. praecedenti tanquam fide certum meritum aliquod Xpti D. diximus etiam per quos actus mereri potuerit. Sequitur a modo ut dicamus quid sibi meruerit, quidve mereri potuerit? Ac certum inprimis est Xptum D. sibi meruisse gloriam corporis suam quae ipsius resurrectionem, exaltationem et nominis gloriam. Id probant ea testimonia quae supra retulimus ex Paulo ad Hebr. et ad Philipp. Id etiam ex illo Luc. 24: nonne haec oportuit pati Xptum et ita intrare in gloriam suam. Quasi potuerit ipse Xptus per merita adipisci id, quod aliàs quasi naturaliter debebat. Praecipua quaestio hic, et implexa difficultas est: an Xptus D. aut illius humanitas meruerit sibi, aut mereri potuerit Vnionem hypostaticam, seu incarnationem ipsius D. Verbi, et assumptionem naturae humanae in unitatem suppositi cum Verbo D. Haec autem difficultas potest de triplici tempore intelligi, et inde potest triplex difficultas excitari. 1a de tempore ante incarnationem: an scilicet humanitas ipsa, vel homo ante incarnationem factam potuerit illam sibi mereri. 2a de tempore ipso, seu instanti incarnationis: an scilicet cum aliqua prioritate naturae potuerit in ipso incarnationis instanti mereri incarnationem ipsam, quae tunc fiebat. 3a: an tandem potuerit incarnationem mereri tempore sequenti ad ipsam incarnationem. Videlicet: an propter merita futura post incarnationem factam potuerit fieri mysterium incarnationis, quasi anticipata solutione

meritorum, quæ futura erant.

Vt à certa à dubijs secernamus, contra 1.º diff. præmittimus m.º, humanitatem Christi D. non prius tempore extitisse in rerum natura, quam fuerit Vnita Verbo: hoc certum de fide est contra Hæreticos illos, qui dixerunt Christum D. fuisse prius purum hominem, et deinde meruisse suam Vnionem ad Deum, qui quidem supponebant, l animam Christi D. extitisse ante incarnationem, vt Origenes, l, vt Fotinus, et Nestorius, etiam hunc hominem prius extitisse, et mox per merita profecisse in Deum. Vnde blasphema illa hæretici vox: non inuideo Christo pro Deo facto, quando si volo, et ego, et ipse possum fieri. De quo Daniel Hugo. lib. 18. moral. c. 35. et de hoc iterum infra. Hinc restat difficultatem hanc de meritis antibus tempore Incarnationis non esse de facto. et de possibili: an humanitas ipsa, l homo possit sibi ipsi mereri Vnionem hypostaticam ad Deum per merita realiter antiquam ipsam Vnionem hypostaticam, et à puro homine exhibita. Communis Doctorum sententia est, id esse prius impossibile. Quod ex P.e Suar. disp. 10. sect. 3. desumitur: quia nulla persona Angelica, vel humana potest sibi mereri totam suam prædestinationem ad gloriam: ergo multo minus potuit hæc anima mereri Vnionem hanc sui ad Verbum D. Patet consequentia: quia ex parte tamen est multo maior repugnantia: tamen enim est multo perfectior, et altior, ex parte vero ipsius prædestinationis est eadem ratio. A priori probatur: quia nullum meritum puri hominis, etiam ex gratia, habet proportionem requisitam, vt per modum præmij conferatur illi Vnio hypostatica, per quam constituatur homo Deus: nulla enim operatio puri hominis tanti est, aut esse potest apud Deum æquissimum bonorum æstimatorem, vt propter illam possit homo fieri vere, et realiter Deus per Vnionem realem humanitatis cum ipso Deo. Hæc omnia roborant ex Scriptura sacra quæ passim tribuit immensæ Dei misericordiæ, et benignitati mysterium Incarnationis. Accedit

Aug.º qui suppeditat, unionem hypostaticam in Xpto D.
ea ad instar primae gratiae in nobis: sed sicut in nobis im-
posibile est praecedere meritum ad primam gratiam, ita et in Xpto
D. imposibile est praecedere meritum ad unionem hypostaticam.

Haec non satis probant, non potuisse a divina nat. prae-
cedere meritum [illegible] condigni pro pura humanitate seu in pu-
ro hoie. An vero idem dicendum de merito de congruo non ita ab
oibus explicatur. P. Bern. disp. 15. sec. 1. § 1. et P. Co-
nink disp. 7. dub. 3. sec. 2. n. 34. partem affirmantem
concedunt. Mihi tamen non satis id placet: fateor n. et in prae-
senti omitto potuisse humanitatem prius tempore existere
se cum eximia sanctitate, imo cum infinita, aut tota
etiam posse puram creaturam, eliceremque ex gratia illa actu infinite
perfectos, quod utrumque reddit de facto Deiparam, praeceptor meus P. Joannes de Cardenas in sua illa dis-
putatione de infinita gratia Mariae; adhuc tamen [illegible]
ita superari ab unione hypostatica, et illius perfe-
ctione omnem aliam sanctitatem creatam, ut nec etiam con-
gruo censeam concedendum meritum purae creaturae ad unionem
hypostaticam tendam. Confirmo adhuc: quia ut modo dice-
bamus ex Aug. Unio hypostatica in Xpto D. com-
paratur primae gratiae in nobis; sed prima gratia in nobis non cadit
sub meritum etiam de congruo, ut constat contra semipelagianos
ne concedamus actibus purae naturae meritum de congruo ad primam gratiam:
ergo nec unio hypostatica sub meritum de congruo cadit. Vide
Raynaud. lib. 3. sec. 2. c. 1. n. 169. et 110. ubi [illegible]
[illegible] proxime factam hoi meritum de congruo naturae puro
hoi ad unionem hypostaticam. Alia quae ibi adducit [illegible]
militant contra meritum congruum unionis hypostaticae habitum in
eodem instanti reali cum unione et sola prioritate naturae
prius illa. Quod spectat ad 2am difficultatem, de qua iam sermo
nobis erit.

2ª q. diffic. an humanitas Xpti D. eo tempᵉ quo unione hypostaticâ, et in ipso incarnationis instanti potuerit illam mereri aliqua nãe prioritate. Et licet aliqui hic distinguant inter humanitatem et Xptum D. continet tn. distinguendo pro neutra ea roe, quo que hoc questionem instituit de humanitate ipso. [illegible] de Xpto D. [illegible] mihi est: qª ad unionem hypostaticam non pot. Xptum D. intelligi prior prioritate nãe, nam Xptum D. ut talis includit formalit. unionem hypostaticam: ergo non pot. eē aut intelligi prior illâ prioritate nãe ad hendum meritum aliqd. pro illâ prioritate: [illegible] licet humanitas ipsa possit prior eē prioritate nãe [illegible] unionis, non pot. Xptum D. eē prior [illegible] unionis eâ nãe prioritate. In hac q. diffe. duplex involvit. alia quasi defacto, alia magis de possi. Quae aliqd. de facto involvit e. an humanitas Xpti D. qua roe peractum e. de facto hoc mysterium, potuerit in priori nãe ad unionem hypostaticam illam [illegible] mereri. Quae magis de possi e. an potuerit mysterium illud peragi ita ut humanitas ipsa in ipso instanti reali quo uniebat Verbo, potuerit pro mereri pro priori nãe unionem sui ad Verbum. Pro parte nativa stat apert. S. Aug. trac. 82. in Joan. et lib. 2. de peccatorum meritis c. 17. et alibi ap. Rayn. lib. 3. sec. 2. c. 1. n. 161. [illegible] S. Thas hic q. 2. ar. 11. passim qui D.D. Thisti et noi [illegible]. Int. quos Raynau. ibi etiam de possi nãt humanitati Xpti D. meritum, etiam de congruo unionis hypostatice quacumque nãe prioritate. Accedit Bern. dp. 1. sec. 1. q. 2. [illegible] amico defacto nãt. de possi tamen affirmat potuisse videlicet Xpti D. humanitatem per opera unioni concomitantia unionem ipsam sibi de congruo

promereri aliqua prioritate nāe. Ita dp. 26. sec. 7. n. 110. Pr. Hurtado affirat de poli dp. 27. §. 2. accedit Conink dp. 9. dub. 3. sec. 2. n. 49. Pr. Suarez distinguit duo decreta in Deo circa Incarnatio aliud per modum intentionis, aliud per modum executionis. De 1° negat potuisse humanitatem per merita sola nāe prioritate antia unionem illam promereri. de 2° affirmat. Ita dp. 10. sec. 3. et 4. §. Hic sā.

3a difficultas erat: an propter merita futura fuerit collata, aut potuerit conferri Christo D. Vnio hypostatica quasi anticipata solutio, taliter Vt merita hec tempore subsequentia ad Vnionem, potuerint in præsentia Dei habere aliquam prioritatem, ratione cuius dicerentur causa meritoria ad conferendam Vnionem quod reipsa collata est. Pr. Suarez contra illā Decretorum distinctionem, duo que docet. 1um non potuisse Christum promereri Decretum Incarnationis per modum intentionis seu prædestinationis Incarnationis per merita illa tempore futura, et posteriora. Ita sec. 4. §. de ag. 2m. docet potuisse reipsa exequi, et fieri mysterium Incarnationis propter merita futura ipsius Christi D. Iam prædestinati, et præintenti. Hoc Vt probabile defendit §. Hic sā. Sensus est, quod D. 1° et ante omnia Christi merita prævisa efficaciter intenderit Christum, cumque ex Vitali decreti Christus iam esset in intentione futurus, Deus in posteriori signo prævideret eiusdem bona opera, et propter hec bona Christi D. opera decreverit exequi Incarnationem. Quam hunc dicendi modum stat Pr. Vaz. dp. 21. c. 9. Card. de Lug. alijque contra P. Bern. dp. 17. sec. 1. §. 3. qui asserunt Christum D. nec actu meruisse, nec diuinitus mereri potuisse per opera futura, et in intentione prævisa Incarnationis executionem. Pr. Aldrete ordinem illum decretorum Dei per modum intentionis et

executionis defendat disp. 26. sec. 9. adhuc in pro ac present. asserit, non potuisse Christum Dominum etiam diuinius mereri Unionem suae humanitatis ad Verbum per merita futura, et solo in intent. praevisa. Ita disp. 27. sec. 9.

Hae sunt praecipua difficultates, et varia capita in rebus, quae maxime ex parte versantur circa meritum Christi praevisum ad substantiam Incarnationis. Aliqua tamen sunt, quae spectare videntur ad circumstantias. Videbitur aliquibus potuisse Christum Dominum aut suam ipsius humanitatem mereri sibi circumstantias Incarnationis v.g. loci, temporis etc. licet non potuerit sibi mereri substantiam ipsam Incarnationis. Qua ratione recedit aliquibus Patribus antiquis potuisse mereri saltem de congruo aliquas Incarnationis circumstantias, licet mysterium ipsius quoad substantiam mereri non potuerint. Huc spectat id quod ab aliquibus Neotericis docetur ap. P. Aldre. disp. 21. quibus ipse assentitur sec. 4. s. potuisse Christum Dominum praesuppositum quoad substantiam per hanc vel illam Unionem hypostaticam mereri hanc determinatam Unionem humanitatis ad Verbum, aut excessum aliquem huius Unionis prae alia. Et quidem excessus Unionis unius prae alia, et quod sit haec determinata Unio potius quam alia circumstantia est mysterii. De aliis Incarnationis circumstantiis s. loci, temporis generis etc. non ita communiter agit, dum de merito ipsius Christi Domini loquuntur Auctores. P. tamen Suar. qui omnia vidit, et videnda reliquit disp. 10. sec. 4. §. Sequitur autem hanc attigit, dicit quae ibi est communi, et probabiliori sententia idem esse dicendum de circumstantiis atque de substantia incarnationis. s. de facto non illas meruisse, potuisse tamen ea ratione, qua dicimus potuisse mereri substantiam Incarnationis, non quidem quoad primam praedestinationem, sed solo quoad executionem. P. Rayn. qui hanc etiam

circumstantiarum difficultatem attigit, meritum de potentia illis denegat Suarez to. 1. lib. 3. sec. 2. c. 2. n. 191. An vero, et quomodo circa alias mereri potuerint circumstantias illas Incarnationis, infra circa a nobis erit.

Sect. 3.

Nulla ratione potuisse Christum D. aut ipsi humanitatem sibi mereri Incarnationem D. Verbi.

In hoc sec. titulo ea comprehendimus, quae ad 2am et 3am difficultatem spectare videntur sec. praecedenti propositam. Asserimus itaque neque per merita concomitantia 1o instanti incarnationis cum sola naturae prioritate, neque per merita subsecuta, et posteriori tempore habita potuisse Christum D. aut illius humanitatem sibi ipsi mereri mysterium Incarnationis seu unionem hypostaticam cum D. Verbo. Et in primis quod opera humanitatis Christi habita in eodem instanti reali cum unione hypostatica, et illius 1a productione non possint a priori naturae esse meritoria eiusdem unionis hypostaticae mihi per probia probatur, et per priora omnia suadet. Per priora probatur suadet 1o quia humanitas, quae modo de facto producitur, non habet naturae prioritatem ad unionem hypostaticam cum D. Verbo. Consequens non est cum unione hac: nam ad me productae humanitas Christi D. per eandem actionem per quam producta est hypostatica unio. Ut a priori non esset unione obiectum erat, quod vi actionis quae habet existere sine unione possit. Hic vero probat humanitatem Christi D. quae modo per accidens est hoc mysterium, non habere naturae prioritatem ad unionem hypostaticam. Unde non habebit operationem aliquam in aliquo priori naturae ante unionem. Verum loquamur de possibili de humanitate sic producta per actionem aliam independentem ab unione hypostatica per actionem videlicet quae sola esset productiva humanitatis, sed in eorum

instanti reali daret actio alia productiva Vnionis, ita Vt simul tempore et produceretur humanitas, et Vniaretur sibi; per diversam tamen actionem. Videamus ergo quare tunc non posset humanitas mereri Incarnationem in priori naturae ad Vnionem hypostaticam.

Idem 1° alio nam prius suadetur .s. non posse etiam in eo casu dari meritum humanitatis in priori naturae ad Vnionem hypostaticam. Probatur: quia apud me est ita in natura prius ad operari, Vt 2m rerum naturam prius tempore debet causa esse, Vt mox operari sequatur. Quod maxime apud me Verum est de actibus liberis, ad quos, Vt eos libertate exerceant, praecedere debet deliberatio, seu propositio obiecti cum indifferentia ad electionem, Vt haec sit libera et in potestate Voluntatis creatae: haec autem omnia dari non possent in instanti: ergo in 1° instanti Incarnationis, quod fuit simul cum 1° esse humanitatis, sive per Vnicam, sive per duas actiones intelligatur, non potuit humanitas libere operari: ergo libera operatio humanitatis, qualis requiritur ad meritum, non solum natura, sed tempore etiam posterior fuit ad 1um instans Incarnationis: ergo per illam non potuit in priori naturae humanitas mereri Incarnationem.

Haec S. ex prius praevijs deprompta. Vt rem ad coronam deducamus, aliter etiam suadenda est doctrina huius sectionis. Et imprimis ea, quae ex P. Suar. attulimus de ordine intentionis et executionis et duplici illo decreto Dei, quorum alio Deus decernat Xpum per modum intentionis ante praevisa ipsius merita, alio quo decernat executionem illius, scilicet decreti postquam merita Xpi Domini praevisa sunt, non levem huic difficultati, quae ad modum de praedestinatione tanquam in proprio loco spectant. In praesentiarum adhuc tenendo hanc distinctionem decretorum non satis cohaerent cum asserta, et ideo non potest carere defendi, Xpum Dominum cum illius humanitatem pro aliquo priori naturae potuisse sibi Vnionem hypostaticam promereri.

Probo 2.^m 3.º Sic. q.^a decretum illud, q.^o Ds. per mod. executionis ad Incarnationem supponit iam Incarnationem ipsam et unionem hypostaticam: ergo implicat, q.^d fiat propter merita antea praevisa, et q. sit ad executionem Incarnationis. Pa. ant: q.^a decretum illud n^m supponit decretum aliud per mod. intentionis: sed supponit etiam futuritionem absolutam meritorum: nam fieri a Ds. secundum illud decretum ex meritorum praevisione. Hoc. a praevisio n'est prae esse conditionata, sed absoluta praevisio futuritionis meritorum: merita n. conditionata n movent ut merita: ergo cum ante secundum illud decretum supponat absoluta praevisio meritorum, ante illud 2.^m decretum sunt merita Xpti D. absolute futura. Sed merita Xpti D. absolute futura supponunt Xptum D. absolute futurum, et mysterium ipsum Incarnationis unionem que hypostaticam: ergo implicat q. decretum de unione hypostatica concedenda humanitati fiat propter merita illa ante iam praevisa absolute futura. Et hinc constat n esse idem de ratione, atque de praedestinationis iustorum ad gloriam propter merita conferendam. Nam licet ~~eiusdem~~ decretum de praedestinatione ad gloriam fiat independenter a meritis, et 2.^m per mod. executionis dicatur fieri propter merita iam futura et praevisa, hic n militat ea nostra ratio: nam in meritis ad gloriam n supponitur aut includitur gloria ipsa, quae conferenda est propter merita; at in nostro casu in meritis Xpti D. includitur aut supponitur unio ipsa hypostatica, quae concedenda erat propter merita.

Sed probo iam 4.º independenter a quavis sententia dicente et a priori n posse merita humanitatis illa tempore habita concurrere in priori nostro ad promerendam humanitati unionem hypostaticam. Nam, vel merita illa humanitatis in isto priori nostro intelliguntur cum unione hypostatica, vel n intelliguntur cum ea unione: 1.^m dici nequit: nam implicat, q.^d in priori nostro ad unionem intelligantur cum

ipsa Unione. Dici ergo 2° deb. q. gra in illo priori sub Unione Hypostatica intelligant. tunc sic: merita illa sub Unione hypostatica intelligunt ut merita pure humanitatis et non condignificata ab Unione hypostatica, aut per rationem verbi: sed merita humanitatis pure et non condignificata media Unione hypostatica a per verbi. Verbi non possunt neque de condigno, neque etiam de congruo mereri Unionem hypostaticam: ergo merita illa in priori naturae ad Unionem non possunt humanitati mereri hypostaticam Unionem. Explico, et confirmo in actu contritionis quo peccator se disponit ad gratiam. Actus ille ideo non meretur gratiam de condigno quia, licet simul tempore sit cum gratia, intelligitur in priori naturae elicitus independenter a gratia: nam admittimus hic mutuam aliquam prioritatem inter actus contritionis et gratiam: nam tunc datur gratia ut eliciat ille actus. sed datur gratia quia elicitur ille actus: ergo actus ille in priori naturae supponitur elicitus independenter a gratia, ideo quia non habet condignitatem, quam haberet si eliceretur a gratia exorta, a subita supponente gratiam. Similiter in nostro casu. Actus ergo in priori naturae ad gratiam et ad Unionem hypostaticam non habent maiorem condignitatem in ratione meriti, quam si non essent simul tempore cum gratia aut cum Unione hypostatica. Cum a actus pure tales non habeant rationem meriti etiam de congruo ad Unionem hypostaticam, neque illam habebunt in priori naturae ad Unionem ipsam.

Haec, quae diximus specialiter probant non potuisse Christum Dominum aut illius humanitatem mereri sibi Unionem hypostaticam in eodem instanti reali seu cum aliqua naturae prioritate. Videamus: an potuerit Unionem promereri per merita subsecuta ad Unionem. Adverte si DD. asserunt potuisse conferri Unionem hypostaticam humanitati Christi D. in primis meritorum futurorum, ita ut non omnino gratis et liberaliter conferretur, sed intuitu meritorum quae ab ipso

Ex ipso

Xpto aliq. exant proventura. Sed adhuc hoc mihi non
omnino placet, propter similem rationem, quâ utebamur §. praecedenti.
Nam, si opera illa futura viderant ut condignificata ab
Unione, si non ita viderant: quod dicat exercitii proprie rationem
meriti ad Unionem hypostaticam, ergo etc. Illud probatur: et quidem
si opera illa viderent ad meritum ut condignificata per Uni-
onem, includunt iam et supponunt Unionem istam, tanquam
prius valoris illius et condignitatis: ergo non possunt esse propriè me-
ritoria ad ipsius Unionis. Et confirmatur hic 1°: quia prius meriti
non potest cadere sub meritum. 2° quia meritum se habet ut medium
ad consequendum praemium: ergo implicat quod meritum includat iam
et supponat ipsum praemium: medium, nam ad finem non potest sup-
ponere iam existentem et possessum finem. Si vero dicatur
opera illa non viderari ut condignificata ab Unione. Contra
nam opera illa ad meritum et valorem viderant, ut pro-
cedunt à supposito, et non à sola humanitate. Contra 2°. quia si con-
siderent, ut procedunt à sola humanitate non habebunt
iam rationem meriti, neque de congruo ad Unionem hypostati-
cam.

Circa Incarnationis circumstantias, censeo cum P. Suar-
ez disp. atque de substantia Incarnationis et alijs cum P.
Vazquez. censeo non potuisse cadere sub meritum Xpti Domini.
Ut circumstantiae sunt Incarnationis Ratio: quia sicut esse praesupponitur
ad operari, ita etiam praesupponitur ad operari esse in aliquo
loco, et in aliquo determinato tempore: ergo prius salus nostra,
Xpti Domini et illius humanitatis esse hic, et in hoc determina-
to tempore quam quod humanitas operetur, maxime si de oper-
atur libere sermo sit: nam ut optime S. Athanasius di-
alogo 1 de S. Trinit. nec non orat. 2. contra Arianos et
orat. 4. prius è naturam naturae complexi, quam naturam di-
gerere libere. Reddit que rationem hanc: quia in una qua-
que re prius e, quod e natura, quam quod pendit ab electi-
one. Alij ex his probant, non potuisse meritum Xpti Domini sup-

poni in aliquo priori nec ad circunstantias illas Incarnationis quae per modum Unionis cum illa veniunt, aut illam ex natura comitantur. Ad argumentum autem quod non potuerit mereri circunstantias has, non ut circunstantiae sunt Incarnationis, sed ut sunt beneficia, favor quae concessa aliquibus creaturis propter merita ipsius Christi Domini paulo infra dicemus. Id tamen in praesentiarum notari velim, circunstantias has, de quibus loquimur, licet habeant rationem aliquam favoris, et beneficij ad aliquarum creaturarum, quia circunstantiae illae ex Dei beneplacito decretae sunt non tamen habere specialem illam rationem beneficij, aut favoris ad Christi Domini aut humanitatis ipsius. Ut quod Christus Dominus natus sit ex Genere Abraham beneficium fuit, et favor factus Abrahae, non ipsi humanitati Christi Domini. Sicut quod natus sit in Judaea, non Christi Domini sed Judaeae fuit beneficium.

Sec. 4.

Argumenta solvimus partis adversae

Dices primo. Potuerunt antiqui Patres propter merita futura Christi Domini saltem mereri circunstantias aliquas Incarnationis. Ergo potuit Christus ipse saltem propter merita futura mereri circunstantias illas. Consequentia suadet a paritate rationis. Ex autem multis patet. Primo quia Daniel quia abbreviatum tempus ad Ventum Messiae, quia Daniel vir desideriorum erat. 2° quia Abraham propter meritum obedientiae retulit promissionem de ortu Messiae ex semine suo. 3° quia Deipara propter eximiam suam virtutem meruit saltem de congruo eligi in matrem Christi Domini. Haec autem omnia merita et gratiae initiis concessae fuerunt propter merita Christi futura: ergo supponebant Christum ipsum, et illius merita circunstantiae illae. Ergo etiam in Christo Domino poterant ipsius merita, licet futura supponi ad circunstantias illas. Nego ex proxime dictis sectione praecedenti distinguendo autem. Potuerunt antiqui Patres propter merita futura Christi Domini mereri circunstantias aliquas Incar-

nat.is ut circumlit. sunt Incarnat.is n.o Ut beneficia sunt
eorundem antiquorum PP.um Ideo. Similiter distinguendum est 3o-
ent. Unde seq.r Xpm D. non eas sibi, sed aliis meruis-
se: q.a illa, quæ circumlit. Incarnat.is PP.is sunt fuerunt
aliorum beneficia, in quorum gratiam et favorem concessa.

Dices 2.o potuit Xpus D. per dona supernalia crea-
ta hisi opera condignificata ad meritum in aliquo priori
non ad Unionem hypostaticam: ergo potuit per illa opera
in eo priori non aliter mereri Unionem hanc. Prob. ant.: q.a
in Xpo D. non sola fuit Unio hypostatica cum increa-
atis donis, sed cum donis etiam creatis, a quibus opera
illius dignificarent ad meritum. Nego 1.o admissis in
Xpo D. ipsis donis supernalibus creatis: adhuc tamen dico
e, ea non esse in priori non ad Unionem hypostaticam. Et ideo:
nam omnia dona quæ humanitati Xpi D. concessa sunt
propter Unionem hypostaticam, tanquam propter 1.o gratiam
et radicem gratiarum concessa sunt. Nego 2.o omisso
quod illa dona creata supponerent ad Unionem hy-
postaticam in aliquo priori non, si videlicet omittamus
concessa esse humanitati independenter ab Unione. Nam quæ in
eo casu esset, adhuc opera illa, ut dignificata in illo prio-
ri non ad Unionem, non esse meritoria ipsius Unionis hy-
postaticæ neque de condigno, neque de congruo: quia propter
improportionem non assurgunt opera illa ad meritum
etiam de congruo Unionis hypostaticæ, nisi viderent ut
condignificata ab Unione hypostatica. Nego 3.o cum P.
Rayn. hic. lib. 3. sec. 2. c. 1. n. 470. Et iterum c. 2.
n. 190. act.is Xpi D. non posse spectari, ut fieri dig-
nas per dona creata, quia impossibile est ad suppositum, cuius illæ
act.es sunt, non illas dignificet et elevet ad valorem sui pro-
prii. Possunt quidem act.es illæ considerari a nobis inadæ-
quate, prout condignificant fieri a donis creatis, sed po-
terant sic exerceri: erant a meritoria apud Deum non

Ut possunt à nobis sub peccato vitiari; & ut reipsa à
Xpto D. exercebant.

Dices 9o: Xptus D. potuit mereri continuationem seu conservationem Incarnationis seu Unionis hypostaticae: ergo potuit illam mereri pro 1o instanti. Pa. ma: quia eius est idem donum, aut beneficium humanitatis; humanitas que potuit illius conservationem promereri, poterit etiam promereri illius 1am productionem. Confirmatur: quia potuit Xptus D. promereri Incarnationem alterius Deiparae: ergo potuit etiam suam ipsius Incarnationem promereri. Pa. coa: quia aequale donum è Incarnatio alterius personae, atque sui ipsius Incarnatio. Ad argumentum potest dari 1o ressi cum P. Rayn. hic c.1. n.159. et cum Suar. disp.10. sec.4. & dicitur potuisse, nando Xpto D. dat illius humanitati meritum continuationis seu conservationis Unionis hypostaticae. Ratio ipsorum est: quia Unio hypostatica è aliquid ex sua natura incorruptibile, nec nisi per miraculum destrui à Deo potest, ex quo semel producta est humanitati concessa fuit. Quare cadit sub meritum, absque eximit eodem modo continuatio quo 1a ipsius productio. Declaratur, sive non est novum beneficium in continuatione seu conservatione Unionis hypostaticae, nec tantum quantum fuit 1a collatio ipsius: nam hoc naturaliter sequitur ex 1a illius productione et collatione. & adhuc 2o ressi potest omisso antea pro ista cum P. Aldre. qui meritum continuationis aut conservationis Unionis hypostaticae concedit Xpto D. disp.23. sec.4. n.6. omissa anteri non coam. Ratio disparitatis è: quia ad continuationem Unionis hypostaticae, et mysterii Incarnationis supponitur iam institutum, et cum Unione hypostatica Xpi D. pro instanti anteri, poterit que hec Unionis meritum in instanti A, et ipsius continuationem in instanti B. Et hoc eadem è disparitas ad confirmationem: nam ad promerendam Unionem hypostaticam alterius Deiparae supponitur Xptus D. institutus; non vero ad suam ipsius Unionem.

Dices 4º: Si Praedestinatio ad gloriam sit ante
praevisa merita, potest gloria postea dari propter merita: ergo licet
praedestinatio humanitatis ad unionem hypostaticam sit an-
te praevisa humanitatis merita, poterit illi postea dari unio propter
merita. Consequentia patet a paritate rationis, et antecedens ex materia de Praedes-
tinatione desumitur. Confirmatur 1º: quia potuit Deus decernere Chris-
tum futurum, et mox in Christo futuro videre bona opera
meritoria: ergo potuit propter haec opera praevisa decernere exe-
cutionem illius decreti, seu velle exequi id ipsum, quod antea de-
creverat; sed in hoc casu conferetur unio hypostatica propter
merita praevisa: ergo etc. Confirmatur 2º: quia bene poterat Deus
inter omnes humanitates possibiles, antequam illam decerneret eligere-
ret, videre illam recte semper operaturam, et ex hac prae-
visione decernere ad illam eligendam et concedendam illi
unionem hypostaticam; sed tunc dabitur illi unio propter
merita: ergo potuit talis unio propter merita dari. Ad ar-
gumentum, recto omisso antecedenti, de quo longum est dissidium inter Theologos
ad materiam de Praedestinatione, omisso quoque antecedenti, nego conse-
quentiam. Disparitas est manifesta ex dictis: nam merita
in ordine ad gloriam non supponunt collatam ipsam gloriam
sed supponunt conferendam; at vero merita humanita-
tis, ut condigna sint, aut etiam congrua ad unionem
hypostaticam, debebant supponere collatam ipsam
unionem: neque sine unione hypostatica, ne congruitatem qui-
dem habent ad tantum bonum promerendum.

Ad 1am confirmationem omisso etiam antecedenti de illo decre-
to per modum intentionis distinguo consequens: ergo potuit Deus propter
haec bona opera praevisa decernere executionem illius decreti,
tanquam praemium operum illorum, nego; tanquam medium ad illa
opera habenda, concedo. Itaque aliud est concedere unionem
hypostaticam tanquam medium necessarium ad opera Christi, et
aliud vero concedere talem unionem, tanquam praemium operum illo-
rum. Hoc negamus; illud vero concedimus. Ad 2am confirmationem:

qa meritum se habet ad premium, tanquam medium ad con-
sequendum finem; idque quod medium est ad finem, ea ratione
qua medium est, debet praesupponi ad finem. Inde
sic: si Unio hypostatica sit finis, et premium, debent
oa cum suo merito, et valore praesupponi ad
Unionem hypostaticam; si ergo opera praesupponantur ad illam
non habebunt condignitatem, aut dignitatem meriti ad Uni-
onem hypostaticam: ergo implicat quod habeant hanc rationem
meriti, et quod ad illam Unionem praesupponantur. Confirmatur
si enim Deus ex amore et complacentia meritorum Christi
Domini movetur Deus ad conferendam humanitati hy-
postaticam Unionem: tunc enim Unio ipsa non est finis, sed
medium, et convenit praesupponi ad merita ipsa Christi Domini
tanquam ad finem intentum a Deo. Ad 2um conferendum
distinguo hypothesim illam: nam vel scientia illa erat con-
ditionata, vel absoluta meritorum. Si est conditionata sit
non est ad rem: nam merita sub conditionata non habent
premium absolutum: sic ergo propter merita conditionata conferat Deus
Unionem hypostaticam, non illam conferat tanquam premium,
finem que meritorum, sed tanquam medium ut illa me-
rita conditionata fiant absoluta. Si autem scientia illa di-
catur esse absoluta meritorum humanitatis Christi Domini: videbit
humanitatem ipsam cum Unione hypostatica operantem,
qualis reipsa est in statu absoluto.

Dices 3o: Potuit Deus intuitu futurae solutionis
seu compensationis exhibendae a Christo Domino per bona ipsius
opera, conferre humanitati illius Unionem hypostaticam, licet
ei jam collatio Unionis esset propter merita futura, et non
omnino gratis, aut ex mera liberalitate: ergo potuit Deus con-
ferre humanitati Unionem hypostaticam non omnino gratis, aut
ex mera liberalitate, sed propter merita futura: ergo potuit
Christus Dominus propter merita futura mereri Incarnationem ipsius
factam, et Unionem concessam. Confirmatur hoc, et expla-

cuius ex exemplo in lauri: qui gratuito commodat Artifici, ut habeat unde distrahat, nova pro ipsa commodante extracta. 2º exemplo agri alicuius, aut domini, quod indigenti cedat, ut postea compenset donatio ipsa fructus inde extractos; quo exemplo utitur Duran. in 2º dist. 5. q. 3. Vasquez confirmat exemplo Principis qui militi arma et equum praebet cum obligatione et pacto, ut ea ipsa postea mereat militando, quo exemplo utitur Suar. nec tamen illi satisfaciunt, fateor. Ut ego verum fatear, agnosco hic nihil quam de nomine: an. s. hoc dicatur meritum, et proprie an praemium sine doni antea collati quasi credito sub obligatione solutionis et compensationis futurae. Pater Bayn. lib. 3. sec. 2. c. 2. non agnoscit hic veram et propriam rationem meriti. Primo modo aliquid de proprio merito. Vocat quod hoc meritum compensativum et impropie meritum. Et inter quidem si de re sermo sit, ut nam quod ego alteri rem credito vendam, et solutionem ipsius praeveniam, fit ex liberali benignitate, ut adiungat spei aut certa sua aliquando exhibendam mihi solutionem. Exemplum quod idcirco probant, quod de re redimus Christo pro Deo ... potuisse conferri ante unionem hypostaticam sub spe aut scientia fore, ut aliquando Christus ipse Deo compensaret beneficium illud ante collatum humanitati. Addunt tamen asserimus anticipatam illius beneficii collationem non fieri proprie ex meritis, sed ex liberalitate.

Sec. 5.

Quid nobis meruerit Christus D.

Dissertatio haec tota defacto est: non inquirimus quid potuit Christus Dominus nobis mereri, sed quid defacto meruerit nobis. Hoc autem sit, vel de hominibus post Christum natum venturis, vel de hominibus ante Christum natum; in quo etiam sunt primi parentes qui in gratia conditi, quibus etiam annectendi sunt Angeli. Et lo-

q̄do de hoib9 post Xp̄m natis. Supponimus fide certū
oiā dona grē, sive actualia, sive habitualia, et qq̄
ex ordinis supnali conferri nobis per merita Xpi D.
decrevit .n. Ds nihil boni nobis conferre in ordine ad
vitam aeternam nisi ex grā per Xpm, et qq ipse
Xpus D. sua merita applicaret. Applicuit ḡo et voluit
sua sp desse merita, ut grae dei, quae accipia ferant, ab
illo tanqm à 1o gratiarum fonte in nos per ipsius merita
derivarent, iuxta illud Joann. 1o de cuius plenitudine
nos oēs accepimus. Et illud etiam Pli ad Ephes. 1. in
quo hemus redemptionem per sanguinem ipsius, remissionem
peccatorum secundum divitias grae eius. (Nota hic tm̄
auxilia sufficientia conferri sibi ex meritis Xpi
D. n. ut q̄d dicunt pure sufficientis et rationis
efficacis. sed entitatem auxilij positivam qm re
ipsa afferunt, et in qua est rō grae, et beneficij.
At vo de auxijs efficacib9 n. so qd entitatem posi-
tivam auxij dum ē nobis conferri ex meritis Xpi
D. sd etiam qd roem efficaciae, et congruitatis ad assen-
sum: nam in hoc etiam vitat spali rō beneficij,
qd Xpo pro eius spali deni, quicumq qui auxijs efficaci-
bus vocati cooperantur.

Loq̄do de hoib9 ante Xpm natis certū est
etiam illis concessam remissionem peccatorum et grā
redemptionis propter merita Xpi venturi. Supponebat
bat itaque Xpus venturus in remissionem pecca-
torum, et satisfacturus Deo pro offensis quibus eum
qui illatis, et Ds propter illa merita, quae videbat a-
liqdo futura, seu propter satisfactionem solutionem quae
aliqdo sibi exhibendam, quasi anticipata merce-
de, et credito data faciebat illis remissionem pecca-
torum, et grām conferebat. De hoc n. ē gravis ad-
mus dific. So ee generat, qua roe ipsi antiqui

Q. Deus ex meritis ipsius Xpti D. potuerint mereri aliquas Incarnationis circumstantias, quas supra enumerabamus, v.g. quia rex Abrahamus ex meritis ipsius Xpti venturi meruerit, quod ex ipsius genere et stirpe veniret, et specialiter in Deipara etiam quia rex salutis de congruo meruerit ex meritis ipsius Xpti D. quod filius eius esset, ipsa quae ipsius mater fieret. Difficultas haec in disputatione de maternitate Deiparae servabatur, breviter in modo illam expediam. Supponamus quod in Deo decretum Incarnationis D. Verbi etiam in remedium peccati bonum quae generis humani. Si decretum hoc non detrahit in illo suo priori aliquam stirpem in toto suo genere potest Deus in aliquo posteriori rationis signo detrahere stirpem, unde Verbum D. carnem assumeret. Similiter in tota illa stirpe post 2° illo decreto non detrahit personam, quae sit mater ipsius; sed in alio 3° rationis signo personam hanc potius quam illam detrahit.

Quanto ad decreta haec hendam attendere potest Deus ad merita alicuius puta v.g. ad merita Abrahami, ut decerneret, ex illius stirpe futurum Messiam et ad merita etiam M. V. ut decerneret, illam detrahere fore matrem Dei, fit inde 1° quod personae illae dicantur, saltem de congruo meruisse id quod per illa decreta in eorum favorem Deus decrevit, licet ipsi nihil forasse petentibus nihil videre ne illa cogitantibus. Fit 2° quod Deus ex vi primi decreti quo Xptum futurum decrevit et ante 2um et 3um decretum, viderit ipsius Xpti D. merita operaturum in solutionem cuiuscumque boni antea etiam hominibus versi et examore, et complacentia in solutione illa et satisfactione exhibenda decrevit conferre ipsis hominibus v.g. Abrahamo et Deiparae auxilia et dona gratiae, quibus licet nihil cogitantes disponantur, et mereantur de congruo id, quod Deus post illorum merita conditionate prius illis decrevit. Ecce quo modo anti-

qui Adamo et Deipara non sunt meruerint saltem de congruo
permanentiam illam, sed etiam ex meritis ipsius Christi D.
Hic a conducere, ordinem, et prioritatem illam Decretorum
Dei non esse realem, sed rationis: nos enim ratione nostra non sunt distingui-
mus in Deo decreta, sed eius ordinationem, ut scilicet rerum
nostro modo scilicet humano ordinate intelligere possimus, sed
cum fundatio in rebus ipsis, quod fundatur in dependentia,
vel independentia unius rei decreti ab alia.

Super est hic difficultas alia de gratia primis
Parentibus collata in statu innocentiae, alia de gratia col
lata Angelis in primo suae productionis instanti, et quod ad
istud attinet divisi sunt AA. Nam qui dicunt, ven
turum Christum D. etiam non peccante Adamo, dicunt eti-
am gratiam illam primis Parentibus collatam pro in
nocentiae statu etiam esse ex meritis Christi D. iam
decreti et venturi. Qui vero asserunt non venturum
Christum D. nisi peccante Adamo, consequenter dicunt gratiam
Adamo collatam in primo illo iustitiae originalis statu non
esse ex Christi D. meritis, sed gratis ex Deo liberaliter. Et
ratio est: quia cum decretum Incarnationis in hac sententia sit post prae
visum Adami peccatum, et haec praevisio peccati supponat
amissam gratiam, et iustitiam originalem, sequitur quod haec
omnia ante decretum fuerint venturi Christi D. Ponamus
enim Adamum non peccasse, ut potuit, in hac sententia Christus
D. non veniret, et tamen collata fuisset Adamo gratia illa
prima et iustitia originalis: ergo illa in eo casu et sic esset
collata independenter a meritis Christi futuri: ergo non esset
ex eius meritis casu quo Christus illo non peccante ven
turus non esset. Sed de hoc iterum tota quaestio sequitur. Quod si dica-
tur hinc sequi primos parentes nunc in beatitudine
habere aliquos gradus gloriae quos Christo D. non debebant
quod non est asserendum. Respondetur: quia post poenitentiam et re-
viviscentiam meritorum aliqui gradus gloriae correspon-

dent illi 1.^a gra͠ amissæ postea, et postea recuperatæ: si q̃ illa gra n̄ erit ex meritis Xpti D. neque gla illi correspondens erit ex ipsius meritis.

Sed resp. posset satis ingeniose ex P. Bernal d. 58. sec. 4. n. 55. revivicentiam ipsam meritorum quæ deperdita n̄ e͠ ex natura rei debitam pœnitentiæ, sed novam gram, favorem quem a Deo liberaliter indulget pœnitentiæ, et remissioni peccatorum. Si ãt dicat favorem hunc, et novam hanc gram a Deo concessam pœnit. intuitu meritorum Xpti, fit inde q̃ n̄ sola gra ipsius pœnit. et remissionis, s̃ ipsa etiam anterioris gr. revivif centia sit ex meritis Xpti D. inde lt. gra illa ut concessa n̄ sit ex Xpti meritis; adhuc tn̄ illa, ut revivisceus, iterumque recepta, erit ex meritis ipsius gla quæ ipsis correspondens erit ex eiusdem meritis: neq gra illa n̄ detrat mo, neque dignificat subiectum ad gloriam q. 1.º recepta fuit (hoc e͠ pœnitus evanuit per ipsius amissionem) sed ut revivisceus per pœnitentiam.

Sed adhuc resp. 2.º posset n̄ minus congruenter, omisso, q̃ revivicentia illa meritorum n̄ sit novus favor, s̃ q̃ ex natura rei debitus ipsi pœnit. et peccatorum remissioni. Si tn̄ ut reipsa contigit, pœnitentia hæc, et peccatorum remissio concedatur primis Parentibus ex meritis Xpti D. seq. q̃ ipsa etiam 1.ª gra, ut revivisceus per pœnitentiam sit ex Xpti meritis, n̄ quidem immediate, et in se ipsis, s̃ in pœnit. et remissione, quæ ex meritis Xpti D. erit, et cui debet hæc meritorum revivicentia. Qui ergo debent Xpto D. pœnitentiam, et remissionem, dent etiam illi hanc gram, et meritorum revivicentiam, glam quæ ipsam 1.ª gr. correspondentem.

2.ª hic diffi. erat de gra Angelis oibus collata in 1.º sap. statu, et de perseverantia, et

augmento gratiae sanctorum Angelorum. Multa hic ab aliquibus immiscent ex materia de Angelis ubi de ipsorum peccato, deque ipsorum meritis, et via ad merendam gratiam. Quod ad praesens attinet, meruisse Xpus D. Angelis primam gratiam, tum auxiliantem, tum sanctificantem docent quotquot asserunt Xpum D. propter suam ipsius excellentiam decretum ante omnem creaturam. Ita ipse Suar. disp. 42. sec. 1. et P. Valent. q. 8. punct. 3. Ex contra alij, qui cum S. Thoma censent Xpum decretum post peccatum hominum, censent gratiam Angelis concessam independenter à Xpi meritis. Ita P. Vaz. disp. 49. c. 2. cum S. Thoma hic q. 1. ar. 2. et in 3. dist. 19. q. 2. ar. 2. Card. de Lug. disp. 27. sec. 3. docet, licet primam gratiam habuerint Angeli independenter à Xpi meritis, attamen perseverantiam illis concessam ex meritis Xpi D. P. Bern. disp. 99. sec. 4. §. 3. docet, non improbabiliter Angelos duplici decreto habuisse gratiam ex duplici motivo: alio decreto priori independenter à meritis Xpi D. alio decreto posteriori ex meritis ipsius. Hinc videtur difficultatem hanc totam inde solvendam, ubi dicat ordo decretorum Dei de misterio Incarnationis et eorum conditione, quod probabimus q. sequenti. Id in praesenti noto quod cum dicat, adhuc tamen dicitur, Xpus D. de facto esse caput hominum, et Angelorum: nam licet illis non influxerit moraliter primam gratiam, modo tamen omnium caput est, propter excellentiam Unionis Hypostaticae, et [illegible] Ds humanitati [illegible].

Q. 7.a

An si Adamus non peccasset, Verbum Divinum incarnaretur?

Sec. 1.

Eligitur, et authoritate probatur sententia negans

Quæstio hæc gravis admodum est inter D.D. Theologos.
Et videmur in illa sensum Dei scrutari, quod temerarium
forte esset, dicente Apostolo: quis novit sensum Domini aut
quis consiliarius eius fuit? Temerarium, inquam, forte esset
nisi D. Verbo, ex Ss. PP. recte quæ rationem suam
in rem hanc venire, et ascendere docuisset. Igitur hic
duplex videtur difficultas involvi. Prima est: an non pec-
cante Adamo Verbum D. incarnaretur ex vi præsentis de-
creti? Hæc est absoluta quæstio, et de facto: sive non est: an
de facto tale sit decretum in Deo circa D. Verbi Incarnationem
ut etiam Adamo non peccante, deberet Verbum D. incar-
nari ex vi talis decreti? Alia difficultas est: an licet de-
facto non sit decretum in Deo, ex vi cuius veniret in-
carnatum Verbum D. non peccante Adamo, adhuc tamen du-
bitari, forte ut veniret ex alio decreto, quod tunc he-
ret Deus casu, quo Adamum non peccaturum prævideret?
Sed certe dubium hic quæstionis mihi rem à nobis inquirit teme-
re solvendam: quis enim scire possit: an Deus fe-
cisset, vel non haberet decretum aliud, si Adamum non peccatu-
rum prævidisset? Et si Deo placet eam à nobis sci-
am conditionatam decretorum Dei expetent, qui
Deo ipsi scientiam conditionatam decretorum suorum
vix, ac ne vix quidem concedant. Hoc dixerim oc-
casione quæstionis huius, in qua Magister Alfonsus de Luna Do-
minicanus lib. observatis in 3. p. Magistri Medinæ de Incar-
natione q. 1. ar. 4. apud P. Henao de Scientia Media docet,
Deum non scire quid esset facturus in tali casu,
sicut in aliis multis conditionatis contingentibus.

De quæstione igitur loquimur solum sensu: an sit ex
vi præsentis decreti Verbum D. carnem assumeret
non peccante Adamo, sive quod idem est, an detur in Deo de-
cretum de Incarnatione, ubi independenter a peccato Adami?

In hac q. duplex est sententia celebris. Prima affirmat venturum D. Verbum, etiam non peccante Adamo, ita ut de facto sit in Deo decretum de Incarnatione Verbi independenter ab Adami peccato. Ita Scotus in 3. dist. 7. q. 3. et dist. 19. q. unica. Alensis 3. p. q. 2. Albertus in 3. dist. 20. ar. 4. Maior dist. 19. q. 4. Gabriel dist. 21. q. unica ar. 1. notabili 3. Richardus dist. 3. q. 3. Catharin. lib. 1. de eximia Xpti praedestinat. quos referunt, et sequuntur Scotistae. Item Ulloa 3. p. tract. 9. ar. 3. Gabriel in 3. dist. 7. q. 3. Smising de Deo Uno tra. 3. dp. 6. q. 12. Castillo 3. p. dp. 4. sec. 1. Tenent etiam ex nostris P. Suar. dp. 5. sec. 4. P. Quente Hurtad. dp. 13. sec. 12. in quam magis etiam inclinat P. Sparza in praelectionibus Romanis de Incarnat. q. 17. post utriusque partis fundamenta librata. Divisi in sua ex parte modo huius sententiae. Alij non unicum solo decretum admittunt de Incarnatione futura, cuius principale motivum sit Incarnatio ipsa propter suam ipsius excellentiam, et bonum Universi. Secundarium vero, et quasi occasionatum sit remedium peccati. Alij vero admittunt duplex in Deo decretum unum s. propter excellentiam mysterij, et aliud propter peccati remedium, tanquam propter motiva adaequata.

Secunda sententia extreme opposita negat venturum Xptum D. ex vi praesentis decreti, si Adamus non peccaret. est Angelici Praeceptoris hic q. 1. art. 3. et in 3. Sent. 1. q. 1. ar. 3. et q. 29. de Verit. ar. 4. ad 3. et 1. ad Timothei. 1. lect. 4. Sequuntur Thomistae. Capreo. in 3. dist. 1. q. unic. ar. 1. concl. 1. Ferrara 4. contra Gen. c. 55. Caiet. et Medin. hic q. 1. ar. 3. Alvarez. Nazarius, et Cornexo ibidem. Cabrera. dp. 1. for.

dp. 10. Araujo q. 1. ar. 3. dub. unico. Omnes apud quos M. Godoy hic quos ipse assentit. Ex nris. Gatti. dp. 10. cum Alexan. de Incarnat. dp. 9. Card. de Lugo. dp. 7. P. Gran. trac. 3. dp. 1. sec. 3. P. Bern. dp. 16. sec. 2. n. 21. P. Amicus dp. 7. sec. 1. n. 20. P. Conink dp. 4. dub. 1. sec. 3. n. 21. Aldaer. dp. 17. apud quem P. Valent. dp. 1. q. 1. punct. 7. et P. Viguessa dp. 28. § 9. et Sancty Bonab. in 1º. p. 2. q. 2. amicam hanc sam eé ofor miorem SS. magis, quæ honorare Dey, magis quæ exaltare mysteriy Incarnat. Et sic AA. si ox pte videant divisi in suos etiam dicendi mod, in puncto tn principio veniunt. Id mihi in notandy venit, s. n poe eé mediam aliqm sam, quæ harŷ alteri n adiungat: nam hę duę sq sunt 2ª dictorie opposite, et reducunt ad hoc pp datur, n dat in Deo decrety Incarnatis independent a peccato Adami.

Monet hic 2ª sa, et ey tota q. Vt diximg, de facto sit, n possumg a priori decernere quodnam sit in Deo decrety libery; sd id nobis a posteriori pbandy e. a Dª. s. revelat. nobis facta per S. Scr. et Pptr. sum, vel discursu aliquo theologico inde deducto. Igr probari solet 1º sa hęc testimonijs SS. in qq remediy peccati assignat ca finalis adveniy Xpti D. Joan. 3. Misit Dus filiy suy, n vt iudicet mundy, sd vt salvet mundy per ipsum. Et c. 10. Ego veni in mundy, vt vitam heant, et abundantiam heant. Math. 18. et Luc. 19. Venit filiy hois quærere, et salvy facere, qd perierat. Ad Galat. 4. misit Dus filiy suy factum ex muliere, facty sub lege, vt eos qui sub lege erant, redimeret, et adoptionem filiory reciperemus.

Et 1a. ad Timoth. 1. fidelis sermo, et omni accept.
dignus, quod Jesus Xpus venit in hunc mundum peccato-
res salvos facere, quorum primus ego sum. Nec satisfa-
cit si dicas, testimonia haec non excludere motivum
aliud quod habuerit Deus de Incarnatione. Ubi n. non dicitur
nullibi solo venisse Xpum D. ut salvet mundum per
ipsum, neque venisse solo ut eos, qui sub lege erant, re-
dimeret, etc. Acuta sane, si Deo placet responsio;
quis n. dubitationi, aut quis locus esset si in ipsis SS.
verbis ea exclusiva contineret? Utaque eo ipso, quod in
Scriptura sacra nullus alius Incarnationis D. Verbi finis assig-
netur, cum ita saepe de adventu domini et fine illius
sermo sit, et exclusiva ibi non exhibeatur, arguimus in
ipso sacro textu, nullum alium fuisse finem decretum
Dei in mysterio Incarnationis.

Ut à [illegible] legitimus sit discursus noster ex ipsis SS.
testimoniis derivatus, et ut etiam appareat quod SS. Pp.
sentiant in re ista, pro qua doctrina nostra SS. Pp. authoritatem
mitto alias, et do clariora illorum verba in rem hanc. Aug.
expendens illud Matthaei, et Lucae, quod adduximus, sic ait: Ve-
nit Filius hominis quaerere, et salvum facere quod perierat. Si homo
non periisset, Filius non venisset. Ita Serm. 8. de verbis Apos-
toli. Et serm. 9. nulla causa veniendi fuit nisi peccato-
res salvos facere. Tolle morbos, tolle vulnera, et nulla est
causa medicinae. Ambros. lib. 4. de Incarnationis Dominicae Sa-
cramento c. 6. quae erat causa Incarnationis nisi ut carnem quae
peccaverat per se redimeret. quasi diceret: certe nulla
alia erat causa. Greg. Magnus 4. Reg. 1. Si ergo pro pec-
catoribus venit, si peccata deessent, eum venire non oporte-
ret. Nota illationem ergo deductam ex sacro textu
in quo dicitur pro peccatoribus venisse Xpum D. Leo etiam
Magnus serm. 3. in Pentecos. Si n. homo ad imaginem

99 et similitudinem Dei factus in suo honore non mansisset
99 nec diabolica fraude deceptus à lege sibi proposita
99 per concupiscentiam deviasset, creator mundi cum infe-
99 ret. Hæc sunt clarissima Latinorum PP. verba, nec minus
clare loquuntur Græci PP.
99 Nazianzenus cognomento Theologus orat. 36. quæ
99 est 4. Theolog. quæ à humanitatis propter nos susceptus
99 causa extitit? Profecto ut nobis salus pararetur. Quænam alia
99 ad causam afferri potest? Athanasius orat. 3. co. Arianos ne-
99 cessarium est, inquit causam illam priorem esse, sine qua illud
99 ipsum nunquam extitisset. Paucis quæ interiectis subseq.:
99 cæterum Dominus non habuit causam ut esset Verbum, nisi
99 quod Patris esset germen et sapientia unigenita. Cum ve-
99 ro homo efficitur, causam substituit, cur eum oporteat carnem ge-
99 rere: necessitas quippe, indigentia quæ huius anterior
99 est, quam illius nativitas, qua sublata indigentia carnem
99 non induxisset. Sanctus Irenæus antiquissimus Pater ad
99 versus hæreses c. 14. si n. non haberet caro salvari, ne-
99 quaquam Verbum Dei caro factum esset. Vide alia
si vacat, PP. testimonia in P. Vaz. disp. 10.
sec. 8. aut in P. Amico disp. 7. sec. 1. Sed iam hic mi-
hi deducendum est, et 1º quidem PP. in suis his
testimoniis expressisse exclusivam illam, quam in Scrip-
tura verbis aliqui desiderabant, imo ita intellexisse
sacra verba, ut non nisi per exclusivam alterius cuius-
cumque causæ finalis sufficientis et adæquate moventis
Deum ad Incarnationem exponenda SS. verba asseve-
rint. Quæ omnia præferunt, quando aperte dicunt, unicam
adventus Christi causam fuisse salutem nostram, nec illum
venturum si homo non peccasset. 2º noto, eo legitimum in sui
PP. dicimus illum, quo nos ex Scripturis deducebamus
hanc fuisse adæquatam solam quæ causam finalem

mysterij Incarnati. s. ex eo q. nulla alia assignet in Scrip. sa pro salute nram. Nam vel an [illegible] SS. PP. inepte admij intulisse exclusivam illa ex Script. verbis, vel si ij prudent, et probabilit. illa inde deducendam intellexere, prudent quidem et nos id ipsum intelligimus, ut dicamus satis esse arguto Theico ex Script. verbis deducendo pro nra sa confirm. dà, q. nulla alia caa in sacro assignet textu.

Sec. 2.

Responsiones evanescunt, et probatio à rõe eruit.

In re adeo gravi lt aliquanto immorari, et responsiones afferre, qui à viris aliàs doctissimis afferunt, ut videamus, qua rõe datam aperta, ut vident, PP. testimonia oppositam sam tueant. Pa 1a responsio est sum PP. ee n̄ venturum Xpm ld. passibilem, et mortalem, si hõ n̄ peccasset, venturum tn̄. silit n̄ venturum ut redemptorem si n̄ esset hõ peccator, qui redimerit, venturum tn̄ abrè. Qd adhuc dupliciter explicant: alij n. dicunt venturum hoim, lt impassibilem, et immortalem: alij vo venturum quidem Deum hypostatice unitum cum aliqua naà rõali creata Angelica. s. vel humana. Diversitas hec ex diverso eorum sn̄ oritur circa ordinem decretorum Dei. Quicqd dehoc lt discrimine, [illegible] hec responsio in apta PP. verba et clarissimum eorum sum. PP. n. n̄ adhibent limitat. hanc, qm DD. isti volunt. Curgo nra eos abrè locutos censent. Deum ea limitat. Confirmo: qa ij ipsi, qui PP. antiquioribus eum sum affingunt, aperte fatent, alium ee sti Thõ sum, et mentem: cum tn̄ s. Thõ in re illa n̄ alia rõe loquat, quam PP. illi antiquiores. Curgo s. Thom. ea ipsa rõe loquentem n̄ intelligunt, ut

ipsos PP.^es: Cur et ipsi adversarij n. loquunt, ut locunt PP.^es. s. abte, et illimitate. Non alia de caa nisi q.^a pp.^es illi diversi sunt: Xptus D. n. venivet Adamo n. peccante: Xptus D. n. venivet passibilis, et mortalis Adamo n. peccante. Confero adhuc g q.^a Sanctus Thomas asserit, Xptus D. n. venturus Adamo n. peccante. Scotus v.^o ait venturus, etiam n. peccante Adamo, censet Scotus c.^a dicere S.^to Thom., et sibi c.^a dicit Scotus, et qui cu eo locunt alijs PP.^bus cu q.q. loq.^a Sanctus Thomas.

Hinc etiam reiecta mit aliorum quædam responsio asserentium, PP.^es n. nari abte n. venturum Xptum D. Adamo n. peccante, sillus n. venturum propt nos, et propt nram salutem, q.^d verissimum est q.^a n. existente peccato n. veniret ad salvandos peccatores. Certe multum desudat i inturendo. Qui confirmant ex Aug.^o oratione 2. in Psal. 36. ibi: Si tu, o homo, n. dimitteres Deum, n. fieret pro te homo Deus. Ex verbis, inquiunt, n. nat. abte n. venturum: sed cu limitatione dici, s. n. venturum pro hoibus. Quasi PP.^bus in dubio esset, aut ee posset id, q.^d evidentissimum est. s. n. venturum pro salute hoium, si ho n. esset in statu miseriæ, et peccati, in cuius remedium venire oportuit. Responsio, inquam, hæc mit etiam reiecta, et preclusa: nam ut constat ex dictis, PP.^es n. isto ea limitatione s. propt nos, s.^d abte asserunt, n. venturum Xptum D. Nec obstat, q.^d aliquando cu ea quasi limitatione loqui velint: nam qui abte dicit, n. venturum Xptum D.^m bene etiam dicere pot, n. venturum propt nos: sui n. limitatus comprehendit in abto, et illimitato: si n. Adamo n. peccante venturus n. esset, neque propt nos, neque propt causam aliam venturus esset, Adamo n. peccante. Et confirmatur: nam, dum PP.^es asserunt n. venturum Xptum D. n. esse

tenti peccato hominum, extendant Dei amorem, et beneficentiam erga nos extollere, apud quem tanti fuit nostra salus, ut qui alias venturus non esset, vix nos extremè indigentes viderit, cum ad nos redimendos, et salvandos venire decreverit, tantum quae bonum nostrae saluti et commodis voluerit inservire.

Pater Pluvr. disp. 13. sec. 12. ubi propriam sententiam exponit, asserit, decrevisse Deum ab aeterno Incarnationem ante praevisionem peccati, et in eius emendationem si committeretur. Hanc decreti conditionatam appendicem addidisse ut possent dicere, venisse Christum Dominum ex vi praesentis decreti prorsus independenter à remedio peccati. Unde postea sec. 18. subsec. 3. testimonia Patrum ubi dicunt Christum Dominum venisse, ut eos qui sub lege erant, redimeret: ita interpretatur sub conditione si opus esset. Et iterum: Venit salvum facere, quod perierat, id est, salvare paratus perituros. Et rursus subsec. 4. ita etiam Patres interpretatur: ut dicant, venisse Christum Dominum ut sanaret homines, si sauciarentur: satis quod sibi conatus verum, si dicat, Incarnationem non fuisse omnino independentem à nostra salute procuranda, casu quo id necessitas hominum fieret. Concedit tamen quod si homo non caderet, etiam venisset Christus: Venit enim propter imminentem casum. Et quis non videt, quam longe à mente Patrum sit, qui aperte asserit, venturum Christum, etiamsi homo non caderet, cum Patres aperte locuti dicant, non venturum nisi homo cecidisset. Rursus Pater ipse Pluvr. docet venisse propter imminentem casum, periculumve cadendi, seu antequam praevideret casum ipse futurum: Patres autem non propter solum periculum cadendi quod ante casum erat, sed propter casum ipsum, et ut nos ab illo sublevaret venisse.

Pater Fur. disp. 9. sec. 5. § ... ex illis rationibus Patrum testimonia [illegible] assignare [illegible] unam causam quae Incarnationis ... ratio illa volendi Incarnationem maxime propria hominum fuit, quamquam praecipue

Ita ipsi

Scripᵗ: loqᵘ. 2º qᵃ Vtilissima ea nobis est ad exagerandam peccati malitiam, et eximiū Dⁱ amorē erga peccatores. 3º qᵃ hæc rōmorē declarat necessitatem Incarnationis. 4º qᵃ hæc qᵈ dammō complectitᵘʳ reliquas alias. 5º qᵃ hic rō n. 5. ɔtinet cām Incarnatⁱˢ, et cām etiam modiū eiusdem .s. Vitæ passibilis in redemptionē nrām. Tandem ɔcludit institutū Pᴾᵘˢ ñ tam fuisse subtiliᵘʳ investigare primas rōes Dⁱ consilij, et oīā motiva Dⁱ Voātis, qm̄ explicare mysteriū prout factū est, et cāg eiq. Sᵈ adhuc pace eximij Dⁱⁱ dixerim, ñ satis facit. Forte satisfaceret si Pᴾᵘˢ testimonia sᵒ dicerent Xpūs Dñ. venire ad salvandos hoēs. Sᵈ cū Pᴾᵉˢ aliqᵈ ampliū Velim, cū apte dicunt ñ venturū nisi hoīs necessitas id exigeret, ñ satisfit si dicatur rōm illam salvandorū hoīs fuisse a Pᴾᵇᵘˢ expressam qᵃ nobis clarior erat, nobis Vtilior, etc. Ltᵈ ꝑ º Pᴾᵘˢ fuerit institutū examinare etiam primas Dⁱ consilij roēs et cām 1º motivam decreti Incarnatⁱˢ, quantū ex Dⁱⁱ Scripturis colligere licet, satis Vitat ex ipsis sᵗⁱˢ Pᴾᵃᵗʳⁱᵇᵘˢ, qq ad nrū amorem et gratitudinē excitandā, rōm beneficij exponunt, cui multū detraheret, si ꝑ alias independent a salute nrā mysteriū Incarnatⁱˢ decrevisset.

Et hinc iam tandē rōes aliquas depromere possumus, qᵗ solūam nrām ɔfirmemus. Et 1ª quidem, qᵃ decretū Incarnatⁱˢ fuit ex infinita misericordia Dei erga hoēs: 2º fuit ex aīo sublevandi nrās miserias: 3º decretū illud fuit post ꝑvisionē miseriæ nræ: 4º si ea ñ esset sublevanda, nullū esset tale decretū. Ant est cōis doctrīa Pᴾᵘˢ ex illo Joan. 1. *Sic Dˢ dilexit mundū, ut filiū suū Vnigenitū daret.* Cuius sensus est, sic Deus dilexit mundū amore .s. et dilectⁱᵒ commise-

ratis ut Filium suum Unigenitum daret, qui mundum à mise-
ria sublevaret. Ubi nota, mundum hic, non sumi pro u-
niverso, sed pro peccatoribus, seu hominibus, qui sub pecca-
to erant, iuxta illa alia Christi D. verba apud eundem Jo-
an. 3. Non misit Deus filium suum, ut iudicet mundum, sed
ut salvet mundum per ipsum. Confirmatur à contrario: quia
si Deus decrevisset Incarnationem propter excellentiam ipsius
mysterii, illam congruentius decrevisset cum natura Angelica,
quam cum humana: perfectior enim et excellentior est natura
Angelica. Sed non ita decrevit: ergo propter solum hominum amo-
rem, et misericordiam, qua erga illos affectus fuit,
decrevit assumere naturam humanam mysterium quod ipsius
Incarnationis dicente Paulo et commendante nobis benefi-
cium: nusquam Angelos apprehendit etc. Confirmatur iterum
à contrario: quia si propter bonum Universi, et illius per-
fectionem decrevisset Deus Incarnationem non esset ratio ulla, cur illam
in novissima mundi tempora distulisset: distulit tamen
quia cum in remedium peccati veniret, oportuit ad ma-
iorem tanti boni commendationem quod homines ipsi suam ipsorum
miseriam et peccati damna experirentur. Alii con-
sentiunt Patres speciatimque Origenes videndus ho-
milia 1. in Genesim, et Cyrillus Alexandrinus lib. 5. Thes-
sauri, qui post scientiam nostri peccati, dicunt, Deum
misericordia motum ad nos redimendos venisse.

2a ratio: nunquam Deus permittit aliquod malum, nisi inde
eliciat aliquod maius bonum. Sed permisit peccatum primi hominis et
totius generis humani: ergo inde maius aliquod bonum elicuit
quam si non fuisset peccatum. atqui eiusmodi bonum aliud esse
non potuit, nisi Incarnatio D. Verbi: ergo Divini Verbi Incarnatio
fuit bonum elicitum ex praesupposita permissione peccati: ergo non fuit
decreta Incarnatio ante praevisum Adae peccatum, sed ex praevi-
sione illius, et inde occasione assumpta. Ex quo si ab

Ecclesia canit. O certe necessarium Adae peccatum, quod Christi morte deletum est. Plurimum quidem tanquam Dartio, ... qua non esset mysterium Incarnationis. Et hoc fundatur in eo quod permissio mali non est bona, aut honesta, nisi per illam evitetur maius malum, aut eliciatur aliquod maius bonum, sed non eliciatur aliquod maius bonum, ut quod est permittendum malum? Et tibi bonum inde eliciendum fuisse adventum Christi Domini in vita passibili, et mortali ad nos redimendos per suam mortem passionem, et cruciatus. Sed contra, quia adventus ipse in vita mortali, et passibili, tota quae nostra redemptio fuit libera Christo Domino in cuius voluntate fuit acceptare, et exequi munus redemptionis: ergo decretum Dei circa decasse peccati non potest finaliter de his, quae relinquebant libertati Christi Domini et adhuc praevideri non poterant; sed in signo alio posteriori: ergo Incarnatio ipsa decretum illud fuit, ut videlicet per ipsam Christus Dominus constitueretur ... hominis, cuius libertati ea alia permitterentur. Omitto alia, aut congruentias, quae in aliquibus non sic videri possunt.

Sec. 3.ª

Referunt, et reffelluntur opposita sententia fundamenta.

Obiicit 1.º Sacra scriptura, ut probet, in Deo esse de facto decretum de Incarnatione ubi independens a peccato hominis imo ante ad ipsam humani generis conditionem in mente Dei, et sic amplius aliquid valtis, ante omnia etiam creaturas. Probatur ex illo Proverb. 8. Dominus possedit me in initio viarum suarum antequam quidquam faceret a principio. Et ex illo Ecclesiastici: ab initio et ante saecula creata sum. Unde sic arguit: hoc debet intelligi de Christo Domino, et non de ipso ut Deo, quia ut Deus non est creatus: ergo de Christo Domino ut homine. Plurimum neque dici, Christus Dominus ut homo fuisse a ipsa creatus

in initio viarū Dei, seu initiū viarū, ut multi PP.
cū Septuaginta locunt.; q. debit intelligi de creat.
Xpri D. in mente D.a seu in Decreto Dei, qq. s.
p̄destinavit, decrevit que ante oem aliam caam de-
cretam p̄ducere Xpū D. Constat 1o ex illo ad Ro-
m. 8. ut sit ipse 1ogenitus in multis fratribus. Et
ad Colos. 1. ubi dr̄ 1ogenitus oīs cr̄ae: atqui n̄ erit
1ogenitus inquantum D.s, i. unigenitus: q. 1ogenitus est in-
quantum hō; i. n̄ 1ogenitus ut reales creationes, aut p̄-
duct.s in temp.e secundum qm̄ temp.e posterior fuit; q.o
ut p̄destinatus, et decretus Dei, ut q.o ab æterno fu-
it p̄destinatus, et a Deo decretus ante a. oēs creaturas.
Constat 2o: nam ad Hebr. 2o dr̄: decebat n. eum
propt. quem oīa, et per quem oīa, qui multos filios
in glam adduxerat, authorem salutis eorum per pas-
sionem consummari. Et ad Colos. 1. dr̄ Xpus D.
caput corporis Ecclesiæ, ut sit in oīb. ipse primatum
tenens.
Obiiciunt 2o PP.es et id urget argumentum p̄ce-
dens. Et 1o quidem Irenæus lib. 3. c. 33. sub initium.
Quoniam futurus erat filius Dei humani generis oīs
97 possessionem, in semetipsum fabricator eius verbum p̄for
98 maverat, p̄destinante Deo primum hoem ad filium
99 scilicet, ut a spuali salvaretur: cum n. p̄existeret sal-
97 vans, oportebat, et q.o salvaret fieri: q.o Xpus D.
99 salvans prius fuit in mente D.a, et in illius decreto,
quam cæteri hoes salvandi. 2o Cyrillus Alexa. lib. 5.
97 Thesauri c. 8 sub finem: p̄fundatus ante nos Xpus
et in ipso nos oēs superædificamur, id que ante ini-
tium mundi in p̄scia Dei. Ut cum ordine D.o bene-
dictio maledictionem antecesserit, et damnationem
in morte vitæ pollicitatio, servituti diaboli ado-
tionis libertas post naa humana super aetis ma-

„ lis, quæ inrexint accidunt, in pristinam per gratiam di-
„ gnitatem recurrere. Et rursus adducto exemplo
„ itemque et fundamento ipsius deludit: eodem modo cre-
„ ator noster Xptus nostræ salutis fundatus, etiam ante
„ initium mundi firmavit, ut si prævaricatus caderemus, rur-
„ sus in ipso renovaremur. ubi docere vult Xptum Dominum
ante initium mundi à Deo prædestinatum, ante previsum eti-
am Adami peccatum, ut videlicet si natura humana ca-
deret, per eum in quo primo fundata erat, repararet. Divus
acutissimus Augustinus lib. 13. de gloria Trinitatis c. 20.
ad Religiosos, inquit, dum reverteri quæ est audiendum, quia
propter hunc hominem gloria et honore coronandum, Deus omnia
creavit.

Ad hæc ex authoritate fundata accedit ratio
inde desumpta, quæ nobis secundo obiicitur: nam qui sa-
pienter operatur, prius decernit de fine, et postea de iis,
quæ sunt ad finem. Sed finis rerum omnium à Deo fuit
Xptus Dominus. ergo Deus de Xpto Domino prius, quam de-
rebus cibus aliis, quas sibi faciendum decrevit. Maior supponitur
ex ipsa natura mediorum et finis: finis enim est pri-
mum movens causam ad media eligenda. Minor vero tum
ex scriptura et SS. Patribus, ut constat ex allatis testi-
moniis, maxime ibi: propter quem omnia. Et confirmatur 1.º quia
si Xptus fuerit volitus, et decretus à Deo, ut finis
ceterorum, sed ut medium ad nostram salutem, plus a-
maret, plus quæ vellet Deus nostram salutem, quam ipsum
Xptum Dominum. Sed hoc est contra ipsius excellentiam, sanc-
titatem et bonitatem; quæ, cum infinita sit, movet ad
infinitum Dei amorem: Consequentia Maior patet ex Philosophia phy-
sica, et Theologia: quia cum media ament propter fi-
nem, plus amat finem quam media, quia non propter
se, sed propter finem amant. Et confirmatur 2.º quia prorsus
esset contra dignitatem rei, quod Deus amet salutem hominum

ppt se ipsam, et personam Xpri D. n. ppt se ipsam;
ppt nos, salutemque nram: Hoc à seqq. 19. etc.
Confirat 3°. q. a. si n. peccamt Adamo n. futurus esset Xp.
D. deus Xpus D. gratiam agere hoibus, et posset
complacere D. nro peccato, cui suam extitam ac-
ceptam deffexerit. Unde etiam fieret, q. homo D.
multo plus dependeret à puro hoie quam à Verbo: neque
dependentia quoad eum est oium maxima.

Ad Scriptae et PP. testimonia, alia que si-
milia que adduci possent, adversarii obornbat cum P.
Conink, ea obiicientes n. recte argutari: nam cum sint
clarissima, ut vidimus, S.S. et PP. verba, à nobis hic
omissis ad alia confugiunt obscuriora, quorum nisi per
longas ambages in eorum sensum veniunt, adeo quae cla-
ra per obscura conantur explicare. Ad 1um ex Pro-
verb. testimonium omisso q.o de sapientia increata et
filio Dei sermo sit, aut verba illa intelligi de ipso
n. ut hoi. i. ut Deo. 2° licet de ipso ut hoe intelli-
gant, dici productum et creatum, ut esset, que in initio
viarum Domini, seu initium viarum eius, idem prius ad
opera eius n. creanda, et reparanda. Aut tandem dici
initium viarum Domini q.a est. primum et excellentissi-
mum opus eius. Videant alia ap. interpres et Scho-
lasticos hic. Ad confirmem ex Apo. ad Rom. et ad Colo-
sen. multa etiam interpres. Ex quibus hic pauca deli-
bo. 1° quidem dici Xpum D. 1°genitum in multis fra-
tribus; q.a constitutus i. à Deo in ordine gratiae caput nostrae sa-
lutis, ut per ipsum et eius merita gratiam adoptionis
acciperemus et restitueremur in pristinum statum; inde tn.
n. seq.r fuisse decretum ante prævisum Ade peccatum. 2° in
hoc sensu dici 1°genitum ois creaturae, si videlicet per ois crea-
turam hoem intelligant, sicut cf. Marci, prædicate Evan-
gelium oi creaturae. 3° sic cum oi latitudine oem ibi creaturam

dici primogenitus omnis creaturae, s. quia Verbum Dei, quod erat, et verbum est genitus a Patre ante omnem creaturam, quam in ipso et per ipsum Deus in tempore condidit. Et quidem Apostolus probat, eum esse primogenitum omnis creaturae, quia in ipso condita sunt universa, et ipse est ante omnes. Cum ibi, et alia adiuncta plane intelliguntur de Christo pro Verbo secundum quod Deus est. Si autem concedamus, ut hominem etiam dici primogenitum omnis creaturae, id intelligimus non tempore, non decretorum ordine, sed honore, et dignitate. Similia ad confirmandum possunt dici.

Ad Patrum testimonia satis opportune respondetur a nostris Scholasticis. Et ad Irenaeum quidem dicimus primo, si quod eo testimonio quidem probaretiam Christum Dominum ante praevisum Adae peccatum fuisse praedestinatum a Deo salvatorem sive redemptorem, non solum conditionatum, ut volebat Scotus. Sed abest quod nullus dixerit adversarius. Similiter sequitur inde permissum a Deo peccatum Adae, ut Christus Dominus posset esse salvator, quod etiam a nemine defenditur. Secundo dicimus, non ibi significari causam finalem permissionis peccati, ut Deus haberet quem a peccato redimeret et salvaret. Sed solum significari conditionem sine qua non, sicut ab Ecclesia dicitur certe necessarium Adae peccatum. Sensus quod est, Deum non ideo debuisse desistere ab homine creando, quia sciebat eum peccaturum, cum haberet Deus in se manum, virtutem quae illum liberandi, et in pristinum statum reformandi, si vellet, ut reipsa voluit. Ad Cyrilli testimonium responderi posset primo, Christum Dominum dici in praescientia Dei destinatum et praefundatum, ut nos post lapsum in ipso renovaremur: hoc autem fuisse ante initium mundi: quod quidem non signat, praecessisse in mente Dei decretum Incarnationis ad ipsam nostrae ruinae praevisionem. Sed quod antequam reipsa contingeret lapsus, et ruina, iam fuerit a Deo praevisum et praedestinatum remedium. Posset secundo responderi, omnia illa intelligi de statu non lapsus, et illius reparationis. Sed post naturam lapsam Christum fuisse fundatum.

in quo nos oes, et tota nra salus supra edificaretur. tale a. tamquam firmo ei fundam. hic, vt si interim labi, cadere quo ctingat, in illo rursus reparemur. Superest nunc est in reficiendi ap. B.D. vt debeat, ex illius mente regula fidei, et dogmatum desumi.

Argumenta a rone desumpta ex nra finis, et illius amore confundit vltimum Dei finem cum fine intermedio. Itaq. vltimus finis Dei in ipsius decretis decernens oium conditione est ipse Deus, propter quem oia, et per quem oia. In hunc finem est nra salus, et mysterium ipsum Incarnationis tanquam quod ad illam recuendam, et ad finem illum vltimum Dei narratio acquisitum. Et Xpus D. cum q. Deus est, est vltimus finis rerum oium, de quo intelligi dent, quae de vltimo fine dicunt. At vo Xpus D. vt homo non est vltimus rerum oium finis. Sed finis intermedius, ad cuius etiam honorem destinavit Deus oia bona grae, aut etiam nis quae hoibus conferat; ex supp. tn. q. ille decretus sit, et futurus post praevisionem peccati: nam ex supp. futuri Xpi D. in remedium peccati constituit illum Deus finem propter cuius honorem, et in cuius gram decrevit ea conferre, et condere, quae propter electos condidit, et quae illis confert. Inde sit Xpus D. sit medium narium ad glam Dei consequendam per nram salutem, et beatitudinem. adhuc tn. nra haec salus et beatitudo cedit in laudem ipsius Xpi D., et ita etiam a Deo decernit ex supp. Xpi futuri, et hac rone propter ipsum, tanqm propter finem cui illam Deus operat per media nae, et grae. Hinc etiam fit, q. ex supp. Xpi D. iam futuri, et praedestinati in remedium peccati, Deus in illo complaceat, illum quae amet propter se eo amore, quo ipse dignus e rone suae dignitatis, et excellentiae supra oia creata. Vnde patet ad 1um et 2um confirm. Ad 3um dicendum, non debisi hoibus grai, aut complacentiae in eorum peccato, quia per esse occasio fuit illius D.

Decreti. 5.º debent grãs Deo ipi, qui pro benignitate et potestate sua tantum bonum ex tanti mali occasione elicuit.

Sec. 4.
Ordo Decretorum Dei explicatur.

Occasione huius difficultatis, quae a nobis erat 3a doctrinam nostram, aliquid amplius dicere censuimus, quo, et multa ex dictis complectamur. Quia totum Incarnationis mysterium, nam quae salutis et redemptionis opus plenius intelligent, si ordinem decretorum Dei in re ista, et modo, capita quae nos exposuerimus; maxime si inde componamus finem Christum D. finem, propter quem Deus nos, nostra quae omnia et nos, et gratiam [illegible] duxit. cum tamen non nisi post praevisum Adae peccatum decretum Christi D. futuri credamus. quia in re multum laborant SS. PP. qui ordinem hunc decretorum Dei, quasi independentem a praesenti quaestione versant. Quare in sectione praecedenti in solutione ad 3am obiectionem diximus Christum D. fuisse Deo finem, non quidem ultimum, sed intermedium, propter quem glorificandum in suismet operibus Deus omnia operatur in ordine nostro, et gratiae; ut Deo sit ipse ordinatus finis post praevisionem peccati Adami, post cuius praescientiam, ut diximus, Deus Incarnationem decrevit, aliter non decreturus. Quae ut intelligantur adverto posse aliquem velle finem, et non nisi per illud medium, et velle illud medium et non nisi ad hunc finem. Rursus posse in executione nostra, seu medii ad finem assumere alium finem proximorem, et intermedium, alteri fini ultimo subordinato.

Item declaro. Vult Deus, tanquam finem sui ultimum suam gloriam et non nisi per salutem, et beatitudinem supernaturalem rationalis per merita acquisitam: vult etiam hanc salutem, et beatitudinem acquisitam per merita, et non illam vult nisi ad sui gloriam, tanquam ad finem. Iam vero videamus, quod

nō hic veniat mysterij Incarnat.is ad nram salutē et
Dei glam. hoc vtor exemplo: Volim ego Hispalim p-
ficisci; qa vō scio futurū in viā à grassatoribq pe-
riculū, socium itineris eligo, virū acrē, et strenuū, qui
me possit à periculo liberare. qa vō is ille ē, cui mul
tū ego deferre debebam, in illig honorem remitto, itine-
ris commeatū, equos, arma, famulos, et tandē oia
quæ mihi nāria sunt ad iter aggrediendū et pervenien
dū Hispalim. Hic apparet 1o vltimū illū finem, qui
est pervenire Hispalim, et eē 1m movens honorem. Apparet
etiā electionē socij, viri strenui fuisse post prævisum pe-
riculū, et in illig remediū. Apparet 3o poē adhuc post
illig electionē socij ad vitandū periculū destitui per
sonam ipsam tanqm finem in cuig gram et ho-
norem ea oia fiant, quæ ad vltimū aliū finem con
sequendū nāria sint. Hoc aptare mysterio nrō, et
decretis Dei facile erit.

Voluit itaque Dg tanqm finem vltimū sui
glam, seu glæ manifestationē, et nō nisi per nram
salutē, et beatitudinē supernalē. Vidit periculū
nō assequendi hunc finem, qa vidit futurū peccatū
Adæ, et amissionē bonorū supernaliū. Elegit in reme-
diū huig damni personam Xpti D. per myste-
riū Incarnat.is. Qa tn Xpūs D. mysterio Incarna-
tionis destitutg is est apud Deū vt in illo qm ma-
xe complacere et illi multa deferre æquissimū sit
decrevit tn in illig gram et ex illig amore efficie-
re propt ipsig merita, et in illig honorē ea oia, quæ
facienda sunt, facienda quæ decreverat ad conseq-
endū finem illū vltimū suæ glæ. Hinc iam tandē
series, et ordo decretorū Dei ita disponit. Præcedit
imprimis scia simplicis intelligē, et scia etiā Mediā

[illegible] et decretū condendi mundū, & in eo creari ra-
tiōlēs, Angelos et hoēs, q̄s decrevit etiam grā̄ ordi-
ne ad finem s̄nalem videndi Deū; & in hīs ultī-
mū finis hujus decreti est ipse Ds qui ad sui glām
hęc oīa decrevit. Sed previdens peccaturos Angelos, et ho-
ēs, omissis Angelis decrevit hoīs remediū per Incar-
natiōnem D. Verbi, et ex hac suppōe Xpi D. futuri seu
D. Verbi incarnati complacet in illo Ds. Xa ipsius dig-
nitatem, et excellentiam, et ex amore ipsius decrevit
ipse à Deo, tanqm finis, in cujus honorem, et grām,
oīa concedat, tribuat que concedenda, et tribuenda sunt
creaturis in suam ipsius glām, tanqm in ultimū finē
Ds ipse decreverat.

Hęc si ūno actu complecti velimus, fac Deum
ita loquentem. Audi. propt me ipsū, meamque glīā
ut finem ultimū volo condere mundū, & in illo Ange-
los, et hoēs ad beatitudinē per supernalē grām ele-
vare. Scio, videam, peccaturū hoēm, peccato que
ipsius oē genus humanū inficiendū, ne totū illud genus
à fine declinato deficiat, decerno in ipsius remedium
Verbi D. Incarnatiōnem, n̄ aliter illam decreturus, nisi
in remediū tanti mali; cum à tanta sit Verbi D.
Incarnati excellentia, tanta que dignitas Xpi fu-
turi, ex suppōe, qd ille futurus sit, volo in ejus hono-
rem, et grām eā ipsa exequi, quę decrevi facienda,
atque adeo illū statuo finem caeterorū meę glīę
subordinatū. Huiusque Ds in suo decreto, ut loqui
licet in re tanta. Hinc, si adverterimus, multa compo-
nunt: 1°. n. componit, Deus, et suam ipsius glām eē
finem ultimū rerū oīū, et ipsius etiam mysterii Incarnatiōnis
2° Xpus D. ejus ē finem rerū creatarū. 3° Incarnatio
Ds n̄ futuram, si Adamus n̄ previderet peccaturus. 4° Xp-
us D. n̄ ē rerū creatarū finem qui; ē finem Cui, at

vº Origlam ē finem qui revy oiy. Discrimen est i-
ny ex mundi creat. et oibq qui in ipso otinent in-
tendit à Deo sequenda sua glā. finis à qui di-
finis ille qui sequendo intendit, ut sanitas ab
egroto; at vº Xpūs D. est finis cui, seu in cuius
honorē, et grām oia alia facienda sunt, seu cui de-
feruntur cetera oia, ut egrotus, cui sanitas desideratur,
et in cuius grām quæritur.

§ Hic tandem rogas duo. 1º est: quo mō in hoc
decretorum ordine, et serie possit eximi Maria Virgo à
peccato Adami, et illius etiam otrahendi debito? Res
hic à nobis discutienda erat in dpᵗ de mariani. Qui
pᵗ Nunc in brevitea dico, ibi eximendam venire, videlicet:
Deus tanta sit Verbi Incarnati excellia, et Xpti futu-
ri sanctitas, ex suppᵉ qᵈ ille futurus sit hō, volo in
eius honorem, et grām Matrem illi designare, quæ in
Adamo n̄ peccet, atque adeo illam exemptam de-
cerno ab eius peccato, quo ceteri inficiendi sunt. 2º
rogas: an n̄ peccante Adamo peccato originali,
quo totum genus humanum inficeret, Deus veniret in reme-
dium peccatorum actualium? Supponimus Xptum D. veni-
se n̄ sō in remedium peccati originalis, verum in re-
medium actualium, qᵃ s. ex suppᵉ peccati originalis ve-
nire voluit in ipsius remedium, et in remedium ceterorum.

Qᵈ tn̄ Deus vellet in eo casu posito decernere, res
est nobis incerta. Et hic vocandus Sanctus Thai
1ª ad Thimot. lect. 4. quæstio hic n̄ est magnæ autho-
ritatis. qᵃ Deus ordinavit facienda ut qᵈ res ipsa facien-
dæ erant et nescimus qᵈ ordinasset, sin̄ præivisset
peccatum. Hæc Sanctus Thai de peccato originali. Si
tn̄ licet aliqᵈ divinare in re tanta arbitror Xptum
D. n̄ venturum propᵗ sola peccata actualia; venisse
à ppt originale peccatum, qᵃ in peccato originali

toris generis humani infectivi est, et à fine naturali defecit .. ac si hoc non fuisset, pauciora multo essent actualia peccata, manerentque non pauci qui finem supernaturalem assequerentur. Et si Christus non venisset, sicut in Angelis, quorum peccatum non fuit originale, non pauci perstiterunt in gratia, quamquam Christi sui nomine gloriam adepti.

Q.º 8.

Qua ratione componatur cum impeccabilitate libertas Christi D. in adimplendis præceptis?

Sec. 1.

Aliquibus præmissis rei difficultas exponimus.

Doctrina quam supra tradidimus de impeccabilitate Christi D. nullus videt quam sit magnam difficultatem ad se evincendam, quæ ea est quæ desumitur ex libertate Christi in adimplendis præceptis: ea tamen adeo gravis est ut et antiquos et recentes Theologos male torserit. Et licet communiter soleat institui in adimpletione præcepti de morte subeunda, de illo tamen et de alijs, quæ præcepta naturalia sunt, discuti debet, ut ex dictis constabit. Ut quod hæc plenius intelligantur supponimus ex præcedenti q.º nostrâ impeccabilitatem Christi D. ratione cuius impossibile omnino fuit humanitatem illam post assumptionem peccare. Habuit à Christus D. impeccabilitatem, et ut viator, et ut comprehensor: ut viator quidem ratione unionis hypostaticæ; ut comprehensor à ratione visionis beatificæ et amoris subsecuti. Supponimus 2.º libertatem Christi D. in voluntate illius humana: nam, ut supra retulimus ex S.to Cyril. lib de Trinit. C. 15. Eligendi facultatem habuit Christus, ut quilibet esset proprio arbitrio, et sua id insuper conditio exigeret, propterea quod etiam nostri esset particeps. Supponimus 3.º libertatem hanc exercuisse Christum D. non solum in operationibus consilij; sed etiam in operationibus præcepti. Et

quidem eximium Xpti meritum in morte subeunda ex fide docetur, et à PP.bus maximopere commendatur. At meritum hoc stare n. pot. sine libertate: nullum n. est sine libertate meritum. Ergo à de morte subeunda habuerit præceptum Xpus, quod infra videbimus, sec. 2.

Supponimus 4.o n. loquimur de libert. radicali seu remota, quæ consistit in ipsa natura humana, seu voluntatis nã, quæ ex se talis est ut præcise positis omnibus requisitis ad operandum possit operari, et n. operari. Dixi præcise positis omnibus requisitis, ut excludam id, quod n. est requisitum, sed impedimentum ad operandum: bene .n. stare pot., quod voluntas natura talis ex se sit, ut cum iis, quæ præcise requiruntur ad operandum possit operari, et n. operari. cum tn si ei præterea aliquid superaddatur indifferentiam illam, seu possibilitatem cohibens, n. possit stare libertas nec in actu 1o proximo expedita, nec in actu 2o, seu in exercitio. Quamvis autem intelligendum sit, quod voluntas libera possit n. operari cum omnibus requisitis, n. est huius loci: sat tn sit propter illam, quod scilicet possit operari et n. operari, ita esse intelligendam, ut dicat voluntatem præveni operari sine necessitate in operando. Difficultas quæ præsens de conciliāanda impeccabilitate Xpi cum eius libertate proxima illius, seu cum actu 1o proximo ad exequendum præceptum, quod aliàs supponat obligans illum in conscientia, et ut dicitur sub pœna peccati. Est autem libertas proxima illa, quæ habet in actu 1o voluntas, quando sub omnibus requisitis ante adeptum ad operationem ipsa pro sua libertate seu proximo actu, hoc potius quam aliud extremum eligere, et desistendo potius in hoc, quam in alio extremo; ad quod utrumque liber erat indifferens, et parata.

Ex duplici quod capite præsens difficultas suboritur. 1o ex impeccabilitate proveniente ex unione. 2o ex impeccabilit. ex visione Dei, seu amore beatifico. Scio utrumque aliud caput

difficultas ab aliqu[ibus] assignari ... ex notitia infallibili,
praenot. Xpi D. qua sciebat, et q[uan]da Deus praefinivit, et
q[uo]d etiam a se patrandum. Sane haec est diffi[cult]as quae
tempore me, et apud alios etiam Theologos, quos vidi, mag-
ni nominis, non multum roboris habet. Nam certe vel operatio
ipsa quando futura est libera erit, vel non erit libera:
ad utramque enim partem refertur p[raes]cientia Xpi D. quae
potius supponit futuram operationem ea ipsa ratione, qua
futura est. Sicut enim qui videt se currere, currit lib[ere],
et enim cum visione componere non possit cursum; ita qui novit
se hodie cursurum, lib[ere] hodie currit, quamvis nequeat cum
illa notitia p[raev]ia (quam supponimus infallibilem) com-
ponere negationem cursus. Ratio autem utriusque est: quia
qui se videt currere, ideo se currere videt, quia reip[s]a
currit, non visurus si non curreret: similiter qui prae-
vidit se cursurum, ideo praenovit, quia cursurus erat, oppositum
praevisurus si oppositum futurum esset. Idem etiam et ea-
dem doctrina est de praevisione et decreto. Nam [...]
illud decretum tollit libertatem operationis, vel non tollit: si
tollit libertatem, nulla erit; si autem non tollit liber-
tatem, nec illius praevisio. Ubi advertendum, aliud esse videre in
Deo decretum, seu praefinitionem, et aliud videre praecep-
tum: nam multa videt Deus, quae non praecipit: non omnia
quae voluntate obligante vult.

Tota ergo difficultas tandem devolvitur ad aliquod ex
duobus illis capitibus paulo ante numeratis. Et primo qui-
dem in hoc sit tota difficultas componendi libertatem Xpi D.
in adimplendis praeceptis cum impeccabilitate quae oritur ex
unione ipsa hypostatica: nam semel posita impec-
cabilitate ratione unionis hypostaticae, iura libertatis viden-
tur infringi: etenim impeccabilitas physica Xpi D.
est prior ante omnem usum libertatis, quae ponitur independens
a voluntate humana Xpi D. et independens est-

ad [...] +

am ab illius libert. Voluntati: nam Unio hypostatica à
qua orit. ea impeccabilitas, et ponit. et conservat. à Deo
in humanit. Christi independent. ab illius libert. posi-
to à illo prius anti, non est in humana Voluntate cohibere
prius illud ab illat. necessaria, qua necessario et infallibiliter
infert, mendacium esse fugiendum, Dei instante praecepto
esse amandum, mortem à Deo iniunctam, urgente iam
praecepto, esse subeundam, ne incurrat peccatum. Sed prius
ita anti Dei libertati humanae non stat libertas Vo-
luntatis: ergo cum eiusdem impeccabilit. Christi D. quae provenit
ab Unione hypostatica, non stat libertas Christi Domini in
adimplendis praeceptis. Et confirmatur quia quod infert ex
non impedibili, est non impedibile; porro quod necessarium et
ineluctabile: atqui amor Dei instante praecepto, et
fuga mendacij in Christo D. inferunt ex non im-
pedibili, scilicet ex Sanctitate orta ab Unione hypostati-
tica: ergo et amor Dei instante praecepto, et fuga
mendacij non sunt quid impedibile à Voluntate huma-
nitatis: sed quid prorsus necessarium, et ineluctabile in Chri-
sto D.: ergo nulla est in Christo D. libertas in adim-
plendis his praeceptis, stante illius impeccabilit.

Hac etiam ratione arguit ab impeccabilit. prove-
niente à Visione Dei, et amore beatifico: nam certe Vi-
sio Dei non est in potestate lib. humanit. Christi D.
nam ab intrinseco creato humanit. Christi D. elicitur
necessario Visio clara Dei: non enim liberum humanitati Christi
D. videre, aut non videre Deum, quod etiam de ceteris beatis
dicitur. Atqui posita eiusmodi Visione necessario est in Voluntate creata
amor Dei omnia, et quidem intensissimus pro maiori in-
tensione, et claritate ipsius Visionis beatificae, atqui cum hoc
amore non est in Voluntate libertas ad peccandum: ergo cum
impeccabilit. quae orit. ex Visione Dei, et amore beatifico
non stat libertas ad peccandum, sed libertas in adimplen-

dis pceptis sit libertas ad peccandũ: ergo cũ illa impecca-
bilitas n̄ stat libertas in adimplendis pceptis. Confrat:
in statu ipso beatorũ, in quo datur impeccabilitas sic ab
intrò, seu impotitas et impotẽtia intrà ad peccandũ: ergo
nulla in illis datur libertas ad peccandũ et n̄ peccandũ:
ergo nulla etiam libertas datur in illis ad n̄ adimplenda p-
cepta, quæ sub obligõe sibi à Deo iniungant. Ergo
m̄ n̄ stare poterit libertas in adimplendis eiusmodi p-
ceptis cũ necessit. ad amandũ Deum s' oia ocm voa-
tis creatæ affectũ exigente, et p̃terea ab n̄ vienti volunt.
tio, aliquo n̄ ita vi = dicere hoc ex diff. sa-
pnt ex visione Dei et amore beatifico dessumpto, ni-
dent n̄ sibi ipsis facilius põe hunc nodo solui invẽ-
nire qm illi, qui ex Vnione hypostatica desumebãtur,
solutio etiam alijs è pãginis. Videat P. Raynaud.
lib. 4. sec. 2. c. 6. n. 388. et sequenti ibi asserit: hic
diffi. pgr. dedimit ex solo cap. hoc Vnione im-
peccabilit. Xpti inferente n̄ mihi vr expediri ardua
difficultu ardua: Et paulo post deducit: tota ergo diffi-
cult de cõfusione libertatis Xpti in execut. pcepti
affirmativi et impeccabilit. provenientis ex Vis. beatifi-
ca. sic hic dn. 88. item in vtramque parte
versat et vtramque illam difficultatem sam arbitra-
tus alia dixerim, ne cui videat solut. facilius difi-
cio, sive ex hoc sive ex illo deducat cap. Praeterea
vt inde etiam dilet spalem põe rõem dubitandi
dessumptam ex visio beatifica, quæ n̄ pot ex Vnio-
ne hypostatica ã libertate Xpti ð. Ratio à est: quo
visio beatifica ex ipsa quã clarã summi boni de-
trat ab intrà et rapit voatẽ ad illius amorũ, atque
adeò per hanc internam motionẽ et scuriũ, quem
actualiter hẽt, removet nãm voatẽ ab amore ob-
ti creati, qui stare n̄ possit cũ illo Dei amore s' oia:
sicut à hera locũ n̄ vnr in Vnione hypostatica, quæ

immo non afficit Vocis excatq; aut illius operi immutat.

Sec. 2.

Proponitur sanans Xpto D. rigorosum, et strictum praeceptum.

Aliqui boni nota DD. non alii sibi visi sunt, posse Conciliare libertatem Xpri D. in adimplendo praecepto mortis subeundae cum illius impeccabilitate quin si negent Xpto D. vim, et rigorosum praeceptum de morte illa subeunda. Ita negare dicitur Adversus Magnus, Dionysius Cirthercien. in 3° q. 3. Paludan. in 3° dist. 12. q. 2. ar. 2. quos refert Lorca statim adducendus. Navit Magistro superiori Victoria apud Medinam 3. p. q. 41. ar. 2. qui id probabile indicat. Nat, et late id tuetur Lorca de Incarnat. disp. 63. Ex nostris P. Joan. Antonius Velazquez ad Phylipp. c. 2. vers. 8. n. 15. et 16. annotat. 3. Addit P. Hurt. nostrum Ludovicum de Aloa in manuscriptis ad Ephes. c. 1. vers. 13. q. 15. et alios, ut ipse ait, recentes. P. Cardi. de Lug. disp. 26. sect. 8 asserit non videri sibi improbabilem hunc dicendi modum, et solum. P. Bern. disp. 32. sec. 1. nec improbabilem, nec solum dicit: Novissime illum defendit P. Sparza in ploctionibus Roman. de Incarnat. q. 82. ubi late tuetur, nullum fuisse, nec esse potuisse praeceptum stricte, et rigorosum tale erga Xptum D. Et iterum q. 86. ubi docet non potuisse Xptum D. esse indifferentem ad actum praecepti, praecepto obligante in omnia, stante illius impeccabilitate.

Duplex hic ut video, i difficultas. Alia est de praecepto positivo D. mortis subeundae in salutem generis humani: alia de praeceptis aliis naturalibus v.g. diligendi Deum, non mentiendi, etc. Fere omnes A.A. qui negant Xpto D. vim et rigorosum praeceptum de subeunda morte, ideo maxime ex parte illud negant, quia sibi videntur non posse componere libertatem Xpti D. in adimplendo praecepto mor

tis cum illius impeccabilit. Sitne illi obiiciat, id non sufficere pro difficult. expedienda: nam redit eadem difficultas in preceptis naturalibus. Huic instantiae non satis respondent, nec ab illa sufficienter se expediunt. Quare consultius indicavit Pater Sparza, dicens, omne preceptum, et legem strictam et rigorosam denegari erga Xpum D. ne si vel alicui precepto illius subiectum relinqueret, in eandem difficultatem relaberetur. Huc etiam spectare possunt, qui preceptum tantum modo penale, vel quasi pure penale admittunt in Xpo D. de subeunda morte; hoc est, non verum et rigorosum preceptum; sed pure directivum sub interminatione alicuius incommodi casu quo res iniuncta non adimpleretur. Ita aliqui contra quos agit Card. Albizzin, d. prio. Corolla. 9. et Raynau. lib. 4. sec. 2. c. 6. n. 381. Quibus aliquo modo favet praelegatus Sparza de Incarnat. q. 32. ad accedit. Ubi ait, voluntatem Dei erga mortem, aliaque universim opera meritoria Xpi D. non fuisse nisi insinuativam, ut cum quae maioris perfectionis, qualis sola donis dat rem beatorum. Non fuisse insuper onerosam, et coniunctam cum comminatione alicuius mali si nollet mori, etc.

Ut ea, quae hic opposita sunt, elucidentur censeo 1°. humanitatem Xpi D. etiam in suo composito unionis hypostaticae, vere esse subiectam preceptis naturalibus v.g. diligendi Deum, non mentiendi etc. atque adeo Xpum D. secundum humanitatem vere fuisse subiectum stricto, et rigoroso precepto naturali obliganti in conscientia. Hanc doctrinam a nullo negari posse asserit Suar. disp. 37. sec. 3. Card. Raynaudus relatus n. 382. ait esse extra dubium. Et sane a nullo illam expresse negatam vidi praeter unum P. Sparza. Secundo non est dubium, quia cum natura Xpi humana non esset nec posset sibi esse regula morum, aliqua alia debet illi assignari realis re-

gula, per qm̃ roalit dirigat. a d. moralit operandy: hic q̃ ẽ dct lex Dei nalis per nale lumen et rcie dictamen applicata: q° eig mi lex erat illi regula mory per quam roalit dirigeret. Praeterea eig mi lex nalis n̄ p̃cise erat directiva, s obligatoria in rcia: talit' .n. proponebat human voati per dictamen recte rois, vt illi ostenderet illy eẽ legem Dei repraemis intui creato, q° faciendy q̃ vt omittendy esset. Confirmat, et assignat ro a priori: q° nãa humana Xpti D. est eiy dem rois cy nrã, atque adeo hẽri nale lumen, vt sciat reprobare maly, et eligere bony: q° per eig mi lumen proponebat bony vt eligibile, et maly vt repudiabile, s malis q̃ proponitr ni creatr vt repudiabile, est maly q° proponit, vt prohibity lo lege nali: Igitur.

Etiam censeo 2m potuisse Dey imponere Xpto D. peculiare aliq° p̃cepty positivy adimplendy p sua humanam voatem. Ro ẽ: q° nãa humana Xpti D. subra Deo ẽ, vt crea creatori cuig actiones pot Dg p suo dominio exigere, et imperare, vel phibere, et impedire: q° posset Dg ab illa exigere per imperiy, seu p̃cepty aliq° opa ad q° n̄ tenebatur lege nali, vel phibere illi aliq° opg, q° lege nali n̄ phibebat. Et confirmat a parit. nam ipse Xptg D. potuit per voatem humanam se ipsg obligare iuramento, voto, aut pmisse. q° ad id etiam obligari poterat p̃cepto D, seu imperio obligante in rcia. alex ty itaque apud oei ẽ, multa fuisse in Xpto D. opa consilii, et supererogatis: q° q° vetat q° Dg sub p̃cepto exigat a voate humana Xpti D. vel q° ipsa voan humana se obstringat iuramento ad opg illud, q° alias erat opg consilii. Sane si abor alia voate creata pot Dg id exigere sub roe p̃cepti, ita vt omissio operationis, quae alias

aliâ erat licita inciperet iam ee illicita et peccamino-
sa. Si dicas ex Sparsa, actus illius, aut omissionem n
dicendas ee illicitas Xpo. D. si impolit: sic etiam ip-
so Deo mandatum n esse illicitum, si impolit. Hec res-
ponsio rem deducit ad vocem; nec in adhuc evacuat dif-
ficult. Fateor n. impolite ee Xpo D. opoem prohi-
bitam, stante phibit. Sed rogo: quare sit illi impolit.
Certe n est illi impolit vel sui poie; s sed qua phi-
bita: g gd impolit sit operao illa in Xpo D. sup-
ponit ee illicitam.

Supposito q potuisse Deum imponere Xpo D.
peculiare aliq pceptum adimplendum per humanam
poem veniamus ad quaestionem de facto. Asseramus
de facto possibile esse Xpo D. peculiare pceptum
de subeunda morte pro redempt. generis huma-
ni. Ho pcipue est: qa sti nullum incommodum seq
ex eo, qd Verba ut sonant, accipiantur in suo pio et
rigoroso, ita deni a Theologis accipi. Sed multa st
Sc. Verba, in quib de Xpo D. obedientiam
servare, et pcepta ac mandata Patris execuntur esse:
ergo ei mi Verba in suo pio, et rigoroso accipi dent.
cum in illis ita accipiendis nullum sit incommodum.
Sic pcepta et mandata accipiant in sacro textu n
rigorioso pcepti obligante in illia ad aliq; n
accipiant in suo pio; si in hi impio, et n rigoroso.
Testimonia sc. sunt Joan. 10. Hoc mandatum
accepi a Patre meo. Et iterum c. 14. Sicut mandatum
dedit mihi Pater, sic facio. Et aurum c. 15. Si
pcepta mea servaveritis, manebitis in dilect. mea, si-
cut ego Patris mei pcepta servavi, et maneo in eius
dilect. Inde orta e illa antithesis Pauli ad Ro-
man. 5. Sicut per unius inobedientiam peccatores consti-
tuti sunt multi, ita per unius obedientiam iusti consti-

tiunt multi. Et quod maximè commendat Christus D.
quando dicitur factus obediens usque ad mortem: ad Phi-
lip. 2. Vide Sanctum Thom. tert. q. 20. art. 1.
et iterum q. 47. ar. 2.

Dicetur tu, 3°. Sparsa. Comminatio le-
gislativa est potestas inferendi aliquod malum facienti, aut
omittenti talem vel talem actum, decernens quantum est ex se
per timorem talis mali à faciendo, vel omittendo. Ergo
si malum inferendum sit privatio beatitudinis vel aeterne
vel ad tempus, actus ille, vel omissio erit illicita vel
peccaminosa. Siquidem actus esse peccaminosus nihil
est aliud, quam esse impeditivus beatitudinis vel per aeter-
nitatem vel ad tempus. Sed nihil horum potest habere lo-
cum in Christo D. quia repugnat metaphysicè dari in
Deo potestatem damnandi Christum D. si faciat, vel omittat
talem vel talem actum: nam cum haec conditio sit impossibi-
lis stante impeccabilitate Christi D. non potuerit Deus aliquid
comminari sub ea conditione impossibili. Confirmatur: quia cui
repugnat timor alicuius mali non potest prudenter fieri
comminatio illius mali. Sed Christo D. repugnat timor
illius mali culpae, et poenae: ergo non potest illi fieri talis com-
minatio. Et in hoc consistit defectus potestatis legislato-
riae: ergo etc. Obiectio nititur falso principio de legibus: neque
potestas praeceptiva non est formaliter comminativa, commi-
natio enim subsequitur, non vero intrat constitutivum praecepti. Si-
cut enim poena subsequitur culpam, ita comminatio subsequitur
praeceptum. Ratio ergo est, quod dat potestatem praecipiens seu prohi-
bens, a qua formaliter, et quasi in actu exercito con-
stituitur peccaminosa, aut illicita actio, vel omissio quae
aliàs erat licita, adhoc à subsequente poena et illius com-
minatio. Ex Christo D. eo ipso, quod actio sit illicita, est
illi impossibilis. Unde tandem sequitur, non dari neque commi-
nationem, neque timorem poenae illius, quae supponitur impossibilis;

qª supp.ª impositi culpà. Inde ad arguit nandum, quod illa comminatio legislata dilituat sraliter legem aut praeceptum in rōi talis. Nandum insup.ª est, rōem peccati seu culpae esse fraliter, quod sit impeditiva beatitudinis: hoc .n. seqª ad rōem peccati seu culpae. Et inde etiam ostat ad ɔsrem.

Sec. 3.
Enodationes quædam ex n̄ rectis de libertate principijs.

Supposito iam rigoroso praecepto circa Xpti D. patiendum, ulterius est ad componendum cum impeccabilit. Xpti D. illius libertatem in praeceptis adimplendis. Et in primo enodat. ordine supponendi mihi videntur illi, qui ducunt ex n̄ recta libertatis et humana libertatem pessi. Et omissa inprimis nova libertatis expositione Hæretici cuiusdam, qui libertati Xpti D. inde satis vultum censuit, ut libertatem voatis dilituerit in amplitudine quadam seu eminentia ex adhæsione ad Deum; quasi idem esset, liberam esse voatem à servitute peccati et liberam esse à necessitate operat. Ad quem novæ illius libertat. fabrum late agit Raynaud. noster in suo op.º de nova libert. Omisso etiam aliorum Hæreticorum, et præsertim Jansenistarum, errore, qui ad meritum et demeritum n̄ requirunt in voate libertatem aliam, nisi illam, quā voās sit lib.ª à coact. licet n̄ sit lib.ª à necessitate. Primus dicendi modus ap.º Catholicorum ē qui necessitatem hanc ex Dº praecepto, et impeccabilit. Xpti D. subortam, ideò dicunt, n̄ lædere illius libertatem, quod sit necessitas ex supp.º praecepti, n̄.n. est, inquiunt, necessitas abrā, sed ex supp.; at necessitate ex supp.º n̄ lædere libertatem, vulgares etiam dīali norunt. Ita Alvarez 3. p. dp. 46. Quis vero tamen n̄ videat, abunde supponi cohærere cum

libertate necessitatem ex quacumque supp.^e derivatam. Itaque sola illa supp.^o non tollit libertatem, quae ponitur dependenter ab ipsa libertate. At supp.^o quae non ita ponit, si actionem naturae et immediate invehat, excindit libertatem, de quo D. Th.^as noster late in materia de auxilijs.

Huic 1° dicendi modo accedit aliquis non multum absimilis, et quae celebris apud Thomistas. Vide Alvarez Medinam 3. p. q. 47. ar. 2. Censent itaque Thomistae plures necessario componi praeceptum absolutum Christo impossibilem de subeunda morte cum illius libertate, si semel admittatur auxilium physice praedeterminans voluntatem illius libertatis. Nam Christus D. in sensu diviso praecepti poterit non facere rem praeceptam, quamvis hoc non possit in sensu composito praecepti: id enim inquiunt minime requiritur ad libertatem. Sed sane hi Auctores eadem ipsa ratione qua se muniunt, impugnandi sunt. Omissa ergo in praesenti physica praedeterminatione, quae ex cum libertate componatur, probo inde non salvari cum libertate Christi D. illius impeccabilitatem, nam eadem ratione dicitur Christus D. liber manere in adimplendis praeceptis posito Dei praecepto, qua ratione dicitur ab illis libera manere nostra voluntas posito auxilio efficaci etiam praedeterminante. Supposito hoc auxilio apud ipsos manet voluntas nostra ita libera in adimplendis praeceptis, ut possit peccare: ergo idem etiam est de Christo D. ... servanda illius libertate evertunt illius impeccabilitatem. Pro antecedenti a priori est: quia habere potentiam antem et expeditam ad eliciendum actum prohibitum est habere potentiam antem proximam et expeditam ad peccandum. Sed apud hos Auctores ita dicitur Christus D. manere liber in adimplendis praeceptis, ut habeat potentiam antem proximam et expeditam ad eliciendum actum prohibitum: sicut habere dicitur voluntas nostra cum praedeterminatione physica, licet impotentiam consequentem habeat: ergo etc. Ita quae in Christo D. non sola debet admitti impotentia ad peccandum consequens, sed etiam impotentia antecedens: nam in alijs in quibus datur solum auxilium efficax ad non pec

candu dat impotentiam tenendi ad peccandum, eo quod non sunt abstr. impeccabiles, ut est Christus D.

Sextus dicendi modus est eorum qui dixerunt, praeceptum nihil officere libertati Christi D. quia ubicumque est indifferentia judicii, quo actus proponit tanquam bonum non summum, ibidem dat libertas circa actum illum, quamvis tandem antecedat, comitetur, vel subsequatur: atqui non obstante praecepto actus incidit, non proponit Christo D. ut summum bonum: ergo stat adhuc libertas in Christo D. ad adimplendum vel non adimplendum actum in articulum. Ita Bañez. 1. p. q. 19. art. 10. dub. 1. § Ydocumentum. Subscribit ex parte Lessanius Navarre 3. p. q. 18. art. 4. conclus. 2. Non quod sentiat cum Bañez libertatem semper et saltem, quoties dat judicium quomodolibet indifferens. Sed quod peculiariter in re praesenti existimet indemnem eo pacto praeservari Christo libertatem ob externam autem motionem speciali extrinsecus inditam, et adigentem ad operandum, quod satis censet esse ad libertatem, etiam stante praecepto, et amore beatifico. Unde cap. 6. ex eodem principio infert, beatum vir. beatifica non detrahi ad non peccandum, vel libertatem non peccandi.

Quoad fundamentum illud de indifferentia judicii, quo nititur Bañez, et Thomistae passim in re libertatis scribe, et multum etiam elaboratum est nostris Doctoribus, ut probent non satis esse judicij aliqualem indifferentiam ad tuendam libertatem. De quo latè ad materiam de auxiliis, ubi explicat illud: *omis peccans est ignorans*, et *alia huiusmodi*.

Et quidem sectarii hujus temporis jurati libertatis nostrae hostes, libertatem nostram scindi per Dei decreta, et motiones auxiliatrices fabulantur. Quamvis non negent, nec negare possint indifferentiam obiectivam in nostrorum actuum, in libertatem funditus evertunt, quia speciali necessitatem, seu coactionem admittunt ad operandum, tametsi

202

superstite iudicio. Non pot. q. hic satis consuli liberta-
ti Xpti D. in execut. rei ponendis, ad qm Xpus D.
quo mo cum que se habuerit, iudicium inq. adigit per a-
morem summum qui n patit, ut voar ferri possit pro ar-
bitrato suo supra peceptum. Et hinc etiam impugnatur
mens Lessanius nri, qui libert. in Beatis admittit
ad implenda pecepta, adhuc posita visio, et amore be-
atifico. Sed adhuc pstrea dia utrosque est: qa licet
aliquis peceptum pponat illi se ut indifferens obiive, ad-
huc tn sit nexus cum pcepto Dei, et psurgi dia voate,
in qua beatus ut in summo bono complacet, n pponit,
ut indifferens. Sed indat necessitatem operationis, et
boni plenitudinem n repudiabilem in voate beati dili-
gentis Deum sup oia. Proponit. n. obseruantia D.
Precepti, ut medium unicum ad finem conservandi vi-
sionem, et amorem illum Dei, in quo beatus summe
complacet.

49 modus dicendi in re psenti est: qm vis Xp-
ti D. roe amoris beatifici esset inira detrandus ad
parendum pcepto Dei, dia natura factum fuisse, ut a-
mor beatus n detraxerit voatem Xpti D. ad exe-
quendum aliud peceptum. Sed illam expeditam reliquerit et
liberam ad utrumvis. Refert hanc sam nec illam
impbat Pa Coninx dp. 2. de actibus supnalibus. Non
oia ab illa abhorret Ceninotus lib. lib. 1. ppugnat.
humane libertatis c. 11. Quibus pivit, qui plene vi eam
sam tradidit Pa Molin. 1. p. q. 14. ar. 13. dp. 18.
memb. 4. §. illud deinde. Nec multum abest eorum sig.,
ut refert Lesius lib. 2. de summo bono n. 180, asse-
runt, voatem Xpti D. ita fuisse divinitus corroboratam
ut n nario traheret a summo bono clare viso. Sed pos-
set obsistere visioni, amorem que beatificum abrumpe-
re, et ad omissionem alius pcepti se pro libito flectere.

Alii accedunt qui adstruentes in Xpto D. duplicem Dei amorem, alium ortum à visione Dei, alium à scientia infusa, dicunt illum primum fuisse naturalem, hunc 2o liberum, et hunc 3o influere in observationem preceptorum impositorum Xpto D. Ex quibus suppone licet preceptum non possit non impleri, tamen qua liberum erat Xpto D. nihil officiebat libertati. Ita Bellarm. lib. 4. de iustificat. c. 11. ad 2m, et Suar. disp. 36. sec. 4. tertiis partibus tametsi non sine vacillatione et formidine.

Hi omnes Doctores circa libertatis viam peccant. Et primi quidem in eo quod admittant aliquem amorem Dei [illegible] qui positus in voluntate, non detraheret illum in actu 2o, ne Deum offenderet. Nec enim minus implicat posito amore Dei tot omnino perfectiori et intensiori suspendi detractionem ad volendum hoc vel illud iniunctum à Deo, quam quod posita intentione efficaci finis suspendatur electio voluntatis ad eligendum medium unicum ad finem assequendum. Similiter secundi peccant, dum posita visione clara Dei dicunt suspendi detractionem in totam ad amorem, et hinc posse manere libertatem in Xpto D. Cum enim non potuerit voluntas non trahi naturaliter ad amorem summi boni ex clara et perfectissima intuitione illius. Ergo utrique hi Authores dum libertati Xpti D. consulunt, viam peccabilitati aperiunt. Peccant etiam postremi in eo, quod admittant omnimodam detractionem in voluntate ad exequendum preceptum ob amorem beatificum, quem naturalem concedunt; existimant tamen hanc detractionem emollari per alium amorem liberum, nimirum voluntati plenius, et perfecte detractam ad exequendum preceptum, et cum hac actuali detractione non posse esse absque libertate et indifferentia ad illud exequendum. Unde à priori: quia libertas stare non potest, omnino prius sit detrahens aut indifferentiam voluntatis.

Sec. 4.

Enodationes alias huius difficultatis proponit.

Card. Caietanus apud P. Alvar. disp. 61. § 47. et

alij, quos tacito nõe refert Pr Suar. dp. 37. sec. 3. et
Cardin. de Lugo dp. 26. sec. 1. Viam satis facilem, ut
ipsis ut inuenire pro concilianda cū impeccabilit. Xpti
D. libertat. illius in mort. pcepta subeunda. Conside-
rant itaque Xptū D. posito pcepto moriendi, potuis
se quidē mori, potuisse etiam ñ mori, ñ ita ut pos
set hēre positivam voatem ñ moriendi. Concedunt ita-
que potuisse Xptū D. effugere mortem per puram o-
missionē illius, ñ vº per omissionem ñ puram, quæ
seu hēr adiunctū actū positivū repugnantē pcepto.
Et ut plenius intelligar adverte, duo dubitari à Theo-
logis in hac doctrā de pura omiss. 1º enī: an ea
sit possibilis nalit, ita ut libª dici possit exercitio liber-
tatis in actu 1º. Censent ñ plerique, impole eē qd hō ra-
tionalis videns rem pceptam, et cognoscens pcepti obli-
gatē, nullū prius actū eliciat, quo vel amplectat, vel
refugiat pceptū. Apud eos qui puram omissionem li-
beram posse vocari verdunt, dubitat. 2º: an illa possit
eē bona vel mala moralit, meritoria, vel demeritoria?
Cū eñ ad bonitatē, et meritū aliquæ aliæ coditio-
nes pter libertatem requirant, potest evenire, qd etsi
libera sit pura omissio, adhuc ñ esset bona neque
meritoria pmij apud Deū. imo cū plura requiran
tur ad bonitatem, quā ad malitiam, potest inqui-
unt pura aliqua omissio libª eē et mala quin
nulla eē posset bona, lz esset libª. (Vid. P. Ripal
da de ente supnali tom. 1. dp. ultima.

Ulgª ut diximus, duo docet Caietanus, 1. Xptū
D. posito pcepto moriendi, potuisse quidē per puram
omissionem omittere mortē sibi iniunctam, ñ vº potuisse
illam omittere per actū positivū voatis, quo adversaretur
pcepto. Hinc à duo probat conciliari poē. 1mº est: Xp-
tū D. libē fuisse mortuū. Pat: qª Xptus D. ita mo-

rit, ut possit n̄ mori: ḡo lib.ᵉ morit.ᵘʳ. Coñ liquet: q.ᵃ decretᵒ ab initio voluntariā ad subeundam mortē coniuncta cū poā n̄ moriendi, n̄ pōt n̄ ēē lib.ᵃ Q.ᵒ eit, Xpꝰ Dñs. hac rōe n̄ potuisse peccare. Prᵃ: q.ᵃ sō potuit Xpꝰ Dñs. n̄ mori per puram omissionem, n̄ ā per actꝰ possitivꝰ voātis, repugnantem præcepto: atqui pura omissio etiam libᵃ. rei præceptæ n̄ eit peccatū, inquit Caietanꝰ: ḡo Xpꝰ Dñs. n̄ potuit per peccatū n̄ mori: ḡo in non moriendo n̄ potuit peccare, etiam stante præcepto et libertate. Mīr suadetur: q.ᵃ peccatū eit actio voluntariā. ſ.ᵈ pura omissio n̄ eit actio voluntaria: potiꝰ n. eit cuiꝰlibet actionis voluntariæ: ḡo pura omissio n̄ eit peccatū. Confᵃᵗ: q.ᵃ pōa libᵃ n̄ exercet per puram omissionem, ſ.ᵈ per peccatū exercet pōa libᵃ: ḡo pura omissio n̄ eit peccatū. Prᵃ mar: q.ᵃ pōa libᵃ eit ad trūm, ut operabilem et ut n̄ operabilem: ſ.ᵈ pura omissio n̄ eit trūi operabilis, et n̄ operabilis: ḡo pōa libᵃ n̄ eit ad puram omissionem: ḡo n̄ exercet per puram omissionem.

Hęc sñā in[illegible] oio ꝓcedit. Libera, inq̄t, eit Xpꝰ Dñs. in moriendo: q.ᵃ potuit mori, et n̄ mori. Sed ā n̄ moriaᵗ, n̄ peccat, q.ᵃ pura omissio mori n̄ē lib.ᵃ nec fuale exercitiū pōr lib.ᵉ ī hic sibi n̄ ostant. Et omissis nunc rōibꝰ illis, q̄ꝰ generalr ꝓbari solet, posse ēē puram omissionem liberam, et peccaminosam, pbō ad hoēm liberū fuisse Xpo Dñō. n̄ mori: q.ᵃ si n̄ mori n̄ sit lib.ᵉ Xpo Dñō. neque mori illi lib.ᵉ erit; ſ.ᵈ mori fuit illi lib.ᵉ per te: ḡo n̄ mori fuit etiam illi lib.ᵉ Mar pā: q.ᵃ Xpꝰ Dñs. libera eit, in quā[illegible] dū morit.ᵘʳ: ḡo ita morit.ᵘʳ ut potuerit n̄ mori. et ita potuit n̄ mori, ut potuerit mori. ſ.ᵈ hoc ē ēē liberū illi mori, et n̄ mori: ḡo et[illegible] 2.ᵒ q.ᵃ libera eit. Xpꝰ Dñs. dū morit.ᵘʳ: ḡo libera eit, vel libert.ᵉ contrarietatis vel libert.ᵉ

natio

contradictionis ñ libertate contrarietatis pertinet, quia ñ potuit eligere
actus positivus repugnantes praecepto: ergo libertatem contradictionis
quia inter haec duo extrema contradictoria s. mori et ñ mo-
ri, quae liberum illi fuit alterum eligere, aut se in utro-
libet constituere: ergo si libera fuit illi mors, libera etiam fuit
omissio mortis. 2º quia libertas contradictionis ad amorem
Dei, si ñ habeat adiunctam libertatem contrarietatis, exer-
ceri ñ pot nisi inter actus amoris et illius puram omissio-
nem: ergo implicat quod voluntas Christi D. sit libera libertate contra-
dictionis ad amandum seu acceptandum mortem praeceptam,
et quod ñ sit illi libera pura omissio talis acceptationis, si
ñ habeat adiunctam libertatem contrarietatis ad actum odii:
et hinc sequitur peccabilitas in Christo D. ratio est quia infer-
tur posse peccare illum, qui omittere pot actum praeceptum.
Mitto caetera quae alterius loci sunt.

Modus autem tuendi impeccabilitatem Christi D. et illum
componendi cum libertate ad actum praeceptum, est acutissimi
Lugonii et novitatem quandam sapit. Asserit enim probabile est, posse Deum remittere ante offensam quae in ipsius majestatem ab humana voluntate committatur. Ita Card. Lugo de Incarnatione disp. 7. sect. 8. Et certe probabile est, inquit, quod ea amicitia, quae in Deo est ad humanitatem assumptam, ante omnem liberam actionem humanitatis est quaedam anticipata remissio et condonatio cujusvis offensae, quae aliàs ab humanitate committi posset. Quare peccatum theologicum ideo tale est, quia ponit in Deo aversionem affectivam quae variat amicitiam Dei. Posito ergo quod Deus remittat illa ante decernere ñ separari neque averti affective ab humanitate assumpta quantumvis illa legem naturalem, aut quodvis aliud praeceptum violet. His praemissis probat Lugo illi libertatem Christi D. componi cum illius impeccabilitate facta illa anticipata condonatione peccati seu offensae Dei: quae impeccabilitas Christi D. ...

induxit impotentiam ad peccatum theologicum, quod est aversio actualis à Deo rescindens actu divinam amicitiam; sed Christus Dominus facta illa anticipata condonatione offensionis non potest ponere actionem aliquam, quae sit actualis aversio à Deo rescindens actu divinam amicitiam, etsi quamlibet actionem liberam ponat: ergo etiamsi ponat quamlibet actionem liberam, manet impeccabilis. Maior ingenue patet: et minor probatur: quia quamvis eliciat Christus Dominus actum aliquem contra dictamen rationis, vel quem cum quo alio ex obiecto posito, non tamen eo ipso actus incurrit Dei offensionem in actu secundo, nec actu rescindet divinam amicitiam.

Iste dicendi modus, ut videatur ad speciem novitatis et ingenii compositus, non potuit mihi placere. Et imprimis valde dura et aperta mihi semper visa est ea anticipata condonatio et remissio offensionis Dei per quam tollitur ratio offensionis et displicentiae Dei in operibus quae contra illius praeceptum est. Nam certe sicut non potest Deus complacere in actu malo, sicut in mendacio aut periurio (maxime si supponamus stare Dei prohibitionem mendacii et periurii), ita non potest non displicere in supposito rationali quando mendacio aut periurio afficitur. Et quidem Deus condonare offensam quoad reatum poenae per satisfactionem aliquam à peccatore exhibendam post peccatum commissum, at non intelligo, qua ratione possit condonare offensam quoad affectivam aversionem, quae in Deo oritur natura ex supp. actionis peccaminosae, seu disconvenientis rationi et legi Dei. Itaque sicut non potest non complacere Deus in subiecto rationali bene agente, ita non potest non displicere in illo, sive in peccante, seu actionem aliquam rationi disconvenientem. Et sicut complacentia illa, quae in Deo datur erga subiectum bene agentem, est amor amicitiae, ita displicentia illa quae in Deo datur erga subiectum bene peccantem, est affectus inimicitiae, quo Deus avertitur, et

odio habet peccatorem. Immo si qua est diversitas ea erit q^a Deus, qui summum bonum e, magis naturâ displicet in malo creato, quam complacet in bono creato: nam summum bonum naturâ avertit à summo malo, et n omnino naturâ amare debeat extra se omne bonum.

Hæc breviter dixerim pro illo puncto, in quo nititur modus iste dicendi, de quo alias latius in mat^a de grat^a. Nunc à quoad p^sens institutum attinet, assero, n satis bene rationem statui impeccabilitatis Xpti D. de qua nunc dubitamus: n. n. eam sic impeccabilitatem admittimus in Xpto D. per hoc qm dicatur n posse peccare, perdere q ab actibus illius tollatur ab extra ratio peccati seu offensæ Dei: sed q^a n posse re ipsa facere actionem illam, quæ hic et nunc stante præcepto, vel prohibitione esset peccatum. Cæterum n sic admittimus in Xpto D. impeccabilitatem qua dicatur n posse facere peccatum theologicum, q^d in actu suo rescindat amicitiam Divinam, et avertat Deum ab hoc. Sed etiam eum impeccabilem peccato physico q^d peccare desumat ex disformitate cum recta ratione natur^i. Ita n. impeccabilem diximus Xptum D. ut nihil possit facere contra ratio^{nis} dictamen. Jam hac à ratione dicendi libertas Xpti D. manet cum hac peccabilitate: nisi recurramus fiat ad extrinsecam Dei manutenentiam cum suppositis ut plurimum recurrit ingeniosus ille Pater dum ait: Si coi damus physicam impeccabilitatem ad actum avertentiæ à Deo, consequenter damus physicam libertatem ad actum contra dictamen rationis. extrinsecam per manutenentiam, ne illum committeat. Ecce n componit physicam impeccabilitatem cum physica libertate.

Sect. 5.

Veriora quædam in re ista libertatis, et impeccabilitatis Xpti D.

Pater Suar. disp. 37. sect. 3. cum aliis apud Pater Alde.

cap. 14. sec. 4. docet praeceptum fuisse impositum Christo D. ex suppositione praevia scientiae acceptationis mortis futurae sub conditione talis auxilii: quod auxilium praesupposita hac scientia conditionata dabat a Voluntate Dei praecipiente ipsam acceptationem mortis libere. Cum quo recte stat, inquit, libertas, et impeccabilitas, quia neque praeceptum, neque hoc auxilium immutant intrinsece modum operandi Christi D. Aliunde neque impeccabilitas ab unione hypostatica procedens modum operandi immutat intrinsece in humanitate, sed solum extrinsece, quatenus exigebat, et valissime inducebat specialissimam Providentiam, qua Deus illi humanitati praebebat auxilia congrua per scientiam conditionatam praevisa, cum quibus stante secluso unione, et praecepto non auferant libertatem illam indifferentem illarum, etiam cum unione, et praecepto mortis subeundae. Haec sententia quae proinde admittit in Christo D. auxilia congrua praevisa per scientiam mediam ad impletionem praecepti, vera quidem est, et illam in hac parte cum quadam anticipatione ad tempus urgentis obligationis, nos amplectimur, ut infra patebit, et amplexi eram sumus cum P. Raimundo quum praecedenti cum de impeccabilitate agebamus.

Qua vero parte libertatem impeccabilitatis cum praecepto componere nec ipsi P. Suar. omnino placuit sententia hujus Dicis(?) quam illius cum P. Card. de Lugo impugnat. Et ratio quia voluntatem esse absolute et simpliciter liberam ad faciendum et non faciendum opus praeceptum pro instanti urgentis obligationis est posse facere et non facere pro illo instanti opus praeceptum, sed posse facere et non facere opus praeceptum pro instanti urgentis obligationis est posse peccare et non peccare: ergo eo ipso habemus voluntatem esse potentem peccare, et non peccare, quod si ita sit ergo dicamus humanam voluntatem humanam Christi D. non illum impeccabilem constituimus. Et confirmatur ex ipsa hujus sententiae doctrina: nam auxilia congrua in nobis quae non immutant modum intrinsecum

operandi nã, sicut nos relinquunt liberos ad agendũ
et n̄ agendũ op.9 p̃ceptũ [illegible] obligatio-
nis ita etiam nos liberos relinquunt ad peccandum
et n̄ peccandũ: g° talem etiam in ca. sõ relinquebant
Xptũ D.: ẽ n̄ impeccabilem, sit n̄ liberũ. Confirat
1° et explicat: q̃a quando inibabat Pr̃ceptũ, vel
hebat humanitas Xpti D. paratũ ?cursũ Dei in
actuà indifferentem ad obediendũ, et n̄ obediendũ,
vel n̄ hebat. Si n̄ hebat: g° mutavit D.9 m.ũ nat.
agendi, et ?currendi cũ voat. creata atque adio n̄
enant [illegible] ea roc ?gruã qua dicebant. Si hebat
[illegible] forte poterat voar humana Xpti D. [illegible] illo
?cursũ ad n̄ obediendũ: ẽ poterat peccare. Itaque
impeccabilitas Xpti D. n̄ in eo stat p̃cise q. n̄ sit
peccaturũ, sed in eo q. peccare n̄ possit, hoc à n̄
fit [illegible] p̃cise ?gruã.

Aliqui DD. cũ Sthe hic q. 18. ar. 4. ad
3.m et de verit. q. 9. ar. 6. ad 1.m Et in 3.° dist.
12. q. 1. ar. 2. ad 3.m docent Xptũ D. in accepta-
tione, et p̃vis. mortis etiam stante p̃cepto liberum
fuisse. q.a licet n̄ potuerit mortem n̄ acceptare, po-
tuit tn̄ hoc temp. p̃ alio, hoc loco p̃ alio, ex hoc
motivo p̃ alio: cũ hac aliq. intenti. et individua-
tione p̃ alia. Ita P. Fonseca lib. 6. metaphy.
c. 2. q. 5. sec. 12. Valenc. 3. p. q. 19. pun. 2. Mas-
carenhas d.p. 2. punc. 5. n. 30. Moneys d.p. 9. c. 10. Ver.
d.p. 74. c. 5. et ipse etiam P. Suar. [illegible] relatus
d.p. 37. sec. 3. et plures qui alij nã DD.es ap. P.
Bern. d.p. 92. sec. 1. Hec sn̄ verissima, qua p.t
docet liberam fuisse Xpto D. mortem, et adimpletio-
nem p̃cepti, quoad circumstãs quas enumerat, temporis
loci, motivi, intentionis, etc. Illamque amplectit et
ipse Bernal d.p. 92. sec. 4. Adhuc tn̄ n̄ satis explicat

salutis, qua non moriens fuerit liber Christo Domino quoad subitam. Vel Christus Dominus omnino fuisse necessitate coactus ad moriendum, liberum in quoad illas circumstantias, quas supra enumerat. Unde si possimus illum constituere omnino liberum non solum quoad circumstantias, sed quoad substantiam mortis majus eius libertati et majori eius merito, mortuum diceremus.

Ideo alii DD.[ai] ut majorem hanc libertatem Christi Domini in adimplendo praecepto inveniant, dicunt Christus Dominus a primo instante suae Incarnationis libere acceptasse, imo elegisse vitam passibilem, et mortalem facta illi optione inter passibilem, et impassibilem ut videtur signare Apostolus ad Hebraeos 12. in illis verbis: qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem. Cum ergo praeceptum moriendi supponat in Christo Domino vitam mortalem, et passibilem, tota illa necessitas, si qua oritur ex praecepto, est consequens, et ex suppositione libere electionis factum a Christo Domino. Dicunt 2º praeceptum ipsum impositum fuisse in Christo Domino praesupposita illius petitione et libera voluntate, qua voluit et a Deo petiit eiusmodi praeceptum. Id colligunt ex illo itiam Psalmi ad Hebraeos c. 10. tunc dixi ecce venio in capite libri scriptum est de me, ut faciam Deus voluntatem tuam: Deus meus volui, et legem tuam in medio cordis mei: quae verba desumpta sunt in persona Christi Domini ex Psalmo 39. Dicunt 3º liberum adhuc fuisse Christum Dominum in morte subeunda, et adimplendo praecepto, quia liberum illi fuit petere et obtinere dispensationem aut commutationem praecepti. Et inferunt ex illis Christi Domini verbis Matthaei 26. an putas quia non possum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum. Tria haec libertatis capita defendit Pater Bernal disputatione 52. sectione 3. et 4. apud quem alii DD. videndi, et praeter illos pro hoc 2º libertatis capite videndus Cardinalis de Lugo disputatione 26. sectione 8. et P. Aldrete disputatione 26. sectione 9.

Planè assentio his PP. Rcc. in illis ratibus libertatis capitibus dicendis Christo D. in morte subeunda et illius libertate adstruenda non solo quoad circumstant. sed etiam quoad substantiam. Adhuc tamen censeo amplius aliquid inquirendum, 1º quia doctrina haec solo potest accommodari praeceptis positivis Dei, quae à Deo possunt humanae voluntati imponi dependenter ab aliqua lib. illius petit. aut accep- tat. non vero accommodari potest praeceptis naturalibus, quae indepen- denter prorsus à lib. humanitatis consensu intimant: quale erit praeceptum non moriendi etc. Similiter cum valde sit communis apud PP. DD. huiusmodi praecepta natalia non esse ulla ratione dispensabilia: quidquid velit doctissimus Caramuel in sua fundam. Theolo- gia, non potest libertas cum impeccabilit. Christi D. componi in materia horum Praeceptorum per hoc quod Christus D. potue- rit petere, et obtinere dispensat. Praeterea, et praecipue quia in hoc dicendi modo prius, non videtur salvari immediata liber- tas in ipsa morte subeunda. sed vel in accept. vitae pas- sibilis, vel in pet. Praecepti, vel in non petenda dispensat. illius, aut in his tribus simul. quae omnia supponunt actum obediendi. Ergo nulla alia libertas fuit in Christo (?) nisi immediate, et formaliter liber fuit in obediendo: ergo non immediate, et formaliter in moriendo habuit rationem illam spe- cialissimam meriti, quam tantopere commendat Apostolus ad Rom. 5. per unius obedientiam iusti constituentur multi. Et ad Philipp. 2. factus obediens usque ad mortem.

Respondebit fortasse his PP. quidam non ea obstare libertati immediatae, et formali actus obedientiae: ait enim dari immediatam libertatem in actu imperato ad aequate distinctam à libertate actus imperantis. Sed contra 1º quia si non stet in potes- tate voluntatis ponere, et non ponere actum imperatum, ex suppos. quod habeat actum imperantem, sequitur omnem libertatem exhaus- tam esse in actu imperante, per quem voluntati aufertur po-

-ticlas indifferenti ad ponendum et non ponendum actum imperatum. Quod nisi quod fiat de novo, id intelligimus immutet, et fraudit liberum, quod est in potestate voluntatis ponere, vel non ponere sub omnibus illud antibus. Si non limitet ad ea solum, quae antecedent determinationem liberam actus imperantis, de novo fiet libertatis quod. Scio Cardi de Lugo et hic et alibi dixisse actum imperatum habere immanem libertatem, ac meritum dictum ab imperante. Sed id asserit alia loge ratione et quae in eum praesentem potest accommodari: ita sic ponit actus imperantis in voluntate nostra, ut non determinet voluntatem ad ponendum statim actum imperatum, sed intra quamdam temporis latitudinem, intra quam possumus ab actu imperante cessare et hac ratione manebit libertas ad imperatum.

Contra dices: quod non velle peccare dispensans praecepti: non est velle tollere vim et efficaciam illius. Si autem tanta huic sit, ut possim tollere libertatem actus illius, sane tollet, ex supposito, quod auferat per dispensationem eius praecepti efficaciam. Sicut si in mea voluntate esset tollere promotionem non ideo diceret immune et in se libera actus extra promotione. quia licet possim ego tollere promotionem, at ex supposito quod illam ego non tollam, ea suas vires et efficaciam exercebit usque ad auferendam libertatem.

Sec. 6.

Nostra sententia pro concilianda impeccabilitate cum libertate Christi D.

Pater Cardi de Lugo disp. 26. sec. 8. n. 105. et difficultatem praecedenti sec. modo propositam evacuarit, duplicitur sec. Et omissa priori illius solutione quae voluntatem moriendi in Christo D. non modo dirogatis liberam dicit. Lugo ad secundam illius solutionem quae subtilior et ingeniosior est. Quod asserit, Christus D. fuisse liberum in ipso actu moriendi non solum mediate et remote, sed immediate et proxime: quia quando posita fuit in illo voluntas moriendi non procedebat in actu primo ali-

q ro̅e cuiq necessitaret physice ad volendu̅ mori: quia Praeceptu̅ n̅ obligabat ad volendu̅ in illo instanti, vel alio, vel alio temp.: et licet obligaret p tempus sequenti, pro illo poterat cessare per dispensationem aut mutationem p̃cepti, qm̃ poterat Xpus petere illo ipso temp. quo statim moriendi debebat. p inde sola illa lib. posita fuit tum quoad mortis circumstantiã tum quoad subitam. Doctrinã hac eminentissimi Cardin. acutissima, et verissima est, et seri in eam veniunt Pr̃ Bern. dp. 92. sec. 9. n. 91. Et Pr̃ Alarc. dp. 76. sec. 9. Quare illam cu̅ aliqq Doct. amplector, et p illiq explicat.: dum censeo: p veniendo instans in quo poterat vigere p̃ceptu̅, potuisse Xpu̅ D. adimplere p̃ceptu̅ mortis subeundi, eqni lib. physice et moralit, ac si nullu̅ haber eiq mi p̃ceptu̅, n̅ obstante illiq physicã impeccabilit.

Pro explicat. et probat. huiq nãs di. supponimq nos in re ista loqui de p̃cepto mortis subeunde, tanqm̃ de p̃cepto affirmativo, q n̅ p semper, vt dici solet, s sub quadã latitudine temporis obligabat. Et rõ est: q ad observanda p̃cepta nativa que semp et p semp obligant, vg n̅ mentiendi, nl peccandi, n̅ admittimq in Xpo D. libertatem physicam quoad subitam rei, vt constat ex q. p̃cedenti, de impeccabilit. Xpi D. Cuiq rõ exibi dicta est: q n̅ põt observatio p̃cepti ee lib. in actu 1o pro instanti, in quo viget p̃ceptu̅, nisi eiq violatio illiq in actu 1o sit lib. p illo instanti. s violatio p̃cepti nunqm̃ fuit Xpo D. lib. (n. n. fuit Xpo D. liberu̅ peccare) q observatio Praecepti p instanti in quo viget p̃ceptu̅, n̅ fuit Xpo lib. s p̃ceptu̅ nativu̅ n̅ mentiendi vg. viget pro oibq instantibq: q p nullo instanti fuit Xpo lib. observatio eiqmi p̃cepti nativi. Et rõ

ā priori est: q[uia] præceptum naturale ut tale violari n̄ pot[est] nisi per actum positivum peccaminosum v.g. per actum mendacii, vel per actum periurii: ad hoc â actus positivos n̄ exhibat Xpus D. paratus à Deo securus in actu 1° indifferentiæ, ut narius erat ad eius libertatem.

Ex præ dictis orit[ur] tota explicatio nat[uræ] mentis. Et ante præceptum mortis subeundæ loquamur de præcepto alio affirmativo v.g. diligendi Deum: præceptum hoc n̄ urget p[ro] oib[us] instantib[us], s[ed] quodam instanti vel temp[ore] ultra q[uo]d differri s[ine] peccato n̄ possit amor Dei. Tale etiam erat præceptum subeundæ mortis in Xpto D. s[cilicet] de n̄ differenda, sed p[ro]paganda morte accepta ultra hoc vel illud tempus à Deo p[rae]finitum. Hinc à fit q[uo]d si ante illud determinatum tempus eliciat amor Dei aut mors acceptet, adimpleat eiusmodi præceptum p[rae]veniendo tempus vel instans urgentiæ obligatæ. Explico doctrinam hanc. Præceptum affirmativum audiendi Sacrum diebus festis obligat per tempus ante meridianum, ita ut ultra meridiem v.g. n̄ possit differri auditio Sacri. Si à quis p[rae]veniendo meridiem audiat Sacrum die festo, ante horam nonam v.g. ille sane adimplebit præceptum et formaliter cum merito, quia s[ed] meridium et ultimum illud tempus expectasset. Quarum quando Xpus D. mortem acceptavit, n̄ se potuit tunc n̄ mori; s[ed] potuit etiam tunc dispensationem, aut commutationem præcepti petere et obtinere, ne postea mori cogeret. Unde in illius potestate fuit tunc n̄ se mori et n̄ mori tunc. Etiam mori et n̄ mori absolute q[ui]a videlicet anticipatio illa facta p[rae]venit oem præcepti vim et necessitatem sibi iniiciendam, si tempus expectasset urgentiæ obligationis.

Hæc doctrina, quæ verissima est, facile iam orit[ur] Concilliatio libert[atis] Xpi D. in morte subeunda cum præcepto D[e]i de subeunda morte, et eiusdem impeccabi-

litate. Ita quo Praecepto D. Xpto imposito de ac
ceptanda morte non detrahebat Xpto D. omnes circumstan.
Ubi, quando, et quomodo: horum enim multa lib.ª illi
fuerunt, et in illis voarent, et electiones relicta à Deo
sunt. Ubi advertendum est discrimen inter divinum decre-
tum, et Praeceptum: nam licet admitteremus Deum suo de
creto detraxisse omnes circumstan. mortis Xpti D. adhuc
tamen certum est, non eas omnes sub Praecepto detraxisse. Prae
terea hoc Praeceptum habebat adiunctum decretum conditio-
natum, quo Deus decreverat quod si Xptus D. dispensat.m
peteret, aut commutationem Praecepti, eam illi rederet.
Quod Dei decretum noverat Xptus D. ut dicat ex illis
eiusdem verbis ad Petrum Math. 26. ... Pa
trem meum ... Deus scia conditionata fore ut Xptus D. etiam
morti proximus non peteret eiusmodi dispensationem decrevit
decreto absoluto illius mortem, lib.e quidem subeundam an
te tempus urgentis obligat.is subeundam vero etiam liberam
si ad ultimum tempus urgentis obligationis expectaret. Ergo
si non expectaverit Xptus D. tempus illud assertum, eo
ipso quod praeveniendo Praecepti obligationem mortem sub
ierit cum potestate petendi, et obtinendi Praecepti dis
pensationem, aut commutationem, fuisse omnino liberum non solum
quoad circumstan. sed quoad substantiam in adimplet.e Prae
cepti.

Doctrina haec vel sola ... explicat. suadet, et ...
Adhuc tamen illam utrumque explicare, et probare intendo. Quia
Lege mortis subeundae à Deo imposita statutum est ho
minibus semel mori, ut ait Paulus: qua lege certum est obti
nuisse mortem hominibus aliquando nasci, casu quo ante non
contigerit lib.e mori, et tamen hoc non obstat hominis liberta
ti in oppetenda, et admittenda morte: ergo similiter licet ex
vi praecepti necessarium fuerit Xpto D. aliquando mori, ca
su quo ante neque mortem acceptasset, neque dispensat.m

petiisset.

petijsset hoc n obstabit libertati illius in morte subeunda -
Coa sibat a parit: et ani quoad 2am partem ostendit:
qa qui se hodie interficit lib. pariter et praeeminenter se in-
terficit, ut aliquando sit illi naturaliter moriendum, casu quo modo
id poterat, n moreretur lib. et ut cras, aut post ho-
ram esset illi moriendum, nihilominus lib. omnino se nunc
interficeret et aequali lib. ac si in aeternum esset duratu-
rus. Sed in hoc casu n alia de causa est lib. hoi
mors, nisi quia liberum illi est illam anticipare, praeve-
niendo lib. tempus urgentis necessitatis, aut obligationis:
ergo eius hoc stat immunitas, et adaequata libertas in oppe-
tenda seu subeunda morte, maxime si accedat hoc
per dispensationem peritam infringi, et aut tolli vi illa
futurae necessitatis et obligationis.

Confirmatur 2o ex facta: supponendo verum
hominem cognoscentem se post triduum moriturum, alium mo-
riturum post annum, alium quem post centum annos, alium
denique se nunquam moriturum lege naturali: deinde eti-
am omnes istos se hodie interficere. Tunc isto omnes ibi
in oppetenda morte sunt eodem omnino liberi, et aequaliter
liberi, ut alius aliquando, alius nunquam esset moriturus, se
que diversificant in eo quod alius maiori voluntatis effectu con-
temnit vitam, quam alius: ille siquidem qui contemnit vi-
tam centum annorum maiori et vehementiori affectu erga
mortem afficit, quam ille qui se contemnit vitam tridu-
anam: in re a libertatis tamen liber est in oppetenda mor-
te pariter qui nunquam alias esset moriturus, et qui moritu-
rus post triduum esset. Ratio a priori est: quia exercitium ac-
tuale libertatis se desumit a tempore praesenti, n a tempore
futuro: ideo n. de facto lib. mihi est operatio, quia de facto
cum omnibus antibus operationem possum ponere, et n ponere operationem
ut transacto tempore praesenti, n sit in mea potestate illam
ponere, vel n ponere: quod n. cras sit mihi futura oper-

ratio narii, n̄ facit, q° n̄ sit m° lib. Alio applicari debet libertati Xpti D. in morte subeunda, ante temp° urgentis obligationis cum additamento libertatis ad obtinendum dispensationem præcepti, ut n̄ s° mori tunc, s. mori abs. sit in illius potestate.

Sec. 7.

Arguta quædam contra doctram proximè traditam

Primus argus c. hanc nram doctram ex eo desumit q° inde videatur sequi mortem n̄ fuisse abs. liberam quoad substam. s. s° quoad circumstas et usquid: q. n̄ stat oimoda libertas Xpti D. Xpti D. in morte præcepta subeunda. Pr. ant: q. tota libertas Xpti D. fuisse ut in acceptat. qua videlicet p. veniendo temp. urgentis obligationis acceptasset mortem, aliam nrario subeundam, si temp. urgentis obligationis expectasset. S. hoc n̄ est, mortem fuisse illi liberam abs. et quoad substam. s. s° et usquid, seu quoad circumstas temporis, et anticipationis: q. etc. Confirmat: q. sola anticipatio temporis n̄ est de substa operacii. s. s° circumsta illius ut vitat etiam in illo exemplo audiendi sacrum in die festo: q. si quis audiat sacrum hora 11. matutina, satisfacit præcepto. si vero aliquis per anticipationem quandam audiat sacrum hora 9a. hæc anticipatio temp. n̄ est de substa. s. s° circumsta operis. Et r° a priori ut ens. q. sacrum sit aliquid accidentale opi, q° hoc, vel illi temp. coexistat, est circumsta illius, q° fiat hoc, vel illo temp. ergo circumsta est q. fiat per anticipationem aliquam, p. veniendo temp. urgentis obligationis: q° qui s° exercet libertatem in illa anticipat. n̄ est liber quoad substam, et abs. s. s° m° ut q° et precise quoad circumstas.

Ait Cardi. de Lugo dp. 26. sec. 8. n. 101.
Non dici potest non habuisse Christum Dominum necessitatem patiendi
tunc, quia si tunc beatitudinem tunc necessitatem patiendi
postea non mereretur per passionem simpliciter adaequa-
te, sed per anticipationem acceptationis passionis. Sed di-
co non habuisse necessitatem physicam patiendi tunc ne-
que etiam postea: non quidem patiendi tunc: quia praeceptum
non erat patiendi vel acceptandi tunc. Sed nec habebat ne-
cessitatem physicam patiendi postea: quia licet iam esset po-
situm praeceptum, et in sua compositione praecepti non posset non pati, po-
terat tamen ipse Christus postea tollere illam suam compositionem
et impetrare a Deo praecepti dispensationem et mortem sim-
pliciter impedire. Ita eminentissimus Cardi. Paulo ali-
ter, sed fere in hunc sensum ver. Pater Bern. dp. 52. sec. 5.
n. 67. et Pater Aldrete dp. 76. sec. 9. per totam. Forta-
sse aliquid hic immiscet, quod denominationem libertatis quan-
tum satis est ad meritum et demeritum, est in nobis saepe
per hoc, quod liberi sumus in acceptando, aut oppeten-
da morte, antequam tempus adveniat naturalis necessita-
tis moriendi: quae quidem moriendi libertas non solum
quoad circumstantias, sed quoad substantiam etiam est. Quidni
ergo idipsum dicerem de Christo Domino? sed adhuc ne in
verbis talibus haereamus, et ut accedamus Christo Domino
in morte subeunda, quantum libertatis possumus, ex-
hibit Pater ... nos et nostra etiam doctrina reddimus censemus Chri-
stum Dominum fuisse liberum in acceptanda et non implenda mor-
te, quando illam ne ipsa acceptavit, fuisse, inquam, li-
berum in illo instanti, non solum quoad circumstantiam pro tunc illius
anticipationis, sed quoad substantiam illius mortis.

Ratio est: nam in illo instanti quo acceptavit mor-
tem, non solum fuit illi liberum illam tunc acceptare, sed fuit eti-
am liberum petere dispensationem in illo instanti, ne postea in
illo alio moreretur. Et ut melius intelligatur, adverto, me loqui nunc

ste oibus instantibus ante ultimum, in quo poterat urgere moriendi Praeceptum. Et de his oibus instantibus dico, Xptus D. in illis, et in eorum quolibet fuisse liberum, et quoad circumstant. et quo ad subitam mortem: quia tunc non erat liber ad non moriendum tunc, sed ad non moriendum abte. Prob.: quia ille liber est ad non moriendum abte in cuius potestate est mori et non mori abte; sed in potestate Xpti D. pro oibus illis instantibus ante ultimum pcepti erat non solum mori et non mori tunc, sed mori etiam abte, et non mori: ergo pro oibus illis instantibus liber erat ad non moriendum abte. Minor suadet: quia in oibus illis instantibus erat in potestate Xpti D. non solum mori et non mori tunc, sed eius petere dispensationem, aut commutationem Praecepti, ne postea moreretur, cum certa nota, quod si peteret eiusmodi dispensationem, aut Commutationem praecepti illam obtineret. Sed is, in cuius potestate erat petere et obtinere dispensationem, aut Commutat. Praecepti liber erat à necessitate moriendi seu liber erat non solum ad non moriendum tunc, sed ad abte non moriendum: ergo etc. Haec de instantibus ante ultimum Praecepti: nam de hoc postremo instanti, etiam dicam verè, ut mox patebit in solut. sequentis argum.

Obiic. 2. argum. est: si Xptus D. esset liber in morte subeunda non solum quoad circumstant. sed etiam quoad subitam mortem in oibus instantibus ante ultimum pcepti, etiam esset liber in illo ultimo instanti, in quo urgeret pcepum. Sed in illo instanti non est liber: ergo neque in pcedentibus. Minor quam verè pbatur facilius, suadet: quia ponamus Xptum D. distulisse mortis acceptat. usque ad ultimum illud instans, in quo urget Praeceptum. Tunc sic: in illo ultimo instanti non pot. recusare mortem: ergo in illo ultimo instanti non est liber ad non moriendum. Et quidem stante Praecepto, et impeccabilit. Xpti D. non poterit tunc mortem recusare: quia si tunc mortem recusaret, peccaret Xptus D. cum sup

horrarum, ē illud instans ultimum in quo, et ꝑ quo viget pceptum. Et a si libera esset in aliis instantibus pcedentibus, libera etiam esset in ultimo, quod erat mens discursus. Probatur: quia pceptum est, ut mori ponat lib. Sic° in aliis instantibus, ꝑ quibus n viget pceptum, mori est lib., in illo etiam ꝑ quo pceptum viget, erit lib. Imo implicat, quod vigeat pceptum ꝑ illo instanti, et quod mori n sit lib. ꝑ illo instanti: nam si pceptum est de mori lib. subeunda n vigebit nisi ꝑ instanti, in quo sit lib. Sig° n in ultimo, s in penultimo sit lib. n vigebit ꝑ ultimo, s ꝑ penultimo instanti. Et de hoc etiam idem erit argumentum: ergo vel mori est lib. in ultimo instanti, vel n est lib. in pcedentibus.

Obiectio haec male torquet AA. nostros qui conantur defendere libertatem immunem Xpti D. etiam ꝑ ultimo instanti, in quo viget pceptum. Videat P. Di-nal Sec. 9. n. 68. Ubi asserit, propterea fuisse in Xpto D. voluntatem moriendi, quam noluit dispensari. P. Aldret. Sec. 9. n. 16. et sequentibus distinguit in eodem instanti reali plura signa rationis, in quorum possit Xptus D. dispensationem petere ad infringendam vim pcepti, et conservandam libertatem. Sed certe ego n capio, quomodo sufficiant haec signa rationis in eodem instanti reali ad libertatem in actu 2° ꝑ pugnandam ꝑ illo ultimo instanti urgentis obligationis. Nam quando devenietur ad ultimum instans, in quo supponit vigere pceptum, iam n est locus dispensationi, quae antea erat petenda, ne vim suam illam pceptum exerceret, et exerceret ꝑ illo instanti. Praeterea: quia aliud est, quod posset pro illo instanti dispensatio peti, aliud vero quod sit petita, et obtenta: nam pceptum, quando viget, n emollit vires suas per hoc quod posset peti, et obtineri dispensatio, s per hoc quod petita sit, et obtenta: sed haec n intelligitur petita et obtenta dis

pensatio, ita urgebit praeceptum, ut tollat libertatem Christo D. non quidem ratione sui praecise, sed ratione impeccabilitatis quae in Christo est. Videatur etiam Card. de Lugo hic sect. 8. n. 108. et sequentibus, ubi post solutiones aliorum, in hanc tandem, ut faciliorem dilabitur. Sed mihi sane facilior est, quae verior est. Veriorem autem reputo illam, quae negat libertatem immediatam Christo D. pro morte subeunda in ultimo instanti urgentis praecepti.

Ergo assero, Christum D. in illo ultimo instanti urgentis obligationis non fuisse, seu non futurum cum ea ratione liberum immediate quoad subitam mortis, qua esset in antecedentibus. Et ratio ex dictis est: quia eatenus supponitur urgere praeceptum in illo instanti, quia non est petita dispensatio praecepti, nec est ullum aliud tempus ad quod prorogari possit illius dispensationis petitio. Ergo non potest in illo instanti Christus D. pro sua voluntate non mori ex suppositione quod iam in illo instanti sit. Probatur: quia si tunc pro sua libertate posset non mori, posset tunc peccare. Sed non potest peccare: ergo non potest tunc pro sua libertate sua voluntate non mori. Non ergo esset tunc liber Christus D. quoad subitam acceptandi, vel non acceptandi mortem, sed solum quoad circumstantias motivi et intentionis. Qualis ergo erat eius mi praecepti. Sed ait Card. de Lugo n. 111. praeceptum non fuisse determinatum moriendi, sed moriendi vel petendi dispensationem: quare quotiescumque ante ultimum instans acceptavit mortem acceptatio erat simpliciter libera et utilis ad redemptionem nostram. Fere in hanc mentem totus est Aldrete sect. 9. Ego tamen aliquid clarius dico. praeceptum fuisse moriendi, casu quo non peteretur dispensatio. de petenda vero aut non petenda dispensatione nullum fuisse praeceptum. Sed id relictum voluntati Christi D. et illius libertati, ita tamen ut eius in omni libertas moriendi vel petendi dispensationem duraret per omne tempus ante illud instans ultimum, de quo loquebamur. Si vero post omne illud tempus neque mori, neque petere di-

pensat.° voluisset nulla illi in acceptanda morte in vltimo instanti libertas immã relinqueret.

Sec. Vlt.a

Difficultatib. quibusdam enodatis postrema doctrinæ lux.

Prima ex dictis diffic.as est, hinc sequi n. fuisse eig.mi Præcepti: nam pro oib. instantib. ante vltimum n. vrgebat. in vltimo instanti pro quo dicebat vrgere, nulla erat libertas: ergo neque in vltimo instanti, neque in antib. poterat esse omissio rei peccaminosa. n. quidem in vltimo, quia in illo n. erat libertas ad omittendum. n. in antib., quia pro illis instantib. n. vrgebat Præceptum. Etiò nandojd sequi, quod adversarij contendunt s. præceptum hoc nullum esse in Xpto D. Et imprimis tale erat eig.mi Præceptum, vt licet pro instantib. ante vltimum n. vrgeret, adhuc n. poterat in illis adimpleri cum oimoda libert.e et magno obedientiæ merito: imo maiori, quo maior erat anticipatio obediendi in subeunda morte. et patet in exemplo auditionis sacri, quo et nos vtebamur, et Pr. Aldrete. disp. cit. sec. 10. n. 15. Etenim ratione præceptum illud de oio nullum est, si illud adimplemus in instantib. ante vltimum in quib. cum oimoda libert.e refundit in operat.e magnum obedientiæ meritum. quod quidem n. refunderet in operaoem nisi præceptum esset de illo. Et hac ratione illud adimplevit Xptus D. qui anticipata solut.e acceptavit mortem præveniendo instans vrgentis obligaois ex amore ipso et affectu obedientiæ erga Patrem. Nec modo illo infringitur libertas Xpti D. pro temp.e illo anti exeo q si in illo n. acceptaret lib.e mortem, cogeret illam nat.io subire temp.e sequenti: nam necessitas conditionata mort.s pro temp.e futuro n. tollit libert.e absolutam pro temp.e præsenti.

Veniamus iam ad vltimum illud instans vrgentis

obligaoni, de quo etiam diffcas incurrat, ex eo qd videbat nul
lu ee pceptu illud, qd auferebat libertatem pro illo ipso in
stanti pro quo dicebat urgere. Assero qa pceptum hoc
n auferre eigmi libertatem, pcise rone sui, sed rone adiunc
tae impeccabilitatis ex parte nae humanae hypostaticè
unitae. Itaq. Praeceptum illud nullum esset si ex vi sua
pcise tolleret libertatem pro instanti, in quo diceret urge
re: hac rone impossle est decretum in Deo quo decer
nat opem boni lib: si ipsum decretum tollat ex se liber
tatem opis, qm decernit. Longe alit contingit in
nro casu: nam libertas n tollitur pro illo ultimo instan
ti, nisi postqm in priori nae suppr urgere pro illo instan
ti, ita ut fiat omissio peccaminosa. ideo n. tollit liber
tas, et fit necessitas ad moriendum, qa suppr iam
priori nae pceptum illud urgens pro illo instanti, et obli
gans humanitatem ad acceptandum mortem; qa in poste
riori nae ad pceptum intelligr humanitas impecca
bilis, et unita verbo inde seqr tolli libertas humani
tati pro illo instanti: nam libertas ad moriendum pro illo
instanti n stat cum impeccabilit: humanitis. Ergo qo
intelligr omissio illa peccaminosa, et postea intelligr
impossle: ideo n. impossle est, humanitatem pro illo instan
ti omittere opem, seu acceptationem mortis, qa si illam
omitteret peccaret.

2a difficas est. Praeceptum mortis subeundae
est nativum: sed in adimplet: praecepti ~~positivi~~ + nullam
habuit libert. Xpus D. ergo in adimplet: pcepti de
morte subeunda nullam habuit libertatem. Min constat
ex dictis de impeccabilit. Xpi D. qa pceptum na
tivum violari n pot nisi per actum malum positivum; at
Xpus D. n habuit in actu 1o paratum concursum à Deo
ad actum malum positivum, ut constat in pcepto n menti-

+ nativi

endi: ergo neque libertatem habuit ad actum malum positivum. Maior vero probatur: quia praeceptum mortis subeundae, si erat praeceptum, erat praeceptum non impediendi mortem ab aliis inferendam: praeceptum autem hoc est praeceptum negativum: ergo etc. Confirmatur: quia vero non impediendo mortem adimpleri poterat hoc praeceptum a Christo Domino. Sed ad non impediendum proprie mortem non opus erat actu positivo, quia non praecipiebat aliquis actum positivum. Sed sola ratio actus impedientis mortem quod pertinet ad praecepti negativi. Tangit etc. fusius Pater Aldrete sectione 9. numero 14. Ego breviter me ab illa expedio, et cum multis Doctoribus ... primis, praeceptum hoc fuisse affirmativum de acceptanda positive morte per actum positivum voluntatis in redemptionem generis humani. Et adhuc ... omisso, fuisse negativum, dico praeterea fuisse negativum non per omne tempus. Sed solum per illo ultimo instanti urgentis obligationis. Ita quod non erat praeceptum Christo Domino numquam impediri suam mortem, sicut praeceptum est numquam mentiri. Unde stat disparitas, quod numquam habuit paratum a Deo concursum in actuis admorienda, habuit tamen etiam quando mortuus est, et mortem acceptavit, paratum concursum ad impediendum tunc suam mortem, et ad illam recusandam per actum voluntatis positivum. In instanti vero ultimo praecepti, per quo praecipiebatur non impediri. Sed acceptare mortem, non habuit concursum paratum ad illam tunc impediendam. Et eodem de causa in illo ultimo instanti non erat liber, quilibet erat in antibus.

3a assertio est de libertate ... Christo Domino per tempus quo mortuus est et mortem praeceptam acceptavit: quia voluntas potiri libertate ad ... actum praeceptum est voluntatem posse non facere actum praeceptum. Sed posse non facere actum praeceptum est posse peccare: ergo voluntas potiri libertate ad ... actum praeceptum est posse peccare. Sed Christus Dominus non potuit peccare: ergo non habuit libertatem ad ... actum praeceptum. Confirmatur 1o: extrema libertatis illius sunt opus praeceptum, et

omissio, ergo omissio est peccatum quoties opus est praeceptum. Sed
quoties opus est praeceptum existunt libertatis sunt opus praecep-
tum, et peccatum: Si ergo liberum [illegible] Christi D. ad
opus praeceptum liberum [illegible] illud ad peccatum: ergo non impec-
cabilem illum [illegible]. Confirmatur 2º quia ideo purus homo habet
potentiam ad peccandum, quoties omittere potest aliquod praeceptum,
quia habet potentiam liberam, et expeditam ad omittendum opus
praeceptum. Quod totum convenit in Christo D. Respondeo ad argumen-
tum [illegible] maiori distinguendo minorem: potest non facere opus praecep-
tum, quando praeceptum urget, et potest peccare, concedo: potest non facere
opus praeceptum, quando praeceptum non urget, est potest peccare, nego.
Similiter ad 1º consequens distinguo minorem: omissio est peccatum pro
tempore quo urget praeceptum, concedo: pro tempore quo non urget, nego.
Ad 2º nego in maiori suppositum, quod purus homo habeat potentiam
ad peccandum quoties omittere potest opus praeceptum praecise per
hoc, quod omittere possit opus praeceptum: debet ergo, ut dicatur homo
posse tunc peccare, praeceptum urgere. Ut patet in audit. [illegible]
sacri hora nona matutina, quae auditio sine peccato potest
tunc omitti, et in aliud tempus urgere, quia tunc non urget
praeceptum.

4ª difficultas est. Vel praeceptum hoc subeundae
mortis impositum Christo D. erat absolutum, vel conditionatum?
Si dicatur absolutum, non relinquitur locus disputationi obtinendae, at-
que adeo cum a Christo libertas imminuit. Si autem sit prae-
ceptum conditionatum, nullam [illegible] habebit vim
obligandi. Quid ergo tanto molimine fuit ad compo-
nendam vim et efficaciam illius cum libertate Christi D. Las-
tera vero absolutum fuisse, et indispensabile. 1º quia Deus decreve-
rat mundi redemptionem, et non alio medio illam decreverat ni-
si per mortem Christi D. Si ergo mundi redemptionem absolute
decreverat, hanc etiam mortem absolute decreverat: ergo hanc eti-
am absolute et non conditionate praecipiebat. 2º quia orante Christo D. ut
a se mortem averteret, dixisse referunt Evangelistae: Pater si

pôle est transire à me calix iste. Ibi orauit Vt mors à se depecanda, q̃m deprecationẽ n̄ obtinuit: q° q̃a indispensabile erat ex P. decreto præceptũ moriendi. Dico, dictam hanc mag no expam. oriri ex non beni intellecta diversit. præcepti aug decreti. Asserao q̃. præceptũ de subeunda morte fuisse absq̃ decretũ P.ris Dei anti scientiam conditionatã de n̄ petenda dis pensat. fuisse conditionatũ ea rõe, qua sedibilis ẽ lr. post eiq̃ mi conditionata scientiam fuerit decretũ aliud absq̃ de morte Xpti D. Ad id q° adducebat ex orat. Xpti D. rõe orationem illã fuisse factam à Xpto D. n̄ ex rõe effica. advertendi à se mortẽ, aut petendi commutationẽ præcepti; s ex rõe ineffaci: si. n. Vellit Xptũ D. effa cit. tunc mortem avertere p orat. id certe fecisset, Vt ad Petrum dixit, ipse rogare Patrẽ, et exhiberent illi plusq̃m duodecim Angelorũ legiones.

Tandem rogas: an eodẽ mõ fuerit liber Xptũ D. in aliis præceptis affirmativis Vg colendi Deũ, honoran di parentes et̃a. Dico, Vel ea præcepta supponunt dispen sabilia, Vel n̄? Si supponant dispensabilia dr. q̃ Xptũ D. eodẽ prorsus pacto fuisse liberũ in eorũ observat. quoad circumstat. et quoad substãm, quo liberũ fuisse diximus in morte præcepta subeunda. Dico 2° si indispensabilia di cant eiq̃mi præcepta dr nobis esse, Xptũ D. in eorum observat. fuisse liberũ n̄ quoad substãm colendi, aut n̄ colendi Deũ Vg. s quoad circumstas loci, tempis in tentionis, motivi, et̃a. Nec hæc imminutio libertatis in Xpto D. in re aliqua præcepti intelligenda est imper fectio, cũ n̄ oriat. ex impeccabilit. et sanctit. summa, maxima in illo perfectio est. Sic. n. in Deo ipso n̄ dat libertas ad mentiendũ; nec tñ defectus est p fectũ in Deo ille defectus libertatis, cũ sit detractio quædã ad lo quendũ Verũ quoties cũq̃ loquat. Restabat hic inquirere, qua rõe componat Xpti D. libertas cũ summa

illius perfect. moralis, quae vident in exequendis Dei consiliis? Qua de re, quia mihi est longior, videat de re ista P. Suar. dp. 31. sec. 4. §. quomodo c. P. Moncæ dp. 9. c. 7. §. P. Vir nunc. P. Hurt. dp. 61. sec. 5. à §. 34. et iterum dp. 62. sec. 6. et 7. Card. de Lugo dp. 26. sec. 10. P. Alarc. dp. 77. sec. 4. et 5. et P. Bern. dp. 54. sec. 5. Ubi facillime rem expedit asserens, quod pro libito Christus maluit, ideo consilio à Deo datam. Et haec Auditoribus sat sit insinuasse pro admirabili Incarnationis mysterio: quae quidem omnia Utinam cedant in Laudem, et gloriam Omnipotentis Dei Opt. Maximi, Deip. Virg. Mariae, nec non et cedant in Apostolorum Pauli et Petri honorem, in quorum pervigilio hic noster de Incarnationis Mysterio Scholasticis dispp. finem imposuimus.

Finis.

Index

Quæstionum ac Sectionum, quæ in hoc de admirabili Dominicæ Incarnationis mysterio dilucidè continentur

A

B

C

D

E

H

I

L

M

N

O

P

V

Finis.

Torres

223